

ИСТОРИКО-ЮРИДИЧЕСКІЕ

МАТЕРІАЛЫ,

ИЗВЛЕЧЕННЫЕ ИЗЪ АКТОВЫХЪ КНИГЪ

ГУБЕРНІИ

ВИТЕБСКОЙ И МОГИЛЕВСКОЙ,

хранящихся въ центральномъ архивѣ въ Витебскѣ и
изданные подъ редакцію и. д. архиваріуса сего архива,

М. Веревкина.

Взвѣд

ВЫПУСКЪ ДВАДЦАТЬ ПЕРВЫЙ.

ВІТЕБСКЪ.

Печатано въ Типо-Литографіи Г. А. Малкина.

1891.

106726

Помѣщенные въ настоящемъ выпускѣ историко-юридическіе матеріалы распределены на пять отдѣловъ. Помѣщены: въ первомъ отдѣлѣ приходо-расходная книга города Могилева за 1711 г.; во второмъ акты городскіе Витебскаго воеводства; въ третьемъ отдѣльные документы; въ четвертомъ акты земскіе Витебскаго воеводства и въ пятомъ прибавленіе.

Изъ приходо-расходной книги г. Могилева въ первомъ отдѣлѣ помѣщены расходы за Май, Іюнь, Іюль и Августъ м-цы 1711 г. За эти четыре мѣсяца израсходовано всего свыше 7390 золот. 3 восьм. 2 шел. (=Русск. ок. 1662 руб. 75 коп. сер.). Особенно выдающійся расходъ выведенъ (подъ 20 Іюня) на путешествіе членовъ магистрата къ королю и вел. гетману вел. княж. Лит., въ суммѣ 1960 зол. 19 вос. 2 шел., въ томъ числѣ (кромѣ снаряженія въ путь и путевого содержанія): „готовыхъ грошей делегатамъ (т. е., тѣмъ же членамъ магистрата) 1000 зол., лудану (сукно) штукъ три 264 зол., купили у п. Григоря Марковича Чортка Пос. Мос. (посламъ Московскимъ?) футро (шубу) лисовъ крыжовыхъ шлямное и горель паръ три, еще футро лисовъ белыхъ шлямное мешокъ Московскій, все то сторговано таяровъ 75, куп. горель белыхъ у п. Василя Митковича паръ три 32 золот.“—Прочіе расходы употреблены на предметы вообще однородные съ предшествовавшими.

Отдѣлъ второй—акты городскіе Витебскаго воеводства (числ. 81), всѣ 1713 года. Изъ нихъ; помѣщенные подъ №№ 2—5, 7, 11, 12, 15, 18—20, 25—49, 58, 60, 62, 63, 67—69, 72, 74, 76, 82 касаются денежныхъ и натуральныхъ повинностей, несенныхъ краемъ во время Сѣверной войны, и нѣкоторыхъ другихъ денежныхъ платежей. Въ этой группѣ актовъ нельзя не остановиться съ особеннымъ вниманіемъ на актахъ подъ №№ 25,

30, 31, 33, 34, 49, 58, 67, 72. Изъ нихъ мы видимъ, что имѣнія и юрисдики шляхетскія, ун. архіепископа, еврей,—*подъ смертною даже казню*,—освобождаются отъ воинскихъ повинностей, по самымъ разнообразнымъ причинамъ, а между тѣмъ, неизвѣстно на какомъ основаніи, облагаются весьма значительной, относительно, цифрой такой повинности бѣдные православные монастыри (а ихъ-то и было здѣсь всего только два—Полоцкій Богоявленскій да Витебскій Марковъ),—и за эту повинность описываются все до послѣдней, судя по описи, лошади Полоцкаго Богоявленскаго монастыря. Сколько тутъ было суда и правды—дѣло говоритъ само за себя.—Прочіе акты этого отдѣла: № 6 указываетъ, съ нѣкоторой стороны, на происхожденіе здѣшней, такъ называемой „польской“ шляхты. №№ 8 и 65 касаются внѣшняго устройства г. Витебска и укрѣпленія его замковъ. № 10—постановленіе Витебскаго сеймика по разнымъ предметамъ. №№ 9, 55, 56, 71, 75—королевскія привилегіи на пожалованныя разнымъ лицамъ имѣнія, староства и проч.,—съ обязательствомъ, притомъ, блюсти интересы Рѣчи Посполитой и *римской вѣры*. №№ 13 и 14—инвентари Усвятскихъ замка и староства. №№ 16, 23 и 70—примѣры, съ одной стороны, практики бывшаго суда, подъ названіемъ *копа*, и гражданско-духовнаго суда латинскихъ учрежденій, поражающаго своею безцеремонностью въ отношеніи къ судамъ свѣтскимъ и безграничною свободою въ наложеніи штрафовъ, а съ другой—іезуитскаго „нездобія.“ №№ 17, 21, 53, 57, 64, 66, 73—выдающіеся случаи наѣздовъ и разныхъ другихъ насилій, практиковавшихся постоянно частными лицами, даже военными. Шляхтичъ Савицкій, напр., нападаетъ съ толпою людей на имѣніе Гралево (нынѣ Горалево б. Сур. у.), тирански истязаетъ и убиваетъ владѣльца Любощинскаго, ограбляетъ его дотла, вламывается тутъ-же въ церковь, святотатствуетъ въ ней и

также опустошаетъ ее а). №№ 22, 54, 59, 77, 78, 81 касаются имущественнаго положенія монастырей, архіепископіи, г. Витебска и, вмѣстѣ съ тѣмъ, обнаруживаютъ, отчасти, жалкое положеніе послѣдняго въ отношеніи матеріальнаго быта и правъ его. №№ 24, 52, 61 указываютъ на злоупотребленія сборщиковъ податей и на дѣйствія исполнительныхъ чиновниковъ по взысканію повинностей, напоминающія своею дикостью татарскихъ баскаковъ. № 50—одинъ изъ фактовъ безпошлинной торговли шляхты. № 79 свидѣтельствуетъ о пастырскихъ заботахъ православнаго епископа Сильвестра Косова о своей бѣдной паствѣ. № 80—одинъ изъ примѣровъ сплоченности еврейскаго населенія, достигавшаго постепенно, такимъ образомъ, своего имущественнаго благосостоянія б).

Отдѣлъ третій—отдѣльные документы (числ. 59), обнимающіе періодъ времени 1565—1804 г. Изъ нихъ № 83—окончаніе іезуитскаго журнала *плоды духовныя* (fructus spirituales) в). №№ 84 и 85 касаются быта Витебскихъ замковыхъ пушкарей, а № 86—раздачи замковой земли. №№ 87, 99 и 111 относятся къ имущественному положенію и внѣшнему устройству церквей и г. Витебска. №№ 88, 90, 94—духовныя завѣщанія лицъ православныхъ, свидѣтельствующія, что и въ тѣ, тяжкія для православной вѣры, времена еще были въ Витебскѣ и воеводствѣ твердые исповѣдники ея г). №№ 89, 98, 115, 116—фактическія данныя, указывающія на то, что пол. короли *раздавали*, въ свое время, *Русскія*

а) Эта Горалевская, издревле православная приходская церковь существуетъ и нынѣ. Въ склепу подъ этою церковью, находящеюся при самомъ господскомъ дворѣ, была и усыпальница Любощинскихъ, а это даетъ право заключить, что они не были католиками.—Замѣч., жалобъ безъ числа, а рѣшеній почти нѣтъ.

б) См. Истор.—Юрид. матер., вып. XIX, предисл., стр. V—XVIII.

в) Общее содержаніе этого журнала помѣщено въ XX вып. Истор.—Юрид. матер., стр. 337—341.—Журналъ, оч., далеко не исчерпываетъ своей программы. Въ ней сказано: *Plura his similia dicta: Sit zelus.*

г) Вотъ, отчасти, они: *Горлинскіе, Гурки, Нешыйки, Теплые, Шолтоносовы* (Желтоносовы?), *Стахорскіе, Руменчевскіе, Суботы, Погорельскіе* (опол. пот. Погорельскіе), *Ковалевскіе, Хотимскіе, Чижы* (опол. пот. Чижевскіе), *Погоскіе* и пр. и пр.

боярскія имѣнія своимъ приверженцамъ. Въ № 91 даже арендаторъ имѣнія играетъ роль судьи! №№ 92, 93, 96, 97, 101, 103, 105, 110, 112, 114, касаясь имущественныхъ приобрѣтеній Іезуитовъ, краснорѣчиво говоритъ, какъ неразборчиво относились они къ способамъ своего обогащенія, когда присваивали себѣ чужіе имѣнія и капиталы, пожертвованные частными лицами на общественныя нужды а); забирали богослужебныя принадлежности изъ православныхъ церквей; даже Высочайшія щедроты, дарованныя крестьянамъ, не останавливаясь обращали въ свою собственную пользу и для своихъ латино-польскихъ цѣлей. № 95 касается послѣдствій убійства въ Витебскѣ ун. архіеп. Іосафата Кунцевича. № 100 упоминаетъ объ укрѣпленіи Витебскихъ замковъ. № 102 характеризуетъ фанатическія порывы ун. митрополичьяго коадьютора Кипріана Жоховскаго—поскорѣе и всецѣло облатинить и, вмѣстѣ съ тѣмъ, ополячить край. Поставивъ себѣ задачей—быть достойнымъ преемникомъ Іосафата Кунцевича, предписалъ онъ, изъ Варшавы, своему викарію, Брацлавскому архимандриту Селюжинскому: *чтобы не пресмыкалось зло* (такъ называетъ онъ не поддававшійся латино-польскимъ кознямъ все еще твердый православно-Русскій духъ народа), *но подавилось бы пока не созрѣло . . .* дѣйствовать и управлять епархіею *посредствомъ тайныхъ сношеній съ мѣстными Іезуитами, такъ какъ,—*говоритъ онъ,—*хорошо было и будетъ намъ, когда мы слушались и будемъ слушаться Іезуитовъ, наставниковъ нашихъ, съ которыми мы возрасли и которымъ обязаны своимъ существованіемъ.* А рек-

а) Пожертвованныхъ на общественныя нужды капиталовъ Іезуиты и по закрытіи ихъ учрежденій забирали съ собою были неправѣ, такъ какъ капиталы эти, какъ вкладъ лицъ изъ мѣстнаго населенія, составляли не собственность іезуитскаго или какого-бы то ни было католическаго ордена и учрежденія, но мѣстное общественное достояніе которое, поэтому, и должно было остаться неприкосновеннымъ. Уже подобными, захватами своими Іезуиты ясно доказали, что они не достигали здѣсь народно-просвѣтительныхъ цѣлей,—къ достиженію коихъ были призваны Русскимъ правительствомъ,—а имѣли въ виду только одно—облатинить и ополячить край, не забывая и своихъ личныхъ и орденовыхъ матеріальныхъ выгодъ.

тора Витебской іез. коллегіи просилъ оказывать тому же викарію свое содѣйствіе не только совѣтами, но, въ случаѣ нужды, *даже и силою.* Причемъ обязалъ викарію, всячески препятствуя православнымъ инокамъ преподавать духовныя требы въ г. Витебскѣ, приучать ун. священниковъ *служить въ латинскихъ костелахъ,* чему и самъ общалъ, по возвратѣ своемъ, лично показать примѣръ служеніемъ своимъ *въ Витеб. іез. костелъ,* и проч. № 104 выражаетъ невыносимость ига латино-польской шляхты для крестьянъ. Крестьяне, *по своей враждебной ненависти къ шляхетскому сословію,—*жаловался шл. Пржесмыцкій,—*стремясь истребить оное совсѣмъ,* напали на деревню челобидчика. И нельзя удивляться такой, переходившей изъ рода въ родъ, ненависти крестьянъ къ шляхтѣ, попиравшей и подавлявшей всѣми силами древнюю православную ихъ вѣру, всѣ священныя преданія родной ихъ Русской старины, всѣ права ихъ личныя и имущественныя. Примѣрами этому, въ нѣкоторой степени (насколько польскимъ правительствомъ дозволялось касаться подобнаго рода щекотливыхъ вопросовъ въ официальныхъ юридическихъ актахъ), могутъ служить также документы подъ №№ 21 и 57. № 106 положительно говоритъ, что большинство шляхты несочувственно было къ польскимъ интересамъ. Вотъ какъ отзывались сами немногіе тѣ, которые силились удержать за Польшей Витебскіе замки: *Прочая шляхта не только не принимала въ этомъ никакого участія, но, напротивъ, одни изъ нея отказались даже прибыть сюда, а другіе хотя и прибыли, но предъ осадой замковъ рѣшительно удалились, несмотря ни на шляхетскую подписку, ни на строгій универсалъ гетмана вел. княж. Лит., Януша Радзивила,* и проч. № 107 касается путей сообщенія. № 108—одинъ изъ фактовъ расхищенія имущества Витебск. экономіи и войтовства. № 113 утверждаетъ, что латинство, при несочувствіи къ нему населенія, поддерживалось въ краѣ даже *питвйною мо-*

нополей, — къ общему негодованію и ущербу. Подъ № 117 помѣщена іезуит. подлин. корреспонденція. Она бросаетъ свѣтъ на закулисную дѣятельность Іезуитовъ, о которой они едва-ли могли такъ откровенно высказаться въ своихъ официальныхъ бумагахъ а). Такъ, напр., іез. власти явно опасаются за хорошо извѣстный, конечно, имъ духъ противленія Іезуитовъ не только высшей своей духовной власти, но и Высочайшей волѣ; или — чрезвычайно скрытно проводятъ въ народъ, въ видѣ разныхъ культовъ, латинскую пропаганду, или же — говорятъ между собою о развращеніи іезуит. нравовъ, такъ что одинъ изъ іез. паторовъ восклицаетъ: *знаю изъ собственнаго опыта, какъ сладко въ это плачевное время управлять коллегіей, ахъ сладко! какъ укусъ!* (док. въ этой перепискѣ подѣ букв. а, l, o, d, b, f, p, y) и проч. — Къ этому отдѣлу приложены литографическіе снимки съ вышеозначеннаго подлиннаго письма коадьютора Жоховскаго и съ образчиковъ современной мѣстной Русской (въ польскихъ док. ничего подобнаго не встрѣчалось) каллиграфіи.

Отдѣлъ четвертый — акты Витебскаго земскаго суда (числ. 19) за періодъ времени 1596—1627 г. Изъ нихъ № 118 о столкновеніи крестьянъ перваго здѣшняго ун. архіепископа Григорія Германа Загорскаго съ крестьянами помѣщичьими. №№ 119—122, касаясь современнаго быта землевладѣльцевъ, относятся, вмѣстѣ съ тѣмъ, къ роду знаменитаго Русскаго путешественника, ген. Пржевальскаго. №№ 123 и 124, представляя практическіе примѣры стариннаго порядка укрѣпленія имущественныхъ правъ, свидѣлствуютъ о чисто Русской тогда народности мѣстной администраціи и общества (намѣстникъ — Ивашко Ходковичъ, князья, бояре и проч.), и даетъ, отчасти, понятіе о Русскомъ происхожденіи мѣстныхъ дворянскихъ родовъ, въ послѣдствіи, б. ч., облатинившихся

а) См. также Истор. — Юрид. Матер., вып. XVIII, стр. 239—287.

и ополячившихся а). № 125 касается послѣдствій убійства ун. архіеп. Іосафата Кунцевича, №№ 126, 130—134 представляютъ рядъ духовныхъ завѣщаній, оставленныхъ лицами разныхъ сословій, православной вѣры, доказывающихъ, какъ сильна была, въ данное время, православно-Русская народность края во всѣхъ слояхъ населенія, несмотря на опалу, тяготѣвшую на немъ по поводу убійства того же Кунцевича б). Въ № 127 ви-

а) Здѣсь наглядно представляется, что отъ бояр. *Михайла* (не имѣвшаго особаго фамильнаго прозванія) произошли *Михайловичи* (а въ послѣд., очев., также *Михайловскіе*, *Михаловскіе*); отъ сыновей же его: *Герасима*, *Гарасима* — *Герасимовичи*, *Гарасимовичи*; *Федора* — *Федоровичи*, *Федоровичи*. Равно какъ и *Ходковичи*, *Ходковичи* — очев., отъ *Ходко* (*Ходоръ*) *Федько* (*Федоръ*); *Свержевскіе*, *Свиричевскіе*, *Свержевскіе*, — очев., отъ *Сверка*. Кромѣ того, являются тутъ и еще Русскіе: *Немировичи* — очев., отъ *Немира* (отсюда *Немира* или *Немировичъ Щитъ*); *Бабичъ*, *Микулинъ* (въ послѣд. *Микуличи*, *Микульскіе*, *Микулинскіе*); *Олферовичъ*, *Хашковичъ* (въ послѣд. и *Халпковскіе*), *Иминичъ*, *Крупеничъ*, или *Крупеничъ*, и проч. Они, или лучше, уже потомки ихъ въ позднѣйшее время, б. ч., облатинились и ополячились, не зная или не хотѣя знать, какъ и всѣ имъ подобныя, своихъ православныхъ, Русскихъ предковъ и ихъ священныхъ завѣтовъ.

б) Здѣсь видимъ опять, что, — не говоря уже о мѣщанахъ (какъ *Громы*, въ посл. *Громницкіе* и проч., *Клыги*, *Шеляи* и проч.), — и мѣстные помѣщики: *Янишевскіе*, *Дубровскіе* (ополяч. *Домбровскіе*), *Дмитровичи*, *Попроукіе*, *Овсеевичи*, они же *Осеевичи*, *Желязовскіе*, *Подвинскіе*, *Лускины*, *Косовы*, *Буевичи*, *Буевскіе* (отъ *Буд*, — см. Истор. — Юрид. матер., вып. XX, стр. 422, 459, 500, 508) и проч. и были издревле православными, Русскими и уже въ послѣдствіи если не сами, то ихъ потомки, б. ч., измѣнили своей православно-Русской народности.

Нельзя не замѣтить, что весьма многія фамильныя имена мѣстной, называющей себя *польскою*, шляхты, хотя и видоизмѣненныя, поразительно совпадаютъ частію буквально, частію своими корнями, съ прозваніями, упоминаемыхъ въ юридическихъ актахъ, мѣщанъ и крестьянъ, православныхъ, Русскихъ. Такъ: *Абрамовы* кр. (шл. *Абрамовичи*, *Абрамицкіе*), стр. 350; *Амельяновичи*, *Емельяновичи*, *Емельяновы* мѣщ. и крест. (шл. *Емельяновичи*), стр. 85, 135; *Андржеевскіе* кр. (и шл.), 487; *Артемовы* кр. (шл. *Арцимовичи*, *Арцишы*), 28, 89; *Бабурки* мѣщ. (и шл.), 70; *Бакановы* кр. (шл. *Бакиновскіе*), 79; *Барановскіе* кр. (и шл.), 83; *Богдановы* кр. (шл. *Богдановичи*, *Богдановскіе*), 82, 85; *Бруевы* кр. (шл. *Бруевичи*, *Бруевскіе*), 78; *Бѣльковы* кр. (шл. *Бѣльчинскіе*, *Бѣликовичи*, *Бѣлевичи*, *Забѣлы*, *Забѣльскіе*), 79; *Василевичи* кр. (и шл.), 427; *Василевскіе* мѣщ. (и шл.), 427; *Волчки*, *Волки* кр. и мѣщ. (шл. *Вильчки*, *Вильчинскіе*), 403, 84, 496; *Гайки* мѣщ. (шл. тоже *Гайки*, *Гаевскіе*), 115; *Галабурды* кр. (шл. *Гарабурды*, по нар. произн. тоже *Галабурды*), 77; *Глинки* мѣщ. (шл. *Глинскіе*), 122; *Гоголи* кр. (шл. *Гоголимскіе*), 79, 87; *Голубовы* кр. (шл. *Голубицкіе*, *Голубовскіе*, *Голубовичи*), 78; *Грицковы* кр. (шл. *Грицкевичи*), 78, 82; *Грудовы* кр. (шл. *Грудзинскіе*), 88; *Гуторы* мѣщ. (шл. тоже *Гуторы*, *Гуторовичи*), 427; *Гущи* кр. (и шл.), 82; *Денисовы* кр. (шл. *Денисевичи*, *Данисевичи*), 77, 79; *Дорожки*, *Дорошки* кр. (шл. *Дорошкевичи*, *Дорожинскіе*), 77, 78; *Есиповы* кр. (шл. *Есиповичи*, *Есиповскіе*), 79, 85; *Жабы* кр. (и шл.), 86; *Жижи* кр. (шл. *Жижемскіе*), 79; *Жуки* кр. (шл. тоже *Жуки*, *Жучинскіе*), 79; *Захаровы* (шл. *Захаревичи*), 87; *Ивановичи*, *Ивановскіе* кр. и мѣщ. (и шл.), 77,

димъ евреевъ таможенными писарями. № 128 относится къ сбору податей; № 129—къ раздачѣ замковой земли. № 135 указываетъ на одного изъ представителей мѣстной фауны—на бобра, нынѣ уже здѣсь не водящагося. № 136 касается временъ самозванцевъ.

Отдѣлъ пятый—прибавленіе, содержащее въ себѣ извлеченія изъ 79 актовъ (1564—1793 г.), въ которыхъ находимъ указанія на существовавшіе, въ данный періодъ времени, памятники древности, или же ихъ слѣды.

82, 84, 85, 366, 471, 496; Ивашковичи кр. (шл. тоже Ивашеовичи, Ивашкевичи), 402; Игнатовичи мѣщ. (и шл.), 472; Ильяшевы кр. (шл. Эліашевичи), 89; Кавезы кр. (шл. Кавецкіе), 77; Казлы, Козлы кр. и мѣщ. (шл. Козловскіе, Козлинскіе, Козеллы), 82, 265, 266, 484, 497; Калинин кр. (шл. Калиновскіе), 83; Карповичи мѣщ. (шл. Карпинскіе), 407; Кисели кр. (и шл.) 79; Кодоровскіе мѣщ. (шл. Хородоровскіе), 472, 473, 474; Колковскіе мѣщ. (и шл.), 83; Корниловичи мѣщ. (и шл.), 428; Кролики кр. (шл. Кроликовскіе), 77; Кудиновы, Кудины кр. (шл. Кудиновичи), 84, 356; Кулаковскіе мѣщ. (шл. тоже Булаковскіе, Кулаки), 496; Куцевичи мѣщ. (и шл.) 24, 26, 52; Леоновы кр. (шл. Леоновичи, Леоновичи), 82, 88; Лопатины кр. (шл. Лопатинскіе), 79; Макаровы, Макаровичи кр. (шл. Макаредичи, Макарскіе), 78, 477; Максимовы кр. (шл. Максимовичи), 78, 88; Малиновскіе кр. (и шл.), 77; Мартиновы кр. (шл. Марциновскіе, Марцинкевичи), 88; Малюковы кр. (шл. Малюкевичи), 77 86; Микулины кр. (шл. Микуличы, Микульскіе, Микуловскіе, Микулинскіе), 79, 87, 413; Мирскіе мѣщ. (и шл.), 13; Мицкинины кр. (шл. Мицкевичи), 363; Мусы кр. (шл. Мусницкіе), 78; Недзвѣдзи кр. (шл. Недзвѣцкіе), 79; Новики кр. (шл. Новицкіе, Новацкіе), 78; Огрицковы кр. (шл. Огрызки), 85; Окольскіе кр. (шл. Окуличи, Околовичи), 78; Паховы кр. (шл. Паховскіе), 107; Пашки кр. (шл. Пашковскіе, Пашкевичи), 79; Пекаровы кр. (шл. Пекарскіе), 79; Петразырскіе кр. (шл. Петражицкіе), 83; Пилецкіе мѣщ. (и шл.), 356; Потоцкіе кр. (и шл.), 138; Рога кр. (шл. Рогинскіе), 79; Ролевы кр. (шл. Роли), 82; Романовичи мѣщ. (шл. Романовскіе, Романкевичи), 477; Рудаковы кр. (шл. Рудницкіе, Рудковскіе, Рудкевичи), 82; Савины кр. (шл. Савицкіе, Савинскіе), 77, 84; Свинкины кр. (шл. Свинарскіе), 78, 85; Семеновы, Семеновичи кр. и мѣщ. (шл. Симоновичи), 78, 86, 90; Сивцы кр. (шл. Сивицкіе), 84; Скрипки кр. (шл. Скриповскіе, Скрипчинскіе), 85; Собины кр. (шл. Собанскіе), 79; Соболи кр. (шл. Соболевскіе), 78, 85, 88; Степановы кр. (шл. Стефановичи, Стефановскіе), 84, 87; Стриженые кр. (шл. Стрижевскіе), 327; Томилы кр. (шл. Томиловскіе), 79; Филиповы кр. (шл. Филиповичи, Филиповскіе), 82; Хотьки кр. (шл. Ходзьки), 77; Шарыны мѣщ. (и шл.), 497; Шостаки кр. (и шл.), 82; Яковцы кр. (шл. Яковицкіе), 77; Яроцкіе кр. (шл. тоже Яроцкіе, Ярошевичи), 82 и проч. проч. При этомъ не должно упускать изъ вида особ. корни шляхетскихъ фамилій по самому складу ихъ чисто русскія. Такъ, напр., *Василь*, а не *Базиль*, *Яковъ*, а не *Якубъ*, и проч. Такія и подобныя совпаденія фамильных именъ встрѣчаются массивно во всѣхъ актовыхъ книгахъ.

Въ виду однихъ уже этихъ неотразимо-сильныхъ фактовъ вся здѣшная, т. наз., *польская* шляхта не можетъ не признать, что она вѣдь плоть отъ плоти *Русской*, кость отъ кости *Русской*.

ПРИХОДО-РАСХОДНЫЯ КНИГИ

ГОРОДА МОГИЛЕВА.

(Продолженіе.)

ПРИХОДО-РАСХОДНАЯ КНИГА

города Могилева за 1711 годъ.

(Продолженіе).

Мая 4 дня. 3 розказання п. войта, для п. Не-
силовскаго: рыбы свежіе за 2 зол., ситѣницъ 5 за
15 восьм., малака и сметаны 10 восьм., соли $\frac{1}{2}$
кварты, муки кв. 5 вос., варива, цыбули и петруш-
ки 5 вос., челяднику на горелѣку дали 5 вос.,
сена нопу 1 зол. 6 вос., овса мерку 1 зол. 18
вос., итого

Сена для коней мескихъ куп. вязки две . . .

3 роск. п. войта, для п. Петровскаго, побор-
цы повяту Оршанскаго, куп. мяса за 2 зол. 5
осм., ситѣницъ 3 и резоваго боханъ 21 вос., соли,
крупъ и муки 10 вос. 1 шел., малака и смята-
ны 10 вос., еецъ и масла 10 вос., варива, цы-
були и петрушки 5 вос., перцу 9 вос., конюхомъ,
што кони пильновали, дали 3 вос., овса полъ-
мерки 1 зол. 18 вос., на одежде п. Петровскаго
куп. гарнецъ меду 1 зол. 6 вос., еще овса $\frac{1}{2}$ мерки
1 зол. 18 вос., итого

3 роск. п. войта, москалемъ енералскимъ
на страву дали, што у п. райцы Дегътеревича,
20 вос., овса мерку 3 зол.

За направу замка мескаго запл.

Выправа на сеймикъ до Оршы п. Базыля
Хомувскаго: куп. ситѣницъ шостаковыхъ три 18
вос., пироговъ 10 и абаранковъ за 22 вос., еецъ
2 дес. 20 вос., еще 2 дес. 20 вос., соли кварта 7 вос.,
мази до колясы 5 кв. 30 вос., сена для коней мес-
кихъ вяз. 20 вос., готовыхъ грошей на дорогу
дали 40 зол.

Ивану Канотце, што прышолъ одъ п. Базы-
ля Хомутовскаго з листомъ с Толочина, оддали .

Паперы куп. до ратуша аркушы два

Пива до ратуша $1\frac{1}{2}$ гарнца

Гужы, пастронки и двое леецъ

Золот.	Осмак.
5	А КД
И	Ке Ашел К Аі
МД	Э К Ке Ке Кі

Его милости п. Фронцкевичу, судии повету Оршанского, за картою пана войта и за ведомостю п. Кгабрыеля Королькевича, райцы скарбового, инъ вимъ облиговой суммы, одъ места винной, дали, до порахунку

Купили мерку овса для коней мескихъ . . .
Dla jme pana Fraskiewicza 403 zł.

Дня 3. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. рыбы свежие 2 зол. 22 вос., ситъницъ пять 15 вос., оливы, олею и перцу 21 вос., варива, цыбули и хрену 5 вос., соли кварту 7 вос., горелъки челядзи 10 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 17 вос., сена 2 вязки 1 зол. 6 вос., свечъ десятокъ 10 вос.

Въ домъ п. войта куп. рыбы свеж.

Дня 7. 3 роск. п. войта, п. Несиловскому куп. мяса въ розныхъ штукахъ 3 зол. 25 вос., ситъницъ пять 15 вос., соли кв. и крупъ кв. 8 вос. 1 шел., варива, цыбули и петрушки 5 вос., малака, сметаны и масла 15 вос., горелъки челядзи 10 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 18 вос., сена вязки две 1 зол. 5 вос.

Для мескихъ коней куп. вязки две сена . . .

Въ домъ п. войта куп. мяса за 2 зол. 15 вос., куровъ двое 2 зол. 10 вос., соли кв. две 14 вос.

Дня 11. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. рыбы свеж. 2 зол. 10 вос., ситъницъ пять 15 вос., оливы, олею и перцу 16 вос., варива, цыбули и петрушки 10 вос., соли и крупъ по 1 кв. 8 вос., горелъки для челядзи 10 вос., сена вяз. две 12 вос., еще у вечеръ оливы 15 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 вос.

Въ домъ п. войта куп. рыбы свеж. 1 зол. 10 вос., $\frac{1}{2}$ ф. оливы 20 вос.

Для п. Яна Мелешкевича, бурмистра, куп. оквитой горелъки кватерку и простой за осм., два

Дня 15. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. рыбы свеж. и вял. 2 зол., ситъницъ пять

Золот.	Осмак.
8 г	
3 а	кг т
и	а а шел кг
е	ф
5	ка
к	
	т

15 вос., алею кв. 10 вос., варива, цыбули и петрушки 6 вос., соли, крупъ и гороху по 1 кв. 13 вос., горелъки челядзи 10 вос., сена вяз. две 24 вос., челяднику дали пива гарнецъ 6 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 18 вос., свечъ $\frac{1}{2}$ дес. 5 вос.

За варту верблюда, Шпилю и Тригубу за неделю двумъ дали

Дня 5. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. мяса яловича 3 зол. 5 вос., ситъницъ пять 15 вос., соли и крупъ по къварце 9 вос., варива, цыбули и петрушки 5 вос., горелъки челяднику 5 вос., на гарнецъ пива дали 6 вос., сена вяз. две и травы вязку 1 зол., еецъ дес. и масла 20 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 вос.

3 роск. п. войта, зыскали меду гарнецъ до ратуша, для пановъ, запл.

3 роск. п. войта, для п. поборцовъ повету Оршанскаго. куп. мяса 2 зол., ситъницъ пять 15 вос., соли кв., слонины фунты три и крупъ кварта 1 зол. 14 вос.

Въ домъ п. войта куп. мяса 3 зол. 15 вос., ситъницъ пять и пироговъ пять 20 вос., куро одно и тетерю 1 зол. 18 вос., свечъ $\frac{1}{2}$ дес. 5 вос.

3 роск. п. войта, паномъ поборцомъ Оршанскимъ куп. мяса 1 зол. 25 вос., яецъ дес. 8 вос., ситъницъ семъ 21 вос., дровъ вяз. две 4 вос., до коней сторожомъ тремъ дали 15 вос.

3 роск. п. войта, Константию Идару кравецкого дому за пиво 15 гар. и меду 3 $\frac{1}{2}$ гар., што набрали панове поборцы повету Оршанского, за-платили

3 роск. п. войта, куп. для п. Ермоловича скурки козовыхъ три 14 зол., серебра четверки чатыри для его жъ 12 зол., тые речы обещать у порахунку принять, для челядника куп. мяса 15 вос., ситъницы три и горелъки 8 вос., сена вяз. 6 вос.

Злот.	Осмак.
5	зт
	ат
3	к
а	с
г	кф
е	ки
г	гт
3	с
к	
	т
к	ф

Дня 3. 3 роск. п. войта, п. Несиловскому куп. мяса 2 зол. 10 вос., ситъницъ пять 15 вос., малака постоялки и сметаны 10 вос., масла 7 вос., бураковъ, цыбули, петрушки, хрену, крупъ, снитки а) 10 вос., соли кв. 7 вос., еецъ дес. 8 вос., горелки челяднику 5 вос., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 15 вос., еще на вечеръ еецъ и масла 15 вос., свечъ пять и травы вязку 11 вос., для челяди горелъки и пива 11 вос., за направу секиры сторожу 6 вос.

3 роск. п. войта, пп. поборцамъ повяту Оршанскаго куп. мяса 3 зол., ситъницъ и хлеба резового 27 вос., соли кв. и крупъ кв. 8 вос., слонины $\frac{1}{2}$ фун. 6 вос., варива, цыбули, петрушки и хрену 6 вос., горелъки челяди 8 вос., сторожомъ з Слободки тремъ хлеба 12 вос., дровъ вязку 3 вос., масла 9 вос., еще хлеба боханъ 16 вос., еще на вечерю ситъницъ чатыри 12 вос., соли кв. и слонины $\frac{1}{2}$ фунта 13 вос., яецъ дес., масла и бураковъ вядро 18 вос., мяса 2 зол. 10 вос., цыбули и дровъ вяз. две 6 вос., свечъ $\frac{1}{2}$ дес 5 вос., тютюну б) челядзи панушу в) 6 вос., за овесъ погодили г) челядь $1\frac{1}{2}$ гар. меду 1 зол. 24 вос.

3 роск. п. войта, п. Бартошевичу, писарю Оршанскому куп. ситъницъ пять 15 вос., цыбули 1 вос.

Въ домъ п. войта куп. мяса яловичча 2 зол., соли кв. две 13 вос. 1 шел.

3 роск п. райцы, дали человеку, который одъ п. райцы Базылия Хомутовского зъ Оршы при-

а) Снитка, шнитка, шнить, дялица, шнитсалатъ (аegorodium podagraria), трава, уп. въ видѣ салата и борща, особенно крестьянами и нынѣ, голодной весной; растеть по перелѣскамъ, иногда по садамъ и огородамъ; мягкая и сочная, листья разръзные на подобіе ясеневыхъ или дягелевыхъ на дов. высокой ножкѣ съ продолльнымъ къ внутренней сторонѣ жолобкомъ; будучи срѣзана, быстро отрастаетъ. б) Тютюнъ, простой табакъ. в) Пануша, небольшая вязка листового табаку. г) Погодили, удовлетворили.

Золот. Осмак.

3 т

кт ъ

ст

к гт

дшел

несъ листь, 10 вос., зыскали меду $\frac{1}{2}$ гар. 18 вос.

За картою п. войта и за ведомостю п. райцы скарбоваго, инъ вимъ грунту Андрея Перехресты, который мае быть признаный месту въ целой сумме, отъ места выличеной, Пузиревскому оддали

Дня 4. 3 роск. п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. мяса у розныхъ штукахъ 5 зол. 15 вос., ситницъ пять 15 вос., хлеба резового боханъ 20 вос., соли кв. две 13 вос. 1 шел., крупъ кв. две 3 вос., еецъ дес. и масла 18 вос., солонины ф. 12 вос., перцу $\frac{1}{2}$ четвертки 11 вос., малака и сметаны 10 вос., варива, цыбули, петрушки и хрену 9 вос. 1 шел., для челядзи горелъки 10 вос., дровъ возъ 16 вос., еще на вечеръ ситъницы чатыри 12 вос., овса мерку 3 зол.

3 роск. п. войта, за робене колясы до места, Бедышу дали

3 роск. п. войта, для п. Несиловскаго куп. мяса 3 зол. 18 вос., ситъницъ пять 15 вос., соли и крупъ по $\frac{1}{2}$ кв. 8 вос. 2 шел., млека солодкого и сметаны 10 вос., варива, цыбули, петрушки, хрену и ласаты 9 вос., масла, еецъ и горелъки челядзи 23 вос., сена вязку 24 вос., овса мерку 3 зол., челяднику на $\frac{1}{2}$ гар. меду 18 вос., у вечеръ травы ношку 12 вос.

3 роск. п. войта, в домъ на банкетъ для п. Снарскаго куп. мяса 3 зол., курей две 2 зол. 15 вос., вина гарнецъ одъ п. Аноски 8 зол., для капляра (sic) п. Снарскаго пороху $1\frac{1}{2}$ четвертки 22 вос. 2 шел.

Дня 5. 3 роск п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. рыбы свежие 4 зол., ситъницъ девять и резоваго боханъ 1 зол. 18 вос., мерку овса 3 зол., малака, сыръ и масла 25 вос., перцу и оливы 20 вос., соли кв. две и муки кв. 19 вос., олею кв. и еецъ дес. 18 вос., баршу вядро и

Золот. Осмак.

ки

кс к

гт дт
бшел

3 т

т зт
бшел

дт з
бшел

батвиня 9 вос., петрушки, хрену и цыбули 6 вос., дровъ возы два 1 зол., горелки для челядзи 10 вос., еще вечеръ овса мер. 3 зол., свечъ дес. 10 вос.

3 роск. п. войта, для п. Несиловского рыбы живые куп. 3 зол. 15 вос., ситницъ пять 15 вос., соли кв. и крупъ кв. две 12 вос., оливы, перцу и oleю кв. 27 вос., варива, цыбули хрену и салаты 9 вос., горелки для челядзи 10 вос., сторожи, которые коней пильновали, 9 вос., травы вязки две 12 вос.

Въ домъ п. войта куп. рыбы свеж. 1 зол. 27 вос., ситъницы две поstackовыхъ 12 вос., пироговъ шесть 6 вос., папери аркушы два 3 вос.

Дня 7. 3 роск. п. войта, для п. енерала Московского, который стоялъ у п. Бурачка, куп. травы для коней

3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. мяса яловичча розного 4 зол. 15 вос., качекъ двое 20 вос., ситницъ пять 15 вос., перцу и оливы 15 вос., раковъ копа 12 вос., масла, сметаны и малака солодного 20 вос., варива, петрушка, цыбуля и хрень 7 вос., соли кв. и крупъ грецкихъ и ячныхъ 9 вос., горелки челядзи 6 вос., еще на вечерю мяса 21 вос., овса мерку 3 зол., травы вязки две 9 вос., сена вязку 10 вос., масла ставчикъ и яецъ дес. 26 вос., салаты, цыбуля и петрушки 5 вос., меду гарнецъ 1 зол. 6 вос., еще травы вязку 5 вос., свечъ $\frac{1}{2}$ дес. 5 вос., пива боцьку у хоронжыной гар. 60 зол. 12., за переносъ того пива жолънеромъ 6 вос., мяса на печеню на вечерю 1 зол. 10 вос., еще травы вязка 5 вос.

3 роск. п. войта, для п. поборцовъ Оршанскихъ куп. мяса розного 4 зол. 18 вос., флякъ 15 вос., ситницъ осмъ и резового боxаны два 1 зол. 24 вос., перцу и имберу 15 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 13 вос., варива, цыбуля, хрень и петрушка 7 вос., соли

Золот.	Осмак.
сг	ег
с	юг
к	иг
	ка
кн	зг

и крупъ по $\frac{1}{2}$ гарн. 18 осм., горелки для челяди 10 осм., солонины $\frac{1}{2}$ ф. 6 осм., у вечеръ масла 6 осм., еецъ дес., 8 осм., свечъ $\frac{1}{2}$ дес 5 осм.

За роск. п. войта и за ведом. п. райцы скарб., его милости п. Велерияну Борку, подчашому Инъ-флянскому, куп. две скурки турецкихъ одъ п. Федора Королкевича, за которые заплатили

3 роск. п. войта, куп. мяса в домъ п. войта для п. Снарского 2 зол. 15 осм., курчать две 1 зол. 24 осм., рыжу $\frac{1}{2}$ ф. 10 осм.

3 роск. п. войта, для Москалей неволниковъ п. енерала, человековъ десять; стоять у жыда Метелицы, куп. хлеба боxаны чатыри, 1 зол. 4 осм., жовнеру мескому за працу 3 осм.

Купили паперу либру до концелярии

Пива до ратуша гарн., для пановъ, 6 осм., обаранковъ 3 осм.

Дня 17. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. рыбы свеж. 3 зол. 18 осм., раковъ копъ две 21 осм., перцу и оливы по $\frac{1}{2}$ четверке 1 зол. 5 осм., ситн. девять 27 осм., соли кв. и крупъ кв. чатыри 15 осм., барщю, батвиня и снитки 8 осм., цыбули петрушки и хрену 6 осм., oleю кв. и салаты 11 осм., муки кв. три 5 осм., горелки для челядзи 10 вос., у вечеръ самый сена и травы 12 осм., еще травы 10 осм., шупака вялаго 15 осм., свечъ три 3 осм.

В домъ п. войта куп. рыбы свеж.

3 роск. п. войта, Москалемъ невольникомъ енералскимъ куп. хлеба

Для мескихъ коней куп. овса, $\frac{1}{2}$ мерки

3 роск. п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. рыбы свеж. и вял. 4 зол., вялые лыка для челядзи 8 осм., ситн. девять 27 осм., резового хлеба боxанъ 27 осм., перцу $\frac{1}{2}$ четверки и оливы чв. 22 осм., соли кв. две и крупъ кв. чатыри 21 осм., варива розного, цыбули, петрушки, хрену и

Золот.	Осмак.
г	ке
лг	
а	юг
а	з
а	з
	ю
а	сг
а	г
а	е
а	е

салаты 14 осм., олею кв. 9 осм. 1 шел., челяд-
никамъ двумъ на двое ботовъ 8 зол., овса мерку
3 зол., горелки челядзи 10 осм., за оцетъ, што
набрали поборцомъ розными часы од Иглыюшихи
в домъ кравецкий гарцы три и кварталы три 3 зол.
10 осм.

3 роск. п. войта, для п. Молоткевича куп. рыбы
свеж. 1 зол. 10 осм., ситъницъ три и резового
боханъ 24 осм., соли $\frac{1}{2}$ кв. и цыбули 4 осм. 1 шел.,
дровъ пошку 3 осм., жолнеру, што кони отпро-
вадилъ у поля 3 осм.

За картою п. войта и за ведом. п. райцы,
дали его милости п. Карпю талярвѣ 20, его мил.
п. Несиловскому тал. 20, чынить сума шелегами . . .

3 роск. п. войта и за картою, заплатили Иг-
лыющие за медъ гарцы сорокъ, набрано для
пп. капитана Григоря Григоревича и Стефана
Бужанинова, порутчыка, по золотому

За писання картокъ на еессыю, концелярис-
томъ дали

Пива до ратуша гарнецъ

Дня кѣ. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского
куп. рыбы свеж. 3 зол. 12 осм., раковъ жы-
выхъ копъ две 20 осм., ситн. пять 15 осм.,
копусты, цыбули, салаты и хрену 8 осм., соли
кв. и олею кв. 17 вос., оливы и муки кв. три
13 осм., горелки челядзи 10 осм.

3 роск. п. войта и п. райцы, куп. скурку коз-
ловую Панфилю, слuze его мил. п. Фронцкевича,
судии Оршанскаго, запл.

3 роск. п. войта, п. поборцомъ повятовымъ
куп. рыбы свеж. розные 4 зол., ситн. девять
27 вос., резового боханы два 1 зол., муки кв. две
и крупъ кв. три 7 осм., соли кв. две 14 осм.,
цыбули, салаты, варива и хрену 8 осм., петруш-
ки, укропу и батвиння 6 осм., оливы, олею
и перцу по $\frac{1}{2}$ чвертки 1 зол. 1 осм., дровъ вязки

Золот.	Осмак.
кк	кн а шел
б	а а шел
тк	
ми	
б	с
с	е
с	

три 8 осм., обаранковъ дробныхъ 3 осм., горелъ-
ки челядзи 10 осм., сторожомъ тромъ, што коней
пасуть, 9 осм., дровъ вязки две 5 осм., овса
мерку 3 зол.

За картою п. войта и за ведом. п. райцы
скарб., его мил. п. Владиславу Кгештору, коми-
сару, диспартиментъ на войско Литовское в. повеце
Оршанскимъ чынячому, дали талярвѣ 100, а
его мил. п. Махалу Гизбертови тал. 20, чынить
сума

3 роск. п. войта и за ведом. п. райцы скарб., дали
на боты слугамъ ихъ милостей пп. Несиловского,
Идзивица, Петровского, Блажевича, Розвадовского
и хлопцови

3 роск. п. войта, жолнеромъ мескимъ Белъ-
скому и Грому, которые пошли за гарматою до
Белыничъ, дали на страву

3 роск. п. войта, дали п. Молоткевичу за вѣтъ
на страву

3 роск. п. войта и п. райцы скарб., его мил.
п. Ермоловичу, в мескимъ интересе, дали

Купили паперу либру до реестровъ шафар-
скихъ

Наняли сторожовъ двухъ до коней депута-
цкихъ

Дня гѣ. 3 роск. п. войта, для п. Несиловского
куп. мяса въ розныхъ штукахъ 4 зол., ситн.
пять 15 осм., соли кв. и крупъ кв. 7 осм., ва-
рива, цыбули, петрушки и хрену 8 осм., овса
мерку 2 зол. 27 осм., три вязки травы 7 осм.,
у вечеръ травы вязки две 6 осм.

3 роск. п. войта, п. поборцомъ Оршанскимъ
куп. мяса яловичча и свинъного 5 зол. 15 осм.,
куро одно 1 зол. 5 осм., ситн. девять 27 осм.,
резового боханы два челядзи 1 зол., солп и крупъ
по кв. две 17 осм., малака и сметаны 9 осм.,
масла и перцу $\frac{1}{2}$ чв. 16 осм., варива, цыбули,

Золот.	Осмак.
кт	й
цз	
нт	
а	г
а	
р	
а	з
	кт
й	т

петрушки и хрену 11 осм., дровъ возъ 15 осм., для челядзи горелъки 10 вос., овса мерку 3 зол., еще у вечеръ горелъки 10 осм., пива гарнецъ 6 осм., еще мерку овса 3 зол.

За картою п. войта и за вedom. п. райцы скарб., ихъ милости отцамъ ксенжы Бернардыномъ Могилевскимъ куп. соли гар. девять

3 роск. п. войта, для п. Мирского, ротмистра, стоитъ господою у п. Яна Королкевича, куп. мяса 2 зол. 18 осм., ситн. чатыри 12 осм., резового 12 осм., соли и крупъ по кварте 8 осм. 1 шел., варива, цыбули, петрушки и хрену 6 осм., узели у жыда Довида пива бочку гарцовъ пятьдесятъ шесть 11 зол. 6 осм., масла и еецъ дес. 13 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 10 осм.

3 роск. п. войта, за медъ, набраный до ратуша рознеми часы, гар. три

3 роск. п. войта, куп. мяса для п. Войниловича, стоитъ у п. Митковича, 3 зол. 5 осм., ситн. три 9 осм., соли кв. 7 осм., пива гар. два 12 осм.

3 роск. п. войта, куп. вина для ксендзовъ Бернардыновъ $\frac{1}{2}$ гар.

В домъ п. войта кун. мяса 3 зол. 15 осм., куровъ трое 3 зол. 18 осм., ситн. шостаковыхъ две и пироговъ шесть 18 осм.

За картою п. войта и за вedom. п. райцы, запл. п. Роману Аноспе за $2\frac{1}{2}$ гар. вина, взятого для п. Григоря Пигаревича

3 роск. п. войта, для п. Молоткевича (р. sędzia) куп. мяса 2 зол. 10 осм., хлеба ситн. и резового 18 осм., соли $\frac{1}{2}$ кв. 3 вос. 1 шел., варива, цыбули, петрушки и дровъ вязку 8 вос.

3 роск. п. войта, для Москалей енералскихъ неволниковъ, стоятъ господаю у жыда Метелицы, куп. хлеба 1 зол., соли кв. 7 вос., мяса и крупъ кв. 1 зол. 3 осм.

Сторожомъ депутацкимъ. што коней пилну-

Золот.	Осмак.
зт	ка
ѳ	
ст	ке ашел
г	ит
а	г
а	
э	ка
к	
г	ѳ ашел
б	т

ють, дали

До ратуша узели пива гарнецъ

Дня дт. 3 роск. п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. мяса 5 зол. 15 осм., ситн. девять 27 осм., молока салодкого и сметаны 11 осм., масла и еецъ дес. 16 осм., куро 1 зол. 7 осм., соли и крупъ 9 осм. 1 шел., цыбули, варива, петрушки и хрену 8 осм., горелъки для челядзи п. Несиловского 8 осм., у вечеръ еецъ дес., дровъ вязку и масла 19 осм., овса мерку 3 зол., мука кв. 2 осм., тютюну папушу челядзи 6 осм., меду $\frac{1}{2}$ гар. тымъ же челядзи 18 осм.

3 роск. п. войта, для п. Мирского, ротмистра, куп. мяса 3 зол. 15 осм., ситн. три 9 осм., хлеба резового 12 осм., варива, петрушки и цыбули 6 осм., слонины фунтъ 12 осм., соли кв. 7 осм., перцу $\frac{1}{2}$ ф. и имберу $\frac{1}{2}$ ф. 2 зол. 2 осм., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 осм.

3 роск. п. войта, для п. Несиловского, ротмистра, который стоитъ у дому п. Кореневского, куп. мяса 3 зол. 15 осм., ситн. три 9 осм., резового хлеба боханъ 12 осм., варива, цыбули и петрушки 6 осм., слонины ф. 12 осм., соли кв. 7 осм., перцу $\frac{1}{2}$ ф. и имберу $\frac{1}{2}$ ф. 1 зол. 2 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 15 осм.

До концелярии Стефановичу куп. паперу аркушы два

3 роск. п. войта, на страве п. Молоткевичу дали 2 зол. и на мяса 15 осм., ситн. две 6 осм., цыбуля, петрушка, варива и росоль 10 осм., хлеба резового 7 осм., челядзи его на горелъку 8 осм., дровъ вязку 4 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 10 осм.

3 роск. п. войта, Москалемъ енералскимъ неволникомъ куп. мяса 1 зол. 10 осм., хлеба боханы два 25 осм., ситницу одну 3 осм.

3 роск. п. войта и за картою п. райцы скарб., куп. пистолеты у п. Федоровича Семена, цехмис-

Золот.	Осмак.
	с с
гт	кс ашел
й	ит
э	ит
	е
е	
б	й

тра, для его милости п. Кореневского, в певнымъ инътересе мескимъ даровано, запл.

3 роск. п. войта, п. Ничевичу, слuze п. резидента, за осимъ мерокъ овса, што взели Москали, заплатили

Дня ет. 3 роск. п. войта, для ихъ мил. пп. поборцовъ Оршанскихъ куп. мяса 6 зол. 15 осм., телятины задъ 3 зол. 15 осм., ситн. десять 1 зол., резового булки две 20 ос., соли кв. две 14 ос., крупъ кв. две 2 ос. 2 шел., пшена кв. 3 ос. 1 шел., слонины ф. два 24 ос., малака, сметаны, масла и еецъ 1 зол. 1 ос., цыбули петрушки, хрену и салаты 8 ос., варива розного 7 ос., дровъ вязки три 11 ос., горелъки для челядзи 10 ос., тютюну 4 осм., овса мерки две 5 зол. 20 ос., челядники Кривицкому, што овесъ отбѣраетъ, дали 1 зол. 15 ос., у вечеръ яецъ и масла 14 ос., дровъ вязки две 4 ос., свеч. $\frac{1}{2}$ дес. 5 вос.

3 роск. п. войта, для п. Мирского, ротмистра, куп. мяса яловичча 3 зол. 15 осм., хлебо ситного булакъ три 9 осм., резового боханъ 14 осм., соли $\frac{1}{2}$ кв. и крупъ кв. три 8 осм., малака и масла 9 осм., варива, цыбули и петрушки 6 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 10 осм.

Пану Петру Ракусе за чатыре колы кованыхъ до колясы меской запл. 40 зол., до того горелки ему дали на своей цене 3 зол.

Дня ет 3 роск. п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. мяса 5 зол. 15 ос., ситъницъ десять 1 зол., резового боханы два 1 зол., перцу чверт. 20 ос., сметаны и малака 12 ос., соли кв. две 14 ос., яецъ десять 8 ос., масла 9 ос., крупъ кв. две и муки кв. две 6 ос. 1 шел., олею кв. 10 ос., оливы 8 ос., варива, цыбули, петрушки и хрену 7 ос., слонины ф. два и салаты 26 ос., дровъ возъ 16 ос., горелъки челядзи 20 ос., овса у

Золот.	Осмак.
ми	
ка	
кг	гт
с	аи
мг	

вечоръ мерки две 6 зол.

3 роск. п. войта, для п. Мирского, бурмистра, куп. рыбы свеж. 1 зол. 10 осм., мяса 3 зол., ситъницъ три 9 осм., резового боханъ 20 осм., перцу $\frac{1}{2}$ чв. 10 осм., масла и яецъ 16 осм., оливы 6 осм., варива, цыбули и петрушки 5 осм., соли $\frac{1}{2}$ кварта 4 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 10 осм., сена 6 осм., еще на вечеръ хлеба резов. 7 осм.

3 роск. п. райцы, Доминику, едучому до Оршы з листами его мил. п. Генштора, дали 4 зол., понеделъщины ему дали 3 зол.

В домъ п. войта куп. рыбы

Дня зт. 3 роск. п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. мяса розного 7 зол., ситъницъ дес. 1 зол., резового боханы два 19 осм., соли кв. и слонины ф. два 1 зол. 1 осм., малака и сметаны 12 осм., масла и еецъ 10 осм., крупъ кв. две и гороху кв. две 8 осм., варива розного, цыбули и петрушки 8 осм., горелки челядзи 10 осм., овса мерку 3 зол., молока у вечеръ 5 осм., дровъ вязку 3 осм., еецъ и масла 15 осм., еще дровъ вязки две 6 осм., свечъ дес. 10 осм.

3 роск. п. войта куп. вина $\frac{1}{2}$ гар. для п. Ермоловича, запл. 4 зол., цукъру чверт. 20 осм., мяса 2 зол. 6 осм., ситъницъ две 6 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 10 вос.

Сумму, што онъ набралъ рознеми часы меду и пива для п. маистратовыхъ, отдали

3 роск. п. войта, для п. Мирского куп. мяса 3 зол. 13 осм., ситъницъ три 9 осм., резовго боханъ 12 осм., малака и масла 14 ос., варива, цыбули и петрушки 3 осм., слонины $1\frac{1}{2}$ ф 18 осм., соли $\frac{1}{2}$ кв. 3 осм., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 9 осм.

Ковалю Близнецу, за оковання колясы меской

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мерки

В домъ п. войта куп. мяса 2 зол. 20 вос.,

Золот.	Осмак.
иг	ка апел
и	гт
з а	ет
ет	кв
и	кт
а	кт
с	ка
а а	кт

чырки а) два 16 осм., свечъ $\frac{1}{2}$ дес. 5 осм.

Для коней п. Несиловского куп. травы

3 роск. п. войта и п. райцы скарб., ведлугъ постановення оныхъ, челядзи п. Несиловского на тыдзень б) на вѣтъ в) дали

Дня ит. 3 роск. п. войта, куп. рыбы свеж. розные для п. поборцовъ повятовыхъ 5 зол. 15 осм., ситъницъ дес. 1 зол., хлеба резоваго боханъ 1 зол., олею кв. 10 осм., оливы 9 осм., соли кварты две 13 осм., крупъ кварты две 3 осм., гароху кв. две 6 осм., варива, цыбули, петрушки, салаты, батвиня и хрену 12 осм., анишу 7 осм., перцу $\frac{1}{2}$ чв. 10 вос., овса мер. три 8 зол. 21 осм., челядзи двумъ дали коньселяцны 2 зол., дровъ возъ 14 осм., еще у вечеръ хлеба резов. 1 зол., ситныцы две 6 осм., пива $1\frac{1}{2}$ гар. 9 осм.

3 роск. п. войта, для п. Мирского куп. рыбы свеж. 3 зол. 5 осм., ситницъ и резоваго 1 зол. 1 осм., соли и крупъ по кв. 9 осм. 1 шел., олею $\frac{1}{2}$ кв. и оливы 11 осм., 2 шел., варива, цыбули и петрушки 5 осм., горелки челядзи 10 осм., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 12 осм., травы вязки три 18 осм.

Купили два обушки для челядзи скарбовой

Пану Валюжыничу, слуге п. писаря Каспаровича, за водзене инквизыцыи в забитю п. Гулевича, дали

Галецкому за тужъ инквизыцыю дали

3 роск. п. войта, куп. рыбы свеж. для п. Ермоловича 1 зол. 25 осм., ситъницъ три и соли $\frac{1}{2}$ кв. 15 осм., овса $\frac{1}{2}$ мери 1 зол. 14 осм.

Стефану шкляру, за направу оболоны ратушной, запл.

За фляшу гарцовую

Золот. Осмак.

г аг
ет

т

кк ет

з кт
а ет

н
а

г кд

к ет
ит

Цвечъковъ копъ шесть
3 роск. п. войта, дали Доминику на дорогу до Оршы 4 зол., ситницу и пироги три 6 осм., овса $\frac{1}{2}$ чатветки 22 осм.

3 роск. п. войта, зыскали до ратуша меду гарн.

Куп. паперу либру до концелярии

3 роск. п. войта, куп. рыбы свеж. п. Ждановичу, 1 зол. 5 осм., ситъницъ три 9 осм.

Слесарю за одмыканне замка, дали

Михалце, за услугу дали

В домъ п. войта куп. рыбы свеж. 1 зол. 27 осм., ситъницъ шостаковыхъ две и пироговъ шесть 18 осм.

За картою п. войта, слугимъ мескимъ пяти дали

Дня ют. 3 роск. п. войта, для п. поборцовъ Оршанскихъ куп. рыбы свеж. 4 зол. 15 осм., ситъницъ дванадцать 1 зол. 6 осм., хлеба резоваго боханъ 27 осм., алею кв. 9 осм., оливы 9 осм., гароху кв. две 5 осм., варива, цыбули, петрушки, батвиння и хрену 10 осм., крупъ кв. чатыри 6 осм., муки пшеничны кв. чатыри 10 осм., баравиковъ 6 осм., перцу чв. 20 осм., соли кв. две 14 осм., овса мерки две 5 зол., 20 осм., дровъ вяз. три 9 осм., горелки для челядзи 15 осм., еецъ дес. и масла 16 осм.

В домъ п. войта куп. мяса яловичча и телятины, соли кв. чатыри, все

3 роск. п. войта, для п. Мирского, ротмистра, куп. рыбы свеж. 1 зол. 26 осм., ситъницъ три 9 осм., хлеба резоваго булька 12 осм., малака и смятаны 8 осм., варива, цыбули и петрушки 2 осм. 2 шел., крупъ кв. две 3 осм., еецъ дес. 9 осм., масла 8 осм., соли кв. 7 осм., травы 7 осм., малака и свечъ у вечеръ 9 осм.

3 роск. п. войта, для п. Ермоловича куп. рыбы

Золот. Осмак.

а з

а ки

а з
а т

а аг
г

к ет
е

ст зт

е ки

а т
б шел

а) Чирки, родъ дикихъ утокъ. б) Тыдзень, неделя, седмица. в) Вѣтъ, пища, содержаніе.

свеж. 1 зол. 25 осм., ситницъ булки три 9 осм., соли $\frac{1}{2}$ кв. 4 вос.

3 роск. п. войта, для п. Мирского, ротмистра, куп. вина кв.

Для коней п. Насиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 осм., сена на два дни 20 осм.

Дня $\bar{\kappa}$. 3 роск п. войта, для п. поборцовъ повятовыхъ куп. мяса 7 зол. 15 вос., еще телятины 2 зол., хлеба резов. 1 зол., ситницъ девять 1 зол., малака и сметаны 6 осм., крупъ кв. две, еецъ и масла 18 осм., муки пшеничные кв. чатыри 10 осм., гароху кв. две, цыбули, варива и батвиння 14 осм., соли и солонины ф. два, oleю и оливы 1 зол. 24 осм., дровъ вязки три, хрену и петрушки 13 осм., овса мерки две 5 зол. 10 вос., челядзи куп. горелки 10 осм.

3 роск. п. войта, для п. Мирского, ротмистра, куп. мяса 2 зол. 7 осм., хлеба ситн. и резов. 25 осм., сметаны и малака 15 осм., варива, цыбули и петрушки 6 осм., крупъ кв. две и соли $\frac{1}{2}$ кв. 7 осм., еецъ дес. и масла 16 осм., травы вязки три 8 осм., горелъки челядникомъ 10 осм., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 14 осм., еще у вечеръ еецъ и масла 14 осм.

Для мескихъ коней и для верблюда куп. травы .

За писанне картокъ на сессью концеляристомъ дали

3 роск. п. войта, Стефановичу и Саврицкому на зеленые свята а) дали

Дня $\bar{\kappa}\alpha$. 3 роск. п. войта, п. поборцомъ повятовымъ куп. мяса розного 9 зол. 10 осм., ситън. дванадцать 1 зол 6 осм., хлеба резов. боханъ 1 зол., пироговъ дес. 10 осм., перцу $\frac{1}{2}$ ф. 1 зол. 10 осм., слонины ф. два 24 осм., соли кв. две 14 осм., крупъ ячныхъ и пшена кв. две 9 осм.,

а) Зеленые свята, Троицынъ день.

Золот.	Осмак.
$\bar{\kappa}$	$\bar{\eta}$
$\bar{\kappa}$	
$\bar{\kappa}$	$\bar{\epsilon}$
$\bar{\kappa}\alpha$	
$\bar{\epsilon}$	$\bar{\kappa}$
$\bar{\alpha}$	$\bar{\tau}$
$\bar{\kappa}$	

муки кв. чатырп 6 осм., варива, цыбули, батвиння, салаты и хрену 12 вос., малака и сметаны 12 вос., еецъ и масла 18 вос., овса мер. две 5 зол. 20 вос., дровъ возъ 14 вос., еще у вечеръ еецъ и масла 15 вос., свечъ $\frac{1}{2}$ дес. 5 вос., горелки челядзи 10 вос.

Для коней п. Несиловского овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 13 вос., за напасть запл. челядзи п. Несиловского 2 зол. 15 вос.

3 роск. п. войта, для п. Мирского куп. мяса 3 зол. 10 вос., ситницъ три 9 вос., хлеба резов. булку 15 вос., варива и цыбули 6 вос., хрену, салаты и петрушки 3 вос., молока солодного и сметаны 9 вос., перцу $\frac{1}{2}$ чв. 10 вос., крупъ кв. две и соли $\frac{1}{2}$ кв. 7 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 вос., травы вязки три 9 вос., челядзи его дали 1 зол. 6 вос.

Дня $\bar{\kappa}\bar{\kappa}$. 3 роск. п. войта, для п. Мирского и инныхъ гостей куп. мяса 4 зол. 25 вос., куровъ трое 3 зол. 18 вос., рыжу, перцу и имберу 1 зол. 10 вос., ситън. и пироговъ 22 вос., травы 6 вос. . .

Пану Михалу Цалабану, за свечи подчасъ девятнику а) до олтаря

Ведлугъ постановення п. войта, челядзи п. Несиловского на тыжъденъ дали

Дня $\bar{\kappa}\alpha$. В домъ п. войта куп. мяса 4 зол., куро одно 1 зол. 10 вос., ситъницъ семь 21 вос. . .

За писанне картокъ на сессью концеляристомъ запл.

Его милости п. Кухновскому, суколлекторови податку шеснасто злотоваго поборцовъ Оршанскихъ, квитоваго дали

Золот.	Осмак.
$\bar{\kappa}\bar{\tau}$	$\bar{\epsilon}\bar{\tau}$
$\bar{\tau}$	$\bar{\kappa}\bar{\eta}$
$\bar{\eta}$	$\bar{\epsilon}\bar{\eta}$
$\bar{\tau}$	$\bar{\kappa}\alpha$
$\bar{\kappa}$	$\bar{\epsilon}\bar{\tau}$
$\bar{\tau}$	
$\bar{\epsilon}$	$\bar{\alpha}$
$\bar{\kappa}$	
$\bar{\tau}$	

а) Девятникъ, девятый четвертокъ послѣ Пасхи. Уніаты, въ подражаніе католикамъ, празднующимъ въ этотъ день Тѣло Христова, устраивали особые алтари гдѣ либо внѣ церквей, пѣли тамъ литіи и читали евангліе.

XXI.

3.

	Золот.	Осмак.
Для коней п. Несиловского куп. овса $1\frac{1}{2}$ мер.	а	гг
Ведлугъ давного звычаю, за убрання олтаря подъ ратушою поламаремъ братскимъ дали	к	
Батуни тежъ за убрання дали	а	ет
Купили травы для постиланне		ет
Шпилекъ		ет
Гвоздя дробного копъ две, савитого копу		кз
За принесенне тарчыцъ а) одъ п. Королкеви- човой запл. челядникомъ		ст
Для пановъ и инныхъ гостей, которые убе- рали олтарку, куп. меду до скарбцу гар. $1\frac{1}{2}$	а	ка
Еще для п. посполитыхъ гар. $1\frac{1}{2}$ меду	а	ка
Песлемъ б), што олтарь робили	а	
Горелъки кв. $1\frac{1}{2}$		
Дня ке. Кирею, сницарю в), за казну до стола, што подъ вежою, для реестровъ		ке
Купили бочечки две до меду	а	
Купили овса $1\frac{1}{2}$ мерки для коней мескихъ 1 зол. 10 вос., травы вязки две 5 вос.	а	ет
Для коней п. Несиловского на траву, на три дни	а	
Спевакомъ г) братскимъ за спеванне концер- товъ на девятникъ	а	
Купили вина гарнецъ до церкви брацкой, за узыченне д) образовъ и сребра, коберцовъ е) и инныхъ речей з) до олтаря на девятникъ	й	
За фуре угоды ж) для его мил. п. Малинов- ского, курьера князя его мил., дали	ет	
На гарнецъ пива для п. Винчи	а	с
3 роск. п. войта, дали мужыку што принесъ листъ одъ п. Базыля Хомутовского, райцы		с
3 роск. п. войта, запл. жыду у в Азаринов- щине, за пива, рознеми часы набраного, гар-		

а) Тарчица, тесь. б) Песми, плотники. в) Сницарь, рѣшникъ. г) Спевачи, пѣвчіе. д) Узыченне, одолженіе. е) Коберцы, ковры. з) Речи, вещи. ж) Угода, условіе, уговоръ, удовлетвореніе.

	Золот.	Осмак.
цовъ 25, на мескую потребу	ет	
3 роск. п. войта, узели до ратуша меду гар- нецъ	а	с
3 роск. п. войта, для п. Бутовича, писаря замкового, набрали меду гар. три у в Илющихи	г	ит
Доминику для справовання обеду для его мил. п. Лярскаго, полъковника Оршанского	г	
Купили вина гар. $1\frac{1}{2}$ одъ п. Романа Оноски для его мил. п. Лярского, полк. Орш.	ет	
Запл. за две фляшы гарцовыхъ	а	
Голову цукру для п. полковника	з	ет
Дня кз. 3 роск. п. войта, в домъ куп. мяса 5 зол., еще мяса барання 15 восм., вутъку 18 вос., свечъ $\frac{1}{2}$ дес. 5 вос., меду гар. два 2 зол. 12 вос.	й	к
3 роск. п. войта, за медъ, котораго набрано до ратуша, гар. три	г	ит
Для его мил. п. Ермоловича куп. вина гар. четыре 11 зол. 18 вос., ботовъ трое для челядзи его 9 зол.	к	ит
Выправляли п. Мирона Андзоровича, лавника, до его мил. п. Кицынского: куп. ситънищъ две шостаковыхъ п пироговъ дес. 22 восм., травы для коней 5 вос., овса $1\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 12 восм., травы вяз. две 4 вос., што своихъ стратилъ Плавникъ 9 вос.	к	кв г
Куп. верблюду травы		г
На поклонъ п. бурмистру куп. ситн. две шо- стаковыхъ		ет ит
3 роск. п. войта, куп. ситн. шесть		
Для Маскаля Кропотова, который ехалъ уннзъ з байдаками, куп. паперу либру	а	г
Для п. Яновской, которая упоминаласе квоты п. Бекельману винной, купили меду гарн. и раковъ за 8 вос., чынить	а	дт с
Сторожомъ, што кони пасуть п. Чернявского. Заплатили жыдовце Иллющысе за оцетъ гар.		

3 роск. п. войта, работникомъ з Слободки, што хлудъ выпускають у Любузы, купили хлеба . .

Для п. поборцовъ, при рахунку, купили меду гарнецъ

Купили паперу $\frac{1}{2}$ либры до концелярии

Купили п. посполитымъ ситницу шостаковую, на сессью, и пива гарнецъ

Дня б. Галецкому, коменданту, дали

Куп. овса $\frac{1}{2}$ мерки для коней п. Несиловского .

3 роск. п. райцы скарб., купили юхты скурки две до обитце колясы меской, важило фунт. девять, по осм. шестнадцать

Паски четыре куп. до той же колясы

Куп. скурку у Семена Менка до той же колясы

Дня г. 3 роск. п. войта, за розношення картокъ на сессью, слугамъ мескимъ тремъ дали . .

3 роск. п. войта и за ведом. п. райцы скарб., куп. сетра живого у рыбалки Киселя, на подарокъ его милости пана и пастыря ксояжы епископа, абы кони оддали, заплатили

И на кварту горелки рыбакомъ

В домъ п. войта купили рыбы свеж.

Ларку оддали, што набралъ пива для пановъ гарцы чатыри

Куп. овса $\frac{1}{2}$ мерки для коней п. Несиловского .

Ивану Конотце, который поехалъ на ночлегъ з конми мескими, дали

Ивану Конотце, до порохунку, дали

Для п. Саковича куп. две пары ботовъ турецкихъ у пани Батвинковой 16 зол., три пары черевиковъ 10 зол. 15 вос.

Дня д. В домъ п. войта, для ихъ мил. п. депутатовъ куп. рыбы свеж. 2 зол. 10 вос., соли гарн. 26 вос. 1 шел., ситъницъ пять 15 вос. . .

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 3 вос., челяди его горелъки 5 вос. . . .

Золот.	Осмак.
	к
а	з
	ѡт
	кт
а	з
а	з
а	ка
	ст
г	ет
	ит
	ѡ
а	кн
	ка
а	и
	б
а	
кс	ет
г	ка
а	и

За картою п. войта, запл. за медъ гарцыи семъ десять два, за пива гарцовъ сто девять жыду Шломе, мелкаючого у каменицы п. Шункевича, который медъ и пиво брано для п. резидента, в той же господзе стоялъ, чынить все шелегами

Дня е. В домъ п. войта куп. рыбы свеж., 1 зол. 20 вос., ситъницъ три 9 вос.

Дня з. Купили овса $\frac{1}{2}$ мер. конемъ п. Несиловского

Ивану Кокотце, едучому з конми на ночлегъ, дали

Для коней мескихъ овса $\frac{1}{2}$ мерки

3 роск. п. войта, ведлугъ постановення, челядзи п. Несиловскаго на тыждень, на страву, дали

Дня и. В домъ п. войта куп. рыбы свеж. 2 зол. 6 вос., вялыхъ шупаки два 1 зол. 3 вос. .

Куп. травы для коней мескихъ 4 вос., овса $\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 5 вос.

3 роск. п. войта, куп. орешковъ турецкихъ ф. три для п. Бутовича

Дня т. В домъ п. войта куп. рыбы свеж. 1 зол. 20 вос., ситъницъ пять 15 вос.

Куп. барылки три новыхъ на потребу мескую .

Дня а. За пиво, набраное до ратуша рознеми часы, гар. пять, заплат. жиду Довыду у в Азариновщине

В домъ п. войта шупачки вялыхъ два

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мерки .

Дня к. В домъ п. войта, для п. депутатовъ куп. оливы $\frac{1}{2}$ ф. 25 вос., соли кв. две 12 вос. .

Оддали слуге п. Несиловского за траву для коней, што онъ самъ куповалъ презъ неделъ две .

3 роск. п. войта, куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. для жыда, доктора Слуцкого, который позычылъ у Барисове п. Базылий Хомутовский одъ него, за-

Золот.	Осмак.
ри	з
а	кѡ
а	к
	г
а	к
	г
г	ѡ
а	ѡ
б	
к	е
а	ет
а	
а	е
а	г
а	з
б	кт

	Золот.	Осмак.
платили	а	е
Для коней мескихъ куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол.	а	т
5 вос., травы 5 вос.	а	т
3 роск. п. войта, в домъ узели меду для п.	б	вг
депутатовъ гар. два	б	вг
Дня гт. Ивану Конотце и Михалъце, што с		с
конми у поли		г
П. райцы Занглевичу дали	а	г
В домъ п. войта куп. рыбы свежей	а	г
Ивану Конотце, до порахунку, понеделъ-	е	
щины	г	
Галецкому, с порахунку, а) додали	г	
3 роск. п. войта и за ведом. п. райцы скарб.,		
купили коня сивого, до пары, од Александра з	р	
Масалщины, заплатили	б	г
П. райцы Занглевичу на ситницу дали	б	г
Купили мерку овса для коней мескихъ	б	г
Гришку Чапцу, который пасъ верблюда		а
Куп. травы для коней мескихъ		а
Запл. за оливу п. Якубу, што набрали п. Не-	а	с
силовскому и п. поборцомъ	а	с
За картою п. войта, што п. Базылий Хому-	к	
товский, будучи на меской услуге, позычылъ у	с	с
докътора Слуцкого, жыда на страву	к	с
За сено п. райцы Куцевичу	с	с
Дня дт. Куп. для коней п. Несиловскаго овса	а	ка
$\frac{1}{2}$ мерки 1 зол. 3 вос., травы пошки чатыри 12		
вос., для челядзи куп. горелъки 6 вос.	а	ка
В домъ п. войта куп. рыбы свеж. 1 зол.,	б	ет
вялые лыки два бакавки 1 зол. 15 вос.	б	а
Куп. травы для коней мескихъ		а
3 роск. п. войта, ведлугъ постановенне, че-	т	
лядзи п. Несиловского, на неделю, на страве дали .		
Дня ет. В домъ п. войта куп. рыбы свеж.		
1 зол. 6 вос., шупака вялого 1 зол. 7 вос. 1		

а) *Порахунокъ*, расчетъ.

шел., соли кв. две 12 вос.

Выправа до Шклова п. райцы Кграбриеля
Королькевича и п. Григоря Марковича, поспо-
литого, для купення пары сободей для ясене вель-
можного его мил. п. гетмана: куп. на дорогу
шупака вялого 1 зол. 1 вос., ситъницъ три и
пироговъ шесть 14 вос.

Дня ст. В домъ п. войта куп. рыбы свеж.
1 зол. 3 вос., меду гарнецъ 1 зол. 6 вос.

Михалце и Канотце, што поехали з конми
мескими у поле на пашу, дали

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. .

Дня зт. В домъ п. войта куп. рыбы свеж.
1 зол. 20 вос., ситъницу шостаковую и пиро-
говъ осмъ 14 вос.

Жыду у в Азариновщине за пиво гарцы два-
надцать, што набрали до ратуша и в домъ п.
войта

3 роск. п. райцы куп. овса одъ челядзи п.
Бартошевича, мер. десять до ратуша

При одберанню выпили пива гарнецъ

До канцелярии куп. наперу $\frac{1}{2}$ либры

Для п. Калиновского и п. Мирона Андзоро-
вича, лавника, куп. меду гарнецъ

Чапцу, што верблюда пильнуеть, дали

Дня ит. 3 роск. п. войта ксендзомъ Езуи-
томъ до Хващовки, для компании а), куп. хлеба
бохановъ девять, запл. 2 зол. 21 вос., ситъницъ
десять 1 зол., соли гар. осмъ 7 зол. 10 вос.,
олею кв. десять 3 зол.

Для коней п. Несиловского овса $\frac{1}{2}$ мерки . .

Галецкому, што посекъ человека, на цуру-
лика дали

Конотце Ивану, за послугу, на ситъницу дали .

а) *Компанія*, здѣсь означаетъ сопровожденіе пилигримовъ на бого-
молье.

Золот.	Осмак.
б	ке а шел
а	ет
б	а с
а	г
б	а
б	вг
ст	к с к
а	с г
дт а	т г
с	г

	Золот.	Осмак.
Дня ѿ. В домъ п. войта куп. рыбы свеж. .	а	а
Оброць куп. на кони меские		
Галецкому дали за понеделъщину	з	
Ивану Конотце за понеделъщину	к	
3 роск. п. райцы куп. скосакъ для кошеня травы	а	
Дня ѿ. Выправа п. Андзоровича, лавника, и п. Якуба Куцевича, посполитого, до наяснейшого его мил. п. а п. короля его милости, и до ясне- велможного п. гетмана великого князства Литовъ- ского: куп. ситьницъ двадцать пять 2 зол. 15 вос., хлеба резового боханы два 1 зол. 6 вос., пироговъ семь десять 2 зол. 10 вос., обаран- ковъ копъ осмънадцать 3 зол. 27 вос., рыбы вя- лей лыкъ пять и шунаковъ пять 5 зол. 5 вос., соли гарнець 25 вос., крупъ овсяныхъ и ячныхъ уполъ кварть сорокъ 2 зол. 3 вос., перцу ¹ / ₂ ф. и имъберу чвертка 1 зол. 20 вос., оливы ф. 1 зол. 25 вос., мушкетовыхъ гальки лоты два 1 зол. 6 вос., жбанокъ до оливы 2 вос., запл. за шоры новые римарю 22 зол., вожакъ десяти построн- ковъ пара 25 вос., овса мер. две 4 зол., Ер- моле римарю за обитте колясы 2 зол. 12 вос., за два дунали а) и за клямку ковалю дали 11 вос., за подкованне коней и семь подковъ но- выхъ и старыхъ шесть ковалю Близнецу запл. 4 зол., за направу топора 3 вос., за ухнали (sic) на дорогу и за бурнали (sic) 25 вос., за ур- ванки (sic) чатыри 1 зол. 10 вос., полотна локъти три 18 вос., паски б) до шабли и кантаръ в) 1 зол. 10 вос., замочекъ до келки г) 10 вос., гребла д) до коней 20 вос., нитокъ клубокъ 1 вос. 1 шел., пива гар. семь 1 зол., дегътю кв. дванадцать 1 зол., свечъ дес. три 1 зол., мыла		

а) Родъ большихъ гвоздей. б) *Пасекъ*, поясъ, поясокъ, шарфъ. в) *Кантаръ*, вѣсъ и родъ узды. г) *Келка*, ящикъ, баулъ, е) *Гребла*, скребница.

	Золот.	Осмак.
чвертку 24 вос., горелъки кв. челядзи 16 вос., тютюну ф. два 20 вос., готовыхъ грошей имъ, делегатомъ, 1000 зол., лудану штукъ три 264 зол., куп. у п. Григоря Марковича Чартка Пос. Мос. (посламъ Московскимъ?) футъру а) лисовъ крыжовыхъ шлямное б) и горелъ паръ три, еще футро лисовъ белыхъ шлямное мешокъ Мос- ковский, все то сторговано таляровъ 75, куп. го- релъ белыхъ паръ три у п. Василя Митковича 32 зол.	ѣтхъ и 2 б е та	ѣт б шол аер. в)
3 роск. п. войта и постановенне, челядзи п. Несиловского, за неделю, на страву, дали 10 зол., для коней его куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 3 вос., за страву, за неделю и за двадни, дали 1 зол. 9 вос.	кѣ а	кѣ зѣ
В домъ п. войта куп. рыбы свеж. 1 зол. 3 вос., оливы чв. 14 вос.	а	зѣ
Дня кк. 3 роск. п. войта, для п. Фронцкеви- ча, судии Оршанского, куп. рыбы свеж. 2 зол. 15 вос., вялые рыбы 1 зол. 15 вос., раковъ 1 зол., ситъницъ шесть 18 вос., пироговъ осемъ 8 вос., хлеба резов. боханъ 18 вос., еще пиро- говъ шесть 6 вос., дровъ вяз. три 5 вос., цы- були и оливы 12 вос., пива гар. сорокъ 8 зол. .	ѣт а	зѣ зѣ
При поррахунку. п. поборцомъ мескимъ куп. меду гар. до скарбцу, запл.	а	зѣ
Дня кг. 3 роск. п. войта, для п. Фронцкевича, судии Орш., куп. рыбы свеж. 3 зол. 15 вос., вялые щупаки три 1 зол. 7 восм., ситъницъ шесть 18 вос., хлеба боханъ 25 вос., пироговъ осемъ 8 вос., пыбули, петрушки, редки, салаты и батвиння 7 вос., соли кв. 7 вос., оливы $\frac{1}{2}$ ф. 27 вос., еще рыбы самн они купили, мы запл. 1 зол. 15 вос., дровъ вяз. чатыри 7 вос., сторо- жомъ, што кони его пасуть 9 вос., еще пиро-		

а) Футро, шуба. б) Шлямный, боковой и брюшной. в) одинъ телерь=8 золот.

говъ шесть у вечеръ 6 вос., горелъки челядзи
кватерки три 12 вос., Михальце, што травы при-
везъ, дали 3 вос., ситъницъ три и резового буль-
ку 19 вос.

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер.

Дня кд. В домъ п. войта куп. рыбы свеж.

Куп. паперу либру до концелярии.

За писанне картокъ на сессыю, концеляри-
стомъ

За картою п. войта, запл. Константему, го-
сподарю дому кравецкого, за три гар. меду и
пива гар. сто десять, который напитокъ набрано
для п. поборцовъ повяту Оршанского 41 зол. 18
вос., особне оцту за три гар. 3 зол. 15 вос.

3 роск. п. войта, для его мил. п. Фронцке-
вича, суд. Орш., куп. мяса 6 зол., курей двое
2 зол. 15 вос., ситницъ шесть 18 вос., хлеба
резов. боханъ 19 вос., масла, сметаны и еецъ
1 зол., пироговъ осмъ 8 вос., варива, цыбули,
салаты и петрушки 6 вос., дровъ воз. чатыри
6 вос., гаршки три и латку 6 вос., раковъ 25
вос., еще у вечеръ хлеба рез. боханъ 15 вос.,
ситницъ пять 15 вос., пироговъ осмъ 8 вос.,
соли кв. 8 вос., челяднику дали на $\frac{1}{2}$ гар. меду 18 вос.

Дня ке. 3 роск. п. войта, для п. Фронцкевича,
сендзи Орш., куп. мяса 4 зол., курчатъ трое 1
зол. 15 вос., ситницъ чотыри 12 вос., овса мер.
2 зол. 5 вос.

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер.

За картою п. войта, запл. за медъ гар. осмъ
десять и два, за пиво гар. сорокъ и два, жыду
Зусю, которое набрано для его мил. п. Фронц-
кевича, суд. Орш.

В домъ п. войта ситницы две 6 вос., рыбы
свеж. 1 зол. 10 вос.

Слугамъ мескимъ пяти по ситницы, за роз-
ношенне картокъ

Золот.	Осмак.
аѣ	ѣ
а	ѣ
а	ке
а	т
б	
ме	ѣ
аѣ	зѣ
и	б
а	ѣ
ѣз	
а	зѣ
	ѣ

Чапъцу, пастуху верблюда

Дня кз. 3 роск. п. войта, у домъ куп. ры-
бы свеж. 1 зол. 10 вос., ситницы две 6 вос.

Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер.

Дня ки. 3 роск. п. войта, ведлугъ постано-
вення, челядзи п. Несиловскаго на тыжъ день,
на страву, дали

Куп. паперу до концелярии либры три

3 роск. п. войта, оцту наместнику Спаскому,
на поклонъ, абы росказалъ з процесыями хо-
дить по всемъ месту а), дали

3 роск. п. войта, слуге п. Фронцкевича, п.
Панфилю, што ездилъ в меской потребе разы
два, дали

Дня ко. 3 роск. п. войта, для п. Абянскаго
и ксендза Оршанского куп. рыбы свеж. 4 зол.,
перцу чвертку 20 восм., паперу либру 1 зол.
10 вос.

Для коней п. Несиловского овса $\frac{1}{2}$ мер.

Дня л. 3 роск. п. войта, для ксендза и п.
Ибянскаго куп. мяса 2 зол. 10 вос., курчатъ
пятеро 2 зол., перцу ф. 2 зол. 20 вос., имъберу
ф. 1 зол. 15 вос., оливы ф. два 4 зол., ситницъ
чатыри 12 вос., шафрану $\frac{1}{2}$ лота 1 зол. 7 вос.

Куп. барылку для потребы

Михальце, челяднику мескому, до порахун-
ку дали

Слугамъ мескимъ, ведлугъ давного звычаю,
на Святыхъ Апостолъ Петра и Павла, челове-
комъ шести по осмаковъ пятнадцать

Юля а дня. Купили овса $\frac{1}{2}$ мер. для коней
п. Несиловского

Дня б. 3 роск. п. войта, для ксендза и п.
Ибянскаго куп. мяса 27 вос., ситницъ две 6

Золот.	Осмак.
	ѣ
а	зѣ
а	ѣ
т	
а	
ѣ	
т	
с	
а	ѣ
аѣ	ѣ
б	
ѣ	
а	ѣ

а) Сильно сказывается здѣсь духъ православный Могилевцевъ. Счас-
ливы были они, что въ Могилевѣ пребывалъ православный архипастырь.

вос., резового хлеба 6 вос., еще у вечеръ куп. мяса 1 зол.

За направу замѣка с под концелярии

3 роск. п. войта, для п. Бартошевича, писаря Оршанского, куп. мяса 1 зол. 15 вос., травы

3 вос., ситѣницъ три и резового 20 вос.

Саврицкому, за уписанне картокъ до реестру

Для коней п. Несиловского овса $\frac{1}{2}$ мер.

До ратуша для пановъ ситниці

За $1\frac{1}{2}$ гар. вина запл. п. бурмистру Кузевце, которое однесли до ксенжы Езуитовъ, якъ п. войтъ ходилъ в интересахъ мескихъ, для порады, запл.

Дня г. Куп. овса для коней п. Несиловского $\frac{1}{2}$ мерки

Хоронжой, што у кушнерскомъ дому, за пиво гар. пять десять, набрано для розныхъ людей и до ратуша рознеми часы

Дня д. В домъ п. войта куп. рыбы 1 зол., 3 вос., соли кв. две 12 вос. 2 шел.

Дня е. Для коней п. Несиловского куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 3 вос., челядзи его, ведлугъ постановення, на неделю, на страву 10 зол.

Куп. либру паперы на расходъ мескій

Дня з. В домъ п. войта куп. рыбы для товариша з подъ хоронгви татарской

За картою п. войта, ведлугъ реестру, писаного, за писанне розныхъ справъ мескихъ, п. Мирону Андзаровичу, запл.

Яну Ходаку, которого посылали до Дубровны выведатся о бытности князя Менчыка, дали

Дня 3. 3 роск. п. войта, узели меду гар. дасять, коли ехалъ п. войтъ з п. Казановичомъ, з п. Лапицкимъ, до Любужы за п. Кицынскимъ, просячы, абы не чынилъ егзекуцыи за квоту кабацкую, по золотому осмаковъ шесть 12 зол., пива гар. десять 2 зол., ситѣницъ чатыри и пи-

Золот. Осмак.

к

ѳ

ѳ

к

й

иѳ

а

г

г

кѳ

а

г

т

а

еѳ

кшел

аѳ

а

с

а

кз

г

роговъ осмъ 20 вос., обаранковъ и раковъ ведро 1 зол. 15 вос.

Для коней п. Несиловского овса $\frac{1}{2}$ мер.

3 роск. п. войта, дали Круковичу на два гар. меду

Дня й. 3 роск. п. войта, для п. депутатовъ с подъ хоронгви татарской, которые приехали на егзекуцыю одъ п. Кацынского, стоять дому кравецкомъ, куп. мяса 2 зол. 25 вос., ситниці три и резового булку 15 вос., овса мер. 2 зол. 15 вос., соли и крупъ по кварте 7 вос., варива, цыбули, петрушки и перцу 6 вос.

Дня ѳ. 3 роск. п. войта, депутатомъ хоронгви татарской куп. мяса 2 зол. 5 вос., ситѣницъ пять и пироговъ десять 25 вос.

Того дня, на сессыю, з роск. п. войта, узели меду гар. 1 зол. 6 вос., п. посполитымъ куп. горельки 8 вос.

Концеляристомъ за писанне картокъ на сессыю

Еще взели меду $\frac{1}{2}$ гар. 18 вос., пива $\frac{1}{2}$ гар. 9 вос.

Для коней п. Несиловского $\frac{1}{2}$ мер. овса

3 роск. п. войта, для п. ротмистра хоронгви татарской, стоитъ на Луполове, у Яна Вереи, куп. четверть мяса 3 зол., пива бочьку гар. тридцать семь 7 зол. 12 вос., соли кв. две 13 вос., пироговъ осмънадцать 18 вос.

Дня т. 3 роск. п. войта, для тогожъ п. ротмистра, меду гар. двадцать

Дня аѳ. На банкетъ для товариства хоронгви татарской в домъ п. войта куп. рыбы свеж. 3 зол. 21 вос., ситѣницъ пять и пироговъ осмънадцать 1 зол. 3 вос.

Куп. овса для коней п. Несиловского $\frac{1}{2}$ мер.

3 роск. п. войта, для п. Лешневскаго куп. рыбы свеж. 25 вос., ситѣницъ три и цыбули

Золот. Осмак.

сѳ

ѳ

а

ѳ

к

кѳ

з

й

г

а

аѳ

к

а

кз

ѳ

аѳ

гѳ

аѳ

кѳ

а

кд

ѳ

	Золот.	Осмак.
за осмакъ 10 восм., соли $\frac{1}{2}$ кв. и олею 6 вос., на два гар. пива 12 вос.	а	кг
3 роск. п. войта, для п. Величъки куп. мяса 2 зол. 5 вос., ситъницъ три и резового боханъ 21 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 6 вос., соли кв. и дровъ вяз. две 12 вос.	а	аг
Дня кт. 3 роск. п. войта, для п. Велички куп. мяса 2 зол., ситъницы две и соли $\frac{1}{2}$ кв. 9 вос. 1 шел., вязки две дровъ 6 вос.	б	ет
3 роск. п. войта, ведлугъ постановення, челядзи п. Несиловского, на неделю, на страву.	г	а шел
3 роск. п. войта, для п. Лешневского мяса 1 зол., ситъницъ две, цыбули, соли и олею 13 зол., пива гар. два 12 вос.	а	ке
Дня гт. Куп. паперу либру до концелярии.	а	з
Куп. овса для п. Несиловского $\frac{1}{2}$ мер.	а	а шел
За картою п. войта, жыдовце Илъющысе запл. за медъ гар. тридцать три	а	ет
Дня дт. 3. роск. п. войта, для п. Велички куп. рыбы свеж. 1 зол. 10 вос., ситъницъ две и соли $\frac{1}{2}$ кв. 9 вос.	а	ет
Дня ет. 3 роск. п. войта, для п. Лешневского куп. мяса 1 зол. 15 вос., ситъницъ две и дровъ вязку 9 вос., пива гар. два и соли $\frac{1}{2}$ кв. 15 вос.	б	ет
Куп. овса для коней п. Несиловского $\frac{1}{2}$ мер.	а	ет
Дня ст. Выправа Александра Молчанковича, войта, до Дубровны, з панемъ Матвеемъ Шункевичомъ, до п. Корсака: куп. мяса 1 зол. 10 вос., курей двое 2 зол., ситницъ десять и обаранковъ 1 зол. 6 вос., пироговъ пятнадцать 15 вос., меду $9\frac{1}{2}$ гар. 11 зол. 12 вос., пива $4\frac{1}{2}$ гар. 27 вос., соли $\frac{1}{2}$ гар. 12 вос., крупъ овсяныхъ три кв. 5 вос., ошту гар. 1 зол., шунаки два вялыхъ 1 зол. 8 вос., оливы $\frac{1}{2}$ ф. 27 вос., цукъру головы две фунтовъ пять и чв. три 13 зол. 5 вос., коробачку	б	ет

	Золот.	Осмак.
до цукру 3 вос., ледунокъ десятокъ съ кульми		
24 вос., свечъ дес. 9 вос., пастронковъ двое, гу-		
жы и рагожи 24 вос.	лс	з
Дня зт. Куп. овса для коней п. Несиловского		
$\frac{1}{2}$ мер.	а	е
3 роск. п. бурмистра Кузевки, куп. меду $\frac{1}{2}$		
гар. для ксендза Езуиты		ит
3 роск. п. райцы, коли пашни обезджали у		
в обрубе Луполовскимъ з панемъ Никономъ Ко-		
собуцкимъ, куп. ситницы две 6 вос., пироговъ		
шесть 6 вос., рыбу вялую 14 вос., пива гар.		
два 12 осм., горелки $\frac{1}{2}$ гар. фурману и для себе		
1 зол., 6 осм.	б	дт
Дня ѳт. Куп. овса для коней п. Несиловского		
$\frac{1}{2}$ мер.	а	е
Дня к. 3 роск. п. войта, куп. рыбы свеж. для		
ксенжы Езуитовъ	и	ет
Дня ка. Куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. для коней п. Неси-		
ловского	а	б
Дня кв. 3 роск. п. войта, куп. Татаромъ с		
под хоронгви ситьницъ пять 15 ос., травы для		
коней 12 вос., пива гар. три 18 вос., ковалю за		
прекованне коней 1 зол. 10 вос.	а	ке
Доминику Коменданту за понеделщину . . .	б	
За писанне картокъ концеляристомъ на сес-		
сыю запл.	б	
Дня кг. Куп. овса для коней п. Несиловского		
$\frac{1}{2}$ мер.	а	е
3 роск. п. войта, для товаришовъ хоронгви		
татарской куп. мяса 1 зол. 15 восм., ситьницъ		
пять 15 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 вос., пива		
гар. пять 1 зол., соли кв. 6 вос. 2 шел.	а	ка бшел
Дня ке. За направу реестра меского запл. . .	а	к
Куп. овса для коней п. Несиловского $\frac{1}{2}$ мер.	б	
За чатыри фляшы шкляныхъ запл.	а	с
Дня кс. 3 роск. п. войта, жыдовце Илющысе		
за сорокъ гар. меду для его мил. п. Бицынского,		
XXI.		

	Золот.	Осмак.
эконома, взятыхъ до замку, запл.	м	
Михалце, челяднику мескому, до порахунку, дали	а	
Паномъ Бажевичу и Петровскому, челядзи п. Несиловского, на неделю на вискътъ	т	
Дня кз. Куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. для коней п. Несиловского	а	е
За картою п. войта, жыдовце у Слабиновщине за два мерники пива, п. войту мерникъ, по золот. 14	ки	мс
Косцомъ, человекомъ 11, двома разы выдали. Дня ки. За картою п. войта, ведлугъ давного звычайу, на запусы и за одволанне судовъ, дали слугамъ мескимъ	е	
За картою п. войта, за писанне розныхъ справъ мескихъ, концеляристомъ дали	ка	з
Косцомъ горелъки гар. пять	з	
У в Азариновщине жыду, за пиво, набрано рознымъ паномъ приежджающимъ, запл.	з	
Дня кж. 3 рзск. п. войта, куп. бервення на мость для брамы ветреной 31	а	кг
Куп. брусъ	а	ка
Ремесникомъ двумъ	а	г
Еще бервень 20 на тотъ же мость	г	
Коли обездили пашни у в обрубѣ Ледновскомъ, куп. ситн. две и пирог. пять 11 восм., рыбы вялые и пива гарн. 12 вос.	а	кг
Куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. для коней п. Несиловского. Михалъце дали, до порахунку	а	е
Коменданта Галецкаго жоне дали	с	
Дня а. 3 рзск. п. войта, Москалемъ, што ехали з Быхова отъ п. енерала, куп. ситницы две. 3 рзск. п. войта, узели меду едучому п. бурмистру до Полуковичъ, до п. поручника Душевского, $3\frac{1}{2}$ гар. 4 зол. 6 вос., пива гар. чатыри 24 вос., у Пыльковичъ челядзи горелъки $1\frac{1}{2}$ кв. 18 вос.	е	ит

3 рзск. п. войта, для п. депутатовъ с под хоронгви, которые стоятъ у замку, куп. мяса 1 зол. 15 вос., соли $\frac{1}{2}$ гар. и крупъ кв. 14 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 15 восм., пива гар. пять 1 зол., меду гар. три 3 зол. 18 вос., хоронъжему, што носивъ, дали 3 вос.

Дня аа. 3 рзск. п. войта, куп. мяса для п. Пузыревского 1 зол. 10 восм., курей двое 2 зол., ситн. три 9 вос.

Куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. для коней п. Несиловского.

Августа а дня. Челядзи п. Несиловского, ведлугъ постановенне, на неделю, на страву дали.

Коли ехали на пожни меские, куп. пива гар. 6 вос., пироги трп 3 вос., горелъки чвертку для войта Слободзского 4 вос., за возъ сена перевозу дали 3 вос.

3 рзск. п. райцы, на приймаванне гостей и пановъ розыхъ в дому его дали п. войту

Михалчысе, дворниковой, на порахунокъ, дали.

Чапцу, пастуху верблюдову дали

Иванисе Конотчисе дали

Тандерскому, жольнеру, што долю одбераеть у Ледковскомъ обрубѣ, дали на два дни

Куп. дегтъю кв. две

Сержанту п. Пузыревского, Тихону Карповичу, на неделю дали

Дня б. 3 рзск. п. райцы, слобожаномъ, што сена сушили, дали по пирогу, пироговъ 24

Куп. для себе ситн. две 6 вос., рыбы вял. 8 вос., пива гар. 6 вос., гурковъ 1 вос.

Куп. овса $\frac{1}{2}$ мер. для коней п. Несиловского.

За картою п. войта, Автушку, слуге мескому, померлой жоне его куп. труну а) запл.

Дня г. Доминику и Михалце на хлебъ на-сена б)

Дня г. Доминику и Михалце на хлебъ на-сена б)

Труна, гробъ. б) Насена, сѣмена.

Золот.	Осмак.
и	е
г	ит
а	е
т	
	ст
к	
б	г
а	
	з
	с
а	
	ка
а	е
к	ет
	и

яблакъ куп. дес. $1\frac{1}{2}$ за 12 вос., баранковъ 6 вос., овса $1\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 4 вос., строжомъ дали на хлебъ 4 вос., пироговъ шесть 6 вос., жовъ-неру Хвеску дали 2 вос., еще на вечеръ рыбы свеж. и вял. 2 зол. 5 вос., хлеба резов. булку и пироговъ шесть 12 вос., перцу и оливы 12 восм.

За картою п. войта, жыду Шломе за медъ, набраный пп. поборцомъ Оршанскимъ, гарцовъ одиннадцать и кварту и за пиво гар. сто

За писанне картокъ на сессию, концеляри-стомъ заплатили

Куп. овса $1\frac{1}{2}$ мер. для коней п. Несиловского.

Выправа до Оршы п. Базыля Хомутовского, райцы: перцу 6 вос., рыбы вял. 27 вос., ситн. три и пирог. десять 19 вос., резов. боханъ и обаранковъ 18 вос., соли кв. и крупъ две 9 вос., готовыхъ грошей на дорогу 20 зол.

Куп. фляшъ шкляныхъ десять на потребу мескую

За картою п. войта, запл. жидовце Игълю-щые за медъ, што набрано для розныхъ гос-цей, гарсу trydziesci osm

Слугамъ мескимъ, за разношенне картокъ на сессию, четверемъ дали

3 роск. п. войта, для п. почтовыхъ а) куп. ситн. три 9 вос., гурковъ соловыхъ 4 вос., на горелъку дали 3 вос.

Куп. раковъ до ратуша для пановъ

3 роск. п. войта, куп. коня отъ Радиона Ва-силевича Веръбовки едучому до Свинска п. Ва-силю Моковню, у справе меской, запл.

Дня ѿ. 3 роск. п. войта, п. депутатомъ п. Ламинского куп. мяса 3 зол. 15 вос., ситн. три 9 вос., пироговъ шесть 6 вос., соли и крупъ

а) Почтовые, свитскіе.

Золот.	Осн.
и	к
а	ет
б	е
а	е
кв	ет
а	
мс	ит
	кт
	ст
	с
б	

по кварте 7 вос., дровъ вяз. три 6 вос., варива, цыбули, репы и петрушки 5 вос., овса мерку 2 зол. 7 вос., горелъки челядзи 7 вос., жольне-ру мескому, што стоитъ на вартѣ у п. депута-товъ, 2 вос., сторожомъ, што кони пасутъ депу-тацкихъ 3 вос., гурковъ соловыхъ 5 вос., еще на вечерю куп. мяса 1 зол. 25 вос., ситн. три 9 вос., пирог. шесть 6 вос., свечъ $1\frac{1}{2}$ дес. 5 вос., меду гар. три у жыда Шломы 3 зол. 18 вос. . . .

До ратуша набрали паперу 11 аркушовъ 16 вос., свечъ дес. на сессию 10 вос.

Тихону Карповичу, сержанту, (изъ?) Лен-никъ, дали за неделю

Сольдату его дали

Дня т. 3 роск. п. войта, для п. депутатовъ п. Ламинского куп. овса $1\frac{1}{2}$ мер.

В домъ п. войта куп. рыбы свеж. для п. Не-силовского 1 зол. 20 восм., вялые щупаки 25 вос., для челядзи его, до замку, рыбы 25 вос., ситн. три 9 вос., соли $1\frac{1}{2}$ кв., крупъ, олею и цы-були 9 вос., резов. хлеба булку 6 вос., овса мер. 2 зол. 7 вос.

Для коней скарбовыхъ куп. овса $1\frac{1}{2}$ мер. . . .

3 роск. п. войта, для п. депутатовъ п. Ла-минского куп. рыбы свеж. 3 зол., ситн. шесть 18 вос., соли и крупъ по кв. 7 восм. 1 шел., варива, цыбули и петрушки 4 вос., оливы и перцу 12 восм., овса мер. 2 зол. 7 восм., меду гар. три 3 зол. 18 вос.

3 роск. п. войта, ведлугъ змовы, едучому до Свинка п. Василию Мокавни, для купенне пары соболей, дали

За росказаннемъ, ихъ мил. п. депутатомъ: Александру Ламинскому з колегами, стоячимъ у дому кравецкомъ, за медъ, набраный презъ нихъ, гар. 34 и кв. 2, зол. 41 восм. 12, пива тежъ для нихъ набрано гар. 60 зол. 10 вос. 20

Золот.	Осн.
ет	ет
	кс
а	с
а	с
с	ат
а	е
т	с
	а шел
а	
а	б

п батвиння 5 вос., челядзи на чв. горелъки 4 вос., овса мер. 2 зол. 6 вос., еецъ дес. 8 вос., перцу чв. 20 вос.

Михалъце, дворнику, до порохунку

Слузе Асипу, десятнику, на одговенне

В домъ п. войта куп. мяса 2 зол. 10 вос., курчатъ двое 24 вос., соли кв. две 13 вос.

Выправа п. войта до п. Кишинского, до Дабужы (Любужи?), для спровадзенне жолънеровъ, на Луполове стоячихъ: самому п. войту готовыхъ грошей дали 15 зол., куп. мяса на печеню 1 зол. 10 вос., курей двое 1 зол. 10 вос., рыбы вял. шупака 1 зол., ситн. пять и пироговъ дес. 25 вос., яблакъ копу 4 зол. 7 вос. 2 шел., меду гар. дес. у жыда Гиршы Цурулика 12 зол.

Празничного дали Ларку Сулимму, на Успенне Пресвятыя Богородицы

3 роск. п. войта, для п. Бартошевича, писаря Оршанского, куп. мяса 1 зол. 15 вос., ситн. три 9 вос., соли, варива и цыбули 6 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол., еще у вечоръ ситн. три 9 вос.

Челяднику п. Несиловского, до порохунку, дали

Дня зт. 3 роск. п. войта, для п. Бартошевича, писаря Орш., куп. рыбы свеж. и вял. 1 зол. 25 вос., мяса 1 зол. 20 вос., ситн. две 6 вос., одею, цыбули и петрушки 6 вос., перцу чв. 20 вос.

3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. рыбы свеж. и вял. 2 зол. 10 восм., ситн. пять, соли кв. и пива гар. три 1 зол. 7 вос., овса мер. 2 зол. 6 вос.

3 роск. п. войта, за воження сена с пожъни до цекавзу, фурманомъ, за возъ 86

Еще за возъ осмъ, п. войту возили

Перевозникомъ, за перевозъ того сена, запл.

Золот.	Осмак.
3	ет
е	ет
г	зт
л е	к к к шел
	ет
г	ф
б	
а	зт
е	кг
н е	т
а	ка
б	кс

Почтарю дышкрецыи дали

Дня ит. 3 роск. п. войта, для ихъ мил. п. егзекуторовъ: п. Петуха, п. Лимонта и инныхъ, стоятъ у п. райцы Леошковича, куп. мяса четверть 4 зол. 6 вос., курей двое 27 вос., ситн. десять и пироговъ пять 1 зол. 5 вос., перцу и имберу 13 вос., соли и крупъ по кв. две 14 вос. 2 шел., варива, репы, цыбули и петрушки 10 вос., сметаны и масла 11 вос., гурковъ и опту 16 вос., горелъки челядзи $\frac{1}{2}$ кв. 16 вос., овса мерки две 5 зол. 5 вос., меду гар. семъ 8 зол. 12 вос., пива гар. шесть. 2 зол. 25 вос. 1 шел., еще у вечаръ овса мер. 2 зол. 20 вос., еще меду гар. три и полъ 4 зол. 6 вос., еще у nochy, презъ Доминика, гар. два 2 зол. 12 вос.

3 роск. п. войта, для п. Несиловского куп. мяса 2 зол., курча одно 15 вос., соли и крупъ по кв. 7 вос., варива, цыбули, петрушки и репы 8 вос., ситн. пять 15 вос., масла и прцу 12 вос., овса мер. 2 зол. 6 вос.

3 роск. п. войта, для хоронгви, которая стоитъ на Луполове, куп. мяса четверти две 8 зол., ситн. дес. 1 зол., пироговъ дес. 10 вос.

Дня фт. За картою п. бурмистра Кузевки, жыду Зусю, у дому п. Кореневского, што набралъ писарь Барташевичъ, стоячы господаю, меду гар. 8, пива Оршанского гар. 16

Дня ка. Иванисе Какотчысе дали, до рахунку. За две либры паперу до концелярии

Дня кв. За писанне картокъ на сессыю, концеляристомъ Саврицкому и Стефановичу

Дня кг. Запл. за гарн. пива, взятый до ратуша

За картою п. войта, жыдовце Илтълющисе за медъ, набраный на хоронгевъ татарскую порученства Тупальского, за 20 гар.

Галецкому, на подновое, дали

Золот.	Осмак.
3	
а д	ф т
3	г
ф	т
а т	а т
б	к т
б	
	е
а шел	
ка	
3	

	Золот.	Осмак.
Дня кд. 3 рок. п. войта, для его мил. п. енераля Глекова (sic), Московского, стоит у п. райцы Дагтеревича, куп. хлеба боханы два 20 вос., крупъ кв. чатыри грецкихъ 6 вос. 2 шел., соли кв. 6 вос.	а	к ашел
Паперы до концелярии аркушы 4		с
3 рок. п. войта, для п. Лярского, полъковника повяту Оршанского, куп. рыбы свеж. 2 зол. 15 вос., ситн. три 9 вос., пирог. дес. 10 вос., меду зяли гар. три у жыда цурулика 3 зол. 18 вос., еще меду гар. шесть у жыда у выводзе 7 зол. 6 вос., овса мер. 2 зол. 15 вос., у вечорь щупака вялого 27 вос.	зт	т
Дня ке. 3 рок. п. войта, для п. Лярского, полъковника, куп. рыбы свеж. 2 зол 10 вос., ситн. три 9 осм., пирог. сестъ 7 осм., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 10 вос., оливы $\frac{1}{2}$ ф. 1 зол.	е	с нт
Салъдатомъ енералскимъ хлеба и рыбы . . .		нт
Дня кз. 3 рок. п. войта, салдатомъ енераля Глебова куп. хлеба		ат
3 рок. п. айцы куп. дровъ до гумна Кузевкина для сущення збожъжа на осети возовъ семъ .	г	ат
3 рок. п. войта для п. сына п. Барташевича куп. мяса 1 зол., ситн. две 6 вос.	а	с
За млоченя жыта, за три осети, человекомъ чотыремъ	д	ка н
Свечъ $\frac{1}{2}$ дес. и пироги три	а	нт ст г
Еще за осеть тымъ же		
Сторожу, што въ гумне, за чатыри осети . .		
За свечи дали		
Дня кз. 3 рок. п. войта, Москалемъ енералскимъ дали		ка
3 рок. п. войта, для п. полковника Лярского куп. мяса 2 зол. 20 осм., ситн. три 9 вос., соли 6 вос. . . .	г	е
Дня ки. 3 рок. п. войта, Москалемъ енераля Глебова дали		ка ашел

	Золот.	Осмак.
Дня кѣ. Москалемъ енеральскимъ	а	ка
Для шмаровання коня меского куп. шывдвасару и мыла		а шел и
Куп. уздечьку и пороху чвертку на потребу мескую	а	б
3 роск. п. войта, для енерала Глебова куп. яблокъ дес. два	а	к
Куп. цукру $\frac{1}{2}$ чв. для п. Бутовича и п. Ламаки		вг
П. поручнику Пузыревскому, на месяц, на вѣкъ, дали	м и б	вг б
Саржанту Тихону за две недели дали		
Солдату за тыждень дали		
Дня 7. Выправа до Оршы п. Базылия Хомутовского и п. Тимофея Леошковича, на сеймикъ: Куп. корення на полмисокъ — перцу ф. 2 зол. 20 вос., имъберу ф. 1 зол. 10 вос., мигдаловъ ф. 2 зол. 10 вос., розынекъ великихъ и малыхъ ф. два 2 зол., рыжу ф. два 1 зол. 10 вос., гвоздикъ лоты два 1 зол. 10 вос., цынамону два лоты 1 зол. 10 вос., лоть шафрану 2 зол. 15 вос., цукру головы три ваги ф. осмъ 19 зол. 16 вос., яблокъ копу 5 зол., вина кгарцы два и кварталы три 22 зол., коробку до корення и цукру 6 вос., ситъницъ у дому пять 15 вос., резового бултку 8 вос., пироговъ десять и обаранковъ 15 вос., рыбы вял. 1 зол. 10 вос., перцу $\frac{1}{2}$ чв. 10 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол. 10 вос., мази кв. три 6 вос., пива гар. чатыри 21 вос., на отезде меду выпили $1\frac{1}{2}$ гар. 1 зол. 24 вос., крупъ кв. чатыри и соли кв. две 22 вос., еще одесли до Оршы, до п. Базылия Хомутовского, презъ Мартина жольнера, яблокъ копы три 16 зол., боты чырвонные 3 зол., шроту $\frac{1}{2}$ ф. 15 вос., на дорогу Мартину на страву дали 1 зол. 15 восм., купили коробку для яблокъ 6 вос., мази 4 вос.	ч	нг

Салдатамъ енерала Глебова дали
 Дня 7а. 3 роск. п. войта, для ксендза пле-
 бана Виленского, который приехалъ у в инте-
 ресе мескимъ, стоитъ у жыда Шовея, куп. ры-
 бы свеж. и вял. 1 зол. 10 вос., ситьницъ три
 9 вос., овса $\frac{1}{2}$ мер. 1 зол.
 с Мокалемъ енералскимъ куп. хлеба 12 вос.,
 грошми дали 9 вос.

Золот.	Осмак.
	ка
	ашел
б	от
	ка

(Окончаніе въ слѣдующемъ XXII вытискѣ).

А К Т Ы,

извлеченные изъ актовыхъ книгъ Витебскаго
 городского суда.

(Продолженіе).

2.

Приказъ великаго гетмана великаго княжества Литовскаго, Лудвига Поцѣя, гиберновымъ администраторамъ Витебскаго воеводства, объ уплатѣ, согласно произведенной, по распоряженію его, гетмана, люстраціи, съ г. Витебска, Лужесна, Мягкихъ, Островскихъ, Стаекъ, Островна, Витебской экономіи, староства Суражскаго, Козьянъ, Сорочья и Савина, гиберновой недоимки, за 1707, 1708 и 1709 гг., всего 7716 злот. 1713 г. Января 9.

Acticatio assignacy jwmjm pana hetmana w. x. Litto do hiberny w-a Witto, annorum 1707, 1708, 1709.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca January dnia dziewiątego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter, sługa jm pana Kazimierza Żuka, skarbnika Połockiego, oekonoma Witebskiego, jm pan Jerzy Kołosinski, tę assignacyą jasnie wielmożnego jm pana hetmana wo wo xa Litto na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa piisaną: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, hetman wielki wo xa Litto, Borcianski, Ratynski, Punkski, Szereszewski starosta, ichmm panom administratorom hibernowym wdztwa Witebskiego, annorum 1707, 1708, 1709, mm panom y braci. Poniewasz przez zesłaną odemnie lustracyą pokazało się, że niektóre dzierżawy wdztwa Witebskiego w czasie swym hiberny nie wypłacali, przeto, wydaiąc tę moią assignacyą, upraszam wm panow, abyście z miasta Witebska, za rok 1707, złotych tysiąc siedmset drzydzieście y dwa, z Łu-

XXI. 7.

zosna, Miakkich, Ostrowskich, Staiek, Ostrowna a), za lata przeszłe, złotych dwa tysięcy czterysta sześćdziesiąt cztery, z ekonomiey Witebskiey, za rok 1708, y z starostwa Surazkiego złotych dwa tysiące ośmsett, z Kozian, za rok 1709, złotych pięćsett dwadzieście cztery, z Sorocza y Sawina, za rok 1707, złotych sto dziewiędziesiąt sześć, to iest in summa złotych siedm tysięcy siedmset szesnaście, na wykupno moderunkow regimentowi pieszemu jasnie wielmożnego jm pana wojewody Witebskiego wypłacić raczyli; co, circa calculum, wm panom przyięto będzie. Dan w Terespolu, anno 1712 d. 16 ... bra. U tey assignacy, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Connotcio poniżey cancellary woyskowej wo xa Litto takowa: 1712, S. d. 17. Pisarz woyskowy wo xa Litto. Która to assignacya, za podaniem oczewistym do akt przez osobę, wyż wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 1.

3.

Вѣдомость принятымъ въ староствѣ Езерищенскомъ Минскимъ скарбникомъ Иваномъ Сила-Новицкимъ и проч., 6 Января 1713 г., разнымъ повинностямъ со всякихъ доходныхъ статей, въ счетъ гиберны, комиссарщины, для себя провіанта и слѣдуемости для провіантоваго писаря, всего въ суммѣ 45,412 злот. 20 грош. 1713 г. Января 13.

Specifikacya perceptu pieniężney w starostwie Jezierzyskim przez jm pana Jana Antoniego Siła Nowickiego,

a) За совершеннымъ опустошеніемъ этихъ деревень, взысканіе какихъ бы то ни было платежей представлялось рѣшительно невозможнымъ. См. Истор.-Юрид. Матер. вып. XX, док. 47.

skarbnika Minskiego, commissarza, z innemi, protunc przybyłemi do tegoż starostwa, z intratt wszelkich, hiberny, commissarzechyżny y prowiantu, sobie naznaczonego in a-o 1713, msca Januarij d. 6.

Z intratt pieniężnych od jm p. Stanisława Jabłonskiego wziął jm p. talarow № 2000, talar rachując po puł-dziesiąta złotego, czyni na złote

Hiberny z całego starostwa talarow 1500

Kommissarzechyżny tal. 200

Osobliwie czerwonych złotych 50, licząc czerwony złoty po zł. 20

Żyta skarbowego po jm p. Winklerze solanek 209, solanka po zł. 3 gr. 15, czyni . .

Jęczmieniu skarbowego solanek 84, sol. po zł. 2 gr. 15

Owsa skar. solanek 41, sol. po zł. 2 . .

Soch skarb., alias lemieszow, par 1148, para po zł. 1

Gorzalki po jm p. Winklerze garcy 298, gar. po gr. 25

Summy prowiantowey, według taryffy, na kommissiją naznaczoney z całego starostwa

Z miasteczka Jezierzyszcza za prowiant osobliwie oddano

Jm p. Tumkowiczowi, pisarzowi, z całego starostwa

Od arendarzow z całego starostwa, na korzenie y inne podrobiazgi

Złote.	Grosze.
19,000	—
14,250	—
1900	—
1000	—
731	15
210	—
82	—
1148	—
248	5
4151	15
60	—
220	—
566	—

Od rudnikow obłożyny z łokciem talarow 6	57	—
Latus czyni tey percepty . .	43,624	5
Jm p. Krulicki, pisarz prowijantowy, wziął zapisnego	200	—
Pomierczego osobliwie od zboża . .	40	—
Od arendarzow akkomodacij	30	—
Kwitowego od włości osobliwie . .	35	—
Latus czyni percepty p. Krulickiego zł. 305.		
Percepta jm p. Kucewicza, deputata, a-o 1713 r.		
Akkomodacja z całego starostwa za poczekanie hiberny, talarow 50	475	—
Miodu pudow 10, po zł. 12	120	—
Na gorzałkę z dziesiątku Horodeckiego .	16	—
Z Jezierzyszcz pud lipcu	30	—
Żyta z dziesiątkow solanek 35, sol. po zł. 3 gr. 15	122	15
Owsa solanek 45, sol. po zł. 2	90	—
Pszenice solanek 7, sol. po zł. 3 gr. 15 .	24	15
Od arendarzow osobliwie, co zbożem y pndzmi jm wziął	112	15
Groszowego od hiberny od zł. 1 po gr. 1 .	475	—
Od rudnikow żelaza wziął na swoją potrzebę	18	—
Latus czyni tey percepty . .	1483	15
Summa trzech latusow, zniesiona w iedną summę, czyni zł. 45,412 gr. 20.		

Явлено въ городскомъ судѣ 13 Января 1713 г.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 2.

4.

Квитанція, данная Витебскимъ скарбникомъ Антономъ Кречетовскимъ писарю старыхъ таможенныхъ пошлинъ Витебской таможенной заставы Антону Вержбицкому, въ принятіи первымъ отъ послѣдняго тѣхъ пошлинъ въ количествѣ 220 тал. бит. 1713 г. Января 12.

Acticatia quitacyi, daney od jm pana Antoniego Krzczetowskiego jm panu Antoniemu Wierzbickiemu, pisarzowi cell komor starych.

Roku tysiąc siedmsett trzynastego, msca Januarij dnia dwunastego.

Na urzendzie jkm grodzkim Witebskim ette., comparens personaliter, jmśc pan Antoni Wierzbicki, maior jkm, tę assignatią na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta xiąg grodu Wittbo podał, w te słowa pisana, jm panu Wierzbickiemu, maiorowi jkm, pisarzowi cell starych komory Wttbskiey memu msem panu y bratu, zaleciwszy powolności winney. Za tą assignatią, racz wm dan wypłacić jm panu Krzczetowskiemu, skarbnikowi Witebskiemu, dwieście talarow bitych, które wm panu, za kwitem odebrania, w rachunkach przyięte będą. Dan w Wilnie, dnia 16 Julij, roku tysiąc siedmsetnego dwunastego. U tey assignacij, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Jan Szereter, skarbnny wo xa Ltto, cell jkm starych administrator. Przy tey assignacij kwitacya dana od jmści pana Antoniego Krzczetowskiego temuż jm panu Wierzbickiemu, pisarzowi cell starych komory Witebskiey, która eo tenore sonat: Czynię wiadomą tą kartą moią, zem odebrał od jmści pana Wierzbickiego, maiora jkm cell starych komory Wttbey, za assignatią wielmożnego jm pana skarbowego wo xa Litto, talarow bitych dwieście tallarami bitemi, za kturę, iż mnie in

toto zadość stało, pomienionego jmści kwituie. Datt w Witebsku, trzeciego Augusta, anno tysiąc siedmsett dwunastego. U tey kwitacy podpis ręki temi słowy: Antoni Krzeczetowskj, skarbnik y rotmistrz wa Wo. Które to takowe autentyczne dokumenta, za podaniem osoby, wyż wyrażoney, są ad acta xiąg grodu Wtto przyięte y wpisane.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 15.

5.

Повѣстка, данная сборщикомъ 16-злотной подати Антономъ Жукомъ помѣщикамъ Дуниной и Каковской, чтобы онѣ уплатили недоимку этой подати—первая за 6, а последняя за 21 дворъ. 1713 г. Января 23.

Acticatio delaty jm pana Antoniego Żaby, poborecy szesnasto złotych.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Jannuary dnia dwudziestego trzeciego.

Na urzędzie jkmsci grodzkim Witebskim ettc., comparens personaliter, jm pan Piotr Kozaryn, chorąży regimentu pieszego altyllery wo xa Litto, tę delatę z rzeczę, w niey wyrażoną, ad acta grodu wa Witto podał, w te słowa pisaną: Na delatę podaie jeymści pani Duninowey dobra, z których nie wypłacono podatku szesnasto złotych, in toto remanet dymow sześć, jmśc pani Kakowska z Pawłowicz dymow dwadzieścia y ieden. U tey delaty podpis ręki temi słowy: Antoni Żaba, poborca. Data w te słowa: Ao tysiąc siedmset dwunastego, msca Decembra dnia dwudziestego czwartego, w Witebsku. Która to delata, za podaniem do act przez

osobę, wyż pisaną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № 3, № ч. 3, л. 16.

6.

Крѣпостная запись, выданная Василиемъ, Саввою и проч. Закржевскими Полоцкому архіепископу Сильвестру Лада-Пешкевичу, въ томъ, что они не вольные люди по фамиліи Оржешковскіе, но отъ предковъ своихъ крестьяне имѣнія Воронечья Полоцкой архіепископіи Закржевскіе; доказывали же они происхождение свое, якобы, отъ какого-то Семена Оржешковскаго, имъ совершенно неизвѣстнаго, единственно только по наущенію чиновниковъ Полоцкаго воеводства—крайчаго Станислава и, сына его, мечнаго Михаила Жуковъ, а также гродскаго регента Александра Спиридовича, на основаніи документа, выданнаго, 11 Октября 1624 г., городничимъ Полоцкаго воеводства Станиславомъ Фронцевичемъ Жукомъ означенному Оржешковскому съ женою его, Гальшкою Ганусовною а). 1713 г. Января 28.

Acticatio zapisu wieczystego, wyrzekaiąc się nie-słusznego praetextu, a zeznawaiąc do poddanstwa jw jm xdza arcybiskupa Połockiego zdawna, danego od poddanstwa, nazywaiących Bazutt.

Na urzędzie jkm grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisielem, chorążym y podwoewodzym Witebskim, od jaśnie wielmożnego jm pana Kazimierza Alexandra Pocieja, wdy Witebskiego, Rohaczewskiego, Żyżmorskiego, Surazkiego, Olkinickiego starosty, pułkownika jkm, ustanowionym, personaliter comparens, zawiadowca Jurkowski jaśnie

а) Хороша дѣятельность чиновниковъ Рѣчи Посполитой. Да и Закржевскіе—вовсе не изъ Поляковъ, а просто изъ б. крестьянъ Бѣлорусскихъ, какъ отсюда видно.

wielmożnego, w Bogu nayprzewielebniejszego jm xdza Sylwestra Łada Pieszkiewicza, arcybiskupa Połockiego, Wittbo, urodzony pan Jakub Wizgierd, ten zapis wieczysty z rzeczą, w nim wyrażoną, dany od osob, w nim wyrażonych, za nieprzyściem w grodzie Połockim, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisany: My, Bazuta, Wasil y Sawa Haponionki, bracia rodzeni, my, Fiesko, Hryszko Bazuty synowie, Miron, Sciepan y Jan-ko Wasila synowie, poddani sdawna, wieczyscie maietności Woronecza, do archiepiskopiey Połockiey przysłuchaiącey, swoim y wszystkiego plemienia naszego imieniem, czyniemy wiadomo y zeznawamy sami na siebie tym naszym dobrowolnym, wieczystym a nigdy nieporuszonym listem opisem, komu to teraz y w przyszle, potomne czasy wiedzieć nalaży, iż my, osoby wyrażone, nie z żadnego swego umysłu, ale z czczegulney perswazyey y namowy jchmm panow Stanisława, krayczego, Michała, syna jmcı, miecznego, Żukow, urzędnikow wdztwa Połockiego, y jmcı pana Alexandra Spirydowicza, regenta grodzkiego, usiłowaliśmy niesłusznie być wolnemi ludźmi y cale z poddanstwa własnego, z archiepiskopiey Połockiey oswobodzić się, a to pod praetextem cudzego dokumentu, listu zapisu godney pamięci jmcı pana Stanisława Froncewicz Żuka, horodniczego wdztwa Połockiego, nieiakiemuś Symonowi Orzeszkowskiemu y zenie iego, Halszce Hauusownie, w dacie roku tysiąc sześćset dwudziestego czwartego, mca Octobra iedynastego dnia, w Połocku, danego y u sądu ziemskiego Połockiego, w tymże roku y miesiącu Octobra szesnastego dnia, na rokach Michałowskich, przyznanego, w grodzie zaś Połockim, przez sługę zwierzchu wyrażonych ichmw pana Konstantego Swirszczewskiego, sub data roku tysiąc siedmsetnego dziewiątego, mca January czwartego dnia aktykowanego; który to doku-

ment bynaymniey nam samym, dziadom, pradziadom y plemieniu naszemu nie służy y na żadney pomocy nie iest. Żaden z nas y pokolenia naszego nikt namienionego Symona Orzeszkowskiego y żony iego y zkađ oni byli rodem, nie znali, onym krewnemi nie byli y tym przezwiskiem Orzeszkowskim nigdy nie nazywali się y do niego nie należemy, przyznawaiąc się, podług starowiecznych dokumentow od sta lat y daley, wieczystych inwentarzow, do własney, istotney rodziny naszej, albowiem prapradziad nasz, to iest, nas, Fieska, Hryszka Bazucionkow, Mirona, Sciepana y Janki Wasilonkow, a pradiad nas, Bazuty, Wasila y Sawy Haponionkow, istotnie y prawdziwie był imieniem Karp Zakrzewski z dziadow, naddziadow swych, wsi Woroneckiey wieczystey, archiepiskopski poddany; syn iego, pradiad nas, młodych, a dziad starych, imieniem Arefa; synowie zaś iego, dziadowie nas, młodych, a oycowie starych, Hapon y Fiodor; ten Fiodor miał syna na imię Doroszkę; synowie tego Doroszki są niedorośli, Fiesko y Hryszka; y wszyscy my od dziadow y pradiadow sąmy nazwiskiem Zakrzewscy, Arechwiczy, Arechwionki, Orechowiczowie, a nie Orzeszkowscy, y żaden z naszego plemienia nigdy tym przezwiskiem Orzeszkowskim nie nazywał się y żadnego imienia Symona w rodzie naszym nie było, ieno właśnie, istotnie y prawdziwie, iako się wysz namieniło, podług starowiecznych, daleko dawniejszych y posłedniejszych nad pomienioną actycacią, dokumentow, inwentarzow, sąmy z dziadow, pradiadow, plemienia naszego wieczystemi, dziedzicznemi z dawnych wiekow poddanemi Woroneckiemı archiepiskopiey Połockiey. I natośmy, przy inwentarzach wieczystych, dali ten nasz dobrowolny, istotny y prawdziwy script jaśnie wielmożnemu, nayprzewielebniejszemu jm xdzu Sylwestrowi Łada Pieszkiewiczowi, arcybiskupowi Połockiemu, Witebskiemu,

Mscisławskiemu, Orszanskiemu y całej Białey Rusi, panu naszemu, y wszystkim sukcesorom jmcı, przy bytności na ten czas godnych ichm w panow obywatelow wdzstwa Połockiego, którzy, na ustną y oczewistą prozbę naszą, do tego opisu naszego, przy pieczęciach, ręce swe podpisać raczyli. Działo się w Woroneczu, dnia dwudziestego pierwszego mca January, roku tysiąc siedmsetnego trzynastego. U tego zapisu wieczystego, przy pieczęci, podpisy temi słowy: Imieniem mym y wszystkiego plemienia mego y w tym opisie wyrażonych osob, pisma nieumientnych, podpisuję się Fiesko, Bazucionek mp. Zakrzewski. Oczewisto proszony pieczętarz od Bazuty, Wasila y Sawy Haponionkow, Fieska, Hryszka Bazucionkow, Mirona, Sciepana y Janka Wasilonkow Zakrzewskich, od iednego pisma umiejetnego, a od siedmiu nieumiejetnych, do tego wieczystego ich listu opisu podpisuję się Dominik Korsak Bobynicki. Oczewisto proszony pieczętarz od osob, wysz mianowanych, do tego wieczystego listu opisu podpisuję się Stanisław Rypinski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego listu opisu od osob, wysz mianowanych, podpisuję się Stephan Nowicki. Który to ten zapis wieczysty, za podaniem do akt przez osobę, wysz pisaną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 17 и 18.

7.

Предложение вел. гетм. вел. кн. Лит. Лудвига Поцѣя администраторамъ губерновой подати на 1713 годъ, о взносъ таковой въ количествѣ 6020 злот. съ Езерищенскаго староства на эскадронъ драгунскій Метиславскаго староствы, полковника Огинскаго. 1713 г. Февраля 1.

Acticatio assignacij do starostwa Jezierzyskiego na hiberne zł. 6020.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca February dnia pierwszego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., stanowszy oczewisto, jm pan Piotr Hrehorowicz, namiestnik Jezierzyski, tę assignatią na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisana: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, hetman wielki wo xa Litto, Borcianski, Ratynski, Szerezewskij, Punski, Wysztyniecki starosta, ich mm panom administratorom, do podatku hiberny, in annum millisimum septingentesimum decimum tertium, z woiewodztwa Witebskiego obranym, mwm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydaię tę moią do wmw panow assygnacyą, wielce upraszam, ażebyście pomienioną hiberne z starostwa Jezierzyskiego wypłacić raczyli na szwardon dragonski wielmożnego jm pana Oginskiego, starosty Mscisławskiego, pułkownika woysk wo xa Litto, złotych sześć tysięcy dwadzieścia, która summa, za kwitem satisfactionis wypłacona, czasu calculacij pro persoluto wmw panom przyięta będzie. Dan w Warszawie, d. 8 Januarij ao 1713. U tey assignacij, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Connotacio ponizey cancellarij woyskowej wo xa Litto takowa: № 6476 S. K. S. I. pisarz woyskowy wo xa Litto. Która to assignacya, za podaniem oczewistym przez osobę, wyż wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 20.

8.

Постановленіе Витебскаго Срътенскаго сеймика, коимъ поручается подстолю и ротмистру Витебскаго воеводства, участка Задунайскаго, Гуркѣ, взыскать съ недоимщиковъ установленную подать на устройство необходимыхъ мостовъ, за исключеніемъ лишь, устроеннаго уже, моста Заручевского, а также на содержаніе самыхъ взыскателей слѣдующую въ тройномъ количествѣ, съ передачею взысканныхъ денегъ въ распоряженіе Витеб. стольника Льва Богомольца, какъ наблюдателя за исполненіемъ мостовой повинности. 1713 г. Февраля 7.

Akticatio laudum Gromnicznego seymiku, anni 1713, podatku mostowego wa Witto.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Februarij dnia siódmego.

Na urzędzie jkm grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisiel, chorążym, podwoiewodzym Witebskim, od jasnie wielm. jm pana Kazimierza Alexandra Pocieja, woiewody Witebskiego, Rohaczewskiego, Żyżmorskiego, Surazkiego, Olkinickiego starosty, pułkownika jkm, ustanowionym, comparens personaliter, sługa wielm. jm pana Leona Bohomolca, stolnika wdztwa Witto, jm p. Leon Januszkowski, te landum na rzecz, w nim ingressowano, ad acta xiąg grodu Witto podał, w te słowa pisane: My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, rycerstwo, szlachta, obywatele wa Witto, na seymik Gromniczny, juxta antiquam legem, na mieysce zwykle seymikowania, do zamkow Witebskich zgromadzeni, pro die 6 Februarij anni 1713, post expeditas publicas seymiku Gromnicznego praecursorias, quo ad efficacitatem uchwały własney woiewodztwa naszego namowionego podatku, zgodnie, na mosty, kiedy do tych czas, dla re-nitencij wielu ichmw, wielm. jm pan Leon Bohomolec

stolnik Witebski, desideratus od całego woiewodztwa naszego w dozorze wystawienia mostow operius, nie może naypotrzebniejszych rozkazać budować mostow, ieden tylo do skutku Zaruczayski most przywiodszy, dla tego strictissima, unanimi statuitione, na wybranie retent do podatku mostowego in triplo, e medio nostri uprosiliśmy wielm. jm pana Jana Hurka, podstolego y rotmistrza wa Witto, motâ nobilitate, quater jmsci Zadunayskiey, dając jmsci plenariam potestatem samemu czyli per officiales rotmistrzowstwa jm na ich meh panach retentorach, sine remora, in triplo exequendi; który wyextendowany podatek ma dochodzić wielm. jm panu stolnikowi Witebskiemu, iako w dozorze mostow operario, ad solidum; triplex zaś pensio executoribus pro labore ichmw, penes decretum sądow fiskalnych wa Witto. Do którey to, regulando ad decisionem sądu fiskalnego, ręce nasze podpisałiśmy. Pisan, ut supra. U tego laudum podpis ręki temi słowy: Adam z Brusilowa Kisiel, podkomorzy y dyrektor seymiku wa Witto. Które to laudum, za podaniem do act przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 21.

9.

Привилегія короля Августа II, данная Смоленскому подчашему Николаю и женѣ его Варварѣ Немѣлкимъ на пожизненное владѣніе имѣніями (королевскими, слѣд. казенными) Рындинѣ, Рудня, Ольшучино, Узкое-Неговле и Заднее-Село, съ освобожденіемъ ихъ отъ всякихъ платежей на короля и на вел. княж. Лит., за изъятіемъ лишь подати подъ названіемъ симпли

квартиры на войска и съ условиемъ блюсти интересы Речи Посполитой и римской втры. 1713 г. Февраля 18. а)

Acticatio jus communicativum, alias przywileiu króla jmsci Augusta, służąca jм pani Barbarze Wasilewskiej Niemielczyny, podczaszyny Smolenskiej.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Februarij dnia ośmnastego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim ette., personaliter comparens, sługa jeym pani Barbary Wasilewskiej Niemielczyny, podczaszyny Smolenskiej, jм pan Thomasz Płonakiewicz, to jus communitativum z rzeczę, w nim wyrażoną, ad acta grodu wa Witto podał, w te słowa pisany: August Wtóry, z Bożej łaski król Polski, wielki xiążę Litewski, Ruski, Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Smolenski, Inflantski, Siwierski y Czernihowski, a dziedziczny xiążę Saski y elektor. Oznamujemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, iż, mając w osobliwym respekcie merita urodzonego Mikołaiia Niemielkiego, przez lat kilkanaście, cum dispendio zdrowia y fortun, służąc w woysku wo xa Litto, męstwem y odwagą zgromadzone, umysłiliśmy, w nagrodę onych, poko się dalsza poda praemiandi okazyja, prawa dożywotniego, które onemu na dobra nasze, nazwanę Ryndzin i Rudnia na rzece Kłazycy y Ossinowskim, Olszuczyn, także Uskie Nehowle y Zadnie Sióło, od starostwa Uswiackiego odłączone, w wdztwie Wittm leżące, służy, małżonkę

а) Въ этой же актовой книгѣ № 3 помѣщены на л. 23, 24, 27, 28 и 29 документы, касающіеся передачи Немѣлкимъ означенныхъ имѣній и ввода ихъ во владѣніе оными.

jego, urodzoną Barbarę Wasilewską, strażnikowną Połocką, Mikołaiową Niemielką, participantką uczynić y oboygu im jus communicativum na te dobra nadać y conferować. Jakoż tym listem przywileiem naszym czyniemy, nadaiemy y conferuiemy. Powagą tedy tego przywileiu naszego, mają y wolni będą urodzeni Mikołay y Barbara Niemielkie, małżonkowie, obiedwie osoby, wyżej pomienione, dobra Ryndzin, Rudnia na rzece Kłazycy y Ossinowskim, Olszuczyn, tudzież Uskie Nehowle y Zadnie Sióło nazwanę, z poddanemi y ze wszytkimi przynależnościami, spólnie razem, iedna po drugim, która z nich, osob, dłużey żyć będzie, trzymać, pożytki wynajdować aż do skonczenia żywotow oboyga ich, nie więcej nam, ani skarbowi wo xa Litto nie płacąc, oprócz symple quarty na apparatt woienney, uchwaloney, jura, przytym, kościoła Rzymskiego y Rzpłey wcale zachowując. Na to, dla lepszej wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Litto przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie . . . piętnastego mca Stycznia, roku Pańskiego . . . siedmsetnego wtórego, panowania naszego . . . U tego jus communicativum, przy pieczęci . . . podpis ręki królewskiej temi słowy: . . . us Rex. Poniżej pieczęci te słowa pisane . . . unicitivum urodzoneму Mikołaiowi . . . iemu, Barbarze Wasilewskiej Niemielkiej, Małżonkom, na dobra Ryndzin, Rudnią, na rzece Kłazycy y Ossinowskim, Olszuczyn, także Uskie Nehowle y Zadnie Sióło. Który to ten jus communicativum, za podaniem do act przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № 3, № ч. 3, л. 26.

10.

Постановленіе Срѣтенскаго сеймика Вит. воев., коимъ: 1) избраны въ главный трибуналъ в. княж. Лит. депутатами городн. Витеб. воев. Осипъ Лускина и Мозыр. чешн. Егоръ Томковичъ; 2) въ фискальный судъ Вит. воев. — судьями стражн. Вит. воев. Станиславъ Микоша, Иванъ Останкевичъ, Иванъ Дедерка, Вит. крайч. Казиміръ Василевскій, Вит. мечн. Михаилъ Любошинскій и Данило Войцѣховскій, 3) разныя подати *отданы на откупъ* зем. писарю Вит. воев. Казим. Саковичу, за 12,000 злот. пол., срокомъ на два года; 4) сборщиками гиберн. подати избраны на 1 годъ Витеб. хорунжичъ Михаилъ Храповицкій и чешн. Николай Жаба; 5) взысканіе съ недоимщиковъ, въ *тройномъ колич.*, установленной сеймикомъ подати на устройство трехъ мостовъ въ г. Витебскѣ, по 1½ злот. съ каждаго двора, поручено стольн. и ротм. Витеб. воев. Ивану Гуркѣ; 6) взысканіе 3,000 злот., употребленныхъ тѣмъ же Гуркою изъ своей собственности на чрезвычайныя расходы воеводства по *случаю замѣшательства въ Р. П.*, поручено вышеназв. Саковичу; 7) на мѣсто умершаго скарбн. и ротм. Вит. воев. Кречетовскаго назначенъ ловч. и грод. писарь Михаилъ Бируля и 8) изслѣдованіе и разрѣшеніе жалобъ г. Витебска и землевладѣльцевъ воеводства на *черезмѣрное обремененіе повинностями вообще и воинскою въ особенности* поручено вышеозн. Микошѣ и Вит. обозн. Сильвестру Гослинскому. 1713 г. Февраля 18.

Acticatio laudum seymiku Gromnicznego, anni 1713, wa Wittbo.

Roku tysiąc siedmsett trzynastego, msca Februarij ośmnastego dnia.

Na urzędzie jo kr. mci grodzkim Wittbm, przedemną, Samuelem Kmrzem z Brusilowa Dorohinickim Kisielem, chorążym y podwoiewodzym Wittbm, od jaśnie wielm. jm pna Kmrza Alexandra Pocieja, woiewody Witebskiego, Rohaczewskiego, Żyżmorskiego, Olkinickiego, Suraskiego starosty, pułkownika jkmei, będącym, comparens palam, sługa wielm. jm pana Adama z Brusilowa Kisiela, podkomorzego wa Wittbo, dyrektora seymiku

Gromnicznego, anni tysiąc siedmsett trzynastego. wdztwa Wittbo, jmpn Antoni Wertyński, takowę laudum Gromniczne z rzeczą, w nim poniżej wyrażoną, ad acta grodu wdztwa Wittbskiego podał, w tę słowa pisane: My, senatorowie, dygnitarze, urzędnicy ziemscy, grodzcy, ryccerstwo, szlachta, obywatele wdztwa Wttbo, na seymik Gromniczny, circum scripta lege, na dzień szósty February anni praesentis 1713 do zamkow Witebskich, na mieysce zwykłe seymikowania zgromadzeni, inprincipali, ad implenda statuta legis, na trybunał główny wo xa Ltto całe roczni wspomnionego roku, z wdztwa naszego e medio nostri uprosiliśmy y obrali za sędziow głł. tryb. wo xa Ltto, jako juris peritos, tak bene possessionatos wdztwie naszym, ichmw pp. Jozepha Zaronowskiego Łuskinę, horodniczego wa Wttbo, Jerzego Thomkowicza, czesznika Mozyrskiego, injungendo ichmm, juxta juramentam, omnem diligentiam, bez absentacy sądow trybunalskich, plurimum etiam confidendo dexteritati et aequanimitati ichmw, osobliwym credensem naszym in pleno jure et activitate hujus officy obstalowawszy. Ad currentiam juridicam sądow skarbowych wdztwie naszym eodem in termino przystąpiwszy, zgodnie uprosiliśmy y obrali za commissarzow y sędziow fiskalnych, juxta novellam legem, przy ziemstwie y grodzie, sześciu ichw, specifice: ichmw pp. Stanisława Mikosze, strażnika wa Wttbo, Jana Ostankiewicza, Jana Dederkę, jm pana Kazimierza Wasilewskiego, krayczego Wittbo, jmp Michała Luboszczynskiego, miecznika Wttbo, y jmp Daniela Woyciechowskiego, dając ichm plenariam potestatem et auctoritatem ex praescripto legum do judicandas causas fisci et competentes subselio ichmw. Ad currentiam vero podatkow Reipublicae, ex praescripto legum, auctoritate et activitate wdztwa naszego administrationem czopowego, seleżnego, soszowego (socho-

wego или groszowego?), lasztowego w mieście Witebskim y w całym wdztwie, po miasteczkach, wsiach, karczmy po gościńcach wielkich y małych, karczmy pokątne, szynki, osobliwie po kiermaszach pokątnych, publicznych, według currentij dawniejszych latt, poczynając a 7ma Februarij anni praesentis 1713 aż do roku 1715 takż d. 7 Februarij, za zł. Pol. dwanaście tysięcy, na latt dwie puściliśmy y postąpili w. jm panu Kazimierzowi Sakowiczowi, pisarzowi ziemskiemu Wttbo, injungendo jmści, aby takową sumę, według ordynacy jw jmp hetmana wo wo xa Ltto, na woysko Rzptey wo xa Ltto wypłacał; dla czego, contra renitentes publico na (sic) laudo fortem executionem w moc, władzę samemu jm y dworzan (om?) jmści podajemy, jednak praevio dekreto sądow fiskalnych. Consequenter, na administracją hibernową rocznie uprosiliśmy y obrali ichmw pp. Michała Chrapowickiego, chorążycy Wttbo, Mikołaja Antoniego Żabę, czesznika Wttbo, obstringendo ichmw, aby sumę hibernową, według meliorowaney tariffy w trybunale skarbowym wo xa Ltto przeszłorocznym Wilenskim, non impediendo evadentibus juridiace, ex gravamine imposito, etiam hoc moderamine, wybirali y takową importancją, juxta cursum juridicum, omni diligentia et aequitate, za assygnacjami tego jw jmp hetmana wo wo xa Ltto, wypłacali; dlaczego, dla extendowania laeniejszego recurrent do tegoż sądu fiskalnego wa Wtto, nie pociągając exekucy żołnierskich, abrogowanych publica lege. In kontinenti, quo ad ordinem et efficacitatem statutorum priorum wa Wo, ponieważ nieraz affirmative, zgodnie, dla wygody nas samych, postanowiliśmy na wystawienie mostow trzech w mieście Wttbm podatek po zł. iednym y groszy pietnastu z dymu każdego iednego podług dawnych abjurat, a ieszcze to nie iestt explanatum przez renitencio niektórych ichmw;

dlaczego, regulando ad dekretu sądow fiskalnych contra renitentes, unanimi votorum consensu statuimus in triplo, rentaż takowego podatku na sprzeciwnych fortiter exequi, na którą executio daemy juridicum auctoramentum et robur w jmp Janowi Hurkowi, podstolemu y rotmistrzowi wa Wttbo, motâ nobilitate quateri jm Zadunayskiej. W drugiey reniteney podatkow, expensowanych in turbido passu oyczyzny, kiedy w jmp Jan Hurko, podstoli wa Wttbo, ad fidem wdzstwa zł. Pol. trzy tysiące na różne trudności wa wyliczył, a dotąd refusij doczekać nie może, pro executione którey to summy, ad vindicationem wdzstwa całego z wiela trudności zaciągnionej, wjm pana Kazimierza Sakowicza, pisarza ziemskiego y rotmistrza wa Wttbo, uprosiliśmy simili juridica methodo exequendi, committendo jus et robur, praevio dekreto sądow fiskalnych, A że też postt decessu godney pamięci jmp Antoniego Krzczetowskiego, skarbnika y rotmistrza wa Wttbo. otworzył godny wakans rotmistrzowstwa quateri Zalu-czosskiej, który wakans aby in prolongatione był nie chcąc, a widząc merita y godność, z antenatow, jm pana Michała Antoniego Białynickiego Biruli, łowczego y pisarza grodzkiego wa Wttbo, samemu jmści hoc officium rotmistrzowstwa actualiter et realiter conferowaliśmy y osobliwym credensem naszym capitulationem plenam rekognoskowaliśmy. I concludendo competens totum, zatym seymikowi dzisieyszemu, kiedy iestt pallam oppraessa et depraessa nobilitas wa n-o y ich dobra ziemskie dziedziczne y kupnę przez niektóre sposoby miasta jkm Witebska, od którego oraz miasta zaszły desideria weyrzeć w ich aggraviację przy desolatij miasta wielą ruin ruinami, którą gravamina y wtwo ruwnie cisnęły; potrzebie, kiedy oraz od ulokowanego regimentu jwjp Krakowskiego, hetmana wo koronnego, przez

direkcią jwjmp hatmana wo wo xa Litto, w mieście jkm Witebskim y po niektórych dzierzawach królewskich zaszła quaerimonia o dispartiment szczupły, nie corresponduiący partiom ichm, opisanym ex regimine jwjmp hetmana wo wo xa Ltto, przeto, ob moderamen tych interventj wszystkich, publico authoramento wa n-o, ex praescripto legum et omni equitate, in disceptationem et verificationem concurrentium partium, e medio nostri pro commissariatu juridico et pleno dwóch ichmw pp. Stanisława Mikosze, strażnika Wttbo, Sylwestra Golskiego, oboznego Wttbo, uprosiliśmy y naznaczyli cum cautella ex libero arbitrio ichmw naznaczenia terminu do tej revisy y iesliby ieden z ichmw który chciał expediować, a drugi absentował, tedy to impedire nie może y owszem pro firmo et ratą in omni foro, vigore publici authoramenti wo xa Ltto, że realnie reputabitur, jako statuimus, tak publico hoc laudo cavemus ichmw. Na co, dla lepszej twierdze, ręce naszą podpisałismy. Pisan, ut supra. U tego laudum podpis ręki tymi słowy: Adam z Brusilowa Kisiel, podkomorzy Witebskj, director seymiku Gromnicznego. Którę to laudum, za podaniem do act przez osobę, wysz pisaną, iest do xiąg grodzkich Wittb. wpisane.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 30—32.

11.

Приказъ вел. гетм. вел. кн. Лит. Лудвига Поцѣя поручику Пятигорскаго полка Вит. кастеляна Гурѣ, или его намѣстнику, и депутатамъ, о невзысканіи съ Велижскаго староства излишне назначенныхъ имъ, гетм., квартирныхъ денегъ 1½ тыс. злот., которыя онъ намѣренъ возмѣстить изъ своей собственности. 1713 г. Февраля 20.

Acticatio ordynansu jasnie wielmożnego jm pana hetmana wo wo xa Litto.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, meca February dnia dwudziestego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. etc., pallam comparens coram actis grodu wa Wittbo, jm pan Franciszek Małuiewicz ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, hetman wielki wo xa Litto, Borcianski, Ratynski, Szereszewski, Punski starosta, jmści panu Hurkowi, porucznikowi chorągwie Petyhorskiej jaświelm. jmp. kasztelana Witto, a w niebytności jm panu namiestnikowi y ichmm pp deputatom, po zaleceniu chęci moich. Lubo wmm pp, in vim dachowey subsistencij, przydałem był z starostwa Wieliskiego złotych pułtora tysiąca currenti moneta, chcąc iednak wmm panom z szkatuły moiey satisfacere pomienioną quantitatem, intumuie pilno, abyście wmm panowie ullo praetextu iuz się do starostwa Wielizkiego nie interesowali, ani do jm pana administratora tamecznego odzywali się, pod ścisłą in contravenientaim animadversią. Dan w Warszawie, d. daty nie było. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Serio zalecam. Ponizey pieczęci correcta w te słowa: SKSIPWWXL. Który to ten ordynans, za podaniem do act przez osobę, wysz pisaną, iest do xiąg grodzkich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 34.

12.

Квитанція полка Краковскаго кастеляна въ томъ, что, согласно приказу вел. гетм. в. кн. Лит. и росписи Витебской

ратуши, повинности, упадающія на часть Вит. мѣщанъ вѣдомства полковника Василевскаго, Бабурки и Шамархановскаго, полкомъ получены. 1713 г. Февраля 23.

Acticatio qwitu od regimentu jo jmp kasztellana Krakowskiego, pułkownika jkm, jm pana Debożego, danego Baburce y Szamarchanowskiemu.

Roku tysiąc siedmsett trzynastego, msca February d. 23.

Przy xiegach urzędowych jkm grodzkich Witebskich, palam comparens, pan Jerzy Sawicki, sługa wo jm pa Wasilewskiego, pułkownika jkm, ten qwitt z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w tę słowa pisany: Według wydanej assygnacyi jw jmei pana hetmana wielkiego wo xa Litto do miasta Witebska jkm, a z podanego dispartimentu z ratusza, od jm pana lantwoyta y p burmistrzow pomienionego miasta, na porcie Baburki y Hryhorego Szamarchanowskiego, mieszczan wo jmści pana Wasilewskiego, pułkownika jkm, mieszkających w Witebsku, odebrałem od nich, według ordynatj jw jm pana hetmana wo wo xa Litto, in toto za miesięcy sześć, do których żaden żołnierz nie ma należeć. Na co, dla lepszej wiary, ręką mo podpisuję się, do przybycia jm p. pułkownika mego. Datt w Witebsku d. 8 February, tysiąc siedmsett trzynastego. A. G. Kosowskj m. p. Który to ten qwitt, za oczewistym podaniem do act przez osobę, wysz pisano, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisany.

По оп. кн. № 3, № ч. 3, л. 35.

Инвентарь Усвятскаго староства, составленный 28 Февраля 1623 г. Витебскимъ подстолиемъ и королевскимъ дворяниномъ Николаемъ Жабою, для Усвятскаго старосты, Браславскаго войскаго, дворянина и стольника кор., Петра Рудомины Дусяцкаго. По этому инвентарю, положеніе Усвятскаго староства представляется въ слѣдующемъ видѣ: А) *Замокъ Усвятъ*, надъ озеромъ Усвятъ, построенный изъ сосноваго дерева; въ немъ бастіоновъ 6; обведенъ вокругъ выкопаннымъ рвомъ, который огражденъ отъ замка стѣною, набитъ густыми, острыми дубовыми чесноками а) и вокругъ огражденъ кобылами б); на рѣзъ подъемный мостъ на желѣзныхъ цѣпяхъ. Возлѣ моста, съ лѣвой стороны, караульня; по направленію отъ моста къ воротамъ рѣшетка, огражденная острыми сваями; отъ рѣшетки вѣздныя ворота, въ нихъ двери на пяткахъ; въ этихъ воротахъ калитка на желѣзныхъ петляхъ, съ длиннымъ, толстымъ прутомъ, съ цѣпью и рѣзною колодкою в), для запора калитки; въ этихъ же воротахъ другія двери на замокъ, на пяткахъ. Идучи отъ этихъ воротъ налѣво планками г), подъ ними тюрьма и 3 городни до угловаго бастіона, отъ котораго до воротъ потайныхъ 10 городень; при этихъ воротахъ большой желѣзный крюкъ на скобахъ, для запора. Надъ этими воротами, въ стѣнѣ, большой домъ, старый, построенный покойнымъ княземъ Юріемъ Соколинскимъ, старостою Усвятскимъ; въ этомъ домѣ двѣ бѣлыя избы съ комнатами; при этомъ же строеніи, на планкахъ изба черная съ коморою и сѣнями, пристроенная пок. Усвят. старостою Петромъ Сапѣгою; подъ этою черною избою потайной колодець, заваленный; отъ этихъ потайныхъ воротъ до другаго угловаго бастіона 13 городень; отъ этого бастіона до четвертаго бастіона 6 городень, до пятого бастіона 8 городень, до шестаго бастіона 10 городень, до тѣхъ же самыхъ вѣздныхъ воротъ. Выходя изъ воротъ въ замокъ, съ лѣвой сто-

а) Czosnki, zacosane pale, zasięka, palisady, rogatki, *чесноки, затесанные сваи, застка, палисады, рогатки.*

б) Kobylca, kobelica, kobyliana, *кобыла деревяная, подкладная, колода, снабженная острыми кольями въ воротахъ, для препятствованія вѣзда.*

в) Kłótka, kłódka, *висячий замокъ*; такъ называемый, соломоновъ кольчатый замокъ, т. е. нанизанный на двойную проволоку кольца, которые могутъ быть сняты только извѣстнымъ, искуснымъ образомъ.

г) Błamki, blank, blanki, *родъ выступа въ стѣнахъ, или карниза; также на стѣнахъ зубцы, брустверъ, галерея.*

роны домъ ротмистровскій, старый, построенный при князѣ Юріи Соколинскомъ, стар. Усв.; въ домѣ этомъ бѣлая изба съ коморою, а насупротивъ черная изба, на подъизбицахъ; возлѣ этой избы домъ поручичій, старый, на подъизбицѣ, въ немъ изба бѣлая, сѣни съ коморою; съ этой же стороны клѣтъ шляхецкая Василя Шапки; подъ клѣтью изба черная и кухня съ коморою замковою. Посреди замка пивница, на пивницѣ кладовая, на кладовой изба бѣлая замковая съ сѣнями, построенная Усвят. стар. Андреемъ Станиславомъ Сапѣгою. Возвратясь къ тѣмъ же въѣзднымъ воротамъ, на правой сторонѣ домъ шляхецкій, собственный Николая Высоцкаго; возлѣ этого дома замковая церковь; по другой сторонѣ церкви домъ шляхецкій Егора Коховскаго; за этимъ домомъ изба бѣлая съ коморою и насупротивъ изба черная съ сѣнями и коморою, построенная для подстаросты. За этимъ домомъ 3 замковыя, старыя клѣти, а четвертый амбаръ, новый, съ 4 помѣщеніями; возлѣ этого амбара домъ шляхецкій Ивана Крупскаго; за этимъ же домомъ, идучи въ тылъ самого замка, конюшня замковая, большая. Далѣе, за конюшней цейхгаузъ замковый, въ немъ: большихъ желѣзныхъ пуль для пушекъ 610, для шмиговницъ а) 200, для гаковницъ б) $\frac{1}{2}$ четверти; всѣ эти пули желѣзныя; пороху: для пушекъ кадь, для гаковницъ $\frac{1}{2}$ четверти; ручницъ в) губчатыхъ Московскихъ, въ обсадкѣ, 40, дулъ 37, сѣры $\frac{1}{2}$ четверти; разбитый колоколъ 1, каганцевъ желѣзныхъ для огня 2, немного желѣзъ отъ пушекъ, перегорѣвшихъ еще во времена Москвитинъ; колесъ простыхъ пушечныхъ 2, замокъ у дверей цейхгауза рѣзной. Мѣщанскихъ лачугъ въ замкѣ, по разнымъ мѣстамъ 10, для тревоги. За замкомъ возлѣ озера винокурня (или пивоварня) и замковая баня. Оружіе въ Усвятскомъ замкѣ: всѣхъ пушекъ 6: одна въ башенныхъ воротахъ, безъ надписи; другая въ бастіонѣ первомъ, по правой сторонѣ, внизу; третья въ томъ же бастіонѣ, на среднемъ этажѣ, съ надписью: „Яковъ Ваннелирстатъ, въ 1553 г.“; четвертая на томъ же бастіонѣ, вверху; пятая на третьемъ бастіонѣ, съ русскою надписью: „Лета 774⁰ (sic) г), дѣлалъ Богданъ“; шестая на четвертомъ угловомъ бастіонѣ; всѣ эти орудія въ ложахъ и на простыхъ колесахъ; а

а) Шмиговница, szmigownica, śmigownica, длинная, тонкая пушка 5—10 фунт.

б) Гаковница, hakownica, родъ длиннаго ружья, вѣсомѣра въ нѣсколько лотовъ, осажденнаго на деревянномъ брускѣ; была въ большомъ употребленіи въ древнихъ укрѣпленіяхъ.

в) Ручница, rusznica, ruśnica, rusznica, ружье ручное, съ расширеннымъ отверстіемъ.

г) Д. 6. 7114 (1606) г.?—пропущено 7, а вм. 11 поставлено 77.

двѣ полевыя пушки 7-ю и 8-ю взялъ въ Москву пов. стар. Усвятскій, полковникъ Иванъ Сапѣга; гаковницъ по бастіонамъ и планкамъ 32. Противъ церкви, на планкахъ, колоколовъ замковыхъ 2 и вѣсало большое, длинное, которое виситъ на планковой стѣнѣ. Б) Мѣстечко при замкѣ; въ немъ мѣщанъ-хозяевъ 55, изъ нихъ 49 платили повинностей 1590 грош., а всего въ годъ 65 злот. 24 грош. (=Русск. 42 руб. 80 коп. сер.), а остальные 6 хоз. состояли на службѣ пушкарской и потому освобождались отъ всякихъ другихъ повинностей. В) Замковый фольварокъ за озеромъ, на старомъ городищѣ, построенный при Усвят. старостѣ Андрѣ Станиславѣ Сапегѣ; въ нему принадлежали малыя села: Мошечино—3 службы земли, Антроповцы—2 службы; Двято—1 служба; жители этихъ селъ служили только барщину по 4 дня въ недѣлю, по указанію имъ работъ экономіей. Г) Волость Усвятская; въ ней села: Понизовье, Стайки, Тесто, Веречье, Межа, Степановичи, Жеребцы, Узкіе, Неговле, Пахомовичи, Сѣница, Сервая, Задніе, Днико, Сорочье и Закомелье; въ этихъ селахъ состояло крестьянъ-хозяевъ всего 161, изъ коихъ 140 платили повинности 10—120 грош., а всего въ годъ 275 злот. 11 грош. (=Рус. 179 руб. 4 к. сер.), остальные же 21 хоз. были отъ платежей свободны. Прочія повинности какъ мѣщанъ, такъ и крестьянъ, состояли въ строеніи замка, дачѣ дякельныхъ (благодарственныхъ за пользованіе землею) и медовъ, рыбной и бобровой ловлѣ, охотѣ, поставкѣ подводъ и дровъ на замковыя потребности, а также въ исправленіи угловыхъ башенъ. 1713 г. Марта 9.

Aktykacya inwentarza starostwa Uswiackiego.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, miesiąca Marca dziewiątego dnia.

Na urządzie jo kmści grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem z Brusilowa Dorohinickim Kisielem, chorążym y podwoiewodzym Witebskim, od jasnie wielm. jm pana Alexandra Kazimierza Pocieia, woiewody Witebskiego, Surazkiego, Żyzmorskiego etc. starosty, ustanowionym, stanowszy oczewisto, jm pn Michał Smolicz, sługa jm pa Franciszka Bułhaka, miecznego Słonimskiego, ten inwentarz starostwa Uswiackiego, z rzeczą w nim wyrażoną, do aktt xiag grodu Witebskiego podał, XXI.

w te słowa pisany: Roku 1623, miesiąca Lutego 28 dnia, z woli y rozkazania jo kmści, pa n-o miłło, a za listownym rozkazaniem wielo jm pa Krzysztofa Naruszewicza, podskarbiego ziemskiego, pisarza y łowczego wo xa Ltto, ciuna Wieysznianskiego, dzierzawcy Nowodworskiego, będąc ia, Mikołay Żaba, podstoli wdztwa Wittbo zesłanym do zamku jkm Uswiackiego, miasteczka, włości, do niego należącey, abym porządnie inwentarz zamku, miasteczka y włości zporządziwszy, podał jm pu Piotrowi Rudominie Dusiackiemu, staroście Uswiackiemu, woyskiemu Brasławskiemu, dworzaninowi y strukeczasemu jkmści. Czyniąc ia tedy dość woli y rozkazaniu jkmści y jm pana podskarbiego, ziechawszy do zamku jkmści Uswiackiego, podałem te starostwo Uswiackie ze wszystkimi przynależnościami, do tego starostwa należącymi, jm pu Piotrowi Rudominie Dusiackiemu, staroście Uswiackiemu, woyskiemu Brasławskiemu, dworzaninowi y strukeczasemu jkmści, roku, msca y dnia, wyż mianowanego. Które starostwo od mała do wiela w obychodziech swoich tak się w sobie ma. Naprod, zamek Uswiat nad ieziorem Uswiatem, drzewem sosnowym budowany; w nim baszt sześć; koło zamku row kopany, ściano od zamku ostawiony, czosnkiem denbowym ostrym nabity gęsto y kobylinami ostrożony wkoło; przez ten row wzwód na lancuchu żelaznym; podle wzvodu, po lewey stronie wartownia; idąc do bramy od wzvodu, stakiek, palami ostrymi obwarowany; z sztakietu brama wiezdna, wrota do niey na piętkach; w tych wrociech fortka na zawiasach żelaznych y prent długi miąszy dla zamykania fortki z wrzeciędem y z kłotko sniezasto; w teyże bramie drugie wrota na zamek, na piętkach; od tey bramy udawszy się po lewey stronie błamkami, pod nimi turma y trzy harodnie do narożney baszty; od tey baszty do wrot potaynych horodzien dziesięć; w tych

wrociech hak wielki żelazny, na skoblach; nad tymi wroty w ścienie dom wielki, stary, zbudowany od nieboszczyka kniazia Jerzego Sokolinskiego, starosty Uswiackiego; w tym domie izb białych trzy z komorami; przy tym że budowaniu na błamkach izba czarna z komoro y z sienmi, przybudowana od nieboszczyka sławney pamięci pana Jana Piotra Sapięhi, starosty Uswiackiego; pod tą czarną izbo studnia potaiemna, zawalona; od tych wrot potaiemnych do drugiey baszty narożney horodzien trzynaście; od tey baszty do czwartey baszty horodzien sześć, do piątey baszty horodzien osm, do szóstej baszty hordzien dziesięć, aż do tey że bramy wiezdney; z bramy wyszedszy w zamek, po lewey stroine dom rotmistrzowski, stary, budowany za kniazia Jerzego Sokolinskiego, starosty Uswiackiego, to iest, izba biała y z komoro; naprzeciwno izba czarna na podizbiach; podle tey izby dom porucznikowski, stary, na podizbiey, izba biała, sień z komoro; po teyże stronie kleć szlachecka jm pa Bazylego Szapki; podle tey kleci izba czarna y kuchnia z komorą zamkową; postrząd zamku piwnica, na piwnicy spizarnia, na spizarni izba biała z sienmi, zamkowa, zbudowana od jm pa Andrzeia Stanisława Sapięhi, starosty Ryzkiego. Znowu wrociwszy się do teyże bramy wiezdney, po prawey stronie dom szlachecki pana Mikołaja Wysockiego własny; podla tego domu cerkiew zamkowa; po drugiey stronie cerkwi dom szlachecki pana Jerzego Kochowskiego; za tym domem izba biała z komorą y naprzeciwno izba czarna, sieni, komora, budowana na podstarościego; za tym domem kleci zamkowych starych trzy, a czwarty nowy swiren z czworgiem schowania; podle tego swirna dom szlachecki pana Jana Krupskiego; za tym domem, idąc wtył zamku, staynia zamkowa wielka; za staynią daley ce-kauz zamkowy: wielkich żelaznych kul dzielnych sześć-

sett y dziesięć, szmygowniczych dwieście, hakowniczych blizu puł czwierci, wszystkie te kule żelazne; prochu dzielnego kadź, hakowniczego puł czwierci; rucznie hubczastych, Moskiewskich, osadzonych czterdzieście; rur trzydzieście iedna; siarki puł czwierci; dzwon stłuczony ieden; kagancow żelaznych dwa do ognia żelaz do dział zgorzałych troche, ieszcze za Moskwy; koł prostych dzielnych dwa; zamek y (u?) drzwi cekawzowych Moskiewski, sniclasty; chałup mieskich w zamku, po różnych mieyscach dziesięć, dla niebezpieczeństwa. Za zamkiem, podle ieziora browar y łaźnia zamkowa. Harmata: w zamku Uswiackim dział wszystkich 6: działo w bramie wiezdney, bez napisu, w łożu y na kołach prostych; drugie działo w bakszcie pierwszey, po prawey stronie, na dole, w łożu y na prostych kołach; trzecie działo w teyże bakszcie, na szrednim piętrze, na którym napis: Jakub Wannelirstrat, w roku 1553, w łożu y na kołach prostych; czwarte działo na teyże bakszcie, na wierzchu, w łożu y na kołach prostych; piąte działo na trzeciej baszcie, na którym napis po-Rusku: Letta 774°, dziełał Bohdan, w łożu y na kołach prostych; szóste działo na czwartey baszcie różney, w łożu y na kołach prostych; siódme y ósme działo, dwa polne wziół do Moskwy sławney pamięci nieboszczyk pan Jan Sapieha, starosta Uswiacki, pułkownik jkmści; hakownic po basztach y blamkach 32. Przeciwno cerkwi, na blamkach, dzwonow zamkowych dwa y klepadło żelazne wielkie y długie, wisi na ścienie blankowey. Miasteczko podle zamku, mianowicie, jako wiele mieszczan y co kto płaci powinności, sznurow y ziem inszych mieskich: Cimocho Bruchno groszy 90, Chroł gro. 60, Xiuma gro. 90, Dmitr Szemionow gro. 60, Iwaszko Abramow gro. 90, Isak Szyrkow gro. 60, Arciem gro. 90, Biba gr. 60, Roman gro. 60, Jurko

Budnik gro. 60, Jurko Balwierz gro. 40, Turski gro. 30, Jwaszko Moskal gro. 30, Lewko gro. 30, Asonko gro. 30, Hryszko Mackow gro. 30, Jwaszko Nikiporow gro. 40, Bohdaszko Dzienisow gro. 30, Bezpalczyk gro. 30, Iwanowski gr. 30, Doroszko gro. 30, Spiryd gro. 36, Astratko gro. 30, Daszko gro. 30, Nowiki gro. 60, Malinowski gr. 26, Rocho gro. 40, Siemion Szysz gro. 30, Hryszko Antonow gro. 30, Ziewaka gro. 48, Karpuszka Myszyn gr. 30, Dawydko gro. 30, Nikipor gro. 30, Fila gro. 40, Moroz gro. 40, Krolik gro. 30, Iwaniowy gro. 15, Hala-burda gro. 30, Piotr Kozin gro. 24, Kawieza gro. 30, Mikita Ciunin gro. 30, Jaś Szmieć gro. 30, Wolenuchin gro. 12, Zacharka gro. 30, Maluha gro. 30, Uscinko gr. 24, Manuszka gr. 20, Chocko gr. 15, Karpuszka Kozin gro. 20, Jsak Sazonow gro. 60, Miziucha gro. 30, Dmitr Antonow gro. 30, Bohadaszko Kozin gr. 40, Filipko gr. 30, Jesip gr. 60, Jakow Abramow na slobodzie, Anuch na służbie puszkarskiej, Siemion na służbie puszkarskiej, Achrom na służbie puszkarskiej, ci trzy mają sznury mieskie; Bohdaszko na służbie puszkarskiej, Jakowiec na służbie puszkarskiej, ci dwa pustoszy mają, dane dla wyżywienie. Folwark zamkowy za jeziorem, na starym horodyszczu, budowany za jmć pana Andrzeia Stanisława Sapiehi, starosty Uswiackiego: piekarnia z sienią y z komorą, na podizbicy, staynia y piwnica. Do tego folwarku robotniki naznaczone z tych sioł: sioło Molitwino nad jeziorem Uswiatem, w nim służeb № 3, na iedney służbie Iwan Alebieiow, na drugiej Sawa Mamonow, na trzeciej służbie Jwan Troszkow; sioło Antropowcy, w nim służeb 2. na iedney służbie Iwauow Makiey, na drugiej służbie Cimoszko Jaromin; sioło Dzwiatto, w nim służeb 1, Sawa Achramieiow; z tych trzech siołek powinni na każdy tydzień na robotę folwarkowo chodzić, z czym każo, po cztery dni w tydzień, a inszey

żadney im powinności nie czynić. Regestr spisania włości, kożdey wsi iako wiele: naprzod, sióło Ponizowie: Sapron kop dwie, Bohdan Żyrny kop 2, Proszko Sawin gro. 30, Michałko Koszelow gro. 30, Iwaszko Konik gro. 60, Chodor Łopatka gro. 60; Emielian Kliszow, Waska Liszwy, Chwiećko Makarow, Alexiey Koszelow, Arciuch Głuch, ci na slobodzie; ieszcze sióło Stayki: Iwaszko Koniecki gro. 90, Hryszkó Koniecki gro. 90, Dzienis Syryca 90 gro., Illa Iwachin gro. 90, Jaroma Dziemiechow gro. 60, Arciuch Sobol gro. 30, Hryszko Hołubow gro. 30, Alexiey Miamlen gro. 60, Dzienis Nowik gro. 40, Halandra gro. 30, Anania Masłow kop. 2, Jakim Babko gro. 80, Jaszko Masłow gro. 30, Harasim Hołubow gro. 30, Jaszko Usow gro. 30, Apanas Babko gro. 60; sióło Ciostto: Hauryło Sieliwonow kop 2, Iwaszko Bułyżyn gro. 30, Rusan gro. 30, Iwaszko Andrzeiow gro. 100, Waśko Michałkow gro. 30, Hryszko Potaszyn gro. 30, Hapon Szalyha gro. 60, Sawa Hryckow gro. 60, Łahuska gro. 70, Fursa Chartow gro. 60, Maxim Swinkin gr. 30, Ancip Maximow gr. 30, Kosciel Szutra gr. 30, Arciem Szutra gr. 30, sióło Wiereczko: Fiecko Okoński gr. 60, Suma gr. 60, Chodor Praszyn gr. 90, Sazon gr. 40, Kuzma Mielechow gro. 90, Taras Ausieiiow gro. 90, Jakow Siemionow gro. 80, Michałko Apanasow gro. 90, Marko kop 2, Jakow Ancyporow kop. 2, Juszko kop 2, Choma Paulow kop 2; Sióło Mieża: Tomko Drownia gro. 50, Woytaszko Koływancow gro. 30, Kuzniec gro. 20, Musa gro. 10, Iwan Kraka gro. 48, Siemionko gro. 30, Marcin Niepioka gro. 50; sióło Sciepanowicze: Sachon Plochyn, dro 100, Choma Dorożkow gro. 80, Mikuła Misinek gro. 40, Doroszko gro. 40, Anderzeszko Bobrow gro. 70, Truchan gro. 80, Matwieyko gro. 50; sióło Żerebey: Siman Sierhieiiow gro. 60, Szłapa gro. 60, Chołuk gro. 30, Daniło Jakowlow gro. 30, Sciepan Ar-

ciemow gro. 45, Siemioszkó Lalenski gro. 50, Iwanko Bruiow gro. 60, Illa Woszczenica gro. 70, Marko Daniłow gro. 40, Alexiey Wasilow gro. 60; sióło Uskie: Michałko Radocha gro. 60, Kuzma Szelachin gro. 60, Anisko Arciemow gro. 70, Kruk Chomin gro. 80, Żyża gro. 80, Szaban gro. 58, Dmitrakow gro. 50; sióło Nehuwle: Piotr Rog gro. 30, Ławryn Ostrzykow kop 2; Iwaszko Piekarow gro. 60, Bogdan Mikulin gro. 60, Suchowar gr. 50, Azarko Hrehorow gro. 60; sióło Pocho-mowiczy: Kuzma Żuk gro. 30, Makiey gro. 40, Jaszko Bezzubcow gro. 30, Sieliwon Sysoiew gro. 60, Jeroma 30, Pauluk Bołto 60, Chilimonow na slobodzie; sióło Sienica: Fiedot Cimochin kop. 2, Dzienis Azarkow gro. 60, Hrysza Babrow gro. 55, Sawa Siemiocha gro. 40, Waśko Daniłow gro. 40, Siemion Nikiporow gro. 60, Waśko Szołomow gro. 30, Radziwon gro. 40, Michałko Wieremieiiow gro. 60, Czuryło Buykow gro. 70, Iwaszko Szurow gro. 80, Karpo Jesipow gr. 80, Sawo Łopacin gr. 80, Chilimonow gro. 40, Waśko Dmitrakow gro. 30, Alexiey Wieremieiiow gro. 80, Choma Jakimow gro. 50, Kuzma Bakanow gro. 60, Iwan Łukianow gro. 48, Iwaszko Łobow gro. 45, Piotr Stołbow gro. 40, Siemiu Nasonow, Szołomow, Slepniow, ci na slobodzie; sióło Sierwaia: Miszko Loch gro. 70, Wakśo Sycinski gro. 30, Kuryło Żołciło gro. 60, Maćwiey Bibin gro. 90, Alexiey Szawrow gro. 40, Andrey Szeka kop. 2, Hauryło Dziemiechow gro. 30, Dzienisow gro. 30, Konowałow, Szeka, Sobino, ci na slobodzie; sióło Zadnie: Kochaniec gro. 60; Jakim gro. 60, Hohol gro. 40, Mikłaha gro. 30, Markian gro. 48, Łukian Karpow gro. 60; sióło Dniko: Kruk Chomin, Jaroma, Fila Lepun, ci na slobodzie, do ukazania listow, sobie danych od urzędu, których natenczas nie mógł widzieć dla nieprzybycia ich; sióło Soroczę: Hauryło gro. 40, Struczko gro. 24, Wołow

gro. 60, Arciuch gro. 50, Sazonko gro. 40, Biłdzin gro. 40; Bielkow, Paszko, Kisiel, Mamon Krynicki, Kierbutt, Iwaszko Niedźwieć, Apanas Arciemow, Tomiło, ci na slobodzie, a pustych pięć służeb: siolo Zakomele: Dolhonogi kop. 2, Waško Kłost gro. 50, Hrysza gro. 50, Omiellaszko gro. 50, Hreczycho gro. 40, Kruk, slobodzki. A insze wszelakie powinności iako około budowania zamku, tak też dania dziakła y miodow, złowienia ryb, gonow bobrowych, podwod y wożenia drew na potrzebe zamkowo y o ubicie kożdego zwierza, także strony wież rożnych, według dawnego zwyczaju zachować się maia tak mieszczania, iako y włość wszytka, y to wszytko, co za pierwszych starost pełniwali, pełnić powinni. Pisan w zamku Uswiacie. Dnia dwudziestego ośmego Februarij, a-o tysiąc sześćset dwudziestego trzeciego. U tego inwentarza, przy pieczęci, podpis ręki jmsci pana dworzanina tymi słowy: Mikołay Żaba, podstoli Witebski, dworzanin jkmsci, ręką swą. Który to ten inwentarz, za oczewistym onego podaniem przez osobę, wyż wyrażoną, do aktt xiağ grodu Witebskiego przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3. л. 42—46.

14.

Инвентарь староства Усвятскаго, составленный въ 1670 г., по которому положеніе староства этого было слѣдующее. А) *Городъ Усвятъ*; въ немъ мѣщанъ-хозяевъ, для которыхъ въ 1670 г. льготное время уже кончилось, 83, занимали земли шнуровъ 83, платили чинша отъ шнура по 2 копы грошей, всего 166 копъ, а церковный участокъ священника свободный. Фольварковой пашни 15 шнуровъ, съ коихъ по 2 копы Лит., всего 30 копъ. *Аренды съ мѣстечка и волости* 200 копъ. Повинность рыбная до приѣзда и усмотрѣнія владѣльца, прощается. Въ *Жебеняяхъ*

окрестныхъ крестьянъ-хозяевъ 26, земли у нихъ по $\frac{1}{4}$ — $1\frac{1}{4}$ служб., платежа 2 копъ 30 грош.—6 копъ, всего 50 копъ грош. *Бобылей* 11, у нихъ огородовъ 11, отъ платежей свободны, только должны нести службу замковую. Б) *Усвятская волость*, въ коей деревни: Межа, Степановичи, Жеребцы, Тесто, Сѣвница, Сервая, Узкіе, Рындыно, Задніе, Неговле, Горѣлица, Стайки, Понизовье, Украице, Веречье, Прибытково, Солотковичи и Сороцкіе; въ нихъ хозяевъ-крестьянъ и отчасти шляхты 175, земли въ деревняхъ населенной $\frac{1}{4}$ —2 служб. у каждаго хозяина, всего 126 службъ и пустопорожней 20 сл.; съ хозяевъ, коимъ миновалъ льготный срокъ, кромѣ шляхты, чинша по 2 копы 20 грош.—10 копъ 36 грош., всего 605 копъ 19 грош. Въ *десятихъ Закомельскомъ* хозяевъ-кр. 7, земли у нихъ по $\frac{1}{4}$ —1 службы, всего $5\frac{1}{2}$ сл., чинша съ нихъ по 3 копы —8 копъ 6 гр., всего 48 копъ. Итого съ мѣстечка и съ деревень чинша, за изъятіемъ льготниковъ, бобылей и шляхты, 1099 копъ и 19 грош. Лит. въ годъ (=Русск. 1108 руб. 11 коп. сер.). Кромѣ того, за исключеніемъ шляхты и бобылей, обязаны дать меду двадцать мѣдницъ, мѣр. каждая по 6 гарн., и липцу 5 пуд., мѣр. по 6 гарн. Рожь, пшеница, ячмень и овесъ въ видѣ подати крестьянамъ прощается, по случаю неурожаявъ. 1713 г. Марта 9.

Актыкация инвентаря староства Усвиackiego.

Рoku тысяц siedmsetnego trzynastego, msca Marca dziewiątego dnia.

Na urzędzie jkmsci grodzkim Witebskim ettc., stannowszy oczewisto, jm pan Michał Smolicz, sługa jm pa Franciszka Bułhaka, miecznika Słonimskiego, ten inwentarz starostwa Uswiackiego do aktt xiağ grodu Witebskiego podał, w te słowa pisany: Inwentarz miasta, włości Uswiackiey, z płaceniem czynszow, w roku teraznieyszym tysiąc sześć set siedmdziesiątym; nadto żadney rzeczy więcej wybierać niepowinien, wyiowszy na sobie trzy grosze wpisanego z służby. Naprzod, miasto Uswiatt: Sawoscian Mikicin kop 2, Sawo Kołyszyn kop 2, Andrzej Arciem kop 2, Fiodor Chryka kop 2, Jesip Ciunin kop 2, Ihnat Łohoszkow kop 2, Hurko
XXI. 11.

Dziesiątnikow kop 2, Piatyszczycha wdowa kop 2, Arest Mandrykow kop 2, Maluha Achremow kop 2, Kaściuk Jakowlew kop 2, Anań Dzielakow kop 2, Iwan Dziemidow kop 2, Siemion Filipow kop 2, Kondrat Marozow kop 2, Szelechina wdowa kop 2, Kuzma Jaroeki kop 2, Iwan Astapow kop 2, Leczycka wdowa kop 2, Cit Lewonow kop 2, Danił Jesip kop 2, Łukasz Jaycow kop 2, Trachim Puiarkow kop 2, Hryszko Bezpalczyk kop 2, Waśko Warenik kop 2, Klisz Bałaczow kop 2, Kondrasz Pierwuszkin kop 2, Samuś Mikitkin kop 2, Dzmitr Bezruki slobodnik kop 2, Misko Czobotar kop 2, Sierhiej Łatyszow kop 2, Kuzma Mieziochin slobodnik kop 2, Hauryło Czobotar kop. 2, Kaziol Szyszow kop 2, Romaško Pierwuszka kop 2, Prokop Iwanow kop 2, Babin Romanow kop 2, Azarko Chrałow kop 2, Waśko Iwanowski kop 2, Masiey Karpuszkina kop 2, Naum Karniłow kop 2, Apanas Militwinski kop 2, Amelian Hryszkin kop 2, Hryszko Bobylow kop 2, Waśko Ziewokin kop 2, Zacharko Parachin kop 2, Waśko Mniewski kop 2, Jakow Potocki kop 2, Iwan Łetensow kop 2, Boszko Arciuchow kop. 2, Loszko Kozianow kop dwie, Kuzma Bołtaczow kop 2, Fiodor Turski kop 2; Kuzma pop, sznur cerkiewny, wolny; Stefan Szostak kop 2, Hryszko Huszcza kop 2, Hryszko Huszcza kop 2, Iwan Bohdanow kop 2, Maxim Andrychow kop 2, Iwanicha wdowa kop 2, Cierech Mandrykow kop 2, Audakim Miskow kop 2, Piotr Jakowlin kop 2, Jachimko Rolow kop 2, Maxim Rudakow kop 2, Anisko Krawiec kop 2, Saukin Doroszko kop 2, Choma Michajłow kop 2, Zizicha wdowa kop 2, Bobryk Jaśkow kop 2, Apanas Szulhinow kop 2, Sierhiej Łohoszkina kop 2, Ostasko Pilnikow kop 2, Naum Jakowlow kop 2, Danił Ciszkow kop 2, Waśko Filipow kop 2, Truchan Iwanow kop 2, Kuzma Kropanik slobodnik kop 2, Haraśko Szekin kop 2, Pauluk Astratow

kop 2, Manuszka Waśkow kop 2, Waśko Jeycow kop 2, Jaśko Dziemiechow kop 2, Hryszko Kuzmin kop 2, Archow Backo kop 2, Kuzma Prechin kop 2, Hauryło Toloeki kop 2. Ponieważ pokazuje się w mieście Uswiac kim sznurow osiadłych, krom slobodnikow, 83 y z których czynszu na rok 1670 z sznura iednego po kop 2 Litewskich, tylko ci to mają płacić, co im sloboda wyszła w roku teraznieyszym, uczyni suma kop 166; ci zaś, co slobody nie wysiedzieli, wolni od wszytkiego; z folwarkowey paszni sznurow 15, po kop 2 Litewskich, uczyni suma kop 30; aredy z miasta y włości w roku teraznieyszym 1670 uczyni summa kop 200 Litewskich. Ryby lubo dawać powinni, ale to im jmsć natenczas odpuszcza do dalszey swey woli y przyjazdu swego w tamten kray. Uczyni tedy z miasteczka summa kop Litewskich (сколько—не сказано). Żebieniciaie, mieszczenia okoliczne: służba iedna Łukian Boronował kop 6, służba Dzienis Dzmitrakow slobodnik kop 5, służba Daniel Umiraka kop 5, służba Janka Iluszyn slobodnik kop 5, służba Iwanko Antonow slobodnik kop 5, służba Jan Baranowski na posłudze zamkowej, służba Jurko Kołkowski kop 6, pułsłużby Ileyka Pietrazyrski kop 2, 30, Hryszko Moskal pułsłużby slobodnik kop. 2, 30, służba Mikita Ambrosow slobodnik kop 2, służba Michał Iwanow kop 2, pułsłużba Trochim Młynarz kop 2, pułsłużby Misko Jakuszow slobodnik kop 2 gr. 30, pułsłużby Jasko Illaszow kop. 2 gr. 30, służba Misko Choytowski slobodnik kop 5, Kuzma Jakowlowski y Filip Ambrosow służba w slobodzie kop 5, pułsłużby Marcin Hryszyn kop 2, 30, pułsłużby Doroszko Jarmaszkow kop 2, 30, pułsłużby Spicyn Iwan kop 2, 30, pułsłużby Sapron Jakutow kop 2, 30, pułsłużby Oloxo Sapronow kop 2, 30, pułsłużby Kuryła kop 2, 30, służba Andrey Hreczycha, Iwan Slosarz kop 5, służba Kalinka kop 6,

służba Dzienis Zamoski kop 6, służba Sawin syn slobodnik kop 6, służba Leon Wychodziec slobodnik kop 6. Od Zabięciaiow, krom slobodnikow, to iest, ieno od tych, co im sloboda w roku 1670 expirowała, uczyni summa kop 50 Litewskich. Mieszczanie bobyle: Sciepan Kornouch ogrod 1, Amiecha ogrod 1, Zachmyra Haurylow ogrod 1, Arciem Szapował ogrod 1, Arechow Niczalitowski ogrod 1, Siwiec Krawiec ogrod 1, Andrzej Wołczek ogrod 1, Sciepan Wołczek ogrod 1, Piotr Szwiec ogrod 1, Anczarycha wdowa ogrod 1, Łukasz Arestow ogrod 1; ci ludzie, na ogrodach siedząc, od płaty wolni zostawać mają, a iako przed tym, tak y teraz takowinność pełnić powinni, to iest, na posłudze zamkowej zostaiąc. Włość Uswiacka: sioło Mieża: pułsłużby Filip Kowalow kop 4, 18, służba Chalimon Sawin kop 8, 36, służba Janko Kowalow kop 8, 36, służba Maxim Dowlicki kop 8, 36, pułsłużby Araszko Kołowancow kop 4, 18, pułsłużby Michałko Chwiodor slobodnik kop 4, 18, pułsłużby Jakow Żołdakow slobodnik kop 4, 18, pułsłużby Iwan Kudzinow slobodnik kop 4, 18, służba Harasim Mosieiow slobodnik kop 8, 36. W tey wsi służeb osiadłych 6, pusta służba 1. W tey wsi od tych ieno, co im sloboda w roku terazniejszym 1670 expirowała, płacąc tak, iako im w tym inwentarzu podpisana przezemnie, specyfikuią, uczyni summa kop 34 grosze 24. Żyto, pszenice, jenczmień, owies odpuszczam w tym roku, gwoli nieurodzaiom. Sioło Sciepanowicze: pułsłużby Jerman Cyplin kop 4, 18, pułsłużby Olexiey Cyplin slobodnik kop 4, 18, służba Mamon Hryszkin kop 8, 36, pułsłużby Symon Haurykow kop 4, 18, pułsłużby Iłasz Sciepanow kop 4, 18 w slobodzie, służba Iwan Iwanowicz slobodnik kop 8, 36, pułsłużby Charłap Pienciukow kop 4, 18, pułsłużby Siemion Iwanow slobodnik kop 4, 18, służba Danił Sawin y Danił Bie-

łow kop 8, 36. W tey wsi służeb osiadłych 6; z tych tylko służeb, o których sloboda wyszła w tym roku 1670, przydzie czynszu summa kop 30 gro. Litew. 2. Żyto, pszenica, ienczmień, owies odpuszczam, iak wyzey. Sioło Zerebey: służba Izewka Pihalow kop 8, 36, służba Siemaszko Pachomow kop 8, 36, pułsłużby w slobodzie kop 8, 36, pułsłużby Nikipor Iwanow slobodnik kop 4, 18, służba Fiedor Saukin slobodnik kop 8, 36, służba Jarmasz z Łohwinow slobodnik kop 8, 36, Hryszko Iwanowicz służba slobodnik kop 8, 36, pułsłużby Lewon Ohryskow slobodnik kop 4, 18, służba Andrzej Mieciacha slobodnik kop 8, 36, służba Siemion Ktowin kop 8, 36, pułsłużby Chwiodor Izewkow slobodnik kop 4, 18. W tey wsi służeb osiadłych 9, pusta służba 1; z tych tylko, którym sloboda w roku 1670 exprimowała, summa czynszu kop 33, 24. Żyta, pszenica, ienczmień, owies odpuszczam, iako wyzey. Sioło Ciosto: pułsłużby Nikipor Haponow slobodnik kop 4, 18, pułsłużby Kiryło Hawryłow kop 4, 18, służba Bohdan Pad kop 8, 36, Wołocko Łohwinow trzec służby kop 2, 52, $\frac{2}{3}$ służby Lewon Wołochow kop 5, 44, 2 służby Andrzej Swinkin puł pusta kop 12 gr. 54, pułsłużby Anton Chartow slobodnik kop 4, 18, pułsłużby Leon Ancypow slobodnik kop 4, 18, pułsłużby Iwan Ancypow slobodnik kop 4, 18, służba Sapron Hryhorow slobodnik kop 8, 36, służba Klisz Iwanow slobodnik kop 8, 36, służba Fiedor Miron kop 8, 36, służba Filat Ciszkow slobodnik kop 8, 36, pułsłużby Mikita Bohdanow slobodnik kop 4, 18, służba Sobol Hryszkow slobodnik kop 8, 36, służba Paluk Miskow slobodnik, kop 8, 36. W tey wsi służeb osiadłych 12 $\frac{1}{2}$, służba 1 pustta; z tych tylko służeb, którym sloboda wyszła w roku 1670, przychodzi czynszu kop 37 groszy 16; zboże się odpuszcza, iako y nszym. Sioło Sienica: służba Fiodor Waszkow dzie-

siątnik kop 10, 6, cała służba Sciepan Aresztow kop 10, 6, Cit Chalepow służba kop 9, 6, służba Kupryan Curyłow kop 10, 6, pułsłużby Apanas Lincow kop 5, 3, pułsłużby Zacharko Filon slobodnik kop 5, 3, pułsłużby Iwanko Arciemow kop 4, 18, pułsłużby Iwanko Sachonienkow slobodnik kop 4, 18, Sciepan Chrałow służba kop 9, 36, trzeci służby Sapron Jesipow kop 3, 12, $\frac{2}{3}$ służby Isak Sienkow kop 6, 24, pułsłużby Dziemiech Radziwonow kop 4, 38, pułsłużby Łazar Emilianow slobodz. kop 4, 38, służba Iwan Skrypka kop 8, 36, służba Ihnatt Łohow kop 9, pułsłużby Anannia Slepniow kop 4, 18, pułsłużby Klisz Slepniow slobodnik kop 4, 18, służba Potap Buła slobodnik kop 8, 36, służba Sierhiej Podżywotnik slobodnik kop 9, 36, służba Alexiey Michayłow slobodnik kop 8, 36, służba Waśko Michayłow slobodnik kop 9, 6, służba Alexiey Rulenska slobod. kop 7, pułsłużby Siemion Michayłow slobodnik kop 4, służba Parfiej Astachow slobodn. kop 8, 36, służba Ciszko Siemionow slobodnik kop 8, 36, służba Dzienis Parfiej slobodnik kop 6, służba Waśko Żaba slobodnik kop 9, 36, służba Daniło Łysiecz, z przydaniem pusztoszy Waśkowej, slobodnik kop 6, pułsłużby Kondratt Michayłow kop 4, 21. W tej wsi służeb osiadłych 23, pustych służeb 2; z tych tylko służeb, którym sloboda wyszła w roku 1670, przychodzi summa czynszu kop 88, 5 Litewskich; żyto, pszenica, ienczmień, owies odpuszczam. Sioło Sierwaia: służba Trochim Żołcieiow dziesiątnik kop 10, 36, pułsłużby Anuch Apanasow kop 5, 18, pułsłużby Illa Hryszkin slobod. kop 5, 18, pułsłużby Waśko Blizniak kop 5, 18, pułsłużby Soroka Miziucha slobod. kop 5, 18, służba Zacharia Kowal slob. kop 4, służba Emielian Waśkow kop 10, 36, pułsłużby Illa Waśkow kop 5, 18, służba Jesko Antonow slob. kop 9, 36, służba Ławryn Żakow slob. kop 5, służba Samson Maluchow slob. kop 8,

służba Fiedor Jurkow slob. kop 6, służba Filip Korolakow slob. pusta, pustosz Biby kop 8. W tej wsi służeb osiadłych $10\frac{1}{2}$ pustych $4\frac{1}{2}$; z tych tylko służeb, którym sloboda roku 1670 expirowała, przychodzi summy czynszu kop 37, 6 Lit.; żyto, pszenica, ienczmień, owies odpuszczono. Sioło Uskie: służba Illin Sciepan kop 10, 36, służba Kirey Masłochin kop 8, 36, służba Fiedor Siemion slob. kop 8, 36, służba Amos Illin kop 9, 36, pułsłużby Roh Alexieiow kop 4, 33, pułsłużby Taras Iwanow slob. kop 4, 33, $\frac{3}{4}$ służby Andrey Chodorow slob. kop 6, 44, $\frac{1}{4}$ służby Kuzma Aniskow kop 2, 18, $\frac{1}{3}$ służby Marcin Mikulin kop 2, 54, cała służba Illa Zacharow slob. kop 5, 44. W tej wsi osiadłych służeb 7; z tych tylko służeb, którym w tym roku 1670 expirowała sloboda, uczyni czynszu kop 38 gr. 33; żyto, pszenica, ienczmień, owies odpuszczam. Sioło Ryndzino: $\frac{1}{2}$ służby Chon Auszukow kop 3, 32, służba Iwaszko Jesipow slob. kop 10, 36, służba Cierech Kuzmin kop 10, 36. W tej wsi osiadłych służeb $2\frac{1}{3}$, pustych służeb $\frac{2}{3}$; z tych ieno służeb, co im 1670 roku expirowała sloboda, uczyni czynszu kop 14, 4; żyto, pszenica, ienczmień, owies odpuszczam im. Sioło Zadnie: służba Jaśko Hohol slob. kop 8, 36, pułsłuż. Alexiey Sciepanow kop 4, 18, służba Jan Szlubowski szlachcie slob. W tej wsi osiadłych służeb $2\frac{1}{2}$, pustey służ. $\frac{1}{2}$; z tych ieno służeb, co im expirowała sloboda 1670 roku, czynszu suma uczyni kop 12, 54 Lit.; zboże się odpuszcza tak, iako y inszym. Sioło Nehowle: pułsłużby Iwan Marcianow kop 4, 48, pułsłużby tenże na slobodzie kop 4, 48, służba cała Loszko Iwanow kop 9, 36, pułsłużby Achmien Łopan kop 4, 48, służba Siemaszko Sienkow kop 9, 36, służba Kondratt Alexieiow slobod. kop 10, 36, Choma Tyncow pułsłużby kop 4, 18, służba Łauryn Pouniasz kop 10, 36. W tej wsi osiadłych służeb 6, pusta służba

1; z tych ieno służeb, co sloboda im expirowała roku 1670, przychodzi sumy kop 43, 42 Lit.; zboże się odpuszcza tak, iako y drugim. Sielo Horelica: pułsłużby Axinciey Kurhanow kop 4, 44, pułsłużby Łukian Sciadninow slob. kop 4, 44. W tey wsi osiadła służba 1, pustta służba 1; z tych ieno tylko, którym expirowała sloboda 1670 roku, przychodzi summa kop 4, 44; zboże się odpuszcza tak, iako y innym. Sielo Stayki: służba Iesip Marcinow dziesiątnik kop 9, 36, służba Alexiey Babkow kop. 9, 36, służba Mamlen Jakim slob. kop 8, 16, służba Iwan Kalchimow kop 9, 36, służba Fiedor Iwanow kop 9, 36, pułsłużby Jurko Hrudow slob. kop 4, 48, pułsłużby Mikita Misonow kop 4, 48, pułsłużby Hryszko Sobol kop 4, 2, służba Kondratt Zaborca kop 9, 36, pułsłużby Jakim Hryszkin kop 4, pułsłużby Ci-moch Hryszkin slob. kop 4, służba Emelian Anuehrow kop 8, 36, służba Soroka Kolmak slob. kop 8, 48, służba Marko Leonow slob. kop 8, 48, służba Kuzma Piet-rokow slob. kop 8, 36, służba Sciepan Maximow slob. kop 9, 36. W tey wsi osiadłych służeb $13\frac{1}{2}$, pustta służba 1; z tych ieno służeb, co im sloboda 1670 expirowała roku, suma przychodzi kop 63, 36; zboże się tak odpuszcza, iako y innym. Sielo Ponizowie: pułsłużby Andrey Iwanow kop 4, 36, służba Prokopow kop 9, 36, pułsłużby Siemion Kuszelow kop 4, 36, pułsłużby Siemion Mamonow kop 4, 36, służba Kuryło Karpow slob. kop 9, 36, służba Jurko Jakowlin slob. kop 2, służba Sidor Iwanow kop 9, 6. W tey wsi Ponizowiu służb osiadłych $5\frac{1}{2}$, pustych służeb $2\frac{1}{2}$; z tych ieno służeb, którym expirowała sloboda 1670 roku, przychodzi summy kop 32, 30 Lit.; zboże się odpuszcza tak, iako y innym. Sielo Ukraiszcz: służba Araszko Szysow kop 9, 6, pułsłużby Filip Burdziło kop 4, 33, pułsłużby Kuzma Jarmochin kop 6, 4, Iwan Burdziło służba kop 9, 36.

W tey wsi osiadłych służeb 3, pustych służeb $\frac{1}{2}$; z tych ieno służeb, co im sloboda 1670 expirowała roku, przychodzi z tey wsi summy kop 29, 19; zboże się odpuszcza, iako y inszym. Sielo Wierecz: Waśko Chochłow pułsłużby slob. kop 4, 48, służba Jwanow Ciszka slob. kop 8, 36, służba Nikipor dziesiątnik kop 6, służba Prokop Arciemow kop 9, 36, pułsłużby Ihnat Szekin kop 4, 48, pułsłużby Iwan Chrapun slob. kop 4, 48, pułsłużby Sidor Iwanow slob. kop 4, 48, pułsłużby Sierhiey Andreiow slob. kop 4, 48, służba Iwaszko Fiedorow y Ancybol slob. kop 9, 36, służba Jesip Masieiow kop 9, 36, Kuzma Wołochonin pułsłużby kop 4, 48. W tey wsi osiadłych służeb $7\frac{1}{4}$, pustych służeb $3\frac{1}{4}$; z tych ieno złużeb, co im expirowała sloboda 1670 roku, przychodzi summa kop 44 gr. 20 Lit.; zboże się obpuszcza tak, iako y innym. W Przybytkowie: Waśka Parchal kop 6, służba Jurko Emelionow, kop 8; przychodzi summy kop 10; zboże się odpuszcza tak, iako y innym; Krotow pułsłużby kop 4. Sielo Sołotkowicze: służba Trachim z ucześnikami kop 9, 36, cała służba Marko Karpow z ucześnikami kop 9, 36, pułsłużba Apanas Sciepan kop 4, 48. W tey wsi osiadłych służeb $2\frac{1}{2}$; wyiwszy slobodnikow, teraz przychodzi 24 kopy; zboże się odpuszcza tak, iako y innym. Sielo Sorockie: służba Łukian Iwanow slob. kop 8, 6, służba Kuzma Krkotow slob. kop 8, 6, służba cała Maniey Kot z ucześnikami slob. kop 8, 6, złużba Łukasz Hryhorow slob. kop 8, 6, służba Hawryło Plecha slob. kop 8, 6, pułsłużby Ławryszko Illaszow kop 4, 3, pułsłużby tenże na slobodzie kop 4, 3, służba Jhnatt Emielianow kop 8, 6, pułsłużby Hryszko Lepunow kop 4, 3, pułsłużby Ambroska Ryłow slob. kop 4, 3, służba Chodor Ancipow y Sucharewski kop 8, 6, służba cała Miszko Maszenin kop 6, służba Haurasz kop 6, służba Choćko ua slobodzie kop 6, Ma-

xim Sizstrzeski jenerał, służba Lach Siemionow słob. kop 6, służba Axion Szypin słobod. kop 8, 6, służba Anannia Maximow słob. kop 8, 6, służba Fiodor Iwanow słob. kop 8, 6, służba Jesip Iwanow słob. kop 8, 6. W tej wsi osiadłych służeb 12; z tej wsi, krom słobodnikow, przychodzi kop 28 w tym roku; zboże się odpuszcza tak, iako y inszym. Dziesiątek Zakomelski: pułsłużby Apanas Dziwaha słob. kop 3, pułsłużby Łukian dziesiątnik słob. kop 4, 3, służba cała Miszko Polapow słob. kop 8, 6, służba Wasko Dziedowicz słob. kop 8, 6, służba Prokop Mamon słob. kop 8, 6, służba cała Apanas Jakowlin słob. kop 8, 6, służba cała Andrzej y Czereucha na Kurowie słobodniki kop 8, 6. W tym dziesiątku osiadłych służeb 5¹/₂; pustych służeb 12 y sześcina; z tej wsi, krom słobodnikow, przychodzi kop 48; zboże się odpuszcza tak, iako y inszym. Summa summarum z miasteczka y ze wsiow, wyiowszy krom słobodnikow, kop 1093 y groszy 55, krom szlachty y bobyłow, których do przyjazdu mego odkładam. Miodu dać powinni miednic 20 po garcy 6, lipca pudow 5 po garcy 6. U tego inwentarza podpis ręki jm pana Tyzynhauza tymi słowy: Ten tedy inwentarz podpisuję na to, żeby od nikogo nadto więcej nie brano; a że się we wszystkim według tego sprawiono inwentarza, dawszy pokoy we wszystkim tym, co słobody nie wysiedzieli. Andrzej Tyzenhauz, łowczy wo xa Litto. Który to ten inwentarz, za oczewistym onego przez osobę, wyż wyrażoną, podaniem, iest do akt xiąg grodu Witebskiego przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 48—54.

15.

Квитанція, данная поручикомъ Юганомъ Вернеромъ въ томъ, что онъ получилъ отъ администратора Езерищенскаго староства, Станислава Яблонскаго, 6020 злот. гиберновой подати, на эскадронъ старосты Мстибовскаго (Мстиславскаго?). 1713 г. Марта 18.

Acticatio kwitu na summe sześć tysięcy dwadzieścia złotych, z starostwa Jezierzyskiego odebrana.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Marca dnia osmnastego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., stanawszy oczewisto, jm pan Piotr Hrehorowicz, namieśnik Jezierzyski, ten kwit na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisany: Za tą asygnacją jasnie wielmożnego jm pana hetmana wo wo xa Litto, pana y dobrodzieia mojego, odebrałem od jm pana Stanisława Jabłonskiego, administratora starostwa Jezierzyskiego, hibernowych pieniędzy tysięcy sześć y złotych dwadzieście currentis monetae, na szwadron dragonski jw jm pana starosty Mscibowskiego (sic), pułkownika woysk jkm wo xa Litto. Z czego kwituując, podpisuję sie. W Horodku, a-o 1713 d. 15 Martij. Cum solario od tej summy. U tego kwitu podpis ręki temi słowy: Joan Werner, porucznik jkmści. Który to ten kwit za podaniem oczewistym do act przez osobę, wyż wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 57.

16.

Протестація Іезуитовъ Витебской коллегіи противъ вотчинниковъ имѣнія Скрыдлева (въ 1596 г. Скрылево), въ Витебскомъ воеводствѣ, Константина и жены его Терезіи ур. Война Ясенецкой Бржостовскихъ, а также противъ заставныхъ владѣльцевъ этого имѣнія, Михаила и жены его Елисаветы Хотольскихъ Шапка а), въ томъ, что, по приговору копы б), нѣкоторые крестьяне им. Скрыдлева, за учиненныя ими съ 1700 по 1713 г. у іезуитскихъ крестьянъ им. Добрыня покражи скота и разнаго хлѣба, присуждены были къ смертной казни; но Бржостовскіе и Шапки до исполненія приговора не допустили, а назначили осужденнымъ крестьянамъ подтвердить свою невинность присягою при Витебской Заручевской церкви; каковой присяги они хотя и не выполнили, однакожъ владѣльцы ихъ удовлетворить іезуитскихъ крестьянъ за причиненныя убытки, на 900 злот., не велѣли и еще угрожали личности іезуитскаго прокуратора Казимира Станкевича, въ случаѣ продолженія имъ этого дѣла, веденіе коего стоило Іезуитамъ не менѣе 300 злот. в) 1713 г. Марта 27.

W Bogu przewielebny jm xdz . . . w Bogu przewielebni ichm xieża Jezuici S. J. collegium Wittbo na wo

а) Со времени приобрѣтенія, въ 1595 г., отъ землевладѣльца Витеб. воев., Филиппа Андреевича Голубова, имѣнія Голубовскаго, лежащаго въ Витеб. воев., надѣ рѣкою *Хотолєю*, ротмистромъ Гуркою (Гуриемъ) Григорьевичемъ Шапкою, онъ и потомки его прибавили къ своему фамильному имени Шапка еще прозваніе *Хотольскаго*, оч., отъ той рѣки Хотолы (Вит. Центр. Арх. др. акт. кн., зем. кн. Вит. у. суда, за 1595—1596 гг., подъ № 34, л. 148—150). Тоже самое Есиповичи *Присущинскіе*, отъ им. *Присущино* (тамъ же л. 210—212); Лускины *Зарановскіе*, Лускины *Усмынскіе*, отъ им. *Зараново*, или *Зароново*, им. *Усмынь* (тамъ же л. 229—230, Истор.-Юрид. матер. вып. XX, стр. 180, 210, 241, 390, 418, 424, 426, 480, 490, 491, 497, 499, 504, 505, 511). Так. обр. объясняется происхожденіе многихъ прибавокъ (придомковъ, przudomkow) къ шляхецкимъ фамиліямъ.

б) *Копы*, кора (срав. русск. колода), собраніе народа, преимущественно крестьянъ, для разслѣдованія какого нибудь дѣла, напр., покражи, пропажи, убійства и т. п. На копѣ не только производилось разслѣдованіе, но даже и самый судъ. Крестьяне, бояре и шляхта собирались съ разныхъ околицъ на мило и на двѣ мили въ окружности. Были даже особыя мѣста для этихъ собраній, которыя назывались *копичами* (kopisko). Судъ копы, въ позднѣйшее время, по дѣламъ шляхты утверждалъ гродскій судъ.—Статутъ Литов., разд. XI, арт. 26; разд. XIV, арт. 9. Акт. кн. Брестскаго гродскаго суда за 1589 годъ, лист. 423—433. Linde, 1808 г., Tom I, cz. II, str. 1076—1077.

в) См. ниже подъ 5 мая, протест. Бржостовскихъ и Шапокъ.

jm pa Konstantego Brzostowskiego, pisarza ziemskiego wo xa Litto, staroste Dowganskiego, y samo wielmożną jeym panio Terese Woynianko Jasieniecko, starościanko Brasławske, Brzostowsko, pisarzowo ziemsko w. x. L., starościно Dowgansko, małżonkow, jako wieczystych panow maiętności Skrzydlewa, w Witebskim wdstwie leżoncey, y na jm pa Michała Mikołaiia Chotolskiego Szapke, woyskiego Witebskiego, y samą jeym panio Elżbieto Mionczynsko, podczaszanke Orszansko, Michałowo Mikołaiowo Szapczyne, woysko Witebsko, małżonkow, jako zastawnych panow wspomnioney maiętności, o to y w ten sposob żalowali y soleniter protestowali, iż co poddani obżalowanych ichmw, maiętności Skrzydlewa, ze wsi z Buciaża, od niemałych żywione sie niepowsciogniono kradziezo czas, a osobliwie wysadziwszy sie na poddanstwa ichm xieży Jezuitow, począwszy od roku 1700 aż do roku 1714, różnych miesięcy y dni, bydło kradli, zboże różne nocnymi sposobami, a ile złodzieyskim sposobem powibierali u poddanych protestantow, nazywających się: u Makawieia Stodolnika, u Andrzeia Mosytyki, u Klima Bołtuty, Własa Krzywiela, u Kondrasza Kupca, u Wasila Bołtuty y u Wołczkow ze wsi Tabierzonek, do maiętności Dobrynia przysłuchaionych, szkody czynią, nie mniej ponoszo na zło dziewięćset pienć. Których szkod, poczynionych przez poddanych obżalowanych ichmw, chcąc pozyskać, kope, według prawa ze wszystkich włości okolicznych, maione największy żal na poddanstwo obżalowanych ichmw, dla wyznania y do doyscia takowych złoczyńcow, w roku ninieyszym 1713, msca Marca siódmego dnia, przy stronie szlachcie y ienerale, zebrali. Na którey kopie, za iawnym dowodem y poszłakowaniom, strona szlachta, mužowie, przy ienerale, chłopow obżalowanych ichmw, nazywających się: Sciepana Klewczonke y Omellana Puchowke, na garło

osondzili. Wienc jm xdz Kazimierz Stankiewicz, prokurator coll. Witbo, po decydowaniu kopy, do wo im pa Brzostowskiego, pisarza ziemskiego w. x. L., maiętnosci Biliowa, Witebskim wdstwie leżoncey, przybywszy, rzecz stało przepowiedziawszy, dekretu kopnego aprobaty upraszall. Lecz obżałowani ichm, idonc z sobo in condikto kontentowawszy, to decyzio kopno wziowszy do aprobaty, nie wrocili, exekuci nad istotnemi winowaycami y złodziejami czynić nie kazali y nie dopuścili. A nadto, obżałowany wielmożny . . . Wasila Suzika, Siemiona y Filipa Ciszkowych o pokradzenie zboża z iam, żyta solanek szensnaście, jenczmienia solanek ośmiu, owsa soll. szesnastu, gryki soll. ośmiu, czystego zboża, u chłopow załuioncych, u Fiedora Bołtuty, kopu osondzonych, którym iuramęt, jako tego zboża nie kradli, nasondzili y sam obżałowany jmc dekret ztwierdziwszy kopny, przez commissarza użytego, jm pana Marciana Przesmyckiego, rote wydał, aby przysięge przy cerkwi Zaruczewskiej obwinieni chłopi, w roku ninieyszym, msca Marca jedynastego dnia, wykonali. Na którym terminie, tak też y za odkładem parocha teyże cerkwi, obwinieni chłopi do juramętu nie stawali. Gdzie, za expostulacio jm xdza prokuratora, z tych poddanstwa skuteczney sprawiedliwości nie uczynili, ani szkod poczynionych przez kradzież wrocić nie kazali, odgrazaione odpowiedziami na zdrowie jm xdza prokuratora, gdyby miał o krzywdy poddanstwa collegium Witbo prawem czynić. Zaczym, o nieuczynienie z jawnych y poszlakowanych złodzieiow skuteczney sprawiedliwości, do wskazania pen na obżałowanych wszystkich wmściach, do comparyci personalney, jako jawnych y poszlakowanych złodzieiow, wspomnionego poddanstwa, do con . . . onych szkod poczynionych na dobrach wszystkich pozysk . . . tak też y na prawo łozonych nie mnief zło. trzechsett, do wskazania

na obżałowanych banici doczesney, wieczney, chcenc u każdego sondu y prawa prawem czynić, co czasu prawa przez produkt patrona wszytka rzecz dowiedziona będzie, dali te swo solenne protestacio, z wolno melioracio, do xiąg grodu Witbo zapisać. Co iest zapisana.

Roku 1713, msca Marca d. 27 ta załoba na urzēdzie jkmci grodzkim Witebskim iest opowiadana.

Jerzy Piotr Jaroszewicz, namieśnik wa Witebskiego.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 64.

17.

Мѣстный осмотръ и дознание вознаго Владислава Бобапинскаго чрезъ спросъ свидѣтелей, по коимъ оказалось, что хорунжій полка артиллеріи генерала Денгофа, Петръ Базаринъ, съ солдатами, учинивъ, по неизвѣстной причинѣ, наѣздъ на имѣніе Псарцы Витеб. чешника Антона Жабы, поранилъ саблею самого Жабу, жену и дочь ея, покушался даже и совсѣмъ убить Жабу изъ ружья, прострѣливъ насквозь двѣ стѣны и печь въ домѣ Жабы,—вслѣдствіе чего, означенная дочь сбросила плодъ и проч. 1713 г. Апрѣля 7.

Roku 1713, msca Apryla szóstego dnia, ja, general jkrmści, niżej na podpisie ręki mey mianowany, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż, bendonc wezwanym z strono szlachto, pp Janem y Pawłem Galickiem i y Janem Andrzejem . . . od jegom. pana Antoniego Żaby, czesznika Witebskiego, y samey jey mści pani . . . za listowno prożbo, gdzie ia, general, przybywszy z strono szlachto, wyż mieniono, do dworu, nazwanego Psarce, w wdztwie Witebskim leżoncego, widziałem samego jmm pana Antoniego Żabe, czesznika Witto, w ręce niemiłosiernie szpado . . . a sema jeym panio małżonke jegom, jeym panio Isabelle Adamowiczowne . . . kowno Orszan-

sko, Antonino Żabino, chesznikowa Witebsko, także w renke . . . niemiłosiernie zacięto, która jeymś na owczas niemal na śmiertelney pościeli leżała, gdyż przedemno, generałem, y ichm szlachto mieniła być, iż córka poroniła z okazyey, stałey jm pana Piotra Kozaryna, choronżego jkmści regimentu wielmożnego jmm pana Denhofa, generała altilery wo x. Litto; jakoż w samey prawdzie tak się stało, że z przestrchu y zacięcia płod poronić musiała, który płod przez mnie, generała, y strone szlachte y przez sługe jm pana Żaby, chesznika Wittbo, jm pana Alexandra Gierdzieia, był w grodzie Witebskim publikowany y presentowany. A nadto tenże jegomość, wspomniony violator, sługe aktorow moych, jm pana Michała Rafkowskiego, w łeb tyransko zaciół, zbił, zekrwawił, zmordował, włosy z czupryny powytargał. A naostatek, dokazując viktory, wspomniony jm pan Kozaryn okna w piekarni y w samym budynku, gdzie załobliwi actores mieszkao, powystrzelal, a quod majus, cale obżałowany, godzone snać na zabicie samego załobliwego aktora, ze strzelby ugodził przez dwie ściany w budynku, wyżey wspomnionym, y piec nawylot prze-strzelił, drzwi, do izby dobywaionc sie, porombał. A gdym sie pytał ja, generał, u sonsiad okolicznych y ludzi postronnych, tedy jednostaynie zeznali przedemno, generałem, y strono szlachto, że jmm pan Piotr Kozaryn, na dniu czwartym msca Apryla roku ninieyszego, wyż pisanego, z żołnierzami, naiachawszy na maiętność Psarce, takowe zabòystwa y morderstwa popelniał. A tak ja, generał, com widział y słyszał, na tom ten mój kwit relacyny aktorom moim wydałem y na dowod samey rzeczy do xiong grodzkich Witebskich, ręko mo to spisawszy, inferowałem. Pisan, ut supra.

Jan Władisław Bobaszynsky, jenerał jego królewskiey mści renko swo mp.

Roku 1713, msca Apryla 7 dnia, stanowszy oczewisto, generał jkmści, pan Jan Władysław Bobaszynski, ten swój kwit relacyny zeznał.

Joseph Tolpyha, vice-namieśnik grodu Witto mp.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 65.

18.

Приказъ вел. гетм. вел. княж. Лит., Лудвига Поцѣя, администраторамъ губерновой подати и питейныхъ сборовъ, избраннымъ на 1713 годъ, чтобы неотложно внесли послѣднихъ сборовъ съ города Витебска и Витеб. воеводства 11,100 злот. на конный драгунскій полкъ Краковскаго кастеляна, полковника Дебоже. 1713 г. Апрѣля 10.

Acticatio ordynansu do woiewodztwa Witebskiego.

Roku 1713, msca Aprilla dnia dziesiątego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., personaliter comparens, jm pan Krzysztoph Kalsztein, porucznik jkmści regimeutu od kawalerij jwjm pana kasztellana Krakowskiego, hetmana wo koronnego, pułkownika jm pana Debożego, takowy ordynans jwjm pana hetmana wo wo xa Litto, wydany do woiewodztwa y miasta Witebskiego, na rzecz, w nim wyrażoną, jako odebrany y doszły w mieście jkm Witebskim, ad acta grodu wdztwa Witto podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztellan Wileński, hetman wielki wo xa Litto, Borecianski, Ratynski, Szereszewski, Punski starosta, ich mściom panom administratorom hibernowym y podatku czopowego, szeleż-

nego wdztwa Wittbo, in annum praesentem 1713 obranym, wmm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydając te moją assignacją, wielce upraszam, ażebyście wm panowie z dobr, niżey specyfikowanych, jako to: miasta Witebska ze wszystkimi jurzdykami y z oekonomij cum attinetijs, złotych 8008, z Wielkiego-Siola zł. 196, z Suraza zł. 280, z Skorowayna, Trubaczow 140, z Bobra, Koscieryna, Ciereszkw 28, z Bublewa 28, Staykow, Ostrowna 112, z Suchwasta 28, z Zahoranow 56, z Ryndzina, Huskie, Nehowle 196, z Żarnosiekow 28, czopowego, szeleżnego, currenty terazniejszey, złotych 2000, co efficit zlot. 11,100, bez żadney odwłoki wypłacić raczyli na regiment konny dragonski wielm. jm pana kasztellana Krakowskiego, pułkownictwa jm pana Deboże. Która summa, za kwitem satisfactionis, czasu kalkulacij pro persoluto wm panom przyięta będzie. Dan w Terespolu, dnia 24 Martij, anno 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki hetmańskiej temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Poniżey pieczęci correcta w te słowa: SKISPWWXL. Który to ten ordynans, za podaniem do akt przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 68.

19.

Приказъ того же гетмана Поцѣя избраннымъ на 1713 г. администраторамъ гйберновой подати воеводства Минскаго, чтобы неотложно внесли эту подать съ Минскихъ евреевъ, съ г. Минска и съ воеводства Минскаго, 4900 злот., на тотъ же драгунскій полкъ, 1713 г. Апрѣля 10.

Acticatio ordynansu do wdztwa y miasta Minskiego.

Roku 1713, msca Apryla dnia dziesiątego.

Na urzędzie jkm grodzkim Wittm ette., personaliter comparens, jm pan Krzysztoph Kalszteyn, porucznik jkm regimentu od kawalerij jwjm pa kasztellana Krakowskiego, hetmana wo koronnego, pułkownictwa jm pana Debożego, takowy ordynans jwjm pa hetmana wo wo xa Litto, wydany do wdztwa y miasta Minskiego, na rzecz, w nim wyrażoną, jako odebrany y doszły w mieście jkm Witebskim, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztelan Wilenskj, hetman wielki wo xa Ltto, Borcianskj, Punskj, Ratynski, Szereszewski starosta, ichmściom panom administratorom hibernowym wdztwa Minskiego, in annum praesentem 1713 obranym, mwm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydając te moją assygnatio, wielce upraszam, ażebyście wmm panowie z dobr, niżey specyfikowanych, iako to: od żydow Minskich złotych 600, z miasta Minska hyberny zlot. 1000, z Kamienia 100, z starostwa Rodoszkowskiego 1100, z starostwa Krasnosielskiego 1000, z Celi 200, z Hayka 300, z Malawki 200, z Ocholnicy 200, z Kołaczow 200, co efficit zł. 4900, bez żadney odwłoki y contradictij wypłacić raczyli na regiment konny dragunskj jaśnie wielm. jm pana kasztelana Krakowskiego, pułkownictwa jm pana Deboże. Która summa, za kwitem satisfactionis, czasu calculacy pro persoluto wmm panom przyięta będzie. Dan w Terespolu, dnia 25 Martj anno 1713 etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 69.

Предложеніе того же гетмана Поцѣя избраннымъ на 1713 годъ администраторамъ губерновой подати Витеб. воев., чтобы неотложно внесли съ Велижскаго староства эту подать, 12,000 злот., на конный драгунскій полкъ Равскаго старосты Залу. скаго. 1713 г. Мая 3.

Acticatio assygnacy jwjm pana hetmana wo wo xa Litto do hiberny a-o 1713 starostwa Wieliskiego.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, msca Maja trzeciego dnia.

Na urzędzie jkmei grodzkim Witebskim etc., compars personaliter, jm pan Stanisław Lipinski, regimentskwatrmistrz regimentu konnego jwjm pana hetmana wo wo xa Litto, tę assignacyą na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisana: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pocię etc. ichmm panom administratorom hibernowym wojewodztwa Witebskiego, in annum 1713 obranym, mwm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydając tę moją do wm panow assignatią, wielce upraszam, ażebyście wm panowie regimimentowi kounemu dragonskiemu pułkownictwa wielm. jm pana Żałuskiego, starosty Rawskiego, wypłacić raczyli hiberny z Wieliza 6000 złł., z Jezierzyszcza 6000 złł., in summa 12,000 złotych, bez żadney odwłoki y kontrakty. Która summa, za kwitem satisfactionis wypłacona, czasu kalkulacyi pro persoluto przyięta będzie. Dan w Terespolu, d. 25 Marca a-o 1713. U tey assignacy etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 75.

Жалоба чешника Витеб. воев. Антона Жабы на Казимира Небржидовскаго за нападеніе, въ пьяномъ видѣ, на дорогѣ, на *крестьянина* просителя, изъ дер. Слободы, Ананія Приставня, и на пробитіе послѣднему изъ пистолета правой руки съ раздробленіемъ въ ней кости, при угрозѣ и самому Жабѣ смертию. Нападеніе на *невиннаго крестьянина* послѣдовало, по видимому, изъ-за спора между Жабою и Небржидовскимъ о наслѣдственномъ имѣніи. Здѣсь же личный осмотръ вознымъ Шидловскимъ пострадавшаго крестьянина и дознаніе по этому предмету. 1713 г. Мая 3.

Żałował y solenniter protestował jm pan Antoni Miłkołay Żaba, chesznik wa Wittbo, w wielkiey a nieznosney krzywdzie y oppressyey poddanych, na jm pana Kmrza Niebrzydowskiego y panią małżaką jm, jeym panią Judyte Woyniankę Niebrzydowską, w spółney radzie y namowie z sobo będących, o to y w ten sposób, iż ichmśc obżalowani nietylko że spraw, należących żałującemu aktorowi na maiętność, nazwaną Bor y Psiarce, w wdztwie Wttbim leżące, po zesłym w Bogu jm panu Stanisławie Niebrzydowskim y żałującemu aktorowi należących, oddać dekretem grodzkim Witebskim nakazanych, nie oddał, a co większa, czyniąc dalsze przykrości, na dizhonor żałującego, w roku teraznieyszym 1713, msca Aprila 30 dnia, idąc z Witebska, znać dobrze sobie głowę chmielem obłożywszy a dogoniwszy poddanego żałującego, ze wsi Slobody, nazywaiącego się Anania Przystawnia, idącego z poddanym ichmw xieży Bazylanow, nazywaiącym się Iwanem Karczanem, nie sobie niewinnego, wprzody z pistoletu, na koniu siedząc, strzelić chciał; a że za pierwszym razem na panewce nie spaliło, godząc iednak na zabicie, poprawiwszy podsypki y powtórnie dogoniwszy onego, iak do pnia strzelił; a że ieszcze P. Bóg onego na tym mieyscu bronił od śmierci, iednak w rękę prawo, wyżej łokcia skroś postrzelił y

kość pogruchotał, na którą rękę pewnym kaleko uczynił, y gdyby nie wysz pomieniony, z nim idący Karczan upadłemu na ziemię od tak ciężkiego postrzału y płynienia krwi nie zamówił y nie ratował, tam by na tym mieyscu umrzeć musiał. Przez co załuiący tak w robociźnie, iako też y w zastępowaniu cyrulika, niemało szkode ponosić musi. A nadto ieszcze, że iuż chłopca postrzeliwszy, na samego załuiącego srogo odpowiedź zabiciem na śmierć uczynił. O co wszystko chcąc z obżałowanymi prawem czynić y tak wielkiey krzywdy y skaleczenia poddanego swego dochodzić, te swoją protestacją, z wolną oney melioratio, dał do xiąg grodzkich Witebskich ku zapisaniu; co iest zapisaną. Przy której protestacyi y jenerał jkrmści, niżej na podpisie wyrażony, kwit swój relacyny przyznał, w te słowa pisany: Ja, jenerał jkm wa Witto, zeznawam tym moim relacynym kwitem, iż, w roku terazniejszym 1713, msca Maia 3 dnia, byłem użyty z stroną szlachtą, panny Janem Buiewiczem y Piotrem Juszrowskim, od jm pana Antoniego Mikołaja Żaby, chesznika Wttbo, do dworu jm pana Jaroszewicza, namieśnika grodzkiego wa Wttto, w zamku Niznim Witebskim będącego, dla oglądania postrzelonego poddanego, nazywającego się Anania Przystawnia, u którego widziałem rękę prawo, wyżej łokcia skroś przestrelono, z której iuż kości cyrulik poczoł wyimować; którą rękę, iako y cyrulik twierdził, że iuż musi być kaleką. Pytałem, od kogo by się to stało,—powiedział pomieniony Anania, iż to się stało na dobrowolney drodze, z Witebska do domu idącemu, bez dania żadney przyczyny, od jm pana Kmrza Niebrzydowskiego. I tak ja, jenerał, com widział y słyszał, wszystko w ten mój kwit spisawszy, do act xiąg grodu Witebskiego podałem. Pisan, ut supra,

Jozef Szydłowski, jenerał jego krmści w. W.

Roku 1713, msca Maia trzeciego dnia, przy tym opowiadaniu stanowszy oczewisto, jenerał, wyż pisany, kwit swój relacyny przyznał.

Jerzy Piotr Jaroszewic, namieśnik wa Witebskiego.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 76.

22.

Вводный листъ вознаго Осипа Шидловскаго, о ввѣдѣ братіи Витебскаго Маркова православнаго монастыря во владѣніе заложенымъ Мстиславскою стольниковою Софьею Голынскою, въ 5000 злот. пол., имѣніемъ Гаевщиною въ Витеб. воеводствѣ. 1713 г. Мая 5.

Ja, Józeph Szydłowski, jenerał jego królewskiej mści woiewodstwa Witebskiego, zeznawam tym moim yntromissynym kwitem, iż, w roku terazniejszym siedmsetnym trzynastym, miesiąca Maia dnia wtórego, mając ja, jenerał, z sobą czterech szlachty, panow Jana y Stanisława Raczewskich y panow Jakuba y Pawła Zawistowskich, z którymi byłem użytym y wezwanym przez kartę od iasnie wielmożnego jego mści pana Kazimierza Pocieia, woiewody Witebskiego, y samey iasnie wielmożney jey mści paniey Anny Litawowny, marszałkowny Starodubowskiej, Kazimierzowey Pocielowey, woiewodziny Witebskiej, do gruntu, nazwanego Gaiewszczyna, w woiewodstwie Witebskim leżącego, do którego przybywszy, podług prawa jey mści paniey Zophiy Starsielskiej, chorążanki Witebskiej, Woyciechowey Sobolewskiej, stolnikowey Czernihowskiej, ad praesens Janowey Hołyńskiej, stolnikowey Mscisławskiej, na prawo danego zastawnego w pięciu tysięcy złotych polskich,

srebrney monety talarowey; lecz że ichmość jasnie wielmożni, będąc potrzebnymi summy pieniędzy, na własną swoją potrzebę, wzięli, pożyczili y rękoma swemi odebrali, odliczywszy do rękę, w takowey że summie pięciu tysięcy złotych polskich, srebrney talarowey monety, zawiedli y zastawili w Bogu przewielebnemu jmści oycu Silwestru Konarskiemu, y humenowi monastera Markowskiego, y wszystkim oycom y braci tegoż monastera Markowa, na latt trzy, po sobie ydących, poczowszy od roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, od świętego Jerzego, święta rzymskiego, według nowego kalendarza, aż do roku, da Bóg, tysiąc siedmsetnego szesnastego, a za nieoddaniem pomienioney summy na terminie pomienionym, tedy od trzech lat do trzech aż do oddania summy, wysz wyrażoney,—zawiedli ze wszystkim a wszystkim, z gruntami, siedzibami, pognoiami, nawozami, mianowanemi y niemianowanemi, z lasami, naspami, gajami, ladami, s przysiekami, sianozęciami murożnemi y błotnemi, owo zgola tak, jako ta Gaiewszczyzna w wojewodstwie Witebskim, w swych miedzach, granicach, obodnicach przedtym była y terez ma, wszytką ogólnie, nie z tego gruntu nie wyimuiąc, ani wylonezaiąc, przezemnie, jenerała, w yntromissyą podać kazali. Ja tedy, jenerał, czyniąc dosć prawu pospolitemu y roskazaniu wielmożnych ichmościow, sprawuiąc się podług prawa pospolitego y urzędu mego, ichmściom oycom zakonu świętego Bazylego Wielkiego, monastera Markowskiego, w moc, dzierżenie y spokojnę używanie podałem y intromitowałem. Którego podania nikt nie bronił, ani się z żadnym prawem pierwszym, ani posłednieyszym nie odzywał, ani żadnemi obligami, przewodami prawnemi przypowiadania żadnego nie czynił. A tak ja, jenerał, na com był użyty, wydałem ten mój relacyiny, intromissyiny kwitt, z pieczęcią y z podpisem ręki mey,

także z pieczęciami strony szlachty, przy mnie będącey. Pisan daty, wysz pisaney.

Józef Szydłowski, ienerał jego królewskiey moścy wojewodstwa Witebskiego.

Roku 1713, msca Maia 5 dnia, stanowszy oczewisto, jenerał, wyż pisanu, ten kwit relacyiny, intromissyiny na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta xiaąg grodu Witebskiego podał y przyznał.

Jerzy Piotr Jarószewic K . . . namieśnik grodzki wa Witebskiego.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 79.

23.

Взаимная протестация Бржостовскихъ и Шапокъ противъ Іезуитовъ Витебской коллегіи, по дѣлу объ учиненныхъ кражахъ крестьянами протестующихъ у крестьянъ іезуитскихъ,— въ томъ, что Іезуиты, письменно отказавшись прежде отъ присужденной компромиссарскимъ судомъ виновнымъ въ покражѣ крестьянамъ смертной казни и притомъ, вопреки декрету того суда, не допустивъ своихъ пострадавшихъ крестьянъ къ подтвержденію кражи присягою, довольствуясь же удовлетвореніемъ пострадавшихъ за нѣкоторыя только вещи, предъявленные на судѣ и оцѣненные въ 30 злот. 15 грош., да тѣлѣснымъ наказаніемъ виновныхъ чрезъ палача, все-таки домогаются смертной казни ихъ, взыскиваютъ съ нихъ, якобы покраденное, разное другое имущество, не претендуемое даже самими пострадавшими, клеветуютъ на протестующихъ, безчестятъ ихъ, нарушаютъ ихъ и общественный покой, требуютъ взысканія съ нихъ проторовъ, убытковъ и судебныхъ издержекъ и дѣлаютъ имъ разныя угрозы а). 1713 г. Мая 5.

Wielmożny jmść pan Konstanty Brzostowski, pisarz w. x. Lit., Dawgowski, Oranski, Przełyski starosta, yey-

а) См. выше подъ № 15. Таковы-то кротость, человеколюбіе и нестяжательность Іезуитовъ.

mość pani Teressa Woinianka, starościanka Konstantowa Brzostowska, Dawgowska, Oranska, Przełayska starościana, małżonkowie, także jm pan Michał Mikołaj Chotolski Szapka, woyski Witepski, jeymość pani małżonka jmści, jeymś pani Halszka Menczyńska Michałowa Mikołaiowa Szapczyna, woiska Witepska, solenną swoją zanosząc manifestacją, reprotestacją na w Bogu przewielebnego jmć xndza Matyasza Kownackiego y wszystkich ichmm xnz y Jezuitow Societatys Jesu kollegium Witepskiego, o to, iż co obżałowani ichmość mają pretensy do poddanych Skrzydlewskich o uczynioną krzywdę poddanym obżałowanych ichmm, yakoby w pokradzeniu z jam różnego zboża y ruchomości, niektórych fant, jmć xnc prokurator, imieniem w Bogu przewielebnego jmć xndza rektora y całego konwentu Witepskiego, sprawiedliwości prosił y tego affektował, aby, nie zawodzone się w prawne termina, przez compromissarski, alias kopny, dekret w szkodzie namienionej uspokoiony został. Na którą to rekwizycją chentnie żaluionce ichmość czyniąnc, za doniesieniem skargi, zaraz dla doyscia sprawiedliwości swientey termin na rosondzenia tej sprawy naznaczyli y ichmm panow przyiacół, szlachty dobrej, rodowitej, przy jenerale jkm wojewodstwa Witebskiego Iózefie Szydłowskim, uprosili, także y kope z różnych wiosek, wiary godnych ludzi, mužow postronnych zgromadzili. Na którym to terminie ichmm panowie obywatele y mužowie, przy jenerale y stronie szlachty, w roku tysionenym siedymsetnym trzynastym, miesonce Marca, ziechawszy do Skrzydlewa, w tej sprawie poddanych ichmm xnz y Jezuytow s poddanymi Skrzydlewskimi takową swoją ferowali decyzją, że ma ośmiu chłopow ichmm xnz y Jezuitow na swojej szkodzie, po ferowanym dekrete, dnia jedynastego Marca, roku zwysz namienionego, przy cerkwi S. Woskrzesenia, na Zaru-

czewiu Witebskim bendoncey, jurament wykonać, a po wykonanym juramencie, ci ludzie, kturzy dekretem są naznaczeni, na terminie determinowanym mają być gardłem karani, jako to na imie Emelian Pachowka y Sciepan Klewczonek; a za doś uczynieniem temu dekretowi y po convicty, tych złoczyńcow nie mają ichmm xnz Jezui i poddani ichmmw o żadną rzecz sukcesorow tych chłopow turbować y szkod się upominać, oprócz tych rzeczy, które podczas tego sondu compromissarskiego byli prezentowane, to te tylko mają być wroczone, jako iest opszyrniey w dekrete compromissarskim y rocie wydanej wyrażoną. Który to dekret wielmożny jmć pan pisarz wielkiego x. Litewskiego, jako wiecznik maientności Skrzydlewa, stosuione się do prawa pospolitego, ręką swoją utwierdził y do exekucy przywozić pozwolił. A na dokument tego, że się ichmm xnz Jezui, takową kontentowawszy decyzją, ni w czym sprzecznymi nie byli, iest list od iegomości xndza Stankiewicza, prokuratora Societatys Jesu konwentu Witepskiego, pod datą dnia iedynastego Marca, roku tysion siedmsetnego trzynastego, Sokolnik do wielmożnego jm pana pisarza w. x. Lto pisany, w kturym takowe so wyrażone kontenta, że tym chłopom gardła ustąpił, a tego się dopraszał, aby przez mistrze łyczkowani byli y ostatnią szkodę, jako to: kozuch, siermiege, inne fanty, szacowano na złotych trzydzieście ieden groszy pietnaście, wrocili. I w tym żaluionce ych mość nie contradiktowali, ale y na to pozwolili. I takowym terminem yuż ta sprawa we wszystkich ichm xnz y Jezuitow Societatys Jesu konwentu Witepskiego pretensyach przez compromissarski dekret została uspokoiona. A dopiero ichmm xnz Jezui, wznawiaiane pierszą swoją utworzono załobę, mimo zasły dekret niesłuszną do żaluioncych ichmmw urościwszy akcją, niewinie turbuują y do

sondu pociogaia, a sami obżałowani ichmm xnzа Jezuyci dosić dekretowi nie czynią, tylko szczegulnie do niepotrzebney wexy, z napastnemi kalumniami, sposobow szukaiane, wzruszaiane pokoy pospolity, pozew, na zniewage stanu szlacheckiego, pomawiaiac, napisawszy, przysłali, w którym nie masz sprawiedliwego, tylko napastne y w samey rzeczy nigdy nie były są wyrażone kontenta, bo sie y chłopi do tego wszytkiego, jako dopiero ichmm pozywaią, nie znali, sami obżałowani ichmość do juramentu chłopow swoich nie dopuścili, termin chybili y dosić dekretowi, kturym sie kontentowali, nie czynili, a dopiero żaluioneych ichmościow winuią, do szkod, strat, nakładow prawnych przywodzą, pochwałkami y odpowiedziami grożą. O co tedy wszytko żaluionce ichmość z obżałowanemi ichmościami, o to zruszeni pokoy pospolity, o niesłuszną wekse, pomówki y napasno kalumnia, odpowiedź y pochwałke, utwierdzenie tego compromissarskiego decretu chcenc prawem czynić y do pen prawnych przyprowadzić, dali natenczas to swoją žalobe, z wolno oney melioracia, do xiąg grockich Witepskich zypisać. Co iest zapisano.

Roku 1713, msca Maia piątego dnia ta žaloba iest na urzędzie opowiadana.

Jerzy Piotr Jaroszewicz, namiesnik grodz.
wa Witto mp.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 80—81.

24.

Составленная въ Февралѣ 1713 г. вѣдомость взятымъ деньгамъ и продуктамъ на содержание свое и челяди своей комиссаромъ вел. гетмана в. княж. Лит., Новицкимъ, при

ревизіи староства Велижскаго. Взялъ комиссаръ этотъ: съ Велижской волости посошныхъ наличными деньгами для себя лично 5930 злот. и для челяди 348 злот., въ натурѣ для себя же ржи, овса, ячменя, пшеницы, гречихи, гороху и коноплю на 2082 зл. и 35 пуд. меду на 350 зл.; съ арендаторовъ для себя нал. ден. 670 зл. и для челяди 60 зл.; съ бобылей по волости на себя не менѣе 100 зл. и съ города Велижа нал. ден. и провизіей 2503 зл. и для челяди съ города же 150 зл., а всего на 12,193 злот. а). 1713 г. Мая 9.

Acticatio registru rewisynego starostwa Wieliskiego przez jm pana Nowickiego, commissarza, zeslanego od wo jm pana hetmana wo wo xa Litto, wiele na swoje osobe wybral podczas rewisy.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, msca Maia dnia dziewiątego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., palam comparens coram actis grodu wdztwa Witbo, sługa jm pana Jana Ludwika Rembinskiego, regenta ziemskiego, grodzkiego Warszawskiego, administratora Wieliskiego, pan Władysław Borowski, ten registr rewisyne z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Witbo podał, który eo tenore sonatt: Rewisyja jmsci pana Nowickiego, commissarza jasnie wielmożnego jm pana hetmana wielkiego wo xa Litto, wiele z starostwa Wieliskiego podczas rewisy wziół na siebie. Anno 1713, February. Na włosci, od poborców, zsochi pobor po złł. 60, odebrał złł. 2450; item przez czeladz swoją z soch 174, po złł. 20, wybrano złł. 3480; temusz, na prowiant, żyta solanek 174, po złł. 4, facit złł. 696; temuż, na prowiant, owsa solanek 174, po złł. 3, złł. 522; temuż, na prowiant,

а) Такія громадныя издержки на содержание одного только комиссара съ челядью его, при взысканіи на оныя денегъ какъ самимъ комиссаромъ, такъ и челядью, при низкой оцѣнкѣ продуктовъ (напр. соланка—Русск. 2 четверик. 2 гарн. пшеницы только по 3 злот.—Русск. 67½ коп.), при разныхъ усиленныхъ ординарныхъ и экстра-ординарныхъ податяхъ и др. повинностяхъ, въ виду, притомъ, извѣстнаго произвола и насилія въ тогдашнее военное время, положеніе края представляется ужаснымъ.

jenczmienia solanek 174, po złł. 3, złł. 522; temuż, na prowiant, pszenicy solanek 34, po złł. 3 sprzedał, złł. 102; temuż, na prowiant, hreczki solanek 34, po złł. 3, złł. 102; temuż także grochu solanek 34, po złł. 3, złł. 102; temuż, na prowiant, konopi solanek 12, po złł. 3, złł. 36; temuż miodu pudow № 35, po złł. 10, złł. 350; od arendarzow: Pulay z mieskiej, Ohryzowskiej y Siercieyskiej złł. 320, Fedor Sawicki z aredy Kopaiowskiej złł. 100, Kondrat Litwinko z Chrestowskiej złł. 100, Skurat z Usmynskiej aredy złł. 100, z Łuhowskiej aredy złł. 50; czeladź pana commissarza z włości na siebie wybrała solarium złł. 348; tasz czeladź od pobocznych arendarzow złł. 60; od bobyłow na włości wybrano plus minus złł. 100; z miasta wzięto gotowemi pieniędzmi y prowiantami złotych 2503 złote; czeladź sobie podczas exekuciei w mieście wybrała złł. 150. Facit wybranych na jmsei pana commissarza złł. 12,193 złote. U tego rejestru rewisynego podpis ręki samego jmści temi słowy: Jan Ludwik Rembinski, regent ziemski Warszawski, administrator Wieliski. Który to ten registr rewisyne, za podaniem oczewistym do act przez osobę, wyż wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisany.

Roku 1713, mca Maja d. 9, pallam comparens coram actis grodu wa Witbo, sługa jm pana Jana Ludwika Rembinskiego, regenta ziemskiego, grodzkiego Warszawskiego, administratora Wieliskiego, pan Władysław Boro-wecki, ten registr rewisyne z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał.

St. Goslinski, ob. w. y regentt mp.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 82.

25.

Приказъ вел. гетмана в. княж. Лит., Лудвига Поцѣя, коннаго драгунскаго полка Краковскаго кастеляна полковнику Дебоже или заступающему его мѣсто, о томъ, чтобы не дѣлать взысканій съ населенныхъ участковъ шляхетскихъ, въ томъ числѣ и таковыхъ населенныхъ евреями, въ г. Витебскѣ, впредь до дальнѣйшаго его, гетм., распоряженія, — подъ опасеніемъ, за неисполненіе сего, строгой отвѣтственности по суду. 1713 г. Мая 9.

Acticatio ordynansu jwjmpa hetmana wo wo xa Litto.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maja dnia dziewiątego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter, jm pan Antoni Wiercinski ten ordynans jaśnie wo jm pana hetmana wo wo xa Litto, z rzeczą, w nim wyrażoną, wydany, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociei, kasztellan Wilenski, hetman wielki wo xa Litto, Borcianski, Ratynski, Puński, Szereszewski starosta, wielmożnemu jm panu Debożemu, pułkownikowi regimentu dragonskiego konnego jaśnie wielmożnego jm pana kasztellana Krakowskiego, a w niebytności jm pa oberszteleytmantowi lub komęde natenczas mającemu. Po zaleceniu chęci moich, donoszę do wiadomości, alias tym ordynansem serio intymuję, abyś wmpan jurysdyk szlacheckich, w mieście jkmści Witebsku będących, tak tesz y żydow, pod jurysdykeją szlachecką zostaiących, ab hinc exequować nie chciał, skoro ten mój ordynans przydzie, lecz czekał dalszey woli moiej y ordynansu. Za niedość uczynienie woli tey moiej wyrażoney, renitentes sądzić y karać deklaruję; na co y pozwy z kacellaryey moiej wydać rozkazałem. Dan w Wilnie, tercii Maj, anno tysiąc siedmset trzyna-

stego. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki hetmanskich temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 86.

26.

Предложение того же гетмана Поцѣя администраторамъ губернской подати Витеб. воевод., чтобы нестложно и въ точности внесли таковой подати 6000 злот. съ имѣній Велижскаго староства, на гусарскій полкъ подканцлера вел. княж. Лит. 1713 г. Мая 13.

Actt assignacyi na chorągiew usarską jasnie oświeconego xcia jm pa podkanclerzego wo xa Litto do Wieliza.

Roku 1713, msca Maia 13 dnia.

Na urzędzie jkrmści grodzkim Wittm etc., comparens personaliter, jm pan Paweł Nieciecki, deputat chorągwie usarskiej jasnie oświeconego xcia jm pana podkanclerzego w. x. Litto, takową assignatio na rzecz, w niej wyrażoną, ad acta xiąg grodu Witebskiego podał, w te słowa pisana: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman w w. x. Litto, Borcianski, Ratynski, Szereszowski, Punski etc. starosta, ichmm panom administratorom hibernowym wa Witto, in annum praesentem 1713 obranym, mwm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydając te moją do wmmm panow assignatio, wielce upraszam, ażebyście, na chorągiew usarską jasnie oświeconego xcia jm podkanclerzego w. x. Litto, z dobr starostwa Wielizkiego, bez żadney dylacyey y wątpienia, wypłacić raczyli in summa złotych sześć tysięcy. Która

summa, za kwitem sasisfactionis wypłacona, temporibus calculi pro persoluto wm mm penom przyięta będzie. Na co się ręką własną, przy pieczęci, podpisuję. Dan w Terespolu, d. 20 Aprila 1713. U tey assignacyi, przy pieczęci, podpis ręki tymi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. w. x. Litto. Która to assignacya, za podaniem oney przez osobę, wyż wyrażoną, iest do act xiąg grodzkich Witt. przyięta y wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 89.

27.

Приказъ того же гетмана Поцѣя драгунскаго полка польнаго гетмана полковнику Ваповскому или заступающему его мѣсто, чтобы велѣлъ взыскать съ Витебскаго воеводства установленную въ видѣ добровольнаго приношенія (subsidium charitativum) подать и хранилъ ее на продовольствіе полковаго обоза. 1713 г. Мая 16.

Aticatio ordynansu jasnie wielm. jm pana hetmana wo wo xa Litto.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maja dnia szesnastego.

Na urzędzie jkmcі grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter, jm pan Johan Uglą, porucznik jkmcі regimentu konnego jw jm pana hetmana polnego wo xa Litto, ten ordynans na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman wielki wo xa Litto, Ratynski etc. starosta, wielm. jm panu Wapowskiemu, pułkownikowi jkmcі regimentu dragonskiego jwjm pana hetmana

polnego wo xa Litto, a w niebytności jm panu ober-szteleytmantowi, majorowi lub comendę mającemu. Po zaleceniu chęci moich, daię ten mój ordynans, ażebyś wm pan, według podanych delat y za dekretem sądow fiskalnych, w wdztwie Witebskim kazał exequować po-datek, pro subsidio charitativo uchwalony, y te wybrane pieniądze conserwował na lenung regimentowy do obo-zu. Co wm panu pilno zalecam. Datum w Warszawie, dnia pierwszego Martij anno 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Cannotatio poniżey kanellary woy-skowey wo xa Litto takowa: folio 13. SKSI pisarz woy-skowey wo xa Litto. Który to ten ordynans etc. do xiąg grodzkich Witebskich iest wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 91.

28.

Раскладка установленной подати въ видѣ добровольнаго приношенія (subsidium charitativum) на Витебское воеводство, со-гласно Люблинской росписи, по 12 злот. съ двора, а именно: на имѣнія и земельные участки въ г. Витебскѣ Витебскаго хорунжаго (не названъ), Витебскаго земскаго писаря Саковича, Антона Жабы, Осипа Лускины, Витебскихъ Доминиканцевъ, владѣльца им. Суходорова (по фамилии не названъ), Останке-вича, Андрея Заранка, на староства Усвятское и Езерищен-ское, въ суммѣ всего 2308 злот. 24 грош., въ томъ числѣ собственно подати 1964 злот. и на содержаніе сборщиковъ ея 344 злот. 24 грош. 1713 г. Мая 16.

Acticatio delaty wdztwa Wittbo s podatku, uchwa-lonego pro subsidio charitativo na woysko wo xa Litto, z dymu, według Lubelskiey taryffy, po złotych dwanaście.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maja szesna-stego dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., com-parens personaliter, jm pan Johan Ugla, porucznik jkm-ści regimentu konnego jaśnie wielm. jm pana hetmana polnego wo xa Litto, tę delatę z rzeczą, w niey wyra-zoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pi-saną: Delata wdztwa Witebskiego s podatku, uchwalone-go pro subsidio charitativo na woysko wo xa Litto, z dymu, według Lubelskiey taryffy, po złotych dwanaście, które się podaią jm panu Haykowi, regimens-kwater-mistrzowi jkmści regimentu dragonskiego jaśnie wielm. jm pana hetmana polnego wo xa Litto. Z maiętności Wielaszkowicz y z placow Witebskich wielm. jm pana chorążego, dymow cztery, złotych 48, solarium nasze poborcowskie zł. 4 grosz. 24; z maiętności Ostrowna wielm. jm pana chorążego Wittbo, dymow dwadzieścia, zł. 240, solarium nasze poborcowskie zł. 24; z Kru-pienina y Zamołocza, dymow dwa, zł. 24, solarium nasze poborcowskie zł. 2 gr. 12; z maiętności Kozło-łowicz, dobr lennych, dymow trzydzieście trzy, zł. 40, solarium n. pobor. zł. 4; z maiętności tegoż jmsci, dym ieden y trzec, zł. 16, solar. n. pobor. 1 zł. gr. 18; z złobodki Witebskiey wielm. jm pana chorążego Wittbo, dym ieden y trzec, zł. 16, solar. n. pobor. zł. 1 gr. 18. Jm pan Sakowicz, pisarz ziemski Witebski: Z ma-iętności Piekłowicz y z placu w Witebsku, dym ieden, zł. 12, sol. n. pobor. 1 zł. gr. 6. Jm pan Antoni Żaba: z maiętności Boru y Słobody, trzec dymu, zł. 4, sol. n. pobor. gr. 12. Jm pan Józeph Łuskina: z Zaro-nowa y z placu, dym ieden y trzec, zł. 16, sol. n. po-bor. zł. 1 gr. 18. Jchmsć xieża Dominikanie Witebsey: dym ieden y trzec, zł. 16, sol. p. pobor. zł. 1 gr. 18. Jm pan Bazyli z Suchodorowia, trzec dymu, zł. 4, sol. n. pobor. gr. 12. Na starostwie Uswiatskim dymow dwadzieścia pięć, zł. 300, sol. n. pobor. zł. 60. Na sta-

roście Jezierzyskim dymow sto ieden y trzec, zł. 1216, sol. n. poborc. zł. 240. Jm pan Ostankiewicz z Wołosowa y z placu, trzec dymu, zł. 4, sol. n. poborc. gr. 12. Na jm panu Andrzeiu Zarance, z Suchodorowia dwie trzeci dymu, zł. 8, sol. n. poborc. gr. 24. Rachuiąc wszystkie dymy, czyni dymow 163 $\frac{1}{2}$, z których przychodzi summa, inkludowawszy nasze solarium poborcowskie, zł. 2288 (2308?) y gr. 24. Na co się podpisuję. Datum w Witebsku, dnia 20 Nowembra, roku 1712. U tey delaty podpis ręki temi słowy: F. Nieklud, poborca. Ktora to delata, za podaniem oczewistym do act przez osebę, wyż pisaną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 92—93.

29.

Предложение вел. гетмана вел. княж. Лит., Людвиг Поцѣя, сборщикамъ податей въ Витебскомъ воеводствѣ, о томъ, чтобы съ кор. имѣній Лужесна, Мягкихъ, Островскихъ и Стаекъ, или Островна, въ виду совершеннаго опустошенія ихъ, подтвердившагося особою люстраціею, гибероовая подать взималась въ уменьшенномъ размѣрѣ, сообразно съ наличнымъ числомъ дворовъ въ нихъ. 1713 г. Мая 20.

Wypis z xiąg grodzkich wojewodztwa Witebskiego.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, msca Maia dnia dwudziestego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisi-elem, chorążym y podwoiewodzym Witebskim, od jaśnie mielm. jmcі pana Kazimierza Alexandra Pocieia, woie-

wody Witebskiego, Rohaczewskiego, Żyżmorskiego, Surazkiego, Olkinickiego starosty, pułkownika jkmści, ustanowionym, postanowiwszy się oczewisto, jm pan Piotr Baczewski ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, hetman wielki wo xa Litto etc., ichmm panom administratorom hibernowym wojewodztwa Witebskiego, na rok . . . nieyszy 1713 . . . anym, moim wielce wewm panom . . . Po zaleceniu powolności moich braterskich. oznaymuje. Ponieważ dzierzaw . . . Łuzosna, Miakkie, Ostrowskie, Stayki, alias Ostrowno, vigore dekretu limitacionis trybunału skarbowego Piskiego y w Wilnie, w roku 1712 ferowanych, per dekretem sądow fiskalnych tegoż wdztwa Wittbo, na swoją spustoszałość, ichmw panow sędziow przysię . . . na lustracyą sprowadzila y mnieyszemu . . . mami iako pustki obłożona, zaczym y . . . w taryffie naznaczono, chcieycie tedy wwm ppwie, za wypadaiącemi assygnacyami, podług lustracyi, z Łuzośny, Miakkich, Ostrowskich dymow dwóch z . . . piędziesiąt sześć, a z Staiek, alias Os . . . wybierać z dymu iednego złoty . . . dzieścia ośm hiberny. Datt w . . . dnia dwudziestego piątego . . . siąc siedmsetnego trzynastego. U tego ordynansu, przy p . . . podpis ręki hetmanskiey . . . Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Który to ordynans, za oczewistym podaniem, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty, z których y ten wypis, pod pieczęcią wojewodzinską, z podpisem ręki pisarskiey, stronie potrzebuiącey iest wydan. Pisan w Witebsku, ut supra.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 93—94.

30.

Приказъ того же гетмана Поцѣя, коннаго полка Краковскаго кастеляна полковнику Дебоже, коимъ, давая знать, что, по какой то ошибкѣ, выдана изъ военной канцеляріи вел. княж. Лит. ассигнація о взиманіи съ, поселенныхъ на земскихъ юрисдикцахъ въ г. Витебскѣ, жидовъ порціонныхъ денегъ на полкъ, и отмѣняя ту ассигнацію, строжайше предписываетъ не брать съ тѣхъ жидовъ никакихъ порцій, ни другихъ какихъ-бы то ни было подачекъ, подъ опасеніемъ, въ противномъ случаѣ, даже смертной казни по суду военному. 1713 г. Мая 20.

Acticatio ordynansu jwjm pana kasztellana Witebskiego, hetmana wo wo xa Litto, do regimentu pułkownictwa jm pana Debożego.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maja dnia dwudziestego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., pallam comparens coram actis grodu wa Wittbo, żyd y szkolnik kahalu Wittbo Jankiel Mowszowicz ten ordynans jaśnie wielm. jm pana kasztellana Wilńskiego, hetmana wielkiego wo xa Litto, z rzeczą, w nim wyrażoną, wydany do regimentu pułkownictwa wielm. jm pana Debożego, ad acta grodu wdztwa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, hetman wielki wo xa Litto etc., wielm. jm panu Debożemu, pułkownikowi jkméci regimentu konnego jaśnie wielm. jm pana kasztellana Krakowskiego, a w niebytności jm panu oberszteleytmantowi majorowi, lub kommandę mającemu officerowi. Oznaymuie, iż, stosując się ad normam prawa pospolitego, które dobra ziemskie ab omni militari onere uwalnia, przeto tym moim ordynansem wypadła z koncellaryey woyskowej, nie wiem quo titulo, assignacyą na porcie wmm panu do żydow,

na jurysdykach ziemskich w Witebsku zostających, kassuie y annihiluie, serio intimuie wmm panu, abys odtąd żadnych porcy, ugod, dyskrecyi, wymagania od żydow Witebskich, na jurysdykach ziemskich zostających, nie brał, wymyślnemi exakciami, etiam assignacyami nie agrawował, ale iako do jurysdyk ziemskich ullo et minimo praetextu nie interesował się. Jakosz wszelkie, które by ante vel post były wypadłe assignacye do tych żydow na jurysdykach, kassuie, y wmm pana, pod gardłem y ścisłemi sądami woyskowemi, pilno zalecam więcej się do tych jurysdyk ziemskich nie interesować. Dan w Wilnie 1713, dnia 7 Maj. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Connotatio poniżey cancellaryey woyskowej wo xa Litto takowa: SKSI pisarz woyskowy wo xa Litto. Który to ordynans, za podaniem oczewistym do akt przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 98.

31.

Письмо того же гетмана Поцѣя къ Гродненскому ловчему и Кадинскому эконому Михаилу Юргелевскому, коимъ, давая знать, что числившіяся на Витебскихъ жидохъ въ недоимкѣ поголовныя подати 600 злот., по случаю опустошенія и погорѣнія г. Витебска, имъ, гетманомъ, сложены, просить считать эту недоимку окончательно пополненною. 1713 г. Мая 20.

Acticatio listu jwjm pana hetmana wo wo xa Litto do jm pana łowczego Grodzińskiego, oekonoma Kadzinskiego.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maja dnia dwudziestego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., pallam comparens coram actis grodu wdztwa Wittbo, Janikiel Mowszewicz żyd y szkolnik kahału Wittbo ten list z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: Mści panie łowczy Grodzienski, mnie wielce mści panie y bracie. Respektuiąc na tak wielką ruinę y konflagracją miasta Witebskiego, gdzie y kahał żydowski Witebski iest sdesolowany, przeto zaległe pogłowne złotych sześćsett, od żydow Witebskich należące, defelkowałem, upraszając wmm pana, ażebyś odtąd żadney nie czynił exekucy, ale pro persoluto miał. Jestem zatym. U tego listu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Wmm pana życzliwym bratem y sługą Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Data takowa: Z Wilna, 1713, dnia 9 Maj. A złożeniu tego listu intitulacio w te słowa: Jm panu Michałowi Jurgielewskiemu, łowczemu Grodzienskiemu, oekonomowi Kadzinskemu, mwm panu y bratu, należy. Który to ten list, za podaniem oczewistym, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 99.

32.

Приказъ того же гетмана Поцѣя, коннаго драгунскаго полка Краковскаго кастеляна полковнику Дебоже, чтобы съ имѣній Витеб. подкоморія Адама Киселя: Катеринина, Терешекъ, Озерецъ и Урабъ, какъ признанныхъ земскими, выступилъ и не привлекалъ бы ихъ ни къ какимъ воинскимъ повинностямъ, подъ страхомъ отвѣтственности по суду его, гетмана. 1713 г. Мая 23.

Actt ordynansu na ustapienie z Ozierzec y Urab.

Roku 1713, msca Maia 23 d.

Na urzędzie jkmści grodzkim etc., comparens personaliter, jm pan Antoni Wertynski, sługa wielm. jm pana Adama z Brusilowa Kisiela, podkomorzego Wittbo, ten ordynans na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta xiąg grodu Witto podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztelan Wileński, hetman wielki wo xa Litto etc., jm panu De Bożemu, pułkownikowi regimentu konnego dragonskiego jasnie wielm. jm pa kasztelana Krakowskiego, a w niebytności komęde regimentową maiącemu. Po zaleceniu chęci moich. Ponieważ dobra Kacierynin, Ciereszki, mające w sobie dym ieden, y dobra Ozierce, Uraby, dymow dziewięć, wo jm pana Kisiela, podkomorzego Witto, deducunt immunitatem suam y dalsze producere dokumenta mają, zaczym daię ten mój ordynans, za którego doysciem, abys wmm pan z dobr pomienionych ustąpił y żadnych porcyi y dachu nie pretendował, tak też y z exekucyey hibernowey sprowadził ludzi regimentowych z dobr pomienionych Kacierynin y Ciereszki, za które wmm panu bonificabitur z cancelaryey mey, a z dobr, Ozierce y Uraby nazwanych, porcyi absolute nie pretendował, według moich, dawno zaszłych na to, ordynansow wmu, pod ścisłym sądem moim wmm panu intymie; in casu renitentiae, pozwy z cancelaryey moiey wydać rosказаłem. Dat w Wilnie, dnia 13 Mai, a-o 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki tymi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. w. x. Litto. Który to ordynans, za podaniem onego, przez osobe, wyż wyrażoną, iest do act xiąg grodu Witebskiego przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 100.

33.

Приказъ того же гетмана Поцѣя тому же полковнику Дебоже, чтобы онъ, занимая квартиру въ Витебскѣ, не касался юрисдиктѣ шляхетскихъ, наравнѣ съ шляхетскими имѣніями вообще, а между тѣмъ распорядился бы о неотложномъ возвратѣ принадлежащему къ юрисдиктѣ подкоморія Киселя мѣщанину Глинкѣ заграбленнаго у него имущества, по оцѣнкѣ, на 347 злот. 25 грош., или же о соотвѣтственномъ денежномъ за оное удовлетвореніи, подѣ страхомъ двойной уплаты. 1713 г. Мая 23.

Acticatio ordynansu jwjmp hetmana wo wo xa Litto do regimentu konnego dragunskiego pulkownictwa jm pana Debożego, na jurysdyki szlacheckie w mieście Witebsku.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maja dnia dwudziestego trzeciego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., compares personaliter, sługa wielm. jm pana Adama z Brusilowa Kisiela, podkomorzego wdztwa Witto, jm pan Antoni Wertynski, ten ordynans na rzecz, w nim wyrażoną, jaśnie wielm. jm pana kasztellana Wilenskiego, hetmana wo wo xa Litto, wydany do regimentu konnego pulkownictwa jm pana Debożego, ad acta grodu Witebskiego podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztellan Wilenski, hetman wielki wo xa Litto etc., jm panu Debożemu, pulkownikowi regimentu konnego dragunskiego jwjmp pana kasztellana Krakowskiego, a w niebytności kommedę regimentową mającemu. Po zaleceniu chęci moich, daię ten mój ordynans, za którego doysciem abysъ wm pan, mając kwatere w mieście jkmści w Witebsku, ullo paetextu nie interesował się do jurysdyk szlacheckich, poniewasz sua immunitate, równo z szla-

checkiemі dobrami, gaudere powinny. Itidem, że u mieszczanina Hlinki przez ludzie regimentu wm pana iest zabrana grabierz na zło. 347 y gr. 25, według taxy grodowej y rejestru, który connotatur w cancellary moiey, zalecam serio, abysъ wm pan in instanti rozkazał lubo grabież wrocić, albo pieniądze, według taxy, wypłacić, gdysz ten mieszczanin iest z jurysdyki wielm. jm pana Kisiela, podkomorzego Witto. In casum contravenietiae, pozwy z cancellary mey wydać rozkazałem y doyrzałbym tego, aby refusio instantanea była, w sądach moich cura (cum?) duplici pensione. Co mw panu iterum pilno intnuię. Dan w Wilnie, dnia 9 Maj. a-o 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. w. x. Litto. Connotatio ponizey cancellarij wo xa Litto takowa: SKSI pisarz woj-skowy wo xa Litto. Który to ordynans, za podaniem oczewistym do act przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 101.

34.

Опись вышеозначенному, заграбленному у мѣщанина Федора Глинки, на полковыя порціи, движимому имуществу, сост. въ столовой и кухонной посудѣ, оружіи и проч. 1713 г. Мая 23.

Acticatio copij z taxy zabranych rzeczy u Fiedora Hlinki za porcie regimentowe pulkownictwa jm pana Debożego, a-o 1713, mca Febr. d. 13.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, mca Maia dnia dwudziestego trzeciego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter, sługa wielmożnego jm pana Adama z Brusilowa Kisiela, podkomorzego wa Witto, jm pan Antoni Wertynski, tę kopią z taxy na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta grodu Witto podał, w te słowa pisaną: Kopia taxy zabranych rzeczy, w roku niniejszym 1713, meca Februarij dnia 13, jako to: cyny, miedzi, strzelby, u Fiedosa Hlinki, za porcy cztery, należące jm panu Franciszkowi Stachowskiemu, kapitanowi jkmci pułkownictwa jm pana Debożego: Ptaszyna iedna z zamkiem kozackim, warta złł. 18; pistoletow para iedna; warta złł. 12; item pistoletow par dwie, warte złł. 20; lichtarz spiżowy, warty talarow 2; szabla, warta złł. 5; kos starych, zażywanych 4, warte złł. 4; kulbaka iedna, warta złł. 10; kiie dwa, w których szpady są, warte złł. 5; boty noszone, czarne, warte złł. 15; siekiera nowa iedna, warta złł. 1; panewka iedna, miedziana, warta złł. 6; kociołkow mosiężnych, starych trzy, warte złł. 25; miedzianych kociołkow trzy, sagankow dwa, warte złł. 20; zamkow żelaznych trzy, warte złł. 6; flaszka krzystalowa z kubkiem, warta złł. 2; cyny funtow 163; miedzi z moździerzykami spiżowemi funtow 20, złł. 31 gr. 15. Latus summam facit złł. 347 gr. 25. U tey kopii taxy, przy pieczęci urzędowej, podpisy rąk temi słowy: Do tego szacunku podpisuję się Jerzy Piotr Jaroszewicz, namiestnik wa Wittbo. Jozef Szydłowski, wa Witto jenerał jkmści. Ponizey pieczęci urzędowej y podpisach przypis w tey kopii w te słowa: abo rzeczy te oddać, co specificantur, abo według taxy wrocić pieniądze złł. 347 gr. 25,—ex mente principali jwjm pana Ludwika Poceja, kasztellana Wilenskiego, hetmana wielkiego wo xa Litto, intimatur. Stan. Kalinowski, star . . . pisarz woyskowy wo xa Litto. Która to kopia taxy, za podaniem oczewistym przez osobę, wysz

wyrażoną, do act, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 102.

35.

Приказъ вел. гетмана вел. княж. Лит., Лудвига Поцѣя, коннаго драгунскаго полка Краковскаго кастеляна полковнику Николаю Дебоже, чтобы онъ не обременялъ имѣнія Сорицы Виленской капитулы и Слободки Виленскаго каноника воинскими постоями и проч., а за причиненныя тамъ поборы и разоренія тотчасъ бы учинилъ удовлетвореніе, подѣ страхомъ строгаго взысканія, даже смертной казни. 1713 г. Мая 24.

Acticatio ordynansu na uspokojenie Sorzycy.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, meca Maj dnia dwudziestego czwartego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter, jm pan Władysław Chodkiewicz, zawiadowca Sorzyci przewielebney kapituły Wilenskiey, ten ordynans na rzecz, w nim wyrażoną, jasnie wielmożnego jm pana kasztellana Wilenskiego, hetmana wo wo xa Litto, wydany do regimentu konnego dragonskiego pułkownictwa jm pana Debożego, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztellan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc., jm panu Mikołaiowi Debożemu, pułkownikowi jkmci regimentu mego (sic) konnego jasnie wielm. jm pana kasztellana Krakowskiego, a w niebytności komęde regimentową maiącemu. Po zaleceniu chęci moich. Doszła mi tu relacja, że wm pan, nie wiem quo praetextu et ausu, stanąwszy w dobrach, Sor-

zycy nazwaney y w jurysdyce przewielebney kapituly Wilenskiey, w wdztwie Wittkim leżących, kilka noclegow odprawowałeś y wielkie czynić agrawacie żołnierzom, pieniądze, executią y fanty różne brać, iako z rejestru pokaże się, pozwalając y sprawiedliwości czynić nie chciałeś; w Słobodce wielm. jm xdz Giecewicza, kanonika Wilenskiego, wieczystey, postawiłeś żołnierzow y słożan rozpendziłeś; domy onych peruinować kazałeś; o co jm xdz kanonik gdy wm panu pozew posłał, onego nie przyiołeś y poslanca, kazać bić, znieważyleś. Zaczem, nim w sądach moich o takowe excessa odpowiesz, daię ten mój ordynans, abys za doysciem onego, nie dopuszczając, o wszelkie exorbitantie y pretensie, cokolwiek iest exactum, uspokoił, a Sorzycy dobra noclegami, popasami et quocunque titulo nie agrawował y one miał, pod gardłem intymuję. In casum zaś controventij y nieuspokajenia, abys wm pan, zdawszy komendę jmści panu oberszteleytmantowi, ex nunc na rozprawę przyjeżdżał tam, gdzie będzie residentia moja, pod tąż surowością zalecam y przykazuję. Dat w Wilnie, mea mea Maj dnia 16, anno 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Connotatio poniżey cancellariwoyskowej wo xa Litto. Który to ordynans, za podaniem oczewistym do actt przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 104.

его ассигнаціи, уплатили драгунскому капитану его Чарнявскому 4000 злот. 1713 г. Мая 28.

Acticatio assignatij jaśnie wielmożnego jm pana hetmana na rok 1713 y na rok 1714.

Roku tysiąc siedmsetnego trzynastego, miesiąca Maia dnia dwudziestego ósmego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter, jmści pan Włodzimierz Czarniawski, kapitan chorągwi dragonskiey, takowo assignacją na rzecz, w niey wyrażono, ad acta xiąg grodzkich Witebskich podał, his verbis wpisując: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc., ichmościom panom komisarzom y exactorom podatkow następujących, którekolwiek w wdztwie Wittbm naypierwiej iść mają, na rok 1713 czyli na rok 1714 obranym, wmm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydając te moją assignacją, wielce upraszam, abyście, in vim ostatniej assignacyi, daney na cztery tysiące złotych jmości panu Czarniawskiemu, kapitanowi memu dragonskiemu, wypłacić raczyli złotych cztery tysiące pomienionemu jmości; która summa, za quitem satisfactionis, czasu calculacyi pro persoluto wmm pmm przyięto będzie. Dat w Wilnie, dnia 12 Mai, anno 1713. U tey assigncey, przy pieczęci hetmanskiey, podpis ręki his verbis: Ludwik Pociey, hetman w. wo xa Litto. Poniżey pieczęci correcta his literis: SKSI p. w. wo xa Litto. Która to takowa assignacja iest do xiąg grodzkich przyięta y wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 105.

37.

Предложение того же гетмана Поцья сборщикамъ податей Витеб. воев. на 1713 г., чтобы изъ установленной подати уплатили товарищамъ Пятигорской роты Вит. кастеляна Огинскаго, Неклюду и Кражинскому, 1000 злот., въ возмѣщеніе издержекъ, понесенныхъ ими изъ своей собственности. 1713 г. Мая 29.

Aktykacya assygnacyi jaśnie wielmożnego jm pana hetmana w. w. x. Litto, wydanej ichm panom Franciszkowi Niekludowi y Krażynskiemu, towarzystwu chorągwie Petyhorshiey jw jm pana kasztellana Witebskiego.

Roku tysiąc siedmset trzynastego, msca Maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Na urzędzie jkmcі grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisiem, chorążym y podwoiewodzym Witebskim, od jaśnie wielm. jm pana Kazimierza Alexandra Pocieia, wojewody Witebskiego etc., ustanowionym, comparens personaliter, ichm panowie Franciszek Nieklud y Krażynski, towarzystwo chorągwie Petyhorskiej jw jm pana Marcyana Oginskiego, kasztelana Witebskiego, assignacją na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta xiąg grodu Witebskiego podali, w te słowa pisaną: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc., ichm panom administratorom poborcom, do uchwały w wojewodztwie Witebskim, w roku terazniejszym 1713, obstalowanym. Po zaleceniu chęci moich braterskich, wielce upraszając, daię tę moią assignacją, abyście wmsć panowie, z uchwały wdztwa wm wm panow, in vim straty jm pana Niekluda y jmp Krażynskiego, towarzyszw rotы Petyhorskiej jw. jm pana kasztellana Witebskiego, za tą moią assy-

gnacją, wypłacili ichm złotych tysione, co . . . calculum pro persoluto przyięto będzie. Dan w Wilnie, 21 Maia roku 1713. U tey assygnacyi pieczęć przyciśniona, a s prawego boku pieczęci podpis ręki tymi słowy: Ludwik Pociey, h. w. w. x. L. etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 106.

38.

Приказъ того же гетмана Поцья Витеб. кастеляну, полковнику и командующему войсками в. княж. Лит. Мартяну Огинскому о томъ, чтобы, въ виду измѣнившася, по причинѣ частыхъ распоряженій, расположенія конно-драгунскаго полка Краковскаго кастеляна, онъ, Огинскій, находясь въ Витебскѣ, велѣлъ произвести ревизію всякимъ сборамъ и переборамъ—какъ въ самомъ городѣ, такъ и въ юриздикахъ (т. е. населенныхъ мѣстахъ въ немъ частныхъ владѣльцевъ) и принадлежностяхъ города, и если окажется переборъ или обида со стороны полка, то все таковое снять со счетовъ гиберны или же возвратить кому слѣдуетъ; если же полкъ не дополучилъ, тогда взыскать бы недоимку немедленно, безъ притѣсненія, однакожь, людей бѣдныхъ, и всѣ жалобы съ обѣихъ сторонъ разсмотрѣлъ бы и разрѣшилъ. 1713 г. Мая 31.

Acticatio ordynansu jw jm pana hetmana wo wo xa Litto etc.

Roku 1713, msca Maj d. 31.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. etc., pallam comparens coram actis grodu wa Witto, jm pan Wacław . . . adjutant reg. kon. drag. jw jmp hetmana wo kor., ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, jw jmp kasztelana Wilenskiego, hetmana wo wo xa Litto, wydany do jw jmp Marcyana z Kozielska Oginskiego, kasztellana Witto, pułkownika y regimentarza woysk
XXI.

wo xa Litto, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztellan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc., jw jmp Marcyanowi z Kozielska Oginskiemu, kasztellanowi Witebskiemu, pułkownikowi y regimentarzu woysk wo xa Litto. Po zaleceniu chęci moich, oznaymuie, iż gdy regimentowi konnemu dragunskiemu jwjmp kasztellana Krakowskiego, przez częste ordynanse, naruszyć się musiała dyspospozycya, daie ten moy kommis wm wm panu, abyś, subsistendo w Witebsku, kazał uczynić rewizyą wszelkich wyborow y przeborow, tak w mieście jkmści w Witebsku, y w juryzdykach y w attyneneyach, regimentowi przydanych, cokolwiek się pokaże superfluitatis y krzywdy z okazyey regimentowey, to wszystko in calculo w hibernie potrącić abo powrocić rozkażesz wmm pan. A ieżeliby ieszcze dobierać trzeba regimentowi, tedy wm pan, virtute regimentarskiey władzy, rozporządzisz, aby iak nayprędzey wybrano było, sine grawamine ludzi ubogich, y we wszelkich quærimoniach ab utrinque uczynisz recognicią y decizyą,—tenore obliguie præsentium. Dan w Wilnie, dnia 20 Maj, anno 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto. Connotatio ponizey kacellarij woyskowej w. x. Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 107.

39.

Предложение того же гетмана Поцѣя назначеннымъ въ Витеб. воеводствѣ сборщикамъ подати въ видѣ субсидіи на войска вел. княж. Лит., чтобы уплатили изъ этого сбора Пятигорской ротѣ Витеб. кастеляна 1500 злот. 1713 г. Іюня 3.

Acticatio assygnacy.

Roku 1713, msca Junij dnia trzeciego.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., pallam comparens coram actis grodu wa Wittbo, jm pan Jerzy Jurewicz, deputat od chorągwie Petyhorskiey jw jm pana kasztellana Wittbo, ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztellan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc., poborcom wdztwa Wittbo, do uchwały in subsidium zapłaty woysku wo xa Litto in anno 1713 obranym, mwm y bra-ci. Po zaleceniu braterskich powinności moich, wydaiąc tę assygnacyą moią do wmm panow, wielce upraszam, ażebyście wmm panowie, in vim zapłaty chorągiewney chorągwie Petyhorskiey jwjmm kasztelana Wittbo z uchwały pomienioney wypłacić raczyli, bez żadney od-włoki, summę złotych 1500; która summa, za kwitem satisfactionis wypłacona, temporibus calculi pro persoluto wmm panom przyięta będzie. Dat w Wilnie, 1713, Maj dnia 29. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki tymi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 108.

40.

Квитанція, выданная тѣмъ же гетманомъ Поцѣемъ въ томъ, что съ имѣній Бабиновичъ и Телошей гиберновая подать за 1707—1711 гг., по 1000 злот. въ годъ, на обмундированіе войскъ, сполна внесена. 1713 г. Іюня 7.

Aktykacya kwitu, na dobra Babinowicze y Ciałoszę służącego.

Roku 1713, msca Junij 7 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem z Brusiołowa Dorohinickim Kisielem, chorążym y podwoiewodzym wdztwa Wittbo, od jw jm pana Kazimierza Alexandra Pocieia, woiewody Wittbo etc., ustanowionym, comparens personaliter, sługa jm pana Franciszka Bułhaka, miecznika Smolenskigo, jp Smolicz, ten kwitt, służący na Babinowicze y Ciałosze na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta xiąg grodu Witebso, podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc. Ponieważ dobra Babinowicze y Ciałosze cum attinentijs hiberne ex annis 1707, 1708, 1709, 1710, 1711 po złotych tysiąc wypłacili, na zapłatę munderunku, y realiter do mnie wniosły, tedy praesentibus, za te latta wyrażone, zkwitowawszy te dobra y żadnego nie zostawiwszy pretextu, ichmw ppw administratorow hibernowych wdztwa Wittbo, mwmm ppm y braci, upraszam, aby ani delaty na te lata nie wydawali, ani exekucy nie zsyłali, ale kwit pro persoluto od siebie oddali; co ichm czasu kalkulacy pro persoluto przyięto będzie. Jchm zaś panowie deputaci hibernowi, po remanencią ordynowani, za pokazaniem praesentium, nie interesować się mają do pomienionych dobr Babinowicze y Ciałosze, pod ścisłą animadwersią moją. Dan w Wilnie, 16 Maij a-o 1713. U tego kwitu, przy pieczęci, podpis ręki jwjmp hetmana wo wo xa Litto tymi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 110.

41.

Квитанція того же гетмана Поцѣя, данная г. Витебску въ уплатѣ городомъ гиберновой подати за 1708 и 1709 гг., 1000 тал. бит., въ пользу корол. полковника Тавса и, состоявшаго при особѣ союзнаго Государя, резидента Станевича. 1713 г. Іюня 7.

Acticatio kwitu hibernowego na miasto Witebsk za rok 1708 y za rok 1709.

Roku 1713, meca Junij dnia 7.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc., comparens personaliter przy xiegach grodu wa Wittbo, przy limicie oraz roczek Juniowych, sławetny pan Daniel Kniazik, rayca Witebski, ten kwit z rzeczą, w nim wyrażoną, z dokumentem mianowicie zupełney satisfactyey hibernowej od miasta jkmści Wittbo, za lat dwie, we srzedzinie specifikowane, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, hetman w. wo xa Litto etc., wielmożnym ichm panom sędziom fiskalnym wdzwa Witto, mwmm panom y braci. Po zaleceniu powolnych usług moich, oznaymuie, że miasto, jkmści Witebsk, per snum plenipotentiarium, praesentowało przedemną pewny dokument assygnacy, de data anni 1708, meca Julij 23 dnia, też dokumenta sub data anni 1710, za któremi wypłaciło in sortem jmpa Tavsas, obersztleytmanta jkmści y jmpa Staniewiczza, residenta przy boku colligackiego Monarchy na owczas zostaiącego, 1000 talarow bitych. Więc, jako Rzecz Pospolita, tempore hostilitatis, kiedy xiąże jmc Wisniowiecki in alienas partes poszedł, na owczas wydawane assignacie ratyfikowała, tak ia, in fundamento ejusdem dispositionis Rzp., wyż specifikowane dokumenta acceptuiąc y ratyfikuiąc, wyżs

mienioną summe w hibernach za rok 1708 y za rok 1709, od pomienionego miasta należałyah, pro persoluto przyiąwszy, de plano z hibern za pomienione dwie lecie miasto kwituie; których abyście y wmmwm panowie praetendować nie raczyli, owszem, pomienione satisfactionis dokumenta także pro persoluto przyiąwszy, pod praetextem zaległych hibern nikomu exequować nie dopuszczali. Wielce upraszając, dla pewności tego, przy pieczęci moiej, podpisuję się. Pisan w Warszawie, roku 1713, meca Marca 7 dnia. U tego kwitu hibernowego, przy pieczęci, podpis ręki tymi słowy: Ludwik Pociej, hetman w. wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 112.

42.

Предложение того же гетмана Поцѣя сборщикамъ подати 1713 г., установленной въ видѣ субсидіи на расположеніе войскъ, чтобы внесли оной 3000 злот. на казачью роту Конаревскаго. 1713 г. Іюня 21.

Aktykacyia assygnatiey na chorągiew kozacką jm pana Konarzewskiego.

Roku 1713, msca Junii 21 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisiem, chorążym y podwoiewodzym Wittbm, od jw jmp Kazimierza Alexandra Pocieia, wojewody Wittbo etc. ustanowionym, comparens personaliter, jmp Alexander Dawidowicz, towarzysz chorągwie kozackiej rotmistrzowstwa jmp Konarzewskiego, te assygnatią na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta xiąg grodu Wittbo podał, w

te słowa pisaną: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociej, kasztelan Wilenski, hetman w. wo xa Litto etc., ichmściom pp poborcom wdztwa Wittbo, do uchwały in subsidium lokacyi a-o 1713 obranym, wmmw panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydając tę moią do wmmw panow assygnacyą, wielce upraszam, ażebyście, z uchwały, wysz specificowanej, na chorągiew kozacką rotmistrzowstwa jmp Konarzewskiego złotych 3000, bez żadney odwłoki, wypłacić raczyli, która summa czasu kalkulacyi, za kwitem satisfactionis, wmmw panom pro persoluto przyięta będzie. Dan w Wilnie, dnia 30 Maia, anno 1713. U tey assygnatii pieczęć przyciśniona, a po prawey stronie pieczęci podpis ręki tymi słowy: Ludwik Pociej, h w. w. x. L. etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 119.

43.

Квитанція, данная администраторомъ губерновой подати Михаиломъ Храповицкимъ отъ себя и товарища своего, Антона Жабы, городу Витебску въ томъ, что изъ 6000 злот. таковой подати, взысканной съ города, они, администраторы, причитавшіяся на содержаніе ихъ 600 злот. получили. 1713 г. Іюля 3.

Acticatio kwitu na miasto jkmści Witebsk.

Roku 1713, meca Julij 3 dnia.

Na urzędzie jkmei grodzkim Witebskim etc. stanowiący oczewisto sławetny pan Jozef Amelanowicz, burmistrz Wittbi, ten kwit z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Roku 1713 d. 1 Julij. Czynie wiadomo sam od siebie y imie-

niem p Antoniego Żaby, chesznika Wittbo kollegi mego, że, podług postanowienia między mną a pomienionym kollegą moim, z całego miasta Witebska, przez ręce szlachetnych p Jozefa Amelanowicza, p Nicefora Koralkiewicza, burmistrzow Wittbch, od 6000 hiberny za rok terazniejszy, wysz na dacie pisany, odebrałem solarium hibernowego, nam obudwum kollegom należącego, numero złotych 600 kopieykami; z którego solarium, tak sam od siebie, iako y kollegi mego, kwituie, rękę własną podpisuję. Dat w Witebsku, ut supra. U tego kwitu podpis ręki tymi słowy: Michał Chrapowicki, administrator hibernowy etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 129.

44.

Предложение вел. гетм. в. княж. Лит. Лудвига Поцья сборщику податей въ Витеб. воев. Василевскому, чтобы прежде всего на Пятигорскую роту коронного гетмана взнесъ 2000 злот. 1713 г. Июля 6.

Acticatio assignacij jwjmp hetmana wo wo xa Litto na zł. pol. 2000 z podatku 12-złotowego w wdztwie Wittbm anni 1713.

Roku 1713, m. Julij d. 6.

Na urzędzie jkmści grodzim Wittbm ettc. personaliter comparens, jm pan Leon Reutt, skarbnik Staradubowski, takową assignacją jwjmp hetmana w. wo x. L. na rzecz w niey y osobom mianowanym wydaną, ad acta grodu w. Wittbo podał, w te słowa pisana: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman wielki wo xa Litto etc., jm panu Wasilewskiemu, podstolemu y poborecy wdztwa Wittbo, do uchwały ob-

ranemu, memu wm panu y bratu. Po zaleceniu checi mych, wydaie tę moią assygnatią na ichmm pp towarzystwa Petihorskich jwm jmp Krakowskiego (kasztelana?), hetmana wo koronnego, ichmp Reutom, jmp Es-montowi y Siemasce, na zł. pol. 2000; którą sumę proszę aby napierwiey wypłacona była, która in kalkulo rachunku w wdztwie wm panom przyięta spełnie będzie. Datt w Terespolu, d. 19 Junij a-o 1713. U tey assignatij, przy pieczęci, podpis ręki temj słowy: Ludwik Pociey, hetman w. wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 131.

45.

Квитанція, выданная депутатами Осипомъ Мархачемъ и Вареоломеемъ Василевскимъ земскому писарю Витеб. воеводства Казимиру Саковичу въ полученіи отъ него, согласно ас-сигнаціи вел. гетм. вел. княж. Лит. Лудвига Поцья, изъ питейныхъ сборовъ 3500 злот. на Пятигорскую роту Витеб. наместяна. 1713 г. Июля 12.

Acticatio kwitacy wjm pana Kazimierza Sakowicza, pisarza ziem. wdztwa Wittbo.

Roku 1713, meca Julij dnia 12.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. pallam comparens coram actis grodu wdztwa Wittbo, sługa wielm. jmp Kazimierza Sakowicza, pisarza ziem. wdztwa Wittbo, imp Antoni Gaydamowicz, tę kwitacyą z rzeczą, w niey wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisana: My, nizey na podpisach mianowani, czyniemy wiadomo tą naszą kwitacyą, daną wlmu jmp Kazimierzowi Sakowiczowi, pisarzowi ziem. wdztwa Witt-

bo, iż, mając my sobie daną assignacją od jwjm pana Ludwika Pocięja, kasztellana Wilenskiego, hetmana wo wo xa Litto, do jmei, jako administratora czopowego y szeleżnego, w tym wdztwie Wittbm będącego, na wypłacenie summy 3500 zlot., na chorągiew Petyhorską jwim pana kasztellana Wittbo, odebraliśmy od pomienionego jmsci pana administratora zupełną 3500 zlot.; z czego jmei kwituiać, dajemy tę naszą kwitacją z podpisem rąk naszych. Dat w Witebsku, anno 1713, mca Junij d. 20. U tey kwitacy podpis rąk tymi słowy: Jozeph Marchacz, deputat. Bartłomiej Wasilewski, deputat etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 132.

46.

Предложение того же гетмана сборщикамъ гиберновой и питейной податей въ Витеб. воеводствѣ, чтобы неотложно уплатили, на конно-драгунскій эскадронъ стражника в. княж. Лит., Потоцкаго, съ имѣній Сорочья и Савина гиберновой подати 200 злот. и питейныхъ сборовъ 4500 злот., итого 4700 злот. 1713 г. Іюля 12.

Acticatio ordynansu jwjmp hetmana wo wo xa Litto do podatku czopowego, szeleżnego wa Wittbo na złł. 4500, także na hiberne z Sorocza, Sawina jmpa Skoba złł. pol. 200.

Roku 1713, msca Julij d. 12.

Na urzędzie jkmści grodz. Wittbm etc. personaliter comparuiac, jm pan Jan Sikorski, podchorąży jkmści szwadronu konnego dragonskiego wo jmpa Potockiego, strażnika wo xa Litto, tę assignacją z rzeczą, w niey

wyrażoną, wydaną od jwjmp hetmana wo wo xa Litto do ichm pp administratorow czopowego, szeleżnego y hibernowych wa Wittbo, ad acta podał, w te słowa pisana: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rozance Pocię, hetman w. wo xa Litto etc., ichm pp administratorom hibernowym y czopowego, szeleżnego wa Wittbo, in annum 1713 obranym, mwm panom y braci. Po zaleceniu powolności moich braterskich, wydaiac tę moia do wmpp assignacją, wielce upraszam, ażebyście wmpp, na szwadron dragonskj wielm. jmpa strażnika wo xa Litto, z dzierżawy Sorocza y Sawina złł. 200, z czopowego, szeleżnego złł. 4500, in summa złł. 4700, bez żadney odwłoki y kontradictij, wypłacić raczyli; która summa czasu kalkulacij, za kwitem satisfactionis wypłacona, in calculum przyięta bedzie. Dan w Terespolu, d. 20 Martij anno 1713. U tey assignacij, przy pieczęci, podpis ręki jwjm pana hetmana w. wo xa Litto temi słowy: Ludwik K. Pocię, hetman wielki wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 133.

47.

Квитанція, данная полковникомъ Дебоже администратору питейныхъ сборовъ въ Вит. воев. Казимиру Саковичу, въ получении отъ него изъ этихъ сборовъ 2000 злот., на конно-драгунскій полкъ короннаго гетмана. 1713 г. Іюля 12.

Acticatio kwitacy wielm. jmp Kazimierza Sakowicza, pisarza ziem. Wittbo.

Roku 1713, mca Julij dnia 12.

Na urzędzie jkmści grodzkim Wittbm etc. pallam

comparens coram actis grodu wdztwa Wittbo, sługa wjmp Kazimierza Sakowicza, pisarza ziem. wdztwa Wittbo, jmp. Antoni Gaydamowicz, tę kwitacyą z rzeczą, w niej wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisaną: Ja, niżej na podpisie mianowany, czynię wiadomą moją kwitacyą, daną jm panu Kazimierzowi Sakowiczowi, pisarzowi ziem. wdztwa Wittbo. iż, mając ja sobie daną assignacyą od jwjm pana Ludwika Pocieja, kasztellana Wileńskiego, hetmana wo wo xa Litto, do jmcі, jako administratora czopowego y szeleżnego, w tym wdztwie Wittbm będącego na wypłacenie summy 2000 złotych, na regiment konny dragonski jwjmp kasztellana Krakowskiego, hetmana koronnego, odebrałem od pomienionego jmsci pana administratora zupełną 2000 złotych; z czego jmcі kwitując, daię tę moją kwitacyą z podpisem ręki mey. Dat w Witebsku, anno 1713, dnia 11 Maja. U tey kwitacy podpis ręki temi słowy: Deboze. pułkownik jkmści etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 135.

48.

Приказъ Витебскаго кастеляна, полковника и командующаго войсками Михаила Мартіана Огинскаго о томъ, чтобы, за уплатою уже городомъ Витебскомъ какъ гиберновой подати, такъ и вознагражденія сборщикамъ ея, за 1713 г., никто не простиралъ къ этому городу никакихъ претензій, а имѣющій претензію удалился бы и совсѣмъ изъ онаго. 1713 г. Іюля 15.

Acticatio approbaty tak hibernowey jako solarium hibernowego za rok 1713, wypłacony z miasta jkmści Witebska.

Roku 1713, mca Julij dnia 15.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. stanawszy oczewisto, sławetny pan Jozeph Amelanowicz, burmistrz Wittbi, tę approbatę tak hiberny, jako solarium hibernowego za rok terazniejszy 1713, deplano wypłaconych, ad acta grodu wdztwa Wittbo podał, w te słowa pisaną: Poniewasz iusz miasto Witebsk wydało tak hiberny, iako solarium hibernowe, zaczym aby się nicht więcej nie interesował, pilno obliguie, y ex nunc, ktoby się miał interesować, ustąpił z miasta Witebska. Dat w Sidorowszczyźnie, 14 Julij anno 1713. U tey approbety podpis ręki tymi słowy: Michał Marcian Ogin-ski, kasztellan Witebski, pułkownik jkmści y regimen-tarz etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 137.

49.

Составленная товарищемъ Пятигорской роты вел. гетмана короннаго, Львомъ Реутомъ, и утвержденная Витебскимъ городскимъ судомъ опись съ оцѣнкою девятерыхъ лошадей Полоцкаго Богоявленскаго православнаго монастыря, за неплатежъ 500 злот. пол., изъ 1000 злот., ассигнованныхъ на эту роту вел. гетманомъ вел. княж. Лит. со всѣхъ православныхъ монастырей а). Лошади оцѣнены въ 194 злот. 1713 г. Іюля 24.

Acticatio taxy koni monasteru Polł. Bohoiawlenskiego, zabranych przez jmp Leona Reuta, towarzysza chorągwie Petyhorskiey jwjmpa Krakowskiego, hetmana wo koronnego, in virtute assygnacy hetmanskiey.

Roku 1713, m. Julij d. 24.

а) Не такъ поступилъ Русскій Царь Петръ Великій. Онъ, напротивъ, даровалъ и униатскому и латинскому духовенству съ ихъ монастырями, костелами и имѣніями полную свободу отъ всякихъ воинскихъ повинностей. См. универсалъ Петра В., Витеб. Стар., изд. А. Сапунова, Т. V, ч. I, стр. 280.

Na urzędzie jkmści grodz. Wittbm ettc. postanowiwszy się oczewisto, sługa jmpa Leona Reuta, urodzony pan Jan Łomanowicz, takową taxę koni ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisaną: Roku 1713, mca Julij 24 dnia. Comparens palam w grodzie Witebskim, jm pan Reut, skarbnik Starodubowski, towarzysz chorągwie Petyhorskiej, jwjmpa kasztellana Krakowskiego, hetmana wo koronnego, zabrane konie mieniać wielebnych czernców dyzunickich zakonu S-o Bazylego W-o monastyra Połło Bohoiawlenskigo, in robore et virtute assignowaney sobie summy od jwjmpa hetmana wo wo xa Litto, authantyczną assignacją generalnie na zł. pol. 1000 do wszystkich monastyrow dyzunickich wa Połło, a z praetensij zł. 500 połową z monastyru samego Połło, kiedy żadnym sposobem nie wydali żadnego halerza in posttpositionem jwjmpa hetmana wo wo x. L. władze y powagi, jakowym porządkiem rejestru swojego do taxy urzędowej grodu wa Wittbo stawili y praesentowali konie wspomniane. Naprzod, podiezdka białego, którego cena zł. 30; podiezdka gniadego, którego cena zł. 30; podiezdka płowego, którego cena zł. 24; klaczkę siwą, której cena zł. 20; klaczkę kasztanowatą, zapracowaną, zbyt starą, której cena zł. 15; ogierka drobnych koni, niedorosłego, dereszowatego, którego cena zł. 15; podiezdkow gniadych trzech, których cena zł. 60; summa ceny tych koni dziewięciu roboczych, drobnych, czyni zł. 194. Która to taxa rekognoskowana przez nas, na podpisie wyrażonych. Roku, msca y dnia, ut supra. U tey taxy podpisy temi słowy: Jerzy Piotr Jaroszewicz, namiestnik grodu wa Wittbo. Jozeph Szydłowski, jenerał jkmści wa Wittbo. Która to taxa grodowa jestt do xiąg tegoż grodu wa Wittbo przyięta y wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 140.

50.

Выданный вел. подскарбіемъ вел. княж. Лит., Михаиломъ Котломъ, Витебскому подкоморію Адаму Киселю паспортъ на безпрепятственный и безпошлинный сплавъ по р. Двинѣ 200 тюковъ пеньки. 1713 г. Іюля 29.

Acticatio paszportu jwjmp podskarbiego wo xa Litto, służącego wjmpn Kisielowi, podkomorzemu wa Wittbo.

Roku 1713, m. Julij d. 29.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim ettc., comparens personaliter, sługa wjmpa Kisiela, podkomorzego wdztwa Wittbo, jmp Antoni Wiercinskj, ten paszport z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta podał, w te słowa pisany: Michał Kazimierz Kociel, podskarbj wielkij y pisarz ziemskij wo xa Litto, Markowskj, Radunskj, Plangianskj etc. starosta jpu superintendantowi, ichmpp administratorom, pisarzom, substitutom y ich strażnikom, na komorach y przykomorkach portowych cła nowo-podwizszonogo Rzpłey wo xa Litto zostaiącym. Donoszę do wiadomości, iż wielm. jmp Adam z Brusilowa Kisiel, podkomorzy Wittb., spławić ma rzeką Dzwina do Rygi piekj buntow dwieście; ktury tto towar aby był wolno przepuszczony, bez żadnego brania cła, chce mieć po wm panach. Dan w Schadziszkach, dnia Juni 28, 1713 roku. U którego paszportu, przy pieczęci, podpis rękj temj słowy: Michał Kazimierz Kociel, podskarbj wielkij wo xa Litto. Który to paszport, za podaniem do aktt przez osobę, wysz pisano, jestt do xiąg grodu wttwa Wittbo przyięty y wpisany.—Connotatio kancellary skarbowey wo xa Litto w te słowa: Connotatum w skarbie wo xa Litto. Michał Kmrz Kociel, pisarz skarbowy wo xa Litto.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 142.

51.

Духовное завѣщаніе землевладѣльца Витеб. воеводства, Ѳеодоры ур. Буевичъ *Перевальской*, въ коемъ, м. проч., поручаетъ мужу своему, Ивану Перевальскому, похоронить ее при Буевской-Выжлятинской церкви, гдѣ были погребены и родители завѣщательницы. Преждевременную смерть свою отнести къ винѣ Михаила Дедерки и жены его, а ея, зав., родной сестры, Анны, какъ причинившихъ ей, притомъ, беременной, тяжкіе побои а). 1713 г. Августа 3.

Acticacio testamentu w Bogu zesley z tego swiata, jm pani Theodory Janowey Perewalskiey.

Roku 1713, msca Augusta 3 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. compa-

а) Къ біографіи знаменитаго путешественника, генерала Николая Михайловича Пржевальскаго. Замѣчательно, что по истеченіи 120 лѣтъ послѣ смерти предка своего, перваго въ этомъ родѣ дворянина, Корнила Перевальскаго, мужъ завѣщательницы, Иванъ, называется еще *Перевальскимъ*, а не *Пржевальскимъ*, какъ писался означенный потомокъ ихъ, путешественникъ. См. Истор.-юрид. матер., извлеч. изъ акт. книгъ Витеб. и Могил. губ., вып. XX, стр. 353. — Владѣльцемъ им. Выжлятина въ XVI стол., далеко еще до церковной уніи, былъ, Иванъ *Буй*, потомки же его стали называться *Буевичами* (очев., по сущ. обычаю называть дѣтей производнымъ отъ фамилии отца прозвищемъ, какъ напр., отъ Кабанъ Кабаненокъ и проч., а потомъ Буевскими въ подражаніе полякамъ). Тамъ же, стр. 500 и 508. Въ им. Выжлятинѣ, или Ужлятинѣ, была издревле и нынѣ есть церковь православная подъ назв. такъ же Ужлятинской, бывшая нѣкоторое время уніатскою до общаго воссоединенія уніатовъ съ православною церковію, въ 1839 г. А какъ изъ наст. завѣщанія видно, что при той церкви владѣльцы им. Выжлятина и погребались, то въ виду этого и русскаго прозванія, а также православія вышеназваннаго древняго владѣльца онаго, ясно, что владѣльцы тѣ были, несомнѣнно, православные и уже впоследствии совратились въ латинство, какъ и завѣщательница. Что же касается мужа ея, Ивана Перевальскаго, то и онъ, по всей вѣроятности, былъ, какъ и предки его фактически были, вѣры православной. Такъ, завѣщательница благодаритъ Бога, что она до послѣдней минуты осталась католичкой. Откуда же угрожала опасность ея католицизму? — когда, напротивъ, православная вѣра была жестоко гонима и подавляема католицизмомъ. Не иначе, какъ только убѣждалъ ее мужъ быть съ нимъ одной вѣры *православной* и ей трудно было стоять противъ убѣжденій мужа, даже при несомнѣнной поддержкѣ ея лат. ксендзами.

parens personaliter, jm pan Jan Perewalski ten testament z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: W Imię Oycy y Syna y Ducha Świętego. Niech się stanie wola Jego święta ku wieczney pamięci. Amen. Za to Panu Bogu y Matce Przenayświętszey dzięki czynię, że mię Pan Bóg zachwał w wierze świętey Rzymskiey katolickiey aż do ostatniego punktu życia moiego. Ciało moje grzeszne ziemi stworzone y ziemi oddane być ma. Dusza moja grzeszna Bogu Oycu y Synowi Jego, Matce Przenayświętszey w ręce polecam; nie pamiętaiąc na moje wszelkie występki na tym świecie, z ułomności kiedym kolwiek Maiestat Boski obraził, jako miłosierdzia pełen y łaski nieprzebraney, (aby?) do chwały Swoiey świętey duszę moją grzeszną przyiąć raczył, o to Maiestat Boga mego błagam. Przeto, ja, Theodora Buiewiczowna Wyżlacinska Janowa Perewalska, ziemianka jkmci wdztwa Wittbo, leżąca, czynię wiadomo y iawnno zeznawam tą ostatnią wolą moją testamentową, komu by o tym teraznieyszego y napotym będącego wieku ludziom wiedzieć należało, iż ja, będąc przy zmysłach y reflexij należytey, z dobrej woli moiej, a nie s przymusu żadnego, idąc na tamten świat z okazji zbicia, morderstwa, ciężarną, będąca z rąk jmcі pana Michała Dederki y samey jeymści pani Anny Buiewiczowny Wyżlacinskiey Michałowej Dederczyney, małżonkow, siostry moiej rodzoney, tak też szwagra moiego, z których rąk z tym światem pożegnałem się, milego małżonka mego o to proszę, aby ciało moje grzeszne aby do cerkwi Buiewa Wyżlacina, gdzie rodzice moje leżą, tamże y mnie położył, milego małżonka o to proszę, tak też y zło. dziesięć do tey cerkwi, nic nie odwlekając, oddał. Po dobrodzieiach rodzicach moich, nam czterem siostrzom successive (małżeństwo?) spadła, nic nie winną y nie pienną y ni pierw-

szym, ani poślednieyszym prawem nikomu nie zawiedziona, długami zadnem nie obciążoną, my, iako aktorki successorki tey to maiętności, nazywającej Buiewo, w wdztwie Wittbm leżącey, dział między sobą ucynili zgodnie. Na moią osobę czwarta część tey to maiętności, wysz mianowaney, od tey maiętności Kliszew z poddanym y ze wszystkimi przynależnościami, iako w prawie wyrażono, mnie się dostało; z miłości moiey ku miłemu małżakowi, uznawając wszelkie poszanowanie, na czwartey części zło. dwieście zapisuję y dożywocie sobie ma mieć spokojnę na tey czwartey części, nicht a nikt o to turbować nie powinien małżonka mego; y syn mój Michał, spłodzony z małżonkiem moim, ięliby go Pan Bóg zachował na tym świecie, nie ma czynić praepectytij oycu swemu, a małżonkowi memu, aż do śmierci, którego y oyciec, będąc rodzony, krzywdy nie zachce. Ruchomość moia wszelka, którakolwiek zostanie, y pościel, z bydła rogatego y nierogatego, z zboża różnego, wszystko a wszystko miłemu małżonkowi memu wiecznemi czasy zapisuję. A ięliby Pan Bóg syna mego Michała z tego świata zebrał po śmierci męża mego, za oddaniem złotych dwieście komu będzie legował, maia dwieście złotych oddać siostry dwie, jeymć pani Jędrzeiowa Pachinska y jmcć pani Marcyanowa Szlachcina, possessorkami y aktorkami zostawać maia, a jmcć pani Michałowa Dederczyńska do tego interessować się nie powinna czwartey części moiey, wysz namienionej. A ięliby ktokolwiek chciał być sprzeczny ostatniej woli moiey testamentowej, na sąd straszny Pański zapożyczam. Żegnam miłego małżonka mego, w czymkolwiek naprzykrzyła się od pożyicia naszego, aby mnie wybaczyć raczył, a samego w opiekę Panu Bogu y Matce Przenayświetszey oddaie; żegnam syna mego Michała, którego Panu Bogu polecam y moje błogosławieństwo macierzyńskie wlewam; proszę

o to miłego małżonka mego, aby onego należycie prowidował; żegnam siostrę moią Maryannę Pachcinską y Zophą Szlachcinę, tak też y szwagrow obudwuch moich; ięliby w czym uraziła, proszę, aby wybaczyć racyli; żegnam panią Dederczyńską y pa Dederkę, z których rąk na tamten świat idę, odpuszczam według powinności chrześcianskiej, a na dobrej woli męża mego zostawać ma; żegnam wszystkich krewnych, przyjaciół, sąsiadów bliskich y dalekich, kiedykolwiek uraziła, aby mnie odpuścić racyli, usilnie o to proszę. Do ostatniej woli moiey testamentowej jchm w panów przyjaciół ustnie y oczewisto za pieczętarzów uprosiłam. Pisan w Kliszewie, roku 1713, mca Julij 20 dnia. U tego testamentu, przy pieczęci, podpisy rąk temi słowy: Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby, wysz mianowaney, od jmści pani Teodory Buiewiczowny Janowej Perewalski, iako pisma nieumieiętny, ręką mą podpisuję Mikołay Falkowski do tego testamentu. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od osoby, wyż wyrażonej, podpisuję się Adam Strzemeski. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby, wysz wyrażony, podpisuję się do tego testamentu Piotr Budkiewicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osoby, wysz wyrażonej, podpisuję się Bazyli Zdan Puszkina. Będąc przytomnym, do tego testamentu rękę swoje podpisuję Jozeph Szydłowski, jenerał jkmści wdztwa Wittbo. Który to testament, za podaniem oczewistym do act przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 145—146.

52.

Жалоба завѣдовавшаго имѣніемъ Савино Витеб. мечн. Ивана Скопа, Константина Папроцкаго, на *подканцлера* вел. княж. Лит., Велижскаго и Усвятскаго старосту, князя Казимира Чарторискаго, на Смол. подком. Станислава Ейдятовича, на Ливскаго скарбн. Войтѣха Домбровскаго, *коммисаровъ и ревизоровъ* тогда Велижскихъ, на Велиж. *администратора* Ивана Рембинскаго, на Велиж. *наместника* Петра Котлинскаго и на Василевскаго, въ томъ, что, по приказанію кн. Чарторискаго, названные выше ревизоры, въ стачкѣ съ адм. Рембинскимъ, собравъ громадную толпу людей, именно Велиж. *драгунъ и стрѣльцовъ*, числомъ до 860, подъ командою Котлинскаго и Василевскаго, велѣли послѣднимъ сдѣлать съ тою толпою нападеніе на им. и разорить оное. Вслѣдствіе чего, Котлинскій и Василевскій, напавъ постепенно на деревни Савино, Сохоново, Макарково, Лугнино и Застѣнокъ, мѣстныхъ крестьянъ жестоко избили, не щадя ни возраста, ни пола, и разогнали по лѣсамъ, сами же весь хлѣбъ—озимый и яровой, пожатый и сложенный на гумнѣ и на поляхъ, забрали, а бывшій еще на корнѣ побили и потоптали лошадыми. Такое крайнее насиліе и опустошеніе вполне подтвердилось мѣстнымъ осмотромъ вознаго Шидловскаго и показаніемъ постороннихъ людей, имъ спрошенныхъ. а) 1713 г. Августа 14.

Жаловалъ, оповидалъ y soleniter protestował się jmp Konstanty Paprocki, zawiadowca dobr Sawina, w wdztwie Witebskim leżących, w niebytności natenczas samego jmp Jana Ozarka Skopa, miecznika Wittbo, na jasnie oświeconego xięcia jmp Kazimierza na Klewaniu y Żukowie Czartoryskiego, podkanclerzego wo xa Litto, staroste Wielizkiego y Uswiackiego, na jmpa Stanisława Eydziatowicza, podkomorzego Smolenskiego, starosty Semeneliskiego, na jmpa Woyciecha Antoniego Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, commissarzow y rewizorow natenczas Wielizkich, na jmpa Jana Ludwika Rebinskiego, administratora Wielizkiego, na jm-

а) На 153—154 л. той же актовой книги помѣщенъ списокъ понесенныхъ владѣльцемъ им. Савина, по этому случаю, убытковъ на 2328 злот.

pa Piotra Kotlinskiego, namiestnika Wielizkiego, jmpa Wasilewskiego, o to y takowym sposobem, iż, w roku terazniejszy 1713, msca Augusta dnia 8, z wyrazney woli jasnie oświeconego xięcia jmpa podkanclerzego wo xa Litto, jmp podkomorzy Smolenski y jmp skarbnik Liwski, odprawuiąc rewizią w starostwie Wielizkim, unito consilio z jmpm Rebinskim, administratorem Wielizkim, przepomniawszy boiaźni Bożey y srogości prawa pospolitego, o invasorach y expulsorach opisanego, zgromadzili niemało gromadę ludzi, to iest, dragony Wielizkiey, ni na co inszego, tylko na opressią y ruinę szlachecką zaciagnionych, także strzelcow kilkadziesiąt ludzi z orężem, do boiu należącym, z osimset, dawszy komęde nad to wszytką gromado jmpu Piotrowi Kotlinskiemu y jmpu Wasilewskiemu, z tym rozkazem, aby, na wsi Sawinskie naiachawszy, zboża wszytkie zabrali, a reszte pobili, chłopow powiązali y do Wieliza zaprowadzili. Dość czyniąc woli y rozkazaniu ichmw ppw commissarzow y jmpa Rebinskiego, pn Kontlinski, pn Wasilewski, roku wyż pisanego, msca y dnia, najpierwiey na wieś Sochonowe naiachali, chłopow, których zostali we wsi, bili, wiązali y niemiłosierdzie, ponieprziacielsku tyranizowali, nie folgując pleci, ani latom. A widząc chlōpi takowy niemiłosierdny uczynek, w lasy pouciekali. Maiąc tedy sposobny czas, bez żadney przeszkody, obżałowani żyto w przeplotach, w polu w kopach stojące na wozy zabrali y do wsi Wielizkiey do Kluiov zawiezli; żyto y różne zbożę, jarzynę wszytkie pobili końmi, potratowali, wniwecz obrocili. Ten tak jawny zbytek w tey wsi uczyniwszy, do drugich: Makarkowa, Łuhnina y Zaścianku poszli, także ludzie rozendziwszy, żyto pobrali y do wsi Kluiov zawiezli, a jarzyne pobili y końmi potratowali. Ten, tak gwałtowny uczyniwszy naiazd y expulsią dalszą, tak na samego

jmpa miecznika, jako y na żałującego, zabiciem na śmierć obżalowani od ichm ppw commissarzow y jmpa administratora, y spaleniem wsiow Sawinskiich uczynili y z tą wszystką gromadą do wsi Wielizkiey za tym zbożem poszli. Po którym wyż pomienionym gwałcie, gdy żałujący przyjechał do wsi Sachonowa y, ledwie dowoławszy z lasow poddanych, wziął tę wiadomość, że w tych pomienionych wsiach, jako to: Sachonowie, Makarkowie, Łuhninowie y Zaścianku, niema zboża, w kopach na polu będącego, y z przepłotow żyta, jenczmienia, owsa, jarki, pszenicy, pozabierali, a inne na polu pobili, potratowali, gdzie niemało szkod poczynili, co czasu prawa na osobliwym regestrze będzie dowiedziono. O który gwałtowny naiazd, expulsia spokojnego dzierżenia y violencią pan Konstanty Paprocki, zachowawszy salvam meliorationem panu swemu, jmpu Ozakow Skopowi, miecznikowi Wittbmu, z obżalowanemi dochodzenia, według nauki prawa pospolitego, dał ta swą solenną manifestacją do xiąg grodzkich Wittbch zapisać,—co iest zapisano.—Roku 1713, meca Augustta 14 dnia, tą żałoba na urzędzie grodzkim Witebskim opowiadana. Jerzy Piotr Jaroszewicz, namiesnik wa Witto mp.

Ja, jenerał, jkmści woiewodztwa Witebskiego, niżej na podpisie ręki mey wyrażony, czynie wiadomo y zeznawam relacyinym kwitem, iż, w roku terazniejszym 1713, meca Augusta 11 dnia, byłem użyty y wezwany, z strono szlachto, jmp Janem Zagorzewskim y Michałem Kaczkiewiczem, od jmpa Konstantego Paprockiego do maiętności y dworu, nazwanego Sawin, w wdztwie Wittbm leżącego; gdzie ja, przybywszy z to strono szlachto do wsi Sawinskiey, nazwaney Sochonowa, widziałem zboże różne, na polach będące, wszystkie wybite, końmi potratowane y chłopow pobitych, pokrwawionych, rannych, leżących, ręce zpuchłe, sinie, krwią ponabiegałe;

tak też we wsiach Makarkowie, Sawinie y Zaścianku też samo widziałem zboża różne na polach pobite, potratowane y chłopow rannych kilkanastu. Pytałem tedy u sąsiady, ludzi postronnych, od kogo by się takowa expulsia, gwałt y violencia stała y takowe tyranskie y niemilosierdne zbiecie. Tedy mienili być od jmpa Piotra Kotlinskiego, namiesnika Wielizkiego, y jmpa Wasilewskiego, naiachawszych z ludźmi swywolnemi, tak dragonio, jako też ztrzelcow, których wielka była gromada; którzy ten uczynek popełnili za wolo y rozkazaniem jmpa Stanisława Eydziatowicza, podkomorzego Smoleńskiego, jwpa Woyciecha Antoniego Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, comissarzow y rewizorow natenczas Wielizkich, y jmpa Jana Ludwika Rębinskiego, administratora Wielizkiego. I ieszcze mienili, że zentego zboża, tak w kopach, jako też w przepłotach będącego, zabrali y do wsi Kluiow zaprowadzili. I tak ja, jenerał, cokolwiekiem mógł widzieć y zlyszyć, wszystko to w ten mój kwit relacyny zpisawszy, z podpisem ręki mey y strony szlachty, do aktt xiąg produ Witebskiego podałem. Jozef Szydłowski, jenerał jkmści, ręko swo.—Roku 1713, meca Augustto 14 dnia, stanowszy oczewisto, jenerał jkmści, wysz pisany, ten kwit swój relacyny zeznał y do aktt xiąg grodu Wittbo podał. Jerzy Piotr Jaroszewicz, namiesnik grodu wa Wittbo.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 152.

53.

Жалоба Витебскаго воеводы Казимира Поцѣя на разныхъ лицъ, за то, что они, съ употребленіемъ значительной, вооруженной толпы, даже военныхъ людей, которымъ, по выраженію Поцѣя, слѣдовало-бы скорѣй постыжись въ походъ, напали на имѣ-

ніе его Подлазники и заграбили тамъ въ полѣ еще недозрѣ-
лую пшеницу. 1713 г. Августа 19.

Jaśnie wielmożny jm pan Kazimierz Alexandr na Ka-
dziniu Pociey, woiewoda Witebski, na jmp Jana Hołyn-
skiego, podsędka Mscisławskiego, względem starzestwa
małżeńskiego, jeym panią Zofią Starosielską Janową Ho-
łyńską, podsędkową Mscisl., jako samą pryncypalką y
dzierzącą . . . mo centrum majątność Holedzi, jmpa Mi-
kołaja Smolicza, iako consyliarza, jmpa Baltromieja Wa-
silewskiego, jmpa Jozepha Marchacza, towarzystwo zna-
ku Petyhorskiego jwjmp kasztelana Wittbo, jmpa Mi-
chała Iwaszkiewicza, jmpa Jerzego Szczerbinskiego, jmpa
Pawłowskiego, jmpa Bieleckiego, jmpa Lewńskiego y
pana Mirona Hałużę, zastawników w tey że majątności,
nazwaney Holedzi, leżącey w wdztwie Wittbm, o to y
takowym sposobem solennie manifestował, iż co, w roku
terazniejszym 1713, msca Awgusta dnia 15, obżalowani
ichm małżonkowie, spólną radą y namową zniosszy, ad
consilium jmpa Smolicza wezwawszy, a potym woien-
nych ludzi, coby mieli na kampanią pospieszyć, do tey
rady y uczynku, niżej mianowanego, używszy, wszyt-
kich obżalowanych zcomputowawszy, śmieli y wazyli
się, naruszając pokoy pospolity, wetrzech set ludzi, ar-
mata manu, z różnym orężem, w sam dzień Wniebow-
zięcia Najswiętszey Bogarodzice Panny Maryey, prze-
pomniawszy srogości prawa pospolitego, o gwałtowni-
kach, naiezdnicach y inwazorach srodze opisanego, czy-
niając jwmu protestantowi expulsją, nie udając się o
list upominalny, iak mieć prawo chce, do urzędow, na
grunt, nazwany Podlaзники, z dawnych czasow do ma-
jątności, nazwaney Małego Ostrowna, w wdztwie Wittbm
leżącego, przynależący, gwałtownie, swawolnie naiachali,
pszenicy beczek 10 sianey, ieszcze należycie nie doy-
rzały, kop ze 200, pozowszy, do siebie, do majątności

Holedzi zaprowadzili, pochwałkę na jwo protestanta y
administrującego majątnością Ostrownem uczynili. O którą
odpowiedź, pochwałkę, gwałt, naiazd expulsją y szkodę,
względem zabraney pszenicy, chcąc jwlm protestant u
wszelkiego sądu, prawa, osobliwie w trybunale wo xa
Litto, ze wszytkimi ichmmi obżalowanemi prawnie mō-
wić, dał te solleną manifestacją, z wolnym meliorowa-
niem, przydatkiem y uieciem, gdyby tego potrzeba, do
xiąg niniejszych zapisać,—co iest zapisano.—Roku 1713,
msca Augusta 19 dnia, na urzędzie jkmści grodzkim
wdztwa Wittbo opowiadano te žalobę, ktura przyięta.
Jerzy Piotr Jaroszewie, namiesnik grod. wa Witto.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 158.

54.

Вводный листъ вознаго Витеб. воеводства, Осица Шид-
ловскаго, о ввoдѣ Витебскихъ Базиліанъ во владѣніе деватью
полями, подъ назв. Шозновскія, Шимоновскія, Челчинскія,
Клижицкія, Калининка, Кругляя, Телчинскія и Слободкою, на
этомъ (последнемъ) полѣ находящеюся, расположенными въ
Витеб. воев., за посадомъ на Узгорьѣ, а также плацами и ла-
вочками въ г. Витебскѣ, на основаніи крѣпостной, отказной
записи Витеб. бургомистра Игнатія Даниловича Литвинки.
1713 г. Августа 30.

Intromissija ichmciom xieży Bazylianow Witebskich
od szlachetnego pana Ignacego Litwinki, burmistrza
Wittbo, na pola, placa, kromy y sianozęci.

Roku 1713, msca Augusta 30 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, przedemną
Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisie-
lem, chorążym y podwoiewodzym Witebskim, od jwjм
XXI.

pana Kazimierza Alexandra Pocieia woiewody Witebskiego etc., będącym, stanowszy oczewisto generałjkm-sci, niżej na podpisie mianowany, kwit swoy relacyny, intromissijny na rzecz, w nim wyrażoną, wyznał w te słowa: Ja, generał jkm-sci woiewodstwa Witebskiego, niżej na podpisie ręki mey wyrażony, iawnno znam tym moim relacyjnym, intromissijnym kwitem, iż, ja będąc nzytym y wezwany, w roku ninieyszym 1713, miesiąca Augusta dnia 30, od sławetnego pana Ignacego Daniłowicza Litwinka, burmistrza jkmei Witebskiego, na podanie pol dziewiąciu, nazwanych Szoznowskie, Szymonowskie, Czołczynskie, Klizyckie, Kalinka, Okragłę, Ciołczynskie, y Słobodki, na tym polu będącey, w woiewodstwie Witebskim leżących, za posadem na Uzhoriu, tudzież y placow z kramkami, w mieście jkmei Witebsku będących, podług prawa wieczystego, wlewkowego, wielebnym w Bogu icxmciow xieży Bazylianom Witebskim w spokoyno possessyją; do których to pol, słobodki y placow przybywszy, z strono szlachtą, przy mnie była, jmc panem Stephanem Zabłockim y panach Janie y Andrzeiu Przygodzkich, a jako postępując podług nauki prawa pospolitego, tak stosując się do tego prawa wieczystego, wlewkowego, zrzeczonego, za żądaniem ustnym, oczewistym, od sławetnego Daniłowicza Litwinka, burmistrza Wittgo mianowane pola, słobodkę y place z kramkami, execypuiąc Łuczki y dwie kramki, Jakubowi Kądratowiczowi, wnukowi jego, wspomnionę pola, słobodkę y place z kramkami, iako zapis wieczysty, wlewkowy zrzeczony opisał, w spokoyno possessyją, w moc, władzę, rządzenie, króm zadney od nikogo przeszkody, wysz pisanym wielebnym w Bogu ichmem xieży Bazylianom Witebskim podałem, postąpiłem y intromittowałem. A tak, wysz pisani wielebni ichme xieża Bazilianie Witebsci, zostawszy spokoynemu possessorami, pod-

ług zapisu wieczystego, wlewkowego, zrzecznego, datą, wysz pisaną, mną, generałem, y strono szlachtą oświadczyli. I na to ja, generał, wydaie ten mój kwit relacyny y intromissyny, przy pieczęciach mey y stroną szlachty, także z podpisem ręki mey. Pisan w Witebsku, roku, miesiąca y dnia, ut supra. U tego kwitu relacyjnego, intromissyinego podpis ręki jenerała tymi słowy: Jozef Szydłowski, jenerał jkm-sci wdztwa Wittbo. Który ten kwit relacyiny, za oczewistym onego zeznaniem, jest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpi-sany.—Wypis wydany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 143—144.

55.

Привилегія кор. Августа II, данная Ливскому скарбнику Антону Домбровскому на пожизненное владѣніе имѣніемъ Ректа, расп. въ Рѣчицкомъ (Рогачевскомъ) уѣздѣ, съ правомъ владѣть онымъ безъ платежа всякихъ повинностей, кромѣ $\frac{1}{4}$ части доходовъ съ имѣнія на войска, и съ соблюденіемъ королевскихъ правъ относительно церкви и Рѣчи Посполитой. 1713 г. Сентября 5.

Acticatio przywileiu na dobra, Rekta nazwane, w powiecie Rzeczyckim leżące, post fata urodzonego Judyckiego, podkomorzego Rzeczyckiego, służącego jm panu Antoniemu Dąbrowskiemu, skarbnikowi Liwskiemu.

Roku 1713, mca Septembra 5 dnia.

Na urzędzie jkm-sci grodzkim Witebskim etc. etc., comparens pallam, sługa jm pana Antoniego Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, jmp Dominik Jnatowicz, ten przywiley na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta grodu

Wittbo podał, w te słowa pisany: August Wtóry, z Bożey łaski król Polski, wielki książę Litewski, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernehowski, a dziedziczny książę Saski y elector. Oznajmujemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy. Ponieważ rzetelna zasług nagroda iest virtutis pabulum y dalsze ad bene merendum każdemu generoso civi daie incitamentum, przeto, jako inszym tey oyczyzny synom, za dzielne y odważne ich zasługi, de distributiva chęnie radzi udzielamy justitia, tak y urodzonego Antoniego Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, w niey nie upośledzamy, gdy nietylko całego imienia domu iego emeritae virtutes powinny od nas wyciągaia nagrody, które in utroque togae et sagi theatro, nayiaśnieyszym antecessorom naszym y całej Rzptey wyświadczone, elucescunt, ale też y własney osoby jego nieodrodne od przodkow rectefacta, w pamiętney u nas zostaią consideracyi, nim tedy dalsza praemianda virtutis poda się okazyja, umysłiliśmy do dyspozici naszej przypadłe dobra, nazwane Rekta, w powiecie Rzeczyckim leżące, post fata urodzonego Judyckiego, podkomorzego Rzeczyckiego, dać y conferować. Jakosz ninieyszym listem przywileiem naszym przerzeczonemu dobra Rekta z dworem, poddanemi y ich powinnościami, gruntami, oranymi y nieoranymi polami, łąkami, sianozęciami, lasami, borami, zaroślami, gajami, ieziorami, stawami, sadzawkami, rzekami, rzeczkami, młynami, karczmi y ze wszystkiemi budynkami, w tychże dobrach znajduiacemi się, sadami, ogrodami y ze wszystkiemi in genere et specie do tych dobr należytościami y przyległościami, tak iako zdawna w swoim ograniczeniu zostawały y iako one immediatus ich possessor y przed nim dawnieysi possessorowie trzymali y używali, nie a nie nie

excipuiąc, ani wyłączaiąc, przerzeczonemu urodzonemu Antoniemu, Dąbrowskiemu daiemy y conferuiemy aż do ostatniego zycia jego kresu. Mocen tedy będzie pomieniony urodzony Antoni Dąbrowski, skarbnik Liwski, wzwyż wyrażone dobra, Rekta nazwane, vigore ninieyszego listu przywileiu naszego, w swoia, bez żadney ni od kogo przeszkody, obiać possessią, one trzymać, dzierżyć y używać y wszelkie sobie, według upodobania swego, z nich wynaydować pożytkow, ad ultima vitae suae tempora, żadney nam z tego nie pełniąc powinności, procz simple kwartę na aparat woienney, którą do skarbu wo xa Litto annuatim wnosić powinien będzie, salvis juribus nostris regalibus, ecclesiae et reipublicae. Który to przywiley ręką naszą, podpisawszy, pieczęć wo xa Litto przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia . . . miesiąca . . . roku Pańskiego tysiącznego siedmsetnego trzynastego, panowania naszego siedmnastego roku. U tego przywileiu, przy pieczęci wo xa Litto, podpis ręki królewskiej temi słowy: Augustus Rex. Który to przywiley, za podaniem oczewistym do act przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № 06. 3, № ч. 3, л. 169—171.

56.

Привилегія кор. Августа II, данная Казимиру Огинскому на староство Езерищенское. 1713 г. Сентября 20.

Acticatio przywileiu na starostwo Jezierzyskie, w wdztwie Wittm leżące, post fata jw jm pana Hrehorego z Kozielska Oginskiego, generalnego starosty xa Żmuydzkiego, hetmana wo wo xa Litto, służącego wjm

pu Kazimierzowi z Kozielska Oginskiemu, staroście Jezierzyskiemu.

Roku 1713, mca Septembra 20 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. etc., comparens personaliter, jmp Stanisław Jabłonski, administrator starostwa Jezierzyskiego, takowy przywilej, pisany na starostwo Jezierzyskie od nayiaśnieyszego króla jmści, na rzecz, w nim fusius ingressowaną, ad acta grodu wdztwa Witto podał, który eo tenore sonat: August Wtóry, z Bożey łaski król Polski, wielki xiaże Litewski, Ruski, Pruski, Marowicki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Czernihowski, dziedziczny xiaże Saski y elektor. Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym, iż gdy, zachęcając do wierney maiestatowi naszemu y Rzptey usługi urodzonego Kmrza z Kozielska Oginskiego a maiąc w pamięci zyczliwe usługi, pod teraznieyszą hostilitatis ingruentią oyczynnie y maiestatowi naszemu pokazane przez wielmożnego godney pamięci Hrehorego z Kozielska Oginskiego, generalnego starosty xiestwa Żmuydzkiego, hetmana wielkiego wo xa Litto, oycza iego, a chcąc pokazać in recompensam wdzięczność, umysłiliśmy, post fata onago, storostwo Jezierzyskie, w woiewodztwie Witebskim leżące, urodzonemu Kazimierzowi z Kozielska Oginskiemu, synowi iego, dać y conferować. Jakoż ninieyszym listem przywileiem naszym daiemy y conferuiemy. Mocą którego to przywileiu urodzony Kmrz z Kozielska Oginski wyrażoną dzierżawę obiawszy w realną possessią ze wszystkimi polami, poddanymi, rolami, lasami, sianożęciami, borami, jeziorami, sadzawkami, sadami, folwarkami y ze wszystkimi zdawna przynależytościami, aż do ostatniego w życiu swoim terminu, trzymać y używać będzie. Obiecuiemy zaś naszym y nay-

iaśnieyszych suksessorow naszym imieniem, że przerzeczonego Kazimierza z Kozielska Oginskiego ani my od possessij nie oddalamy, ani mocy do oddalenia nikomu nie daiemy, ale go przy liście y przywileiu naszym zachowuiemy, co y nayiaśnieysi suksessorowie nasi wykonaią. Na co, dla lepszey wiary, ręką naszą podpisawszy, pieczęć przycisnąć rozkazaliśmy. Dat w Tuoruniu, dnia XXXI msca Octobra roku Pańskiego MDCCIX, panowania naszego XIII. U tego przywileiu, przy pieczęci, podpis ręki samego nayiaśnieyszego króla jmści temi słowy: Augustus Rex. Poniżey pieczęci przypisek temi słowy: Przywilej na starostwo Jezierzyskie, w wdztwie Wittm leżące, post fata wielmożnego Hrehorego z Kozielska Oginskiego, jeneralnego xtwia Żmuydzkiego starosty, hetmana wo wo xa Litto, confer. urodzonemu z Kozielska Oginskiemu. Drugi przypisek z tyłu na pieczęci tymi słowy: Cancellariatu celsissimi Caroli Stanisłai Radziwił, ducis in Olika, Neswisz, Birze, Dubinki, Shuck, Kopyl et Kleck S. r. j principis, comitis in Mir, Szydłowicze, Kroię et Białła, suprem. m. d. L. cancellarij, Braslaviens., Premyslen., Człuchowien., Camenecen., Kryczovien., Oolysien., Rzeczycen., Ostrew., Nizinen. capitanei. Daley iest tak napisano: Est in actis. Casimirus de Złotki Złotkowski, pincerna Siradiensis, ssch m. O. L. Który to ten przywilej, za podaniem przez wysz specifikowaną osobę, iest ad acta grodu woiewodztwa Witebskiego wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 176.

57.

Жалоба вечнаго Витеб. воеводства Ивана и жены его Сусанны Косовыхъ на Черницкаго и Крашутскаго старосту Яну-

ша и жену его Мартіанну Корсаковъ и на пособниковъ ихъ, въ томъ, что послѣдніе, по приобрѣтеніи имѣнія Черницы, желая расширить оное, чрезъ своихъ людей дѣлали нападенія на разныхъ сосѣдей своихъ и проч.; приказывали людямъ своимъ, являясь на кермаши и ярмарки, бываемые, въ извѣстные праздники, какъ при католическихъ костелахъ, такъ и при церквахъ вѣры Греческой, заводить ссоры, а потомъ производить разбои, прикрывая ихъ видомъ якобы обычныхъ ярмарочныхъ дракъ. Такъ, въ 1713 г. Сентября 19, въ день праздничный, слуги Косовыхъ, Венедиктъ Пушкинъ и Михайлъ Калиновскій, отправились въ *Сиротино*, на обѣдню, чтобы помолиться тамъ предъ чудотворною иконою Пресвятой Богородицы, а) и когда, послѣ богослуженія, намѣревались отправиться домой въ им. Косовыхъ, Жеробычи, то вдругъ на нихъ напали вооруженные люди Корсаковъ, человекъ до сотни, изъ засадъ, избили и истеранили ихъ, изъ людей же, поспѣвшихъ бороться ихъ, одну женщину убили на смерть, а другихъ избили, искалѣчили довельзя, такъ что оставалось уже мало надежды на самую жизнь ихъ, и совсѣмъ ограбили. 1713 г. Сентября 26.

Solenną donoszone manifestatią swą, jegomość Jan Kossow, mieczny wdztwa Wittbo, y sama jeymść pani Zuzana Sulistrowska, podsędkowna Oszmianska, Janowa Kossowowa, mieczna Wittka, żalowali y protestowali na ichmśćw jmcі pana . . . Janusza Korsaka, choronżycyа Połockiego, starostę Czernickiego y Kraszuckiego, y samą jeym panią, małżonkę jegomości, jeym panią Martianne Buynickę Januszową Korsakową, chorążycową Połocką, staroscine Czernicką y Kraszucką, tudziesz y na sług y na czeladź dworną różnego stanu, jako y na pomocnikow, samym że ichmm lepiej wiadomych y znaiomych i iako sie ktory z nich zowie, piszę y mianuie o to y takowym sposobem, iż obżalowani ichm, od nabycia sobie maiętności Czernicy, w której znalazzy nie

а) Чудотворная икона Пресвятой Богородицы находится и понынѣ въ православной церкви въ м. Сиротинѣ, разст. отъ Витебска въ 40 вер. и чествуется особенно въ день Рождества Пресв. Богородицы, 8 Сентября.

мnieyszą szczupłość we wszystkim, a chcąc się, podobno, rozszerzyć, różnie, różnym ludziom, tak w sąsiedztwie, jako y ludziom różnym, przechodzonym y przejeżdżającym przez karczmę Czernice, jako na gościńcu wolnym będącę, rokazuiąc czeladzi swey przyczynę dawać, a potem bić, zabiać, poddanym także ze włości swey Czernickiey y innych, rokazuiąc onym, aby po kiermaszach, jarmarkach, gdzieby takowy fest, podług obrzedu relii katholickiey lub Greckiey, były przy kościołach y cerkwiach, okazyie dawać, a potem bić, zabiać, iżby, iako na kiermaszu, kiermaszowa sprawa zanie poyść miała. W które rokazanie pańskie dufaione, poddanstwo obżalowanych ichmściow czynili y czynić nie przestaione, a mianowicie żalobliwym ichmm, iako nieopodal, tak samym ichm y poddanstwu, we wsiach y derewniach mieszkaiącym różne, różnych lat, miesięcy y dni, czynili y czynić nie przestaione; o co lubo skargi dochodziły, żadney nigdy świentey sprawiedliwości odnieść nie mogli, ale y owszem, pobłażaione tak czeladzi, iako y poddanstwu swemu, nie nagane, pochwałę dawał. Z czego gurę bioronc tak poddanstwo, a niemniey y czeladź dworna, gdy czeladź dworna żalobliwych jegomości pana Kossowa y samey jeymści, na imie p. Benedykt Puszkina y p Michał Kalinowski, tak dla nabożeństwa wysłuchania, y niemniey za . . . ichmw swoich, iechali do cerkwi Sirocina obrazu cudownego Naświentszey Panny, iżby nabożeństwo wysłuchali, poddanstwu żalobliwych ichmw jakowey od niechętnych ludzi do zwady nie było, y gdy iuż po nabożeństwie, dnia dziewiętnastego Septembris tysiąc siedmsetnego trzynastego roku, z cerkwi wyszli, jako dnia świętecznego, posiliwszy się, iuż ku dworowi mieć się chcieli, w tym razie, będąc snbordynowani poddani obżalowanych ichmw, z różnych włości y wsi, y onym nieznacznego przydanego przy XXI.

woyce, czyli naientego, czyli też ze sług swoich, nie wiedzieć iaki nomen, cognomen przezywającego się, a osobliwego, przezywającego się pachółkiem, ze wsi Czerniey, jako samego pryncypała y przywoyce, a przy nim Łukę Ziemcowego Wasilowego syna, Choćkę Sachonowego, Hryszkę Makieiowego y Łukasza, woitę, z synami czterma y zięciem, Ille Filonienka, samych przywoycow, który rozkazał nagle . . . y innych niemało ludzi ze włości różnych swoich dzierżaw y pomocników, imion y nazwiskami sobie lepiej wiadomych, do kilku dziesięt, sta albo więcej ludzi, z różnym orężem, boiowi należonym, prostego stanu. Naprzód, gdy służony żalobliwych ichmów, Pan Michał Kalinowski, z kolegą swoim, panem Puszkinem, do majątności y dworu Żerebycz jechali, tedy pomienieni poddani, mając zasadzki swoje po drogach, zapłótkach, już wyjeżdżającego pana Kalinowskiego przezywaioncy Jackolek z Czerniey, kryiomo, zdradziecko, tyrańsko a niemiłosiernie kołem w łep y w rękę zadał. Co widziane, kolega onego, pan Puszkina, chciał salwować, tusz rzuciwszy się wszysej omnes z uczynionych zasadzek, na zniewagę stanu szlacheckiego, kłami, kołami bili, mordowali. Widziane tedy z poddanych Żerebyckich przezywaionca się niewiasta, we wdowim stanie będąca, na imię Prostaczyna, ze wsi Hrebniey, chcąc ratować pomienionych sług żalobliwych ichmów którą kołami okrywszy, białą, mordując, śmierć przyprawili. Co widziane, z poddanych ichmów takowe bicie, zabójstwo, Mikita Za chcąc ratować, szedł ku niej; którego wtaż razie tyrańsko, niemiłosiernie zbili, mordowali y za nieżywego prawie porzucili. A potem Sawkę Tomaszonka y tego tyrańsko zbili, mordowali; który, iako rzemiosłu bednarskiego, za skaleczeniem na rękę prawą, Bóg wie, jeżeli żyw być może, jednak kaleką zostanie. Miecieliczonków trzech rze-

miosła ciesielskiego y tych zbito, zmordowano, y w tym tumultie złotych piętnaście zginęło. Awdzienku Trochimu rękę lewą w zapięści . . . przebito y moszne ze złotych dziwienciu urzniento . . . boiarzyna . . . którego białą, mordując, w kopieykowej monecie złotych piendziesient sześć y kopieiek trzy zginęło, z boku lewego zeber dwa wybito, y ten, Bóg wie, jeżeli żyw zostanie. Zacharie Krukowego rzemiosła stelmachowskiego zbito, zmordowano y rękę prawo w samym łokciu przebito y koso przełomano, że kaleką wiecznym być musi. Przy którym takowym biciu, morderstwie, z wozów w odzieży różney wierzchniey y białey, z różnych fant, pasów, chustek, nożów, czapek, rękawic, owo zgola wszytkiego, kładnane na złotych dwieście piendziesient y więcej uczynili. Po której takowej otrzymaney wiktoryi, zabójstwie, boiu y łupie drapieżnym, nie z mniejszym tryumphem kożdy, w swą odchodzone drogę, różne odpowiedzi, pochwały na zdrowie samych żalobliwych ichmów, jako sług, czeladź dworną, boiar y poddanych, gdziekolwiek na jakimkolwiek podkawszy, bić, mordować y różne gwałty, naiaždy czynić. W czym nie będąc żalobliwi ichm sami siebie, sług, czeladzi, boiar y poddanych swoich bezspecznymi zdrowia y fortuny swojej, zabiegając temu wszytkiemu wcześniej, y o to wszytko, co się pomieniło, zabicie, boie, kaleczenie, szkody, nakłady prawne, prawne, prawem czynić y na ichm pen y praw prawnych dochodzić, takową swą, żalobę, z wolną oney melioracją, jeżeliby oney potrzeba ukazowała, dali do xiąg grodu Witebskiego zapisać,—co iest zapisano.—Roku 1713, mscia Septembra 26 d., na urzędzie opowiadono. Jerzy Piotr Jaroszewic K . . . namieśnik grod. wa Witto.

По оп. кн. № 66. 3, № 4. 3, л. 181.

Приказъ вел. гетмана вел. княж. Лит. Лудвига Поцѣя
всѣмъ ротнымъ и полковымъ чинамъ и депутатамъ, чтобы,
подъ строжайшими взысканіями, даже смертною казнію, и имуще-
ственною отвѣтственностію ихъ по суду его, гетмана, не смѣли
требовать недоимокъ гиберновой и питейной податей и проч.
со староства Велижскаго и Усвятскаго князя подканцлера
в. княж. Лит., впредь до рѣшенія объ этомъ дѣла въ скар-
бовомъ трибуналѣ в. кн. Лит.,—въ виду того, что староство
это съ трудомъ можетъ нести разные платежи, даже и за 1713
годъ. а) 1713 г. Сентября 30.

Рoku 1713, msca Septembra 30 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. etc.,
comparens personaliter, sługa jmsci pana Szemborskiego,
administratora Wieliskiego, jmsć p. Ludwik Jackiewicz,
ten ordynans na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta xiağ
grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Kon-
stanty na Włodawie y Rozance Pociey, kasztelan Wi-
lenski, hetman w. wo xa Litto etc. Komukolwiek ten
ordynans mój praesentowany będzie z ichmościow pp
officialistow, deputatow od różnych chorągwi lub regi-
mentow, za assignaciami, delatami, zalegtych sum daw-
nych hiberny, czopowego lub iakowey uchwały praeten-
dującym w dobrach jasnie oświeconego xcia jmsci, pod-
kancelerzego wo xtta Litto, w starostwie Wieliskim,
Uswiackim cum attinentijs, osobliwie ichmściom pp de-
putatom chorągwie Petyhorskiej jwo jmsci p. kasztela-
na Witebskiego, pod ścisłym intymuie sądem moim, aby-
ście wmmpp żadnych remanency w dobrach starostwa
Wieliskiego y Uswiackiego za dawne lata praetendować
y exequować nie wazyli się ex nnne, zieżdzali do cho-
ragwi lub regimentow swoich, aż do decisij trybunału

а) Сравни. выше док. № 49, о Богоявленскомъ правосл. монастырѣ.

skarbowego wo xa Litto, poniewasz te dobra, mając na
sobie onera teraznieyszych hibern y uchwał do wypła-
cenia za rok teraznieyszy 1713, nie mogą sufficere w
wypłaceniu dawnych remanencij. Jaka tedy decisia sta-
nie trybunału skarbowego, abyście się wstrzymali, y po-
wtóre intymuie. In casum renitentiae, nietylko że de
proprijs bonis za to odpowiadać będziecie, owszem serio
by y na gardle, za dowodem, karać declaruie. Dan w
Rozance, dnia 11 Augusta, a-o 1713. U tegoż ordynan-
su, przy pieczęci, podpis ręki jwjmp hetmana wo wo xa
Litto tymi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa
Litto, a przypisek w te słowa: aby się executia rema-
nencyi wstrzymała aż do decisij trybunału skarbowego,
do dobr jośw xcia jmsci podkancelerzego w. x. Litto, przy-
była. Powtórny podpis cancellariey hetmanskiej w te
słowa: In absentia wlmgo jmp pisarza woyskowego w.
x. Litto, podpisuie się Antoni F. Dubiski, S.P.K. vice-
regent cancellariey woyskowej w. x. Litto. Który to
ordynans etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 185.

Вторичное заочное рѣшеніе Витебскаго градскаго суда по
исковому гражданскому дѣлу Витебскаго Базилианскаго жен-
скаго монастыря съ мѣстнымъ магистратомъ. Рѣшеніемъ
этимъ съ магистрата, въ лицѣ бургомистровъ Ивана Жилки
и Никифора Королькевича, а также всего купечества и мѣ-
щанства г. Витебска, ратушнаго вѣдомства, съ торговли, то-
варовъ и всякаго имущества ихъ, присуждено взыскать, экзе-
кціоннымъ порядкомъ, долговую по заемному обязательству
сумму съ процентами, судебными издержками и убытками въ
пользу монастыря, всего 36,313 злот. 2 грош. (=Русск. 8170
руб. 44½ к. с.), сами же должники, за сопротивленіе перво-

му рѣшенію, осуждены на вторичное безчестіе. 1713 г. Ок-
тября 6.

Dekret w Bogu wielebney jmści panny Benedykty Osipowskiej, zakonnicy starszey zakonu Bazylego So Wo, z całym magistratem Witebskim.

Roku 1713, meca octobra 6 dnia.

Na roczkach Octobrowych, porządkiem prawa pospolitego przypadłych y sądownie w zamku jkmci Witebskim odprawuiących się, przed nami, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisiem, chorążym y podwoiewodzym, Mikołaiem Heronimem Żabą, sędzią, a Michałem Antonim Białynickim Birulą, łowczym y pisarzem, urzędnikami grodzkimi wa Witto, od jwjmp Kazimierza Alexandra Pocieja, wojewody Witto etc. będącemi, gdy z porządku rejestrowego ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa przewielebney w Bogu jm panny Benedykty Osipowskiej, zakonu So Bazylego Wo klasztoru Wittbo starszey, y wszystkich panien zakonnych tegoż klasztoru z szlachetnym magistratem miasta jkmści Witebska, specifice z sławetnymi pp Janem Żyłką, Nicephorem Korolkiewiczem, burmistrzami, y ze wszystkimi kupcami y całym pospolstwem przysądu ratusznego Witto, za przypożwem, mieniając o sprzeciwieństwo dekretowi, wypadłemu, też roczkowemu, w roku 1711, m. Septembra 11 dnia, między temiż wspomnionemi stronami, a o szkody, nakłady prawne, iterum spenduiące się za niepostąpieniem czynienia exekucy, iako list poieżdzy urzędowy czasu prawa elocebit, za wskaz summy tym to pierwszym dekretem, na list zapis obligacyzny rękadaynie przez pozwanych zaciągnionej y zapożyczoney, a mocą tego zapisu y obowiązkow, w nim opisanych, w niezyszczeniu przedłużaiącym się, in

summa złło. pol. dwadzieścia ośm tysięcy talarową monetą, rachuiąc talar po złło. pol. pułsiódma, osobliwie currenti moneta siedm tysięcy dwiescie trzynaście złło. y groszy Litt. dwa, na wszelkich dobrach pozwanego miasta Witto, przysądu jkm ratusznego Witto; gdzie, in virtute tegoż zapisu, y same osoby pozwanych są na bannitią doczesną, wieczną y na infamią żaluiącey aktorce uznane, jako fusius wszelką rzecz tenże dekret pierwszy obloquitur w sobie; zatym, do approbaty pierwszego dekretu y wskazow wszelkich, w nim wyrażonych, do wskazania szkod, nakładow prawnych, denovo spenduiących, do uznania na powtórne infamią pozwanych y mocney, nieodwłoczney exekucij, przez rozpisanie rejestrowe wskazu summy y extendowanie na wszelkich dobrach mieskich jkm Witebskich, przysądu ratusznego, żaluiąca aktorka intentowała actionem. Na terminie tedy niniejszym, wyż na dacie pisanym, gdy, przy presentij przewielebney w Bogu jm panny zakonney starszey, patron jm Pan Gabryel Lenkiewicz, za mocą, ustnie u sądu zleconą, stanowił y, do produktu sprawy przystępując, pozwanym, szlachetnemu magistratowi y całemu miastu jkmci Witebsku, to iest, sławetnemu p. Janowi Żyłce, Niceforowi Korolkiewiczowi, burmistrzom, w głowach, y wszystkim radnym kupcom, pospolstwu przysądu jkm ratusza Witto, zapozwu prawnego, wyniesionego y przez jenerała Jozefa Szydłowskiego na ratuszu położonego, przyznaniem oczewisto od tegoż jenerała, przed jm panem pisarzem, kolegą urzędu naszego, uczynionym, dowiodszy, w samej rzeczy do prawa iść chciał. Pozwani, powtórnie więc będąc potrzykroć, a nad prawo y czwarty raz, z rejestru sądowego, do sprawy przywołanymi, jako się sami nie stanowili z uporu jawnego, tak żadney wiadomości o sobie y niestaniu swym nam, urzędowi, y stronie swej ni przez kogo nie uczynili; przeto,

urząd, pozwanych, szlachetny magistrat cały, w głowach, sło. Jana Żyłkę y Nicefora Korolkiewicza, burmistrzów, y wszystkich radnych kupców, pospolstwo tegoż przysądu ratusznego, na upad w samey rzeczy, jako na roku zawitym powtórny, wzdawszy, podług domawiania aktorki patrona y produkowanego pierwey zapisu obligacyjnego, potym dekretu pierszego wypadłego, za nim listu poieżdżego, na exekucyą, za dekretem, do miasta, od wo jmp chorążego y podwoiewodzego Witto w dowodzie sprzeciwieństwa dekretowi y urzędowi wydanego, jako zapis obligacyjny tak pierszy dekret wypadły ze wszelkim wskazem summy y win, iako in propositione żałoby wyrażoną, utwierdzamy; insuper, za szkody, nakłady prawne, iterum spendujące, na zło. dwieście, sowito, zło. czterysta, prowizy item, załat dwie nie dochodzącey, zło. siedmsett, to iest, wszystkiego summą zło. dwadzieścia ośm tysięcy, też talarową monetą, rachuiąc talar po zło. pułsiódma, a currenti moneta zosobna iuż zło. pol. ośm tysięcy trzysta trzynastcie y groszy dwa Litt. na wszelkich dobrach, handlach, towarach miasta jkmci Witebska przysądu ratusznego, a samych pozwanych, podług opisu, względem sprzeciwieństwa dekretowi, na powtórą infamią wskazuiemy, a iako na exekucyą mocną, nieodwłoczną w sposobie rozpisania rejestru y rozkładu tey summy na osoby y dobra mieyskie przysądu ratusznego jkmci miasta Witebska, krom żadnego oglądania się na protekcyę iawne pańskie, szlacheckie, e medio nas, urzędu, kollegę, którego sobie strona użyć zechce, specifice jmp Mikolaia Żabę, sędziego, oraz wielm. jmp Kmrza Sakowicza, pisarza ziemskiego, iako rotmistrza wa Witto, mota nobilitate, qwatery jm Podsurazkiey, desygnuiemy, tak oraz ulteriorem rigorem pierwszey decisij naszej w areztowaniu ubique locorum mieszczan, kupców przysądu

ratusznego ikmci Witto y ich handlow, towarow utwierdziwszy, dla publikowania też powtórney infamij jenerała sądowego, pa Władysława Bobaszyńskiego, przydalismy. A gdy termin publikaey infamij przypad, tedy jenerał wspomniony szlachetny magistrat miasta jkmci Witta cały, specifice sło. p. Jana Żyłkę, Nicefora Korolkiewicza, burmistrzów, y wszystkich radnych kupców, pospolstwo przysądu ratusznego Witto, za powtórnych infamissow w izbie sądowej et in foro publico proclamaował y obwołał y tę publicacją swą, a loco publicationis rediens, judicialiter zeznał. Która sprawa jako się agitowała, iest do xiąg sądowych grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 200—201.

60.

Приказъ Витеб. воеводы Казимира Поцѣя, данный имъ, какъ временно-командующимъ войсками в. княж. Лит., полка в. гетмана короннаго, полковничества Дебоже поручику Бромискому, которому, подъ строжайшею отвѣтственностію, даже подъ смертною казнію, предписываетъ не только не взыскивать съ волости его, Поцѣя, 1000 злот., уже сложенныхъ декретами и его же распоряженіемъ по обозу, но и ничѣмъ не обременять людей, а если причинилъ какой ущербъ, то за оный удовлетворить и самому выступить оттуда. 1713 г. Октября 7.

Acticatia ordynansu jwjmp woiewody Witebskiego, regimentarza woysk wo xa Litto.

Roku 1713, msca Oktobra 7 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, przedemną, Kazimierzem Samuelem z Brusulowa Dorohinickim Kisiem, chorążym y podwoiewodzým Wittbm, od jmjmp Kazimierza Alexandra Pocieia, wdy Wittbo etc. ustanowionym, stanowszy oczewisto, służący jmści pana Kazi-

mierza Żuka, skarbnika wdztwa Połockiego, oekonomia dobr jwjmpa wdy Wittbo, ten ordynans na rzecz, w nim wyrażoną, wydany od samego jwjmpa wdy Wittbo, iako regimentarza woysk wo xa Litto, ad acta grodu wdztwa Wittbo podał, w te słowa pisany: Kazimierz Alexander Pociey, wda Witti etc., regimentarz woysk wo xa Litto, jmści panu porucznikowi Bromirskiemu regimētū jwo jmści pana hetmana wielk. koronn., pułkownitstwa jmpa Debożego. Maiąc suplikę y relatią od całej włości ekenomiczney, iż wać pan, podpisawszy sobie subreptitie, mimo dekreta zaszle y teraznieysze nowe, otrzymane odemnie w obozie, cassatio, przybywszy do ekonomiey, czynisz różne aggrawatie y cimiężysz ubogich ludzi, chcąc sobie koniecznie wycisnąć ten tysiąc złotych, który dekretami iest odsądzony, tedy, z władzimey regimentarskiey, którą mam sobie daną od jmści pana hetmana nad pozostałym woyskiem, samemi wać pany, daie ten mój wać panu ordynans, abys wać pan nietylko nie pretenduiąc tego tysiąca, ale ieśliby co uczynił na włości szkody, uspokoił one, ex nunc wystąpił stamtąd, nie ruynuiąc kwatery regimentu mego; y ieślibys wać pan był przeciwny temu ordynansu a nie chciał ustąpić, tedy dałem moc, a by wać pana znoszono y samego do sądu mego przyprowadzono. Co serio intimuiąc, pod ścisłym sądem na gardle, daie ten mój ordynans s podpisem ręki mey. Dan w Kietowiskach, 29 Septembra ao 1713. U tego ordynansu podpis ręki, przy pieczęci jmści, tymi słowy: Kazimierz Pociey, wda Witebski, regimentarz w. wo xa Litto. Który ten ordynans, za podaniem onego prze osobę, wysz mienioną, ad acta xiağ grodu Witebskiego iest wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 207.

61.

Рѣшеніе фискальнаго суда Витебскаго воеводства, коимъ опредѣлено: съ прихода-расходчика Велижскаго староства, Григорія Савицкаго, взыскать, принятую имъ въ 1708 г., но употребленную въ свою пользу, посольскую подать 400 злот. пол., въ тройномъ количествѣ, и судебныя издержки, сборщика податей, Амброка, возбудившаго это дѣло, 100 злот. пол., а самого Савицкаго и Велижскаго администратора Лудвига Ребинскаго, покрывавшаго это злоупотребленіе Савицкаго, подвергнуть изгнанію и безчестію. 1713 г. Октября 7.

Dekret fiskalny w sprawie jmpa Ambroka, podczaszego Witebskiego.

Roku 1713, msca Oktobra 7 dnia

Przed nami, commissarzami, na sądy skarbowe wdztwa Witebskiego z seymku gromnicznego na rok ninieyszy, wysz pisany, zgodnie obranemi, w intentowaney sprawie ad instantiam instigatoris a z delaty jmpa Kazimierza Ambroka, podczaszego wdztwa Wittbo, z słu. p. Hrehorym Sawickim, pisarzem prowentowym starostwa Wieliskiego, z dokładem jmpa Ludwika Rebinskiego, administratora tegoż starostwa, tylko w bronieniu y zastępowaniu pa Sawickiego, tamuiąc debitam od onego persolutionem niżej opisaney summy, za przypożwem po onychże, juridica praxi przez jenerała założonym y oczewisto przed jmpm pisarzem, kolegą naszym, przez tegoż jenerała rekognoskowanym, do remissy, stałej ie-szeze w roku 1712 . . . candency Juniowey sądow naszych na finalną rozprawę między stronami, mieniąc w przypożwie do wypłacenia y do oddania delatowi na . . . podatku poselskiego starostwa Wieliskiego złł. pol. 400, za pracę y poselstwo iego indole wdztwa całemu y wszystkim starostwom w roku 1708 impetow od woysk Moskiewskich awxilarnych, aequaliter wszystkim dzie-

iących sie, expediowanego; który to podatek . . . prowentowy Wieliski wybrawszy z staro . . . ego, sam z onego fruktifikuie a delatoro . . . kilkakrotną prośbę idąc in condycto . . . administratorem przypozywany, aplikując proprio emolumento, samych siebie, dotąd nie oddał y nie oddaie, grożąc odpowiedziami na zdrowie delatora, ieśliby nie poprzestał upominać; zaczynam, do oddania summy, in proposito wspomnioney, in triplo, do refusy ex . . . szkod prawnych poniesionych, do wskazania samych osob, iako in causa fisci, oraz względem uczynionych odpowiedzi, pochwałek, na banitią doczesną y infamią. Na terminie dzisiejszym, widząc my, sąd, iż, będąc pozwani ichmś juridica praxi legum, evidentissime in vilipendium prawa pospolitego y sądu naszego, ieszcze po zazywanych dylatiach na cadentij sądow naszych Juniowey 1712 roku, to iest, po braniu dwakroć na godzinę, po braniu na patrona y przydaniu jmc pana Jerzego Piotra Jaroszewicza za patrona pozwanemu pu Sawickiemu, gdzie y remissa, semotis quibusvis delationibus et beneficijs jurium, ad futuram juris zakroczyła; quo in spatio temporis p. Sawicki, uwodziwszy exolutią, iako asserit delator, pro conclusione odpowiedzi, przegrózki na zdrowie delatora, ieśliby dłużey upominał exoluty, exolevitt, co in proposito załoby swej tenże delator explanavit, a natenczas, in robore remissij y przypozwu, sam presens y z patronem swym, jmpm Kazimierzem Nowokowiczem, do finalney rozprawy prosequował. Lecz pozwani ichmś na terminie dzisiejszym, jako superius wyraziło, za potrzykrotnym jeneralskim wołaniem z registru sądowego, do prawa ani się sami co prawować chcieli, aniteż żadney dalszey wiadomości niestania swojego ni przez kogo nam, sądowi, y stronie swej nie uczynili. Przeto, pozwanym ichm, jako na roku zawitym, na upad w sa-

mej rzeczy wzdawszy, podług prawa pospolitego, samey słuszności y domawiania się delatora, należąca do exekutij summę podatku poselskiego złło. 400 in triplo, względem renitentij, aequitati et publiko laudo wa, za straty prawne złło. 100 (na?) p. Sawickim y dobrach iego wszelkich, leżących, ruchomych, summach pnżnych, w starostwie Wieliskim y gdziekolwiek będących, y na samey osobie, z wolnym aresztowaniem y detensią, a samych pozwanym ichmw, iako in causa fisci, oraz vigore pochwałek, na banitią doczesną y na infamią wskazuemy. Pro executione którego wskazazu, ad cubita (adhibita?) assistentia w jm pana rotmistrza wa Wittbo, z której quater użyć zechce delator, e medio nas, sądu, jmpa Stanisława Mikosze, strażnika wdztwa Wittbo, college naszego, designuiemy, a dla publicaty banitij doczesney y infamij jenerala sądowego, Jozepha Szydłowskiego, przydaliśmy. Na terminie tedy publicationis jenerala, wysz pisany, pozwanym jm pana administratora Wieliskiego y jmpa Sawickiego na banicią doczesną y infamią w yzbie sądowej et in foro publico proklamował y publicował, y te publicatią swą, a loco publicationis rediens, judicialiter zeznał. Actum, ut supra.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 208—209.

62.

Рѣшеніе комисарскаго скарбоваго суда Вит. воеводства, по дѣлу о неплатежѣ губерновой подати за 1712 годъ, по новой, исправленной скарбовымъ трибуналомъ вел. княж. Лит., росписи, экономіею г. Витебска, староствами Езерищенскимъ, Велижскимъ, Суражскимъ, Подусвятскимъ, державами Телопами, Бабиновичами, Великимъ Селомъ, Козьянами съ принадлежностями, Орлеемъ, Коровайномъ, Трубачами, Лужесномъ, Мягкими, Островскимъ, Бублевымъ, Шухвостомъ, Васеньками,

Озерцами, Урабами, Терешками и Катерининымъ. Со стороны г. Витебска, всякихъ королевскихъ имѣній владѣнія Витеб. воеводы, староства Педусвятскаго, державъ Телошей Бабиновичъ влад. Витеб. кастеляна Огинскаго, Козьянъ и пустоши Бублевской влад. Витеб. столън. Богомольца, пустоши Шухвостъ влад. Вит. зем. писаря Саковича послѣдовала въ судъ просьба объ отсрочкѣ этого дѣла до будущаго засѣданія, для представленія оправдательныхъ документовъ; Витеб. же подкоморій Кисель заявилъ, что им. его Озерцы, Урабы, Терешки и Катерининъ—имѣнія земскія и потому внесены въ губерновую роспись неправильно,—о чемъ и подана имъ жалоба въ трибуналъ, а державу Васеньки хотя и призналъ за королевщину, но совершенно бездоходною. Въ виду чего, судъ, приостановивъ рѣшеніе дѣла, по таковымъ заявленіямъ,—съ прочихъ староствъ и державъ, со стороны коихъ никто на судъ не предсталъ и никакого отзыва о причинѣ неплатежа не представлено, опредѣлилъ взыскать недоимку въ тройномъ количествѣ, съ преданіемъ администраторовъ и самихъ владѣльцевъ безчестію. 1713 г. Октября 7.

Roku 1713, msca Oktobra 7 dnia.

Przed nami, commissarzami, na sądy skarbowe wa Wittbo z seymiku gromnicznego na rok terazniejszy, wysz pisany, zgodnie obranemi, w intentowaney sprawie ad instantiam instigatoris, a z delaty ichmpp Marcyana Hurka, skarbnika wa Wittbo, Piotra Hozyusza, koniuszego wa Wittbo, y administratorow hibernowych 1712 roku, z miastem Witebskiem, oekonomią, starostwami Jezierzyskim, Wieliskim, Suraskim, Poduswiat-skim, Ciałoszami, Babynowiczami, Siółem Wielkim, Kozianami cum attinentijs, Orleiem, Korowaynem, Trubaczami, Łuzosnem, Miakkimi, Ostrowskim, Bublewem, Szuchwostem, Wasieńkami, Ozierecami, Urabami, Cieresz-kami, Kacieryninem, za pozwem od delatorow, juridica praxi legum wyniesionym, po wyzey wspomnionę starostwa y dzierzawy, przez jenerała jkmści wa Wittbo, w mieście Witebsku y po parafiach, przybiiacąc po kościółach, cerkwiach, co się z tego pozwu czterma nie-

dzielami przed tą cadentią sądow naszych publikowanym, mieniac do wypłacenia sowitey hiberny podług ordynacynego onego cursu taryfy, ultimatim meliorowaney na trybunale skarbowym Wilenskim wo xa Litto, którey intentowaney actij repozytionem od miasta Witebska stawaiąc, pan Kazimierz Nowokowicz na dniu siódmym brał na godzinę, a na dniu dziewiątym m. roku tegoż przydania patrona dopraszał, oraz remissy ad futuram juris, declaruiąc na tamtym terminie remonstrować quitty, wszelkie documenta exolutionis hiberny, do percepty ichmm należącey; eadem declaratio z dobr wszelkich królewskich possessij jwjmpa wdy Wittbo zaszła; tudziesz od starostwa Poduswiackiego, Ciałosz, Babinowicz possessij jwjmpa Oginskiego, kasztellana Wittbo, od Kozian, pustoszy Bublewskiey królewszczyny possessij wjmpa Bohomolca, stolnika Wittbo, od pustoszy Szuchwostt possessij wjmpa Kazimierza Sakowicza, pisarza ziemskiego Wittbo; z takowąż declaratio remonstrowania qwitow persolutionis hiberny, compelluiąc ad lustrationem expeditam przez ichmw ppw lustratorow w przeszłym roku z sądow fiskalnych do zlustrowania płacenia, poczowszy od roku 1701 aż do roku 1712, remissy ad futuram juris tenże p. Kmrz Nowokowicz stawaiąc affektował, którey remissy niedaley, iako ad futuram juris, pod upadnieniem w rzeczy samey, my, sąd, dopuściliśmy. Zatym, o dobra wo jmpa Kisiela, podkomorzego wa Wittbo, nazwane Ozieree, Uraby, Ciereszki, Kacierynin, w taryfie hibernowey znajdujące, przez p. Jerzego Piotra Jaroszewicza illatio stanęła, że wjmpa podkomorzy o . . . ssatio tych dobr mieniac być one ziemskie, do taryfy hibernowey niesłusznie zostaią . . . z zakroczoną remissy ad subse-lium trybunału skarbowego wo xa Litto . . . Wasieńki królewską possessy bydz . . . mienil simul et insimul

litigem dowodził, że iestt cale pusta y żadney, naymnieyszey płacić hiberny sufficere nie może. W czym, non impediendo zaszley remissie ad altius subtelum, ratione, in spatio huius litigis, placenia hiberny, my, sąd, indijudica (tione?) w dalszym progressie repositionis placenia hiberny od innych starostw, dzierżaw żadnego odezwu y niaakowey wiadomości nam, sądowi, za potrzykrotnym wołaniem jeneralskim do prawa, nie uczyniono. Przeto, my, sąd, specifice starostwo Wieliskie, Sióło, Korowayno na upad w rzeczy, iako na roku zawitym, wzdawszy, summe hibernową, względem renitenty, przeciągley y nieposłuszeństwa prawu pospolitemu, nam, sądowi, in repositione, iesli placono hiberne, albo nie, dlaczego intri (intriplo?) płacić inremissibiliter uznawamy. A ichmość pp. administratorow, jmśc p. Stanisława Jabłonskiego Jezierzyskiego, jmści p. Jana Ludwika Rembinskiego Wieliskiego, a drugih ichmm samych possesorow dzierżaw królewskich, iako in hac causa fisci causatos, na infamią wskazuiemy; pro exekutione in triplo placenia hiberny, decisive uznaney, ad libita (adhibita?) assistentia wo impa rotmistrza wdztwa Wittbo, z którey quateru użyć zechcą delatores, e medio nas, sądu, kollegę iednego, jmści pana Stanisława Mikoszę, strażnika wdztwa Wittbo, designuiemy, któremu infirmiter cavemus, aby tertia pars in exequendo hiberny nam, sądowi, juxta praescripta legum nie ublizona była. A dla publicathey infamiey, ienerała sądowego, Jozepha Szydłowskiego, przydaliśmy. Który in termino publicationis suprascriptos causatos et condemnatos za infamissow w izbie sądowej et in foro publico proclamaował, publikował, y tę publicatio swą, rediens a loco publicationis, iudicialiter zeznał.

По он. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 211—212.

Рѣшеніе того же суда по исковому дѣлу Витеб. кастеляна Мартіана Огинскаго съ Велижскимъ администраторомъ Иваномъ Рембинскимъ, тамошними мѣщанами — приходорасходчикомъ Григоріемъ Савицкимъ, городскимъ войтомъ Ѳеодоромъ Савицкимъ, Велиж. волости войтомъ Наумомъ Амбросовымъ, со всеѣми город. лавниками, а также хозяевами той же волости. Приказомъ гетм. вел. княж. Лит. назначено было съ г. Велижа и Велиж. волости, на Пятигорскую роту кастеляна Огинскаго, изъ гиберновой подати за 1708 годъ 12,000 злот. пол. Но означенные отвѣтчики уплатили своевременно только 4000 злот., остальные же 8000 злот. просили они Огинскаго уплатить изъ его собственности и дали ему заемное обязательство въ возвратъ ему этой суммы въ томъ же году, въ два срока, однакожъ ея не возвратили и еще дѣлали угрозы, да и на судъ не явились. Въ виду чего, судъ присудилъ съ нихъ самый капиталъ съ неустойкою и процентами, всего 24,100 злот. пол., а самихъ ихъ лично предаль временному и вѣчному изгнанію и безчестію. 1713 г. Октября 9.

Dekret w sprawie jwjmpa Marcyana Michała Oginskiego, kasztellana Wittbo, z jmpm Janem Ludwikiem Rebinskim, administratorem Wieliskim, sław p. Hrehorem Sawickim, pisarzem prowentowym, Fiedorem Sawickim, woytem miasta Wieliskiego, z Naumem Ambrosowym, woytem całej włości Wieliskiey y ze wszytkiem iawnikami, mužami teyże włości Wieliskiey.

Roku 1713, msca Oktobra 9 dnia.

Przed nami, commissarzami, na sądy skarbowe wa Wittbo seymiku gromnicznego na rok terazniejszy, wysz pisany, zgodnie obranemi, w intentowaney sprawie ad instantiam instigatoris, a z delaty jwjmpa Marcyana Michała Oginskiego, kasztellana Wittbo, z jmpm Janem Ludwikiem Rebinskim, administratorem Wieliskim, sł. pm Hrehorym Sawickim, pisarzem prowentowym, Fiedorem Sawickim, woytem miasta Wieliskiego, z Naumem Am-

brorowym, woytem całej włości Wieliskiej, y ze wszystkimi ławnikami, mužami teyże włości Wieliskiej, za pozwem, *juridica praxi*, przez jenerała tegoż, przed jm panem pisarzem, kolegą sądow naszych, rekognoskowanym, po onych wyniesionym, mieniać do listu zapisu obligacyjnego, w sposobie takowym jw delatorowi danego: Gdy, za daną sobie assignacją od jwjmpa hetmana wo wo xa Litto, chorągiew Petyhorska jw delatora do starostwa y miasta Wielizy, na zaległą y niepłaconą summę hibernową złł. pol. 12,000, za rok 1708, na woysko Rzptej wo xa Litto zesłała deputatow, ichmew pp Jerzego Jurewicza y Gabryela Kruczynskiego, towarzystwo teyże chorągwie, do wybrania teyże summy już w roku terazniejszym 1713; którym ichmm pozwani wypłaciwszy złł. pol. 4000, usilną prozbą, z demissią, wymolestowali u delatora, aby za onych pozwanych z swej szkatuły wyliczył załuiący delator złł. pol. 8000 przerzeczonym deputatom, gotowym groszem do planika, a pozwani, submittuiąc się do wdzięczności y refusij, ad solidum listt zapis obligacyjny jwmu delatorowi na tę złł. pol. 8000 dali, opisuiąc termin oddania niechybnego dwoma ratami,—pierszą ratę w dzień s. Michała, święta rzymskiego, złł. pol. 4000, drugą ratę w dzień s. Marcina, święta rzymskiego, takż złł. pol. 4000, pod troiakiemi zarękami, pod poenami trzech lukrow, nie wynaydując, krom exolucij, żadnych sposobow do zatrzymania tey summy delatorowi, albowiem przerzeczoney chorągwie de suo szkatuły wypłacił. A że, za kilkrotną expostulatią delatora o exolutiā pierszey raty, nietyło żeby miał odebrać albo declaratią exolucij otrzymać, lecz odpowiedzi, pochwały pozwani uczynili tak na samego delatora, jako na każdego, ktoby jechał upominać tey summy, do Wielizy od delatora posłany. Zaczym, do utwierdzenia zapisu obligacyjnego, do uchy-

lenia wszelkich sposobow, in eversionem tego zapisu naydujących się, do exelutij samego capitału, zarąk troiakich, do nagrodzenia szkod, nakładow prawnych, do wskazania poen trzech lukrow, vigore zapisu, a za odpowiedź, pochwałkę wtąż banitij powtórnie doczesney, intentowana actio. Na terminie tedy dzisieyszym, po braniu od pozwanych na patrona y po przydaniu ichmm za patrona jmpa Jerzego Piotra Jaroszewicza, na dniu 10 msca, roku tegoż, za przywołaniem jeneralskim potrzykrotnym, z rejestru sądowego, stron do prawa, od jw delatora patron z mocą, sobie prawnie daną, listowną, jmp Kmrz Nowokowicz, oczewisto stawaiąc, do rozprawy przystępowałł, a zapozwani wszyscy jako się sami przed sąd nasz nie stanowili, tak żadney dalszey wiadomości nam, sądowi, y stronie swej ni przez kogo nie uczynili. Przeto, my, sąd, pozwanych ichmw wszystkich, jako prawu nieposłusznych, w roku zawitym, na upad w rzeczy wzdaiemy, a podług samey słuszności, prawa pospolitego y domawiania się *actoreae partis patrona*, *principalitter*, sam zapis obligajny we wszystkich punktach, paragrafach y clausulach, jako słuszny y prawny, stwierdzamy; oraz wszelkie pozwanych media in eversionem tego to zapisu ich dobrowolnego *abscindimus*; summę winną na ten zapis obligacyjny, względem niewypłacenia onej na terminie y po terminie, pierszey racie założonym, na pokilkakrotną expostulatią delatora . . . więc samego capitału złł. pol. 8000, zarąk troiakich 16,000, *expens* prawnych z wpisnym et cum *lucris*, nam, sądowi, zapleconemi, złł. 100, a wszystkiego summa złł. pol. 24,100 złł., na starostwie y mieście Wieliskim, a samych pozwanych, *vigore* czynionych odpowiedzi, pochwałek, na banitią doczesną, oraz *vigore* zapisu iterum na banitią doczesną, wieczną y infamią, wskazuiemy. Pro executione którego wskazu, *adhibita*

assistentia wjmp rotmistrza wa Wittbo, z którey quateri użyć zechcę jw delator, e medio nas, sądu, jmp Stanisława Mikoszę, strażnika wa Wittbo, college naszego, designuiemy, a dla publicacij banitij doczesney podwakroć, oraz wieczney y infamij, jenerała sądowego, Jozepha Szydłowskiego, przydaliśmy. Na terminie tedy publicationis, jenerał, wyszpisany, wszystkich pozwanych osob na banitią doczesną podwakroć, na banitią wieczną y infamią w izbie sądowej et in foro publico obwołał, publikował y ogłosił, y tę publicatią swą, a loco publicationis rediens, juditialiter zeznał. Actum, ut supra.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 213—214.

64.

Рѣшеніе Витебскаго градскаго суда по дѣлу о убійствѣ мечнаго Витеб. воеводства, Михаила Любашинскаго, и ограбленіи его Адамомъ Савицкимъ при пособникахъ Мартіанѣ Савицкомъ и крестьянахъ ихъ им. Саловичъ, Мартіанъ Савицкій заявилъ на судѣ отводъ истцовъ—вдовы Любашинской, сыновей ея и опекуновъ; Адамъ же Савицкій на судѣ не явился и причины тому не объяснилъ. Въ виду чего, судъ, признавъ Адама Савицкаго явнымъ преступникомъ, убійцей, грабителемъ, наѣздникомъ, осудилъ на вѣчное изгнаніе, безчестіе и смертную казнь, по поимкѣ его, равно какъ и пособниковъ и крестьянъ его им. Саловичъ, со взысканіемъ со всякаго имущества его 160,810 злот. на возмѣщеніе убытковъ, причиненныхъ пострадавшей сторонѣ грабежами, также судебныхъ издержекъ и особаго штрафа за голову убитаго; для положительнаго же раскрытія обстоятельствъ самаго убійства, равно какъ обнаруженія подговорщиковъ, пособниковъ и укрывателей убійцы и ограбленнаго имущества, назначилъ судъ изслѣдованіе на мѣстѣ преступленія, для окончательнаго затѣмъ рѣшенія дѣла на будущей своей сессіи. 1713 г. Октября 9.

Dekret w sprawie jwmch pp. opiekunow y samey jeymści paniey Maryanny Boguszowny Michałowej Lu-

boszczynskiey, mieczney wa Witto, aktorki, imieniem jeym y synow jeym, z ichmmpp Adamem y Marcyanem Sawickiem, zabóycami, y pomocnikami ichmw, także z poddanstwem ichmw, do wzięcia dalszey wiadomości o pomocnikach y poddanstwie.

Roku 1713, meca 8bra d. 9.

Na roczkach Oktobrowych, porządkiem prawa pospolitego przypadłych y sądownie w zamku jkmści Witebskim odprawuiących się, przed nami, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisiem, chorążym y podwoiewodzym Witebskim, Mikołaiem Horonimem Żabą, sędzią, a Michałem Antonim Białynickim Birulą, lowczym y pisarzem, urzędnikami grodzkimi wa Wittbo, od jwo jmpa Kazimierza Alexandra Pocięja, wdy Witto etc., będącemi, gdy z porządku rejestrowego ku sądzeui naszemu przypadła sprawa jwch ichmw pp Kazimierza Pocięja, wdy, Marcyana Michała Oginskiego, kaszt., Witebskich, i wielm. ichmw pp Leona Bohomolca, stoln., Kazimierza Sakowicza, pisarza, urzędnikow ziemskich wa Witto, jako opiekunow, a jm paniey Maryanny Boguszowny Michałowej Luboszczynskiey, mieczney wa Witto, jako aktorki, imieniem samey jeym y od synow jeym, ichmw pp. Adama y Jana Luboszczynskich, z ichm pany Adamem y Marcynem Sawickiem, zabóycami, y pomocnikami, także z poddanstwem ichmw, do wzięcia dalszey wiadomości o pomocnikach y poddanych de nomine et cognomine, za pozwem, wyniesionym od aktorki, mieniąc o zabicie morderskie, bezbożne . . . Michała Luboszczynskiego, miecznego wdztwa Witto, w roku teraznieyszym 1713, meca Septembra d. 26 . . . gwałtownym na majątność y dwor Hra . . . Witebskim wdztwie leżący, zabitego jm y po . . . małzonki, oraz, przy tym

zabiciu, o zrabowanie wszelkiej substantij we dworze mienionem, podług osobliwego rejestru, na złło. pol. 80,000, przez obżałnych ichmw, mianowicie przez jmpa Adama Sawickiego, samego herszta y pryncypała w zabòystwie y rabunku, a przez jmpa Marcyana Sawickiego, radą, pomocą y pierwszego motora do zabòystwa y raptu, przez gwałty, naiazyd, pierwiy stałe, tudziesz przez pomocnikow y poddanstwo ichmw majątności Sałowicz, też w Wittbm wdztwie będącey, ichm pp Sałowickim świadomych, do inwestygowania tedy pomocnikow, consiliarzow, przechowaczow zabóycy y zrobowanej substantij, a zarazem do convinkowania, iako criminalistow, do requirowania raptu, szkod, stratt prawnych, jako szerzey żałoba w processie y pozwie iest wyrażona, wspomniona aktorka, imieniem swym y synow, intentowała actionem. Na terminie tedy wysz pisanym, nie mogąc mieć do mówienia rzeczy żałobney, patronow onych (m?) przydania od nas, urzędu, dopraszała; których, to iest, ichm pp Piotra Jaroszewicza y Gabryela Lenkiewicza, przydawszy, na domówienie się ichmw, aby byli bezpieczni zdrowia od przeciwney strony y całej colligacij tychże pozwanych, decisive z prawa pospolitego securitatem zdrowia warowaliśmy. A na dniu dzisieyszym, za przywołaniem stron do prawa, po braniu na patrona od pozwanego jmpa Marcyanna Sawickiego, któremu za patronow ichmw pp Mikołaja Mitkiewicza y Kazimierza Nowokowskiego przydaliśmy, a w tym, po złączeniu żałoby z niszszego . . . pisu, tegoż pozwanego jmp Marcyana Sawickiego, któr . . . szczegulnie od osoby swey do odvodu uczynił . . . pozwany jmp Adam Sawicki, będąc przywoływanym do prawa potrzykroć, gdy nie stawał y żadney wiadomości o sobie nie dał, iest od nas, urzędu, jako jawny criminalista, zabóycą, raptor, naieżnik, na banicyą wieczną, na infamią, na

gardło, na łapanie, gdzie poścignąć może, z pomocnikami innemi y poddanstwem Sałowickim, jemu świadomym, wzdany; za głowę, za naiazd, za raptt, za straty prawne wskaz na wszelkich dobrach pozwanego zabóycy, pryncypała, in summa, podług prawa y żałoby, 160,810 złło., iest uznany. A w dowodzie y odwodzie rady, pomocy, przechowania zabóycy samego y zrabowanej substantij, z obu wpisow y aktoratow jmp Luboszczynskiey y jmp Marcyana Sawickiego, my, urząd, stosując się do domawiania stron y prawa pospolitego, artykułu 61 y 62, z rozdziału jedynastego, ad locum patratu inquisitią za niedziel dwie wywieść na miejsce popełnionego zabòystwa, z obustronnym sumptem, uznawszy, samych że nas, urzędnikow, podwoiewodzego y pisarza naznaczyli, dla doskonałego inquirowania zabòystwa, rady, przechowaczow zabóycy y zrabowanej substantij, tudziesz poddanstwa obżałowanego, do zabicia którzy byli, z poszlakowaniem ich imion, nazwisk y posciągnięciem, łapaniem samych osob, do sequestru grodowego y dalszey convictij; które skrutinium na przyszley, da Bóg, cadentij sądow naszych roczkowych, ad controversum spisane y przypieczętowane, ma być przed zupełny urząd nasz grodzki czasu przywołania sprawy . . . ania podane. Którą sprawę, po złączonych . . . po uznaniu takowey inquisitij, krom . . . pozwu, jeno za tym dekretem naszym . . . zawitym, uchyliwszy, iako in causa criminali . . . kie dilacie y diffugia prawne, dla finalnego rozsądzienia, do przyszley, da Bóg, cadentij sądow naszych roczkowych suspenduiemy y odsyłamy. Która sprawa, jak się agitowała, iest do xiąg sądowych grodu wdztwa Wittbo wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 215—216.

65.

Извлечение изъ дарственной записи войскового Вит. воеводства, Фелиціана Лукомскаго, данной въ пользу Вышградскаго старосты Игнатія и жены его Рeginы Новацкихъ на участокъ земли въ Витеб. Вышнемъ замкѣ, дежавшій, м. проч., *при улицѣ и съ одной изъ сторонъ обогнутый замковымъ валомъ отъ р. Двины. а)*

Roku 1713, msca Oktobra 10 dnia.

Na roczkach Oktobrowych, porządkiem prawa pospolitego przypadłych y sądownie w zamku jkmści Witebskim odprawuiących się etc., postanowiwszy się ocze-wisto, jмсé p Felicyan Łukomski, woyskowiez wdztwa Witto, ten swóy zapis wieczysty darowny na rzecz, w nim niżej wyrażoną, dany wielmu jmpn Ignacemu Nowackiemu, staroście Wyszgrodzkiemu, y wlmney jeymсé pani małżące jмсéi, przyznał, w te słowa pisany: Ja, Felicyan Łukomski, woyskowiez wdztwa Witto, czynie wiadomo y zeznam tym moim dobrowolnym listem, wieczysto-darownym zapisem etc., iż co ja, mając plac móy wieczysty, w zamku Wysznim Wittm leżący, iedno stroną przyległy do placu wielmgo jmpa Samuela Kazimierza z Brusilowa Dorohinieckiego Kisiela, chorążego y podwoiewodzego Witto, a drugą stroną przyległy do placu jmpa Kazimierza Zbrozka, podczaszego Podolskiego, przez ulice, a trzecią stroną wkoło graniczący wałem zamkowym od rzeki Dzwiny, haereditario jure na mnie należący po zeszłym w Bogu, gdney pamięci, jmpu Dadzibogu Łukomskim, woyskim Wittebskim, rodzicu moim etc. Który to plac wiecznemi czasy darowałem wjmpu Ignacemu Nowackiemu, star. Wyszgrodzkiemu, y samey wlmney jeym paniey Reginie Łukomskiej, sędziance

а) Выходить, что въ Витеб. Вышн. замкѣ была и тогда улица, также былъ со стороны Двины валъ, котораго нынѣ уже нѣтъ.

ziemskiej Witt., primi voti Olbrychtowey Szczytowey, podstoliney Połockiey etc. Roku 1713, msca Juli 15 dnia. Pisan w Piekłowiczach. Felicyan Łukomski etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 217.

66.

Рѣшеніе того же суда, по тому же дѣлу, которое представляется въ такомъ видѣ. Витебскіе—воевода Казиміръ Пощій, Кастелянъ Мартіанъ Огинскій, стольникъ Левъ Богомолецъ и писарь Казиміръ Саковичъ, въ качествѣ опекуновъ, и вдова убитаго Витеб. мечнаго Михаила Любошинскаго, привлекли въ судъ двухъ родныхъ братьевъ, Адама и Мартіана Савицкихъ, съ пособниками ихъ, обвиняя ихъ въ томъ, что они, Савицкіе, живя въ имѣніи своемъ Саловичахъ, или Савдовичахъ, смежномъ съ имѣніемъ Михаила Любошинскаго Гралевымъ, легко узнали, что у Любошинскаго въ этомъ имѣніи его много добра—и наличныхъ денегъ, и серебра, и золота, и всякой цѣнной движимости, и порѣшили завладѣть всѣмъ этимъ, чтобы, еще въ молодости своей, скорѣе разбогатѣть. Съ этою цѣлью, сперва младшій братъ, Мартіанъ Савицкій, съ толпою крестьянъ своихъ, въ 1712 г., нѣсколько разъ нападалъ на имѣніе Гралево и производилъ тамъ грабежи; потомъ прибылъ въ свое имѣніе Савловичи и старшій братъ, Адамъ Савицкій. Тогда, по взаимному ихъ, братьевъ, сговору, узнавъ притомъ объ отсутствіи, вслѣдствіе какого-то семейнаго разлада, самой Любошинской изъ дому, именно 26 Сентября 1713 г., Адамъ Савицкій съ вооруженною толпою своей челяди и крестьянъ подкрался къ двору Гралеву сзади и, замѣтивъ Любошинскаго, вышедшаго въ сѣни, внезапно напалъ на него и ударомъ сабли въ голову свалилъ его на землю, побоями вооруженной толпы вынудилъ у него сознаніе, гдѣ хранились его деньги, добилъ его побойней и доколотъ пикой, заграбилъ деньги и всякую движимость, вломился въ находившуюся тутъ же во дворѣ церковь, велѣлъ вырвать въ ней могилу, положить въ старый гробъ тѣло убитаго и бросить въ ту могилу, а изъ самой церкви захватилъ всю утварь ея а),—и все

а) О возмѣщеніи церкви за ея имущество въ рѣшеніи ничего не сказано.
XXI.

награбленное имущество отправилъ въ имѣніе свое Савловичи и проч., самъ же неизвѣстно куда уѣхалъ верхомъ. Когда вдова убитого прибыла въ домъ во время грабежа, то Савицкій угрожалъ и ей смертью. Адамъ Савицкій, по вызову, въ судъ не явился и не объяснилъ тому причины. Мартіанъ же Савицкій, чрезъ зашитниковъ своихъ, заявилъ суду, что обвиненіе его противною стороною — не болѣе какъ одна только клевета и что въ убійствѣ Любоцинскаго виновенъ одинъ только братъ, Адамъ Савицкій, затѣмъ, просилъ отъ ответственности его освободить и взыскать съ обвинителей въ пользу его 400 злот. убытковъ. Въ виду всего этого, судъ относительно убійцы, Адама Савицкаго, и пособниковъ его повторилъ прежнее опредѣленіе свое отъ 9 Октября, со взысканіемъ съ него и пособниковъ 170,355 злот. для Любоцинскихъ, а по возраженію Мартіана Савицкаго опредѣлилъ произвести изслѣдованіе. 1713 г. Октября 10.

Dekret jmpa Luboszczynskiego z ichmm pp Marcyanem y Adamem Sawickiemi.

Roku 1713, mca Oktobra dnia 10.

Na roczkach Decembrowych, porządkiem prawa popolitego odprawuiących y sądownie w zamku jkmści Witebskim sędzących się, przed nami, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisielem, chorążym y podwoiewodzym, Mikołaiem Heronimem Żabą, sędzią, a Michałem Antonim Białynickim Birulą, łowczym y pisarzem, urzędnikami grodz. wa Witto, od jasnie wielm. jmpa Kazimierza Alexandra na Kadzinie Pocieja; wdy Witto, etc., będącemi y zasiadaiącemi, gdy z porządku registrowego ku sądzeniu naszemu przypadła sprawa, z iedney strony, jwjmpa Kmrza Alexandra Pocieja, wdy Wittbo, jwjmpa Marcyana z Kozielska Oginskiego, kasztellana Wittbo, jmpa Leona Bohomolca, stolnika, jmpa Kazimierza Sakowicza, pisarza, urzędnikow ziemskich wdztwa Wittbo, iako opiekunow, a jeymci pani Maryanny Boguszowny Michałowej Luboszczynskiej, miecz-

nikowej Wittbey, iako samey aktorki, z ichmć pany Adamem y Marcyanem Sawickiemi, iako samemi pryncypałami, y innemi pomocnikami, za przypozywem do dekretu, przed nas, urząd grodzki Wittbi, wyniesionym, mieniać o to y takowym sposobem, iż ichmć ppe Sawiecy, mieszkaiąc o miedze w sąsiedztwie z protestantką y z nieboszczykiem mężem jeymści, jmpm Michałem Antonim Luboszczynskim, miecznym Wittm, a świadomi będąc fortunki załuiących, że tak w gotowym groszu, iako we złocie, srebrze, ochędostwie y różnym splendorze własnym y zastawnym, mieli depositt w majetności y dworze swym, nazwanym Hralewie, w Wittbm wdztwie będącym, do którego cudzego depositu pndzy y splendoru, schciwości wspanoszenia zaraz przy młodym wieku, gdy buyna młodość zadnych dostatkow własnych nie zradzała, uwodząc appetitem, naprzod jmp Marcyan Sawicki, w roku tak przeszłym, iako y teraznieyszym 1713, z wiosny, różnych miesięcy y dni, zgromadziąc pddanstwo swe, naieżdżał na wspomnioną majetność y dwor Hralewo, różne czyniąc grabieże koni, bydła y inne przykrości, zaczepki, iakby mógł załuiących zrabować. W którym umysle z tym trwaiąc, za przybyciem brata starszego z wdztwa Brzeskiego do majetności tuteyszej, spółney ichmew, Sałowicz, gdzie spółnie upatrzwszy porę, gdy małżeństwo poniechęciło z sobą, że protestantka na czas do chłopa od gniewu męża ustąpiła, wtedy zaraz, to iest, w roku teraznieyszym ze 1713, mca Septembra dnia 26, maiąc iuż zły, w sercach swych utworzony, umysł, gruntowniey złą, niezbożną ufundowali radę, jak by cudzą wydrzeć substancją, by niewinną krew rozławszy, by niewinną hańbę wniozszy na niewinną osobę, iako odgłos daia na zatłumienie właśnie bezbożności swej, a oraz potrafiiać swoją ochronić fortunę przy zaszczycie obszerney y możney colligacyi, dlaczego pierwey, po

gwałtownych niażdżach, grabieżach, zaczepkach młodszego brata, iusz sam starszy brat, jmp Adam Sawicki, niby to iedno dzieło iego, z zebraną niemalą gromadą ludzi, czeladzi y poddanstwa, ze strzelbą, cepami, kiiami, pieszo, konno y z podwodami, razem dla zabicia y rabunku, wa maietność y dwor protestantow z maietności y dworu Sawłowicz, spólnego z bratem, pierwiej skradszy potajemnie, z tyłu do dworu podiechał, a potym gwałtownie, wielkim, nagłym tumultem w sam dwor naszedł y wpadł, gdzie nie niewinnego, nie spodziewającego się na się nie, wychodzącego przed sień, jmpa Michała Luboszczyńskiego, małżonka protestantki, sam jmp Adam Sawicki, iako herszt y pryncypał, raz po raz razy dwa szablą w samą głowę tyrańsko cioł, że aż na ziemię upadł; leżącego więc, kazawszy chłopstwu wyciągnąć na podworze pod compas, z niemisz nielitościwie, tyrańsko, jako wieprza, kołami, cepami, na śmierć pokonywając, pytał, gdzieby miał pieniądze; iakoż nieboszczyk w tym nad sobą śmiertelnym okrucieństwie, powiedział: zakopane w alkierzu, w samym naprzeciw drzwi kacie; co powiedaiąc, zebrzał miłosierdzia, aby nie dobiiał, lecz nie otrzymał y mordersko stanął dokonany tak dalece, że gdy ciało grzeszną, rozstaiąc z duszą, drgało, tedy, dowbnią biiąc w głowę, y mozg wypuścili, oraz dzidą przekłóli; który boy, rany, okrucieństwo szerzey relacya y praesentacya wyraża. Po takowym zabiciu okrutnym, zaiadłym, zaraz sam wspomniony herszt y pryncypał, rzuciwszy się do alkierza, skrzynię, szkatuły brał y, każąc siekierami rościnać, wszelki splendor, złoto, srebro, kleynoty, perły, korale, suknie pozabierał, pndze gotowe odkopał, sprawy, obligi y wszystkie dokumenta, oraz skarbiec wyłomawszy, cynę, miedź, strzelbę, siedzenia, szory, nawet victualia, sol, miody, mięsiwa, naostatek konie, owo zgoła wszystko do

szczetu pozabierał,—co regestr wyrazi,—a iako do swej maietności Sawłowicz, tak różnie gdzie mogąc na depositą wyprawil. O czym do poszlakowania y wzięcia wiadomości doskonały od protestantki reserva waruie się. A sam tenże pryncypał, zbóycą, szedszy do cerkwi protestantow, tamże przy dworze, drzwi odbił y zaraz chłopstwu doł w cerkwi wykopać kazał; a w tym gdy protestantka na zgiełk y tumult ten z żalonym krzykiem przypadła, tedy niezbożnie y do samey rzucił się z szablą, grożąc, iesliby krzyczeń nie ustała, takowasz morderską pokonać śmiercią; zaczym, mdlejąc ustąpić onemu musiała. A tak, wzięwszy z cerkwi dawną trunę, ciało zamordowanego nieboszczyka, uwinąwszy w obrus, co prędzey do cerkwi kazał zanieść y w doł wrzucić. Tamże aparat cerkiewny wszelki zabrał y sam iako y dokond uiechał, y w tym do wzięcia wiadomości protestantka czyni warunek. A przy odieździe zbóycy, lubo na poły umarła w takowym żalu y strachu, zaraz okolicznym sąsiadom takowy gwałt, niesłychane morderskie zabójstwo we własnym dworze szlacheckim, za niażdżem potajemnym y nagłym gwałtownym, mimo boiaźń Bożą, prawo y pokoy pospolity, ogłosiła; zatym, ciało odkopawszy, w grodzie Witebskim praesentowała. Przeto, chcąc consequenter a primario sprawiedliwie y słuszenie o rozlaną niewinną krew, morderską, bezbożnie, małżonka swego prawem czynić, samego zbóycę, herszta y brata iego y innych consiliarzow, pomocnikow, przechowaczow zbóycy y raptu, także poddaństwo ichmw Sawłowickie, im świadome, uczestnikow zabójstwa, prawnie inwestygować, conwinkować, gwałtu, raptu, plus minus, na złotych 80,000, osobliwie strat, nakładow prawnych, dochodzić na wszelkich dobrach zabóycow, consiliarzow, pomocnikow y przechowaczow zbóycy, herszta y zrabowaney substancy, albowiem kon-

no z sobą nie uwiozł, z dalszą obszernością productu rzeczy y żaloby przez patrona, oraz z doskonalszą investigatią raczey tychże samych pomocników, przecho-
waczow y consiliarzow do zatłumienia impune krymi-
nału, przez inquisitią, niżli . . . niewinną hańbę na pro-
testantkę, szczegulnie chcąc odstraszyć od dochodzenia
kryminału srogiego, wnasza y fortunę spólną z bratem,
czyniąc się być niewinnym, przy potędze colligacy ochra-
niać usiłunie od wskazow prawnych jmc pan Marcyan
Sawicki, iawny naieżnik, skryty zabòyca. Zaczym, com-
pelluiąc do dalszych dowodow prawa, intentowała actio.
Z drugiey strony, za żalobą seorsive jmpa Marcyana Sa-
wickiego z jeymścią panią Maryanną Boguszowną, sędzi-
anką grodzką Witebską, Michałową Antoniną Lubo-
szczynską, mieczną Wittbą, iako samą pryncypalką, y
zichmm panym Adamem y Janem Luboszczynskimi, sy-
nami jeymci, z dokładem jaśnie wielmożnym wielmoż-
nemi ichmm panym opiekunami jeymci, tudzież z sługami
y pomocnikami jeymci, w iedney radzie y namowie bę-
dącemi, za pozwem, seorsive wyniesionym przed nas,
urząd grodzki Wittbki, mieniąc o to iż co obżałowana
jeymć, przepomniawszy boiażni Bożey, srogości prawa
pospolitego, constytucy seymowych, na takowych ludzi
surowie opisanych, widząc załuiącego delatora człowieka,
w młodym wieku będącego, prawa nie świadomego,
chcąc niesłusznie fortunę onego sobie przywłaszczyć, uroś-
ciwssy iakowas niesłuszną, pomówną, uszczypliwą za-
łobę, calumniose na szkodę delatora sporządzoną, crimi-
naliter załuiącego oskarżywszy, iakoby delator, będąc
świadomym fortuny obżałowanych, gotowych pndzy, zło-
ta, srebra, ochędostwa y różnego splendoru y depositow
w maietności y dworze, nazwanym Hralewie, w wdztwie
Wittbm leżącym, będąco, w roku przeszłym 1712, iako
y w terazniejszym 1713, z wiosny, różnych dni, zgro-

madzaiąc poddaństwo swe, na pomieniony dwor naieżd-
zać, konie, bydło zabierać, saszepekki oddzierać, ruino-
wać y iakoby, w roku tymże 1713, miesiąca Septembra
dnia 26, z bratem swym rodzonym, jmpm Adamem Sa-
wickim, z gromadą ludzi, czeladzi y poddanstwa, ze
strzelbą, cepami, kijami, pieszo, konno, y z poddanymi
dla zabicia y rabunku na maietność obżałowaney pota-
iemnie, a potym gwałtownie, z wielkim tumultem na-
padać, samego jmpa Luboszczynskiego zabiać, pieniądze
gotowe, cynę, miedź, złoto, srebro, siadzenia, szory, sol,
miody, mięsiwa, konie, owo zgoła wszystko do szcztu
ruchomość zabierać, do maietności Sawłowicz prowadzić,
co nigdy w samey rzeczy nie było y nie iest y obżało-
wani na załuiącym dowieść nie mogą; y żadną radą, po-
mocą bratu swojemu do zabicia jmpa Luboszczynskiego
nie był, na dom nigdy obżałowaney nie naieżdzał, rze-
czy żadnych nie zabierał; a że się to przez rodzonego
jmści, za powodem y okazyą samey obżałowaney jmści
(?), stało, tedy załuiąc y delator, podług prawa pospo-
litego, za to pokwitować y na fortunie szkody po-
nosić nie powinien, y fortun żadnych jmpa rodzonego
y samey osoby nie ochrania, a obżałowani, szczegulnie
tylko czyniąc na niewinną wexe załuiącego delatora, po-
mieniony, niesłusznie uszczypliwy, na szkodę, sporzą-
dziwszy proceder prawny do skutku, a załuiącego do
wieczney zguby prowadzić usiłunie y odebraniem fortuny
y samego o śmierć przyprawieniem srogie odpowiedzi y
pochwałki czyni. Maiąc tedy załuiący aktor od obżało-
wanych ichmw tak wielką krzywdę, a chcąc o to pra-
wem czynić, pomienioną, potwarną, uszczypliwą załobę,
iako niesłuszną, na szkodę delatora sporządzoną, ze
wszytką rzeczą, w niey wyrażoną, kassować, honor y
substantią swą od impeticy obżałło warować, poen, które,
podług prawa pospolitego, do osob obżałowanych ścią-

gać się będą, y szkod, których sobie aktor na złotych 400 praetendit, dochodzić y requirować, tym pozwem grodzkim Witebskim. Po zażywanych tedy dylacyach y po combinacy w tey sprawie ab utrinque aktorow, iako osobliwy w tey sprawie, de data roku 1713, meca Octobra dnia 9 ferowany, dekret w sobie wyraża, na terminie tedy niniejszym, wysz na dacie pisanym, drugi jimpan Adam Sawicki, iawny criminalista, zabójca, raptor, naieżnik, będąc przywołanym do prawa potrzykroć przez jenerała jkrmei wdztwa Wittbo, sądow naszych pilnującego, Jozepha Szydłowskiego, od aktorow patron, za mocą słuszną, prawną, sobie do tey sprawy daną, przy bytności samey jeymści pani Marcyanny Boguszowny Luboszczynskiej, mieczney Witebskiej, jmp Jerzy Piotr Jaroszewie, oczewisto stanowił, a obżałowany jmp Adam Sawicki, iawny criminalista, zabójca, raptor, naieżnik, iako się sam do prawa nie stanowił, tak ani żadney wiadomości o niestaniu swym nam, urzędowi, y stronie swey powodowey nie uczynił; zaczym, wysz rzeczony żalujących aktorow patron podanego y położonego pozwanemu jmei oczewisto, w ręce, w majątności y dworze, nazwanym Sawłowiczach, w Wittbm wdztwie leżącey, pozwu y zeznaniem onego oczewistym przed jmpm Michałem Antonim Białynickim Birulą, łowczym y pisarzem, kolegą naszym, słusnie, prawnie dowiodszy y pilność troyga wołania, na tym pozwie napisaną, stronie swey okazawszy y żalobę z onega o rzecz, wysz wyrażoną, a szerzey w tym pozwie opisaną przełożywszy, na dowod samey rzeczy produkował, protestatją, wespol z relacją jeneralską, według prawa sprawioną u xiąg grodu Wittbo, de data roku 1713, Octobra dnia 5, o tyrańskie zabicie y zrabowanie substancy jmpa Michała Luboszczynskiego, miecznego Wittbo, czytał y pokładał, a po przeczytaniu żaloby pokładał y czytał ob-

duetio zabójstwa, rabunku okolicznym szlacheie, sąsiadom, po przeczytaniu obduety pokładał y czytał praesentatją ciała jmpa Michała Luboszczynskiego, miecznego Wittbo; po przeczytaney praesentacy pokładał y czytał regestr zrabowanych rzeczy; po którym productie y allegacy, wzdania obżałowanego jmei, poniewasz do prawa nie stawa w roku zawitym, na upad w rzeczy, a zatym, podług prawa, żaloby y popełnionego criminalu, na banicyą wieczną, na infanią, na gardło, na łapanie, gdzie poścignąć może, z pomocnikami, wzdania za głowę p. Michała Luboszczynskiego, miecznego Wittbo, według artykułu 27, z rozdziału 11, kop 100, groszy liczby litewskiej, za naiazd kop 20 Lit., za szkody, nakłady prawne złło. 100, sowito złło. 200, za rapt, za straty prawne wskazu na wszelkich dobrach pozwanego zabójcy, pryncypała, in summa, podług prawa y żaloby, 170,355 złło., na wszelkich dobrach leżących, ruchomych, summach pnżnych, gdziekolwiek y u kogokolwiek będących, y na majątności Sawłowiczach, gdzie o to pozwy pokładano, a samego obżałowanego, względem popełnionego kryminału o zabicie samego jmpa Luboszczynskiego, także o zabranie y zrabowanie substancy, na banicyą wieczną, na infamią, na łapanie, na garło, gdzie poścignąć może, z pomocnikami, poddanstwem Sawłowickim, wskazania, y oraz, według prawa coaequationis jurium, dla publikowania tych banicy y infamij, jenerała sądowego przydania, publikować nakazania, a za wskaz summy na majątności y dworze Sawłowiczach, w wdztwie Wittbm leżącey, na której pozwy pokładano, dla uczynienia za wskaz exekucy y odprawy urzędnika grodzkiego, którego sobie strona użyć zechce, naznaczenia, założywszy na sprzeciwne stronę temu dekretowi dalsze winy prawne, in Volumine Legum opisane, u nas, urzędu, prosił y domawiał. A tak my, urząd, w tey

sprawie jmci pani Maryanny Boguszcowny Luboszczynskiej, mieczney Witebskiej, z jmścią panem Adamem Sawickim, pomocnikami, za pozwem o rzecz, wyżej wyrażoną, widząc, iż obżałowany, będąc zapozwanym do prawa potrzykroć, a nad prawo y czwarty raz, przywołanym, tak sam do prawa nie stawał, iako y żadney wiadomości o niestaniu swym nam, urzędowi, y stronie swej powodowej nie uczynił; przeto, my, urząd, obżałowanego jmci, pomocników, poddanych Sawłowickich, iako prawu nieposłusznych w roku zawitym, na upad w rzeczy wzdaemy; a zatym, podług prawa, załoby y domawiania się patrona, podług popełnionego kryminału, na banicyą wieczną, na infamią, na garło, na łapanie, gdzie pościęgnąć może, z pomocnikami, wzdaemy; a za głowę jmpa Michała Luboszczynskiego, miecznego Wittbo, według artykułu 27, z rozdziału 11, kop 100, sowito kop 200 groszy liczby Litewskiej, za naiazd kop 20 Litt., za szkody, nakłady prawne złło. 100, sowito złło. 200, za rapt, za straty prawne na wszelkich dobrach pozwanego zabójcy, pryneypała, a z wpisanym y pamiętnym, nam, urzędowi, danym et cum lucris zapłaconym, wszystkiego in summa, podług prawa, załoby, 170,355, na wszelkich dobrach leżących, ruchomych, summach pieniężnych, gdziekolwiek y u kogokolwiek będących, y na majątności Sawłowiczach, gdzie o to pozwy pokładano, a samego obżałowanego, względem popełnionego kryminału o zabicie jmpa Luboszczynskiego, także o zabranie y zrabowanie substancy, na banicyą wieczną, na infamią, na łapanie, na garło, gdzie pościęgnąć może, z pomocnikami y poddanstwem Sawłowickim, wskazujemy, y oraz, według prawa coaequationis iurium, dla publikowania tych banicy y infamij, generała sądowego przydaiemy, publikować nakazujemy; a za wskaz summy na majątności y dworze Sawłowiczach, w

wdztwie Wittbm leżącey, na którey pozwy pokładano, dla uczynienia za wskaz exekucy y odprawy, urzędnika grodzkiego, ziemskiego, którego sobie strona użyć zechce, założywszy na sprzeciwłą stronę temu dekretowi dalsze winy prawne, in Volumine Legum opisane, naznaczamy. A ratione jmpa Marcyana Sawickiego, podług domawiania się patronow, na inquisitią dopuszczamy. A gdy termin przypadł tey banicy y infamij, tedy Jozeph Szydłowski, jenerał jkrmsci wdztwa Wittbo, sądow naszych pilnujący, dość czyniąc prawu pospolitemu y dekretowi naszemu, jmpa Adama Sawickiego y pomocników iego za banite y infamissa w izbie sądowej et in foro publico obwołał y ogłosił, y tę publikacyą swą, a loco publicationis rediens, judicialiter zeznał. Która sprawa, iako się agitowała, iest do xiąg grodzkich Witebskich wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 265—269.

67.

Приказъ вел. гетмана в. княж. Лит. Лудвига Поцѣя всѣмъ начальствующимъ войскъ туземныхъ и союзныхъ о непривлеченіи имѣній Полоцкаго ун. архіепископа Сильвестра Лада Пешкевича, въ г. Витебскѣ и въ воеводствѣ расположенныхъ, ни къ какимъ воинскимъ повинностямъ, подѣ опасеніемъ за противное строжайшихъ взысканій по военнымъ законамъ, такъ какъ скарбовый трибуналъ призналъ имѣнія эти вотчинными. а) 1713 г. Октября 31.

Acticatio ordynansu jwjmpa hetmana wo xa Litto na ochronę dobr Jurkowszczyzny y slobodki Witebskiej, będącey mitropolickich.

а) Сравни. выше док. подъ № 49, о Богоявленскомъ правосл. монастырѣ.

Roku 1713, mca Octobra dnia 31.

Na urzędzie jkmei grodzkim Wittbm etc., comparens personaliter zawiadowca Jurkowski jwgo jmści xdza Sylwestra Łado Pieszkiewicza, arcybiskupa Połockiego y Witto, jmp Andrzej Wilimowicz, ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Witto podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, hetman wielki wo xa Litto etc., wszystkim in genere ich mościom panom officialistom woyskowym y całemu rycerstwu woysk wo xa Litto utriusque auctoramenti, Polskiego y cudzoziemskiego zaciągu, osobliwie ichm panom regimentarzom, generałom, brygadyerom, pułkownikom, obersztleytmantom, majorom, rotmistrzom, porucznikom y komukolwiek ten mój ordynans praesentowany będzie z ichm panow woyskowych, subsystentą w wdztwie Wittbm mającym. Po zaleceniu chęci moich, oznaymuje: Poniewasz ex deductione na trybunale skarbowym constitutiami dawnemi są dobra, Jurkowszczyzna jurysdyka, alias słobodka w mieście Witebsku, podhorodzie, Zadwinie y Papin cum attinentijs nazwane, episkopij Witebskiey dziedziczne ex antiquo, zaczym ja, zachowując te dobra przy prawie popolitym, serio wm panom, pod ścisłością artykułow woyskowych, intymuje, ażebyście do wysz pomienionych dobr, jako dziedzicznych, nie interessowali się y do exdywisy subsistency zimowey nie pociągali, a jeżeliby były w exdywizyą podane, tedy kassuje y annihiluje, y żadnemi przecho-dami, noclegami, popasami, furazami, zabiegami, czatami, ugody, dyskrecij, wymaganiem koni, wołow, podwod zabieraniem, prowiantami, wymyślnymi paletami et quocunque tytulo aut praetextu militari aggrawować y uciemiezać nie wazyli się. O które dobra tak, iako o moje własne, serio, cum poenis irremissibilibus wed-

ług artykułow woyskowych, sądzić y karać deklaruję. Dat w Rożance, dnia 29 Augusta 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki hetmanskiey temi słowy: Ludwik Pociey, hetman wielki wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 228.

68.

Приказъ того же гетмана Поцѣя полковнику конно-драгунскаго полка польнаго гетмана вел. княж. Лит. о расположеніи оставшихся людей этого полка на зимнія квартиры въ имѣніяхъ староства Усвятскаго съ принадлежностями, въ Великомъ Селѣ, Бобрѣ, Кастерининѣ, Терешкахъ, Бублевѣ, Шухвостѣ, Загоранахъ и Жерноськахъ, впредь до дальнѣйшихъ распоряженій, — съ тѣмъ, чтобы люди эти, во время прохода, соблюдали военную дисциплину, не касаясь имѣній шляхетскихъ, подъ смертною казнью, и чтобы довольствовались жилищемъ и пищею, какими пользуются мѣстные хозяева, получая еще только три гроша, на пиво, подъ опасеніемъ иначе отвѣтственности своимъ имуществомъ, по суду его, гетмана. 1713 г. Ноября 4.

Acticatio ordynansu jwjmpa hetmana wo wo xa Litto na lokacyą zimową do starostwa Uswiatskiego y innych.

Roku 1713, m. 9bra d. 4.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, comparens personaliter, jmp Michał Pietkiewicz, kwatermistrz regimentu konnego dragonskiego jwo jmpa hetmana polnego wo xa Litto, ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu wa Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztelan Wilenski, hetman wielki wo xa Litto etc., jmpu pułkownikowi, a w niebytności jmpu obersztleytnantowi, maiorowi lub commendę mającemu, regimentu kon-

nego dragonskiego jwjmpa hetmana polnego wo xa Litto. Po zaleceniu chęci mych, daię ten ordynans, za którego dōysciem abys wmp na obięcie locaty zimowey ordynował ludzi, pozostałych od regimentu w wdztwo Witt., do dobr, nizey specifikowanych, jako to: do dobr starostwa Uswiackiego cum attinentijs y dobr, Wielkie Siolo, Bobr, Kascierynin, Ciereszki, Bublewo, Szuchwost, Zahorany, Żarnosieki nazwanych; którzy, stanawszy wcześniej, rozmiarkuią na regiment kwatery, nim wmp sam, po skonczoney kampanij, z całym regimentem naciągniesz, dla którego nastąpi moja dalsza dyspozycya tak do dachu, iako y hiberny. Interea ci ludzie ordynowani zostawać będą w commendzie regimentarskiey jwjmpa wdy Witto, paryeruiąc jmcinym iako własnym moim ordynansem. W iściu zachować mają omnem modestiam et disciplinam militare, dwory szlacheckie, dobra ich, na tracie będące, iako, moje własne, in omni integritate et immunitate zalecić, pod gardłem, zachować injungo, samym szczegulnie dachem y wiktem, jakim gospodarze żyją, żyć ludzie regimentowi powinni, y groszy trzy na piwo, żadnych więcej porey nie wymagając, sub refusione de proprio w sądach moich, ktoby się secus ważył. Datt w Rożance, dnia 29 Augusta, anno 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki hetmańskiej temi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 230.

Приказъ того же гетмана Поцѣя бригадиру лейбъ-кавалерійскаго его, гетмана, полка, Брандту, о расположеніи оставшихся отъ онаго людей на зимнія квартиры въ г. Витебскѣ, кромѣ свободныхъ, по конституціи, плацовъ, въ староствѣ Езе-

рицскомъ, Козьянахъ, Степановщинѣ, Выдрѣ и Орлѣ съ ихъ принадлежностями, — съ тѣми же предупрежденіями. 1713 г. Ноября 4.

Acticatio ordynansu jwjmpa hetmana wo wo xa Litto na lokacją regimentu raytarskiego w wdztwo Witebskie y miasta Witebska.

Roku 1713, msca Nowembra 4 dnia.

Na urzędzie ikmści grodzkim Witebskim etc., compars personaliter jmp Franciszek Lamszteft, porucznik jkmści regimentu raytarskiego, jwo jmpa het. wo wo xa Litto, ten ordynans z rzeczą, w nim wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pociey, kasztellan Willenski, hetman w. wo xa Litto etc., włmu jmści panu Branttowi, brygadyerowi jkmcі leyb-regimentu mego raytarskiego, a w niebytności commendę regimentową mającemu. Po zaleceniu chęci moich, daię ten ordynans, za którego dōysciem abys wmw pan na obięcie lokacij zimowey ordynował ludzi, pozostałych od regimentu, w wojewodztwa Witebskie, do dobr nizey specifikowanych, iako to: miasta Witebska cum suis attinentijs, excepto samych placow, per constitutionem libertowanych, starostwa Jezierzyskiego cum sius omnibus attinentiis, Kozian cum attinentiis, Stephanowszczyzna y Wydry cum attinentiis, Worleie cum attinentiis. Którzy, stanowszy wcześniej, rozmiarkuią na regiment kwatery, nim wmw pan sam, po skonczoney kampanii, z całym regimentem naciągniesz, dla którego nastąpi moja dalsza disposicia tak do dachu, iako y hiberny. Interea, ci ludzie ordynowani zostawać będą w commendzie regimentarskiey jwo jmp wojewody Wittbo, parieruiąc jmcinym, iako własnym moim ordynansem. W iściu za-

chować maia omnem modestiam et disciplinam militarem, dwory szlacheckie, dobra ich, na trakcie będące, iako moje własne, in omni integritate zalecić, pod garłem, y zachować iniungo. Samym szczegulnie dachem y wiktem, iakim gospodarze żyją, żyć ludzie regimentowi powinni, y groszy trzy na piwo, żadnych więcej porcyi nie wymagając, sub refusione de proprio w sądach moich, kto by się secus ważył. Dan w Rozance, dnia 29 Augusta, anno 1713. U tego ordynansu, przy pieczęci, podpis ręki hetmanskiey temi słowy: Ludwik Pociey, hetman w. wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 231.

70.

Объявление Виленскаго бискупа Казимира Бржостовскаго, коимъ обязываетъ, подѣ страхомъ отлученія отъ церкви, все подвѣдомственное ему духовенство, при встрѣчѣ съ Полоцкимъ земскимъ судьей Самуиломъ и Оршанскимъ старостою Михаиломъ Пржисѣцкими, а также Оршанскимъ писаремъ Иосафатомъ Лукомскимъ и сообщниками ихъ, увѣщевать, просить ихъ и строго воспретить имъ, чтобы не возбуждали, а возбудивъ, не продолжали въ какомъ либо свѣтскомъ судѣ, тѣмъ болѣе въ трибуналѣ вел. княж. Лит., дѣла относительно денежной суммы, завѣщанной Кречетовскимъ въ пользу Витебской іезуитской коллегіи, — подѣ взысканіемъ, въ противномъ случаѣ, штрафа по 10,000 червонцевъ съ каждаго изъ нихъ на благочестивыя цѣли и на предметъ отлученія ихъ отъ церкви, которое будетъ тогда объявлено и публиковаться до тѣхъ поръ, пока означенное дѣло, уже начатое іезуитами въ бискупской консисторіи, не будетъ рѣшено тамъ окончательно. 1713 г. Ноября 5. а)

Acticatio inhibitij, służącey w Bogu przewielebnym iehmściom xieży Jezuitom Witebskim.

а) О завѣщаніи скарбника Вит. воев. Антона Кречетовскаго см. Истор.-Юрид. матер., вып. XIX, док. 35.

Roku 1713, mca Nowembra dnia 5.

Na urzędzie jkmci grodzkim Witebskim etc., palam comparens coram actis grodu wdztwa Witto, w Bogu przewielebny jm xdz Michał Kaczanowski, minister collegium Witto Societatis Jesu, te inhibitia na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta tegoż grodu podał, w te słowa pisaną: Constantinus Casimirus Brzostowski, Dei et apostolicae sedis gratiâ episcopus Vilmensis, sanctissimi dni nri, dni Clementis, divina providentiâ, papae, Undecimi praelatus domesticus et solij pontificij assistens, abbas Clarae Tumbae. Illustribus, admodum reverendis dnis decanis, parochis, commendarijs, vicarijs, altaristis caeterisque quibusvis dioecesis nrae Vilmensis presbiteris ac clericis, scholarum rectoribus, ecclesiarum ministris, tenore praesentium requirendis, salutem in Dno. Novoritis, quia in termino hodierno, ex actis corservato, in causa admodum reverendi patris Mathiae Kownacki, Societatis Jesu rectoris collegii Vitebscensis, ratione summae pij legati pro anima sua et ad pias causas, testamento per magnificum dominum, piaae memoriae, Antonium Krzeczetowski inscriptae collegio et templo Vitebscensi Societatis Jesu, instante actorea parte iudicium officij nostri inhibitionem decrevit contra perillustres magnificos dominos Samuelem iudicem terrestrem Polocensem et Michaelem capitaneum Orsenssem Przysieccios, nec non Josaphat Łukomski notaridam Orsenssem, ne de hac causa, in iudicio spiritali pendente, dicti perillustres magnifici domini inculpati reverendos patres religiosos Societatis Jesu collegij Vitebscensis, contra decreta consistorialia, evocatorie, extra forum spirituale, ad aliud turbent et vexent. Quocirca vobis supra scriptis executoribus nostris, in virtutae sanctae obedientiae et sub poena excommunicationis, mandamus, qua-

tenus visis praesentibus literis nostris personaliter accedentes antedictos inculpato, perillustres magnificos dominos Samuelem judicem terrestrem Polocensem et Michaelem capitaneum Orsenssem Przysieccios, tum Josaphat Łukomski notaridam Orsenssem, eorumque complices, in uno conductamine existentes, ipsos auctoritate nostra monentis et requiratis ac serio inhibeat, prout nos praesentibus monemus et requirimus ac serio inhibemus, ne dicti inculpato omnes in singuli praesentem causam in ullo quovis iudicio saeculari, praesertim in tritunali magni ducatus Litvaniae, attentent, ettentatam prosequantur, actores vexent, sub poena in singulos decem millium imperialium, pijs locis applicandorum et in subsidium excommunicationis, ipso facto declarandae ac publicandae, donec causa hac (haec?) finaliter discutietur in iudicio officij nostri. In quorum fidem etc. Datum Vilnae, in palatio nostro, anno Dni millesimo sepcentesimo (septingentesimo?) decimo tertio, die trigesima mensis Octobris. U tey inhibitij, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Georgius Casimirus Ancuta, th. dr, canonicus et officialis generalis Vilnensis, manu propria. Poniżey pieczęci podpis w te słowa: Mathias Casimirus Gudelewicz, aplicus et actor. consist. ep. Viln. mp. Która to ta inhibitio, za podaniem do act przez osobę, wysz specyfikowaną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięta y wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 233—234.

71.

Грамата кор. Августа II объ учреждении комисии для по-
вѣрки границъ между староствами Усвятскихъ, Подусвятскимъ

и Езерищенскимъ, а также державою Рындынымъ, для разрѣшенія споровъ, возникшихъ между ними. 1713 г. Но-
ября 14.

Actykacia kopij instrumetu jkrmsci, od ichmw ppw Stanisława Eydziatowicza, podkomorzego Smolenskiego, Woyciecha Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, dany na roziazd gruntow Uswiackich y Poduswiackich y innych.

Roku 1713, msca 9bra 14 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim ettc., stanowiący oczewisto, sługa jmpa Michała Antoniego Biruli, łowczego y pisarza grodzkiego Wittbo, commissarza jkrmści, pan Stanisław Ostrowski, kopia z instrumetu jkrmści, daną od ichmw ppw Stanisława Eydziatowicza, podkomorzego Smolenskiego, Woyciecha Antoniego Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, comissarzow jkrmści, do aktt xiąg grodu Wittbo podał, w te słowa pisaną: August Wtóry, z Bożej łaski król Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki Kiiowski, Wolynski, Podolski, Podlaski, Smolenski, Siewierski, Czernihowski, Inflatski, dziedziczy xiąże Saski y elektor. Oznaymuiemy, komu by o tym wiedzieć należało, iż proszeni byliśmy przez panow rad, urzędnikow naszych, przy boku naszym . . . imieniem wielmoż . . . ryskiego, podkan . . . Kozielska Oginskiego . . . abyśmy w zachodzą . . . o grunty, jeziora y inne dyferencję tak starostwa Uswiackiego, jako też starostwa Jezierzyskiego y Poduswiackiego wlmżgo Marciana z Kozielska Oginskiego, kasztelana Witebskiego, także Ryndzina urodzonego Mikołaja Niemielkiego, in coguitate (contiguitate?) tych starostw, w woiewodztwie Witebskim leżących, mieszkającego, pro cognitione iurium granicierum et

dyferentiarum y dla należytego pomiarkowania y uspokojenia, osobliwych commissarzow naszych naznaczyli y ordynowali. W czym widząc być rzecz słuszną, zwłaszcza gdy consensus partium y prośba zachodzi, na rozgraniczenie y uznania wszelkich granic, gruntow y duktow, między mianowanymi starostwami y innemi zachodzącemi controversiami, commissią naznaczamy; pro qua expedienda, commissarzow naszych, urodz. Stanisława Eydziatowicza, podkomorzego Smolenskiego, y urodzonego Woyciecha Dąbrowskiego, skarbnika Liwskiego, naznaczamy, y urodzonego Michała Birulę, łowczego y pisarza grodzkiego Witebskiego, Jana Skorke, czesznika Orszanskiego, którzy znioszy się z sobą . . . tey commissiey termin, mieysce juryzdykciey . . . naznacza y strony . . . obwieszcza, a po . . . dukciey ad locum dyferentiarum ziachawszy, cognoscent . . . słuszenie należało . . . bus deducetur dis . . . uspokoią y dukta granic odnowią y ograniczą, salva non nisi a definitiva sententia do nas y sądow naszych zadwornych assesorskich parti injuriatae appellatione. Którey to Kommissiey swojej relacją nam, na sądach naszych relacinych, uczyniwszy, aktum commissij swey do metryki w. x. Litto oddadzą y aktykować powinni będą. Securitatem zaś tey commissy tak urodz. commissarzow naszych, jako y ludzi, connexią z nią mających, euntium et redeuntium, tak jako commissy głównych y trybunału wo xa Litto, waruiemy. Na co, dla tym większey powagi y pewności, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wo xa Litto przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia ośmego miesiąca Marca, roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego trzynastego, panowania naszego szesnastego roku. U tego instrumentu podpis ręki nay. krula jmści, przy pieczęci wo xa Litto, tymi słowy: Augustus Rex. Który to ten instrument, za oczewistym onego podaniem przez osobę,

wyż wyrażoną, iest do akt grodu Wittbo przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 240—241.

72.

Приказъ вел. гетмана в. княж. Лит. Поцѣя всеѣмъ начальствующимъ войскъ какъ мѣстныхъ, такъ и иноземныхъ, и проч. объ освобожденіи имѣнія Путилова и пустошей Щучина и Бокшина со всеѣми принадлежностями, владѣнія товарища Пятигорской роты Витеб. кастеляна, Казимира Папроцкаго, отъ постоя войскъ и отъ всякихъ воинскихъ повинностей. 1713 г. Ноября 15.

Aktykacya excepcyi y ordynansu na dobra ziemskie Pucilowo cum attinenecys, w wdztwie Witebskim leżące, jmpn Kazimierzowi Paprockiemu służących.

Roku 1713, msca 9bra 15 dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim etc. takowy ordynans y excepcya, regulująca do uniwersału tegoż jwo jmpa hetmana wo wo xa Litto, ad acta grodu wdztwa Wittbo, comparens palam, jmpn Kmrz Paprocki, w tym że grodzie Wittbm, podał, w te słowa pisany: Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pocię, hetman wielki wo xa Litto etc., ichmm ppm regimentarzom, pułkownikom, porucznikom y wszystkim in genere tak polskiego, iako cudzoziemskiego rycerstwa wo xa Litto, officialistom woyskowym y officerom, commendy mającym, oraz commissarzom y deputatom dachowym y komu by o tym wiedzieć przynależało. Donoszę do wiadomości, iż, chcąc mieć w osobliwey ochronie moiej dobra ziemskie, Pucilowo nazwane, cum attinen-

cys, pustoszy Szczuczyno, Kokszyrna, w possessyi jpa Kazimierza Paprockiego, towarzysza chorągwi Petyhorskiej jwo jmpa kasztellana Wittbo, mil cztery od Witebska leżące, wydaie ten moy ordynans, za odebraniem którego, stosuiąc się do uniwersału, wydanego, abyście wmmppe ullo praetextu tam nie interessowali się, ale owszem dobra pomienione z przykupami wieczystemi, ziemskimi Szczuczyno-Kokszynskimi, luboby inna iaka przez omyłkę wypaść miała z kancelarij moiej ordynacya pierwsza albo polednieysza, którą ninieyszym ordynansem kassuię y annihiluie, pilno zalecaiać y intymuiąc, abyście wmmppe, inquantum by iakimkolwiek praetextem tam wkroczyli, in instanti ztamtąd, za dóysciem tego ordynansu, ustapili, a w innych, sobie naznaczonych, dyspartymentach mieścili się, a te dobra nietylko od furazow, porcij, prowiantow, ustaw, consistencyi dachowey y wszelkich innych contrybucyi żołnierskich y dyskretyi uwolniali y one mijali, iako moje własne, ab omni onere militari excypuiąc. Co pilno zalecaiać y intymuiąc, podpisem, przy pieczęci moiej, stwierdzam, z niedość czyniacemi tey wyrazney woli moiej y ordynansowi stricte sądzić się obiecuiąc. Dtt w Lwowie, dnia 23 Septembra 1713 roku. U tego ordynansu y excepcyi, przy pieczęci, podpis ręki hetmanskiej temi słowy: Ludwik Pociej, hetman wielki wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 242.

73.

Жалоба Витебскаго ландвойта Данила Заранка, отъ имени города и посельскихъ мѣщанъ имѣнія Подавалицъ, на Витеб. хорунжича Михаила Храповицкаго, за многократныя наѣзды его на этихъ мѣщанъ, жестокое угнѣтеніе, ограбленіе ихъ

и принужденіе къ работамъ въ его имѣніи, какъ бы крѣпостныхъ своихъ людей. 1713 г. Ноября 15.

Żałował y soleniter protestował jm pan Daniel Zaranek, lantwoyt miasta Witebska, za mieszczan poselskich, od miasta Witebska, na jmci pana Michała Chrapowickiego, chorążycy Witebskiego, o to y w ten sposób, iż jmc nie żadney rzeczy nie należącey do tych mieszczan poselskich, nazywaiących się Podowalic, od miasta Witebska leżącym dobrom onym przez lat nie-mało expulsią czynił, naieżdżaiąc sam swoją osobą y przez nasłanych obżałowanego czeladzi dworney, różnych lat, różnemi czasy, miesiący y dniami, samych żalobliwych bił, mordował, grabieżem bydło, konie, fanty różne zabierał, rozkazuiąc, sobie aby robocizne pełnili, ni-by pan wieczysty, y na które do maiętności, natenczas dzierżawy obżałowanego, y wieczystey Podberezia, wojewodstwie Witebskim leżącey, chodzili z musu, tak konno ludzie y piechotno męszczyzn y białygłow; nie mając żadnego pretextu do tych mieszczan żalobliwych, nie bynamniey należącey, violente modo czynił y one niemilosiernie drapieżyl; nie dbaiąc na żadną perswazie listownę y glosłownę, takowych swoich zawziętych umysłów nie przestawał. Naostatek, w roku 1711, na-iachawszy na tych że żalobliwych, mieszczan, na wieś y domy onych, samych rozpedziwszy, dzieci y żony przestraszaiąc, żalobliwemu mieszczaninowi poselskiemu z onych, na imie Sieleźniowi Awdakimowi, konia, kosztuiącego talarow 20, nie nie będąc winnemu, wziół, a gdy za niepoiednokrotnym upomnieniem się wrócenia konia onego tak samych przez się, y przyiaciół różnych, aby ten koń, iako niewinnie wzięty, był wrócony, żadnym sposobem wrócić nie chciał y nie wrócił, grożąc za takowy upominek y odezwę zabiciem na śmierć. O co wszystko żalobliwy chcąc prawem dochodzić, iako to

o poczynione expulsie, bicie, grabieże, przestachy pędzących na robociznę, tak męszczyn konnych y piechotnych, białychgłow, ludzi, przez lat niemało, iako y konia zagrabionego niewinnie y onego dotąd niewrócenia, o odpowiedź y pochwałki zabiciem na śmierć załobliwych, szkody, nakłady y winy prawne y o to wszystko, co czasu prawa, przez patrona product dowodzone będzie, dali tę swą protestacją, salva oney melioratione, do xiaąg grodzkich Witebskich zapisać,—co iest zapisa-no.—Roku 1713, msca Nbra 15 dnia, te załebe na urzędzie grodz. Wittbm opowiadano. Jerzy Piotr Jaroszewic, namieśnik grodz. wa Wittbo.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 243.

74.

Квитанція, данная скарбовымъ писаремъ вел. княж. Лит. Михайломъ Котломъ администратору Витебской таможенной заставы Андрею Война-Оранскому въ принятіи отъ него старыхъ таможенныхъ пошлинъ за 2-ю Іюльскую треть по 13 число Октября. 1713 г. Ноября 15.

Acticatia kwitu wlmo jmcі pana pisarza skarbowego wo xa Litto.

Roku 1713, msca Nowembra dnia 15.

Na urzędzie jkmcі grodzkim Wittebskim ettc., stawszy oczewisto na urzędzie grodu Wittbo, jmp Theodor Ulski, sługa jmpa Oranskiego, ten kwit ze skarbu wo xa Litto z rzeczo, w nim wyrażono, do act grodu Wittbo podał, his verbis wpisuiąc, który tak się w sobie ma: Ponizey, na podpisie ręki mey, mianowany, znam tym skryptem moim, danym jmcі panu Andrzeiowi Woy-

nie Oranskiemu, podczaszemu Sachaczewskiemu, administratorowi komory Witebskiey cła starego jkmcі, kwartału wtórego juliowego do dnia trzynastego Oktobra, podlug których oddanych registrow do skarbu importancyą wpadła, doszła in integro. In cujus fideм, dałem ten mój kwitt pomienionemu jmcі. Dan w Hanucie, dnia 5 Nowembra, 1713 roku. U tego kwitu podpis reki wlmo jmpa pisarza skarbowego wo xa Litto his verbis: Michał Kmrz Kociel, pisarz skarbowy wo xa Litto. Aprobacya zaś tego kwittu w te słowa: Michał Kmrz Kociel, podskarbi wielki wo xa Litto etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 244.

75.

Привилегія кор. Августа II, данная поручику полка Каменца Литовскаго Павлу Важинскому на освобождение деревни его Пракуды отъ всякихъ воинскихъ повинностей на 20 лѣтъ,—за исключеніемъ лишь общаго, въ случаѣ надобности, ополченія. 1713 г. Декабря 12.

Aktykacyia konsensu nayiasnieyszego jмсc króla Augusta Wtórego, urodzonemu Pawłowi Wazynskiemu danego.

Roku 1713, Decembra dnia 12.

Na urzędzie jkmcі grodzkim Witebskim, comparens palam coram actis grodu wa Wittbo, jp Paweł Wazynski, porucznik jkmości y ziemianin wttwa Wittbo, ten przywiley, sobie dany y służący, w originale pokładał y ad acta podał, w te słowa pisany: August Wtóry, z Bożey łaski król Polski, wielki xiaże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmudzki, Kijowski, Wołyński, Po-

dolski, Podlaski, Inflandzki, Smolenski y Czernihowski, a dziedziczny xiążę Saski y elektor. Oznaymujemy tym listem przywileiem naszym, komu to wiedzieć należy, iż, mając w należyтым respekcie zasługi urodzonego Pawła Ważyńskiego, porucznika regimentu Kamienca Litewskiego, które nam y Rzeczy Pospolitey w każdych oświadcza okazyach, nie mniej mając wzgląd na koszty y straty, które poniosł całą swą fortuna, dla Rzeczy Pospolitey y dostoięnstwa naszego odważywszy, tedy przychyliając się do wniesionej do nas, przez panow rad y urzędnikow naszych, przy boku naszym rezydujących, w imieniu iego supliki, wieczystą iego wieś, Prakudy zwaną, w wojewodztwie Witebskim leżącą, et (ab?) omnibus in genere oneribus regis na lat dwadzieścic uwalniamy, okrom pospolitego ruszenia, ieśliby, w tym czasie, na wsparcie oycyzny potrzeba wymagała; również od wszelkich ciężarow żołnierskich, stacyi, wydawania chlebow, stanowisk, noclegow y innych exalecyi (exolucyi?) uwalniamy. I odtąd ww hetmani y regimentarze nasi stacyi y chlebow naznaczać nie będą, ani chorągwie żadne stanowisk y noclegow w tey wsi, oraz y poddanych, w niey mieszkających, do wyiścia rzeczzonego terminu odprawować nie powinni będą, sub poenis, de disciplina militari sanctis. Na co, dla lepszej wiary y wagi, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wielkiego xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia ośmnastego msca Julii, roku Pańskiego tysiąc siedmset trzynastego, panowania naszego 16 roku. U tego przywileiu, przy pieczęci wielkiego xięstwa Litewskiego, podpis nayiaśniejszego króla wyrażają się słowy: Augustus Rex, a u dołu adnotacya następna: Uwolnienie ab omnibus in genere oneribus Reip. wieczystey wsi Prakudy urodzonego jmpa Ważyńskiego, porucznika regimentu Kamienca Litewskiego.

Który to takowy przywilej, za podaniem onego przez wyż wyrażoną osobę, iest do xiąg grodzkich wttwa Witebskiego przyięty y wpisany,

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 270.

76.

Листъ Витеб. воеводы Казимира Поцѣя, коимъ объявляетъ всѣмъ начальствующимъ войскамъ — какъ иноземныхъ, такъ и Рѣчи Посполитой вел. княж. Лит. о томъ, что, въ виду сомнительнаго еще исхода тогдашней войны, онъ, воевода, пригласилъ капитана Владимира Чарновскаго набирать способныхъ людей въ его, воев., пѣхотный полкъ, командовать ими, принимать унтеръ-офицеровъ способныхъ и достойныхъ, а непослушныхъ удалять и наказывать, — съ полученіемъ ему жалованья изъ казны и съ правомъ оставленія службы, еслибы представилось для него болѣе выгодное назначеніе, которое, впрочемъ, и самъ воевода ему общаетъ. а) 1713 г. Декабря 12.

Roku 1713, msca Decembra dnia 12.

Na urzędzie jkmści grodzkim Witebskim, przedemną, Samuelem Kazimierzem z Brusilowa Dorohinickim Kisiem, chorążym y podwoiewodzym Wittbm, od jasnie wlmzgo jm pana Alexandra Kazimierza Pocięia, wdy Wttbo etc., ustanowionym, comparens palam coram actis grodu w. Wittbo, jm pan Jan Jezierski takową capitulatią osobie, w niey wyrażoney, służącą, ad acta podał, w te słowa pisane: Kazimier Alexander na Kadzinie y Rzeczycy Pocięy, wojewoda Witebski etc., wszem wobec y każdemu zosobna, komuby o tym wiedzieć należało, osobiwie jednak jasnie wielmożnym ichmm panom re-

а) На 308 л. кн. помѣщенъ такой же листъ Витеб. воеводы Поцѣя, данный 14/16 Декабря 1713 г. Оттону Рейнгольду Игельстрому.

gimentarzom, generalom, pułkownikom, oberszterleytnantom, maiorom y wszystkim in genera ober y under officerom woyska cudzoziemskiego, Rzptey wo xa Litto. Po zaleceniu usług moich braterskich, donoszę do wiadomości, iż, gdy zawzięte na naszą oyczyzne nieprzyjacielskie zamachy ieszcze in dubio belli aut pacis attonitos utrzymują nas aleâ, ani publica tranquillitas totaliter nam reddita, ex aequo ludzi do boiu potrzebnych być osadziłem. Zaczyn, accomodując do wiernych usług jkmści y Rzeptej jm pana Włodzimierza Czarnowskiego, kapitana jkmści, conferowałem onemu kapitanstwo przy regimencie moim pieszym; z którym takową zawieram capitulatią. Obliguje jeomści, aby ludzie do usług wojennych zgodnych zaciągali y onych conserwowali przy należyтым porządku y komedzie swej przy regimencie. Gaża zaś kapitańska podług zwyczynu dochodzić powinna. Under officerow słusznych y godnych przymować ma a nieposłusznych abtankować i karać pozwalam; zasługi zaś dochodzić będą ze skarbu Rzptey, a in quantu by iaka legalitas wyciągała oddalenia się jmp kapitana od chorągwie lub wyszsa szarża zdarzała się, tedy dobrej to jmści permittitur woli; owszem y ja promotią moją deklaruje. Dan w Łukiszkach, anno 1713, msea Decembra 7 dnia. U tego listu przypowiednego, przy pieczęci, podpis ręki jwmgo jm pana wojewody Wittbo tymi słowy: Kazimierz Pociey, wojewoda Witebski, pułkownik jkmści. Który to przypowiedny list, za podaniem przez osobę, zwysz namienioną, do akt, iest do xiąg grodzkich Wittbch wpisan.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 281—282.

77.

Извлечение изъ купчей крѣпости, по коей Витеб. мѣщ. Дмитрій Кожемячинъ продалъ Витеб. стольнику за 640 копѣ грош. Лит. (=Русск. 289 р. 40³/₄ к.) Льву и женѣ его Христинѣ Богомольцамъ земельный участокъ, расположенный въ посадѣ Заручевскомъ, при улицѣ Большой, идучи изъ Заручайскихъ воротъ Нижняго замка съ правой стороны, гранич. съ одной стороны съ участкомъ Виленской капитулы, съ другой—участкомъ Витебской архіепископи, противъ улицы, ведущей къ церкви Св. Духа, а заднюю стороною прилегающій къ самой р. Двинѣ. 1713 г. Декабря 13.

Roku 1713, mca Decembra 13 dnia.

Na roczkach Decembrowych, porządkiem prawa popolitego sądzić przypadających y sądownie w zamku jkmei Wittbm odprawujących, przedemną, Kazimierzem Alexandrem Pocieiem, wojewodą Wittbm etc., a Michałem Antonim Białynickim Birulą, łowczym y pisarzem grodzkim wa Wittbo, odemnie ustanowionym, comparens personaliter, Dmitr Kożemiaczyn, mieszczanin Witebski, ten zapis wieczysty przedaźny na plac ziemski, wieczysty, na Zaruczewiu będący, jmpu Leonowi Bohomolcowi, stolnikowi Wittbu, y samej jeymci pani Krystynie Bartoszewiczownie Bohomolcowey, stoln. Wittbey, przyznał, który, słowo od słowa wpisując w xięgi, tak się w sobie ma: Ja, Dimitr Hrehorowicz Kożemiaczyn, mieszczanin miasta jkmści Witebska, czynię wiadomo y zeznawam tym moim dobrowolnym, przedaźnym, wieczystym listem zapisem, komuby o tym wiedzieć należało, teraz y napotym będącego wieku ludziom, iż ia, mając w mocy, władzy, spokoinym dzierżeniu y używaniu moim plac z ogrodem mój własny, prawu ziemskiemu podległy, leżący w mieście Witebskim, na posadzie Zaruczewskim, przy ulicy Wielkiej, idąc z zamku Nizniego z bramy Zaruczayskiej po prawej ręce, z iedney strony od placu

wielebney kapituly Wilenskiej, z drugiej strony od placu archiepiskopiey Witebskiej, naprzeciw ulicy, idącey do cerkwi Świętego Ducha, tyłem do samey rzeki Dzwiny przyległy, pod prawem ziemskim z dawnych czasow zostaiący etc., będąc ia natenczas pilno potrzebny summy pieniędzy etc., sprzedałem wiecznie y na wieki nieporuszenie wielmożnemu jmei panu Leonowi Bohomolcowi, stolnikowi Wittbu, y samey jeymei paniey Krystynie Bartoszewiczownie Bohomolcowey, stoln. Wittbey, za gotową, rękodayną summę pieniędzy, to iest, za kop sešćsett czterdzieście liczby Litewskiej etc. Pisan w Witebsku, roku 1713, mca Septembra 26 dnia. U tego zapisu wieczysto przedaźnego, przy pieczęciach, podpisy rak (продавца и свидѣтелей) temi słowy: Dmitr Hrehorowicz Kożemiaczonek etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 283—284.

78.

Извлечение изъ купчей крѣпости, по коей, 30 Сентября 1675 г., землевладѣлицы Витеб. воев. Христина и Евва Стахорскія, послѣдняя по мужу Прездѣцкая, продали, за 50 копъ грош. Лит., своему двоюродному брату, Василию Стахорскому, свой земельный участокъ, располож. въ предмѣстьѣ Витеб. замка, въ посадѣ Заручайскомъ, съ одной стороны при р. Двинѣ противъ древней церкви св. Петра надъ взвозомъ Петровскимъ, съ вольнымъ берегомъ, дѣланіемъ заколовъ для рыбной ловли на р. Двинѣ,—заднею стороною гранич. съ плацами Кіевскаго митрополита, а) а съ третьей—съ мѣщанскимъ плацомъ г. Витебска. 1713 г. Декабря 15.

Roku 1713, msca Decembra 15 dnia.

Na roczkach Decembrowych etc., postanowiwszy sie oczewisto jm pan Alexander Spirydowicz, ten zapis wie-

а) Сильвестра Косова? Косовы имѣли въ Витебскѣ свои плацы, какъ-то: плацъ Довгалинскій и проч. См. Истор.-Юридич. матер. вып. XIX, стр. 67.—Далѣе на

чzysty na rzecz, w nim poniżej wyrażoną, ad acta grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: Ja, Krystyna Anna, y ja, Ewa Maciejowny Stachorskie, a ja, Bazyli Przezdziecki, względem starszenstwa małżęskiego małżaki mey, paniey Ewy Stachorskiej, ziemianie jkmści wdztwa Witto, nas trzy osoby za iedną osobę ręcząc y poczytaiąc, zeznawamy tym naszymъ спólnymъ, добrowolnymъ wieczystymъ, przedaźnymъ listemъ zapisemъ, iż my спólnie potrzebni będącъ summy pndzy ku naszej potrzebie, a maiącъ my plac nasz wieczysty, oyczysty, na nas, Krystyne y Ewe Stachorskich, po dobrodzieiu rodzicu naszymъ, jm panu Macieiu Stachorskimъ, prawemъ przyrodzonymъ, spadkowymъ spadły y należący etc., w pewnymъ ograniczeniu, to iest, na przedmieściu zamku Witto, w posadzie Zaruczayskimъ, z iedney strony od rzeki Dzwiny przeciwu dawney cerkwi założenia Piotra S-o nad uzwozemъ Piotrowskimъ, aż do rzeki Dzwiny, z wolnymъ brzegiemъ y zabiianiemъ jazowъ na rzece Dzwynie, tyłemъ do

296—297 л. книги помѣщена купчая крѣпость, данная 20 Октября 1681 г. родными братьями Иваномъ, Василиемъ и Валентиномъ Самуиловичами Стахорскими мѣщанину Витеб. магдеб. вѣдомства Артемию Петровичу Щасному, на тотъ же участокъ, въ суммѣ 400 копъ грош. Лит., въ тѣхъ же межахъ, съ поясненіемъ, что съ третьей стороны граничить онъ съ плацомъ *городскимъ* (mieyskim) Петра Витковского. А на л. 299 помѣщенъ вводный листъ вознаго Вит. воев. Владислава Бобашинскаго, отъ 15 Декабря 1713 г., о вводѣ Гродненскаго ловчаго Михаила Юргелевскаго во владѣніе этимъ же участкомъ, приобрѣтеннымъ имъ, по купчей крѣпости, отъ Вит. мѣщанина Дмитрія Артемовича Щаснаго. Въ этой купчей, отъ 13 Дек. 1713 г., на л. 306—307, границы самаго участка обозначены такъ: Съ одной стороны р. Двина противъ, чрезъ Двину, древней церкви Св. Петра надъ Петровскимъ взвозомъ, гдѣ нынѣ находится уже каменная часовня (слѣд., древняя Петро-Павловская церковь стояла ближе къ Двинѣ, чѣмъ нынѣ существующая,—была у самаго взвоза), до самой р. Двины, сзади плацы Полоцкаго архіепископа, а съ третьей стороны городской плацъ мѣщанъ Витебскихъ (z iedney strony od rzeki Dzwiny naprzeciwu, przez rzeke, dawney cerkwi założenia So Piotra nad uzwozemъ Piotrowskimъ, gdzie natenczas iuż murowana kaplica, aż do samey rzeki Dzwiny, tyłemъ do placowъ jasnie wiele w Bogu przewielebnego jmei xiedza arcybiskupa Połockiego y Witto, a z trzeciej strony do placu mieyskiego sławetnychъ Witkowskich).

placow jasnie wiele jm xiedza metropolity Kiiowskiego, a z trzeciej strony od placu mieszczańskiego miasta Witto, za pewną summe pndzy, przez nas spełna do ręku naszych odebrana, za pędziesiąt kop gr. Litt., ziemianinowi jkmei wa Witto, jmei panu Bazylemu Stachorskiemu, bratu naszemu stryiecznemu etc. Pisan w Witebsku, roku tysiąc sześć sett siedmdziesiąt piątego, msca Septembra trzydziestego dnia. U tego zapisu wieczystego, przedaźnego, przy pieczęciach, podpis ręki tymi słowy: Anna Krystyna Stachorska, Jan Bazyli Przezdziecki ręką swą etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 292—293.

79.

Извлечение изъ купчей крѣпости, данной 15 Декабря 1713 г., въ 200 талер. бит., Осипомъ и женою его Катериною Княжевичами Вит. ловчому и грод. писарю Михаилу и женѣ его Анастаси Бирулямъ на земельный участокъ, леж. въ Витеб. Заручайскомъ предмѣстьѣ, идучи изъ Нижняго замка, въ концѣ Заручайскаго моста по правую руку, при улицѣ Большой, по обѣимъ сторонамъ взвоза съ р. Двины, гранич. съ одной стороны бокомъ съ Задунайскимъ ручьемъ, впадающимъ въ р. Двину, съ другой—съ плацомъ Бучинымъ Виленской капитулы, съ третьей—сзади съ р. Двиною, а съ четвертой—съ улицею противъ б. Косовской богадѣльни. а) 1713 г. Декабря 15.

Roku 1713, msca Decembra 15 dnia.

Na roczkach Decembrowych etc. postanowiwszy się oczewisto, jm pan Józef Książewicz y jm pani Katheru-

а) Эта богадѣльня, безъ сомнѣнія, представляла одинъ изъ памятниковъ архипастырскаго попеченія православнаго епископа, впоследствии Кіевского митрополита, Сильвестра Косова, о своей бѣдной тогда паствѣ, которой горькую чашу раздѣлялъ и самъ онъ.

na Lewicka Józephowa Książewiczowa, małżonkowie, ten zapis wieczysty, przedaźny, od samych siebie dany jm panu Michałowi Antoniemu Bielynickiemu Biruli, łowczemu y pisarzowi grodzkiemu wa Witebskiego, y samey jm pani małżące jmści, na plac, na przedmieściu Zaruczayskim Witebskim będący, przyznali y, aby był do xiąg grodu wa Wittbo wieczystych wpisany, żądali; który, wpisując w xiegi słowo od słowa, tak się w sobie ma: Ja, Józeph Książewicz y ja, Katherzyna Lewicka Józephowa Książewiczowa, małżakowie, ziemianie jkm powiatu Oszmianskiego, jawno znamy tym naszym listem wieczystym, przedaźnym, nigdy w potomną czasę nieodzownym zapisem, koźdemu o tem wiedzieć teraz y napotym potrzebującego wieku ludziom, iż my, mając plac na przedmieściu Zaruczeyskim Witebskim, przy końcu mo . . . skiego będący, zdawna szlachecki, prawu . . . mu ziemskiemu podległy, teraz de recent . . . małżakow kupiony, wieczystą kupią u sławet . . . pani Appolonij Muszczynianki Janowey Suchoruckiey, burmistrzowey miasta jkmści Witebska, y Marij Żyłczanki Alexandrowey Suchoruckiey, synowey jey; który to plac ab aevo bywał w dzierżeniu, jako ziemski, wieczysty, szlacheckim, potym był, za predazą wieczystą, od szlachty mieskim possessorom podawany, jednak przez nas, małżakow, spokojnie y swobodnie, jako ziemski, wieczysty, rzetelnieyszey expressij w prawie wieczystym, przedaźnym, nam, małżakom, od pani Suchoruckich danym y w grodzie Witebskim urzędownie, oblicznie przyznany, krom żadney niskąd przekazy, na wieczność w przysąd ex origine et natura sui ziemski, wieczysty, szlachecki, dostał; który to plac, jako się nam dostał, z tym wszystkim, w tym że zupełnym ograniczeniu, mianowicie: idąc z zamku Nizniego Wittbo w końcu mostu Zaruczeyskiego po prawey ręce, przy ulicy Więk-

szey, poobapoł uzwozu rzeki Dzwiny, z iedney strony bokiem od ruczaiu Zadunayskiego, wpadaiącego do rzeki Dzwiny, z czwartey strony do ulicy naprzeciw szpitala quondam Kossowowskiego; w którym to ograniczeniu starożytnym, naymnieyszey cząstki z tego placu nie excipuiąc, ani wyłączaiać, odebrawszy y odliczywszy do ręki naszych gotowey ręką dayney summy pndzy monetą srebrną talarową, in specie też talarow bitych dwieście, pełna, u jm pana Michała Antoniego Białynickiego Biruli, łowczego y pisarza grodzkiego wa Wittbo, y u jm paniey Anastazij Krzczetowskiey Biruliney, łowczyney y pisarzowey grodzkiey wa Wittbo, małżankow, spólnie, dzieciom y potomkom ichmw na wieczne, nieodzowne czasy, z pewnych naszych potrzeb, za wysz pisaną summę, naszej wieczystey possessij wiecznie, nieodzownie iako sami zrzekaiąc, tak dzieci, potomkow, successorow naszych oddalaiąc, dobrowolnie, swobodnie przedaiemy y przedaliśmy etc. Pisan w Witebsku, 1712 roku, msca Decembra 15 dnia. U tego listu zapisu wieczystego, przedaźnego, przy pieczęciach, podpisy rąk (продавцовъ и свидѣтелей) tymi słowy: Józeph Kniażewicz ręką swą etc.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 302—304.

80.

Поручительная записка, данная Горецкими купцами, жидами Яковомъ Евелевичемъ и Маркомъ Ицковичемъ, за тамошняго купца, жида Лейбу Бейнатовича, Витебскому кастеляну Мартіану Огинскому, въ уплатѣ послѣдному должныхъ Бейнатовичемъ 500 талеровъ. 1713 г. Декабря 22.

Acticatio assekuracyey, daney od żydow Horeckich,

jaśnie wielmożnemu jm panu Marcyanowi z Kozielska Oginskiemu, kasztellanowi Witebskiemu, służący.

Roku 1713, meca Decembra d. 22.

Na urzędzie jkmci grodzkim Witebskim etc., personaliter comparens, sługa jaśnie wielmożnego jm pana Marcyana Michała z Kozielska Oginskiego, kasztellana Witto, jm pan Józeph Michniewski, tę assekuracyą na rzecz, w niey wyrażoną, ad acta grodu Witto podał, w te słowa pisaną: Ja, Jakub, Jewelowicz, ja, Marko Ickowicz, żydzi y kupcy miasta Horeckiego, ieden za drugiego ręcząc y opisuiąc się, czyniemy wiadomo tym naszym dobrowolnym listem, assekuracynym zapisem, komu by o tym wiedzieć należało, iż co żyd Leyba Beynatowicz, obywatel y kupiec Horecki, iest winien jaśnie wielmożnemu jm panu Marcyanowi Oginskiemu, kasztellanowi Witebskiemu, talarow bitych pienésett; zaczym, tak assekuruujemy się pomienionego żyda domy y wszystkie fortuny, co może mieć, pomoc przezyskać, tak tesz ieśliby żyd Beynatowicz nie chciał dość uczynić, y samego onego, za daniem znać, postawić w majetności Sidorowszczyźnie. Na co, dla lepszey wiary, ręką mą, własną podpisawszy, y ichmw pieczętarzow uprosiliśmy. Pisan w Sidorowszczyźnie, roku 1713, meca Aprila 17 dnia. U tey assekuracy podpisy rąk temi słowy: Jakub Jewelowicz, Beniomin Morduchay Mowszowicz. Proszony pieczętarz od żydow Jakuba Jowelowicza, Marka Ickowicza, żydow y kupcow miasta Horeckiego, daney assekuracy jaśnie wielmożnemu jm panu Marcyanowi z Kozielska Oginskiemu, kasztellanowi Witebskiemu, podpisuię się Antoni Slepород Zankowicz. Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od osob, wysz wyrażonych, do tey assekuracyi, daney na talarow bitych piené sett wysz wyrażeney osobie, ręką mą podpisałem Hrehory Woratyn-

ski. Proszony pieczętarz do tej assekuracy od osob, wysz mianowanych, podpisuje się Andrzej Wasilewicz Emelanowicz. Która to assekuracya, za podaniem oczewistym do act przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięta y wpisana.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 309.

81.

Свидѣтельство, данное Витебскимъ воеводою и войтомъ Казиміромъ Поцѣмъ Витебскому мѣщанину вѣдомства Виленской латинской капитулы Семену Гайко, на освобождение послѣдняго отъ всякихъ повинностей, которыя несть онъ за вѣскольکو земельныхъ участковъ, купленныхъ имъ въ городскомъ вѣдомствѣ, но уступленныхъ имъ городу безвозмездно, лишь бы только избавиться отъ таковыхъ повинностей. а) 1713 г. Декабря 22.

Acticatio listu uwolnienia od miasta, służącego sławetnemu Siemionowi Haykowi.

Roku 1713, msca Decembra 22 dnia.

Na urzędzie jkmcі grodzkim Witebskim, przedemną, Kazimierzem Alexandrem Pociejem, woiewodą Witebskim etc., a jm panem Michałem Antonim Białynickim Birulą, łowczym y pisarzem grodzkim wa Witto, odemnie ustanowionym, stanowszy oczewisto, p. Siemion Hayko,

а) Документъ этотъ служить однимъ изъ вѣскихъ фактовъ, доказывающихъ крайнюю непривлекательность тѣхъ привилегій и вольностей, какими тогда пользовались привилегированные города. Если эти привилегіи и вольности и существовали на бумагѣ, то на приктиѣ парализовались онѣ гораздо большими преимуществами, въ этомъ отношеніи, шляхты и латинскаго духовенства, имѣвшихъ въ городахъ свои юрисдикци. Мѣщанинъ юрисдикци латинской капитулы отрѣкается отъ своихъ земель, только бы избавиться отъ городскихъ благъ!

mieszczanin jurisdiki przewielebney kapituły Wilenskiej Witebski, ten list uwolnienia, na rzecz, w nim wyrażoną, ad acta xiąg grodu Wittbo podał, w te słowa pisany: Kazimierz Alexander na Kadzinie Pociey, woiewoda y woyt Witebski, Rohaczewski, Żyźmorski, Olkinicki. Surazki etc. starosta, pułkownik jkmcі, burmistrzom, raycom, ławnikam y całemu pospolstwu miasta jkmcі Witebska. Oznaymuie, iż doniesiona mi była quaerimonia sławetnego Siemiona Hayka, który z dawnych czasow, z przodkow swoich, mieszkaiąc pod jurisdycio jasnie wielmożney, przewielebney kapituły Wilenskiej, w Witebsku, niemało był zakupił placow, do jurisdyciey mieskiey należących, jako to: plac Wymnikowski za tal. 40, puł placa, przez oycа onego zakupiony za tal. 40, puł placa za rzeką Dzwino za tal. 30; z których wszelkim ciężarom, lubo na nich żadnych budynkow, a barziefy pożytkow, nie maiąc, podlegał y onera ponosił. Teraz wszystkich tych placow mienionych sam dobrowolnie, wiecznemi czasy, nazad do miasta zrzekszy się y wszystko summe, za nie daną, temusz miastu darowawszy, supplikował, abym onego z jurysdictiey, od długow mieyskich wolnym uczynił, y iuz odtąd aby od miasta do żadnych podattkow mieyskich y żołnierskich y innych nie pociągano, upraszał. Zważywszy tedy prożbę onego z prawem pospolitym zgodną, przychylaiąc się do constitucyey seymowych y przywileiow, miastom jkmcі nadanych, w których wszelkie wolności mieszczanom, do miast jkmcі przychodzącym, są opisane, nie czyniąc w tym żadnego praeiuditium, uwolniwszy onego z jurysdictiey miasta jkmcі, iuz odtąd do żadnych ciężarow mieskich, podatkow y wszelkich składanek, które by ienokolwiek, iakim kolwiek sposobem okazać się mogli, żadnym sposobem pociągany sam y sukcessorowie jego pociągani być nie maią y nie powinni będą, mocą

niniejszego uwolnienia moiego. Co wyraziwszy y podpisem ręki mey swierdziwszy, dla tym większey wagi pieczęć moją przycisnąć rozkazałem. Dan w Łukiszkach, dnia 20 Decembra, anno 1713. U tego listu uwolnienia, przy pieczęci, podpis ręki temi słowy: Kazimierz Pocię, wojewoda Witebski y woyt. Który to ten list, za podaniem oczewistym przez osobę, wysz wyrażoną, iest do xiąg grodzkich Witebskich przyięty y wpisany.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 312.

82.

Приказъ, данный вел. гетманомъ вел. кн. Лит. Лудвигомъ Поцѣмъ поручику Пятигорскаго полка или заступающему его мѣсто, о назначеніи ему селеній для расположенія съ своимъ отрядомъ, въ числѣ 80 лошадей, на постоѣ. 1713 г. Декабря 31.

Ludwik Konstanty na Włodawie y Rożance Pocię, kasztellan Wilenski, hetman Wielki wieo xstwa Ltto, Borcianski, Ratynski, Punski, Szereszewski starosta.

Jm panu pomocznikowi, a w niebytności jm panu chorążemu lub namiesnikowi chorągwie Petyhorskiej jaśnie wielmożnego jm pana kasztellana Witebskiego. Po zaleceniu chęci mych, daię ten ordynans, za którego doysciem abyś wm pan, nie dochodząc, ani wkraczając do dobr woytowstwa Sieleckiego y Osmińskiego od starostwa Wielizkiego, ani żadney do tych dobr nie ścieląc sobie praetensij, mieścił się z chorągwią, mając w komplecie koni ośmdziesiąt, w dobrach, nazwanych Koziany, Miszniewicze, Horodec, Stepanowszczyzna, Wydry, Worlice, Żarnosieki, Osmiłowicze, Bliezyn, Babinowicze, Ciałosze, Bublewo, Ryndzin, Korowayno, opocz Truba-

czow, Bobr, Koscieryn, Ciereszki, Szuchwost, w których dobrach, według danych sobie ordynansow, będzie wp. miał dach y ustawę, odemnie determinowaną, nie nadto nie pretendując, pod ścisłym sądem intymuję. Dan w Terespolu, die 21 Xbris, anno Domini 1713. Lud. Pocię, h. w. w. x. Lo. O. p. z. p. wo x. L.

По оп. кн. № об. 3, № ч. 3, л. 19.

(Продолженіе въ слѣдующемъ XXII выпускѣ).

Изъ отдѣльныхъ документовъ,
хранящихся въ Центральномъ
Архивѣ.

FRUCTUS SPIRITUALES.

(Окончание.)

A die 26 Januarij 1772 ad diem 15tam 7bris anni ejusdem. Confessiones auditaе 245, ex his generales 3. Jos. Biernacki, S. J. mp.

A die 19 Januarii anni 1772 ad diem 15 7bris anni ejusdem. Auditaе sunt confessiones 985; iufirmi visitati 4. P. S. Piskowski S. J.

A 2 Januarii 1772 ad 15 7bris 1772. Confessiones exceptaе 506; catecheses in pagis dictaе 8. P. C. P. S. J.

A 21 Januarii 1772 ad 18 7bris anni ejusdem. Auditaе sunt confessiones 701, ex his generales 89; catecheses dictaе 5; exercitia spiritualia tradita semel in templo nostro, bis verò in claustris monialium; discordes reconciliati 6; iufirmi visitati 4., à P. B. L. S. J.

A 1ma Januarij usque ad ultimam Augusti anni 1772. Confessiones auditaе 1296, generales 32; iufirmi visitati 15; ad mortem dispositi 8; catechumenus baptizatus 1; prima vice instructi 15. P. Joannes Wincza, S. J. mp.

Fructus spirituales anni 1772 ex primo semestri, nempe a 1ma Januarij ad ultimam Augusti anni ejusdem.

	Confess. auditaе.	Ex his ge- ner.	Prima vice instr.	Catech. et exhor.	Iufirmi visit.	Extremo sacr. mun.	Baptizati catech.	Exercit. sac- cul.	Discord. re- concil.	Ad mort. dispositi.
P. Bernar. Lowicz	701	89	—	—	4	—	—	5 diebus in temp.	6	—
P. Joan. Piskowski	985	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Joan. Wincza	1296	32	15	—	15	8	1	—	—	—
P. Josep. Biernacki	245	3	—	—	4	—	—	—	—	—
P. Casim. Przestrzelski . . .	506	—	—	8	—	—	—	in claustr. monia. 269 vicibus.	—	—
Summa fruct. spiritualium . .	3733	124	15	8	23	8	1	—	—	8 (sic)

Hactenus fructus spirituales ex primo semestri anni 1772, in summarium collecti, missi sunt ad curiam d. 27 7bris anni ejusdem.

A die 15ta 7bris 1772 ad diem 29 Januarij 1773. Auditae sunt confessiones 125, ex his generales 4. P. J. B. S. J. mp.

A die 15 7bris 1772 ad 30 Januarii anni 1773. Auditae sunt confessiones 480; infirmi visitati 4; catecheses dictae 6. P. J. P. S. J.

A die 24 9vembris 1772 ad diem 30 Januarii 1773. Auditae sunt conf. 115, ex his gen. 2. P. J. B. S. J.

A 18va 7bris 1772 ad 12mam Februarii 1773. Auditae conf. 309, ex his gen. 11; exercitia spiritualia bis externis tradita; infirmi visitati 2; discordes reconciliati 10, a P. B. L. S. J.

A 17 Julii 1772 ad 12mam Februarii 1773. Auditae conf. 193, ex his gen. 5; infirmi ad mortem dispositi 2. P. L. K. G. S. J. mp.

A 15 7bris 1772 ad 13 Februarii 1773. Auditae sunt confes. 115. P. C. P. S. J.

A 1ma 7bris 1772 usque ad ultimam Decembris anni ejusdem. Auditae confess. 624, insuper generales 15; infirmi ad mortem dispositi 9; ad confessionem prima vice instituti 6; infirmi visitati 15. J. W. S. Jesu.

Fructus spirituales anni 1772 ex secundo semestri, nempe a 1ma Septembris ad ultimam Xbris anni ejusdem.

	Confess. audita.	Ex his ge- ner.	Prima vice instr.	Cateches. et exhort.	Infirmi vi- sit.	Exercit. saecular.	Ad mor. dispos.	Discordia reconcil.
R. P. Casim. Przestrzelski .	115	—	—	—	—	—	—	—
P. Bernar. Lowicz	118	11	—	—	—	—	—	10
P. Joan. Piskowski	480	—	—	11	4	—	—	—
P. Joan. Wincza	624	15	6	—	15	—	9	—

P. Jose. Biernacki	309	4	—	—	2	2 obus vi- cibus data	—	—
P. Jos. Byszkowski	115	2	—	—	—	—	—	—
P. Lauren. Kniazewicz . . .	193	5	—	—	—	—	2	—
Summa fruc. spirit.	1949	37	6	11	21	bis datae recollect.	11	10

Hucusque fructus spirituales ex secundo semestri anni 1772, in summam collecti et curiae ad manus traditi d. 14 Febr. a-o 1773.

Visi sunt fructus spirituales, in quibus desiratur summa totius anni.

A 12ma Februarii a. 1773 ad 24dam Augusti ejusdem. Auditae conf. 908, ex his gen. 30; exercitia spiritualia octo dierum monialibus tradita semel; infirmi visitati 19; discordes reconciliati 9. B. L. S. J.

A die 30 Januarij anni 1773 ad 29nam Aug. ejusdem anni. Exceptae sunt conf. 967, ex his generales 15, instructi ad 1mam confessionem 15; exercitia tradita semel studiosis in oratorio 3bus diebus, bis personis externis 5que diebus; infirmi visitati atque sacramentis muniti 3, una a schismate ad unionem cum ecclesia Romana reducta; personae discordes reconciliatae 6; duo contumaces et reffectarij atque ideo excommunicati ad satisfactionem praestandam r. d. parrocho inducti. P. J. B. S. J.

A die 30 Januarii anni 1773 ad diem 30 Augusti anni ejusdem. Auditae sunt confessiones 682. P. J. P. S. J.

A die 29 Januarij 1773 ad diem 30 Augusti anni ejusdem. Auditae sunt confessiones 95. J. B. S. J. mpr.

1ma Januaij anni 1773 usque ad ultimam Augusti anni ejusdem. Auditae confessiones 598, insuper generales 16; infirmi visitati 8; ad mortem dispositus et omnibus sacramentis munitus 1; catecheses dicta 36; 1ma vice instructi ad rité obeundam confessionem 9; baptisatus cum facultate parrochi 1. J. W. S. J. mp.

A 1a Augusti 1781 ad ultimam Xbris ejusdem anni. Confessiones exceptae 505, ex his generales 8, mulier introducta post partum 1, domus benedicta 1; sepulti 2; exercitia tradita per quinqua dies. P. Ant. Byszkowski S. J. mp.

A 1ma Januarii 1782 ad 10mam Januarii 1783. Confessiones exceptae 690, ex his generales 6; ad mortem dispositus et sacramentis munitus 1; baptisatus unus; infirmi visitati 2. P. Geor. Żylinski, S. J.

A 1ma Januarii 1780 ad 10mam Januarii 1783. Confessiones exceptae 1405, generales 30; ad mortem dispositi et sacramentis muniti 3; baptizati 3; sepultus 1. P. Mathias Oledzki, S. J.

A 1ma Jan. 1782 ad 1mam Jan. 1783. Confess. exceptae 2140, generales confi. 30, a longe tempore 20, ad 1mam conf. instructi et excepti 120; infirmi sacramentis muniti 140; pueri et rudes instructi 1600; catech. et exhort. dictae in ecclesia villi 300; sepulti 80; baptizati 90; mulieres post partum inductae 96; domus benedictae 15 ette. P. Jos. Reutt, S. J. mp.

A 1ma 7bris 1782 ad 1mam Junii 1783. Conf. excepti 300; extrema unctio data 1. P. Martinus Heyking, S. J.

A 1ma 7bris anni 1781 usque ad annum 1783 exclusive. Confessiones exceptae 1075, insuper generales 20; prima vice instructi ad ritē suscipienda sacr. 12; infirmi sacramentis muniti 3. Andr. Bafnilewicz, S. J.

A 1ma Januarii 1782 ad 11mam Januarii anni 1783. Confessiones exceptae particulares 800, universales 15; baptisatus 1; infirmi visitati 5; ad mortem dispositi et sacramentis muniti 20; 1mo instructi 25. Cypr. L. S. J.

A 1ma 7bris anni 1782 ad 11mam Januarii anni 1783. Confessiones excepti 35. Stanisl. K. S. J.

A 1ma Jan. anni 1782 ad 11mam Jan. a. 1783. Conf.

partic. 12, gener. 1; infirmi visitati 2; ad mortem dispositus 1. Franc. Nowagk, S. J.

Visa est annotatio fructuum spiritualium, in qua desideratur summarium faciendum.

A 11ma Januarii anni 1783 ad 1mam Januarii anni 1784. Exceptae sunt confessiones particulares 1063, generales 25; baptisati 4; infirmi visitati 15; ad mortem dispositi et sacramentis muniti 6; 1mo instructi 52. Cypr . . . S. J.

A 11ma Januarii anni 1783 ad 1mam Januarii anni 1784. Exceptae conf. 53. Stanisl. Kluczyński, Soc. Jesu.

A 1ma Januarii 1783 ad 1mam Januarii 1784. Exceptae sunt conf. 1526; bapti. 22; infirm. visit. et uncti 28; sepul. 10. Franciscus Jurjewicz.

Ab 11ma Jan. anni 1783 ad 1mam Jan. anni 1784. Exceptae sunt conf. gener. 6, quas inter a tota vita 3, particulares circiter 50; baptizatus 1; infirmi visitati 3; a Lutheranismō conversus 1; Lutherano alteri qui dubia quaedam signa conversionis dederat, nec jam loqui poterat, ad mortem adstitum dataque sub conditione absolutio; primo instructi 2, quos inter foemina una, quae in prima aetate ex Turcia abducta, tum a Lutherano baptizata, quadraginta plures annos ea in ruditate transigit, ut praeter obscuram notionem Dei exsistentis nihil de ulla religione sciret, exerceret se. F. Nowagk.

A 10ma Januarii anni 1783 ad 9nam ejusdem Jan. 1784. Conf. partic. exceptae 1312, generales ex tota vita 4; visitati infirmi 2 et sacramentis muniti; sepultus 1. P. Georgius Żyliński Soc. Jesu.

A 1ma Januarii 1783 ad 1mam Januar. 1784. Confess. exceptae 1516, gen. 8; 1ma vice instructi 6; infirmi visitati et sacramentis muniti 2; in templum post partum inducta 1. P. J. Reutt S. J.

R. P. Casimirus Przestrzelski a . . . Jan. anni 1783
ad 1mam Jan. v. s. 1784 excepit conf. 200 или 2000.

	Conf. excep- tae.	Ex his ge- ner.	Prima vice instructi.	Infirmi visi- tati et sacr.	Ex haeresi conversi.	Ad mortem dispositi.	Catecheses et exhor.	Baptizati.	Exer. sae- cular.	In templum introducunt.
Summa . .	7073	46	8	53	2	10	—	26	—	3

Visa est hucusque annotatio fructuum spiritualium.

Fructus spirituales anni 1784, ex prima semestri,
nempe à 1ma Januarij ad ultimam Aug. ejusdem anni.

A 1ma Januar. ad 15 7bris. Confessiones particu-
lares exceptae sunt 522, gen. 7; infirmi visitati 2.
P. I. R. S. J. mp.

A 1ma Januarii ad 15 7bris. Conf. partic. exceptae
sunt 429, gener. 3. P. Franciscus Jurjewicz, S. J. mp.

A 1ma Jan. ad 15 7bris. Conf. particulares exceptae
sunt 30, gener. 1, primo instructus 1.

	Conf. ordi- nar.	Ex his ge- ner.	Primo in- structi.	Concio, ex- hor. cathed.	Exer. s. p. datae sac.	Conver. ex haeresi.	Baptizati.	Infirmi vi- sitati.	Mulieres introducunt.	Extreme uncti.	Sepulti.	Domus be- nedictae.
R. p. rector	200	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	522	7	—	—	—	—	—	2	1	—	—	—
P. Cyprianus Zda- nowicz	1053	152	98	—	2	—	3	22	—	—	—	—
P. Franciscus Jur- jewicz	429	8	—	32	—	—	—	—	—	—	1	—
P. Fran. Nowagk .	30	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Georgius Żyliński	820	4	—	24	—	—	—	3	—	—	—	—
P. Stani. Kluczynski	35	4	MM	42	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3089	167	98	103	2	—	3	27	1	—	1	—

Fructus spirituales . . . 1784 ab ultima Augusti ad
. . . arij 1785.

Fructus spirituales, quos facit Societas Jesu.	Conf. ordinar.	Ex his gener.	Prima vice instructi et ad sacr. admissi.	Conc. exhort. ca- thed. dictae.	Infirmi visitati et sacr. muniti.	Conversi ad fidem ex Luth. haeresi.	Excursionibus factae civ. v. villan. adm. sacr.	Xenodochia visitata et incarcerati.	Sacris exercitijs exculsi.	Ad emendationem vitae inducti.	Discordes reconcili- ati, aut publica scandala sublata.
R. p. rector	200	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—
P. Antonius Abrams- zperg	240	8	1	—	—	—	—	—	—	3	1
P. Christoph. Jac- kel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Gregorius Ara- kielowicz	248	19	12	10	3	—	bis per dies 35.	—	—	12	2
P. Franciscus Jur- jewicz	180	2	—	16	—	—	1	—	—	1	—
P. Franciscus No- vagh	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Josephus Reutt .	520	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Xaverius Lomin- ski	1545	421 totius vitae 42	9	19	16	—	2	3	—	1	1
Summa	2963	494	25	51	19	—	38	3	—	17	4

Fructus spirituales interiores.	Exorcismi facti.	Rudes doctri- nae instructi.	Baptisati in- fantibus.	Sacra coena baptismi supple- ti.	Bapt. adulti ex Judaismo etc.	Matrimonia copulata.	Mulieres in eccl. introdu- ctae.	Domus, loci etc. bene- dicti.	Super aegros manus impo- sita.	Sacris extre- me muniti.	Sepulti.
R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Antonius Abrams- perg	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Christophorus Ja- kiel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Gregorius Ara- kielowicz	—	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Franciscus Jur- jewicz	—	—	—	—	—	—	—	3	10	—	2
P. Franciscus No- vagh	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
P. Jozephus Reutt .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Xaverius Lomin- ski	—	1	5	—	—	2	5	11	15	4	—
Summa	—	18	5	—	—	2	6	14	25	4	2

Visi sunt hucusque fructus spirituales. 1785 11 Martii.

A 1mo Augusti ad 1mum Januarii anni 1786. Confessiones excepi 1976, ex his totius vitae 11; 1ma vice accedentes ad confessionem et com. instruxi 5; conciones dixi 16; doctrinas xtianas 4; infirmos visitans sacramentis refeci 16; extreme unxi 3; disposui ad mortem 3; sepelivi 1; super aegros manus imp., cones consvetas dixi 1; introduxi post partum in eccl. 1; xenodochia visitavi 3; baptizavi 2; domus novas, scapularia etc. etc. benedixi 3. X. L. S. J.

Fructus spirituales pprum Socctis Jesu coll. Vitebsensis, ex 1mo semestri, à die 1ma Januarii ad ultimam Julii hujus anni 1785 ti.

Cognomina patrum collegii.	Conf. ordin. aud.	Ex his gener.	Prima vice ad sacr. instr. etc.	Conc. exhor. cath. doctr. spir.	Infirm. visit. et sacr. mun. etc.	Conversi ad fid. ex haeres. etc.	Excurs. civ. et vill. cum doctr.	Xenodochia car. visit.	Sacr. exerc. s. p. Ign. vicibus.	Ad vitae emend. aut ad pia opera ind.	Disc. reconc. aut scand. subl.	Exorcis. personar., loc. etc. malef. depulsa.	Extraordinaria pia opera si adsint.	Baptiz. infantes.	Sacrae caerem. baptizmi supplet.	Baptizati adulti.	Matrimonia copulata, aut revahidata.	Mulier. post nupt. aut part. in eccl. introd.	Domus. loci, variae officinae benedictae.	Super aegros manus imp. infant. inven. bened.	Extr. uncti.	Sepulti.
R. p. rector . . .	500	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Minister . . .	355	5	—	—	4	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Abramsperg . .	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lustyg . . .	414	17	1	22	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	2	1	—	—	—
P. Jackiel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Arakielowicz . .	368	tot. vitae 64	6	—	1	—	1	—	per-sonis 72	84	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Nowagk . . .	40	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
P. Kominski . . .	4199	tot. vitae 76	37	29	41	—	3	3	3	—	1	—	Orsano modus visendi procur. 1	11	—	—	1	2	2	3	14	—
Summa . . .	5926	167	46	54	40	—	6	3	75	84	1	—	1	13	—	—	1	5	3	3	14	—

Fructus spirituales eorumdem patrum ex 2do semestri, à die 1ma Augusti ad ultimam Xbris ejusdem anni 1785.

R. p. rector . . .	500	3	2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Minister . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Abramsperg . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lustyg . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jackiel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Arakielowicz . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Nowagk . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Kominski . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Summarium fructuum spilium Soc. Jesu coll. Vitebscen., ex primo semestri, à prima Januarii ad ultimam Julii anni 1786.

Cognomina patrum collegii.	Conf. ordin.	Conf. generales.	Primo ad sacram. instructi.	Conciones et exhortat.	Infirmi visitati, sacr. mun.	Conversi ad fid.	Excursiones villanae et civicae.	Xenodochia visitata.	S. exercitiis s. p. expiati.	Ad vitam meliorem adduci.	Discordes reconciliati.	Maleficia depulsa.	Extraordinaria pia opera.	Infantes baptizati.	S. caeremoniae supplet.	Baptizati adulti.	Matrimonia copulata.	Mulieres post partum.	Domus benedictae.	Super aegros manus impositae.	Extrem unct.	Sepulti.
R. p. Rector . . .	400	7	4	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister . . .	300	6	3	10	6	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
P. Baynilewicz . .	965	10	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jackiel . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Brzozowski . .	360	6	7	12	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	2	—
P. Chominski . . .	898	6	3	16	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Grodzki . . .	165	2	1	20	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Kominski . . .	1976	tot. vitae 11	5	20	16	—	1	3	—	—	—	—	—	2	—	—	1	3	1	3	1	—
P. Nowack . . .	50	21	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	1	3	4	3	2	—
Summa . . .	5109	50	25	82	29	2	4	3	—	—	—	—	—	4	—	—	2	6	8	10	4	—

Visi sunt hucusque fructus spirituales.

Summarium eorundem fructuum ex 2do semestri,
à die 1ma Augusti ad ultimam Xbris ejusdem anni 1786.

R. p. rector . . .	300	10	3	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister . . .	460	30	25	15	7	—	4	—	1	3	—	—	—	8	—	—	4	—	8	—	1	—	—
P. Baynilewicz . .	1690	27	8	3	2	—	—	—	3	—	—	—	—	1	—	—	1	1	7	—	—	—	—
P. Jakiel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Brzozowski. . .	330	18	10	12	5	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Chominski . . .	400	16	8	23	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Grodzki	291	3	1	22	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Nowack	50	3	3	—	2	3	—	—	—	—	6	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Łominski . . .	4144	tot. vitae 59	47	22	39	—	1	—	—	—	—	1	—	2	—	1	2	1	8	12	1	—	—
S u m m a	7665	166	105	101	58	5	8	—	9	3	6	1	—	11	1	1	1	7	2	23	12	2	—

Falsum est, quia ferè omnes pps abierunt, ex dispositione, ad loca, sibi designata, mense Augusto; coeteri autem 1mis 7bris 1786 et qui successerunt pps, videantur eorum fructus ex hoc semestri sequenti pagina.

R. p. Rector . . .	150	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister.	348	2	3	17	3	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—
P. Aloy. Rusnati .	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Baynilewicz P. Olszewski . . .	534	20	5	14	10	—	5	—	—	—	—	—	—	2	—	—	5	5 1 2
P. Aug. Magnari .	360	2	—	39	12	—	—	14	—	—	12	—	—	—	—	1	—	—
P. Cajet. Angiolini	2	—	—	—	12	—	—	10	—	—	—	—	—	—	—	2	1 3	—
P. Christop. Jackiell	Missi sunt fructus spirituales ad curiam provincialem d. 9 Januarij 1787.																	
P. Fran. Malichs .	663	9	2	16	8	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	2	5 2 1
P. Baynilewicz P. Jgn. Olszewski .	2560	15	4	6	9	—	1	2	3	—	—	—	—	1	—	—	1 3 5	1 —
Summa	4618	48	14	95	54	—	7	26	3	—	12	—	—	4	—	—	10 11 18	4 3

Summarium eorundem fructuum spiritualium ex 1mo semestri, à 1ma Januarii 1787 ad ultimam Julii anni ejusdem.

R. p. rector . . .	300	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	3	—	—	—
P. minister . . .	763	14	7	42	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	

[illegible]

Summarium fructuum spiritualium ppm Societatis
Jesu coll. Vitebscensis, ex 2do semestri, á 1ma Augusti
1790 ad ultimam Xbris anni ejusdem.

Nomiua et cognomina ppm collegii.																							

Missi sunt hucusque fructus spirituales ad curiam
prlem.

Ordo scribendorum titulorum pro adnotandis fructibus splbus: 1mo confessiones ordinariae, 2do ex his ge-

nerales, 3tio parvuli 1mocias ad sacramentum poenitentiae instructi, 4to infantes baptisati, 5to adulti ex Jud. baptisati, 6to ceremoniae baptismi suppletas, 7mo infirmi visitati, 8vo infirmi extremis sacramentis muniti, 9no martimonio juncta paria, 10mo conversi ex heresi, 11mo sacris exercitiis exculi, 12mo conciones, exhortationes et catecheses dictas, 13tio xenodochia et carceres visitati, 14to discordes conciliati et scandala sublata, 15to mulieres post partum introductas.

Summarium fructuum spiritualium pp. Soc. J. collegii Vitebscensis, à d. 1 Jan. 1791 usque ad 31 Dec. ejusdem.

Nomina et cognomina ppm. coll.	Confess. ordin.	Ex his gener.	Parvuli 1ma vice. ad sacr. poenit. instr.	Infantes bapt.	Adulti ex Jud. bapt.	Ceremoniae bapt. suppl.	Infirmi visit. et sacr. reflecti.	Infirmi extr. sacr. muniti.	Martimonio juncta paria.	Conversi ex heresi.	Sacris exercitiis exculi.	Conc. exhor. et catech. dictas.	Xenodochia et carc. visit.	Discordes conciliati et scandala sublata.	Mulieres post partum introductas.	Sepulti.	Absol. Bened. XIV in extremis.
Vitebscensis.																	
R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	215	—	6	—	—	—	3	1	—	—	—	6	10	—	—	—	—
P. Aloy. Moritz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Aloy. Rusnati	1028	26	—	—	—	—	non nota- vi.	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
P. Andr. Boynilewicz	3956	38	10	—	—	—	7	3	—	—	8	5	—	—	4	—	—
P. Caj. Angiolini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Chris. Jakell	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Joan. Zaranek	400	4	—	6	—	—	16	7	—	—	60	17	—	—	3	—	—
P. Xav. Łominski	5588	tot. vitae 44	43	1	—	1	91	10	1	1	5	48	16	3	7	—	—
Summa	11,187	112	59	7	—	1	117	21	1	1	73	74	26	3	15	—	—

Summarium fructuum spiritualium pp. Societatis Jesu, collegii Vitebscensis, à die 1 Janu. ad ultimam Dec. ejusdem.

R. p. rector	100	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	300	—	15	10	—	3	16	11	4	—	—	20	—	2	17	—	—

P. Aloy. Moritz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Aloy. Rusnaki	803	20	—	—	—	—	5	1	—	—	—	—	—	—	2	—	—
P. Andr. Baynilewicz	2925	40	16	—	—	—	20	1	—	—	5	3	—	—	—	4	—
P. Caj. Angiolini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Chdis. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Joan. Lubsiewicz	494	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—	18	—	—	—	—	—
P. Joan. Zaranek	456	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—	30	—	—	—	—	—
P. Xav. Łominski	7850	130	56	—	—	—	137	17	—	1	5	59	17	2	4	—	—
Summa	12928	193	87	11	—	3	181	31	4	1	10	130	19	4	25	—	—

Summarium fructuum spiritualium ppum Societatis Jesu coll. Vitebscensis, a die 1 Jan. 1793 ad ultimam Dec. ejusdem.

R. p. rector	250	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	340	2	3	—	1	—	7	2	—	—	—	—	—	—	—	3	2
P. Aloy. Rusnaki	1115	24	2	—	—	—	44	—	—	—	92	—	—	—	—	1	—
P. Andr. Baynilewicz	3718	57	8	—	—	—	46	3	—	—	5	4	—	—	—	—	—
P. Cajet. Angiolini	10	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Christoph. Jackel	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jan. Lubsiewicz	2253	17	15	1	—	—	60	30	—	—	100	42	4	—	—	1	—
P. Joseph Perkowski	1730	15	32	3	—	—	34	5	3	—	—	41	—	—	—	6	—
P. Xaver. Łominski	3600	30	30	—	—	—	131	15	—	—	—	24	8	—	—	2	—
P. Joan. Chominski	261	30	2	1	—	—	8	2	—	—	—	17	—	—	—	1	1
P. Joan. Moritz	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	13,277	149	92	5	5	—	360	57	3	—	105	220	12	—	13	4	—

Missi sunt hucusque fructus spirituales ad curiam provincialem.

Summarium fructuum spiritualium Soc. J. coll. Vitebscensis a d. 1 Jan. 1794 ad 31 Dec. ejusdem.

R. P. rector	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	250	1	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	2	2
P. Aloy. Landes	895	3	—	—	—	—	10	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—
P. Andr. Baynilewicz	4940	75	12	—	—	—	23	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—

P. Caj. Angiolini	1	—	—	—	—	8	—	—	—	20	—	—	—	—
P. Jon. Lubsiewicz	2831	40	20	2	—	45	6	—	—	36	—	—	—	—
P. Joan. Lastowski	547	3	—	—	—	5	—	—	—	15	—	—	—	—
P. Mansvetus Skokowski	200	3	1	—	—	40	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	9964	125	33	2	—	134	10	—	4	73	—	—	2	2

Summarium fructuum spiritualium ppm Soc. J. coll.
Vitebscensis a d. 1 Jan. 1795 ad ult. Dec. ejusdem.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	325	2	—	—	—	3	3	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	2	—
P. Aloy. Landes	945	—	—	—	—	—	20	2	—	—	—	12	—	—	—	—	—	—	—
P. Andr. Baynilewicz	4239	105	12	—	—	—	27	4	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
P. Caj. Angiolini	118	6	4	—	—	—	15	—	—	—	70	105	—	—	—	—	—	—	—
P. Cas. Przestrzelski	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Christoph. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Franc. Malichs	3568	47	33	14	1	—	58	28	11	—	18	60	35	8	39	9	19	—	—
P. Joan. Lubsiewicz	2230	18	—	2	—	—	25	6	—	—	12	30	5	—	—	—	—	—	—
P. Mansvetus Skokowski	270	10	—	—	—	—	15	3	—	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—
P. Nicodemus Musnicki	182	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Stan. Świętochowski	1232	16	7	—	—	—	87	8	—	—	40	95	80	—	—	—	8	—	—
S u m m a	13,409	204	56	16	1	3	250	51	11	—	140	309	120	8	52	9	19	—	—

Visi sunt fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis
Soc. Jesu anni 1795ti.

Summarium fructuum sprlium ppm. Soc. J. colleg.
Vitebsc., á 1ma Jan. 1796 ad ultimam Dec. ejusdem anni.

		Nomina et cognomina patrum coll. Vitebscensis Soc. Jesu.	Confessiones ordinariae.	Generales.	Concionones et doctrina xtiانا.	Ima vice instructi.	Infirmi visitati.	Conversi ad fidem.	Excursionones, missiones.	Xenodochia, carceres visitati.	Sacris exercitiis exculiti.	Ad vitae emend. induciti.	Discordes conciliati.	Scandala sublati.	Exorcismi facti.	Maleficia depulsa.	Baptizati infantes.	Adulti baptizati.	Matrimonia benedicta.	Mulieres in ecclesiam introducti	Domus benedictae.	Impos. man. super. aegros.	Extreme unctioni.	Sepulchri.	Extraordinaria.	Ceremoniae baptism. suppletæ.
R. p. rector	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	2339	34	36	11	23	—	—	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	6	1	18	3	—	1	—

P. Andr. Baynielewicz . . .	4697	46	2	24	20							30						15		
P. Caj. Angiolini	600	20	38	—	10	1			60									15		
P. Christ. Jackel.	—	—	—																	
P. Fr. Malichs	3321	45	46	6	14				15							3				
P. Joan. Zastowski	315	1	11	1	11											3		5	1	
P. Nicod. Musnicki	256	—	—																	
P. Stan. Świętochowski . . .	2967	37	99	10	18		1	12	18							5	3	22	6	
S u m m a	14510	183	232	52	96	1	9	15	78	15		30				2	17	4	75	10

Visi sunt fructus spirituales anni 1796ti. 1797 d. 29 Aug
Tituli in scribendis fructibus spiritualibus abhinc
usurpandi. 1mo confessiones ordinariae, 2do confessiones
generales, 3tio prima vice instructi ad sacram poenit.,
4to infantes baptizati, 5to matrimonio juncti, 6to infir-
mi visitati et sacram. refecti, 7mo extreme uncti, 8vo
sepulti, 9no doctrinae xtnae et conciones dictae, 10mo
exercitiis spiritualibus exculsi, 11mo, carceres et xeno-
dochia visitatae, 12no conversi ex Judaismo.

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis Soc. Jesu,
à 1 Januarii 1797 ad ultimam Julii ejusdem anni.

Nomina et cognomina patrum.	Confessiones ordinariae.	Generales.	Prima vice instructi ad confes.	Infantes baptizati.	Matrimonia benedicta.	Infirmi visi- tati et sacr. mun.	Extremé uncti.	Sepulti.	Exercitiis spiritualibus exculi.	Carceres et xenodochia visitata.	Doctrinae xti- anae et con- fessiones dictae.
R. p. rector.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	1567	36	14	—	—	16	—	—	—	—	20
P. Andr. Bayniewicz . .	3608	29	12	—	—	37	1	—	4	—	4
P. Ant. Korsak	308	3	—	—	—	1	—	—	—	—	—
P. Cajet. Angiolini . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Fran. Malichs	1010	—	—	—	—	8	1	—	—	—	14
P. Christ. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jan. Wyszwiło	405	12	6	—	—	14	2	1	—	3	11
P. Nicod. Musnicki . . .	806	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Stan. Świętochowski. .	97	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3
A magistris	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
Summa	7801	80	32	—	—	78	4	1	4	3	115

Visa est adnotatio fructuum spiritualium collegii Vitebscensis S. J. anni 1797-mi, á 1 Januarii ad ultimam Xbris.

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis Soc. Jesu, á 1ma Augusti 1797 ad ultimam Xbris ejusdem anni.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	316	1	—	1	—	3	1	—	—	—	1
P. Aloy. Landes	230	1	1	—	—	10	3	—	—	2	7
P. Andr. Baynilewicz	1657	15	9	—	—	7	—	—	—	—	2
P. Caj. Angiolini	630	5	—	1	—	8	1	—	—	—	10
P. Christ. Jackiel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jacob. Rogaliński	634	2	1	—	—	13	1	—	—	2	15
P. Nicod. Musnicki	208	—	—	—	—	—	—	—	100	—	—
A magistris	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
Summa	3675	24	11	2	—	41	6	—	100	4	85

Visa est, ut supra.

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis Soc. Jesu, á 1ma Januarii 1798 ad ultimam Julii ejusdem anni.

R. p. rector	790	32	1	—	—	6	—	—	—	1	6
P. minister	32	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—
P. Aloy. Landes	425	6	4	—	—	6	3	—	60	—	—
P. Andr. Baynilewicz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Caj. Angiolini	304	5	—	—	—	5	2	—	50	30	21
P. Christ. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jacob. Rogalinski	875	25	1	—	—	3	1	—	300	20	18
P. Thad. Hatlowski	500	14	3	1	—	3	—	—	—	—	17
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	65
Summa	2926	82	9	1	—	24	6	—	410	51	127

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis, á 1ma Augustii anni 1798 ad ultimam Decembris ejusdem anni.

R. p. rector	669	2	1	—	—	1	—	—	—	1	5
P. minister	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

P. Aloy. Landes	120	1	1	—	—	3	2	—	—	—	—
P. Andr. Baynilewicz	4974	126	17	—	—	4	—	—	—	—	—
P. Andr. Czyż	497	9	—	—	—	13	3	1	—	10	10
P. Caj. Angiolini	296	7	—	—	—	3	—	—	—	32	35
P. Christ. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jac. Rogalinski	530	3	—	—	—	7	—	—	—	16	18
P. Nicod. Musnicki	181	—	20	—	—	4	1	1	1	—	—
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
Summa	7267	148	39	—	—	35	6	2	1	59	118

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis Soc. Jesu, á 1 Januarii anni 1799 ad ultimam Julii ejusdem anni.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	25	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Aloy. Landes	342	4	2	1	—	4	3	—	—	2	1
P. Andr. Baynilewicz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Andr. Czyż	698	115	—	—	—	71	3	—	—	20	38
P. Caj. Angiolini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Christ. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Jac. Rogalinski	887	15	2	—	—	15	1	—	80	18	18
P. Nicod. Musnicki	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Vinc. Tywaniewicz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63
Summa	1952	135	4	1	—	90	7	—	80	40	115

Fructus spirituales ppm coll. Viteb. Soc. Jesu, ab ultima Julii anni 1799 ad ultimam Decembris.

R. p. rector	1046	37	2	—	—	1	1	—	300	—	8
P. minister	640	26	16	4	2	28	3	4	—	—	18
P. Andr. Baynilewicz	4894	57	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Caj. Angiolini	690	15	4	1	—	10	2	—	90	69	56
P. Christ. Jackiel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Joan. Lubsiewicz	491	4	2	1	—	12	1	—	—	—	12
P. Joan. Mayer	348	10	3	—	—	63	10	—	—	26	23

P. Nicod. Musnicki . . .	40	—	—	—	—	—	—	—	90	—	—
P. Raphael Zubowicz . .	1040	15	4	2	—	5	—	1	123	—	31
Magistri	—	164	51	—	—	121	—	—	611	95	150
Summa	9189	328	82	8	2	240	17	5	1214	190	298

Fructus spirituales pp. coll. Viteb. Soc. Jes. à 1ma
Januar. 1800 anni ad ultimam Julii.

R. p. rector	709	22	—	—	—	—	—	—	—	—	5
P. minister	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Andr. Baynilewicz . .	2650	60	15	—	—	—	—	—	—	—	1
P. Caj. Angiolini	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Christ. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Joan. Lubsiewicz . . .	1765	36	10	5	—	—	5	—	500	6	40
P. Joan. Maier	1000	54	12	1	—	75	8	—	—	42	45
P. Nicod. Musnicki . . .	10	—	—	—	—	—	—	—	70	—	—
P. Raphael Zubowicz . . .	690	12	2	—	—	6	1	—	70	—	15
Summa	6830	184	39	6	—	81	14	—	640	48	106

Visi sunt fructus spirituales Coll. Viteb. 1800 24 7bris.
Fructus sples pp. coll. Viteb. S. J. à 1ma Aug. an.
1800 ad 1mam Jan. 1801 anni.

R. p. rector	522	7	—	—	—	2	1	—	—	—	4
P. minister	2525	7	3	2	—	4	—	—	—	—	15
P. Baynilewicz	2438	25	7	—	—	4	—	—	7	—	7
P. Postol	294	—	—	—	—	4	1	—	—	—	12
P. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lubsiewicz	746	6	8	—	—	20	5	—	—	30	28
P. Ławrinowicz	272	—	—	—	—	9	2	—	—	3	—
Summa	6797	45	18	2	—	43	9	—	7	33	66

Missi Orsam 1 Febr. 1801.
Fructus spirituales ppm collegii Vitebscensis Soc. Jesu,
à 1ma Januarii anni 1801 ad 1mam Aug. ejusdem 1801

R. p. rector	623	24	—	6	—	—	—	—	—	—	4
P. minister	240	10	10	5	—	—	—	—	—	—	2

P. Baynilewicz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Postol	379	4	—	—	—	3	—	20	—	—	38
P. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lubsiewicz	1740	49	30	40	—	10	6	650	69	—	58
P. Ławrynowicz	771	8	4	6	—	3	—	—	5	—	9
Summa	3753	95	44	57	—	16	6	670	74	—	111

Visi sunt fructus spirit. coll. Viteb. S. J. 1801 16 7bris.
Fructus spirituales ppum coll. Vitebsc. S. J., a 1ma
Aug. an. 1801 ad ultimam Decembris an. ejusdem.

R. p. rector	292	—	—	—	—	3	—	—	—	—	2
P. minister	325	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Andr. Baynilewicz . .	4340	500	15	—	—	50	1	15	—	—	—
P. Postol	153	—	—	—	—	5	—	—	—	—	14
P. Jackell	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lubsiewicz	799	6	10	—	—	30	2	—	—	30	30
P. Marcinkiewicz	157	4	—	—	—	5	—	—	—	3	4
P. Ławrynowicz	250	—	—	—	—	4	3	—	—	5	2
P. Zubowicz	972	8	1	28	—	21	7	—	—	3	29
Summa	7288	523	31	28	—	118	13	15	—	41	81

Missi Orsam d. 7 Febr.

Visi sunt fructus spirituales ppum coll. Vitebsc. S. J.
1802 29 Aprilis.

Fructus spirituales pp collegii Vitebscensis S. J. à
1 Jan. anni 1802 ad 1m Augusti anni ejusdem 1802.

R. p. rector	252	15	8	—	—	2	—	—	—	—	3
P. minister	515	10	11	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Baynilewicz	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Postol	452	2	—	—	—	10	4	—	—	—	37
P. Jackel	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lubsiewicz	1608	24	15	—	—	32	5	—	600	50	44
P. Marcinkiewicz	264	5	1	—	—	25	—	—	60	4	50
P. Ławrynowicz	552	5	2	—	—	4	1	—	—	2	7
P. Zubowicz	504	13	2	—	—	19	1	—	—	—	10
Summa	4147	74	39	—	—	92	11	—	660	56	151

Visi sunt fructus spirituales ppm collegii Vitebs. S. J.
1803 d. 27 Jan.

A 1 Augusti an. 1802 usque ad ultimam Xbris ejusdem.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	255	15	12	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Baynilewicz	4038	50	10	—	15	20	25	—	—	—	—
P. Postol	249	2	—	—	—	—	10	—	12	—	—
P. Zacharewicz	326	6	—	2	3	—	16	—	15	—	—
P. Rzewuski	344	4	—	—	—	—	3	—	—	—	—
P. Zubowicz	413	3	1	—	5	1	27	—	81	—	—
P. Brzozowski	368	2	—	—	5	—	14	—	—	—	—
Summa	5993	82	23	2	28	21	95	—	58	—	—

Missi Orsam d. 9 Januarii.

Visi sunt fructus spirituales coll. Vitebs. S. J. 1803
die 27 Junii.

A 1 Januarii 1803 usque ad ultimam Julii ejusdem anni.

R. p. rector	895	50	—	12	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	455	15	—	12	3	—	—	—	—	—	—
P. Andr. Baynilewicz	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
P. Korsak	306	15	—	10	15	5	—	—	—	22	18
P. Brzozowski	200	—	—	—	6	3	—	—	—	—	—
P. Podobiński	175	10	8	10	12	4	—	—	—	—	15
P. Rzewuski	325	5	—	10	18	3	—	—	—	—	—

Visi sunt fructus spirituales collegii Vitebscensis S. J.
A 1a Augusti 1803 ad 1m Januarii an. ejusdem (sic).

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	500	4	5	—	2	—	—	—	—	—	—
P. Aloysius Soroka	622	2	3	7	12	4	—	—	—	21	48
P. Andr. Baynilewicz	4020	500	15	—	6	—	—	—	—	12	15
P. Joan. Chomiński	176	1	—	1	2	2	4	—	—	—	2
P. Lud. Rzewuski	395	7	2	—	10	2	—	—	—	—	410
P. Ray. Brzozowski	194	—	1	—	—	—	—	—	—	—	12
P. Stan. Podobinski	575	3	—	4	2	—	—	—	—	—	32

Visi sunt fructus spirituales collegii Vitebscensis S. J.
12 Januarii missi Polociam.

A 1ma Jan. anni 1804 ad 1mam Augusti.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	381	3	2	10	—	2	—	—	—	4	1
P. Aloy. Soroka	630	2	—	13	—	1	—	—	—	31	30
P. Andr. Baynilewicz	2635	30	8	30	—	—	—	—	7	—	5
P. Lud. Rzewuski	610	21	4	33	—	3	—	—	475	—	2
P. Bay. Brzozowski	642	—	—	4	—	2	—	—	—	—	27
P. Sta. Podobinski	646	—	—	6	—	—	—	—	—	—	40
P. Thad. Sklotowski	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A magistris	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	62
Summa	5844	56	14	96	—	8	—	—	482	35	167

Visi sunt fructus spirituales collegii Vitebscensis S. J.
d. 8 Sept. 1804.

A prima Augusti ad 1mam Augusti 1885.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
P. minister	531	3	2	—	8	2	—	—	—	8	—
P. Allo. Soroko	137	—	—	—	6	—	—	—	—	20	—
P. Czeszeyko	513	4	1	8	8	6	4	2	—	—	38
P. Andr. Baynilewicz	1442	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. L. Rzewuski	635	2	—	—	34	2	—	—	1	—	4
P. Dunin	321	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—
P. Mikułowski	285	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
Summa	3864	10	3	8	60	10	4	2	2	30	78
Summa anni 1804	9708	65	17	8	156	18	4	2	484	65	245

Missi sunt ad curiam 1805 3 Januarii.

Fructus spirituales pp. coll. Viteb. Soc. Jesu á 1ma
Jan. ad 1mam Aug. 1805 anni.

R. p. rector	1933	35	4	—	23	2	1	—	350	—	4
P. minister	833	6	5	—	10	1	—	—	—	5	2

P. Joan. Czeszeyko . . .	470	8	—	—	12	—	—	—	—	36	33
P. Josep. Mikułowski . .	670	20	13	—	6	—	—	—	85	6	23
P. Jos. Surin	68	7	—	—	3	—	—	—	—	4	3
P. Lau. Dunin	894	22	3	—	2	—	—	—	—	—	—
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Fructus spirituales patrum collegii Vitebscensis á
1ma Augusti anni 1805 ad ultimam Xbris ejusdem.

R. p. rector	562	6	—	2	4	—	—	2	—	—	—	—
P. minister	764	11	3	7	5	—	—	—	—	3	9	—
P. Egidius Henry	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Josephus Mikułowski .	403	—	—	1	5	—	—	—	—	1	—	18
P. Laurentius Dunin . .	616	4	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—
P. Ludowicus Rzewoski .	401	—	—	—	8	—	—	—	—	—	—	2
P. Michäel Lesniewski . .	80	40	—	—	4	—	—	—	—	—	—	40
P. Thomas Olszewski . .	194	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
P. Vincetius Gorski . . .	300	—	1	—	5	—	—	—	—	—	23	15
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	12

Missi sunt sd curiam.

Visi sunt fructus spirituales collegii Vitebscensis S. J.
d. 9 Mii 1806.

Fructus spirituales pp. coll. Viteb. Soc. Jesu á 1ma
Jan. ad ultimam Julii anni 1806.

R. p. rector.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	2120	31	24	—	43	—	—	—	—	—	—	12
P. Egidius Henry	120	—	2	—	2	—	—	—	—	1	—	1
P. Joseph. Mikułowski . .	1607	42	14	—	9	—	—	—	—	300	—	18
P. Laur. Dunin	1990	42	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Lud. Rzewuski	1205	23	4	1	20	—	—	—	2	—	—	9
P. Mich. Lesniewski . . .	200	17	9	—	1	—	—	—	—	—	—	—
P. Thom. Olszewski . . .	305	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Vinc. Gorski	600	20	17	—	28	—	—	—	—	112	35	38
Magistri	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	25
Summa	8147	175	76	1	103	—	—	2	413	35	103	—

Visa est connotatio fructuum spiritualium 7 Mar. 1808.
Fructus spirituales ppm. coll. Viteb. á 1 Aug. anni
1806 ad ultimam Decembris ejusdem.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Rzewuski	577	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	1
P. Olszewski	123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Kasza	503	2	3	—	4	—	—	—	—	—	2	14
P. Zranicki	465	12	—	—	11	—	—	—	—	—	—	11
P. Lewonowicz	517	—	—	—	3	—	—	—	—	—	20	15
P. Żaba	307	—	—	—	4	—	—	—	—	—	2	4
P. Plos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	2492	17	3	—	23	—	—	—	—	—	24	85

Visa est adnotatio fructuum spiritualium d. 8 Feb. 1807.
Fructus spirituales pp. S. J. coll. Viteb. á 1ma Jan.
1807 ad ultimam Julii ejusdem anni.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 fest. Pasc.
P. minister	1108	3	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—
P. Rzewuski	1604	19	3	—	20	—	—	—	—	—	—	—
P. Olszewski	146	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Osinski	430	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	19
P. Zranicki	959	51	3	—	20	—	—	—	—	—	—	23
P. Lewonowicz	2060	30	5	—	72	—	—	—	—	—	35	15
P. Żaba	400	3	1	—	5	—	—	—	—	80	—	9
P. Plos	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
Summa	6723	106	13	—	126	—	—	—	—	80 50 stud.	35	116

Fructus spirituales ppm. coll. Viteb., ex 2do semestri,
scilicet á 1ma Augusti 1807 ad decursum ejusdem anni.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	825	13	6	—	16	3	—	—	—	—	—	5

. minister	1000	4	4	—	10	—	—	—	—	3	4
P. Bobrowski	600	6	70	—	5	2	—	—	90	7	18
P. Soroka	180	2	2	—	3	1	—	—	—	6	10
P. Perkowski	1350	20	6	—	15	1	—	1	370	24	30
P. Spiritualis	1391	3	5	—	3	—	—	—	5	7	—
P. Kamiński	571	5	4	—	5	—	—	—	—	14	10
P. Jozephus Rypinski . .	300	3	2	—	4	—	—	—	—	4	—
P. Molinari	227	13	3	—	2	—	—	—	2	—	27
Magistrorum	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Summa	5841	60	98	—	51	4	—	1	837	65	169

Fructus spirituales pp. coll. Viteb., ex 2do semestri, scilicet á 1ma Augusti 1810 ad 1mam Jan. 1811.

R. p. rector	45	—	—	—	—	—	—	—	15	—	20
P. Instructor	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. minister	540	1	1	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Bobrowski	350	—	10	—	15	2	—	—	—	—	15
P. Czerski	109	1	2	—	2	—	—	—	—	—	8
P. Woydak	726	3	3	—	6	2	—	—	—	4	—
P. Molinari	32	—	—	—	1	—	—	—	—	2	—
P. Snarski	539	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Brodowski	328	1	—	—	—	—	—	—	7	4	—
P. Antoniewicz	275	2	5	—	8	9	3	5	6	3	6

Fructus spirituales pp. coll. Viteb., ex 1mo semestri, scilicet á 1mo Januar. ad ultimam Julii anni 1811.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
P. minister	1980	34	22	—	6	—	—	—	—	—	3
P. Spiritualis	1363	34	21	—	13	4	—	—	5	4	11
P. Woydak	1733	4	6	—	7	—	—	—	—	7	—
P. Bobrowski	600	10	8	—	5	—	—	—	400	20	15
P. Czerski	511	3	—	—	1	—	—	—	—	—	13
P. Brodowski	1155	21	—	—	—	—	—	—	60	6	18
P. Molinari	500	6	—	—	2	1	—	—	—	5	60
P. Bobiatynski	363	13	3	—	5	—	—	—	—	—	5

P. Podbereski	139	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
P. Stibel	225	—	—	—	3	—	—	—	—	—	5
P. Jan.	35	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—
Summa	8604	125	60	—	44	5	—	—	465	42	141

Fructus spirituales pp. coll. Viteb., ex 2do semestri, scilicet á 1ma Augusti 1811 ad 1mam Januarii 1812.

R. p. rector	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
P. minister	215	4	—	10	18	10	2	9	—	—	6
P. Bobrowski	150	—	5	—	2	—	—	—	—	6	7
P. Żaba	193	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
P. Połowski	200	4	—	—	1	—	—	—	—	—	9
P. Brzozowski	102	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Woydak	820	2	1	—	4	6	—	—	—	6	—
P. Piotrowski	600	5	1	—	4	—	—	—	—	—	5
P. Czarnyszewicz	387	3	1	—	4	2	—	—	—	—	10
Magistror.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Summa	2674	18	8	10	33	18	2	9	—	12	87

Visa est annotatio fructuum spiritualium d. 18 Febr. 1812.

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis ex 1mo semestri, scilicet á 1ma Januarii 1812 usque ad 1mam Augusti ejusdem anni.

R. p. rector	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	4
P. minister	100	10	—	—	3	2	—	—	—	—	2
P. Bobrowski	150	6	—	—	2	—	—	—	—	—	3
P. Żaba	80	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
P. Poloski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Brzozowski	92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
P. Woydak	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Piotrowski	866	86	3	—	21	8	—	—	—	—	3
P. Czarnyszewicz	400	10	—	—	6	2	—	—	—	20	36
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	1697	112	3	—	32	12	—	—	—	20	66

Fructus spirituales pp. collegii Vitebscensis, à 1ma Augusti 1812 anni ad 1mam Augusti 1813.

R. p. rector	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Piotrowski	2102	44	4	—	81	29	—	—	—	28 8
P. Połowski	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Łyko	1160	26	3	—	74	23	—	—	—	30 44
P. Budzko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
P. Miłanowicz	553	2	3	7	25	8	—	—	—	10
P. Woydak	4238	7	12	—	98	43	—	—	—	10 —
Magistri	—	—	—	—	—	—	—	—	—	40
Summa	8053	79	22	7	278	103	—	—	—	68 102

Visa est annotatio fructuum spiritualium collegii Vitebscensis S. J. 3 Augusti 1813.

Aloysius Landes S. J. mp.

84.

Листъ Витебскаго справцы (управляющаго [какъ видно изъ надписи на самомъ документѣ] Станислава Паца) пушкарю Витебскаго замка Богдану Осеевичу на право владѣнія участкомъ земли при р. Двинѣ, подъ названіемъ Городчинскаго. 1565 г. Іюня 29.

Я, Ста . . . толий гдрьскій великого князства Литовскаго, справца воеводства Витебскаго, державца Трабский. Поведель передо мною пушкаръ гдрьскій замку Витебскаго, Богданъ Осеевичъ, ижъ на хлеба кармлене землицы в себе не маеть, одно што ему за службу пушкарскую в каждый годъ скарбу его королевске млсти беретъ по патнадцати копъ а) грошей а по пяти . . .

а) Въ 1564 г. копа грошей Литовскихъ=нын. Русск. 3 руб. 74, 99 коп.

сукна Лунскаго б), за которую данину на замку его королевское млсти Витебскомъ завжды, уставичне пушкарскую служить, а предся на замокъ Витебскій в каждый годъ зъ своего накладу даеть пороху делного в) по пятьдесятъ фунтовъ, а с тое выховатися и выживитися не могъ; билъ мне чоломъ, абыхъ ему на хлеба кормлене далъ земли гдрьское Городчинское, которая з давнихъ часовъ впусте лежить, а служебъ к замку его королевское млсти, ани пожитковъ некоторыхъ нетъ, то есть, тая земля на имя Городщина, которая понедалеку отъ места Витебскаго, надъ рекою Двиною. Я, видячи бытъ речь слущную, ижъ тая земля Городщина з давнихъ часовъ впусте лежить, а служебъ и пожитковъ ку замку его королевское млсти некоторыхъ нетъ, а тотъ пушкаръ гдрьскій Богданъ на той данине гдрьской, которую беретъ скарбу гдрьскаго, выховатися и выживитися не можетъ, а службу гдрьское пушкарское есть пиленъ, и тогомъ по немъ досветчылъ, ижъ онъ, яко з делъ великихъ . . . з губчаницъ, з гаковницъ и зъ ручницъ . . . стреляти вмееть, ижбы тежъ . . . гдрьскимъ пушкарскимъ . . . бити и землю похати, сады присаж . . . робити, людми осаживати и всякий пожитки . . . мети маеть, а при реце Двине, при берегу своемъ той земли Городщины также волно ему всякихъ пожитковъ вживати . . . онъ самъ приробить, а служебъ, ани податей, а некоторыхъ повинностей с тое земли онъ не маеть некоторыхъ полнити . . . толко . . . данину, которую беретъ скарбу гдрьскаго, повиненъ на замку его королевское млсти Витебскомъ службу пушкарскую служить и тую пятьдесятъ фунтовъ пороху давать; а еслибы отъ него пушкарство отдал енобыло, тогда онъ самъ,

а) Сукно лунское, Лундышъ, Lundysh, родъ Голландскаго сукна невысокой цѣны.

б) Делного, для орудій.

жона, дети его повинни будутъ в каждый годъ на замокъ Витебский давать по пяти фунтовъ селитры. И на томъ ему далъ сесь мой листъ, подъ моею печатю, до воли и ласки гдѣское. Писанъ у Витебску, лета Божого Нарожения 4828, мѣсяца Іюня 18 дня. (М. П.). За сказанемъ его мѣсти пана Марка Ефимовича.—Связка 31, № 150.

85.

Вводный листъ на вводъ во владѣніе того же пушкаря Богдана Осеевича тою же землею Городчинскою, называемою также Боръ-Королевскій. 1565 г. Декабря 18.

Kopia, przetłumaczona polskim pismem z Ruskiego, uwiązczego listu podania w possessiã od Lenarta Toczynskiego ziemie Horodeczynskiej Osieiewiczowi, puszkarzowi, za rozkazaniem jm pana Pasa, podstolego wo ха Litto, z wypisaniem ograniczenia.

N. B. Z gury trzy wierszy zbótwiałe wypadły, а w czwartym tak sie zaczyna: Паца, подстолего вел. княж. Литовского, справцы воеводства Витебского, дзержавцы Трабского, увезалъ есми пушкаря его кор. мѣсти замку Витебского, Богдана Осеевича, въ землю пустовскую, которая зъ давныхъ часовъ впусте лежала, а служебъ ку замку его кр. мѣсти, ани пожитковъ ни которыхъ нетъ. То есть тая земля, на имя *Боръ-Королевскій*, которая понедалеку од места Витебского, надъ рекою Двиною. А граница тое земли Бору: наипервей, почавшы ручеемъ Песковатцомъ и въ тотъ же ручей делить одъ *поль городскихъ* и одъ земли Ивашка Олешкова и Шыцка Плешывца, а земли у мохъ, ажъ до горы, которая делить одъ земли Клишы Радкова, до

дороги обездное, которая дорога лежить отъ пешее (sic) полянки на дорогу Барвиновскую, а тою дорогою черезъ ложчыну, которая ложчына делить одъ земли Морозовское, до дороги *Покрыщенское*, къ *Ростанямъ*, которые Ростани до дворца Пышницкого, а Ростанемъ у права ко мху, а со мху поточною черезъ дорогу къ пожни Долгой, а черезъ пожню Долгую перешедшы межою вправо,—N. B. tu szmat zbótwiały wypadło wierszow dwa, także y z drugiej strony wierszow trzy odbótwiał z wierzchu, а po trzech wierszach odbótwiały z gury tak sie zaczyna: делить одъ земли *Чухнавы* до мху, а отъ мху до Болоня *Чухнава* ручаемъ *Поповымъ* ажъ до реки Двины, которымъ ручаемъ делить отъ земли Косткавы, а Двиною вижма, аліасъ вижма, ажъ до ручая *Скумина*, а тымъ ручаемъ уверхъ ажъ до дороги *Уречные*, которая дорога лежитъ къ Сидоровымъ, дорогою управо, который ручей и дорога делить отъ земли Пилецкого; такожь дорогою прыходечы къ Песковатцу, черезъ дорогу Лушесенскую влево обездомъ на дорогу Пакрыщенскую, а дорогою Пакрыщенскою вправо къ томужь ручию Песковатцу, откуль се почалъ рубежъ. Тако се тая вся земля въ тыхъ границахъ и обыходзехъ своихъ маеть. Того пушкаря господарского Богдана Осеевича въ тую землю, вышъ мененую, увезалъ, во владность и моцъ ему подалъ. И на то есма тому Богдану далъ сесь мой увящы листъ, подъ моею печатю, а надто, прышедшы передъ врадъ его мѣсти господарски воеводства Витебского, до книгъ владовыхъ созналъ. Писанъ у Витебску, лета Божого Нарожения тысяча пятсотъ шесдесятъ пятого, мѣсяца Декабра осмнадцатого дня. (Locus sigilli)—Связка 43, № 8.

Подтвердительная привилегія короля Сигизмунда Августа, данная сыновьямъ Витебскаго городничаго Петра Тимофеевича Киселя, Ивану и Василию Киселямъ, на семь службъ земли, наданныхъ первому изъ принадлежностей Витеб. замка, а также на три службы, купленные имъ же, Петр. Кисел., у панцырныхъ бояръ въ Вымнѣ, и на третью часть озера Вымна. 1567 г. Ноября 21.
1583 г. Августа 1.

Выпись с книгъ кгородскихъ замку гдѣрского воеводства Витебскаго.

Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча пять сотъ осмьдесятъ треттего, мѣца Августа первого дня ведѣле календару теперъ ново выданого, на рочькохъ кгородскихъ воеводства Витебскаго, ведѣле поправы сейму Варьшавскаго судовъне отправованныхъ, ставъшы очивисто в суду кгородскаго Витебскаго передомною, Станиславомъ Пацомъ, воеводою Витебскимъ, старостою Велизьскимъ, деръжавцою Суразьскимъ, сынове городничого Витебскаго, пана Петра Тимофеевича Киселя, Янъ а Василей Петъровичы Кисели, оповедали о томъ, ижъ дей што который привилей дата его королевской млсти, славное, светое памети Жыкгимонта Августа, на именья, лежащые в повете Витебскомъ, Совейковичы, Пѣсарцы, Шпили а Василевъщину, Сокольники, Глинчыничы и и иншыя села небожыку пну отцу нашему и намъ самимъ, потомкомъ его, данъ есть; которые дей тые села вси, зъначъне и меновите на томъ привилью и потъверженью его королевское млсти описано и доложено есть; который привилей потъверженья его королевское млсти на тые села, вышей менованные, показавъшы передомною, для небезъпечъности от огню и тежъ зъгубы якое, просили, абы тотъ привилей ихъ до книгъ кгородскихъ Витебскихъ вписанъ былъ. Которого я привилью

и печати его королевский млсти огледавъшы и пречтавъшы, до книгъ кгородскихъ вписати велелъ. И спочатъку тотъ привилей дата его королевское милости слово отъ слова такъ се в себе маеть: Жыкгимонтъ Августъ, Божю милостью король Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий, Лифлянский и иныхъ. Озънаймуемъ симъ ншымъ листомъ всимъ посполите и каждому зособна нинешънимъ и потомъ будущимъ. Билъ намъ чоломъ городничий Витебский Петръ Тимофеевичъ Кисель о томъ, ижъ што, перво сего, з ласки наше гдѣрское, для знищенья и спустошенья именея его отъ неприятеля нашего, дали есмо ему самому, жоне, и детемъ его, до воли и ласки наше, при замку нашемъ Витебскомъ семъ служебъ людей, то есть, меновите две службы *конюшескихъ* у Совейковичахъ-Ходы и Заивашка, а две службы *псарескихъ*—одну Шпиле, которую дей называютъ Исаковщина, а другую пустую Василевскую, Тягнилово, и тежъ две службы *сокольниковскихъ*—одну Глинчыничы, а другую Краски, прозываемую Денисовскую, въ Латыголе, а семую службу волости Лужесенское, *Дурганевскую* Ивана Псарца, за Баръвинымъ перевозомъ, зъ кгрунъты, землями съ платы и доходы, оттолъ на насъ и на замокъ Витебский приходячими, также зо всеми пожитъкими, ку тымъ есми службамъ належачыми. А особъливе, што купилъ онъ тамъ же при замку нашемъ Витебскомъ у слугъ нашихъ тамошнихъ панцырныхъ, на имя уво Власа Селиловича а Охрема Головеньчынича и в Мишка и въ Терени Ходосевичовъ и у братьи ихъ, на Вымъне, земли три службы; при которой купъли мы его зоставившы, еще тому ловы зверинные и гоны бобъровые, которые тамъ в тыхъ же кгрунтехъ на насъ гдѣра належали, а третью часть озера Вымна ему, з ласки наше, дали. На што онъ

все, яко на оную семъ служебъ, также на тую купълю свою, на ловы зверинъные, на бобъровые гоны и на третью часть помененого озера Вымъна, листы нашы, отъ насъ ему перво сего даные, се zde передъ нами, гедремъ покладалъ и оказалъ, бьючы намъ чоломъ, абыхъмо надъ нимъ ласку нашу гедрьскую учынили а тые земли ему на вечность дали и листомъ нашимъ з одъного подтвердили; о чомъ и некоторые с пановъ радъ нашихъ насъ, гедря, за нимъ у причине жедали, залецаючы веръные службы его, которые зъ себе намъ, гедру, показовалъ и показываетъ. А такъ мы, з ласки наше гедрьское, на чоломбитъе Петра Киселя то чынечы, верху меновите описаные семъ служебъ при замку Витебскомъ, перво сего ему отъ насъ до воли и ласки наше даные, то естъ две службы конюшъскихъ у Совейковичахъ-Ходыку а Ивашъка, две службы пъсарейкихъ—Шпиле, называемую Исаковъщину, а пустую Василевъскую, Тягълово, две службы сокольничихъ—одна Глинчинича, а другая Краски, прозываемую Денисовъскую, в Латыголе, а семую службу волости Лужесенской Дурневъскую Ивана Псарца, за Барвинымъ перовозомъ, такъ тежъ помененые три службы на Вымъне, черезъ него у слугъ ншихъ панцырныхъ Власа Селиловича, Охрема Головенчынича а в Мишка и в Терени Ходосовичовъ и въ брати ихъ купъленные, и тежъ ловы зверинные, гоны бобровые, которые в тыхъ же кгрунтехъ суть, и третью часть озера Вымна, што все первой на насъ, ку замку Витебскому бывало, при Петру Тимофеевичу Киселю zostавили есмо и симъ листомъ ншимъ zostавуемъ, а то ему самому, жоне, детемъ и петомъкомъ его даемъ и подтверждаемъ на вечность, с платы и доходы, оттоль приходячыми, такъ тежъ зъ кгрунты, землями тамошними, з боры, гаи, лесы, з деревомъ бортнымъ, з ловы зверинными и рыбными,

бобровыми гоны, з реками и речъками, озеры и зыными вшелякими пожитками, ку тымъ десети службамъ належачыми, такъ, яко се сами в себе, в кгрунтехъ, границахъ, обрубыхъ, обыходахъ и пожиткохъ своихъ здавна и теперъ мають, яко с чымъ то на насъ, гедря, ку замку Витебскому держано. И вжо помененый Петръ Кисель самъ, а по немъ жона, дети и потомки его мають тые десеть службъ, верху меновите описаные, з всеми ихъ кгрунты, пожитки на себе держати и пожитки вшелякие себе тамъ примножати, прибавляти и розшырати вечными часы. А с того намъ, гедрю, и потомкомъ ншимъ, королемъ и великимъ кнземъ ихъ мсти, повинни службу ншу гедрьскую и земскую военную конно, збройно служыти и заступовати по тому, яко и иные земляне ншы, шляхта повету Витебского, войну намъ служыти. И на то дали есмо Петру Киселю сесь нашъ листъ с подписомъ руки ншое гедрьское, до которого и печать ншу привесити есмо казали. Писанъ у Лебедеве, лета Божого Нарожения тисеча пять сотъ шестьдесятъ сего, меча Ноябра двадцать первого дня. В того привилію подписъ руки и печать его кролевский мсти Жыкгимонта Августа. Которое оповедане и очыvistое вызнане Яна а Василя Петровичовъ Кисилевъ казавшы есми до книгъ кгородскихъ уписать, и выписъ с книгъ, подъ печатю моею, пни Петрова Киселева, пни Марина Совянка, себе взяла. Писанъ у Витебску. Кузминичъ Ивановичъ писаръ кгородский Витебский.—Связ. 14, № 5.

по коей соборъ, въ замѣнъ своихъ двухъ полянокъ и сѣножатки, получилъ отъ Руменчевскаго поле, лежащее на поляхъ Задунайскихъ. 1594 г. Января 26.

Выписъ с книгъ справъ земскихъ воеводства Витебского.

Лета отъ Нароженъя Сына Божего тисеча пять сотъ деветъ десять четвертого, мѣсяца Генваря къ дню.

На рокохъ судовыхъ земскихъ о трехъ кролехъ, святе римскомъ, на местцу звыкломъ гедрьскомъ Витебскомъ, водле порядку статутного, судовне отпращиваныхъ, переднами, владниками судовыми земскими воеводства Витебского, Балцеромъ Староселскимъ, судьей, Григорьемъ Костиничомъ Косовымъ, подсудкомъ, а Андреемъ Ярошевичомъ Осиповскимъ, писаромъ, поставившысе очевисто у суду, свесченники церкви соборное светого Благовесченія, тутъ в замку гедрьскомъ Витебскомъ Нижнемъ стоячее, на име Федоръ Лукьяновичъ свесченникъ Воскресенский, а Яковъ Матвеевичъ свесченникъ Пятницкий и Семенъ Богдановичъ Турковичъ, дьяконъ тое церкви светого Благовесченія, оповѣдали то и усне, при листѣ своемъ вызнаномъ, признали, ижъ дей што мели есмо две поляночки и третью сеножатку промежъ нихъ, тутъ неподалеку замку, на поляхъ Задунайскихъ лежащие, по правой стороне дороги великое, едучи з замку Витебского до Озерецъ, наданы на церковь светого Благовесченія, есче в року тисеча пѣтсотъ пѣтдесять третемъ, отъ месчанина гедрьского Витебского Васка Гридковича; тогда есмо тые две полянки и сеножатку промежъ нихъ пустили, за отмену слущную, его млети пну Лаврину Руменчевскому, земянину гедрьскому воеводства Витебского, на вечные часы. А напротивъ того, взяли есмо отъ его млети поле, тамъ же на поляхъ Задунайскихъ, подле

дороги *Городницкое* (?), у ручьи, названого Везовца, лежащее, купленное отъ месчанина гедрьского места Витебского, Тараса Есифовича Жыжки. На што дей есмо и листъ нашъ вызнанный, водле права справленный, его милости пану Лаврину Руменчевскому дали, у которомъ то все ширей и достаточней естъ описано. Которой листъ передъ нами, судомъ, положивши, просили, абы былъ прочитанъ и до книгъ земскихъ вписанъ. А такъ мы, судъ, сего листу читаного выслушавшы, печатей и подпису рукъ добре присмотревшыся, розказали есмо его до книгъ судовыхъ земскихъ воеводства Витебского уписать; который, вписуючы до книгъ слово отъ слова, такъ се в собе маеть: Я, Федоръ Лукьяновичъ, свесченникъ Воскресенский, а я, Яковъ Матфеевичъ, свесченникъ Пятницкий, собору церкви светого Благовесченія, тутъ в замку гедрьскомъ Витебскомъ стоячее, и я, Семенъ Богдановичъ Турковичъ, дьяконъ тоежъ церкви светого Благовесченія, насъ вси три сполне за одного члвка, сознаваемъ сами на себе симъ нашимъ листомъ каждому, кому бы о томъ належало ведати нинешнимъ и на нотомъ будучымъ, ижъ што мели есмо две поляночки и третью сеножатку промежъ нихъ на поляхъ Задунайскихъ, по правой стороне дороги великое, едучы з замку Витебского до Озерецъ, неподалеку двора его млети пана Лаврина Руменчевского, земянина гедрьского воеводства Витебского; которые тые полянки и сеножать надалъ на церковь светого Благовесченія, есче в року тисеча пѣтсетъ пѣтдесять третемъ, мѣсяца Юля четвертаго дня, *яко у евангелии на престолномъ естъ написано*, месчанинъ гедрьский места Витебского Васко Гридковичъ,—одну полянку, куплю свою отъ *попа Николского* Семѣна, а другую полянку, купленную у поповъ Духовскихъ, а сеножать, названую Яковъсчину, подъ полянкою Семеновою Николскою, тогда

есмо вси три згодне тые две полянки и сеножатку пустили за отмену слушную и заразь в мощь, в держанье и спокойное уживанье завели и поступили его млсти пну Лаврину Руменчевскому, малжонце, детемъ и потомкомъ ихъ млсти на вечные часы, ничего на насъ самихъ и потомковъ нашихъ, свесченниковъ собору перкки светого Благовесчения, не выимуючы, ани зоставуючы. А напротивъ тыхъ полянокъ и сеножати взяли есмо отъ его млсти поле тамъ же на поляхъ Задунайскихъ, подле дороги Городницкое, у ручья, названого Везовца, едучи тою дорогою з замку Витебского, по правой стороне, подле поля пна Бориса Дементьевича Счеглейского и подле пожни пна Максима Василевича Дюнди, которое тое поле купилъ его млсть панъ Лавринъ Руменчевский на вечность у месчанина гедрьского Витебского Тараса Есифовича Жижки. Маеть его мсть панъ Лавринъ Руменчевский самъ, малжонка, дети и потомки ихъ мсть тые две полянки и сеножатку, отъ насъ заменою его мсти пусчонные и заведенные, спокойне деръжати и уживати вечно и непорушное, воленъ будущи кому хотя продати, отдати, даровати, заменить и на лепшый пожитокъ свой обернути, яко властность свою; а мы вжо сами и потомки наши, свесченники соборное церкви светого Благовесчения, не маемъ и мочи не будемъ въ тые полянки и сеножатку, вышей менованные, отъ насъ заменою его млсти пну Лаврину пусчаные, ничимъ се вступовати, з mocy и з держанья его млсти самого и потомковъ его млсти некоторымъ способомъ отыймовати, але есче отъ каждого такового, хто бы се в тые полянки и сеножатку вступовать хотель, очисчати и заступовати маемъ мы сами и потомки наши везде, у каждого права, отъ даты сего листу нашего до десети летъ, поки давность земская, водлугъ права посполитого и статуту земского, выйдетъ. Пак ли быхъмо, пропом-

невшы сего доброволного запису нашего и обвязковъ, в немъ описанныхъ, тые полянки помененные, сеножатку, отъ насъ заменою пусчонные, у его млсти пна Лаврина Руменчевского, малжонки, детей и потомковъ его млсти отнимать бы мели, або чимъ же колвекъ в нихъ се вступовали, мы сами, будь тежъ потомки наши, албо отъ каждого такового, хто бы се в тую замену нашу вступовати бы мелъ, заступовати и очисчати бысмо не хотели, тогды каждый з насъ таковыхъ маеть и повинень будетъ на урядъ гедрьский Витебский вины запла-тити петънадцать конъ грошей Литовскихъ, а стороне ображоной, его млсти пну Лаврину Руменчевскому и потомкамъ его млсти, тежъ петнадцать конъ грошей, ку тому вси шкоды и наклады, на голое слово реченье его млсти самого, будь тежъ умоцованого его млсти, платити, а по заплаченью таковыхъ винъ, шкодъ и наклады предъ се сесь листъ нашъ у каждого права при зуполной mocy хованъ и держанъ быти маеть. И на то есмо его млсти пану Лаврину Руменчевскому дали сесь нашъ листъ, з нашими печатми и с подписомъ властныхъ рукъ нашихъ, а при томъ были и того будучи добре сведоми, за усною и очевистою прозбою нашою печати свои к сему нашому листу приложити и руки свои подписати рачыли его млсть панъ Богданъ Янушковский, городничий его королевское млсти замку Витебского, а его млсть панъ Иванъ Григоревичъ Гуторъ, судья ктродский Витебский, а месчане гедрьские места Витебского панъ Иванъ Козель а панъ Иванъ Тютковичъ. Писанъ у Витебску, лета отъ Нарожения Сына Божего тисеча пятьсотъ деветдесеть третего, меча Августа шестнадцатого дня. У того листу печатей притисненныхъ семъ, а подписы рукъ тыми словы: Федоръ Лукьяновичъ, свесченникъ Воскресенский, властная рука. Яковъ Матфеевичъ, рука властная. Семень Богдановичъ, дяконъ

Благовещенский, властная рука. Усне прошой печентарь я, Богданъ Янушковский, печать притиснулъ и рукою власною подписалъ. Усне прошой печентарь я, Иванъ Гуторъ, печать приложилъ и руку властную подписалъ. Усне прошой печентарь я, Иванъ Семеновичъ Тютковичъ, печать приложилъ и руку подписалъ. Усне прошой печентарь я, Иванъ Есифовичъ Козловичъ, печать приложилъ и руку подписалъ. Которое очевидное оповеданье и устное признание, такъ же и тотъ листъ свещенниковъ соборное церкви светого Благовещения, верху имени помененыхъ, за прозбою ихъ до книгъ земскихъ воеводства Витебского есть записано; с котораго записанья и сесь выпись, подъ нашими судейскими печатми и с подписомъ рукъ, панъ Лавринъ Руменчевский себе взялъ. Писанъ у Витебску. Balcer Starosielsky, sendzia ziemsky Witepsky, ręką własną. Григорий Косовъ, подсудокъ земский Витебский, рукою власною. Андрей Осиповский, писарь земский Витебский. (М. 3-хъ П.) На этомъ документѣ старинная (не раньше и не позже XVII стол.) польская надпись такая: Wypis ziemski Witepski z rokov Trykrolskich, w roku 1594, mca Januari 26 dnia, zamiany swieszczennikow Fedora Łukianowicza Woskresienskiego y Jakowa Matwieiewicza Piatnickiego y dyakona Błahowieszczenskigo Siemiona Bohdanowicza Turkowicza s panem Ławrynem Rumienchewskim.—Связ. 32 № 44.

88.

Духовное завѣщаніе землевладѣлицы Витебскаго воеводства, Марины Зеньковны Гурковны Гарлинской, въ коемъ поручила одному изъ затьевъ своихъ, Александру Нешыйкѣ, м. пр., похоронить тѣло ея по Греческому (православному) обряду при Витебской церкви Св. Духа, чрезъ православныхъ же свя-

щенниковъ, съ назначеніемъ на церковь эту 2 копѣ грошей Лит., независимо отъ уплаты за погребеніе священникамъ, а духовнику своему, священнику Воскресенской церкви, Оедору, отказала изъ стада своего корову. а) 1597 г. Марта 6.

Выпись изъ книгъ справъ кгородскихъ воеводства Витебского.

Лета отъ нароженя Сына Божего тисеча пятсотъ деведесять сегого, мѣца Марца шестого дня.

Па вряде гдрьскомъ воеводства Витебского, передомною, Яномъ Ромейкомъ, наместникомъ Витебскимъ, будущимъ отъ велможного пна . . . мѣти пна Миколая Павловича Сапеги, воеводы Витебского, старосты Велижского и Суражского, пна моего мстивого, постановившысе очевидно, землянинъ гдрьский воеводства Витебского, Александръ Яновичъ Нешыйка, оповедаль и покладалъ тестаментъ отстаточное воли землянки гдрское воеводства Витебского, небожчицы, пни Яновое Войтеховича Кгарлинское, пни Марины Заньковны Гурковны, тещи своее, тыми сло . . . дей небожчыца, пни теща моя, пни Яновая Кгарлинская, пни Марина Гурковна, будучы отъ Пана Бога хоробою об . . . ною навежона, еще добре передъ смертью, за живота . . . розуму своего, мне, зятю своему, поручившею в опеку и всю матность дочки своее, панны Алены Кгарлинское, отъ мала и до велика, на тестаменте отписала, што все п . . . мента отстаточное воли ее описано и доложено есть, и просилъ пнъ Александеръ Яновичъ Нешыйка, абы тотъ тестаментъ до книгъ . . . скихъ Витебскихъ былъ вписанъ. И я, врьдъ, оногo тестаменту огледавши и передъ собою чытаного выслушавшы, далъ есми . . . нигъ

а) Изъ сего завѣщанія должно заключить, что и предки завѣщательницы, Гурки и проч., были, несомнѣнно, какъ и она сама, православной вѣры.

уписати, и слово отъ слова таксе в себе маеть: Во Имя Отца и Сына и Светого Духа. Аминь. За помочю Господа Бога Сотворителя неба и земли, я, Марына Заньковна Гурковна . . . вая Войтеховича Кгарлинская, землянка гдрьская воеводства Витебского, чыню явно тымъ моимъ тестаментомъ остаточн . . . лю мою на немъ, ознаймую каждому таковому, кому бы . . . дать належало, ижъ, з допущеня Господа Бога . . . теля моего, будучы есми на сесъ часъ з ласки Его насветшое . . . обложною навешона и в небезпечности здоровья моего положоно, а ведь же я, будучы и розумеючы то по себе, яко иные люди на свете, ижъ животъ човолический есть тутъ на семъ свете дочесный, и напечнейший цель каждому чаловеку смерть; прето я, постерегаючы повинности хрестияньское, хочечы того, абы по моемъ жывоте зяти и дочки мои промежъ собою о убогой матерности моей жадныхъ посваровъ и ростырквъ не мели, але спокойне и добротливе каждый на своемъ переставалъ и ужывалъ, пишу сесъ мой тестаментъ остаточною волею своею, своимъ целымъ розумомъ и доброю паметю моею, не з жадного примушеня, ани тежъ зъ якое людское намовы, лечъ сама по своей доброй воли. Напродъ, душу свою поручаю в ласку и в милосерде Господу Богу всемогущему во Троицы единому. Дотога тежъ ознаймую, ижъ естли мене Панъ Богъ з сего света до фалы Своее светое взяти рачыть, теды я, пометаючы и знаючы претивко себе доброе и цнотливое, учетивое заховане, по весь часъ мешъканья моего, дочокъ моихъ милыхъ первшого небожчыка мужа моего, пна Себестыяна Теплого, то есть, пни Щасное Шолтоноевое Полонеи, пни Яноевое Стахорское Ганны а пни Давыдовое Руменчевское Себестыяновнъ Теплянокъ, такъ тежъ . . . гого мужа моего, небожчыка, пна Яна Войтеховича Кгарлинского, то есть, пни Александровое

Нешыйчинное Софеи, то есть Ярошовое Якимовичовое Марыны а панны Олены Яновнъ Кгарлинскихъ, которая панна Олена, дочка моя, есть при ее мсти панне Катерыне Пацовне, воеводянце бывшей Витебской, которые мне завжды, неодменно ласку и добротъ свою показывали и услуговали по весь часъ мешканя моего, яко на нихъ, учетивыхъ, принадлежало; што имъ упродъ нагорожаючы то ласкою и добротю моею материнскою за таковыя учетивые поступки ихъ, симъ тестаментомъ моимъ отписую, по жывоте моемъ, тымъ дочкамъ моимъ милымъ тремъ первшого небожчыка мужа моего, пна Себестыяна Теплого, то есть, пней Щасной Шолтоноевой Полонеи, пней Яной Стахорской а пней Давыдовой Руменчевской Томиле Себестыяновнамъ Теплянокъ, имене, имъ належачое, прозываемое Добры . . . чое у воеводстве Витебскомъ, со всеимъ на все, яко се само . . . маеть; которое имене Добрыно волно будетъ, по жывоте моемъ . . . дочкамъ моимъ промежъ собою на ровные части поделить . . . власное; а што мне тежъ приходило отъ каждого зятя моего в . . . ючы мене, водле права посполитого, по десяти копъ . . . ды, я тыми всеими пнзъми тыхъ трехъ дочокъ . . . ю и имъ записую; ку тому тежъ што маю пляць свой власный . . . на посаде Заручайскомъ, надъ *узвозомъ Буйскимъ*, а) на которомъ мешка . . . кита Безумничынъ, тотъ тежъ пляць тымъ же тремъ дочкамъ м . . . по жывоте своемъ, отписую и имъ дарую вечными часы. А што взела и позычыла есми у зятя своего, пна Яна Стахорского . . . цать копъ грошей Литовскихъ, на власную потребу свою, тогды . . . до отданья тыхъ трыдцати копъ грошей отписую тому . . . своему, пну Яну Стахорскому, дворъ свой власный, отчизный, с п . . . и з будованьемъ дворнымъ,

а) Въ какомъ мѣстѣ былъ этотъ взвозъ, — неизвѣстно.

лежащий в замку гдрьскомъ Витебскомъ Нижнемъ, который стоитъ посполъ з домомъ . . . пна Семена Хотимского. А особливе тежъ дочкамъ своимъ милымъ другого мужа моего, небожчыка, пна Яна Кгарлинского, п. . . . лександровой Нешыйчиной Зофеи, пней Ярошевой Якимовн . . . Марыне, а панне Олене Яновнамъ Кгарлинскимъ, отписую п . . . воте своемъ, имене свое, прозываемое Коромиды, лежащ . . . у воеводстве Витебскомъ, со всимъ на все, яко се теперь и з давн . . . часовъ само в себе маеть. Такъ тежъ и то в семъ тестamente моемъ ознаймуе, ижъ што есми закупила у Болтковъ з . . . у шести копахъ грошей Литовскихъ, на которую землю и . . . у себе маю, тогда тые грошы маеть пнъ зять мой пнъ . . . деръ Нешыйко, яко опекунъ мой, за тую землю отъ . . . взять. Такъ тежъ, што маю землю в закупе отъ пни . . . Гурковое Косовны и отъ сына ее, пна Григоря Василевича Гурка, у семи копахъ грошей Литовскихъ, лежащую водле Рудковъ, подданныхъ его мсти князя Андрея Жылинского, тогда вси тые грошы копъ трынацать Литовскихъ маеть зять мой, Александро Нешыйка, до рукъ своихъ взять и отдать дочке моей Олене; а естлибы тежъ передъ деломъ зятей моихъ, по животе моемъ, тыхъ земель, вышъ менованныхъ, не выкуплено было и похотели бы зяти мои такъ отчизну, яко и землю заставную, на ровные части промежъ собою делить, тогда первой, нимъ дель межи ними почнетъ, мають и повинни будутъ оба два зяти мои дочке моей, панне Олене Яновое Кгарлинской, тую трынацать копъ грошей Литовскихъ, зложившы сполно, отдать, а тая часть третей з делу имени моего Коромидского, такъ тежъ и тые пнзи копъ трынацать, маеть быть при зятю моемъ, пну Александре Нешыйце, яко опекуне, до того часу, ажъ поки, дастъ Панъ Богъ, дочка моя, панна Олена, в станъ светый малженъский

подеть замужъ. А стороны тежъ долгу, который поменялъ мужъ мой, небожчыкъ, пнъ Янъ Кгарлинский, в тестamente своемъ, ижъ ему осталъ виненъ братъ его роженный в Полщы, тогда я того долгу, будучы яко вдовою, не могла есми одыскать. А што мне тежъ виненъ пнъ Дмитръ Бориховский, на листъ свой вызнанный, семъ десять копъ грошей Литовскихъ, тогда тотъ долгъ одыскавши, дети мои мають промежъ собою на тры части поделить. А которое тежъ маетности своее рече рухомыхъ в дому своемъ, меновите, то есть, шубку кунью, сукномъ чорнымъ крытую, также дотога ложокъ серебряныхъ осмъ и иные речи рухомые, которые есть на реестре моемъ по достатку описанные, то все, водле реестру моего, отписую дочке моей молодой, панне Олене. А челедь моя, которая есть в дому моемъ, по небожчыку мужу моемъ, пну Яну Кгарлинскомъ, осталая, то есть, меновите Михалка, Олексей и Пилипъ, также и жонки мои, на име Маря и Олена з сыномъ своимъ Андрейкомъ; тые вси мають быть, по животе моемъ, волные и доброволне со всимъ выпущоны; лечъ толко девка Порашыца, тая маеть служить, по животе моемъ, дочке моей, панне Олене Кгарлинской. А што маю коней рабоч . . . му своемъ девятеро, с тыхъ коней рабочихъ, выбравшы леп . . . маеть зять мой, пнъ Александро Нешыйко, опекунъ мой, тотъ долгъ заплатить зятю моему, пну Яну Стахорскому, трыдцать копъ . . . Литовскихъ, продавшы тыхъ коней моихъ, а заплатившы . . . мають тотъ домъ мой дочки мои три пна Яна Кгарлинского . . . межъ собою на ровные части поделить. А штожъ если ви . . . своего зятю своему, пну Александру Нешыйце, полчетве . . . грошей Литовскихъ, тогда за тотъ долгъ мой, по жы . . . пнъ Александро Нешыйко, жеребца моего шерстью сивого . . . А до того тежъ прошу и чоломъ бью пну зятю своему, пну Александру

Яновичу Нешыйце, жебы онъ надъ тою убогую . . . ностью дочки моее милое, панны Олены Кгарлинской . . . на семъ тестаменте моемъ поменено, опекуномъ и стро . . . былъ и тую убогую дочку мою свестъ своею . . . кгда до того прииде, по моемъ животе, в станъ светый малж . . . замужъ, за кого Панъ Богъ рачы дать, учтиве, не лютуючы пр . . . своее выдалъ, за которую тую учынность приятелскую . . . родейство великое нехай му Панъ Богъ . . . в кролевстве небесномъ запла-тою будетъ . . . трафило за якого доброго человека вы-дать тую дочку . . . паньну Олену в станъ малженский замужъ, теды маеть оп . . . мой, пнъ Александро Нешыйка, с тогожъ имения моего . . . тую дочку мою пну Олену, выдать нимъ тое имене м . . . дочки мои промежъ собою поделять. А естлибы тежъ . . . делу трафилосе тую дочку мою, панну Олену, вы . . . теды мають дочки мои обеде, ведле преможеня своего . . . свою запомогать, якъ на нихъ, учтивыхъ, простонть. А . . . воте моемъ маеть пнъ Александеръ, зять и опе-кунъ мой, тело мое учтиве *водле закону Греческого* и по . . . христианское поховать и проводить . . . погребъ тела моего грешного наложить маеть пнъ Александ . . . зять мой котель болшый себе взять. А *на церковь Божию Святого Духа* отписую, по животе своемъ, *на отправу церковную* две копы грошей Литовскихъ, которую тую две копы грошей маеть заразъ зять мой, пнъ Александро, с того статку моего домового, скоро по погребѣ, тела моего, *старосте церковному Светого Духа до рукъ его отдать*; окромъ того проводу, што будетъ повиненъ зять мой надъ моимъ грешнымъ теломъ спра-вовать и *свещенникомъ платить, а духовнику моему, отцу Федору, свещеннику Воскресенскому, отписую, по животе своемъ, з статку моего домового корову, которую маеть зять мой, пнъ Александро Нешыйко, отдать, а онъ маеть*

за мою грешную душу Господа Бога просить у престола Божьего. А затымъ, естли бы хто колвекъ сее постано-венъе мое, остаточную волю мою, на семъ тестаменте моемъ описаную, нарушылъ и сему тестаменту моему спротивлялъ, тогды кождый таковый маеть и повиненъ будетъ, за таковое противеньство и за нарушене сего тестаменту остаточное воли моее, со мною разсудитисе на ономъ свете, на страшномъ суде передъ Небеснымъ Царемъ. И на томъ я . . . на Заньковая Гурковна Яно-вая Кгарлинская . . . тавила есми по собе тымъ всимъ дочкамъ своимъ, вышъ менованымъ, сесъ мой тестаментъ, остаточную волю, в немъ описаную, з моею властною печатью, а при справованью сего тестаменту моего бы-ли люди зацные и, того будучы добре сведоми, ихъ ми-лость панове земяне гдрьские воеводства Витебского, его млсть пнъ Иванъ Григоревичъ Гуторъ, судя кгород-ский Витебский, пнъ Янъ Илиничъ Уженицкий а пнъ Богданъ Ивановичъ Погоский, которые, за устною и оче-вистою прозбою моею, ихъ милость печати свои до сего тестаменту моего приложивъшы, и руками своими его подписать рачыли. Писанъ у Витебску, року по Наро-женью Сына Божого тисеча пятсотъ деведьдесятъ сегомо мца Февраля деветнадцатого дня. У того тестаменту пе-чатей притисненыхъ чотыри, а подписъ рукъ подписано есть тыми словы: Очевисто про . . . отъ пни Марыны Гурковны, я, Иванъ Гуторъ, судя кгородский Витебский, печать свою приложившы, и рукою своею подписалъ до сего тестаменту. Очевисто упрошоныи печаторъ отъ пни Марыны Зеньковны, я . . . иничъ Уженицкий, пе-печать свою приложившы, и рукою . . . подписалъ до сего тестаменту. За устною . . . бою пни Марыны Кгра-линское, Богданъ Погоский . . . чентаръ, до сего ее мсти тестаменту печать свою прило . . . шы, и рукою своею подписалъ. Которое оповедане . . . лексантъдра

Нешыйки и тотъ теетаментъ небожыцы, пни . . . ры-
ны Гурковны Яновое Кгарлинское, отъ него . . . на
вряде оповеданый, есть до книгъ кгородскихъ . . . скихъ
записано, а по записаню и сесъ выпишъ с книгъ, подъ
. . . моею, пну Яну Стахорскому есть выданъ. Писанъ
у Витебску . . . Янъ Война Ясенецкий, наместникъ Ви-
тебский, власною рукою подписалъ. Корикувалъ . . .
мса Генваря 31 дня, на вярде его млети гдрскомъ
земъскомъ Витебскомъ тотъ выпишъ до книгъ справъ
земъскихъ перенесенъ. Balcer Starosielski, sendzia . . .
Григорей Косовъ, подсудокъ . . . Осиповский, писарь
земъский Витебский.—Связ. 50, № 18.

89.

Привилегія короля Сигизмунда III, данная Станиславу
Боржимовскому на имѣнія. Въ ней говоритъ король, что онъ,
во время походовъ своего и королевича Владислава, отваго
Польскихъ и Литовскихъ войскъ, съ немалыми, притомъ,
издержками, отвоевавъ у Россіи Смоленскъ и другіе замки,
города и волости, въ видахъ укрѣпить тѣ имѣнія за Польшею
на дальнѣйшее время и обезпечить ихъ отъ внезапныхъ не-
пріятельскихъ нападений, а вмѣстѣ съ тѣмъ наградить отли-
чившихся воиновъ, назначилъ туда особыхъ комиссаровъ и ве-
лѣлъ имъ роздать извѣстныя боярскія имѣнія заслуженнымъ
людямъ. Затѣмъ, обративъ вниманіе на заслуги, оказанныя
Боржимовскимъ сперва въ Ливонской, а потомъ въ послѣдней
Московской войнѣ, подъ начальствомъ референдарія вел. княж.
Лит. Александра Корвина Гонсѣвскаго, назначилъ онъ, кор.,
Боржимовскому, въ Невельскомъ уѣздѣ, Часопскомъ станѣ,
помѣстья: Алексѣя Непѣнина, Прокоція Лаврона (Лаврова?)
и Никона Ладыжинскаго, изъ помѣстья же Ѳеодора Ладыжин-
скаго деревню Мошину, со всѣми принадлежащими къ онымъ
пустошами и деревнями, землями, лѣсами, водами, рыбною и
звѣриною ловлею, бобровыми гонами и всякими доходами, въ
ленное, потомственное въ мужескомъ колѣнѣ владѣніе, съ пра-
вомъ даже отчуждать оныя, но только съ особаго разрѣшенія
короля, которымъ обусловливается также выдѣлка сѣры и то-

варнаго лѣса, сверхъ того еще плацъ при замкѣ Невелѣ и
огородъ на посадѣ. Причемъ, обязывается владѣлецъ, для обо-
роны, въ случаѣ опасности, Невельскаго замка, построить для
себя на данномъ плацѣ домъ и въ немъ имѣть всегда челядь
или хозяина съ огнестрѣльнымъ и другимъ пѣхотнымъ ору-
жіемъ, чтобы, при нечаянномъ непріятельскомъ нападении,
быть, вмѣстѣ съ другими, на замковой стѣнѣ, для обороны
замка, снабженнаго отъ правительства всякою военною амму-
ниціей, а также обязанъ онъ, влад., имѣть во всякое время
въ своей кладовой провіанта въ 1/2 годовой пропорціи, а въ
случаѣ отсутствія своего, поручать замокъ такому же шлях-
тичу, какъ и самъ онъ. 1620 г. Декабря 7. а)

Zygmunt Trzeci, z Bożej łaski król Polski, w. х.
Litt., Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Inflantski, a Szwedzki,
Gotski, Wandalski król dziedziczny.

Oznajmujemy tym listem naszym, komu o tym wie-
dzieć należy, iż, za osobliwą łaską y opatrnością Boską,
pod szczęśliwym panowaniem naszym, expedycją y od-
wagą naszą, sumptem niemałym Rptey, zamek Smolensk,
a potym, za expedycją nową nayiaśnieyszego królewica
jmei Władysława, syna naszego, pod stolicą Moskiewską
insze zamki, miasta y włości, które, różnymi czasy, za
przodkow naszych, dziedziczny nieprzyziaciел Moskwicin,
fortelnie pacta złamawszy, opanował był, do państw na-
szych z ręką nieprzyziacielskich rekuperowane y przy-
wrócone są. A na czas przyszły, zabiegając fortelom nie-
przyziacielskim, za zdaniem panow rad naszych, aby te,
od Moskwy rekuperowane, zamki, włości potęgą narodu
Polskiego y Littew., obwarowane zostały y na potomne
czasy od inkursyi nieprzyziacielskiej doskonalszą obronę
mieć mogły, a ludzie, których pracą, dzielnością, krwią
za pomocą Bożą, te się panstwa rekuperowały, by się z

а) Такъ-то,—и польское правительство, въ видахъ закрѣпленія этого края за
Польшею, раздавало владѣнія здѣшнихъ Русскихъ бояръ своимъ людямъ.

nadgrody cieszyli, poruczyliśmy komisarzom naszym, do tych włości naznaczonym, pewne boiarszczyzny między ludzie zasłużone rozdać. Tedy, czyniąc dosyć roskazaniu naszemu, względem zasług urodz. Stanisława Burzymowskiego, które nam y Rpltey, naprzod w Inflantskiej, potem w świeżo przeszłej Moskiewskiej ekspedycjach, oddawał, oświadczaiać w różnych potrzebach cnotliwą dzielność swą rycerską pod regimentem urodz. Alexandra Korwina Gąsiewskiego, referendarza naszego w. x. Littgo, z dostatkw swoich, naznaczyli mu w ujezdzie Newelskim, w stanie Czasopskim, pomieszcie Alexieja Niepienina, pomieszcie Prokopa Ławrona, pomieszcie Nikona Ładyszynskiego, a z pomieszcia Fiedora Ładyszynskiego dzierewnią Moszyną, ze wszystkimi pustoszącami, dzierewniami y przynależnościami, do pomienionych pomieszcia należącymi, do woli y konfirmacyi naszej. My tedy, mając wzgląd na pomienione usługi urodz. Stanisława Burzymowskiego, za przyczyną nayiaśniejszego królewica jmsci Władysława, syna naszego, onemu wyżej mianowane dobra ze wszystkimi do nich przynależnościami, z placem przy zamku Newlu y z ogrodem na posadzie, przez komisarze nasze ukazanymi, samemu, żonie, dzieciom y wszystkim potomkom ego męskiego rodzaju, legitime ex lumbis ejus descendentibus, poki jch stawać będzie, prawem lennym, wieczystym w moc, dzierżenie, spokojne używanie, jako dobra szlacheckie, pod prawem y wolnością szlachecką, dawamy, które ma pomieniony Stanisław Burzymowski, małżonka, dzieci y potomkowie jego płci męskiej, dokąd ich linij stawało, według granic dawnych, przez komisarzów naszych opisane, z ludźmi, gruntami, lasami, borami, sianożęciami, jeziorami, rzekami, z łowy zwierzynnemi, rybami, z gony bobrowymi, z drzewem bartnym, danią miedową y ze wszystkimi jnnymi przynależnościami y pożytkami, którekol-

wiek natenczas w tych dobrach są y napotym wynalezione bydz mogą, trzymać y wzywać, wyiowszy saletry y towary lesne, które, bez osobliwego pozwolenia naszego, robione bydz nie mają, y będzie mógł te dobra dać, darować, przedać, frymarczyć, nie bez osobliwego jednak na to od nas pozwolenia. A iż ta iest danina mu od nas konfelowana tą jntencyą, aby się z nadgrody za zasługi swoje cieszył, y dla tego, aby zamek Newelski podczas niebezpieczeństwa obronę miał, tedy powinien będzie dom w zamku, na placu swoim dla siebie zbudować y njm ustawicznie czeladkę albo gospodarza mieć z muszkietem y z jnnym orężem, pieszemu potrzebnym, któryby ustawicznie, podczas nagłej jnkursyi nieprzyjacielskiej, równo z drugimi, na ścienie zamkowej, dla obrony w zamku, który od nas y Rptey, według zwyczaju wojennego, wszelaką municyą opatrzoną bydz ma zostać; a jeżeliby sam obecnie bydz nie mógł, tedy ma tak dobrego szlacheica, jako sam, zostawić, czyniąc temu dosyć powinnością tego prawa swego; a mimo to, żywności na puł roka ustawicznie w spiżarni swej, w zamku, mieć będzie, a nad to żadney inszej powinności, ani żadnych podatków z tych dobr dawać, y liczby nam y sukcesorom naszym czynić on y potomkowie jego męskiego rodzaju, dokądby jch stawało, nie będą powinny. Co wszystko stwierdzając, daliśmy ten list y przywilej nasz jemu samemu y potomkom jego męskiego rodzaju, z podpisem ręki naszej y pieczęcią naszą wgo x. Littgo. Pisan w Warszawie, ru Pańskiego tysiąc sześćset 20go (?), Decembra 7 dnia, panowania królestw naszych polskiego trzydziestego trzeciego, a Szwedzkiego dwudziestego siódmego ru.

Sygismondus Rex.

Alexandr Korwin Gosiewski, referend. wgo x. Littgo.—
СВЯЗ. 50, № 2.

Духовное завѣщаніе Трофима Суботы, коимъ отписалъ, м. пр., на исправленіе и украшеніе Витебской церкви Сочества Святаго Духа свой домъ со всѣми при немъ постройками, со всякою движимостію въ немъ на значительную сумму и съ плацомъ въ Витеб. Нижнемъ замкѣ, а также наличными деньгами 90 копѣ грошей Лит. и долги на разныхъ лицахъ въ количествѣ свыше ста копѣ грош. Лит. 1626 г. Февраля 4.

Выписъ с книгъ справъ кгородскихъ воеводства Витебского.

Лета отъ Нароженъя Сына Божего тисеча шесть сотъ двадцать шестого, мѣсяца Февраля четвертого дня.

На въраде гдрскомъ кгородскомъ воеводства Витебского, передо мною, Яномъ Уженецкимъ, подвоеводимъ Витебскимъ, постановившысе очевисто его мстѣ панъ Семенъ Селява, наместникъ его милости отца Антонія Селявы, архиепископа Полоцкаго, владыки Витебского, и Мстиславского, Витебский, покладалъ и оповедалъ тестаментъ небощика Отрохима Суботы, на речъ, в немъ описаную, который передо мною на враде положившы, просилъ, абы до книгъ кгородскихъ Витебскихъ былъ уписанъ, а уписуючы до книгъ, слова отъ слова таксе въ себе маеть: Во Имя Господа Бога Всемогущаго в Троицы Единого Отца и Сына и Светаго Духа. Аминь. Я, много грешный человекъ, рабъ Божій Отрохимъ Ивановичъ Субота, ознаймую и чыню явно симъ тестаментомъ остаточное воли моее всимъ вообще и каждому зособна, кому бы о немъ ведати прыналежало, ижъ я, присмотревшысе одменъностей часовъ и вековъ сего света, яко на немъ в небеспечъности положонъ есть животъ людскій, прето каждому человеку речъ есть годная и барзо потребная, абы, будучы здоровъ,

паметалъ на часъ смертный и на то, ижъ одъ продковъ ншихъ поддани есмо греху и сказе телесной, и ачъ-колвекъ будучы есми на сесъ часть отъ Господа Бога, Створителя моего, хоробою обложною навежоный, лечъ предсе еще в добромъ, целомъ, зуполномъ розуме моемъ и у неусталыхъ смыслехъ моихъ, кромъ вшеякого примушенъя и людское намовы, але з доброе воли моее, впатруючы то теперъ еще за живота моего, абы по смерти моей о вбогую маетность мою, черезъ мене самого учъстиве набытую, лежащую, речы рухомые промежку братею, близкими, кривными, повинными, прятелми моими ниякого зайстя, розниць и некоторого поволоканъя не было, а што одно кольвекъ на сесъ часть у себе маетности моее, речей рухомыхъ маю, то теперъ ужо симъ тестаментомъ остаточное воли моее росправую, росписую, розряжаю, и такъ то на вси прышлые, вечные и потомные часы мети хочу; в которомъ, напродъ душу мою много грешную в ласку и милосерде Господу Богу Всемогущему в Троицы Единому поручаю и отдаю, а тело земли, откуль взято есть, которое ихъ мстѣ отцове *свещенники собору Пречинстенъского Витебского* с прятельми моими, способомъ христианъскимъ, ведлугъ звычайу *старожитное веры наше Руское закону Греческого*, а) яко навчстиве быть може, до земли поховати мають; ведже по смерти моей власный, никому ничымъ не пенный, съ плацомъ, зо всимъ будова-немъ моимъ дворнымъ, в которомъ я самъ ажъ до жы-

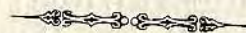
а) Трофимъ Субота, завѣщая похоронить его по обряду *православному*, исполненіе завѣщанія его въ пользу церкви Сочества Святаго Духа поручаетъ, однакожъ, заботамъ *уніатскаго* архіепископа Антонія Селявы. Такая несообразность можетъ быть объяснена или крайнимъ, въ то время, гоненіемъ на православныхъ, или же тѣмъ, что жалкое духовенство, совращенное не волею, а нуждою, изъ православія въ унію, старалось еще тогда утѣшать другихъ, что православіе и уніа—якобы оды и та же вѣра.

вота своего мешкаль стоячий в замку гдрьскомъ Витебскомъ Нижнемъ, подле дому и пляцу его мсти пана Яна Дермонта Савицкого, подсудка земского Витебского, надъ болотцомъ, также маетность мою всякую, в немъ будучую; речы рухомые, а меновите: котель винный безъ трубъ, купленный за двадцать копъ грошей Литовскихъ, коня шерстью вороного, купленного за двадцать копъ грошей Литовскихъ, тканку перловую, справленную за трынадцатъ копъ грошей Литовскихъ, сукманъ бурнатный фалендышовый, справленный за осимъ копъ грошей Литовскихъ, другой сукманъ люндышовый, треттий сукманъ лазуровый люндышовый темно синий, а четвертый сукманъ блекитный, колдра турецкая, што постель прикрываютъ, дано золотыхъ полскихъ десять, шапка оксамитная з бобромъ, купленная за шесть копъ грошей Литовскихъ, пенъки пудовъ двадцать, купленное за шесть копъ грошей Литовскихъ, люндышу зеленого локоть двадцать, полотно кужелного беленого и небеленого локоть сто, сукна сермяжного локоть дванадцать, кошуль музскихъ и белогловскихъ кужелныхъ и коленскихъ сорокъ, скатертей локоть двадцать, руковицъ паръ сто и шестеры, простицъ Полоцкихъ одинадцать, каждая куплена по две копе грошей Литовскихъ, котель настольный, побеляный, фаляша цынова в полктарца, малыхъ две, мисы цыновыхъ чотыри, телерокъ цыновыхъ чотыры, пановъ одна, ручница пташая с кресомъ, дана тры кони грошей Литовскихъ; прятелеви моему Есифу Скрыбе одписую люндышу зеленого локти чотыры; Янку Кривому, подворнику моему, и жоне его, за працу и послуги ихъ, што они мне в часъ хоробы моее послуговали и мене пилновали, одписую корову дойную. А кгда мене Панъ Богъ з сего света до фалы Своее светое взяти рачылъ, ино по моемъ животе священъникомъ соборнымъ Светое

Пречыстое Богоматеры, за погребъ тела моего грешного и за позвонъное, одписую: отцу Оникею Олексеевичу Дьяконъскому, протопопу Витебскому, копу одну грошей Литовскихъ; отцу Игнатею Ропелевичу, священънику Богословскому, другую копу грошей Литовскихъ; отцу Есифу Духовскому полкопы грошей Литовскихъ. А з стороны долговъ моихъ власныхъ тыхъ, о што одно колвекъ мне немало особъ розныхъ на листы, облики свои zostали винни, а меновите: напродъ, Федоръ Харковичъ Бирукъ копъ осмдесять семь копъ грошей Литовскихъ, Макъсимъ Чоботаръ копу одну и кгрошей петдесять Литовскихъ, подданный земенина гдрского воеводства Витебского, пана Самуеля Бирули, села Заозеря, Микита Лянчонокъ, zostаль ми виненъ одинадцать копъ грошей Литовскихъ, Михайло Гарбунъ zostаль ми виненъ пять копъ грошей Литовскихъ, што переказаль Ивашко Горковъ, подданный его мсти пана Степкевичовъ Любавицкий, а до того тежъ еще особно грошей готовыхъ копъ деветдесять Литовскихъ, который тежъ долтъ своей вышъ мененый Федора Бирука, Максима Чоботара, Микиты Любчышка и тую пять копъ грошей Литовскихъ Горбунову, также и тую суму пизей деветдесять копъ грошей Литовскихъ, по томужъ и тотъ дворъ свой власный с пляцомъ, зо всимъ будованемъ моимъ дворнымъ, стоячимъ в замку гдрскомъ Витебскомъ Нижнемъ, ниже мененый, зо всею маетностью моею, речми рухомыми, в немъ будучыми, все одъ мала и до велика, одно пры другомъ, посполу злучившы, симъ тестаментомъ остаточное воли моее, ку вечной памяти собе самому, малжонце, детемъ и всемъ родичомъ своимъ, чынечы *на оправу*, ку оздобе церкви Божое Сошества Светого Духа, стоячое у месте Витебскомъ, даю, дарую и вечными часы одписую, а для доизренья и опатренья ку оправе тое церкви Божое Светого Духа и одысканья тыхъ

всѣхъ долговъ моихъ на тѣхъ всѣхъ особахъ, выше
мененыхъ, черезъ сѣсь тестаментъ остаточное воли моее
пилне, покорне и внижне проше в Бозе велебного и
преосвященнаго его мсть отца Антонія Селявы, архи-
епископа Полоцкаго, Витебскаго и Мстиславскаго, моего
мстиваго пана, абы его мсть, з милостивое ласки своее
панъское, ку розмноженю фалы Божое Светого Духа,
милостиве, ласкаве вложить, причынить и дозреть рачыль,
яко бы налпей съ похвалою Божою а пилнымъ ста-
стараньемъ и працою его мсти ку вечной светобливой
памети быть могло, на милостивое, ласковое боленя его
мсти пустившы, поручаю и оддаю, и симъ тестаментомъ
остаточное воли моее тое все право мое и долги мои,
вышей мененые, вси одъ мала и до велика, ку оды-
сканью ихъ на тѣхъ всѣхъ особахъ, в семъ тестаменте
моемъ пмены вышей мененыхъ, на его мсть отца Ан-
тонія Селяву, архиепископа Полоцкаго, Витебскаго и
Мстиславскаго, пана моего мстиваго, вечными часы вли-
ваю, в чомъ уфамъ мстивой ласке и баченю его мсти,
ижъ его мсть, усомневшы на Господа Бога, а потомъ
и на мене негоднаго, недостойнаго, грешнаго человека,
пилное старане свое до того прыложывшы, млстивей и
ласкавей прычынить рачыть, за што его мсти нехай
самъ Господъ Богъ Светый з неба стократною заплаатою
и вечною нагородою будетъ. Пакли бы хтожъ колвекъ
з близкихъ кривныхъ, повинныхъ, прытель моихъ,
озвавшысе, любъ тежъ хтожъ колвекъ з людей обьчыхъ,
будучы впорнымъ своволникомъ, до тое маетности моее,
вышей мененое, неналежнымъ, сѣсь тестаментъ остаточ-
ное воли моее до якожъ колвекъ вонтпливости прыводечы,
в чомже одноколвекъ его нарушити мель, теды о то все
каждый з нихъ таковой своволный, сему тестаментови
моему спротивный, маеть и повиненъ будетъ со мною роз-
судитися на Страшномъ Суде передъ Небеснымъ Царемъ во

веки. Аминь. И на то все я, Отрохимъ Ивановичъ Субота
далъ и заставилъ есми по собе сѣсь тестаментъ остаточное
воли моее, подъ моею печатю; а пры справованю моемъ одъ
мене сего тестаменту моего были и того всего суть доб-
ре сведоми люди добрые, за за очевистою и устною проз-
бою моею, Отрохимовою, земяне гдрские воеводства Ви-
тебскаго: панъ Иванъ Жолнеровский, панъ Иванъ Фа-
стыновичъ, панъ Офонась Волкъ, панъ Федоръ Матвее-
вичъ Букаръ а слуга владовый, войтовичъ, панъ Ро-
манъ Миколаевичъ, печати прыложывшы, и руки свои
власные до тестаменту подписали. Писанъ у Витебску,
року тисеча шесть сотъ двадцать пятого, мѣца Октебра
третеего дня. У того тестаменту печатей прыложонныхъ
шесть, а подпись рукъ подписано есть тыми словы:
Очевисто прошоный печатаръ до того тестаменту одъ
Отрохима Суботы Иванъ Жолнеровский власною рукою.
Proszony pieczętarz Iwan Fastynowicz ręką swą. Про-
шоный печатаръ Офонась Волкъ. Прошоный печатаръ
Федоръ Матвеевичъ Букаръ рука власная. Который же
тотъ тестаментъ, за покладаньемъ и прозбою намесника
владичнаго Витебскаго, до книгъ кгородскихъ Витебскихъ
есть записано, с которыхъ и сѣсь выпишь, подъ печатю
моею владовою и с подписомъ руки моее писарское, его
мсти отцу Антонию Селяве, архиепископу Полоцкому,
владыце Витебскому, есть выданъ . . . Василю Шапка
Хотимский, писаръ кгородский Витебский (М. П.).—
Связ. 23, № 38.

Приговоръ содержателя корол. фольварка Лукишекъ съ
принадлежащими къ оному волостями, Гавриіла Желязовскаго,
утвержденный Витеб. воеводою Семеномъ Сангушкою, по спор-

ному дѣлу Станислава и Ивана Тхоржевскихъ съ крестьянами того же фольварка, дер. Новиковъ и Хрустянцевъ, о захватѣ послѣдними земли отъ имѣнія Тхоржевскихъ, Бакуновщины, граничащаго, м. пр., съ землею Коштинскою, наданною на церковь. а) 1636 г. Іюня 1.

Roku tysiąc sześć set szóstego, msca Maia dwudziestego dnia.

Ja, Gabriel Żelazowski, sługa jasnie wielmożnego jeo mści xiążęcia Symona Samuela Sanguszka Lubartowicza s Kowla, wojewody Witepskiego, starosty Surazskiego, pana mego miłościwego, i na ten czas będąc dzierżącym folwarku jeo kro. mści Łukiszek y włości, do niego należących, ku wojewodstwu Witepskiemu przysłuchaiącemu. Toczyła się sprawa ziemian wojewodstwa Witepskiego, pana Stanisława y syna iego pana Jana Tchorzewskich, przedemną, Gabryelem Żelazowskim, s poddanymi jeo kro. mści, z siołła Nowikow Chrusciencow, przysłuchaiących do folwarku y dworu jeo kro. mści Łukiszskiego, mianowicie, z Iakowem Jeskiem y z synem iego, Mikitą Jeskowiczem, z Marcinem Dranicą, z Siemieniem y z Iwanem Jaskowiczami, z Fiedorem Olchimowych, o zabranie gruntu panow Tchorzewskich, maiętności ich Bakunowszczyzny, przyległej o granicę do siołka Nowikow Chrusciencow, gdzie pan Stanisław Tchorzewski, spólnie z synem swym, panem Janem Tchorzewskim, dowodząc załłoby swej y mianuiąc krzywdę niemallą w zabranii gruntow ich Bakunowskiego iakoby niesłusznie y nieprawnie, że ci poddani, wysz mianowani, z siołła Nowikow Chrusciencow, przywłaszczaiąc grunt ich Bakunowski y przechodząc iakoby

а) Очев., была тамъ православная церковь, которой нынѣ уже нѣтъ. Замѣч., что, въ данномъ случаѣ, содержатель имѣнія игралъ роль первой судебной инстанціи.

stare granice, onym krzywde czynią niemallą, s pokoynego dzierżenia odymuiąc grunty ich Bakunowskie; gwałtownie wybiaia y zabiraią. Czego dowodząc, pokładali przedemną, Gabryelem Żelazowskim, obodnice maiętności swej Bakunowszczyzny, którą graniczył jeo mśc pan Jan Woyna Romieyko Jasieniecki, puszczaiać te ziemię Bakunowską panu Stanisławu Krolikowskiemu na wieczność ieszcze w roku dawno minallym tysiąc pięć set dziewiędziesiąt czwartym, msca Augusta dwudziestego siódmego dnia, z siołłem Nowikami, także y ynszymi sąsiadami ograniczoną; która to granica w tym ograniczeniu opisuie y tak sie w sobie ma: Reiestr granicy y obodnicy, odemnie, Jana Romieyka Jasienieckiego Woyny, dany panu Stanisławu Krolikowskiemu, ziemię służby Bakunowskiej, która granica y obodnica poczyną się y tak sie w sobie ma: Naprzod, począwszy od sianozęci Marcina Hrunki (или Strunki), która sianozęć weszła klinem wedle ziemi mej Bukunowskiej y wedle ziemi Koszczynskiej, która ziemia na cerkiew nadana iest, to iest, mianowicie, począwszy od tey sianozęci przez sianozęć prosto w miedzę wysoką poddanych jeo kro. mści, na imie Iwana Jeska y Oniska Nowikowską, a tą miedzą Nowikowską wysoką w łoszczynę, s tey łoszczyny prosto w oles, a tym olsem wprawo w gure do kamienia wielkiego, który leży podle ziemi mej Bakunowskiej; od tego kamienia tusz niepodalekn znowu tymże olsem po błoto w olse tem y po mszarynkę, która mszarynka podle ziemi poddanych jeo kro. mści Nowikowskich, a między ziemią jeo mści pana Wasila Kisiela. Którą to ziemię Bakunowską on, pan Stanisław Krolikowski, pusił był mieszczaninu Witepskiemu prawem wieczystym, nieboszczyku panu Siemieniu Komosie, a pan Siemien Komosa, iako mienowali, takimże prawem pusił nieboszczyku Simonu Kłlyzie, na co y

prawo wieczyste pokazowali, w dacie roku tysiąc sześćsetnym, msca Nowembra siódmego dnia; zatem mianowali, że grunty Bakunowskie ciż poddani Nowikowscy z doli pachiwali; potym pan Krzysztoph Downarowicz, mieniać być sobie iakiś przystęp, za puszczeniem teyże ziemię Bakunowskiey od jeo mści pana Jana Woyny dzierżącym za prawem wątlým był, y gdy, w roku mińałym tysiąc sześćsetnym dwudziestym dziewiątym, zieć moi, mnie, Stanisława Tchorzewskiego, a szwagier pana Jana Tchorzewskiego, pan Sabestyan Krupienicz, z jeo mść panem Krzysztophem Downarowiczem y z nieboszczyką małżonką iego mść, panią Heleną Kisielewną, u sądu ziemskiego Witepskiego prawem czynili, gdzie sąd ziemski Witepski, iako dobra małżonki pana Stanisława Tchorzewskiego, a matki pana Jana Tchorzewskiego, pani Pollonicy Szczehleyskiey, pani Simonowey Kłyziney, pani Krupieniczowey, córce ieo pana Stanisława Tchorzewskiego, a siostrze pana Jana Tchorzewskiego, dekretem przysądził, y oni, iako mianowali, iesteśmy teraz tey ziemię Bakunowskiey dzierżącymi; pokazowali yntromisyi dwie jenerała Witepskiego, — iednę co sąd ziemski przydał za dekretem na podanie Bakunowszczyzny pani Krupieniczowey, a drugą co iemu, panu Janu Tchorzewskiemu, pan Krupienicz z małżonką swą, przez tegoż jenerała, puszczaia na wieczność w yntromisyą. A pokazawszy takie sprawy, listy, domawiali się aby przy tych liściech y ograniczeniu zachowani byli. A poddani jeo kro. mści, wysz mianowani, z siółła Nowikow y Chrusciencow prowadzili grunt swoy miedzą wysoką y drogą, a miiaiąc ograniczenie dawne ich, panow Tchorzewskich, przychodząc do łoszczyzny, starodawney granicy, y przeszedzsy te łoszczynę, starodawną granicę, mianowali gołłymi słowy, że to są grunty jeo kro. mści, do siółła Nowikow należące, światkow ni-

iakich na to nie stanowili. A tak ia, urząd, widząc takie prawo panow Tchorzewskich, listy y ograniczenie, nakazałem panom Tchorzewskim, według artykułu szesnastego, rozdziału dziewiątego, przy dowodzie listowym, przysięgę; a panowie Tchorzewscy, nie kontentuiąc się dekretem moim, powiedzieli tym poddanym Nowikowskim, iako to są grunty, należące do siółła Nowikow, mianowicie Jakowu Jesku y synu iego, Mikicie, y Marcinu Dranicy, Siemienu y Iwanu Jeskowiczom, Fiedoru Olehimowych, iż wy przysiągniecie, iezeli to są grunty Nowikowskie. Ci poddani Nowikowscy powiedzieli, że my za grunty krolewskie przysięgać nie powinni. Tak tesz y o sianożęć, którą sianożęć moią zastawą, panowie Tchorzewscy z tymiż poddanymi jeo kro. mści o granicę mieli spor ciż chłłopi z pany Tchorzewskimi, w czym ia . . . kazałem chłłopom przysięgę według ich zawodu, a chłłopi Nowikowscy y o to przysięgać nie . . . Ja tedy, przychylaiąc się do artykułu osmdziesiąt pierwszego, rozdziału czwartego, grunty, według listow, zapisow y ograniczenia dawnego, panem Tchorzewskim przysądziłem. A panowie Tchorzewscy, nie biorąc się za przysięgę (poddanym puszczałi), którą przysięgę na uważenie samego xiążęcia jeo mści, pana naszego miłłościwego, pusiłłem y rok zawity pewny tym dekretem moim stanowić się obieium stronom przed jeo mścią panem woiewodą, tam, gdzie jeo mść na ten czas bytnością swą będzie, naznaczam, w roku teraznieyszym tysiąc sześćsetnym trzydziestym szóstym msca Jula pierwszego dnia. Pisan w Witepsku, roku 16 trzydziestego szóstego, msca Maia dwudziestego dnia. Gabryel Żeliazowski, własną ręką. (M. II.).—Ja, woiewoda, weyrzawszy, w ten dekret, a upatrując, że ten grunt nie może być inaczey uspołoiiony, aż przez przysięgę, nakazałem tedy tym chłłopom, kturzy tego gruntu dochodzą, a . . . przysięgać . . .

iako . . . maia spokojne . . . na co y strona, pan Tchorzewski y z synem swym pozwolił . . . y wiecy sie wstempować nie maia, gdzie by też ci chłopi na trzecim dniu przyiać nie chcieli, tedy ten grunt ma zostawać przy panach Tchorzewskich y z sianożęcią. Roku 1636, miesiąca Jula pierwszego dnia. Sanguszko, wo. Witepski, ręką swą.—Связ. 32, № 18.

92.

Инструкция, данная какимъ-то патеромъ Станиславомъ Косинскимъ (очев. ректоромъ Витебской іезуитской коллегіи прокуратору ея, или кому либо другому) для ходатайства относительно мѣста въ Витебскѣ подъ постройку іезуитскихъ зданій коллегіи, училища и костела. Какъ видно изъ этой инструкции, королевскою привилегіею наданы были Іезуитамъ въ Витебскѣ земли, находившіяся въ личномъ распоряженіи короля, именно земли, принадлежавшія прежде мѣщанамъ, которые впослѣдствіи переселились въ другія мѣста, гдѣ, особыми корол. привилегіями, даны были имъ другія земли. Отсюда Іезуиты вывели заключеніе, что означенная, данная въ пользу ихъ, привилегія распространялась и на тѣ земли въ Витебскомъ Нижнемъ замкѣ, коихъ владѣльцы-мѣщане жили здѣсь безъ всякихъ привилегій и конфирмацій, а потомъ, переселясь въ другія мѣста, продали эти земли свои частію мѣщанамъ же, частію дворянамъ. Наличные Витебскіе мѣщане такому стремленію Іезуитовъ не противились (да и могли-ль они явно противиться, будучи въ опалѣ вслѣдствіе убіенія ун. архіеп. Іосафата Кунцевича?). Но дворяне—протестанты и православные (haeretici et schismatici nobiles) да и многіе другіе, въ такомъ іезуитскомъ стремленіи видя посягательство и на ихъ собственность, а въ предположенномъ выселеніи гражданъ изъ замка, чтобы очистить мѣсто для Іезуитовъ,—ослабленіе стражи самаго замка, на бывшемъ провинціальномъ сеймикѣ включили въ постановленіе его, м. пр., пунктъ ходатайствовать на сеймѣ даже объ отмѣнѣ самой помянутой королевской привилегіи. Поэтому, Іезуиты и предприняли отстоять свои планы и именно предъ самими

королемъ, гдѣ рассчитывали на поддержку до сотни дворянъ. а)

A p. Stanislao Kosiński data informatio ex parte arearum, nostris, pro aedificando collegio, à s. r. maiestate per privilegium peculiare donatarum Vitebsci.

Dedit s. r. mtas illas solas areas nobis, quae ipsius dispositioni subsunt, utpote quae olim civium erant, quibus per privilegia regum separata data sunt alia loca et aliae areae, ad quas migrarunt, et in eis civitatem constituerunt. Et ideo s. r. mtas poterat nobis, in Inferiori Arce, dare certas areas, in quibus olim cives manebant absque ullo privilegio et confirmatione s. r. mtatis, qui trasferentes se, seu migrantes aliò, aliqui vendiderunt quibusdam nobilibus, alii civibus.

Et cives quidem facillime sinunt et permittunt, ut ibi simus et maniamus, et qui habent areas superfluas venales, libenter vendeant.

Ex nobilibus autem duo tantum condradicunt: unus haereticus, qui nullam ibi habet aream; alter catholicus, qui habet in certa area, à civibus emptā, domum et ideo vult esse contentus facilè, si ei dederimus aliam aream cum domo per commutationem, prout talem facile habere poterimus.

Haeretici igitur solum et schismatici nobiles, qui nos non libenter ibi viderent, ut capitales nostri hostes,

а) Когда именно дана была инструкция эта, въ ней не помѣчено. Должно полагать, что она относится къ тому времени, когда Іезуиты, за учрежденіемъ коллегіи ихъ въ Витебскѣ (въ 1640 г.), прибыли сюда изъ Полоцка, захватили въ свои руки православный монастырь со всеми его угодьями и церковь во имя св. Алексія, человека Божія, и, освятивъ ее по латинскому обряду, довольно долго совершали въ ней свое богослуженіе (См. Витеб. Стар., изд. А. П. Сапуновымъ, Т. I, стр. 602). Какъ бы то ни было, а только документъ этотъ служить яснымъ доказательствомъ, что Іезуиты, по собственному сознанию ихъ, явились въ Витебскѣ слишкомъ нежеланными гостями, даже и для самыхъ католиковъ (alijque). Не такъ созидались иноческія общины православныя: основаніемъ ихъ служила нищета духовная и тѣлесная.

alijque in comitiolis murmurabant, imò et intra petita intruserunt, ut s. r. mtas privilegium suum mutet, quod nobis et illese dedit areas, ideoque ad nobilium areas se, ut dicunt, extendit. At ego tunc, dum praesens essem in comitiolis illis, respondi: s. r. mtatis non extendi privilegium, nisi ad eas areas, quae dispositioni s. r. mtis subsunt, quae uberius expressa sunt in privilegio. 2do, munitio et praesidium melius erit, si nobiles et cives in illa parte Inferioris Arcis manserit, aiunt haeretici. Responderunt catholici nobiles: longe meliorem fore munitionem, ubi collegium fuerit aedificatum cum suis vallis seu sepimentis, quod ipsum maius ornamentum civitati futurum est, quam si casae civium seu simplices domus forent nobilium; praeter hoc, quod scholae futurae sint et ecclesia pro communi bono iuventutis et omnium catholicorum. Et potissimum catholici dixerunt nullam subesse querelae seu obmurmurationis causam ex parte arearum, cum pres velint eas, quae sunt, solvere et cum omnibus svavissimè convenire secundum sanctae iustitiae exigentiam; et si licuit ibidem emere et habitare Judaeis et extremae faecis hominibus, cur non religiosus?

De areis Vitebscensibus.

Dedit s. r. mtas per privilegium nobis quasdam areas, quae ad s. r. mtis dispositionem pertinent, id est, illas, ad quas non habent possessores confirmationem, seu privilegium s. k. mtis, maximè in Arce Infeneri regia. Alias, qui habet ius perfectum, nulli a nostris fiet praeiudicium, seu iniuria, sed si volet vendere, solvet suam aequitatem, uti erunt Judaei et alii vilioris conditionis. Quodsi quis vendere nollet, relinquitur intactus.

Extractum accipiatur privilegii ex metricis regiae cancellariae, puto minoris (или maioris).

Hoc privilegium scriptum a p. d. notarium Gosiewski, sigillatum à d. v. cancellario.

Notandum, supplicationem missam ad s. r. mtem, ad quam se subleui pserunt nobiles circiter centeni.—Связ. 34, № 14.

93.

Состоявшееся между Иезуитами Витебской резиденции и Витеб. мѣщаниномъ Гапѣемъ Васильевичемъ миролюбное обмежеваніе, леж. близъ г. Витебска, фольварка Комунова, бывшаго прежде въ залогѣ у Васильевича, а отъ него перешедшее, на томъ же правѣ, во владѣніе жены Смоленскаго воеводы Александра Гонсѣвскаго (фундатора Витеб. Іезуитовъ), Еввы ур. Пацѣ Гонсѣвской, послѣднею же наданнаго Іезуитамъ. 1641 г. Іюля 28.

Ja, Hapiey Wasillewicz, mieszczanin jeo kr. mści miasta Witebska, a konny z gruntow, czynię wiadomym moim listem, iżem miał folwark pod miastem Witebskim od pana Jana Remienczewskiego, nazwany Komuniewo, zostawnym prawem, jakom sam trzymał, który folwark ustąpiłem tymże prawem wielmożney jey mści paniey, paniey Ewie Pacownie Alexandrowey Korwinowey Gąsiewskiej, wojewodziney Smolenskiej, starościney Punskiej, Bielskiej y Markowskiej, na ten czas zawiaduiącemu od jey mści xiedzu wielebnemu w Bodze Wilhelmu Boku, starszemu resydencyey Witebskiej, jakożśmo zgodnie granicę koło tych gruntow ponowili kopcami y naznaczyli: począwszy s prawey strony od błota nazwiskiem Ławek, a z lewey strony od Dziundzinskiej sianożęci, w gurę potoczyną w kopiec, potoczyny koniec; a od tego kopca y kamienia wedle naspy, nazwaney Dziemienciewskie, w kilka kamieni prosto aż w kopiec, to po lewey stronie idą grunty Komuniewskie y

Oysieiewskie, a po prawey p. Hapieia Wasillewicz; od tego kamienia wedle rokity w drugi kamień y kopiec; od tego kamienia y kopca łokciem wprawo prosto na mieżę, na rogu na mieży kopiec; od tego kopca y mieży znowu mieżę wprawo łokciem prosto kopiec; od tego kopca mieżę, na tey mieży kopiec; od tego kopca, przez potoczynę, do kopca, w potoczynę kopiec; tą potoczyną wlewo wedle pola p. Hapieia w groblę dawną, na tey grobli kopiec podle błotka; od tego kopca, grobli y błotka, przez błoto, kopiec koło kusta wierby; od tego kusta y wierby y kopca, kopiec podle kamienia y od tego kamienia y kopca rokita koło niwki Oysieiewskiej Hanczarowskiej, łokciem wprawo, kopiec podle kamienia; od kopca y kamienia prosto w lesie kopiec koło brzozy; od tego kopca y brzozy do drogi prosto Wieszowika, która z miasta Witebska idzie; do (od?) tego kopca, wlewo łokciem podle drogi nowey, iadąc do Wieszowika, wedle dwu kamieni kopiec; od tych dwu kamieni y kopca tu się konczy ze mną, Hapieiem Wasillewiczem, a tu przyległo cząstką Iwana Popowicza, a z drugiey strony p. Jendrzeia Ramszy, a we szredzinie sianożęć moja między Iwanem Popowym y p. Jendrzeiem Ramszą. Co ograniczywszy, z upokoiem y bez żadney trudności y przeszkody tego używać mamy. Także ieżeliby bydło abo konie iakim sposobem weszło, sąsiedskim tedy y przyiacielskim sposobem, szkody nie czyniąc, oddawać zaraz mamy, a czeladnika, ieżeliby, szkodę iako uczynił, sprawiedliwość zaraz uczynić. Na co, dla lepszey pamięci, daię ten moy list s pieczęcią y s podpisem ręki moiey własney, także pod pieczęciami y s podpisami ichmść, niżej odemnie uproszonych, na podpisach mianowanemi. Pisan w Komuniewie, anno 1641 Juli 28 d. (M. III.). Hapiey Wasillewicz ręką własną. Ustnie proszony pieczętarz . . . Krzywicz Krzywicky. Ustnie y

oczewisto proszony pieczętarz od osoby, w tym liscie mianowaney, do tego listu, przy pieczęci ręką swą podpisał M. Lipsky. Ustnie oczewisto proszony od p. Hapieia Wasielywycza do tego listu . . . Przeborowsky.

Ja, xiądz Wilhelm Bok, Societatis Jesu starszy collegium Witebskiego, czynię wiadomo tem moim listem, iż, za otrzymaniem folwarku y gruntow, do Komuniewa y Oysieiewicz należących, od wielmożney jey mści paniey, paniey Ewy Pacowny Alexandrowey Korwinowey Gasiewskiej, wojewodziney Smolenskiej, starościney Punskiej, Bielskiej y Markowskiej, zostawnym prawem od pana Hapieia Wisillewicza, mieszczanina Witebskiego, za miastem Witebskim niepodalece leżących, na ten czas przezemnie odebranych, iako szerzey na tę grunty sprawy opiewaia, uczyniliśmy y ponowili granicę kopcami od gruntow Dziemincieiewskich y Owsieiewskich Szechleyskiego y Sielewonowszczyznę, a na ten czas p. Hapieiowych, przy generalech wojewodztwa Witebskiego, p. Janu Niemielkim y panu Jerzym Jankowskim. Którą granicę zacząwszy etc. (границы и условия тѣже самыя). Pisan w Komuniewie, anno 1641 July 28 d. X. Wilhelm Bok, starszy residency Witebskiej Societatis Jesu, (Свидѣтели тѣ же). (M. III.).—Связ. 32, №№ 3 и 6.

94.

Духовное завѣщаніе землевладѣлицы Витебскаго воеводства, Софіи ур. Погорѣльской по мужу Ковалевской, въ которомъ, м. проч., поручаетъ своимъ—сыну Ивану Ковалевскому, дочерямъ и зятѣямъ Василю Хотимскому, Якову Чижу и Лукѣ Погоскому похоронить ее въ имѣніи ея Суходоровѣ-Полу-

чесьѣ, въ склепу тамошней каплицы (часовня, или приписная, домовая церковь), по православному обряду. а) 1641 г. ^{ОКТАВРЯ 7} ^{НОВАБРЯ 6}

Выписъ с книгъ справъ кгородскихъ воеводства Витебского.

Лета отъ Нарожения Сына Божего тисеча шестсотъ сорокъ первого, мѣсяца Ноября шестого дня.

На враде гдрскомъ кгородскомъ Витебскомъ, передо мною, Самуелемъ Еустахіемъ Лукомскимъ, подвоеводымъ, а Базылемъ Шапъкою Хотолскимъ, писаремъ, врадниками кгородскими Витебскими, ставшы очевисто, земенинъ грскій воеводства Витебского, панъ Василей Хотимъскій, покладалъ тестаментъ небощицы, пани Крыштофовое Ковалевское, ку актыкованю, на речъ, въ немъ помененую, и просилъ, абы до книгъ гродскихъ Витебскихъ былъ уписанъ. Который, уписуючы до книгъ слово до слова, такъ се въ себе маеть: Во Имя Господа Всехмогущаго в Троицы Едыного Отца и Сына и Светого Духа. Аминь. Я, многогрешная Зофея Погорелкая Крыштофова Ковалевская, землянка грская воеводства Витебского, ознаймую и чыню явно симъ моимъ тестаментомъ остатнее воли моее каждому таковому, кому бы ведати о немъ належало, ижъ я, прысмотрывшысе одменености часовъ и вековъ сего света, яко на неубезпечности положонъ есть животъ людскій; прото каждому чловеку речъ есть годная и барзо потребная, абы, будучы здоровъ, паметалъ на часъ смертелный и на то, ижъ на продковъ нашихъ годни есмо греху и сказы телесное, и ачколвекъ будучы есми на сесь часъ

а) Изъ словъ завѣщательницы: „веры наше Греческое“ слѣдуетъ, что Погорѣльскіе (теперь Погорельскіе), Ковалевскіе, Хотимскіе, Чижи, Погоскіе были тогда еще православными.

одъ Господа Бога хоробою обложною навежона, лечъ претсе еще в добрымъ, целымъ, зупелнымъ розуме моемъ и в неусталыхъ смыслахъ моихъ, кромъ вшелякого прымушеня и людское намовы, але з доброе воли моее, умыслила есми сесь тестаментъ з доброе воли мне справить. Упатруючы то все теперь, еще за живота моего, абы по смерти моей о вбогую маетность мою лежащую, прозываемою Суходоровъ Получесе, в воеводстве Витебскомъ лежащую, мне одъ родичовъ моихъ, славное памети, небощика, пана Станислава Погорелского и пани матки моее, вечънымъ правомъ записаную, и о все речы мое рухомые, черезъ мене самую и малжонка моего, небощика, пана Крыштофа Ковалевскаго, учстиве набытые, домовые, промежку сыномъ моимъ, паномъ Яномъ Ковалевскимъ, дочками моими, пани Марыною, пани Василевою Хотимскою, пани Раиною, пани Якубовою Чыжовою, пани Зафеею, пани Лукашовою Погоскою, з малжонкомъ моимъ милымъ, небощикомъ, паномъ Крыштофомъ Ковалевскимъ спложонными, также и с тыми паны зяти моими, паномъ Хотимскимъ и с паномъ Чыжомъ и паномъ Погоскимъ, неякого зайстя, звады и непотребного поволоканья до права не было, але ижъ бы каждый на своемъ, кому што з нихъ одъ мене симъ тестаментомъ моимъ описано и варовано будетъ, переставалъ. В которомъ, напродь, душу мою много грешную в ласку и в милосердя Господу Богу всемогущему в Троице единому поручаю и отдаю, а тело земли, отколь взято есть, которое сынъ мой, панъ Янъ Ковалевскій, посполу з зятями, дочками моими, способомъ христіанскимъ, *водлугъ звычаю веры наше Греческое*, в ыменю моемъ Суходоровскомъ Получесю, лежакомъ у воеводстве Витебскомъ, учстиве до земли, в копълицы у в склепе, в которомъ и малжонокъ мой милый лежить, поховать мають. А ижъ я, Зофея Погор-

релская Крыштофова Ковалевская, дознавши до себе во всемъ верное, статечное заслуговане противко себе тыхъ зятей моихъ, также и дочокъ моихъ, за которое таковое учъстивое заслугованье, ижъ тую свою маетность, вышъ мененую, Суходоровъ Получесе, в воеводстве Витебскомъ лежащую, зо всемъ будованемъ дворнымъ и гуменнымъ, мне правомъ одъ пана отца и пани матки моее вечыстымъ, яко матерынскую, мне належащую, спалую, с подданными ойчыстыми, заседлыми, в ровный дель на ровные части з сыномъ моимъ, паномъ Яномъ Ковалевскимъ, дарую, записую вечными часы. Которую тую маетность, вышъ мененую, Суходоровъ Получесе, и небощикъ малжонкъ мой, панъ Крыштофъ Ковалевский, любо мою властную, ойчыстую, матерыстую маетность, сходечы з сего света, тестаментомъ своимъ, з волнымъ шафункомъ, мне записалъ, яко о томъ шырей на томъ тестаменте его, малжонка моего, описано есть. А што дочка моя, Зофея, идучы в станъ светый малженский за пана Лукаша Погоского, посполу з нимъ, малжонкомъ своимъ, листъ свой зреченый, яко мне, родиче своей, также и сыну моему, пану Яну Ковалевскому, меную, чы же имъ за грошы посаговые и выправу, досеть стало, также якобы и тое маетности Суходорови дали, до которого тые зреченья николи печетаровъ и подпись рукъ дочка моя, Зофея, не просила, теды, ижъ тая маетность Суходоровъ Получесе не ему, сыну моему, але мне, яко моя матерыстая, з волнымъ шафункомъ мне налечь, с тыхъ прычынъ я того зреченья одъ нихъ не потребуу, чы тое зречене и умараю. Также и маетность мою всякую рухому, кони, быдло всякое, цынъ, медзь, што однокодьвекъ в томъ дому моемъ, Суходорови Получесю стоячомъ, по мне зостанеть, вьсе на ровные части сыну моему с тыми зятими и дочками моими одписую, которыми заразъ по смерти

поделиться на тотъ часъ, коли тую маетность мою Суходоровъ Получесе, одъ мене имъ записанную имъ одъ мене, вышъ мененую, поделить ихъ, тожъ свои части у держане и въжыванье свое вечыстое взять мають. А што панъ Александеръ Заленский зоставилъ небощыку малжонку моему, пану Крыштофу Ковалевскому, также и мне, Зофее Погоролской, в части именича своего, въ воеводстве Витебскомъ лежачого, отъ маетности своее Черницы, названое Фили, по Счучы ручей, и пустошъ Лукьяновскую, зо всемъ будованьемъ дворнымъ и гуменнымъ, зо вьсими пожитками и прыналежностями, зъ кгрунтами пашпыми и непашными, до тое части именича его, къ пустошы Лукьяновское належащими, с подданнымъ оселымъ, Давыдомъ Скакуномъ, в суме пенезей в шести десяти кепяхъ грошей Литовьскихъ, яко о томъ на томъ листе заставномъ, инътромисыи шырей описано и доложено есть; такъ тежъ панъ Александеръ Заленский, позычывшы, намъ и обликгъ свой, в небощыка малжонька моего копъ двадцать грошей Литовьскихъ, описавшысе тымъ листомъ своимъ тую суму пизей, пры окупъне тое заставы, одданью тое сумы, вышъмененые, копъ шесть десятъ, на року прыпаломъ, оддать; которое тое право заставное, вышъмененое, мне, малжонку моему служащее, пану Василью Хотимьскому, зятю моему, также и малжоньце его, а дочке моей, пани Марыне Ковалевской, дарую и записую, и въжо никому инъшому, толко ему, пану Хотимьскому, и пани малжонце его, всю тую суму пизей панъ Александеръ Заленский оддать маеть. А што я, Зофея Погорольская, за долгъ сына моего, пана Яна Ковалевского, весполъ из сыномъ своимъ обликговали есмо и были за него Гиршу жыду на немалую суму пизей, в томъ обликгу и презыскомъ права его одъ него, жыда, помененую, и погодывшы его, Гирша жыда, за весь тотъ долгъ ему,

Гиршу, досить. Также и иньшымъ разнымъ особамъ за его, сына моего, немалую суму грошей своими власными грошми каждому заплатила и досить учынила; теда тымъ всимъ его, сына своего, дарую. А што сынъ мой, онъ, панъ Янъ Ковалевский, взявшы у мене обликъ на суму пизей копъ шестьдесятъ, пану Базылему Ковалевскому и малжонце его отъ пана Адама Техановъского, а мѣне до верныхъ рукъ, до схованья даный, у мене взявшы, мелъ того долгу дойти, а потомъ, не дошодшы, нетъ ведома где его поделъ, а панъ Ковалевский с пани малжонкою своею мене за тотъ обликъ о тую суму, в томъ обликгу помененую, прыпозвавшы передъ судъ, всказъ одержалъ и черезъ угодный способъ zostawу есми ему, с тымъ сыномъ моимъ, пану Базылю Ковалевскому, и малжонце его, за тую суму уступили у маетности моей Суходорови пустошъ Забеленскую; зачымъ я, за чужый долгъ, не повинна ничего платить, будучы ничего не винна, але же сынъ мой самъ лепей ведаеть, где тотъ обликъ поделъ, теда нехай своею части пану Базылему Ковалевскому и малжонце его симъ одинъ досить чынить. А еслбы хто-колвекъ з нихъ, сынъ мой, зяти и дочки мои, таковымъ будучы упорнымъ, сесь testamentъ остатнее воли моею якожкольвекъ вонътпливости приведечы, в чомъ онъ кольвекъ его, бы в намнейшомъ паракграфѣ, в немъ ниже, вышей описаномъ, нарушыть мели, тогды о то все таковой кождый з нихъ упорный сему testamentу моему спротивнымъ былъ, и о таковое нарушенъе его маеть со мною розсудитисе на страшномъ суде и прйдучомъ веку, передъ Небеснымъ Царемъ, во веки. Аминъ. На што я, Зофея Погорельская Крыштофова Ковалевъская, дала и zostawила есми по себе сыну своему, пану Яну Ковалевскому, также зятемъ и дочкамъ своимъ, вышъ мененымъ, сесь мой testamentъ остатнее

воли моею, с печатью моею; а пры коньченью и справованью моимъ отъ мене сего testamentу моего были, того всего добре ведоми, люди добрые, за очевистою и устною прозбою моею, мне, Зофеи Погорельское Крыштофовое Ковалевъское, земянъ грскихъ воеводства Витебского, ихъ млсти пана Филипа Погорельского, пана Яна Домбровского, пана Самуеля Яковицкого и пана Юря Будкевича, енерала воеводства Витебского; што ихъ мсть на прозбу мою учынили и руки свои подписали и печати прыложили. Писанъ на Чарницы, року тисесеча шесть сотъ сорокъ первого, мца Окътебра сего дня. У того testamentу печатей прыложонныхъ пять, а подписъ рукъ тыми словы: *Oczewisto proszony pieczętarz do tego testamentu od panij Zofii Kowalewskiej Jerzy Budkiewicz, jenerał jeo królewskiej mści wojewódstwa Witebskiego. Oczewisto proszony pieczętarz od paniey Kowalewskiej do tego testamentu Jan Dombrowski ręką swą.* Очевисто прошоный до того testamentу одъ пани Зофии Ковалевской Самуель Яковицкий власною рукою. *Oczewisto proszony do tego testamentu od pani Krzysztofowej Kowalewskiej Filip Pogorelski.* Который же тотъ testamentъ, за покладанемъ и прозбою особы, вышъ мененое, до книгъ кгородскихъ Витебскихъ есть уписанъ, съ которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью моею врядовою, ихъ мстямъ пану Висилю Хотимъскому, пану Якубу Чыжу и пану Лукашу Погорскому есть выданъ. Васили Шапка Хотольский, писарь. Скорыкговаль . . . Печать привѣшена. На боку первой страницы документа надписъ: Року 4хмъ, мца Июня трыдцатого дня, сесь выписъ, до переносу до книгъ земскихъ Витебскихъ, панъ Василей Хотимский, у суду очевисто ставшы, покладалъ. Андрей Старосельский, судья земский, державца Освейский. . . . Гурко, подсудокъ.

Миколай Кисель Дорогоницки, писарь земски Витебски.—
Связ. 41, № 3.

95.

Приговоръ Витебскаго магистрата по дѣлу о залогѣ Витебскими мѣщанами Карпомъ и Иларіономъ Микитиничами землевладѣльцу Витеб. воев. Егору Янковскому дома съ плацомъ, огородомъ и садомъ въ Задунайскомъ посадѣ, въ 150 копахъ грошей Лит. Владѣлецъ этого имущества, Иванъ Мойсеевичъ Жлукта, за убійство ун. архіепископа Иосафата Кунцевича, будучи приговоренъ комиссарскимъ судомъ къ изгнанію, переказалъ самое имущество сестрѣ своей, а матери залогодатель, Андоѣ Мойсеевнѣ Жлукта. При совершеніи залога, эти сыновья ея, получивъ отъ Янковскаго часть залоговой суммы 88 копѣ грош., вопреки условія не передали послѣднему отренательныхъ документовъ отъ сестрѣ своихъ и мужей ихъ; притомъ, въ королевской граматѣ, отъ 23 Марта 1626 г., о помилованіи нѣкоторыхъ Витеб. мѣщанъ, Ивана Жлукты не значилось: поэтому, Янковскій просилъ магистратъ залоговую сдѣлку уничтожить, съ возвратомъ ему, просителю, уплаченныхъ денегъ. Но залогодатели возразили, что означеннымъ имуществомъ владѣла мать ихъ безспорно, тѣмъ болѣе, что друію кор. граматой, отъ 7 Октября 1633 г., комиссарское рѣшеніе навсегда отменено и всѣ безъ изыятія Вит. мѣщане помилованы. Въ виду всего этого, магистратъ, залоговую сдѣлку утвердивъ, обязалъ Янковскаго уплатить Микитиничамъ остальные деньги, а Микитиничей—вручить Янковскому требуемые документы отъ сестеръ своихъ и мужей ихъ, подѣ уплатою неустойки также 150 копѣ грош. Лит. Залогодатели Микитиничи приговора этого, съ своей стороны, не исполнили въ опредѣленный срокъ, а потому магистратъ распорядился о взысканіи съ нихъ этой неустойки, равно какъ проторовъ, убытковъ и судебныхъ издержекъ, въ пользу Янковскаго. 1652 г. Февраля 16.

Wypis z xiąg spraw ratusznych miasta jeo kro mści Witebskiego.

Roku Pańskiego tysiąc sześćset piędziesiąt wtórego, msca Februaryi szesnastego dnia.

Przed nami, lantwoytem, burmistrzy, raycy, ławniki, magistratem miasta jeo kro wści Witebskiego, gdy ku sążeniu sprawa ziemianina jo kro mści wojewodstwa Witebskiego, pana Jerzego Jankowskiego, z mieszczany Witebskiemi Karpem y Łarkiem Mikitiniczami, o rzecz, niżej mianowaną, przypadła; gdzie, za przywołaniem sługi urzędowego, stron do prawa powodowej y odpornej ku rosprawie, sie stanowili; zatym, powodowy, pan Jankowski, czynił na nich, Mikitiniczow, załobę swoją o to, iż oni puscili y zawiedli iemu dom swój s placem, ogrodem y z sadem, w mieście Witebskim, w posadzie Zadynayskim stojący, w pewnej sumie pndzy, w stu pięciu dziesiąt kopach groszy Litewskich, jakoż y list swój, według prawa sprawiony, u sądu naszego ratusznego Witebskiego przyznali y wszystko prawo swoje ob mała do wiela, na ten dom y plac służące, iemu, panu Jankowskiemu, oddać mieli; niżli tylko, przy liście tym zastawnym zeznanie Kudzy Momotowny Iwanowej Mieszczaninowej, iż sprawy Karpu y Łarku Mikiciniczom, na ten dom ich, wyszey mianowany, służące, u Matwieia Momota są, wypisem zeznania tego z xiąg lantwoytowskich Witebskich, w dacie roku tysiąc sześć set czterdziestego szóstego, msca Maia trzynastego dnia, y list od tej Kudzy Momotowny Mieszczaninowej y od Matwieia Piotrowicza Momota, mianując w tym liście, iż sprawy wszystkie, na ten dom y plac służące, niewiedzieć kto, ukradł, kasuiąc one na wieczne czasy, ten list swój, im, Mikiciniczom, iako dziedziczom tego domu y placu, dali; przytym list przywatny od Iwana Moysieiewicza Żlukty do siostry iego, nieboszczycy, Owdoci Moysieiewny Żlukcianki, iż iey ten domy plac na wieczność daruie, pisany, oni, Mikiciniczy, iemu, panu Jankowskiemu, dali. Które te wszystkie sprawy on, pan Jankowski, przed nami położywszy,

zadawał to, iż starych żadnych słusznych spraw, na ten dom y plac służących, niemasz; a pogotowiu ten Iwan Moysieiewicz Żlukta, dekretem ichmścw panow commissarzow, za zabicie y zamordowanie błogosławionego oycy Jozephata Kuncewicza, archiepiskopa Połockiego, iest banitowany; czego y relaxacyą, od króla jeo mści niektórym mieszczanom Witebskim daną w roku tysiąc szesćset dwudziestym szóstym, msca Marca dwudziestego trzeciego dnia, iż tego Iwana Moysieiewicza Żlukty w oney nimasz, approbował, zaczym iż od tego domu y placu wiecznie odpada. Ku temu mianuiąc, iż to oni, Mikicinicy, od siostrz swych rodzonych, zrzczenia na wieczność s tego domu y placu ukazuią, a od mężow ich żadnego zrzeczenia niemasz. A zgoła wszystkiemu temu prawu nieprawność zadaiąc, wrocenia tych pieniędzy kop osimdziesiąt osim groszy liczby Litewskiej, Karpu y Łarku Mikiciniczom na zastawę tego domu y placu wprzod danych, wskazania prosił y domawiał. A Karp y Łarko Mikicinicy na to powiedzieli, iż co pan Jankowski zadaie, że wuy ich, Iwan Moysieiewicz Żlukto, był banitem y w relexacyi onego niemasz, tedy iuż przywileiem jeo królewskiej mści in genere wszystkich mieszczan Witebskich, kasuiąc ten dekret ich mściow panow kommissarzow na wieczne czasy, od tey peny y karania uwolniono w roku tysiąc sześć set trzydziestym trzecim, msca Octobra siódmego dnia; do tego że czasu tey commissyi matka ich, Mikiciniczow, Owdocia Maysieiewna Żlukcianka, tego domu, placu y ogroda, iako własności swey wieczystey, zawsze broniła y spokojnie onego aż do żywota swego przez lat kilkadziesiąt dzierżącą była, a potym y oni, Mikicinicy, po śmierci matki swey dzierżącymi będąc, iako własność swoją, ten dom y plac iemu, panu Jankowskiemu, zastawą puścili. Czego wszystkiego, to iest, zniesienia tey banicyi z mieszczan Witebskich

przywileiem jeo królewskiej mści, także bronienia matki ich tego domu y placu czasu commissyi y spokojnego onego dzierżenia, że y świadectwem ludzi zacnych, wiary godnych, osiadłych mieszczan Witebskich dowiodszy, stojąc przy tym liście swym zastawnym, aby pan Jankowski, według tego ich listu, reszte pieniędzy nie oddanych kop sześć dziesiąt y dwie im, Mikiciniczom oddał, nakazu naszego prosili y domawiali. A tak my, magistrat, w tey sprawie, wszystkie te okoliczności y nieślusne controversyie na strone uchyliwszy, widząc być prawo, Karpu y Łarku Mikiciniczom na ten dom, plac y ogród służące, słuszne y prawne, przychylając się do świadectwa ludzi zacnych, iż to oni są dziedzicami y aktorami, one we wszystkim na wieczne czasy stwierdzamy y iego, pana Jerzego Jankowskiego, y małżonkę iego przy dzierżeniu tego domu y placu, według listu zastawnego, im od nich, Mikiciniczow, danego, aż do wykupna zachowuiemy; jednak że oni, Mikicinicy, aby od małżonkow tych siostr swoich rodzonych zrzeczenie s tego domu, placu y ogroda, według prawa, otrzymali y iego, pana Jankowskiego, y małżonkę iego żeby, do kupna, od każdego wstępującego, według tego zapisu swego, oczyszczali y zastępowali, nakazuiemy. A ieśliby pan Jankowski, za nieoczyszczeniem ich, odpornych, cokolwiek w tey zastawie od przeszkodę czyniących szkodał, tedy tę wszystka szkodę, przed nami, magistratem, słusznie pokazaną, z zaręką na wieczności tego domu, placu y ogrodu, iemu, panu Jerzemu Jankowskiemu, y małżonce iego przysadzamy. Do tego, ponieważ sam sie przed nami dobrowolnie, u sądu, pan Jankowski, iż tylko im, Mikiciniczom, kop osimdziesiąt osm na zastawę tego domu, placu y ogrodu dał, przyznał, a kop sześćdziesiąt dwie, przez niegoż zaaresztowane, u pana Jana Kudorowskiego, raycy, leżą, przeto wszystką sumnę, iaka

w tym liście zastawnym iest wyrażono, aby pan Jankowski Mikiciniczom, wyrachowawszy teraznieysze szkody swoje prawne, spełna, dwudziestego ósmego Februaryi, tegoż roku piędziesiąt wtórego, w ratuszu, przed nami, magistratem, oddał, a oni, Mikiciniczy Karp y Łarko, także tegoż dnia aby zrzeczenie od siostr y szwagrow swoich, z wypisem z xiąg ratusznych Witebskich, iemu, panu Jankowskiemu, u sądu, przed nami oddali, nakazujemy. W czym na obiedwie strony zarekę tak wielką, iaka ta summa zastawna wynosi, zakładamy. A gdy teu dzień, od nas złożony, przypadł, czyniąc dosyć dekretowi y nakazu naszemu, pan Jankowski kop sześćdziesiąt y dwie groszy liczby Litewskiey spełna im, Mikiciniczom, oddał, a oni, Mikiciniczy, zrzeczenia od siostr y szwagrow swoich, z wypisem s tego zrzeczenia, iemu, panu Jankowskiemu, nie oddali y dekretowi naszemu już się sprzeciwili, za które takowe sprzeciwienstwo dekretowi temu nadaiemy zareki, od nas założoney, kop sto y piędziesiąt kop groszy liczby Litewskiey. Przytem, szkody y nakłady prawne na wieczności tego domu, placu, ogroda y sadu y na samych osobach ich, Karpa y Łarka Mikiciniczow, panu Jerzemu Jankowskiemu y pani małżonce iego wskazujemy, iakoż y dla uczynienia odprawy za tę summe pieniędzy wskazaną do wieczności tego domu, placu, ogroda y sadu panow ławnikow y sług urzędowych mieskich Witebskich zsyłamy. Która sprawa iest do xiąg mieskich ratusznych Witebskich zapisana, s których y ten wypis, pod pieczęcią mieską radziecką y podpisem ręki mey pisarskiey, panu Jerzemu Jankowskiemu y pani małżonce iego iest wydany. Pisan w Witebsku. Iachim Sadokowicz, pisarz miasta Witebskiego. (M. П.).—Связ. 2, № 55.

Извлечение изъ дух. завѣщанія Осипа Бѣгунскаго, въ которомъ онъ отказываетъ, м. проч., польскими злотыми: 5000 на Витебскую иезуитскую бурсу а); 1000 на Динабургскую иез. резиденцію; 500 на иез. новиціатъ въ Вильнѣ; 500 на иез. костель св. Казимира въ Вильнѣ; 500 на Смоленскій жен. кляшторъ Бенедиктинокъ; 100 Смоленскимъ Бернардинцамъ; 100 на Доминиканскій кляшторъ въ Витебскѣ; 100 на богадѣльню св. Никодима въ Вильнѣ; по 30 на каждую изъ Смоленскихъ католическихъ богадѣленъ; по 50 на каждую изъ пяти богомолковъ—вдовъ, живущихъ при костелахъ,—независимо отъ особаго пожертвованія, въ неопредѣленной суммѣ, на разные костелы, не поименованные въ завѣщаніи. 1653 г. Октября 22. б)

Выписъ с книгъ справъ кгородскихъ воеводства Витебского.

Лета отъ Нароженія Сына Божого тисеча шесть сотъ пятьдесятъ третего, мца Октября двадцать второго дня.

На вrade гдрскомъ кгородскомъ Витебскомъ, передо мною Казимиромъ Староселскимъ, подкоморымъ Стародубовъскимъ, подвоеводимъ Витебскимъ, постановивъшеся очевисто, слуга его мл. нана Яна Домашевъскаго, подстаростего Велизскаго, панъ Янъ Синкевичъ, покладлъ ку акътыкованію и въписанію до книгъ кгородскихъ Витебскихъ тестаментъ в Богу зъ сего света смертю зомшлого его мл. пана, его жа, Бегунъскаго, на речъ, въ немъ помененую, жадаючи, абы тотъ тестаментъ до книгъ прынять и уписанъ былъ. Который я, вrade,

а) Ни такого училища для дѣтей бѣдныхъ родителей, ни капитала, пожертвованнаго на содержаніе училища, Іезуиты въ Витебскѣ такъ же не оставили.

б) Бѣгунскій завѣщаль, м. проч., похоронить его, какъ одного изъ иез. братьевъ; притомъ и нѣкоторое имущество его хранилось въ склепѣ Виленскаго иез. новиціата, гдѣ онъ, по всей вѣроятности, и готовился въ Іезуиты. Изъ этого можно заключить, что онъ и принадлежалъ къ иез. ордену, въ качествѣ лаика (мірскаго члена ордена).

принявши, до книгъ уписать велеломъ, а въпису-
ючы в книги слова до слова, такъ се в себе маеть.
W ymie Oycy y Syna y Ducha Swiętego. Amen etc.
ciało moje grzeszne, po oddaniu grzeszney duszy moiey
w ręce Panu Naywyższemu, jako ziemia ja, aby ziemi
było oddane porządkiem chrześcianskim, w kościele oy-
cow Jezuitow Witebskich, tak, jako najmnieyszego y
napodleyszego z braci Societatis Jesu, nie obiaiać
truny sukнем задnym, ale prostym kirem, ani задnym
pompanistym p. nie czyniać, ale jako naywięcey kapła-
now u zakonnikow, a ubogich na pogrzebie moim ma-
iać,—w czym sumnienie pana Jana Domaszewskiego, pod-
starościego Wielizskiego, siestrzana moiego, obowiązue.
Далѣе, поручаетъ Домашевскому удовлетворить слугъ
его, завѣщателя, а слѣдовавшие ему отъ разныхъ лицъ,
какъ то: Рижскихъ купцовъ, шляхты, мѣщанъ, живу-
щихъ въ разныхъ мѣстахъ, и проч. отказываетъ само-
му Домашевскому и женѣ его Екатеринѣ ур. Шиман-
ской. съ тѣмъ, чтобы изъ этихъ суммъ сдѣланы были
пожертвованія на разные костелы, для поминовения его,
завѣщателя. Потомъ говорить: Длушекъ тежъ mnie winny
od świętey pamięci dobrodzieyki moiey, paniey moiey
miłościwey, jeymśc pani Ewy Pacowny Gosiewskiej, wo-
iewodziney Smolenskiej, który rozumiem to o dobro-
dzieiu panie moim miłościwym, jasnie wielmożnym jmc
panu Wicentym Korwinie Gosiewskim, podskarbin wi-
elkim wo xa Lo, że, pamiętaiać na życzliwe usługi mo-
ie, będzie chciał wnukowi moiemu, Jerzemu Domaszew-
skiemu, oddać; któremu te summę wiecznie zapisuie y
daruie. Rozumiem teжъ to po łasce jmc dobrodzieia mo-
iego, że według contractu, zemno uczynionego, na a ręde
Porzecko, na kōro wziol odemnie cztery tysiąca zło-
tych, kōre jmc panu podstolemu Smolenskiemu na wy-
kupienie wsi jmc posyłam (sic) do pana Jakimowicza

wziął, a ostatek, to iest, pulczwarta tysiąca złotych, na
towary zostae, że pozwoli dotrzymać do terminu, w
kontrakcie opisanego, panu Domaszewskiemu Wielizski-
emu, włosci Porzeckiey ze wszystkimi przynależnościami
a), tak teжъ dobrania reszt dawnieyszych na podda-
nych y mieszczanach Porzeckich, mnie winnych. Rze-
czy teжъ moje ruchome, iako y summy pieniężne, a mi-
anowicie kōre są w sklepie moim, u ichmew oycow
Jezuitow, w nowicyacie w Wilnie, od kōrego y klu-
czem oddal temuż panu Janu Demaszewskiemu, tak y
tu w Porzeczu będące, wszystkie daruie, y prosze jeo
mści xiedza rektora nowicyatu Wilenskiego, aby zu-
pełnie y wcale onemu wydane były, aby on, pan pod-
starości Wielizski, szafuiać temi rzeczoma, jako nay-
większe jałmużny za dusze moje y ofiary przena-
świętsze zakupował y, odyskawszy summy za obligami
moimi, legacye moje oddal, mianowicie: gdzie ciało mo-
ie grzeszne będzie leżało, do Witebska, do koleum Wi-
tebskiego ichmew oycow Jezuitow, na burse, aby ubo-
gich ludzi dziatki sie w naukach y w pobożności, tak-
że aby chwala Boża ustawicznie mnożyła, w muzyce
kościelney ćwiczili, pięć tysięcy złotych zapisuie y
wiecznie daruie, aby przynamnie za dusze moia co-
dzien litanią o Pannie Przenaświętszey z muzyką śpie-
wali; w czym ma być dozor jmc xiedza rektora coleum
Witebskiego, teraznieyszego y potem następuiącego, abo
supstytuta jmc; do rezydencyey Dynoborskiej Socyeta-
tis Jezu złotych tysiąc polskich; do nowiciatu oycow
Jezuitow Wileńskich złotych pięćset; do świętego Kazi-
mierza w Wilnie, oycow Jezuitow złotych pięćset; do
klasztoru Smolenskigo, do panien zakonnych Benedykta
świętego złotych pięćset; do oycow Bernardynow Smo-

a) Слѣд., городъ Порѣчье съ волостію отдавался въ аренду.

lenskich złotych sto; do klasztoru oycow Dominikanow Witebskich złotych sto; do szpitala świętego Nikodema w Wilnie złotych sto; do każdego szpitala Smolenskiego po złotych trzydzięści; do szpitali w Witebsku katolickich po złotych trzydziestu. A osobliwie pięć wdow ubogich, które, pobożnie żyjąc na tym świecie, w czystości y świętobliwości, przy kościołach mieszkaia, za komędacą kapłanow pobożnych, obaczywszy pan podstarości pobożność y przystoynosc onych, ma dać ym po złotych pięciudziesiąt, aby za dusze moje Pana Boga prosili etc. Pisan w Porzeczu, roku tysiąc sześć set piędziesiąt trzeciego, msca Oktobra ósmego dnia. У того тестаменту, пры печатехъ, подпись рукъ тыми словы: Jozef Biegunski. Далѣе подпись свидѣтелей и явка документа.—Связ. № 40.

97.

Копія, писаннаго въ Казани, духовнаго завѣщанія Витебскаго стольника Доминика Храповицкаго, въ коемъ завѣщеваетъ: недвижимыя имѣнія свои Жолнино, Кабище и Дракулино Витеб. воев. въ пожизненное владѣніе, а домъ въ Оршѣ и одежду свою въ полную собственность, женѣ своей, Ядвигѣ Фелиціаннѣ ур. Волковой Храповицкой; на богадѣльню при Витеб. іезуит. костелѣ, основанную тою же его женою, 2000 злот. польск. на вѣчныя времена, въ томъ числѣ 500 злот. на приобрѣтеніе плаца и постройку на немъ дома для богадѣльни, остальные же для приращенія процентами на содержаніе самой богадѣльни а); серебряное, позолоченное вооруженіе и

а) Ни богадѣльни, ни капитала на устройство и содержаніе ея, Іезуиты, какъ извѣстно, не оставили, а между тѣмъ, судя по этимъ и другимъ, скуднымъ, помѣщеннымъ здѣсь, даннымъ, пожертвованія на этотъ предметъ приняты Іезуитами въ громадной суммѣ, но удержаны ими, а затѣмъ и благотворительныя цѣли жертвователей остались не достигнутыми. И отсюда уже можно видѣть, какъ оправдывали Іезуиты свое просвѣтительное призваніе въ здѣшнемъ краѣ.

нѣкоторую такую же посуду, цѣнностію въ 27 гривень б), на образъ Пресвятой Дѣвы въ томъ костелѣ и проч., а домъ въ Витеб. Вышнемъ замкѣ брату своему Осипу Храповицкому. 1655 г. Сентября 5.

W ymie Oyca y Syna y Ducha Świętego Boga w Trojcy Świętej iedynego, niech się stanie ku wieczney pamięci. Amen.

Каждому żyящему на tym świecie чзловiekowi nie pewnieyszego, iako śmierć, a nie niepewnieyszego, iako czas. Będąc mnie, Dominikowi Chrapowickiemu, stolnikowi Witebskiemu, z wielu ichmściami pany obywatelami wo xa Lo, na ten czas w więzieniu, Carstwie Moskiewskim, mieście Kazani, gdzie zdarzył moy Stworca wiekuistego przyjaciela, jeymśc panią Jadwigę Felicjanę Wołkownę, po której bacząc miłość uprzejmą y w małżeńskim pomieszkaniu, we wszytkim przystoynne poszanowanie, zawdzięczaiać to jeymści, z dobrego przedsięwziętego umysłu mego y miłości małżeskiej, gdyby na mię Pan Bóg, w tych kraiach, cudzey ziemi, z przeyrzenia Swego śmierć dopuścił, duszę moję grzeszną w Onegoż mocne ręce polecivszy, pozostałey małżonce mey miley, paniey Felicjannie Wołkownie, na majątnościach moich oyczystysh, w woiewodztwie Witebskim leżących, od sławney pamięci nieboszczyka jo mści pana Krzysztofa Chrapowickiego, dobrodzieia pana rodzica mego, mnie zapisanych, do possessyey moiey należących, które to prawo od nieboszczyka pana rodzica mego, przy jo mści panu Josephie Chrapowickiem, bracie moim rodzonym, w schowaniu zostaie, aby po żywocie moim

б) Цѣнность гривны, или марки, какъ монеты, въ разныя времена была различна, а въ 1650 г.=69, 41 коп. серебр.—Слов. др. акт. яз. Горбачевского, Вильна, 1874 г., а какъ вѣсь=16 лотамъ. Linde, T. 2, стр. 800. Въ данномъ случаѣ, очевидно гривну принимать за вѣсь.

wcale małżonce moiej miłej wrocone było, to iest, na majątności Żolnino, Kobyszcze y Drakulino, na których z ieżiorami, rzekami, puszczami, lasami, gruntami, sianozęciami, wszytkiem przynależnościami, owo ze wszytkim, iako mnie y na moią część przynależy, z boiary, poddanemi y z ich żonami, dziećmi, płaty, powinnościami, robotami, do żywota tey małżonki mey miłej wolne mieszkanie y tych wszytkich majątności używanie, bez żadney ni od kogo przeszkody, zapisuję. Wolna y mocna będzie pani małżonka moja, trzymając te majątności za żywota swego w spokojnym dzierżeniu, pożytkow z ieżior, puszcz, lasow, gruntow y z poddanych na siebie, według upodobania swego, zażywać y komu chcąc arędować. A po długim żywocie oney paniey małżonki moiej, te wszytkie majątności moje, wysz mianowane, oyczyste, ze wszytkiem na szpital Witebski katolicki, przez one, małżonkę moję miłą zbudowany, leguję; na który aby pani małżonka moja niedaleko kościoła ich mściow oycow Jezuitow Witebskich, w Witebsku, plac kupiła y pobudować z lasow tychże majątności, sobie do żywota zapisanych, kazała, wielce proszę. Na który plac y na rzemieśnika złotych pięćset, zosobna na tenże szpital, na wychowanie ubogich, tysiąc złotych polskich zapisuję y wiecznie leguję; które pieniądze mają być odyskane u mieszczan Orszanskich, za obligami mnie winnych, mianowicie: u Jozefa Nikonowicza, burmistrza Orszanskiego, złotych ośmset, u Onisyma Sywarca złotych siedmset; od tych tysiąca, iako się wyżej opisało, na szpital, komu będzie do rąk pewnych udany, pożytek co rok po stu złotych ubogim aby, bez żadnego zatrudnienia, dochodziło y na potomne czasy nie ginęło; te obligi obadwa w schowaniu są u brata mego rodzonego, jo mści pana Jerzego Chrapowickiego, w Smolensku; które mają być do rąk małżonce moiej wrocone. Co się tkanie

rzeczy moich ruchomych, u tegoż jo mści pana Jerzego Chrapowickiego w schowaniu będących, mianowicie: rząd husarski suty, złocisty, w grzywien dziesięć; szabla, srebrem oprawna, złocista, w grzywien pięć; palasz srebrny, oprawny, w grzywien cztery; czarka srebrna, złocista w grzywien pięć; kubkow dwa y garnuszek srebrny, z nakrywką, w grzywien trzy,—to wszytko, na obraz Naświętszey Panny y insze ochędostwo, do kościoła ich mciow oycow Jezuytew Witebskich, aby za duszę moią grzeszną, przez msze święte, Pana Boga błagali, leguję. A insze ochędostwa moje, szaty, które tu są ze mną y przy tymże jeo mści panu Jerzym, bracie moim, w Smolensku: ferezia pulgranatowa, fiałkowa, rysiami Perskimi podszyta; delia pulgranatowa, zielona, atlasem wszytki podszyta; kuntusz jamurluku, farby włosowoy; żupan wisiowy, atlasowy; żupan atlasowy, szkarłatny; kobiercow nowych dwa; kilim Perski, nowy, ieden; czapka aksamitna, sobola, nowa, y dwor w mieście Orzanskim z placem niedaleko kościoła oycow Bernardynow, na który prawo przy tymże jo mści panu Jerzym Chrapowickim zostaie,—to wszytko, od mała do wiela, z inszymi drobiazgami, ruchomoscia, małżonce mey miłej wiecznymi czasy zapisuję y daruję. A dwor z placem w zamku Wyżnim Witebskim, mnie od niebosczyka pana rodzica mego zapisany, ten bratu memu młodszemu, jo mści panu Jozephowi Chrapowickiemu, daruję y zapisuję. Czeladzi moiej, która mi służy, proszę miłej małżonki moiej, aby, ich uwolniwszy, popłaciła, bez ukrzywdzenia, każdemu, tak y poddanych podaczkami wielkimi y robotami zbytniemi nie obciążała. Co aby wszytko, po żywocie moim, według tego mego ostatniey woli moiej testamentu każdemu doszło, mieć chcę. Na co ten moy testament, przy pieczęci, ręką moją podpisuję, a dla pewnieyszey wiary y utwierdzenia prosilem o przyłożenie

pieczęci y podpis rąk ich mści panow przyiaciół moich, teraz w Kazaniu będących: jo mści pana Mikołaja Dorohinickiego Kisiela, podsędką Witebskiego, jo mści pana Kazimierza Szapkę Chotolskiego, woyskiego Witebskiego, y jo mści pana Mikołaja Przezdzieckiego. Pisan w Kazani, roku tysiąc sześćset pieszdziesiąt piątego, meca 7bra piątego dnia. Do tego testamentu ostatniey woli mey ręką moją podpisuję Dominik Chrapowicki, stolnik Witebski. Za ustną y oczewistą prozbą jeo mści pana Dominika Chrapowickiego, stolnika Witebskiego, do tego testamentu podpisuję Mikołay z Brusilowa Kisiel Dorohynicki, podkomorzy Derpski, podsędek Witebski, własną ręką. Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od osoby zwysz mianowaney, Kazimierz Szapka Chotolski, woyski Witebski. Za ustną y oczywistą prozbą jeo mści pana Dominika Chrapowickiego, stolnika Witebskiego, do tego testamentu podpisuję Mikołay Przezdziecki.—
Связ. 22, № 19.

98.

Привилегія короля Яна Казимира, данная Матвѣю Казимиру Боржимовскому на право передачи пожалованныхъ отцу его, Станиславу Боржимовскому, въ Полоцкомъ вооводствѣ, Невельскомъ округѣ, имѣній Ловцы, Топоры, Березово, Болоздыни и Подлужье, со всеми принадлежностями ихъ, во владѣніе Мартина Рейтена, какъ отличившагося подвигами своими въ войнахъ Польши съ Русскими и Шведами. 1659 г. Апрѣля 22.

Jan Kazimierz, z Bożey łaski król Polski, wielki xiążę Litt., Ruskie, Żmudzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Czernichowskie, a Szwedzki, Godzki, Wandaliski dziedziczny król.

Oznaymujemy tym listem naszym, komuby o tym wiedzieć, iż byliśmy proszeni przez pp. rad y urzędników naszych dwornych, przy boku naszym na ten czas będących, jmieniem urodzonego Macieia Kazimierza Borzymowskiego, abyśmy mu pewnych dodr, w woiewodztwie Połockim, tracie Newelskim będących, nazwanych Łowce, Topory, Berzowo, Bołozdynie, Podłuże, które nam prawem lennym, po śmierci oycy jego, urodzonego niegdy Stanisława Borzymowskiego, iako legitimum successorem spadły, y onych był w używaniu y spokojnym dzierżeniu aż do zawoiewania tamtego traktu od Cara Moskiewskiego, abyśmy mu takowym ze prawem ustąpić y prawo, iemu służące, na osobę urodzonego Marcina Reytena wlać pozwolili. A tak my, łaskawie do prozby urodzonego Macieja Kazimierza Borzymowskiego skłoniwszy się, niemniey mając wzgląd y baczenie na zasługi urodzonego Marcina Reytena, które on nam y Rzepttey, służąc w woysku naszym przez czas niemały, pozeciwno nieprzyiaciółom wszytkiey Rzepttey, Moskalowi y Szwedowi, oddawał y teraz oddawać nie przestaie, łaskawie my na to ustąpienie pomienionych dobr pozwolili y tym listem naszym pozwalamy, tak, iż gdy urodzony Maciey Kazimierz Borzymowski na którymkolwiek urzędzie prawa, sobie służącego, zrzecze się y na osobę urodzonego Marcina Reytena wleie, mocen będzie urodzony Marcin Reyten pomienione dobra Łowce, Topory, Berzowo, Bołozdynie, Podłuże ze wszytkimi przynależnościami, tak, iako się w sobie mają, y w swoich szerokościach, nie nie excypuiąc, iako niegdy urodzony Stanisław Borzymowski, ociec ustępującego, y terazniejszy Maciey Kazimierz Borzymowski, na ten czas ustępujący, byli dzierżącemi, na się obiać, prawem takowym ze lennym, y onych spokojnie używać sam, małżonka, synowie iego y potomkowie, legitime ex lumbis
XXI.

eius descendentes, męskiego rodzaju. Na co, dla lepszej wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęć wo ха Litt. przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia XXII, mca Kwietnia, roku Pańskiego MDCLIX, panowania królewstw naszych Polskiego XI, Szwedzkiego XII roku.

Jan Kazimierz Krol.

Consens ad cedendum pewnych dobr w wojewodztwie Połockim, w trakcie Newelskim, nazwanych Łowce, Topory, Berezowo, Bólozdynie, Podłuże, urodzonemu Maciejowi Borzymowskiemu na osobę urodzonego Marcina Reytana. Andrzej Kotowicz, pisarz wo ха Litt.—Связ. 50, № 3.

99.

Закладная, данная, въ 600 копахъ грош. Лит., земяниномъ Витеб. воев. Онисимомъ Фальковскимъ Витеб. лавнику Григорию Рябому на землю подъ назв. Бакуновской, леж. близъ Витебска, доставшюся залогодателю по смерти жены его, Марины ур. Тхоревской а),—съ описаніемъ и границъ самой земли, въ числѣ которыхъ показаны земли: *Пречистенской церкви Кошминская и городская Рыболовская.* 1664 г. Ноября 4.

Выпись с книгъ справъ ратушныхъ места Его Царского Величества Витебска.

Лета отъ Нароженъя Сына Божего тисеча шесть сотъ шестьдесятъ четвертого, мса Ноября четвертого дня.

На вряде Его Царского Величества ратушномъ Витебскомъ, предъ нами, войтомъ, бурмистры, райцы, лавники, сего року на справахъ судовыхъ будущими, став-

а) Судя потому, что, какъ видно изъ этого документа, контрагенты держались праздниковъ Русскихъ, должно заключить, что эти—и Фалковскіе, и Рябые, да и прочіе были православной вѣры.

шы очивисто, земянинъ воеводства Витебского, панъ Анисимъ Фалковский, листъ свой добровольный, заставный зипись, одъ него мещанину и лавнику места Его Царского Величества, Витебска, пану Григорию Атрахимовичу Рябому, на речъ, в немъ помененую, данный и належачый, положывшы и оный устне и очивисто признавъшы, просилъ, абы тотъ листъ его до книгъ мѣскихъ ратушныхъ Витебскихъ былъ уписанъ; который, уписуючы у книги слово отъ слова, таксе в себе маеть. Я, Анисимъ Войтеховичъ Фальковский, земянинъ воеводства Витебского, ознаймую и чыню явно симъ моимъ добровольнымъ, заставнымъ листомъ записомъ, кому бы о томъ ведать належало, ижъ, будучы я пилю потребный сумы пенезей, прето взялъ еси и позычилъ и руками моими одличылъ готовую и рукодайную суму пенезей у мещанина и лавника места Витебского, у пана Григоря Атрахимовича Рябого то есть, копъ шестсотъ грошей личбы Литовское. Въ которой той суме пенезей, вышей мененой, заставилъ еси и завелъ и в моцъ в держанье и в спокойное уживанье ему, пану Рябому, урядовне подалъ, поступилъ, на годъ десеть сполна, по себе идучыхъ, то есть, почавшы од року теперешнего тисеча шесть сотъ шестьдесятъ четвертого, одъ дня свята хвалебного великоденного, *свята Руского*, водлугъ старого календару, ижъ до року, дастъ Богъ, пришлого тисеча шесть сотъ семдесять четвертого, до таковогожъ дня и свята, службу земли Бакуновское з сеножатию заставною, названою Груньковскою, до тоежъ службы земли прилучоною, лежачую у воеводстве Витебскомъ, неподалеку места Витебского, на поляхъ Заручайскихъ. Которая служба земли Бакуновское, за моцью листовою, первой одъ его млсти пана Яна Ромейка Войны Ясенецкого, черезъ пана Яна Высоцкого, земянину воеводства Витебского, пану Станиславу Кроликовскому,

подана была, а одъ пана Кроликовского, черезъ мещанина и райцу места Витебского, Семена Ивановича Комосиньского, набытую; потомъ, тотъ Семень Ивановичъ Комосинский, райца, пустиль, таковымъ же правомъ, славетному пану Симону Карповичу Клызе, бурмистру места Витебского, а одъ пана бурмиттра набытую черезъ пана Станислава Тхоревского, по которомъ пану Тхоревскомъ на сына его, небощыка пана Яна Тхоревского, тая земля служба Бакуновская з сеножатию Грунковскою, яко на отчыча, вечнымъ правомъ спала; а по смерти пана Яна Тхоревского вси маетности, лежащие и рухомые, на дочку его, пана Яна Тхоревского, а на малжонку мою, папи Марыну Яновну Тхоровскую, правомъ вечнымъ, прыроженнымъ, яко на отчычку и дедичку, спали, а потомъ мне, Фальковъскому, з милости и ласки малженское, за листомъ записомъ и за тестаментомъ небощыцы малжонки моее, паней Марыны Яновны Тхоревское, вечнымъ правомъ, до вольного шафунку достали и спали. Которую тую заставу мою службу земли Бакуновское и з сеножатию Грунковскою, з кгрунты пашными и непашными, з лядами, наспами, з хмели и хмелищами, з сеножатыми мурожными и болотъными, з ручьями, поточынами, сажалками и зо всеми приналежностями и пожытками, до тое службы земли Бакуновское принадлежащими и прислухающими, яко се тая служба земли, з давныхъ часовъ, в ограниченью своемъ маеть: напервей, почавшы одъ сеножати Мартина Грунки, которая сеножать увошла клиномъ подле земли Бакуновское и подле земли *Кошынское, которая земля на церковь надана естъ*, то естъ, меновите, почавшы одъ тое сеножати, черезъ сеножать просто у межу высокую Новиковскую, а тою межою Новиковскою высокою у лошину; с тое лошины просто у олесъ и тымъ олсомъ улево у гору, до камня великого, который лежитъ подле земли Баку-

новское а межи землю Киселевскую; одъ того олсу и одъ мшаринки по мшарину великую, котловатую; а идучы одъ тое петы, одкуль се тая граница починаеть, черезъ тую сеножать в межу высокую Новиковскую, а тою межою прошедшы в лошину, а с тое лошины локтемъ у гору, до камня великого, а одъ того камня великого до тое имъшарыны великое, котловатое, по правой руке земля Бакуновская, а по левой стороне земля Новиковская; а с тое имъшарыны великое, котловатое, идучы просто черезъ долгую котловинку локтемъ улево, перешедшы тую котловинку у камень великий, который лежитъ неподалеку дороги, которая идетъ с посаду Заручевского до Глинчына и до Соколникъ, а одъ того камня у тую дорогу Глинчинскую и Соколницкую, то естъ, идучы одъ тое имъшарыны великое, котловатое, черезъ долгую котловину до того, вышъ помененого, камня, а одъ камня до дороги Глинчинское, по правой стороне земля Бакуновская, а по левой стороне земля, прозываемая Кнарская; а на другую сторону дороги, перешедшы болото подле земли Рыболовское, с того болотца у камень великий, жерстоватый, который лежитъ надъ сеножатию, проываемою Перекопомъ, а одъ того камня, черезъ тую сеножать, у камень великий, по половицы плоский, с того камня у дубъ, который стоитъ надъ мшарками; одъ дуба мшарками и олсами идучы знову до тоежъ дороги, которая идетъ з Заручевья до Глинчыны и до Соколникъ, у грязь на той же дорозе, а идучы до тое дороги менованое и одъ болота, у камень надъ Перекопомъ; с того камня, по другой стороне Перекопа, у камень другой великий, по половицы плоский; с того камня до дуба, который стоитъ надъ имъшарами и олсами, опять до дороги Глинчинское и Соколницкое и до грязи, на той же дорозе; по левой стороне *земля мещанская места Витебского*

Рыболовская, а по правой стороне земля Бакуновская; а по другой стороне дороги у землю Кошынскую, у мохъ, прозываемый Красный, а со мху у волесь, и, тымъ ольсомъ приходечы ку Селищу и сажалце Кошынской, управо, черезъ суходоль, знову у волесь, а тымъ ольсомъ идучы, до тоежъ петы и сеножати Мартина Грунки; идучы одъ дороги Глинчынское мхомъ Краснымъ, олсомъ, до тое петы, одкуль тая граница почынается, по правой стороне того мху Красного и ольсу земля Бакуновская, а по левой стороне земля *Кошынская Пречыстенская*; тутъ конецъ тое границы сталсе и в реестре его мсти пана Войны описано и доложено есть. Далѣе излагаются, обычнымъ порядкомъ, права владѣнія залогодержателя этою землею и, обезпечивающія самое владѣніе, условія. Писанъ у Витебску, року тисеча шесть сотъ шестьдесятъ четвертого, мсца Апреля осмого дня. У того листу, добровольного заставного запису, при печатехъ, подписъ рукъ подписано есть тыми словы: Анисимъ Фалковский рукою своею. За очевистою и устною прозбою одъ пана Анисима Фальковского до сего листу заставного о подписъ руки, Миколай Котовичъ рукою. Oczewisto prozony pieczętarz do tego listu zastawnego od pana Anisima Falkowskiego, Andrzej Żurawski ręko podpisał. За очевистою прозбою одъ пана Анисима Фалковского до того его листу заставного, печатаръ Василей Ушаковичъ Коровчынский рукою власною. Который тотъ листъ, за очевистымъ признаньемъ и прозбою особы, вышъ мененое, до книгъ мескихъ ратушныхъ Витебскихъ есть уписанъ, с которыхъ и сесь выписъ подъ печатю мескою, радецкою и с подписомъ руки писарское, пану Григорию Трохимовичу Рябому, лавнику, есть выданъ. Писанъ . . . (М. П.). Авдакимъ Садковъ, писаръ меский Витебский.—Есть и подлинная закладная эта.—Связ. 22, №№ 273 и 274.

Вводный листъ лавника Витебской Царской ратуши, Ивана Гапоновича Отметка, о вводѣ мѣщанина Оедора Борисовича во владѣніе участкомъ земли, лежащимъ въ г. Витебскѣ, посадѣ Подвинскомъ, по лѣвой сторонѣ улицы, идучы съ рынка къ *Подвинскимъ воротамъ* и за рѣку Двину. 1664 г. Декабря 12. а)

Выписъ с книгъ справъ ратушныхъ места Его Царского Величества Витебска.

Лета отъ Нарожения Сына Божего тисеча шесть сотъ шестьдесятъ четвертого, мсца Декабря дванадцатого дня.

На враде Его Царского Величества ратушномъ Витебскомъ, передъ нами, войтомъ, бурмистры, райцы, лавники, сего року на справахъ судовыхъ будучими, ставшы очивисто, лавникъ места Витебского, Иванъ Гапоновичъ Отметка, и при немъ слуги урядовые, Иванъ Сухорукъ и Клишка Юревъ, квити свой интромисейный ку записаню до книгъ мескихъ ратушныхъ Витебскихъ подали и признали, в тые слова писанный: Я, Иаанъ Гапоновичъ Отметка, лавникъ места Его Царского Величества Витебска, сознаваю то симъ моимъ интромисейнымъ квитомъ, ижъ, в року теперешнемъ тисеча шесть сотъ шестьдесятъ четвертомъ, месеца Декабря дванадцатого дня, маючы я при собе слугъ урядовыхъ, Ивана Сухорука и Клишку Юрева, с которыми будучы мне приданому одъ уряду Его Царского Величества ратушного Витебского, его метъ пана войта и пановъ бурмистровъ, райцовъ, лавниковъ, мещанну Витебскому Александру Григоревичу Боничу, на справу его, ниже в семъ квите помененую, где того дня, вышъ писаного, панъ Александеръ Боничъ, водлугъ листу своего добро-

а) Слѣд., были въ Витебскѣ еще и *Подвинскія* ворота.

волного продажного, вечыстого запису, шмать пляцу своего отчыстого, лежащий в месте Витебскомъ, на посаде Подвинскомъ, идучы з рынку Витебского до браны Подвинское и за реку Двину, по левой стороне, напротивъ двора его, Бонича, надъ рекою Витбою, промежъ пляцовъ и пунь, с одной стороны одъ пуня Или Сачывки, а з другой стороны одъ пляцу и пуня Федора Танька, которымъ первой сего онъ, Боничъ, з одну сторону продалъ, мещанину Его Царского Величества Витебскому, Федору Борисовичу, за копей сто и десять копеек грошей личбы Литовское, на вечность проданный и черезъ мене, лавника, и слугъ урядовыхъ, тотъ шмать пляцу, почавшы одъ самое пуня Или Сачывки, вдоль подле улицу ажъ до пуня одъ самого угла просто потуль, покуль тотъ шмать пляцу межъ пунь лежать, од реки Видбы, ему, Федору Борце, в мощъ в держанье и в спокойное, вечыстое уживанье подалъ, поступилъ и с того шмата пляцу, вечно зрелъ, а Федоръ Борка, за добровольнымъ его, Александра Бонича, поданемъ и поступенемъ, тотъ шмать пляцу зо всимъ на всимъ, яко есть ширей обо всемъ в листе продажномъ описано, в мощъ, в держанье и в посесыю свою вечыстую взявши, мною, лавникомъ, и слугами урядовыми отказалъ и осветчылъ, которого войстья в держанье в тотъ шмать пляцу, во все и в наименьшую часть никто ни чымъ не боронилъ и з жаднымъ се правомъ не приповедалъ и не одзывалъ. И на томъ я, лавникъ, далъ есми сесь мой интромисейный квитъ, подъ печатью и с подписомъ руки моею, также подъ печатьми слугъ урядовыхъ, при мне на той справе будучыхъ, ку записанью до книгъ мескихъ ратушныхъ Витебскихъ. Писанъ року, мѣца и дня вышъ писаного. У того квити интромисейного, при печатехъ, подписъ руки подписано теми словами: Иванъ Гапоновичъ, лавникъ. Который

тотъ квитъ интромисейный, за очивистымъ признаньемъ лавника и слугъ урядовыхъ, до книгъ мескихъ ратушныхъ Витебскихъ есть уписанъ, с которыхъ и сесь выписъ, подъ печатью мескою радецкою и с подписомъ руки писарское, Федору Борисовичу есть выданъ. Писанъ у Витебску. Авдакимъ Садковъ, писаръ меский Витебский. (М. П.).—Связ. 44, № 41.

101.

Записка Иезуита Витебской коллегии, Иоанна Карпинскаго, (д. б. ректора коллегии), въ которой заявляетъ, что, при передаче домовъ и плацовъ въ замкъ или же въ г. Витебскъ полному писарю в. княж. Лит., Полубенскому, не слѣдуетъ передавать ему въ Нижнемъ Замкѣ плацъ съ домомъ, подъ названіемъ Дракулинскихъ, такъ какъ таковыя, еще до войны, проданы мѣщаниномъ Григоріемъ Дракулою на иезуитскій костелъ. а) 1669 г. Сентября 27.

Mościwy panie, który tu raczysz zieżdzać albo schodzić od wielmożnego jeo mści pana Alexandra Połubien-skiego, pisarza polnego w. x. Litewskiego, dobrodzieia naszego, na obięcie domow, placow w zamku lubo y w mieście Witebskim, od pana Marona, sługi jeo mści, iakoby jego mości panu pisarzowi zachodzących, między którymi ieśliby chciał, za iakim prawem, iakoby panu Maronowi służącym, plac nasz, nam prawem wieczystym na kościół nasz Jezuitski Witebski ieszcze przed woyną kupiony, nazwany Drakulinski, w zamku Niżnim Witebskim stoiący, jeo mści panu pisarzowi zawieść y zawodzić, iako mię wiadomość zachodzi, tedy ia wści tego placu y budynku na nim, prawem y zypisem mie-

а) Опять иезуитское столкновение съ владѣльцами недвижимой собственности въ Витебскѣ.

szczanina Witebskiego Hrehora Hrehorowicza Drakuly, który to na kościół sprzedał, mocno broń y nie postępuje, y wmsć to prawo, u sądu ziemskiego Witebskiego przyznane, y intromissya pokazawszy, proszę, abys wś gwałtownie nie zaieżdzał y nie zachodził, postępując na się win prawnych y płacenia gwałtu, które, się lasce zalecając, ostaie. 27 Sept. 1669.

Wści życzliwym sługą Jan Karnicki, S. J. mp.

Roku 1669, miesiąca Septembra 27 dnia, taka cedule podałem czasu zaiazdu na dwory, place, zaiezd jemu broń y nie postępując. Jan Nasarsky, jenerał jeo kmści woiewodztwa Witebskiego, reka swa.—Связ. 2, № 61.

102.

Собственноручное письмо коадьютора униатской митрополии и архиепископии Полоцкой, Витебского и Мстиславского епископа Киприана Жоховского, къ ректору Витебской иезуитской коллегии. Жоховский, вслѣдствіе жалобы, въ Варшавѣ, иез. провинціала на Витебское ун. духовенство и въ виду особаго письма ун. митрополита, по этому предмету, извѣщаетъ иез. ректора, что онъ, Жоховскій, чтобы, по выражанію его, не пресмыкалось зло, но подавилось бы, пока не созрѣло, поручилъ викарію своему, Брацлавскому архимандриту: вникнувъ въ дѣло, принять самыя дѣятельныя, законныя мѣры и обуздать какія-то, недостойныя священническаго сана, дерзости; привести городъ къ принятію и соблюденію уни; препятствовать вкороненію, какъ въ духовенствѣ, такъ и въ мірянахъ, схизмы (такъ называетъ православную вѣру); препятствовать бродящимъ чернецамъ (т. е. правосл. инокамъ) совершать тайно въ городѣ свв. Таинства, а приучать ун. духовенство къ богослуженіямъ въ костелѣ, что и самъ онъ, Жоховскій обѣщаетъ, по возвратѣ своемъ, исполнить въ Витебскомъ иез. костелѣ, въ примѣръ приходскимъ священникамъ и паствѣ. Жалуется на многое множество дѣлъ, обременяющихъ его при митрополитѣ и вынуждающихъ ихъ обоихъ часто бывать въ Варшавѣ, гдѣ, притомъ, на сеймахъ подвергается опасности самая униа. Проситъ того

же ректора оказывать покровительство свое не только совѣтами, но, въ случаѣ нужды, даже и силою, помянутому архимандриту, которому и дано имъ, Жоховскимъ, предписаніе—дѣйствовать и управлять епархіею посредствомъ тайныхъ сношеній съ мѣстными Иезуитами, такъ какъ, говоритъ Жоховскій, хорошо было и будетъ намъ всегда, когда мы слушались и будемъ слушаться Иезуитовъ, наставниковъ нашихъ, съ которыми мы возрасли и которыми обязаны нашимъ существованіемъ. Наконецъ, угрожаетъ, по возвратѣ своемъ, самыя худыя послѣдствія какому-то о. Ангелейко, если послѣдній не подчинится власти иез. ректора. 1672 г. Мая 5. а)

Venerabilis et admm rde dne rector Vitebscensis, pr et frater melius observandissime.

Poważając sobie summę instantiam jm. x. prowinciała wmm panstwa, który w Warszawie repraesentavit przedemną querimonias wmm pana na moich duchownych Witepskich, tudzież ieden list w teyże materyiey, dirigowany do jm. x. metropolity, mego m. pana, prae manibus maiąc, ne serpat malum, sed in herba supprimatur, zlecilem vicario meo in spiritualibus et temporalibus, im. x. Sielużynskiemu, archimandrycie Bracławskiemu, aby, w to pilno weyrzawszy, quod juris exquisitis będzie uczynił y takie ausus (o których wmm pan piszesz), indignos sacerdotali caractere, powściągnał, miasto ad unionem sanctam colendam et observandam przywiódł, schismata radicari tak w duchownych, iako y w świeckich, bronil, włocęgow czerncow po mieście ab administratione secreta furtivaque arceat sacramentow y duchownych moich unitow do kościoła ad peragenda divina przyzwyczail molliter et svaviter; co sam,

а) Такими-то иезуитскими путями стремился Жоховскій искоренить въ Витебскѣ древнее православіе. Недаромъ предмѣстникъ его, митрополитъ Гавріилъ Коленда, писалъ Витеблянамъ: „Вскорѣ будетъ у васъ мой молодой коадьюторъ, который заодно со мною, конечно, не допуститъ этого безбожнаго служенія (т. е. православнаго Богослуженія)“. Витеб. Стар. изд. А. П. Сапунова, Т. V, ч. I, стр. 235.

da Bóg, za przyjazdem moim, praestare gotow w kościele wmm panstwa, ut exemplum pastoris sequantur ecclesiarum parochialium pastores et oves vocem meam audiant, który antecessora mego błogosławionego o to unieć proszę, abym mógł sedem iego castam, puram et Deo charam godnie osieść et zelosé rządzić ad salutem dusz tamtych. Nle mój dobrodzieiu, gdyby ta tylko humeris meis incumberet dioecesis, mogłbyś mię wmm pan arguere de peccato. Wszystkie niemal metropolitany na się vocavi curas, assistendo oycowi memu jm x. metropolicie, który, wespół ze mną musi często Warszawy pilnować, gdzie unio s. periclitatur na seymach; innumera instant zawsze negotia, vel expedienda, vel expediendi necessaria. Stracham się sądow Boskich, że, siła nabrawszy na głowę, ledwie tysiączney sprawie dość uczynię Bo niepodobna, aby nie był minor ad singula sensus. Ta jest natura hominis fricti, fragilis et limitati. Wmm pana wielce upraszam, abys raczył jm. x. archimandrycie, namiestnikowi memu, favere protectione, brachio, si opus fuerit, a naybarziej consilio, któremu inculcavi, aby per secretas conferentias z wmm panstwem rządził y sprawował diocezyą moję; bo tak dobrze nam zawsze było, kiedyśmy nauczycielow naszych, societatem Jesu, z którą urosli et sumus id quod sumus, słuchali y słuchać będziemy. O. Angielejko iak nie będzie skromniejszy y nie uczyni condignam authoritati wmm pana satisfactionem, tedy desperet de mea gratia; potkaią go pessima za przyjazdem moim. Przytym moje powolne braterskie devovendo uniżenności, zostaię venerandae ptis vae humillimus frater et servitus Cypryan Żochowski, eppus Witepski y Mściławski, coadjutor metropoliey y archiepiskopiey Połockiey. W Supraslu, 5 May 1672.—
СВЯЗ. 47, № 5.

103.

Дарственная запись Витебскаго коморника Ивана Пресмыцкого, данная Витеб. Іезуитамъ на имѣніе Жуково въ Витеб. воеводствѣ, въ пользу ихъ бурсы. 1676 г. Сентября 9.

Ja, Jan Przesmycki, ziemianin y komornik woiewodztwa Witebskiego, czynię wiadomo tym moim listem dobrowolnym, wlewkowym zapisem, iż co ia, mając od jego królewskiej mści, pana mego miłościwego, przywileiem, za horowite cierpienie dwunastoletnie Moskiewskie więzienie, daną sobie majątność Żukowo, w woiewodztwie Witebskim leżącą, po panu Mikołaiu Żukowskim y panij Annie Zaleskiej, w pokrewności w małżeństwo się poiętych, część ich, daną y conferowaną, którą tę majątność, część Żukowo, na burse kościoła ich mścw xieży Jezuitow collegium Witebskiego założenia Zwiastowania Naswiętszey Panny Mariey y świętego Michała Archaniola daię, daruję y na potomne czasy zapisuję, iakoż y przywilej, na to sobie służący, y różne dokumenta do rąk w Bogu wielebnego jeo mśc xdzia Władysława Drzewickiego, rektora tegoż collegium, oddałem, sam się z tego zaproszenia (sic) mego zrzekaiąc, na pomienioną burse wlewam. Na co y ten moy list, wlewkowy zapis, z pieczęcią y podpisem ręki mey, także pod pieczęciami y podpisami rąk ich mściow panow pieczętarzow, odemnie oczewisto uproszonych, na podpisiech rąk ich mw imiona y nazwiska wyrażonych. Pisan w Witebsku, roku tysiąc sześć set siedmdziesiąt szostego, miesiąca Augusta dwudziestego dnia. Jan Przesmycki, komornik W. Ustnie, oczewisto proszony pieczętarz do tego zapisu od jeo mści pana Przesmyckiego, komornika Witt., Gabryel Birula. Ustnie y oczewisto proszony do osoby, w nim wyrażoney, pieczętarz Rnatt. Stefan Brodowski. Za oczewistą prozbą od jeo mści pana Prze-

smuckiego. komornika Witto, do tego zapisu, iako pieczetarz, ręką moją podpisuję Simeon Michall Goślinski mp.—На рокохъ року тисеча шесть сотъ семдесятъ шостого, мѣца Сентебра девятого дня, его млсть панъ Янъ Пресмыцкий, коморникъ Витебский, сесь листъ свой очевисто у суду призналъ. Jan Ant. Chrapowicki, woiewoda Witebski. Ieronimъ Останкевичъ, писарь.—Связ. 22, № 211.

104.

Жалоба землевладѣльца Витебскаго воев., Михаила Пржесмыцкаго, поданная въ Вит. гродскій судъ, на Витеб. подсудка Осипа Ромейку Гурку, за захватъ крестьянъ. Пржесмыцкий жалуется, что крестьянинъ вел. гетмана в. княж. Лит., Казимира Ивана Сапѣги, по прозванію Короленокъ, изъ деревни Веречья Дубровнинской волости, Оршанскаго повѣта, со многими другими крестьянами той же волости, по своей врожденной мужицкой ненависти къ шляхетскому сословію, стремясь истребить его совсѣмъ а), напали на деревни просителя: Плисы, Липки и Удановичи, принадлежащія къ имѣнію его Шелеговкѣ въ Витеб. воеводствѣ, и, захватили четырехъ крестьянъ-хозяевъ тѣхъ деревень съ семействами и со всякимъ движимымъ имуществомъ ихъ, отвели ихъ въ Дубровнинскую волость. По жалобѣ отца просителя, гродскій судъ присудилъ возвратитъ ему тѣхъ крестьянъ. Но когда послѣдніе, въ силу декрета и приказанія Сапѣги, возвращались въ свои, означенныя, деревни, то Гурка захватилъ ихъ на пути и отвелъ въ свое имѣніе Кротовшу, въ Вит. воев. находящееся. О чемъ Пржесмыцкий, желая съ Гуркою судиться, и заявляетъ суду. 1688 г. Марта 5.

Выписъ с книгъ кгородскихъ воеводства Витебскаго.

а) Такую ненависть можно объяснить развѣ только жестокимъ тогдашнимъ гоненіемъ, воздвигнутымъ латинами и униатами на православную вѣру, которой твердыми исповѣдниками и были крестьяне до послѣдней крайности. А въ этомъ гоненіи самое дѣятельное участіе принимала ополяченная шляхта.

Лета отъ Нарожения Сына Божего тисеча шестсотъ оемьдесятъ осмого, мѣца Марца пятого дня.

На враде гдарскомъ кгородскомъ Витебскомъ, передо мною, Михаиломъ Яномъ на Логойску Тышъкевичомъ, подвоеводымъ Витебскимъ, отъ ясне велможного его мсти пана Леона Кгабрыеля Потеля, воеводы Витебскаго, старосты Рогачевского, установленымъ, заіовау y solennie protestował ziemianin jkmści wdztwa Witebskiego, jmc pan Michał Przesmycki, na jmc pana Jozepha Kazimierza Romeyka Hurka, podsędka Witebskiego, o to y takowym sposobem, iż co jmc pan Jan Alexander Przesmycki, komornik Witebski, rodzie zaіuiącego, mając majątność swoją wieczystą, nazwaną Szelehowkę, w wdztwie Witebskim leżącą, z poddanemi wieczystemi, dawność ziemską zasiedzialemi, na imie Pawluka Strzyżonego, drugiego Wasila, trzeciego Łukiana, czwartego Iwana Masalyzakow z matką Ahapią, z żonami, dziećmi y wszelką majątnością onych, ze wszystkim, poddany jaśnie wielmożnego jmcі pana Kazimierza Jana Sapiehi, hetmana wielkiego xa Litto, nieiakiś Korolonek, we wsi Wereczu, we włości Dąbrowienskiej mieszkający, w powiecie Orszanskim leżący, y insze poddani, w różnych wsiach Dąbrowienskich mieszkających, różnemi imionami, nazwiskami nazywające, w roku tysiąc szessett ośmdziesiątym, mscą Februarij, ze dnia dwudziestego czwartego na dzień dwudziesty piąty, w nocy, z urodzoney swey chłopskiej przeciwno narodowi szlacheckiemu, na zgubę szlachecką, czyniąc, z wielką potęgą, z poddanemi Dąbrowskiemi, naiachawszy, mocno, gwałtem, zaіuiącemu na ubogą kondycyą, nazwaną Szelehowkę, na wieś Plisy, Lipki y Udanowicze, w woiewodztwie Witebskim leżącą, poddanych teyże majątności Szelehowki, z żonami, dziećmi, ze wszystką

małenością, końmi, bydłem, odzieżą, na złotych tysiąc y daley ten Korolonek, z poddanemi Dąbrowińskimi, zabrał y do włości tameczney Dąbrowińskiej zaprowadził. O co to jmc pan Jan Przesmycki, komornik Witebski, rodzic żalującego jmc pana Michała Przesmyckiego, na jasnie wielmożnego jmc pana Kazimierza Jana Sapiehy, hetmana wielkiego wo xa Litto, wojewode Wilńskiego, u sądu grodzkiego Witebskiego, na roczkach Februarowych w roku 1681, msca Februarij dnia 5, dekret z niemalym rozkazem na wysz pomienionych osobach otrzymali. Którym dekretem sąd grodzki Witebski wszystkich tych, wysz pomienionych, poddanych z żonami, dziećmi, końmi, bydłem, odzieżą, y wszelką małenością przysądził y wydać rodzicowi żalującego, jmc panu Janowi Przesmyckiemu, komornikowi Witebskiemu, pod punktem banicyey, nakazał. Gdzie jmc pan Jan Przesmycki, komornik Witebski, rodzic żalującego, otrzymawszy takowy dekret, do samego jasnie wielmożnego jmc pana hetmana wo wo xa Litto, wojewody Wilńskiego, sam iezdził. Jwlmżny jmc p. hetman w. wo xa Litto, wda Wilński, weyrzawszy w dekret sądu grodzkiego Wittbo, a potym na prawo pospolite, constitutij seymowy o zbiegi poddanych opisanego, wydać urzędnikowi swemu małeności Dąbrowińskiej, jmc panu Wążyńskiemu, rozkazał. Który, dość czyniąc woli y rozkazaniu panskemu, tych, wysz pomienionych, poddanych z żonami, dziećmi, końmi, bydłem, wszystką a wszystką od mała do wiela małeności onych wydał. Kturzy ci poddani, zewszystkim nazad powracając do swojej oyczyzny, Lipek, Plis y Udanowicz, do małeności Szelehowki, w wdztwie Wittbm leżącey, szli y popasywali we wsi jmc p. Jozepha Kazimierza Hurka, podsędka Wittbo, nazwaney Pożenkach, w wdztwie Wittbm leżącey, u poddanych tamecznych obżalowanego. Gdzie jmc pan Jozeph Kazimierz Hurko, pods.

Wittbi, za daniem sobie wiedzieć od tych poddanych swoich, że ci, wysz pomienieni, poddani żalującego idą, dali znać jmc p. Jozephowi Hurkowi, pods. Wittbmu, iako panu swemu. Tedy jmc pan podsędek Wittbi, za daniem sobie przez tych poddanych, w roku terazniejszym tysiąc szessett osmdziesiąt ósmym, Februarij dwudziestego trzeciego dnia, tych wszystkich poddanych z żonami, dziećmi, z końmi, bydłem, odzieżą różną, tak męską, iako y białogłowską, owo zgola ze wszystkim a wszystkim, kazał zabrać y za sobą w teyże wsi Pożenkach, w wdztwie Wittbm leżącey, osadził. Żalujący jmc p. Michał Przesmycki, dowieziawszy się o tym, że ci poddani wieczystey są przeięci przez obżalowanego jmc p. podsędka Wittbo y poddanych jmc, nie wdając się w terminy prawa, sam żalujący z rodzicem swoim, jmc p. Janem Przesmyckim, kom. Wittbm, przyechawszy do dworu y małeności jmc, nazwaney Krotowszy, w wdztwie Wittbm leżącey, o wydanie tych wszystkich poddanych upraszali obżalowanego jmc p. pods. Wittbo. Tedy jm p. pods. Wittbi, lekce sobie poważając prawo pospolite, constitutie seymowe, o zbiegi poddanych opisane, a dotego rozumiejąc o tym, że żalujący przeciwko tak możnemu y potężnemu sobie nie prawem nie uczyni, kazał siebie niewydających poddanych do prawa pozywać. O co żalujący chcąc z jmcem prawnie czynić, dał te opowiadanie do xiağ grodu Wittbo zapisać, — што есть записано, — с которыхъ и сесь выпишъ, подъ печатю вradoвою и с подписомъ руки писарское, его мсти пану Михалу Пресмыцкому есть выданъ. Писанъ у Витебску. Іерій Казимеровъ Янушевський, скарбникъ, писаръ кгородский Витебский. (М. П.). Proces jmc pana Michała Przesmyckiego na jmc pan Hurka, podsędka Witebskiego. Скорикговаль . . . —Связ. 30, № 122.

Копія выписи изъ городскихъ книгъ Витеб. воев. духовнаго завѣщанія вдовы, умершаго въ плѣну, въ г. Свіяжскѣ, Стародубскаго подкоморія, Фелиціанны ур. Горской Стравинской, отъ 15 Октября 1656 г., въ которомъ, м. пр., записываетъ Витеб. Іезуитамъ 10,000 злот. поль., съ тѣмъ, чтобы изъ % этой суммы купили участокъ земли и построили на немъ домъ для помѣщенія и содержанія семи вдовъ или бѣдныхъ сиротъ, а въ случаѣ смерти сына и дочери завѣщательницы, отказываетъ она Іезуитамъ же и все, предназначенное тѣмъ дѣтямъ ея движимое, недвижимое имущество и наличными 9,000 злот. поль., на содержаніе бѣдныхъ учениковъ въ школахъ; изъ дѣтскаго наслѣдства завѣщаетъ также 2000 злот. поль. Витеб. Доминиканцамъ. 1696 г. Мая 16. а)

Выпись с книгъ кгородскихъ воеводства Витебского.

Лета отъ Нароженія Сына Божего тисеча шесть сотъ деветдесять шостого, мѣся Мая шестнадцатого дня.

На враде господарскомъ кгородскомъ Витебскомъ, передо мною, Самуелемъ Казиміромъ з Брусилова Дорогиницкимъ Киселемъ, старостою Вышеродскимъ, столь-

а) Ни такового вдовьяго или сиротскаго дома или же самаго завѣщаннаго на оный капитала, ни фундаша на бѣдныхъ учениковъ, Іезуиты въ Витебскѣ не оставили. Что же касается самаго дух. завѣщанія, говорящаго почти исключительно въ пользу Іезуитовъ, то оно составлено съ замѣчательною предупредительностію составителя его, при болѣзненномъ, притомъ, состояніи самой завѣщательницы и въ дали отъ родныхъ ея. Іезуиты дѣлаются наслѣдниками даже и дѣтей завѣщательницы, въ случаѣ смерти послѣднихъ, помимо возможнаго отъ нихъ потомства, о которомъ въ завѣщаніи умалчивается, такъ что ожидалось, очевидно, только смерти самыхъ дѣтей, чтобы Іезуитамъ и отчасти Доминиканцамъ сдѣлаться универсальными наслѣдниками завѣщательницы.

Достойно примѣчанія, что въ завѣщаніи г. Стравинской ни слова не говорится, чтобы плѣнники терпѣли какія либо особенныя притѣсненія или же лишенія со стороны Русскихъ. Плѣнные, напротивъ, какъ видимъ, могли имѣть при себѣ деньги, дорогія вещи, экипажи и проч.,—чего не могло бы случиться, еслибы они, при отправкѣ въ плѣнъ, были ограблены. Главнымъ и, притомъ, общимъ для всѣхъ бѣдствіемъ была свирѣпствовавшая, въ то время, моровая язва.—Точно также и въ дух. за-

никомъ и подвоеводимъ Витебскимъ, одъ ясне велможного его мсти пана Андрея Казиміра Кершеслейна Крыш-

вѣщанія землянина Витеб. воев., Григорія Николаевича Жабы, сост. въ плѣну, въ г. Казани, 10 Августа 1656 г., нѣтъ никакихъ указаній, чтобы онъ или другіе плѣнники были тамъ особенно стѣсняемы. О высылкѣ же его и проч. изъ Витебска говорить онъ именно такъ: *A co tknie majątności moich wieczystych, w wojewodztwie Witebskim leżących, nazwaney Szolymbach, Krucikowie, Pomietnikowie, Szczeykowie, Korolewie, Miedwiednikowie y Chmielincu, na których tych wszystkich majątnościach moych pomienioney małżonce moiey miłey (Hanna Pypczanka), wzglen dem wnosu iey w dom moy trzy tysiące złotych polskich, listem zapisem moim zapisałem, y ten zapis na urządzie ziemskim Witepskim iey przyznałem, ktury ten zapis, przy inszych sprawach mych, iey, małżonki mey, „iako nas z Witepska Moskwa wywoziła, zostawilismy przy jey mści pani Jerzyney Pypczaney, paniu matce naszej“ etc.* Слѣд. никакихъ документовъ у Жабы, при высылкѣ его и прочихъ изъ Витебска, не отнимали.—Выпись изъ уголовныхъ и трибунальных книгъ въ Вильнѣ, отъ 28 Мая 1665 г., связ. 11, № 144.—Ср. Витеб. Стар. Т. I, стр. 634—637.—Равнымъ образомъ, и въ дарственной записи Казиміра Посяковского, Здановича и Петра Онацкевича и женъ ихъ, ур. Гребницкихъ Мартіанны Здановичъ и Елены Онацкевичъ, двоюродныхъ между собой сестеръ, а племянницъ жены умершаго въ плѣну, въ Казани, Григорія Николаевича Жабы, Анны ур. Пыпко Жабы, тамъ же умершей, по каковому документу датели и дательницы онаго записали Витеб. Іезуитамъ свои наслѣдственные 3000 злот. поль., составлявшіе приданое Анны Жабы, обезпеченные мужемъ ея на имѣніяхъ своихъ въ Витеб. воев. Шолыбахъ, Крутиковѣ, Пометниковѣ, Щейковѣ, Медвѣдниковѣ и Хмѣлиницѣ, и, сверхъ того, денежное письмо на 20 злот., м. проч., сказано: *jego mość pan Hrehory Mikołajewicz Żaba . . . sam z jey mością panią małżonką swoją, podczas inkursyi Moskiewskiey, w krajach naszych grasującey, po wzięciu miasta y zamkow Witebskich, z niemało panow y różney szlachty w niewolą zabrani y do Kazań fortecy zasłani byli. Z tamtąd nie mogąc się rekuperować, ani żadnym sposobem wynieść, tamże, będąc w podeszłym wieku, a barzieszy w słabości zdrowia etc.* *Pozostała jeymość pani Hrehorowa Mikołajewiczowa Żabina etc. gdy tedy z niewoli Moskiewskiey do swey oyczyzny nie mogła powrócić y, tam w niewoli umierając, jure naturali successive, siestrze swoiey rodzoney, jey mści paniu Maryannie Pypczance Adryanowej Hrebnickiey, a matce naszej rodzoney, jako naturalney aktorce y successorce, też sumę 3000 zł. pol. na majątnościach wysz pomienionych wlała „y wszystkie sprawy y dokumenta na też sumę do rąk iey własnych oddała.“* Имѣніями тѣми самовольно завладѣли Константинъ, Николай и Осипъ Жабы, съ которыми Мартіана Гребницкая судилась, но такъ какъ она, за смертью своею, процесса не кончила, то названныя дочери ея и передали искъ относительно означ. денегъ, съ убытками и судебными издержками, Іезуитамъ.—Связ. 11, № 146.

пина, воеводы Витебского, полковника его королевское милости, Шерешевского и Пунского старосты, установленнымъ, постановившысе очевисто, в Богу превелебный его мсть ксендзъ Бенедиктъ Быковский, ректоръ колегіумъ Витебского соиетатисъ Езу, за позысканьемъ одъ некоторыхъ ихъ млсти пановъ прыятелей, сесь testamentъ одъ в Богу зошлой ее млсти пани Фелицыаны Горской Казимировой Стравинской, подкоморыное Стародубовское, подвоеводиной Витебской, на речъ, в нимъ выражоную, ку актыкованью, до книгъ кгородскихъ Витбскихъ подалъ, в тые словы писаный: W Imie przenaswietszey Troycy Oycy, Syna y Ducha Swiętego. Amen. Ja, Feliczyanna Górska Kazimierzowa Strawinska, podkomorzyna Staradubowska, podwoiewodzina Witebska, oznaymuie tym moim testamentem ostatniey woli moiey, iż, będąc ia przy małżonku moim pierwszym, godney pamięci, jegomosci panu Krzysztofie Osipowskim, rotmistrzu woiewodztwa Witebskiego, zamku Witebskiego, wzięta w więzienie do Hospodarstwa Cara Jehomosci Alexia Michałowicza wszytkiey Rusi y postradawszy pomienionego małżonka mego, który, z utrapienia więzienia zachorowawszy w horodzie Jarosławiu, śmiercią z tego świata zszedł, a ja, pozostała w ciężkim siroctwie, daley w schyłkę do Kazani Ismaysk (y Swiaysk?) posłana będąc y lat niemal pultora na wdowim stoleu siedziawszy, gdzie tu w Swiaysku żyjąc, z przeyrzenia Boskiego y z wolą, poradą ichmościow panow przyaciół moich, tu w tymże więzieniu zemną będących, poszłam w stan święty małżenski za jegomosci pana Kazimierza Strawińskiego, podkomorzego Starodubowskiego, który, żyjąc zemną y za powstaniem powietrza morowego, w tymże horodzie Swiayskim śmiercią z tego świata zszedł, zostawiwszy mnie obrzemieniałą potomkiem, a za żywota swego, z miłości swey małżeńskiej przeciwko mnie,

testamentem swoim zapisał mnie y potomkowi swemu, ze mną spłodzonemu, majątność lenną, w Siewierszczyźnie leżącą, Jakowlewicze nazwaną, a osobliwie summy swoje pieniężne, to iest, mnie samey złotych trzy tysiące polskich na zastawie majątności, Moszkowa nazwanej, w woiewodztwie Witebskim leżącey, u jegomości pana Jana Osipowskiego, od Sieliszcz będące, y rydwan swoy z dwoygim sukna—iednym fiałkowym, po złotych piętnastu łokieć, z sznurami iedwabnymi, a drugim turkusowym, y z cugiem koni do tego rydwanu, w testamencie wyrażonemi, a potomstwu swemu, ze mną spłodzonemu, ieśli syn albo córka będzie, tedy zapisał dwa tysiące złotych, które u xiążęcia jegomości pana Jana Sanguszka, woiewodzica Witebskiego, na wsiach od majątności Smolańskiej, Rudniki, Szyrkowszczyzna, Kakowczyn nazwanych, ieden złotych tysiąc, a od samey xieżney jomości Anny Radziwiłowny Janowey Sanguszkowey na wsi Krubiazyn, drugi złotych tysiąc. Miał przytym srebro swoje, miednicę z nalewką, lichtarzow parę z szczypcami, garnuszek, solniczkę. A ieśliby sie ten potomek nasz nie uchwiał y śmiercią zszedł, tedy y te dwa tysiące złotych, u xiestwa ichmościow, na wsiach wyrażonych będące, y te pomienione srebro swoje mnie, w wolną moję dyspozycyą, zapisał. Przytym y insze legacye swoje na kościoły y różne pobożne uczynki, za duszę swą, na chwałę Bożą, uczynił, iako to szyrzey y dostateczniey w testamencie nieboszczyka, godney pamięci, jegomości pana podkomorzego Starodubowskiego, małżaka mego, opisano y wyrażono iest. Zaczym y ia, po dwóch małżonkach moich zostawszy sie tu w więzieniu y w utrapieniu ciężkim, y złożona będąc chorobą, w której y potomka, z, godney pamięci, jegomości panem podkomorzym, małżonkiem moim, nie donoszonego postradać musiała. Nadto, w niebespieczeństwie będąc od morowego

powietrza, z którego naostatek y czeladki mey pozbywszy, a iednak przy zupełnym zmyśle, pamięci y rozsądku zostaiąc, chcąc zwyczajem y porządkiem ludzi chrześciańskich maiętności, summy pieniężne y dobra moje wszelkie, mnie po obu, z tego świata zeszyłych, małżonkach moich należące, dysponować, takową czynię dyspozycją y tak objaśniam wolą moję. Naprzod, iezeli mię Pan Bóg w tey chorobie y więzieniu z tego świata do chwały Swey świętey powołać będzie raczył, tedy duszę moję grzeszną polecam w ręce Pana Boga mego w Trócy Świętey iedynego, prosząc maiestatu Jego świętego, aby był miłościw grzechom moim, które aby mi, dla okrutney męki Swego Syna, Pana a Odkupiciela moiego, Jezusa Chrystusa, a dla przyczyny Przenayświęszej Boga Radzice Panny Maryi, orędowniczki moiey, odpuściwszy, duszę moją grzeszną do chwały Swey świętey przyiąć raczył. Ciało moje grzeszne ma być tu w Swiasku, przy ciele, godney pamięci, jegomości pana podkomorzego, małżonka mego, pochowane. A maiętność moje tak dysponuję. Co mam summę moją pieniędzy szesnastcie tysięcy złotych polskich na maiętności Sierodkorotni, w wojewodstwie Witepskim leżącey, mnie od, godney pamięci, jego mści pana Krzysztofa Osipowskiego, pierwszego małżonka mego, zapisaną, tedy z tych szesnastu tysięcy złotych wyimuję pięć tysięcy złotych y przyłączam do tych pięciu tysięcy złotych, mnie od drugiego małżonka mego, godney pamięci, jego mści pana Kazimierza Strawinskiego, zapisanych, to iest, co na zastawie Moszkowu u jego mści pana Jana Osipowskiego złotych trzy tysiące, a od xiążenia jego mści pana Jana Sanguszka (woiewody Witebskiego) y od samey xieżney jmści, na wsiach, wysz wyrażonych (od maiętności Smolanskiey Rudniki, Szyrkowszczyzna, Kakowczyn nazwanych), wniesionych złotych dwa tysiące; która to summa złotych dziesięć ty-

sięcy ma być dana komu na wyderkaf, lub też samym ichmściom oycom Jezuitom Witebskim collegium Witebskiego, a ichmć oycowie Jezuici mają z intraty tey summy kupić plac w Witebsku y dom pobudować, y tam siedm wdow lub sierot, ubogich chować y onych zawždy prowidować, aby, odzienie y wychowanie mając, obecnie przy kościele mieszkaiąc, za duszę moją y zeszyłych obudwu małżonkow moich Pana Boga prosili. Ostatek, ieszliby zbywało co z tey intraty, to na msze święte y na pobożne insze uczynki, za duszę moją, obracać mają,—co wszystko dyskrecyi ichmścw oycow Jezuitow poruczam. Ostatek summy samey na Sierodkorotnie iedynastcie tysięcy złotych synowi memu, Rafałowi, y dwor w zamku niżnim Witebskim, także suknie nieboszczyka małżonka pierwszego mego, a oycą iego, zapisuję osobliwie temuż synowi memu, Rafałowi, rydwan z sukniami y konie, także srebro, po nieboszczyku panu podkomorzym Starodubowskim, drugim małżonku moim, mnie należyte, zapisuję. A kleynoty moje, złoto, srebro y szaty, które przy iego mści panu Alexandrze Woynie y pani małżonce onego, a siostrze moiey, według rejestru zostały, córce mey, Krystynie, zapisuję. Które to kleynoty y wszystkie rzeczy mają być od pana Woyny, w iego sumnienie przed maiestatem Bożym obowiązuję y na sąd straszny powoływam, aby wszystko, bez uimy y krzywdy, wrocil, oddane do jmci pani matki, dobrodzieiki mey, y córka moja przy jmci być ma,—o co imci pani matki, dobrodzieiki moiey, proszę uniżenie, aby y synem moim, a osobliwie tą córką moją, opiekąć raczyła. A ieszliby córki mey nie stało, tedy synowi memu, Rafałowi, te kleynoty, złoto, srebro, szaty y wszystkie rzeczy należec mają. Jesliby też y syna mego nie stało, tedy ta wszytka maiętność, kleynoty, złoto, srebro, szaty y rzeczy ruchome, wszystkie na kościół oycow Jezuitow collegium Witebskiego

zapisuję. Osobliwie z summy iedynastu tysięcy, na Sierodkoro-
rotni zostały, synowi memu wysz mianowaney, tedy dzie-
więć tysięcy tymże oycom Jezuitom Witebskim zapisu-
ję, a dwa tysiące złotych z teyże summy ichmściom
oycom Dominikanom Witebskim zapisuję, a oycowie Je-
zuici y oycowie Dominikani, z pobożności swey, mają
y powinni będą msze święte za duszę moję y małżon-
kow moich obudwuch co tydzień, według wagi tey sum-
my y intraty z niey, zniosszy się z ichmściami pany
opiekunami tego testamentu mego, którzy postrzegać y
doirzeć tego powinni, odprawować. Osobliwie ciż oycow-
wie Jezuici, z teyże summy, mają studentow ubogich,
którzy by w szkole nauk wyzwolonych y muzyki uczy-
li, tak wiele prowidować, iakoby litanie o Najsświęszey
Pannie w kościele, za duszę moję, gdy iuż będzie po
szkołach, w wieczor, każdego dnia śpiewali. Różne rze-
czy kościelne ichmościow oycow Dominikanow Witeb-
skich dane były, do schowania, małżonkowi memu pier-
wszemu, nieboszczykowi panu Osipowskiemu, y mnie;
które zaś rzeczy my daliśmy do rękę pana Alexandra
Woyny y pani małżonki iego; te według rejestru mają
być od pana Woyny weale wroczone oycom Dominika-
nom Witebskim. Czeladzi moim cosiekelwiek okaże win-
nego, zasłużonego, mają ichmść panowie opiekunowie
popłacić na grodzie. A osobliwie Kłowiczowey, która mi
służyła, oddać złotych dwieście. Czeladnikowi Krzyszto-
fowi Kozakowi złotych sto. A naypierwiey, za duszę
Jurka, kucharza mego, który tu pożyczył mi dwa czyr-
wone złote, mają sowito, cztery czyrwone, na molebny
do cerkwi y na ubogie zaraz rozdać. Winnam też zosta-
ła tu w więzieniu jegomości panu Mikołaiowi z Bruswa
(sic) Kisielowi, podsędkowi Witebskiemu, na oblig, zło-
tych trzydzieści, a jegomości panu Rafalowi Żukowi
trzy czyrwone, to zaraz ichmościom ma być zapłacono.

A za opiekunow, do dościa lat synowi memu y córce
moiey, y za exekutorow tego testamentu mego upra-
szam jegomości pana Kazimierza Szapkę Chotolskiego,
woyskiego Witebskiego, jegomci pana Domaszewskiego,
podstarościego Witebskiego, jegomości pana Krzysztofa
Brańskiego Bieleckiego, pisarza grodzkiego Witebskiego,
y jegomci pana Marcyana Stanisława Wołodkowicza, rot-
mistrza wojewodztwa Witebskiego, prosząc ichmościow,
aby y maiętność wszytkę leżącą y ruchomą w swoim
dzierzeniu y władzy mieli, y dziatkom moim wychowa-
nie y cwiczenie dali słuszną, y, iakobysie we wszytkim
temu testamentowi memu dość stało, pilno postrzegali;
za co Bóg ichmościom będzie nagrodą na ziemi y nie-
bie. Do którego testamentu mego pieczętarzow uprosi-
łem ichmościow panow przyiacioli moich, tu w więzieniu
będących, jegomości pana Mikołai z Brusilowa Kisiela,
podkomorzego Derbskiego, podsędka Witebskiego, jegomci
pana Bazylego Jakimowicza Hołownię, łowczego Witeb-
skiego, y jegomci pana Terlikowskiego, którzy ichmć,
za pozbą, ręce swe do tego testamentu mego podpisali
y pieczęci przyłożyli. Działo się w Swiaisku, dnia pięt-
nastego Oktobra, roku Pańskiego tysiąc sześćset piędzie-
siąt szóstego. У того тестаменту, пры печатяхъ, подпись
рукъ тыми словы: Felicyna Gorska Strawińska do tego
testamentu ręką swą. Ustnie proszony pieczętarz do te-
go testamentu od jeymci pani Strawińskiej, podkomo-
rzyney Starodubowskiej, Mikołay z Brusilowa Kiesel,
podkomorzy podsędek Witebski, ręką swą. Proszony ust-
nie pieczętarz do tego testamentu od jeymci pani Stra-
wińskiej, podkomorzyney Starodubowskiej, Bazyli Jaki-
mowicz Hołownia, łowczy Witebski. Proszony pieczętarz
do tego testamentu Jan Terlikowski ręką swą. Который
тотъ тестаментъ, за поданьемъ оного до актъ черезъ осо-
бу, верху мененую, до книгъ кгородскихъ Витебскихъ
XXI.

есть уписанъ, з которыхъ и сесь видимусъ, подъ печатю вradoвою и подписомъ руки писарское, стороне потребуемой есть выданъ. Писанъ у Витебску. W niebytności jegomci pana pisarza grodzkiego, do tego ekstraktu ręką moją podpisałem. Samuel Kazimierz z Brusilowa Dorohinicki Kisiel, stolnik y podwoiewodzy Witebski, sędzia kapturowy. (L. S.).—Связ. 8, № 89.

106.

Подлинная аттестація, данная нѣкоторыми бб. должностными лицами, шляхтою и помѣщиками Витебскаго и другихъ воеводствъ и повѣтовъ Витебскому подчашію Самуилу Чаплицу, въ коей говорится: Въ 1654 г., когда сильное Русское войско вошло въ Полоцкое воеводство и овладѣло Невельскимъ замкомъ,—они, подписавшіе эту аттестацію, оставаясь на сторонѣ польскаго короля и Рѣчи Посполитой, соединились между собою подпискою, и нѣкоторые изъ нихъ водиночку, другіе съ женами и дѣтьми своими отправились въ Витебскъ, гдѣ, по мѣрѣ силъ и средствъ своихъ, наскоро укрѣпили острогомъ и заборомъ Витебскіе замки, которые Рѣчью Посполитою оставлены были безъ всякихъ стѣнъ и сооруженій,—между тѣмъ какъ прочая шляхта не только не принимала въ этомъ никакого участія, но, напротивъ, одни изъ нея не согласились даже прибыть сюда, а другіе хотя и прибыли, но предъ осадю замковъ рѣшительно удалились, не смотря ни на шляхетскую подписку, ни на строгій универсалъ гетмана вел. княж. Лит., Януша Радзивила. а) Затѣмъ, по взятіи Русскими замка и города Полоцка, подступили въ Витебску, съ большими силами, Русскій воевода Василій Петровичъ Шереметевъ и Василій Кондыревъ и осадили Витебскъ. Въ этой осадѣ они, аттестанты, не получая помощи ни отъ Рѣчи Посполитой, ни отъ гетмановъ своихъ, продержались три мѣсяца и двѣ недѣли, давая отпоръ и за-

а) Т. обр., далеко не вся шляхта сочувствовала польскому дѣлу, не говоря уже о прочихъ сословіяхъ. „Города—писали Поляки съ театра войны—угрожаютъ явно возмущеніемъ, а другіе наперерывъ сдаются на имя царское . . . Мужики молятъ Бога, чтобы пришла Москва.“ См. Витеб. Стар. изд. А. П. Сапунова, Т. IV, стр. 61.

пищаясь, насколько хватило у нихъ силъ, пороху и достоянія. Между тѣмъ, наступилъ большой голодъ, отъ котораго, равно какъ отъ убійственной стрѣльбы осаждавшихъ и во время вылазокъ, погибло много шляхты, мѣщанъ и черни, а мстныя стрѣлы изъ замковъ, съ заборовъ и изъ города передались и бросились въ Русское войско. Когда же Русскіе съ казаками взяли штурмомъ г. Витебскъ и замки его, прочая шляхта сдалась на имя Государево и цѣловала ему крестъ, а они, аттестанты, были взяты въ плѣнъ и сперва содержались въ самомъ Витебскѣ, потомъ отправлены были въ Великій-Новгородъ, гдѣ оставались нѣсколько недѣль, оттуда разосланы были по разнымъ городамъ Русскимъ, наконецъ доставлены въ Казань. Ту же участь дѣлилъ съ ними и Самуилъ Чаплицъ вмѣстѣ съ своими женою и сыномъ. 1697 г. Августа 10.

My, urzędnicy, szlachta, obywatele wojewodstwa Witebskiego y jnszych roznych wojewostw y powiatow, w ziemi Moskiewskiej więzieniu będące, wiadomo czyniemy, yż, w roku przeszłym tysiąc sześć set pięćdziesiąt czwartym, gdy nieprzkie Moskowskie woyską z wielką potęgą w ziemie naszą państwa jeo krol. mści, pana naszego, wo x. Litto, w wojewodstwo Połockie przeszło y zamek Newelski wzięło, tedy my, szlachta wojewodstwa Witebskiego, będąc wiernemi jeo krol. mści, pana naszego miłościwego, poddanemi y oyczyzne życzliwie miłuiąc, odważywszy zdrowia y substancye swoje, jedni sami przez się, a drudzy z nas, po większej części, z małżakami y dziatkami naszemi, do Witebska zjachawszy się, z jednostayney miłości y zgody, z sobą uczynionej, iakośmy między sobą spisek uczynili, takeśmi te zamki (koło których muru y żadnego budynku, od Rzeczy Pospolitej uczynionego, nie było) ostrogiem y parkanem, każdy z nas według możności swej, iako kto mógł, naprędy, w czasie szczupłym, obwiodszy, opatrzyli y sami osobami swymi, od zaczęcia tej trwogi aż do oblężenia, residowali. A drudzy bracia nasza, szlachta, nie chcąc tam z nami mieszkać, jako tych zamkow budynkiem

y ostrogiem nie opatrowali, tak y sami na mieszkanie wia-
chać nie chcieli, a ynsze, y wyiachawszy, residuiąc przed
obleżeniem, z nami pospołu nie zawieraiąc się, precz upor-
nie powyieżdżali, obawiając się nie na postanowienie spisku
naszego y srogi uniwersał jaśnie oświeconego xiążęcia jeo
mści pana Janusza Radziwiła, wojewody Wilenskiego,
hetmana wo xa Litto. Lecz jeo mśc pan Samuel Czaplic,
także spólnie z nami, bracią swą, tamże Witebsku, od
początku następującej trwogi przed obleżeniem, niedziel
dziesiącią, iako też po wzięciu przez npllkę Moskiewską
woyską zamku y miasta Połockiego, gdy też woysko s
Połocka, z wielką potęgą, pod Witebsk, z starszyną swą,
Wasilem Piotrowiczem Szeremieczowym, boiarzynem y
woiewodą Moskiewskim, y Wasilem Konderowym, het-
manem, nastąpiło, tam że z nami spólnie, w tymże ob-
leżeniu, w Witebsku zawarszy, s kądycy swych z oy-
czystey y zastawney Zamolocza, w tym wojewodstwie
Witebskim będących, kwatery swę budynkiem opatrzył y
podczas tego nieszczęsnego, ciężkiego obleżenia, w któreme-
my, nie mając, od jeo krol. mści y Rzptey y ichmścw panow
hetmanow dodaney sobie, odsieczy, przez niedziel czternaś-
cie odważnie temu niepllowi, ile sił naszych, prochow y do-
statkow stawało, odpor dawali y bronili się. Y przerze-
czony pan Samuel Czaplic, spólnie y zarówną z nami,
w tymże ciężkim obleżeniu będąc, według siły y moż-
ności swej, jako się dobremu synowi, oyczyzny miłują-
cemu, godziło, odpor dawał; nie żalując zdrowia swego,
we wszystkich szturmach, przez tego nprlla czynionych,
z nami zarówno stawał y bronił y wszystkie ciężary z
nami spólnie ponosił. A potem, za niedodaniem nam
odsieczy, nastąpił głód wielki, s którego nie mało ludzi
pospolstwa y czerni pomarło. A nie mało też w sztur-
mach y w gęstym strzelaniu od woyska nprzllskiego y
wycieczkach ludzi, szlachty, pospolstwa y mieszczan po-

zabiiiano. A strzelcow, pospolstwa, dla wielkiego głodu,
z zamkow, parkanow y miasta niemało do woyska Mos-
kiewskiego poprzedawało y poprzerzucało. A zatem pro-
chow nie stało, że nie było czem temu nprzllskiemu
wielkiemu y potężnemu woysku odpora dać, y gdy te
nprzkie woysko z woyskiem Kozackim, przez wielki y
potężny swoy szturm, z wielkim uszczerbkiem, pobra-
niem y posieczeniem szlachty, braci naszej, mieszczan,
pospollstwa y dragoniej, miasto Witebskie, a potem y
same zamki Witebskie y nas samych mało nie przez
miecz, zaledwo z miłosierdziem od gardła, opanowało y
wzięło, y drudzy bracia nasza, szlachta, na imie y stro-
nę Osudarskie poprzedawszy się, chrest Osudaru całow-
wali, a my sami, będąc jeo krol. mści, pana naszego,
wiernemi y życzliwemi poddanemi, miłując oyczyznę, na
woli y miłosierdziu Bożym zostali. Zaczyn nas, nie wy-
puszczając do Litwy, do więzienia pobrano y pierwiej
Witebsku w więzieniu trzymano, a potym rozno na róż-
ne mieysca do ziemi Moskiewskiej nas do więzienia ro-
zesłano, gdzie y pan Czaplic także, iako y my sami,
więzienie y utrapienie cierpiał, y z Witebska pierwiej
do Wielkiego Nowogroda, a z Nowogroda, w którym nie-
dziell kilka siedział, na różne mieysca po różnych ho-
rodach Osudarskich, w ziemi Moskiewskiej, z nami po-
społu, z małżoną y z synem, prowadzony, aż do Kazani
zaprowadzony został, więzieniu z małżoną y z synem,
y z nami czas nie mały był. A iako nam wszystkim,
do więzienia pobranym, majątności y wszystkie rzeczy
nasze ruchome, cośmy przy sobie Witebsku mieli, złoto,
srebro, kleynoty, szaty y gotową pndzę, cyne, miedź y
wszystkie ochędostwa, konie, rynsztunki y strzelbę, to
woysko nieprzllskie pobrało y poszardało, także y jeo
mści panu Samuelowi Czaplicowi toż uczyniło y ze wszyt-
kiego onego obnażyło, a przytem rozne niektóre obligi

y sprawy iego własne, pobrawszy, poszarpało y iemu z sobą wziąć zabroniło; także y majątność iego wieczystą Pawłowicze y zastawną Zamolocze y Kropieniną, woiewodztwie Witebskim będącą, spustoszyło, domy w tych majątnościach zewsztykim spaliło, a poddanych—iednych w plon pobrano, a drugih posiekło y pozabialło j porozpedziło, bydło, konie y wszystko pobralło; przez co on, pan Samuell Czaplic, do wielkiego ubostwa y zniszczenia przyszedł. Co yż tak, a nie jnaczy iest, te naszą testimonium iemu, panu Czaplicowi, s podpisami rąk naszych, daiemy. Pisan (nie сказано гдѣ и когда). Kazimierz Strawinski, podkomorzy Starodubowski, podwoiewodzy Witebski. Kazimierz Szapka Chotolski, woyski Witebski m. p. Stanisław Szapka Chotolski, rotmistrz tractu Zawitebskiego. Jan z Leduchowa Ladachowiec, kwatermistr Witebski. Jozeph Chrapowiecki, rotmistrz jeo k. m. Krzysztoph Branski, będący Witebski pisarz. Andryan Hrebničky, kwatermistrz Witepski. Hieronim Tallko ręką swą. Jan Czaplic ręką. Rap. Stall. Żuk ręką. Hrehory Szapka Chotolski, Bazyli Jakimowicz Hołownia, łowczy Witebski. Alexander Ramsza. Jan Worotyniec, mieczny Witebski, ręką swą. Marcyan Rogowski. Kazimierz Hurko Chocimski. Mikołay z Brusilowa Kisiel, podkomorzy Derptski, podsędek Witebski. Marcin Stanisław Wołodkowycz, rotmistrz woiewodstwa Witebskiego. Jerzy Stanisław Swinarski. Heronim Ostankiewicz ręką. Bazyli Latecki. Konstanty Walgraf. Hrehory Klurza, rott. Piotr Kazimierz Eisimont. . . . Paweł Ramsza.—Roku 1697, msca Awgusta dziesiątego dnia, stanowszy oczewisto, sługa jm pana Heronima Czaplica, podstolego Witebskiego, pan Piotr Olszewski, po zeyściu s tego świata jm pana Samuela Czaplica, podczuszego Witebskiego, te atestacyo, za znalezieniem miedzy sprawami, do akt podał. Kazi-

mierz Stephan Tarzaiewski, namiesnik wdztwa Witebskiego.—Связ. 22, № 31.

107.

Привилегія кор. Августа II, данная Витебскому подчашию Герониму Чаплицу на взиманіе платы съ купцовъ и извоицковъ за проѣздъ, провозъ товаровъ и прогонъ скота по мосту, находившемуся въ его имѣніи Замолочье и Крупенье въ Витеб. воев., на рѣкѣ Островенкѣ, при корчмѣ Крупенинской. Разрѣшено взимать не болѣе, какъ отъ воза пароконнаго съ товарами по 3 гроша, одноконнаго по 1 грошу, отъ головы рогатаго скота, прогоняемаго для продажи, по 1 шелегу. Духовенство же и свѣтскіе люди, какъ прохожіе, такъ проѣзжіе, отъ этого сбора совсѣмъ освобождаются. 1700 г. Января 12

Wypis z xiąg ziemskich woiewodztwa Witebskiego.

Roku Pańskiego tysiąc siedmsetnego, mca January dwunastego dnia.

Na rokoch sądowych Trykrolskich, po trzech królach, święta Rzymskiego, według nowego kalendarza, w zamku j. k. mci Witebskim, podług prawa pospolitego et coaequationis iurium sądownie odprawuiących, przed nami, Theodorem Felicianem Łukomskjm, sekretarzem j. k. mci, sędzią, Bohdanem Heronimem Starsielskjm, podsędkiem, urzędnikami ziemskimi Witebskimi, a Woyciechem Sobolewskim, stolnikiem Czerniehowskjm, na mieyscu jmści pa pisarza ziemskiego Witto, jako w sprawie samego jmści, zasadzonym, personaliter comparuiąc, sługa jmści pana Heronima Czaplica, pisarza ziemskiego Witto, urodzony p. Benedykt Hołowczye, ten przywilej jkm. z rzeczą, w nim niżej wyrażoną, do akt xiąg ziemskich Witebskich podał, w te słowa pisany: Awgust Wtóry, z Bożey łaski król Polski,

wielki xże Litewskj, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Kiiowski, Wołyński, Podolskj, Podlaskj, Smoleńskj, Czernihowski, a dziedziczny xiaże Saskj y elektor etc. Oznaymujemy tym listem przywilejem naszym, komu to wiedzieć należy. Doniosł y przełożył nam urodzony Heronim Czaplic, podczaszy Witebski, iż w majątności iego ziemskiej, wieczystey, Zamołocz y Krupienie nazwaney, przy karczmie Kpupieninskiej, w wdztwie Witebskjm, na rzece Ostrowience, nader błotney y bagnistej, na gościncu wielkim, z różnych miast y miasteczek w. x. Litto, osobliwie iednak z Wilna do Połocka, Witebska, Mohilewa y do innych Białoruskich miast y daley na Ukrainie idącym, przeprawa nader zła y podróżnym ludziom kupieckjm, tamtędy iadącym, niewarowna y niebezpieczna znayduie się, którą, uti asserit, częstey nie bez kosztu potrzebuie naprawy y reparacyi; a zatym nas prosił, abyśmy, w nagrodę kosztów, spendowanych na często mostu y groble naprawę, pro moderamine iudicij nostri, myto mostowe na ludzie kupieckie, żydow y furmanow, z towarami swemi tamtędy idących, postanowili y nadali. Przeto, my, we wszystkim do wniesionej tegoż urodzonego Czaplica, podczaszego Witto, proźby, iako słuszney y z prawem pospolitym zgodliwey, łaskawie się skłoniwszy, niemniej też indemnitati podróżnych ludzi wcześniej prospiciendo, myto mostowe, solito ac practicato more et usu, na ludzie kupieckie, żydow y furmanow naznaczamy y postanawiamy, iż ma bydź u kupcow y od wozu parą koni, towarami nałożonego, po groszy trzy, od wozu zaś iednym koniem po groszu, zosobna od każdego pogłowia bydła rogatego, tamtędy na sprzedaż pędzonego, po szeląg, kupcy, żydzi y furmani dawać et contribuere powinni, cum ea praecustoditione, aby na tamtym mieyscu zawsze mogli mieć swobodną y bezpieczną przeprawę y dal-

szym myta nad te nasze ustawę wymaganiem aggrawowani y obciążeni nie byli. Stan iednak duchowny y świeckj, ich podwoły, pogotowiu pieszo przechodzący, od płacenia tegoż myta wolnemi będą powinni. Czego wszystkiego tameczni namieśnicy z pilnością postrzegać mają. Co do wiadomości wszem wobec, a mianowicie ludziom kupieckim, żydom y furmanom doniozszy, mieć chcemy y pilno rozkazujemy, aby wyżej mianowane myto, bez żadney wymówkj y alterkacj, vigore specyfikowanej ustawy, tamecznym namieśnikom oddawali y wypłacali, z powinności swoiey. Na co, dla lepszej wiary, ręką naszą podpisawszy, pieczęć w. x. Litto przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie, dnia dwudziestego pierwszego, msca Kwietnia roku Pańskiego tysiąc sześć set dziewiędziesiąt ósmego, panowania naszego pierwszego roku. U tego przywileju, przy pieczęci w. x. Litto, podpis rękj jkm, pa naszego millo, temi słowy: Augustus Rex. Po drugiej stronie pieczęci przypisek w te słowa: Myto mostowe w majątności ziemskiej, wieczystey urodzonego Czaplica, podczaszego Witto, w wdztwie Wittm, Ostrownie nazwaney, przy tameczney karczmie Krupieninskiej. A nad pieczęcią napis w te słowa pisany: Po cancellariatu celsissimi Caroli Stanisłaj Radziwił, ducis in Ołyka, Nieswież, Słuck, Kopyl et Kleck, sacrij Romani imperij principis pro cancellarij m. d. Litt., Premisliensis etc. capitanej. Który ten przywilej, za podaniem przez wierzchu mianowaną osobę do akt, iest do xiąg ziemskich Witebskich wpisany, z których y ten wypis, pod pieczęciami urzędowemi y z podpisem ręki na mieyscu jm pana pisarza zasiadającego, jmci pu Heronimowi Czapliczowi, pisarzowi ziemskiemu Wittu, iest wydany... Correxitt Goslinski mp. Przywilej jm panu Heronimowi Czapliczowi, pisarzowi ziemskiemu Wittu, na mostowe służący.

—СВЯЗ. 46, № 51.

Объявление, назначенных кор. задворным ассесорским судомъ, комиссаровъ объ изслѣдованіи и разрѣшеніи, на мѣстѣ, спорнаго дѣла Витебскаго воеводы Мартіана Огинскаго съ разными лицами и кляшторами и проч. о захватѣ ими принадлежащихъ *Витебской экономіи и войтовству города Витебска* земель, лѣсовъ и сѣножатей и присоединеніи оныхъ къ своимъ вотчиннымъ, земскимъ имѣніямъ. 1740 г. Іюня 8.

Bartłomiey Nowacki, sędzia ziemski Witebski, Kazimierz Rysinski, strażnik Witebski, Michał Lipski, skarbnik Smolenski, Jan Ostankiewicz, skarbnik Brzeski, dekretem jkmei zadwornym assessorskim назначени комиссарзе.

Jaśnie wielmożnym ichmciom panom Alexandrowi Pocieiowi, kasztelanowi Trockiemu, Michałowi Pocieiowi, staroście Rohaczewskiemu, w. ichmciom panom Benedyktowi Zarankowi, łowczemu Witebskiemu, Antoniemu Piorowi, skarbnikowi Witebskiemu, ichm panom Rafałowi Rusokomskiemu, Piotrowi Osipowskiemu, Gabryelowi Krupieniczowi, Gabryelowi Krasinskiemu, Kazimierzowi Meżynskiemu, jeymc panie Theodorze Mikoszyney, strażnikowej Witebskiej, z докладem synow y wielm. ichmciow panow opiekunow jeymci, ichmem panom Bazylemu Michałowi, Franciszkowi y Michałowi, Franciszkowi Marcinowi, Stefanowi Alexandrowi Szlachcie, Piotrowi Jacewiczowi, Benedyktowi y Bazylemu Ostrowskim, Antoniemu Woyciechowskiemu, Jerzemu y Thomaszowi Gronskim, Samuelowi, Marcinowi, Stefanowi y Michałowi Zegzdrom, Piotrowi, koniuszemu Witebskiemu y Michałowi, łowczemu Smolenskiemu, Hozyuszom, Michałowi Hołowni Pysznickiemu, Mikołaiowi Mikoszy, Michałowi Dąbrowskiemu, Franciszkowi Romanowskiemu, Krzysztofowi Stachorskiemu y drugim ichmciom panom Stachor-

skim, wielm. jmei panu Janowi Szulborskiemu, podczaszemu Mscisławskiemu, tudziesz w Bogu przewielebnym imcm xieży Antoniemu Misztoldowi, rektorowi collegij Societatis Jesu, wszystkim xieży Witebskim tegoż zakonu, Antoniemu Książewiczowi, starszemu klasztoru Witebskiego zakonu Świętego Bazylego Graeci ritus y całemu klasztorowi, w. oycowi . . . Pszczolce, ihumenowi Markowskiemu, monastyrу Witebskiego, y innym oznaymujemy tym naszym obwieszczym listem, iż, dogodzaiąc in omni dekretowi sądu jkrmei zadwornemu assessorskiemu, sub actu roku 1738 d. 22 Nowembra, w sprawie jaśnie wielm. jmei pana Marcyana z Kozielska Oginckiego, wojewody Witebskiego, ferowanemu, z wmściami o differencyą gruntow, lasow, sianożęci, do ekonomij Witebskiej y woytowstwa miasta Witebska należących, od wmściow pozabieranych y do dobr wieczystych, ziemskich, duchownych poprzyłączonych. My, kommissarze, supra wyrażeni, insistendo stron requizycyi, a mianowicie w Bogu przewielebnego jmei xieźza Antoniego Misztolda, rektora collegij Sotietatis Jesu, y wszystkich xieży tegoż Witebskiego zakonu, na grunta differentiarum, w roku terazniejszy 1740, na dzień . . . Deo dante, ziedziemy, jurisdictionem ufunduiemy, a potym, za użyciem nas, kommissarzow, od stron wmcw na dniach y terminach, od nasznaczonych, do dobr drugich wmcw ziechać zechcemy y we wszystkim zadość dekretowi jkrmei zadwornemu assessorskiemu, ad obloquentiam onegoż prawu pospolitemu ex vi muneris nostri uczynić nie omieszkaemy, y ażeby ze wszelką gotowością, pro termino praedicto, ad tenorem prawa pospolitego y decretu jkrmei zadwornego assessorskiego, wmc strony same w wyprowadzeniu tey kommissij directe z dokumentami (z których dokumentow, vigore tegoż dekretu sądu jkrmei zadwornego assessorskiego, kopie z spraw wszystkich, an-

te commissionem, ad invicem sobie do kancellaryi grodzkiej Witebskiej wczesnie przed kommissyą oddali) stawac raczyli y ludzi, wiary godnych y wiadomych tych granic, do tego skrutinium z sobą mieli, rekomenduiemy. Datt roku 1740, mca 8 Junij.—Termina innotescencyi do melioracyi.—Связ. 25, № 43.

109.

Подписка, данная настоятелемъ Витебскаго Базилианскаго монастыря мѣстной іезуитской коллегіи, во взаимномъ прекращеніи ими, производившагося въ нунціатурѣ, дѣла по какой-то распрѣ, возникшей между братствомъ во Имя Пресвятой Богородицы, б. при Витеб. кафедральной униатской церкви, и іезуитскими бурсаками. Прекращеніе этого дѣла послѣдовало на взаимныхъ условіяхъ, которыхъ здѣсь не указывается. 1748 г. Апрѣля 12. а)

Nos, intra scripti, utpote a partibus litigantibus, plenum jus habentes, post mutuo porrectas sibi citationes ad tribunal sae nunciaturae, in causa exortae litis inter confraternitatem sub titulo B. V. Mariae, ad ecclesiam cathedralem graeco-unitam Vitebscensem pertinentem, et bursistas collegij Vitebscensis Soc. Jesu, volentes antiquam inter nos religiosam pacem, praesenti lite non nihil labefactatam, renovare, erigere ac in posterum stabilem ac firmam reddere partesque litigantes, adscito illorum assensu, absque ulteriori strepitu juris, amicabiliter componere, hac praesenti quietationis scheda mutuo nos obstringimus, a data praesentis, in causa litis, inter confraternitatem praefatam et dictos bursistas exortae latiusque in citatione expressae, in omni foro

а) Дѣло это было, вѣроятно, въ родѣ известнаго похищенія Іезуитами, изъ Витеб. Базилианской церкви, тѣла Адама Биселя.

ac judicio nos ultra non processuros, sed amicabilem compositionem inituros. Prout et inimus omnesque praetensiones nostras, quales quales sint, mutuo cassamus, annihilamus ac irritas in futurum facimus, certis tamen, ab utrinque amicabiliter acceptatis, condicionibus. In cujus rei fidem, hanc quietationem, proprijs manibus subscriptam, mutuo nobis extradimus. Anno Domini millesimo septingentesimo quadragesimo octavo, d. 12 Aprilis. Justinus Czeczowski, ords S. Basilij M. superior Vitebscensis, mp.—Связ. 25, № 22.

110.

Врученная вознымъ Романовскимъ Іезуитамъ Витебской коллегіи повѣстка о томъ, чтобы Іезуиты явились въ главный трибуналъ в. княж. Лит., въ Вильну, по дѣлу о неправильномъ завладѣніи ими имѣніемъ Погостъ, въ Полоцкомъ воеводствѣ, принадлежащимъ, по наслѣдству послѣ Рабѣевъ, Орш. мечнику Владиславу Комару. а) 1753 г. Ноября 22.

August Trzeci, z łaski Bożej król Polski, wielki książę Litewski, Ruski, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki etc., a dziedziczny książę Saski y elektor.

Wielebnemu u. xiedzu Janowi Iliniczowi, rektorowi kollegium Witebskiego y wszystkim wielebnym xieży tegoż kollegium Soc. Jesu. Ze wszystkich dobr ww. leżących, ruchomych, summ pieniężnych, ubique locorum będących, przykazujemy, ażebyście, za tym pozwem, przed sądem tłł. głł. wo xa Ltto, kadencyi Wilen., w

а) Известно, что имѣніе Погостъ завѣщено Іезуитамъ скарбникомъ Вит. воев., Антономъ Бречетовскимъ, вопреки сильному протесту наслѣдниковъ Рабѣевъ, которымъ оно принадлежало на правѣ вотчинномъ. См. Истор.-Юрид. матер., вып. XX, стр. 194—207.

roku 1753, stanowszy, na cytacyą urodzonego Władysława Komara, miecznika Orsz., skutecznie usprawiedliwili się, który ww. pozywa, mieniać o to, iż co ww., niewiedzieć quo titulo, majątność, nazwaną Pohost, w wdztwie Połockim sytuowaną, żłmu dllwi legitime ex capite ww. Rabiejow należaco, od lat kilkadziesiąt, cum attinentiis, possydujecie. O co żłcy delator chcąc prawem czynić, ante omnia dla znania inkwizycyi do majątności Pohosta cum attinentiis, tudzież ad comportationem dokumentow, żłmu delatorowi służących, do uznania inkwizycyi, kalkulacyi y weryfikacyi z niesłuszney possessyi, ad refusionem damnorum litisque expensorum y o to wszystko, co czasu prawa fusius deducitur, salva melioratione tey załoby lub inney wyniesienia. Pisan roku 1753, meca 9bris 22 dnia. Andrzej Abramowicz, p. z. w. x. Litto.—Na pozew tłł. głł.—Roku 1753, meca Februarii 1 dnia, ja, generał, niżej wyrażony, takowy pozew, przy stronie szlachty, oczewisto w ręce ichmm xx. Jezuitom Witebskim w kollegii Witeb. podałem y termin stawania do prawa oznaymiłem. Pisan, ut supra. Antoni Romanowski, gen. jkmści.—Связ. 10, № 302.

III.

Извлечение изъ духовнаго завѣщанія Волковыской под-
стольши, Христины Глушинской, въ коемъ отказываетъ, между
прочимъ, на исправленіе Витебской Благовѣщенской церкви 500
злот. 1759 г. Декабря 24. а)

Widymus z xiąg grodzkich wojewodztwa Wittgo.

а) При означенномъ исправленіи древней православной Благовѣщенской церкви (построенной в. кн. Лит. Ольгердомъ, въ православіи Василиемъ, а по преданію даже еще святою княгинею Ольгою), должно быть, и данъ былъ этой церкви наружный

Roku tysiącznego siedmset pięćdziesiąt dziewiątego, miesiąca Decembra dwudziestego czwartego dnia.

Na urzędzie jkmści grodzkim wojewodztwa Witebskiego, przedemną, Stefanem Kossowem, starostą Korowaińskim, podwoiewodzym Witebskim, od jasnie wielmożnego jme pana Jozefa z Dowoynow Sołłohuba, wojewody Witebskiego, kawalera orderu Orła Białego, pułkownika jkmei y Rzeczypospolitey woysk wielkiego księstwa Litewskiego, będącym, comparendo personaliter, jmsć pan Alexander Pohoski, testament, sobie za ręce dany od w Bogu zeszelej jeymć pani Krystyny Duninowej Głuszyńskiej, podstoliney Wołkowyskiej, ad acta xiąg grodzkich Witebskich podał, którego, słowo w słowo wpisuiąc, talis sequitur tenor: W Jmie Oyca y Syna y Ducha Świętego, Boga w Troycy Świętey jedynego, niech sie stanie wola Jego. Amen. Ja, Krystyna z Bartoszewiczow Duninowa Głuszynska etc. Ciało zaś grzeszne moje, iako z ziemi wzięte tak ziemi dług oddaie, y pogrzebione ma bydz w kościele u ichmw xięży Jezuitow Witebskich, porządkiem y obrzędem wiary chrześcianskiej, bez zadney na to pompy światowey, przez tychże ichmw xięży Jezuitow y drugih ichmw różnych konwentow, iako jmc xiedza dzickana y innych kapłanow, tak dzieci moich miłych etc. Za depozyt ciała mego grzesznego (oblignię) złotych tysiąc, a drugi tysiąc na msze święte, aby byli za ten tysiąc złotych mszy byli odprawowane; tymże ichmm xięży Jezuitom na Wymnie mey summy leguie, ponieważz ieszcze dawniey dłużna iestem ichmem xięży Jezuitom Witebskim dwa tysiące

надъ костела чрезъ постановку на ней двухъ башенъ на углахъ фронта; и этотъ видъ имѣла она до самаго исправленія ея, въ 1852 г., для единовѣрцевъ, когда, наконецъ, приняла нынѣшній видъ свой въ Бизантійскомъ стилѣ.

złłtych, który to dług wzięto na potrzebę ichmew panow Nowackich y zaciagnęła y dotąd prowizyą ia, wyzey rzeczona Głuszyńska, swoim płaciła; tedy córka moia y zięć Nowaccy, małżakowie, powinni te pieniądze ichm xieży Jezuitom wszystkie cztery tysiące oddać y wypłacić legacyą za duszę moią z tey symmy, która u ichm na majątności Wymnie u ichmw panow Nowackich. Ichmem xieży Bernardynom Witebskim złotych tysiąc ieden na msze święte; ichmem xieży Dominikanom Witebskim za duszę moią na msze ss. złotych pięć set; jmei xieźdu dziekanowi Witebskiemu na msze święte y prowadzenie ciała złotych pięć set; ichmem xieży Bazylilianom Witebskim na mszę świętą za duszę moią złotych pięć set; także na reparaacyą Błahowieszczenia cerkwi Witebskiej leguie złotych pięć set; ichmem Bazylilianom Tadulinskim złotych pięć set za duszę moią na msze święte; ichmem xieży Karmelitom Stayskim za duszę moią na msze święte złotych trzysta etc. Pisan w Wymnie, roku tysiąc siedmset pięćdziesiąt dziewiątego, mca Oktobra dwudziestego dziewiątego dnia. U tego testamentu podpisy rąk tak samey aktorki, iako ichmew pieczętarzow temi słowy: Krystyna Duninowa Głuszynska, podstolina Wołkowyska etc. Który to testament, za oczewistym onego przez wyrażoną osobę, iest ad acta xia grodzkich Witebskich przyięty y wpisany etc. Correctum cum actis—Jozef Kurniewicz, regent grodz. wa Witto m. p. (M. II.).—Связ. 46, № 33.

112.

Списокъ вещей Витебской іезуитской коллегіи, вывезенныхъ, въ 1702 г., въ виду опасности отъ военныхъ дѣйствій, въ Польшу, а возвращенныхъ въ коллегію въ 1763 г. Это 1) вещи серебряныя, въ числѣ которыхъ подъ № 12 значит-

ся *Русскій вызолоченный крестъ* а) и 2) юридическіе документы, изъ коихъ № 9 *Русскіе* (?), № 17 *Русиизна* (?), № 25 *право на плацъ Пятницкій* (б. Пятницкой правосл. церкви?). 1763 г. Февраля 3.

Regestrum rerum provinciae Litvaniae Societatis Jesu, id est, supellex argentea quorundam templorum et jura collegiorum ac domiciliorum ejusdem provinciae, quae, ob pericula bellorum, ex Litvania in partes Poloniae evecta sunt, nempé: Vasa, quibus haec res continentur . . . novem dolia signo nominis Jesu juxta numerum suum a primo usque ad nonum inusto consignata. In dolio 5-to condita sunt jura collegij Vitebscensis: 1. право на punie, 2. право на плац миелника, 3. з панем Томашем Старосielskim, 4. fundacya на Biberow, 5. obligi różne, 6. на Bielowo, 7. на dom Klimaszewskiego, 8. на плац Czarnego, 9. Ruskie, 10. proces o Luboczynę, 11. testament, 12. o jezioro Dobryno, 13. listy, 14. z mieszczany Suraskiemі, 15. на Żukowo, 16. z koronkami, 17. fasciculus cum litera J, 18. processa, 19. prawa wieczyste, 20. testamenta, 21. sprawy różne, 22. zapisy, 23. на Bielwo, 24. право, 25. quity, 26. quity, 27. granica, 28. ugoda, 29. на Bielewo, 30. testamenta, 31. на Orzyłowczynę, 32. на Orzyłowczynę, 33. sprawy, 34. fascykul, 35. processa, 36. fragmenta, 37. stare право, 38. на плац, 39. oryginal, 40. processa, 41. skrypta, 42. kopiae, 43. право, 44. processa, 45. przywiley, 46. право, 47. право, 48. на плац, 49. fragmenta, 50. oryginal, 51. oryginal, 52. mandat, 53. на Żukowo, 54. з p. Szapką, 55. oryginal, 56. на плац, 57. fragmenta, 58. на плац, 59. на плац, 60. з p. Tomaszem Staros., 61. sprawy różne, 62. różne, 63. od p. Goś-

а) Д. б., захваченный изъ православной церкви.

lińskiey, 64. na place, 65. varia, 66. na Sokolniki, 67. wypis, 68. na grunt, 69. sprawy, 70. na plac, 71. sprawy, 72. sprawy, 73. prawo, 74. na Kongawy, 75. literae, 76. wypis, 77. strony Oświackiey, 78. stanęła ugo-
da, 79. dekret, 80. na trzy place.—In dolio 6-to argen-
tum collegij Witebscensis: 1. coronae 3 argenteae, una
ex ijs maxima lapidibus pretiosis distincta, 2. corona 4-ta
parva, argentea, cum lapidibus pretiosis, 3. radij deau-
rati, lapidibus pretiosis distincti, 4. torques parvus,
argenteus, 5. lamina parva, argentea, figura oculorum,
6. stellae argenteae, 7. candelabra 2 parva, mensalia,
8. lamina parva, argentea, 9. uniones minuti et alia
grana, 10. a veste imaginis B. V. congr. nobilium la-
minae 3 argenteae, 11. stola parva s. Francisci Xaverij
argentea, 12. crux Ruthenica deaurata, 13. lam-
pades duae argenteae.—Jura collegij Witebscensis: 1. pra-
vo studentom, 2. prawo od żydow Mińskich, 3. prawa
p. Przesmyckiego, 4. fascykuł num. 4-to sztuk 18, 5. fa-
socykuł w jmé pana starosty Brasławskiego, 6. fascykuł
3 munimenta, 7. fascykuł 43 na ogrod, 8. ekstrakt intro-
missiey, 9. fascykuł 13 prawo na dom, 10. fascykuł 15
na plac Kalinowskiego, 11. sprawy z j. p. Ogińskim,
12. fascykuł 11 sprawy mniej potrzebne, 13. granica
maieytności Bielowskiey, 14. fascykuł 4 facultates epis-
copales, 15. granica z pp. Woynami, 16. fascykuł 1 na
Sokolniki, 17. Ruszczyzna, 18. sprawa z p. Niemiel-
kiem, 19. fascykuł 6 prawa na dom, 20. przywileie króla
Władysława, 21. fascykuł 14 sprawy z różnemi, 22. na
plac pod Duchem Świętym, 23. 19 fascykuł, registr
spraw, 24. wydatki collegium Witebscensis, 25. fascy-
kuł 2 prawo na plac Pietnicki, 26. collegium Wi-
tebskie kupiło 3 place, 27. prawo na plac, darowane
od p. Hurki, 28. sprawy bez tytuła, 29. przywilej k. j.
Władysława, 30. list j. x. biskupa Paca wlewkowy,

31. inwentarz wszystkich spraw.—Adfui tumultuariarum
huius rerum, urgente periculo, impositioni et ita eas col-
locatas, prout in registro exprimitur, testor. Rzepicho-
wiae, 11 Maj a. 1702. Casimirus Bielski, Soc. Jesu. Ex-
ceptum hoc in collegio Nesvisiensi, an. 1763, 3 Feb. (L. S.).
—Registr rzeczy y papierow collegium Witebskiego,
niegdys podczas rewolucyi wywiezionych, kopiatim z
Nieswiza wyięty, za staraniem r. p. Francisci Bławzdzie-
wicz, secreterij provinciae Masoviae, przywiezionych do
Witebska 1763.—Связ. 43, № 18.

113.

Повѣстка о вызовѣ Витебскихъ земскихъ, городскихъ вла-
стей, а также городского управления и разныхъ лицъ въ судъ
скарбовой комисіи в. княж. Лит., по возбужденному Виленскою
капитулою дѣлу о нарушеніи ими *питейной монополіи*, предос-
тавленной капитулѣ привилегіей кор. Александра 1503 г. и проч.
какъ въ городѣ Витебскѣ, такъ и въ окрестностяхъ его до 2
миль (14 вер.) 1768 г. Мая 20. а)

My, komissarze, ex equestri ordine wyznaczeni, skarb.
w. x. Littgo.

Jaśnie wicmciom panom: Andrzejowi Pocięiowi, wo-
iewodzie Trockiemu; Jozefowi z Dewoynow Solłohubowi,
woiewodzie Wittmu, Eyszyckiemu, Sanickiemu ettc. star.;
Tekli z Carskich Oginskiey, woiewodziney Wittkiey; Ta-
deuszowi z Kozielska Oginskiemu, kasztelanowi Trocki-
emu; Ludwikowi, str. w. w. x. Littgo, z Kadzina Pcoe-

а) Документъ этотъ весьма убѣдительно говорить, до какой степени не же-
ланнымъ было въ здѣшнемъ, искони Русскомъ краѣ, среди искони православнаго народа появ-
леніе латинскаго духовенства, когда нужно было заводить и поддерживать оное здѣсь
на счетъ такихъ, несвойственныхъ духовному званію, источниковъ, какъ *питейная*
монополія.

jowi; tudzież ww ichm pp. Marcinowi Hurce, sędziemu y prezydentowi ziem. Wittmu; Piotrowi Bohomolcowi, pisarzowi ziem. Wittmu; Jerzemu Łuskinie, woyskiemu Witbmu; Piotrowi Romanowskiemu, sędziemu grodz. Wittmu; Izabeli Mikoszyney, sędziney grodz. Witebskiey; Romanowi Szyszkowi, skarb. Witbmu; Dominikowi Żabie, chorążemu jkmei znaku Petyhorskiego; Michałowi Koszczycowi, straż. Zarzeckiemu; Franciszkowi Pohoskiemu, mostowniczemu Wittmu; Ryszynskiemu, star. Ryndzinskim; Ignacemu Rusieckiemu, skarb. Brzeskiemu; Onufremu Kreczkowskiemu; tudzież ichmem xieży Stefanowi Nocizewskiemu, rektorowi y całemu kollegium Wittbmu soc. Jesu; Janowi Łukianowiczowi y całemu klasztoru za. S. B. Wittmu; w j p. Edwardowi Milkiewiczowi, łowczemu Witbmu, lantwoytowi miasta jkmei Wittba, y synowi Aloyzemu, łowczem. Witbmu, oraz słym panom Tomaszowi Loreśowi, vice-lantwoytowi; Janowi Szczerbinkiemu, pisarzowi; Janowi Iholnikowi, Maciejowi Żyłkowi, burmistrzom; Mikołajowi Smykowi, Leonowi Kudzinowi, Janowi Porchowi, Antoniemu Pileckiemu; jm panu Piotrowi Eliasiewiczowi, sekretarzowi jkmei, Andrzeiowi Kałuhowi, radcam; Janowi Kołkowi, podwoyskiemu, y całemu magistratowi Witbmu, ze wszystkich generaliter dobr leżących, ruchomych, sum pieniężnych, ubique locorum będących, intymuie wmcm, ażebyście przed sądem komissyi skarb. w. x. Littgo, na następującej kadencyi, w roku terazniejszym 1768 sędzącej się, sami osobami swemi, personaliter stawali, na cytacyą y prawne poparcie prześwietney kapituły Wilenskiey, skutecznie y prawnie usprawiedliwili się, która pożywa, mieniać o to, jż co obżalłni wmcwie, mimo przywileie, prześwietney kapituły służące, a wszczegulności mimo przywilej nayiaśnieyszego Alexandra króla Polskiego, w dacie roku 1503 feria 5ta, inter octavam As-

sumptionis B. V. Mariae, plebanij Witbkiey nadany, wielo poślednieyszymi konstytucjami y nadaniami abprobowany, kabak y karczmy nietylko w samym w mieście jkmei Wittu, ale y o mil dwie, in vim pomienionych, abprobowanych, przywilejow, nadane, z których brać nie powinni, ani też kupować od postronnych, tylko od tych karczem kabakowych, do plebanij Witbkiey należących, iako też y szynki różnego gatunku trunkow w mieście jkmei, po różnych mieszczanach będące, nie powinny być brane, jak tylko u samego kabaku. A że obżalłni wmcwie, nie zważając na to y na przywilej króla nayiaśnieyszego Alexandra, króla, p. m., przywilej y inne przywileja, konfirmowane, intrat do kabaku Witbgo wnaszać nie pozwoliliście. Przez co obżalłna kapituła Wilenska y pleban Wittki niemało pokrzywdzenia cierpi y satysfakcyi żadney z kabaku niema; bo który gdy się upomina, na zdrowie y życie onego czyhacie. O co tedy wszystko, in tanta injuria, chcąc z obżalłni wmciami jure agere, ante omnia, do approbaty przywileiow y praecipue nayiaśnieyszego p. n. m. króla Karola (sic) Polskiego, pod datą 1503, feria 5ta, intra octavam Assumptionis B. V. Mariae, danego; do zapłacenia wszystkich a wszelkich niedoborow, kabakowi Wittmu podanych; do zniesienia wszystkich szynkow y karczem obżalłnych wmcw, ultro obloquentiam onego przywileju uzurpowanych; do uznania inkwizycyi, weryfikacyi poczynionych szkod y nadgrodzienia onych; do pokarania penami, hac de lege ściągającym się; do nadgrodzienia szkod, strat y expensow prawnych, hac de causa erogowanych, y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur, salva melioratione tey załoby, złłca kapituła Wilenska adceituie. Pisan roku 1768, meca Maja 26 d. Membran na pozew Skarbowy wo x. Littgo. Pisarz skarbowy wielkiego x. Littgo. Roku 1768, meca Maja 27. Ja, jenerał jkmei, niżej na podpisaniu wy-

rażony, takowego pozwu kopią, w sprawie prześwietney kapituły Wilenskiej, w Bogu nayprzewielebnieyszemu Stefanowi Nocizewskiemu, rektorowi, y wszystkim ichmem xieży kollegium Wittgo societatis Jezu oczewisto, w ręce podałem y termin do prawa stawić się oznaymiałem y opowiedziałem. Pisan, ut supra. Symon Zubowicz, jeneral jkmci w. W. mp.—Связ. 47, № 27.

114.

Сдѣлка Іезуитовъ Полоцкой коллегіи съ ея крѣпостными людьми такого именно рода. Вслѣдствіе Высочайшей Государыни Императрицы милости—освобожденія тѣхъ крестьянъ отъ подушной подати, послѣдніе обязались, въ замѣнъ оной, платить ежегодно, на исправленіе и украшеніе Полоцкаго іезуитскаго костела, по 5 копѣекъ съ души, безъ освобожденія ихъ отъ всякихъ прочихъ повинностей въ отношеніи іезуитскихъ фольварковъ; наковой сборъ, въ отличіе отъ прочихъ крестьянскихъ платежей Іезуитамъ, внесенъ въ особую книгу, подъ особымъ названіемъ—*чинизъ Божій*. 1779 г. Января 16. а)

Roku 1779, dnia 16 Januar., miedzy collegium Połockim socs Jezu i poddanemi tegoż collegium takie stanęło postanowienie, że poddani nasi, doznawszy niewysławionej nad sobą Boskiej opatrności, za której sprawą serce Nayiaśn. Monarchini, szczęśliwie nam panującey, złożyło się, iżby ciż poddani collegium Połockiego uwolnieni byli od płacenia do skarbu podatku podusz-nego, obowiązali się, z dobrej swej woli, na oświadczenie wdzięczności swej Panu Bogu, płacić corocznie, na reparycyą i ozdobę kościoła jezuickiego Połockiego, z duszy po kopiejek pięć, na terminie pierwszego Mar-

а) Такимъ образомъ, Высочайшую милость, дарованную крестьянамъ, Іезуиты находчиво обратили только въ свою собственную и латинской пропаганды пользу, безъ всякаго облегченія, съ своей стороны, бѣдныхъ крестьянъ!

ca. Ta, przyjęta nazawsze od poddanych naszych dobro-wolnie, obligacya płaty na kościół nie ma ich uwolnić od inszych powinności, z których się dotąd folwarkom collegii wypłacali, ale jedynie, na oświadczenie wdzięczności Panu Bogu y na uproszenie miłosierdzia Jego dla siebie w dalszy czas, kościołowi przez nich iest nazaw-sze ofiarowana. Przeto, dla różnicy od innych podatkow, które się od nich należą collegio, ma mieć imię swe własne, to jest, zwać się będzie czynsz Boży y wpi-sywanym być w osobną książką.—Связ. 43, № 13.

115.

Вводный листъ, отъ 30 Октября 1621 г., по коему стар-бовый дворянинъ Михаилъ Рагоза Гладкій ввелъ Станислава Буржимовскаго во владѣніе пожалованными ему кор. Сигиз-мундомъ III имѣніями Русскихъ бояръ Алексѣя Непѣнина, Прокопія Лаврова и Федора Лодыжинскаго, съ церковію и ея землею, состоящими въ Невельскомъ уѣздѣ. 1780 г. Октября 15.

Wypis z xiąg ziem. pottowych NELLEH.

Roku tysiąc siedmsett osimdziesiątego, miesiąca Ok-tobra piętnastego dnia.

Przed nami, Ignacym Koninskim, sędzią, Joachimem Bohomolecm y Dominikiem Hłaską, assesorami sądow-ziem. pott. Newelch, w roku tysiącnym siedmsetnym siedmdziesiątym ósmym, miesiąca Maia dwunastego dnia, przy odkryciu Namiestnictwa Połockiego obranymi, a na kadencią maiową, in solito loco, w mieście Jey Im-peratorskiej Mości Newlu zasiadającymi, stawiając u są-du, patron wjmć pan Wincenty Niewczasowski, strażn. Trocki, exttrakt intromisyi, alias podannia, ad instan-tiam jwo general-maiora Jana Michalsona, ad acta po-

dał; którego thenor sequitur estque talis: Roku tysiąc sześć set dwudziestego piątego, miesiąca Maja ósmego dnia, za potrzebowaniem jmei pana Stanisława Burzymowskiego, ekstrakt intromisyi, lub podania dworzan- skiego, różnych dobr i pustoszy, w trakcie Newelskim leżących, po bojarach Moskiewskich, jmei panu Stanisła- wowi Burzymowskiemu, w roku tysięcznym sześćsetnym dwudziestym pierwszym, miesiąca Oktobra trzeciego dnia, przez jmei pana Michała Rohoza Hładkiego, dworzanina skarbowego, podanych, przezemnie, Stanisława Boynarta, skarbowego wo xtta Littgo, wydany iest; którą intro- misią słowo do słowa przepisuiąc, tak sie w sobie ma: Michał Rohoza Hładki, dworzanin skarbowy, komuby o tym wiedzieć należało, tym listem moim intromissin- nym oznaymuie, iż co ja, idąc za wolą y rozkazaniem i osobiwym do mnie od jo jm pana Krzysztoffa Naru- szewicza, pogskarbiego wgo i pisarza wo xtta Littgo, pisaniem, abym, do zamku jo królewskiej mości Newla ziechawszy, jme pana Stanisława Burzymowskiego w pewne pomieszcia bojarskie, w tymże trakcie Newellm, w stanie Czasowskim leżące, urzędownie intromittował; gdzie ja, za przybyciem moim, z jenerałem Rydzewskim i woznym Janem Pomarnikiem, panem Michałem Pioskow- skim, panem Krzysztofem Szaciłowskim, stanu szlache- kiego ludźmi, przy mnie będącemi, do pomieszcia Ale- ksieja Niepinina, na siedlisko jego własne dworne, Wła- zniowo, tam jm pan Stanisław Burzymowski, na też zie- chawszy mieysce, przywiley j. k. mości Zygmunta Trze- ciego, pana mego miłościwego, dato w Warszawie, roku Pańskiego tysiąc sześćsett dwudziestego, miesiąca De- cembra dwudziestego szóstego dnia, za merita wojenne sobie konferowany na dobra, w nim specyffikowane, przedemno pokładał; jako mianowicie: na wyż miano- wane pomieszcie Aleksieja Niepienina, na pomieszcie Pro-

kopa Ławrowa, na pomieszcie Nikona Ładyszynskiego, derewnie, Moszno naznano; a przytym i listt imm pa- now komisarzów, na ordynacją zamkow Smolenskich i włosci, od Moskwy rekuperowanych, zesłanych, jako mianowicie: jmei pana Aleksandra Korwina Gąsiewskie- go, referendarza i pisarza wo xtta Littgo, jmei xiedza Szaltskiego, proboszcza Gnieznienskiego, jm pana Balta- zara Strawinskiego, Mozyrskiego starosty, jm pana Ja- na Hryzieca, sekretarza j. k. mości, jm pana Woyciecha Hołynskiego, sekretarza j. k. mości, de datta roku Pań- skiego tysiąc sześćset dwudziestego, miesiąca Oktobra dwudziestego siódmego dnia, s podpisem rąk imcw i pie- czeci przytwierdzeniem, pokładał. Czyniąc ja tedy po- winności moiej zadosić, a mając sobie mężow starożyt- nich, wiary godnych, dla zawodzenia i pokazania wszy- stkich dobr tych, z zamku i różnych pomiesciow przy- danych, mianowicie: Siemiona Iwanowicza Koście, Pawła Anisimowicza z synem starszym, Mikołajem Kością, Mu- rozynskiego Awdakima, Binczayskiego Paszke Gabiasa, Andrzeia Mormuka, nayprzod podałem pomieszcie Aeksie- ja Nipinina, w nim: siedliszczce bojarskie, Włozniowo na- zwane, pustosz Grylewo, pustosz Fiakowo, pustosz Moł- gino, pustosz Polesie, pustosz Grychowo, pustosz Czor- nogłazowo, pustosz Romanowo, pustosz Puniowo, pustosz Smykowo, pustosz Sieluchino, pustosz Inoszyno, pod nim małe jezioro Turkowiec, pusztosz Anisimowo, pustosz Babkino, pustosz Łuszczowo, pustosz Okołowo, pustosz Łypowikowo, pustosz Terachowo, pustosz Kamieniec, za wielko drogo pustosz Czornogizowo, pustosz Kaziawkino, pustosz Szaukino, pustosz Obielkowo, pustosz Zawystry- ha, pustosz Matfieiówka, pustosz Nowogrodecowo, nad jezio- rem Łochwinowym pustosz Tarachowo, pustosz Woskryw- ce, pustosz Kresilowo, pustosz Lirmoninkino, pustosz Bezzu- bowo, pustosz Wury; która granicę z Wielkimi Łukami

rzeko Ławnico dzieli i po jezioro, nazwane Uzowo, wpuł bite; w tey połowie wolne łowienie, od którego insze zachodzą grunta w jezioro Użowołowie; w tym obrębie jeziorek trzy: Leszczowo, Brazgulowo, Kanoszewiec ze wszystkimi pomieszciami tego pożytkami intromitowałem. Potym Nikona Łodyzńskiego podałem, w którym nayprzod pustosz Żukowo (или Łukowo), pustosz Łaminogino, pustosz Miesaczeiwo, pustosz Krepienino, pustosz Hanczarowo Szczepanowo, pustosz Kulino, pustosz Zyiemcowo; do tego pomieszcia Wyżeczaskim stanie, nad jeziorem Niereczjem derewnia Dorozkowo, na której Kościa Żylic mieszka, do tey gruntt z iedney do jeziora Niereczja, a z drugiej do puszczy zamkowej zachodzi strony; derewnia Dałzowa, na której Pobankowie żyley; pustosz Owsiakowo, pustosz Kumowo, pustosz Kosczukowo, pustosz Isaczkowo, pustosz Krasna Horka, pustosz dwie Kosciuszyny; w ich obrębie, jak z dawnych czasow zawierały się w sobie, zpełna, grunta cerkiewnego i cerkwi samey popołowie; jeziorko małe pod Doroszkowem, w jeziorze Niereczowie i w Haście spolne łowienie,—ze wszystkimi a ze wszelkimi do pomieszcia tego pożytkami i przynależnościami intromitowałem. Potym pomieszcie Ławrowa podałem, w którym pustosz Wolnino, pustosz Felinowo, pustosz Ryskino, pustosz Orechoiwo, pustosz Suchnow, pustosz Fierulino, pustosz Tychnowo, pustosz Oscino, pustosz Kasciuchino, pustosz Piszczalnikowo, pustosz Pilipkowo, pustosz Dubrowka, pustosz Owczyno, pustosz Wizholowo, pustosz Szabanowo, pustosz Życzka, pustosz Dargino, pustosz Charkowo, pustosz Cychowo, pustosz Zuiowo, pustosz Paszkowo, pustosz Chmieliszczce, derewnia Czernuchina, w niey żylec Iwan Korotki, derewnia Filistowo, w niey żylec Jermak z dwuma synami; do tey derewni, na drugiej stronie rzeki, w uściu jeziora Bołozdyni, grunt należy, gdzie z obu stron, jako na własnym Filistynskim gruncie

jazy wolno zabijać, także w tymże jeziorze Bołozdyni i w drugim, Strzemieniu nazwane, wolne wespół łowienie, iako ten Ławrow Prokop z Siemionem Michinina boiarowie z sobą łowili wespół i niewody zszywali; pustosz Czerepowe, pustosz Bierestowo, pustosz Piencielejewo, pustosz Piasok, pustosz Wawulino, pustosz Spiczyno, te dwie leżą za rzeką Semiennie, które się zaczynaia grunta od samey Komszy do pustoszy zamkowej, nazwaney Dremyłowo; nad jeziorem Berezojem derewnia Berezowo, w której i starożylec Awdakim mieszka ze dwuma synami; pustosz Zacharyno, pustosz Iwanowo, pustosz Plaskucha, pustosz Farnowa, pustosz Kokorowo, pustosz Basalaiewo, pustosz Kolesnikowo, pustosz Piatrowo, te trzy pustosze Siemion Mickinin, na przyległe też pustoszy trzy, z Bohdanem Maturlinem ieszcze przed Prokopem Ławrowym z dobr jamskich, iako to mianowicie na pustosz Iwanowo, pustosz Chomino, pustosz Sarakwaszyno ze trzy morgami, które się potym Prokopowi Ławrowi dostały; między tymi, wzwysz mianowanymi derewniami i pustoszami jeziorka Berezoie, Zahacie, Zieleńnia, Berestowo, Liniewo, Suchi, Akunice i insze, w tym obrębie leżące; od tey zaś pustoszy Kolesnikowa i Piotrowa, wzwysz mianowanych, borem nad rzeką Jerminno aż do derewni, Moszyna nazwaney, w posesyi Fiedora Ładyszynskiego, w przywileju j. k. mości specyfikowanej; które jeziorki dwa, do niey należące, z gruntem zamkowym dzieło; ztamtąd nad dolino pagurkiem wzdłuż do droszki małej, która do Wielkiej Łuckiej drogi przypada, toż Łucką drogą przez poprzeczno w Czerstwiat jezioro; prosto toż wielko do Zahacia jeziora wlewo, a za Zahaciem wprawo drogo, która do pomieszcia tego Ławrowa Prokopa w jezioro Bołozdynie przypada. To wszystko, cosiękolwiek z mężow starożytnich, wiary godnych, wiadomości zaiąć mógł, wypisawszy do różnego

pomieszcia derewni, pustosze, jeziora, rzeki, barci, sianożęci y miejscami grauicę, stwierdza się, a w ostatku do przywileju j. k. mści mocy stosując się, w którym wyraża się rzecz, coby się i napotym wynaleść mogło, wolno będzie dochodzić. A tak ja, Michał Rohoza, we wszystko to, gdziekolwiek sam przytomnym był i com widział, j. mci Stanisława Burzymowskiego intromitowałem y w spokojne dzierżenie i moc, bez wszelkiej ze strony od przyległych postronnych przeszkody, przy bytności jenerała, woznego panow szlachty, strony, urzędownie podałem; i daley, według jwo j. mpa Krzysztofa Naruszewicza, podskab. wgo, pisarza wo xa Littgo, pana mego miłościwego, postępując instrukcyi, na to moje podanie, wespół z wyż mianowanymi podpisałem się osobami, y pieczęciami potwierdzili, i jeden inwentarz przy sobie, dla oddania do xiaż skarbowych zastawując, a drugi słowo w słowo j. mpu Stanisławowi Burzymowskiemu do rąk własnych oddał. Pisan w pomieszcii Aleksieja Niepienina, w Łozniewie, roku Pańskiego tysiąc sześćset dwudziestego pierwszego, miesiąca Oktobra trzeciego dnia. U tego listu pieczęci przyciśnionych pięć, a podpis rąk tymi słowy: Michał Rehoza Hładki, dworzanin skarbowy, ręko swą. Alexander Rydzewski, jenerał j. k. m. wtta Trockiego. Jan Grzymułtowski, wozny wtta Trockiego. Jan Parcernik, jako strona, ręko swą. Michał Piaskowski reką swą. Krzysztof Szaciłowski reką własną. Do którego ekstraktu, przy wyciśnieniu pieczęci, reką moją podpisuję. Dat w Wilnie, ut supra. U tego ekstraktu, alias podania, podpis ręki skarbnego wo xtta Littgo i sekretarza j. k. m., przy wyciśnieniu pieczęci, jako też i korekty his exprimitur verbis: Stanisław Beynard, skarbný wo xtta Littgo. sekretarz j. k. m. Pieczęć na laku wyciśniona. Korrygował Daniłowicz. Który to takowy ekstrakt, alias podanie, za podaniem przez wyż wspomnionego patrona

do akt, iest do xiaż ziem. Nelloch przyięty i wpisany, z których i ten wypis, pod pieczęcią urzędową ziem. pottową parti requirenti iest wydan. (L. S.). Ignacy Koninski, sędzia. Joachim Bohomolec. ass. Dominik Hłasko as. ziem. Sekretarz Mikołay Łossowski.—Связ. 23, № 34.

116.

Вводный листъ, данный ^{16 НОЯВРЯ}_{6 ДЕКАВРЯ} 1620 г. однимъ изъ королевскихъ комиссаровъ, посланныхъ въ сѣверскіе замки для распоряженія оными, Войтехомъ Гошинскимъ, Невельскому капитану Василию Шапкѣ Хотольскому, на вводъ послѣдняго, согласно жалованной грамотѣ королевича Владислава, во владѣніе имѣніемъ Русскаго боярина Михаила Вышеловцева, называемымъ Комша, сост. въ Невельскомъ уѣздѣ,—съ обмежеваніемъ самаго имѣнія. При чемъ переданы новому владѣльцу также и двѣ, находившіяся тамъ, *пустыя церкви*, или погосты, —одна во имя *Святителя Николая*, а другая во имя свв. муч. *Бориса и Глѣба*. а) 1784 г. Декабря 24.

Roku tysiąc siedmsett osimdziesiątt czwartego, miesiąca Decembra dwudziestego czwartego dnia.

Przed urzędem y aktami pottu Newello, comparando personaliter, j. m pan Wincenty Niewczasowski ten dokument ad akta podał, którego thenor sequitur estque talis: Ja. Woyciech Gozynski, sekretarz jego królewskiej mości y kommissarz do zamkow Siewierskich, od Moskwy rekuperuiących, dla rozporządzenia ich, przy drugich mościach pp, kolegach moich, zesłany będąc, oznajmuję, iż, z poruczenia ich mościow pw kolegow mo-

а) Комшанская приходская православная церковь существует и понынѣ. Ясно, что она, равно какъ и другая, упоминаемая здѣсь, церковь, были издревле православными.—Замѣчательно также, м. пр., названіе упоминаемаго здѣсь озера *Зубра*,—что можетъ служить указаніемъ на существованіе въ тѣ времена, въ Невельскомъ уѣздѣ, зубровъ.

ich, w roku niniejszym tysiąc sześćset dwudziestym, miesiąca Decembra szóstego dnia, ziechawszy na Ruś, do zamku j. królewskiey mości Newello, a sporządzając y spisując wszystkie włości, do zamku Newello za Moskwy należącą, w ty my boiarszczyzny wszystkich boiar Moskiewskich, w uiezdzie Newelskim majątności swe mających, tedyż, roku wyż mianowanego, miesiąca y dnia, urodzony jm pan Bazyli Szapka Chotolski, kapitan Newelski, pokazawszy przedemną list im panow komisarzow, kollegow moich, tudzież osobliwą, pisaną, od (collegow?) moich daną, oddał, abym, według listu immściow, onemu danego, boiarszczyznę Michajła Parafka Wyszyłowcowa, boiarzyna Moskiewskiego, w uiezdzie Newelskim, który, za listem nayiaśniejszego królewica jmpa Władysława, jm panu kapitanowi ichmś pp kollegowie moi naznaczyli, onemu w posesią podał y ograniczył, wziawszy wiadomość od poddanych zamkowych. Czyniąc tedy dosyć woli im panow kollegow swoich, do tey boiarszczyzny tego Parafka, która od zamku Newello restatt w miliach czterech, kazawszy się zniść tam wszystkim, o granicę mieszkającymi (cym?) poddanymi (nym?), ziechałem; która boiarszczyzna nazywa się Komsza, od jeziora Komszy. Te tedy boiarszczyznę, przy ienerałach, których jimpan kapitań przy sobie na uwczas miał, onemu w posesią podałem y ze wszystkimi poddanymi, których tylko było trzech zostało po spósterzeniu woennym, mianowicie: Michałko Antonow, Jakim Iwanowicz y Jaroma Maciuszynek; y jezior głównych do tey boiarszczyzny, oprócz małych, lesnych, podałem dwie, to iest, Komszę, w którym toń dziewięć, a drugie jezioro Czaspleno, w którym toń dwanaście; cerkwi, albo pohosty, któremi ten boiarzyn zawiadywał, dwie—iedna Mikoły Sgo, nad jeziorem Komszą, pusta, a druga Borysa-Hleba, nad rzeką, Łowecią, niedaleką jeziora Czaspla

etoiąca, także pusta, ze wszystkimi pustosiami, rzekami, sianożęciami, jeziorami lesnemi y wszelakimi pożytkami, borami, lasami, drzewem bartnym, podawszy jimpanu kapitanowi, pewne granice tey boiarszczyzny, jako za Moskwy ten boiarzyn trzymał, wziawszy wiadomość od poddanych zamkowych y boiarskich, ograniczyłem. Które granice takim sposobem, aby napotym trzymana była, opisuję: poczowszy naprzód (od?) pustoszy Hulkowa (или Nulkowa), która pustosz nad rzeką Jemieną, od tey pustoszy borem Zenebieckim w Lipowy ostrow; z Lipowego ostrowa starą drogą do jeziora Zubra; od tego jeziora na Seymowicze; od Seymowicza drogą starą za jeziorem Wezyniczem, puszczaiąc to jezioro w ziemię Komszańską, tą stroną drogą na pustosz Bucikowo, która pustosz do Komszy należąć mało (należać miała?), z drogą starą, w rzekę Łowcz, przez rzekę Łowcz w ruczay między pustosiami Nalimm . . . y Pakezynem tym rzeczonym (sic); przy tey Łoweci wgurę poprawę grunty z pustoszy; tym ruczaiem przez puszczo prosto na pustosz Sunkowa; z Sunkowa na zaca. . . . Zacerana do mchu Rudowskiego; za mcha rzeczką Rudowcią wnis nie dochodząc jeziora Czaspli; z tey rzeczki w Rudawniczy wlewo przez bor Krowattunski; z tego boru w Czarne-Błoto; z Błota-Czarnego przez błoto w Swiadską w zasiekę; od tey zasieki do pustoszy Susza, to pustosz do Komszy należąć ma; od tey pustoszy na bor Swyniwozycy; tym borem przez drogę Usaczę Newelską, do Jamieńza Łoscowego Komszanskiego; od tego Jamienca do mchu Tokuciku; z tego mchu na starym polesu, mimo pustosz Bochanowa, nie zajmując tego Bochanowa, z tey pustoszy lasem puszcą do Kleciszyszcza do Praborowa puszcą wielką aż do Łukowa; z Łukowa w rzeczkę Dzierkasną; przez tę rzeczkę aż do starey drogi Trzenryskiey, która zdawna bywała z Łuk Moskiewskich do Jezierzysz; tą drogą idąc do Łuk

aż do boru Mientkiego, ten bor Komszanski; z tej drogi w rzeczke Soszczę do pustoszy Popkowa; z Popkowa wlewo w borsuniecz jamę; z jan (jam?) do jeziora Konopla-nica; (z) jeziora, przez drogę Newelską, aż do pustoszy Nałkowa, skąd się granica poczęła. W którym ograni-czeniu, przezemnie czynionym, jmp kapitan wszystkich in jenere et specie pustoszy, jezior y wszystkich pożytkow, bez żadney od sąsiad y zamkowej przeszkody, spo-koynie zażywać, pomnażać, żaden z poddanych okolicz-nych, którzy nateczas przy mnie są, żadnego wstempu sobie w tym ograniczeniu bydź nie mienia. Na co jmpu kapitanowi daię tem moy podawczy y ograniczony ko-misarski list, z pieczęcią y podpisem mey ręki. Pisan w Komszy, męca Nowembra szesnastego dnia, r—u tysiąc sześćsett dwudziestego. U tego dokumetu podpis ręki aktora his exprimitur verbis: Woyciech Goszyński. Która to takowa obodnica do xiąg ziem. pottu Nllo jest przyięta y wpisana.—Связ. 22, № 17.

117.

Нѣсколько писемъ изъ корреспонденціи Витебской іезу-итской коллегіи. а) Письмо Іезуита Франца Креу, отъ 27 Мая 1783 г., изъ Орши, къ ректору Витеб. іез. коллегіи. Переда-етъ распоряженіе іезуитскаго генерала о томъ, чтобы, въ бла-годарность за особенную милость Божію, явленную Іезуитамъ, *сверхъ всякаго чаянія ихъ* (д. б. оставленіе ордена ихъ въ Россіи), въ минувшемъ году, и приписываемую генераломъ только бла-госклонному къ Іезуитамъ *сердцу Іисусову*, *) было отслужено,

*) Изъ этого, равно какъ и изъ помѣщенныхъ здѣсь подъ букв. 1) и о) іез. писемъ видно, что Іезуиты, оставленіе ихъ вообще и въ Россіи въ особенности, и, притомъ, оставленіе *сверхъ всякаго чаянія ихъ*, считая дѣйствіемъ исключительной любви Іи-суса Христа къ ордену ихъ, основанному, какъ выражаются они, *Иматіемъ Лойо-лою съ такимъ стараніемъ и трудомъ, для вящей славы Божіей, и едва не погибшему*,—въ благодарность за сіе и въ ознаменованіе столь важнаго для нихъ

по-прошлогоднему, въ тотъ же день, во всѣхъ іез. костелахъ самое торжественное богослуженіе. б) Того же къ тому же, отъ 12 Іюля 1783 г., изъ Орши. Сообщаетъ утвержденный іез. генераломъ списокъ нѣкоторыхъ лицъ, допущенныхъ къ 4-му, т. е. высшему монашескому обѣту ордена, изъ коихъ Георгію Жилинскому внушается *поменьше пить*, а также своевременнѣе готовить проповѣди и тверже выучивать ихъ на память; Францу Новакку—болѣе предаваться духовнымъ предметамъ, а Григорій Ивановскій не допускается къ тому обѣту, съ строжайшимъ внушеніемъ ему, подѣ страхомъ исклю-ченія изъ ордена; *оставить губельную страсть свою къ водкѣ, угрожающую ему, по заключенію врачей, преждевременную смертью*. с) Того же къ тому же, отъ 19 Сентября 1783 г., изъ Мстиславля. Извѣщаетъ о намѣреніи кс. Гейкинга оставить іез. орденъ. д) Того же къ тому же, отъ 9 Декабря 1783 г., изъ Орши. Отзывается незнаніемъ, какая послѣдуетъ въ ге-неральной куріи резолюція на счетъ адресата и общаетъ

событія, тогда же, въ 1782 г., установили особый культъ *сердцу Іисусову*, какъ знаменію іезуитской побѣды. Культъ этотъ, по предписанію іез. генерала, долженъ былъ *осторожно*, но, тѣмъ не менѣе, съ постоянною и пламенною ревностію прово-дился въ среду мѣстнаго, искони Русскаго, искони православнаго народа какъ всѣ-ми Іезуитами вообще, такъ въ особенности духовниками и наставниками въ ихъ школахъ, чтобы незамѣтно и постепенно сдѣлать народъ участникомъ іезуитскаго тор-жества. Такъ, изъ помѣщеннаго выше (док. № 83) іез. журнала, подъ назв. *плоды духовныя* (fructus spirituales), мы видимъ, что распространеніе означеннаго культа въ народѣ Іезуиты относили къ числу особенныхъ подвиговъ своей дѣятельности. Съ тѣхъ поръ, какъ извѣстно, появились и въ латинскихъ костелахъ, и въ униатскихъ црквахъ, и въ частныхъ домахъ образъ, на которыхъ представлялся Іисусъ съ об-лаженнымъ, пламенѣющимъ сердцемъ, или же одно такое сердце среди, притомъ, іе-зит. святыхъ; появились также отдѣльныя, писанныя, рисованныя и рѣзные изобра-женія пламенѣющаго сердца, въ терновомъ вѣнцѣ, съ вонзеннымъ въ него сверху крестомъ (если самое изображеніе было надъ образомъ Спасителя) и мечемъ (если надъ образомъ Богоматери). Во всемъ этомъ нельзя не видѣть явнаго стремленія Іе-зуитовъ—показать себя предъ народомъ единственными избранниками промысла Бо-жия (какъ носящими и самое имя Іисуса), единственными водителями душъ къ спа-сенію, и, т. обр., подорвать и искоренить въ народѣ его отеческую, православную веру, подѣлнить же его всецѣло подѣ панское иго,—что составляетъ сущность обѣ-та іез. ордена, а вмѣстѣ съ тѣмъ подавить въ населеніи Русскую народность и сдѣлать его навсегда съ латинскою Польшею,—чего усильнѣйше старались достигнуть ея представители папы и его латинства въ Польшѣ.—Между тѣмъ, подобныя изоб-раженія, б. м., въ той или другой бывшей униатской церкви еще остались, конечно, но невѣдѣнію о происхожденіи и значеніи этихъ символовъ латино-польской пропаганды.

не препятствовать ему, зная, изъ собственного опыта, какъ сладко, по выраженію его, въ это плачевное время, управленіе коллеіей, ахъ сладко! какъ укусы! (вѣр., по разнузданности іез. нравовъ?) и проч. е) Того же къ тому же, отъ 30 Декабря 1783 г. Жалуется на дорожную стоимость печатныхъ бланковъ, въ особен-ности же на предстоящій, по распоряженію іез. генерала, налогъ на вѣсь іез. учрежденія, въ пособіе коллеіи Мстиславской (вотъ какъ поддерживали Іезуиты общіе свои интересы!). Обнаруживая свою тревогу по случаю правительственнаго установленія питейнаго откупа, предупреждаетъ объ этомъ адрессата, для принятія своихъ мѣръ. Извѣщаетъ, что въ Петербургѣ такъ затруднилось дѣло относительно формы бискупской присяги, что должны ожидать разрѣшенія изъ Рима, и проч. ф) Того же къ тому же, отъ 6 Января 1784 г., изъ Орши. Сообщаетъ предписаніе іез. вице-генерала Стан. Черневича о томъ, чтобы, по поводу сдѣланнаго и всенародно опубликованнаго распоряженія архиепископа, объ отбываніи праздниковъ, начиная съ 1784 г., по старому римскому календарю, Іезуиты, къ соблазну народа, ни письменно, ни словесно, не смѣли возражать противъ этого распоряженія. г) Очев., къ тому же Іезуита Андрея Байнилевича, отъ 20 Января 1784 г., изъ Динабурга. По старому іезуитскому обычаю (д. б., обычай Іезуитовъ слѣдить одному за дѣйствіями другаго), рекомендуетъ адрессату заботиться о духовныхъ и матеріальныхъ нуждахъ братіи; наблюдать, чтобы братія назначеніе и духъ ордена выражала въ исполненіи уставовъ и обѣтовъ своихъ; въ обычные времена посѣщать медитации и разрѣшать казусы; наблюдать за монашеской дисциплиной и безмолвіемъ *). h) Къ тому же вице-проев. Стан. Черневичъ, отъ 11 Февраля 1784 г., изъ Полоцка. Хвалитъ за порядокъ въ коллеіи и за пожертвованія въ костелъ, сдѣланныя разными лицами, и проч. i) Къ тому же Іез. Фр. Кареу, отъ 17 Юня 1784 г., изъ Орши. Согласно предписанію іез. генерала, поручаетъ адрессату, чтобы тотъ сборъ, который установленъ въ пользу Мстиславской коллеіи, именно 3% отъ годового дохода, неотложно отослать былъ въ Полоцкъ, для Іезуитовъ, которые должны отправиться въ Петербургъ. k) Къ тому же іез. генеральнаго викарія Гавріила Ленкевича, отъ 10 Юля 1785 г. Извѣщая о смерти вице-генерала іез. ордена, Станислава Черневича, послѣд. 7 того же Юля, и о назначеніи, его, адрессанта, по духовному завѣщанію покойнаго, іез. генеральнымъ

*) Такое же замѣчаніе тотъ же Іез. Байнилевичъ послалъ и провинціалу Станиславу Черневичу. Св. 49, № 31.

викаріемъ, указываетъ порядокъ поминовенія онаго. l) Того же къ тому же, отъ 21 Юля 1785 г., изъ Полоцка. Въ виду самую жалкую положенія, какъ говоритъ Ленкевичъ, осиротѣлаго малаго іезуитскаго стада, лишившагося своего пастыря и отца, (Черневича), предписываетъ, по этому печальному случаю, рядъ особенныхъ богослуженій и молитвъ, чтобы Богъ имѣлъ особенный промыслъ о Іезуитахъ и чтобы они, соединясь воедино, имѣли въ средѣ своей всемилостиваго сердцемъ Своимъ Спасителя. А такъ какъ, вмѣстѣ съ тѣмъ, совпадалъ праздникъ Игнатія Лойолы, заслуживающаго, по выраженію Ленкевича, особеннаго почитанія въ орденѣ, который имѣ, Лойолою, съ такимъ стараніемъ и трудомъ основанъ для вящей славы Божіей и едва не погибъ, то предписываетъ, по этому случаю, еще особыя молитвы, — съ тѣмъ, чтобы въ вечеръ наканунѣ праздника этого, въ трапезѣ или въ другомъ, болѣе удобномъ, избранномъ мѣстѣ всѣ безъ изыятія бичевались. m) Къ тому же Іез. Франца Любовицкаго, отъ 6 Мая 1786 г., изъ Динабурга. Сообщаетъ списокъ личнаго состава Витеб. іез. коллеіи съ 1786 на 1787 годъ. Штатъ былъ такой: въ разныхъ должностяхъ ксендзовъ вмѣстѣ съ ректоромъ 8, учителей 2, коадьюторовъ 4, итого 14 *) n) Тотъ же къ тому же, отъ 4 Января 1787 г., изъ Динабурга. Между прочимъ, поручаетъ особымъ молитвамъ Іезуитовъ умершаго королевскаго секретаря Антона Коссаковскаго, какъ бывшаго благопріятеля іез. ордена. o) Очев., къ тому же Іез. Гавріила Ленкевича, отъ 11 Октября 1787 г., изъ Полоцка. Поручаетъ, чтобы культъ сердца Іисусава былъ съ осторожною, но тѣмъ не менѣе съ пламенною и постоянною ревностію былъ проводимъ въ народъ Іезуитами вообще и въ особенности наставниками училищъ. p) Къ тому же Іез. Франца Любовицкаго, отъ 13 Января 1788 г., изъ Полоцка. Сообщаетъ содержаніе предписанія іез. генер. викарія Гавріила Ленкевича о томъ, чтобы, по поводу только что послѣдовавшаго Высочайшаго указа Государыни Императрицы, о сборѣ провіанта, Іезуиты не роптали и тѣмъ устроили бы отъ себя обвиненіе въ недостаткѣ уваженія и вѣрности, а также въ неблагодарности. q) Тотъ же къ тому же. Увѣдомляя о полученномъ имъ, адрессантомъ, назначеніи управлять іезуитскою провинціей, проситъ содѣйствія ему совѣтами и доставленіемъ свѣдѣній о мѣстныхъ Іезуитахъ, а также изъ постановленій двухъ Полоцкихъ іез. конгрегацій передаетъ, пока что, извлеченіе поста-

*) Въ росписаніи же съ 1787 на 1788 г. значится: ректоръ съ прочими должностными ксендзами 9, учителя 2, коадьюторовъ 4, итого 15. — Связ. 49, № 10.

новлений ихъ, о предметахъ богослуженія, подлежащихъ неотложному приведенію въ дѣйствіе, какъ-то: относительно молитвы *serdicy Iисусову* и проч. г) Оч., къ тому же Іез. Іеронима Вібурта, отъ 31 Января 1796 г., изъ Орши. Въ виду явившагося претендента къ наслѣдству покойнаго городского головы Лоренса, совѣтуетъ опираться на земскую давность, если только она претендентомъ пропущена, и проч. Причемъ совѣтуетъ также архивныхъ документовъ не предъявлять не только никому изъ постороннихъ, но даже и своимъ, чтобы послѣдніе не выдали секрета другимъ, могущимъ повредить іез. интересамъ. с) Оч., къ тому же купцовъ Гарменса и Брандта, отъ 8 Января 1799 г., изъ Риги. Изъ этого письма видно, что книги, медикаменты и проч. Витебскіе Іезуиты выписывали изъ Риги, или же чрезъ Ригу. т) Католическаго митрополита Станислава (Сестрженцевича) къ іез. провинціалу, отъ 1 Ноября 1799 г. за № 568, изъ Петербурга. Поздравляетъ съ повышеніемъ, а также съ выздоровленіемъ, которое приписываетъ дѣйствию своего благословенія. и) Оч., ректору Витеб. іез. коллегіи Іезуита Т. Бончовскаго, отъ 3 Декабря 1800 г., изъ Полоцка. Извѣщаетъ, что отправленные въ Петербургъ Іезуиты прибыли туда 20 Ноября, чрезъ 10 дней по отъѣздѣ; что важная-то элекція вновь отсрочена и что дѣла останутся по старому. Проситъ прислать списокъ Сѣненскаго уѣзда, а также именъ тѣхъ, кто заняли должности *осужденныхъ* (?). Препровождаетъ латинскій переводъ съ французскаго подлинника рескрипта Императора Павла I, послѣдовавшаго 21 Ноября 1800 г., въ Петербургъ, на бумагу іезуитскаго генерала, посланную Его Величеству чрезъ Іезуитовъ, которые отправлены были въ Петербургъ для хадатайства по дѣламъ ордена, и, притомъ, передаетъ желаніе іез. генерала, чтобы документъ этотъ никому изъ постороннихъ сообщаемъ не былъ. Въ означенномъ переводѣ Высочайшаго рескрипта выражается истинное удовольствіе Государя Императора въ виду изъясненныхъ въ бумагѣ іез. генерала, какъ отъ себя лично, такъ и отъ имени всего ордена, чувствъ преданности и усердія; признается полезность уставовъ и цѣлей Іезуитовъ, поелику направлены таковыя къ исправленію и упорядоченію нравовъ, и, наконецъ, дается увѣреніе въ Монаршемъ благоволеніи какъ къ генералу, такъ и всему іезуитскому ордену, и на будущее время *). в) Ксендза Кундзича къ неизвѣстному свѣтскому лицу,

*) Въ виду столь благосклоннаго Высочайшаго довѣрія, тѣмъ непростительнѣе Іезуитамъ, не оправдавшимъ его на самомъ дѣлѣ.

отъ 27 Октября 1804 г., изъ Вильны. Говоритъ о завѣщаніи бискупомъ Пильховскимъ на Полоцкую іез. коллегію 2000 червонныхъ золотыхъ, изъ которыхъ совѣтуетъ адрессату потребовать и слѣдующіе ему, по тому же завѣщанію, 100 руб. х) Оч., къ ректору Витеб. іез. коллегіи Іезуита А. Чижа, отъ 26 Февраля (года и мѣста не означено). Поздравляетъ адрессату съ повышеніемъ; выражаетъ сожалѣніе, что не можетъ помочь ему въ какомъ то его дѣлѣ; говоритъ, что вольные слуги арцыбискуна, по какому-то случаю, разбѣжались, а музыканты взяты имъ въ Петербургъ; сообщаетъ, что, возвратившійся изъ Петербурга шамбелянъ Сестрженцевичъ былъ очевидцемъ смерти короля польскаго, выноса его тѣла изъ дворца въ каплицу и проч. у) Копія письма, оч., ректора Витеб. іез. коллегіи къ женѣ гетмана в. княж. Лит., Виленской (когда писано—неизвѣстно, но только почеркомъ стариннымъ). По случаю лишенія фундуша, наднаго коллегіи Смоленскимъ воеводою Александромъ Корвиномъ Госьвскимъ, проситъ адрессатку, какъ внучку того фундатора, оказать коллегіи помощь, упросивъ мужа своего дать Езериченскому старосту приказъ объ отпускѣ въ коллегію лѣса на отопленіе и постройки ея, а также съѣстныхъ припасовъ. Притомъ, заявляетъ, что коллегія, благодарно почитая память означеннаго фундатора своего, Госьвскаго, въ день *Срптенія Господня* *выставляетъ его, фунд., образъ съ возженной предъ нимъ свѣчою.* *)

a) Reverendo patri in Christo, pri Cazimiro Przestrzelski, societatis Jesu rectori collegii, Vitebscum. Reverende in Xto pater rector. Ex litteris d. 16 praesentis, ad me datis ab arpn., communico cum r-a va id, quod sequitur. Beneficia, quae Divina clementia anno superiore in nos ultra spem nostram contulit, benignissimo Cord. Domini nostri Jesu Christi tribuenda a nobis omnino sunt. Desidero itaque, ut hoc etiam anno sacer eidem Divino Cord. dies sine peculiari nostra devotione non traseat. Quare r-a v-a triduum ante diem illum, eodem, quô annô praeteriô, ritu, peragendum à nostris, datis ad singulos superiores locorum tempestivè

*) Опять еще новый іез. культъ, къ соблазну народа.

litteris, indicat, velim. Simulque commendet, ut die ipso quàm solenissima in templis nostris devotio instituat. Haec itaque devotio ut praescripto tempore et modò a nostris peragatur, commendo r-ae v-ae ssmis suis sacrificiis. Rtie vestrae servus in Xto Fran. Kareu, S. J. Orsae, d. 27 Maji 1783.

b) Eidem. Reverende in Xto pater rector. Ex decretoriis adm rndi pts nostri, die 29 Junii anno 1783 datis, promoventur in collegio r-ae v-ae ad gradum, die 15 Augusti faciendum, sequentes: nimirum: ad professionem 4tuor votorum p. Josephus Reutt; p. Georgius Zylinski, moneatus est tamen, ut moderatior sit in potu et diligenter in praeparanda tempestivè concione ac mandanda firmiter memoriae; p. Stanislaus Kluczynski; p. Franciscus Nowagk, prius tamen moneatur, ut magis addictus sit rebus spiritualibus. Gregorius Iwanowski detinetur a gradu faciendo et gravissime moneatur, sub comminatione dimissionis, nisi se hac in re emendaverit, quòd cremento tam sit deditus, ut ne quidem periculò accelerandae mortis cohibitus sit ab hoc per medicos sibi prohibito venenò. Hanc sententiam adm rndi ps nostri, ut r-a v-a, solito ritu et tempore, exequatur, commendo; me verò ssmis suis sacrificiis rtiae v-ae servus in Xto Fran. Kareu s. J. Orsae, d. 12 Julii 1783.—Schedulas monitorias monendis reddendas pro more adjungo.

c) Eidem. Reverende in Xto pater rector dobr. Wyprawiwszy m. Korsaka, wraz nazajutrz pisałem list do x. Heykinga, który volante sigillo w liście, ad r-m v-m pisanym, inkludowałem, z pocztą ordynaryiną odesłałem. Był to list, oznaymujący o zamysłach x-a Heykinga, chwjeiącego się w powołaniu y wypraszającego się z zakonu. Odpisałem jemu, reflektując onego, a jeżeli liby trwał w swoim uporze, oznaymiłem mu, iż nie jest

w mocy mojej wypuszczać z zakonu scholasticos approbatos, ale o dimissią trzeba pisać do arpn. Nie wiem tedy, czy pisał, czy nie? czy się upamiętał, czy nie? i czy doszedł list mój r-ae v-ae dobrju, czy nie? Żądam tedy w tym uwiadomienia, oddając mię łaskawey ad aras pamięci r-ae v-ae dobr. humillimus et addictissimus in Xto servus Fr. Kareu S. J. D. 19 7bris 1783, we Mścislawiu. Na respons będę czekał w Mohilowie.

d) Eidem. Rnde in Xto pater rector dobr. Co za rezolucya wypadnie dla r-m v-m in curia generali, nie zgadnę; to tylko wiem, iż z serca sprzyjam mojemu dobrodziejowi i gotow jestem wszystko dla niego czynić, co tylko będzie można. Proszę być pewnym, iż przeszkadzać . . . nie będę; bo wiem z własnego doświadczenia, jak w tym oplakanym czasie, regimen coll. jest słodkie, oy słodkie! jak ocet! . . . Rubricale już są wydrukowane na rok przyszły; nadeszłę je za podaną okazją. Commendo me ss. sacrificiis rtiae vae humillimus et addictissimus servus F. K. S. J. Orsae d. 9 Xbris 1783.

e) Eidem. Reverende in Xto pater rector. Temi dniami, przez umyslnego z Orszy do Włazowicz, a z Włazowicz do Witebska, będą przesłane rubricale num. 8. Za wydrukowanie 100 rubricel zapłaciłem złłch Ruskich 223; z kąd łącno wniesć, wiele kollegium Witebskie ma zapłacić za 8 rubricel. Ale to bagatel względem kontrybucyi, która, z rozkazu a. r. p. n., będzie włożona na wszystkie domy nasze, dla wspomżenia kollegium Mscislawskiego. Od tey kontrybucyi jeżeli kollegium Połockie uchyli się, będzie dla nas przycieżko. W naszey gubernii Mohilewskiej już kabaki ustanowiono; w krótko i w Połockiej gubernii toż samo nastąpi. Dla czego temi dniami jw. namiestnik ma zjechać do Połocka . . . Z orderu, czyli roskazu nadesłanego do jp. horodniczego Orszan., komunikuję jeden punkt mojemu dobr., któ-

rego wczesna wiadomość może się przyda. „Зо всихъ жительствоющихъ въ городѣ дворянъ, купцовъ и мѣщанъ (зъ сего не исключается и духовенство) взять подписки, сколько изъ нихъ каждой имѣетъ у себе горячихъ напитковъ, зъ тѣмъ, что если они объявятъ меньше, а по свидѣтельству окажется у нихъ больше оныхъ, то поступлено будетъ по строгости законовъ...“ (Этотъ пунктъ въ подлинномъ письмѣ писанъ польскими буквами). Na fundamencie tego rozkazu musieliśmy wyświecić się z zapasami. Mówią, iż po nowym roku Ruskim ma być wolna rewizya trunkow . . . W Petesburgu tak się zatrudniły rzeczy względem formuły przysięgi biskupiej, iż muszą czekać na rezolucyą z Rzymu, a tym czasem illmus eppus podobno na czasik przybędzie do Mohilowa z powrotem do Petersburga . . . Commendo me ss. sacrificiis rtiae vae dobr. humillimns in Xto servus F. K. S. J. D. 30 Xbris 1783.

f) Eidem. Reverende in Xto pater rector! P. C. Quas ab addum reverendo patre nostro accepi literas, cum rntia vestra communico.—Siquidem auctoritate et mandato illmi excellmi ac revermi dni archi-episcopi Mohileviensis, pastoris nostri, directorium divini officii et missarum pro ecclesiis Romano-catholicis archi-diecaesis hujus juxta vetus calendarium Romanum praescriptum typisque vulgatum est ac universo populo fidei ejusdem archi-diecaesis per decanos solemniter indictum est, ut deinceps, nimirum ab initio anni hujus 1784 festa sanctificet juxta idem, scilicet vetus calendarium; maiorem in modum commendatur nostris, ut huic archi-praesulis dispositioni plenè se subjiciant, caveantque quàm maximè, né quis hac occasione verbò aut scriptò pronunciet quicquam, unde externi occasionem sumere possent insimulandi nos, quasi minus morigeros auctoritati episcopali in illis, quae juris ipsius sunt. Benè equidem novi,

quantâ reverentiâ, quàm obsequente voluntate nostri in rebus ejusmodi ultro subesse soleant illmo, excellmo ac revremo domino archi-episcopo; malui nihilominus, ut nostra circa id sollicitudo videatur cuiquam esse nimia, quàm suo defuisse officio. Ssmis rae vae sacrifs me commendo servus in Christo Stan. Czerniewicz, v. g. S. J. in A. R. mp. Dm Polociae, 5 Jan. n. s. 1784. Epistolam hanc omnibus ad communem mensam legi, méquè ssmis rae vae sacrificiis commendari cupio. Reverentiae vae humillimus in Xto servus Fran. Kareu S. J. Dttum Orsae, die 6 Jan. 1784.

g) Evidenter, eidem. Admodum reverende in Christo rector. Ex more legibus majorum nostrorum sancito, significo paternitati vestrae in collegio nostro omnia ritè geri. R. p. rector, pro virili parte tam spiritualibus, quam temporalibus, invigilat, providendo, quae necessaria sunt. Institutum et spiritus Societatis utrumque custoditur in regularum et votorum observatione, cum iis, quae ad eorum conservationem sunt praescripta. Fiunt consvetae visitationes meditationum, et casuum resolutiones. Disciplinae religiosae et silentii habetur cura. De caetero, cum nihil mihi amplius occurrat, quod ex obligatione mea scribendum, paternae me commendo gratiae admodum reverendae paternitatis vestrae infimus in Xto servus et indignus filius Andreas Baynilewicz Soci. Jesu, mp. Düneburgi, anno 1784, 20 Januarij. (Письмо писано старческою рукою, съ прочерками въ текстѣ).

h) Eidem. Reverende in Christo pater rector. P. C. Ad litteras r. vae, quas ad me de statu collegii dederat, tardius, quàm vellem, respondeo. Observantiam religiosam vigere in hoc collegio gaudeo. Gratulor etiam r. vae de accesssione ornamentorum templi illius, facta beneficiò quorundam diligentium decorem domûs Dei.

Quod r. va, fovendae internae paci ac mutuae charitati inter commissos suae curae, studet, facit rem Deo nobisque gratissimam. De fratre coadjutore, idoneo assignando ad obsequia collegii hujus, agam cum pre provinciali. Quod reliquum est, cupio rm vm bene valere, meque ssmis ipsius sss impensè commendo. Dm Polociae, 11 Febr. v. s. 1784. Rae vae servus in Xo addictissimus Stan. Czerniewicz, v. g. S. J. R. p. rectori Vitebscensi.

i) Eidem. Reverende in Xto pater rector. Paulò ante et iterum novissimè scribit ad me a. r. p. noster, ut omnia et singula domicilia nostra contribuant certam quantitatem pecuniae pro nostris, iter Petropolim ingressuris. Quare commendo rae vae, ut eandem contributionem, quae anno superiore pro ecclesia Mscislaviensi indicta fuerat (nempe 3 à 100 annui proventus), Polociam quàm primum fieri poterit mittendam curet. Commendo me ss. sacrificiis rae vae humillimus in Xto servus Fran. Kareu S. J. Orsae, d. 17 Junii 1784. Vitebscum.

k) Eidem. Reverende in Christo pater. P. C. Tristem fero nuntium de morte adm rudi patris nostri Stanislai Czerniewicz, qui, die 7ma Julii s. v. circa horam 7mam vespertinam, in praedio Polocensi, Stayki dicto, animam Deo reddidit. Cum verò in scheda, quam vivens conscripserat sigilloque suo muniverat, quaeque in praesentia patrum professorum, in collegio Polocensi praesentium, post nuntium de morte illius acceptum, aperta fuit, ego vicarius generalis constitutus sim, pro officio muneris mei suffragia pro anima benè meriti de nobis praepositi persolvenda indico. Primo itaque die, quo missae de requiem dici poterunt sacrum, solemne cum exequiis fiat, et officium de defunctis, more Societatis, dicatur. Eademque die sacerdotes reliqui sacrum pro ani-

ma illius faciant, et non sacerdotes coronam recitent. Praeterea singuli sacerdotes, ad eandem intentionem, facient 4 sacra, et non sacerdotes 4 coronas recitabunt. Cupio rm vm benè valere, meique, ut novo huic muneri satisfaciam, ad aras meminisse. Rae vae servus in Christo Gabriel Lenkiewicz, S. J. mp. A-o 1785, die 10 Julii s. v. P. rectori Vitebscum.

l) Eidem. Reverende in Christo pater rector caeterique rudi patres et fratres charissimi. P. C. Post tristem, quem non ità pridem misi, nuntium facile conicio ab omnibus benè perspici statum miserrimum pusilli nostri gregis, orbatum ut potè pastore suo ac patre, atque ideo nihil dubito omnes è nostris ad Eum, Quem cum communi fidelium professione Patrem nostrum è Coelo saepius invocamus, ardentissimis recurrere precibus, ut Ipse tantisper, pro Sua infinita bonitate, specialem nostram curam gerat, nosque Ipse regat, quo ad nobis ineffabili Providentiae Suae lumine, Eum, Qui nos gubernet, demonstraverit atque constituerit. Non itaque ut hortor, sed né mihimet ipsi deesse videar, atque ut, convenientes in unum, clementissimi Cordis Salvatorem nostrum in medio nostrum habeamus, cupio ab omnibus, hoc nostrò luctuoso tempore, praestari sequentia: Scilicet, ut, post litanias de omnibus sanctis, recitetur quotidie psalmus: Deus noster refugium et virtus etc. cum addita collecta pro quacunque tribulatione: Né despicias omnipotens Deus etc. Feriâ qualibet sextâ litaniae de Nomine Jesu; Sabbatò verò litaniae Lauretanae, consuetis de omnibus sanctis litiis praependantur. Haec etenim Mater misericordiae, tam libenter, tantoque cum fructu eorum patrociniū suscipit, qui in Ejus se praesidium ac tutelam conjecerunt, ut divus Bernardus audacter Illam sic alloqui non hesitaverit: Sileat laudes Tuas, Beata Virgo, qui Te invocatam in necessitatibus suis meminerit de-

fuisse. Cum vero festum s. patris nostri Jgnatii imminet (cui ne sit peculiari curae Ordo, ab ipso tantò studio ac labore ad Deum majorem gloriam institutus, et jam jam ad invitas redactus, nemo dubitaverit), ipsi necessitates nostras, miseri filii, quâ par est fiduciâ exponamus, necesse est. Quamobrem ubique, quò literae haec tempestivè pervenerint, per triduum semihora, quae commodior communitati nostrorum constituta fuerit, orationi in templo dabitur. Vesperè verò in vigilia festi, in refectorio, vel aliò magis commodò selectò locò, fiat omnibus in communi flagellatio. etc. Servus in Christo addictissimus Gabriel Lenkiewicz S. J. mp. D. 21 Julii 1785, Polociâ.

m) Eidem. Dispositio personarum collegii Vitebscensis Societatis Jesu, ex anno Dni 1786 in annum 1787. R. p. Casimirus Przestrzelski, rector, a die 1 Januarii 1784. P. Franciscus Jurjewicz, minister praef. templi et sanit. praes. burs. hort. oper. revis. Litt. P. Andreas Baynilewicz, praef. spir. exhort. dom. catech. et pun. med. dab. 77 conf. Imus cc. adm. P. Christophorus Jackial oper. cc. P. Ignatius Kozłowski, prof. rhet. et poes. praes. cong. stud. script. hist. dom. (veniet Orsâ). P. Ignatius Olszewski, conc. per vic. conf. oper. praef. lect. exam. candid. cc. (veniet Orsâ). P. Joannes Chomiński conc. per vices praes. cong. bonae mort. oper. cc. P. Xaverius Nowagk, prof. phil. math. et ling. Germ, praes. convic. conf. oper. Pp. resolvable casus per ordinem: magistri—M. Josephus Mikulowski, prof. gram. synt. et ling. Gall. (veniet Orsâ), M. Woyna, prof. inf. et ling. Ross. (veniat Mscislaviâ). Coudjutores: Antonius Kasperowicz, aedit. vest. Casimirus Kossakowski, apoth. infirm. Joannes Szmirgiell, sanit. cred. Stanislaus Siemaszko, praef. cul. et fam. Abibunt: P. Ignatius Brzozowski, Orsam, concion. P. Silvester Grodzki, Mohiloviam prof. rhet. P.

Xaverius Lominski, Orsam praef. spir. M. Antonius Korskak, Polociam ad aud. philos. M. Martinus Korbitt, Orsam prof. gram. et synt. Dispositio haec, postquam venerit, communicetur omnibus per publicam, ad mensam, praelectionem. Commendo me ss. sacrificiis reverentiae vrae infimus in Xto servus Franciscus Lubowicki, Soc. Jesu, mp. Dünaburgi, 6 Maij v. s. 1786.

n) Eidem. Reverende in Xto pater rector. Propter satis notas circumstantias moderni temporis adm r. p. noster summè occupatus scribit ad me, ut vae rntiae denunciem, quatenus in suo officio rectoris Vitebscensis pergat, ad ulteriorem eius dispositionem. Quod dum ei significo, ss. eius sacrificiis commendatum cupio. Rntiae vrae infimus in Xto servus Franciscus Lubowicki S. J. mp. Dünaburgi, 4 Januarij 1787.—Commendatur pp. sacrificiis et ff. orationibus p. m. d. Antonius Kossakowski, secretarius regiae majestatis Poloniae, tanquam admissus ad merita Societatis, singulique pp. dicent 1 sacr. et ff. recitabunt 1 coronam pro eodem, tanquam fautore Societatis, defuncto.

o) Evidenter, eidem. Reverende in Christo pater rector. P. C. Ex litteris, quas cum ra va communico, luculenter apparet, quàm bonus et misericors sit Dominus, Qui nos ad serviendum Sibi fidelius ferventiùsque peramanter hortatur, et quid a nobis peculiariter velit, illud suavissima edocet admonitione, quâ non commoveri, magna ingrati ac perversi cordis durities foret. Nullus proinde dubito rm vm cum suis sociis omnia diligenter adhibituram media, quibùs devotiò ad sacratissimum Cor Jesu magis magisque animis fidelium instilletur, propagetur ac stabilietur. Id, quod sibi praecipuè demandatum putent ij omnes, quibus tum instructio ac directio animarum, cum manus magisterij in scholis oblatum est, ut adhibeant scilicet discretum, sed ferventem ac constantem zelum

in promovendo ac ampliando illo cultu ac amore Divini Cordis, a quo infinita diligentibus Dominum profluunt bona. Inde precor rae vae ac sociis suis quàm optimam et longaevam pro gloria Dei valetudinem, meque ss sers commendo. Polociae, d. 11 Octobr. 1787 v. s. Rae vae additissimus in Xto servus Gabriel Lenkiewicz m. p.

p) Eidem. Reverende in Xto pater rector. Epistolam, ab adm rndo patre nostro de rebus nostris sollicitò acceptam, cum va rntia communico, ad mensam publicam praelegendam. Reverende in Xto pater P. C. Etsi minime dubitem omnes nostros religiosissime obsequi velle voluntati Serenissimae Imperatricis, Dominae nostrae Clementissimae, ne tamen occasione recentis mandati, ad nos etiam directi, omnibus subditis Albae Russiae collationem rei frumentariae imponentis, nostri imprudenter conquerantur, majorem in modum rntiae vrae commendo, ut quàm severissime prohibeat, ne quid ejus modi committant, unde accusari possint de defectu reverentiae et fidelitatis et ingrati etiam animi in adimplendis mandatis Imperatoriis. Oremus, (quod nostrum est), oportet, ardentius Dominum, Qui dives est in omnes, ut paupertati nostrae subveniat; et quod injunctum est, unde unde possumus, fideliter impleamus. SSmis vrae rntiae sacrificiis commendo. Polociae, 12 Januar. 1788. Rntiae vrae servus in Xto addictissimus Gabriel Lenkiewicz. Huic adm rndi patris nostri sollicitudini ut morem geramus, omnibus commendo, ut quam cautissimi sint in loquendo hac de re; obsequamur potius, ut par est, Potestati Supremae, quae à Deo est, et ad Eum ferventi et ferventi oratione recurramus, Qui consolatur nos in omni tribulatione nostra et Cujus providentia nec unius passeris obliviscitur. Commendo me ss sacrificiis. Datt Polociae, 13 Januarij 1788. Rntiae vrae infimus in Xto servus Franciscus Lubowicki, S. J. mp. Vitebseum.

q) Eidem. Reverende in Xto pater rector, mój dobrodzieju. Disponente per suos vicarios Divina voluntate impositum mihi onus regendae provinciulae nostrae. Cum imparem me sentiam illius ferendi, vram rntiam etiam atque etiam obsecro, quatenus pro communi zelo Societatis dignetur, adjuvare tum consilio oportuno, tum informatione solita de personis sui collegij, mense futuro mittenda, ne sequens officiorum dispositio tarditatis incusetur. Antequam verò Acta duarum Congregationum Polocensium per singula distribuuntur domicilia, excerptum ex ijs devotionis praescriptae communico, quatenus, si nec dum, ad usum statim deducantur; nempe ad SS. Cor Jesu oratio: Concede quaesumus. . . post alias orationes in fine, et Litaniae Lauretanae quolibet Sabbato cum solitis de OO Sanctis recitandae. Commendo me gratiae et ss sacrificijs rntiae vrae infimus in Xto servus Franciscus Lubowicki, S. J. mp. (Времени и мѣста отправки письма не означено).

r) Очев., къ тому же. Reverende in Xto pater rector, dobrodzieju! Suffragia żądane posyłam. Day Boże, gdyby collegium Witebskie nie miało iakey przeszkody w odbieraniu prowentu od kredytorow s. p. Lorchensa, za życia którego ziawił się iakiś pretensor; ale przeciw niemu stawać trzeba z dawnością ziemską, przez niego przemilczaną, dobrze się wprzód zainformowawszy: kiedy ten pretensor był w opiece nieboszczyka praesyden- ta miasta? i wiele lat temu, iako się ta opieka zakon- czyła? Jeżeli po wyjściu z pod opieki nieboszczyka Lorchensa ten jmc przez 10 lat milczał i swoich pretensyi nie popierał sądownie, tedy, na mocy prawa statutowego i niedawnego Monarszego ukaz, wiecznie milczeć ma. Względem włożonego testamentowego obowiązku odprawowania mszy co miesiąc dwa, tym czasem obowiązku temu zadość czynić; a iż takowa obligacya

ma być wieczna, to się dolożyć musimy arm ptrm nostrum, ale s tym ustnie w czasie, dali Bóg, wizyty letniey pomówiemy. Commendo me ss. sacrificiis reverentiae vestrae infimus in Xto servus Hieronimus Wieburt, S. J. Z Orszy, 1796, 31 Januarii.—Ostrzegam mojego dobr., dokumentow archivium swojego nikomu ze świeckich nie powierzać. Przyczynę tego wyrozumieć można od xda swojego antecessora, którego obligowałem, aby, iako mający czas wolny, porządnie papiery w każdej szufladzie ułożył i w czasie potrzebowania onych w sztuce wydawał. Ilicitum xu naszemu ministrowi Zaran-kowi, aby, w czasie swoiey bytności w Witebsku, o tym cum vra rntia pomówił, iako partykularnych niektórych, do tey materyi służących, okoliczności wiadomy. Ta rzecz niech będzie i przed naszymi ukryta, aby się czasem nie wygadał przed kim ze świeckich, mogących nam zaszkodzić. Tu właśnie służy: Nie wierz nikomu, nikt cię nie zdradzi. Et iterum alia scriptura: Depraedari desiderat, qui thesaurum publicé portat in via.

s) Очев., томы же. Riga, den 8 Jan. 1799. Hochedel-gebohrner, hochzuehrender Herr! Ihre geehrte 2 Briefe, als vom 22 und 25-ten v. Monats haben richtig empfangen, und mit ersteren B. N. R-o 450 für die Rechnung und zu Bücher. Das Lichen-Islandic hätten Ihnen gerne mit der Post heute übersandt, aber die Herren der Post-machten uns Schwierigkeit, weil das Päckchen zu gross war. Wir werden aber sehen, es Ihnen doch bald zu zustellen, und geben Ihnen mit unsern folgenden von allem nähere Nachricht. Zum Neuen-Jahr wänschen wir Sie dass beste Glück und sind mit aller Hochachtung Dero ergebenste Dienere Harmens et Brandt.

t) Kopia listu jw. metropolity do x. prowincyała. 1799, 1 9bris, Petersburg, № 568. Przewielebny mości xieże prowincyale, w Chrystusie bracie! Za otrzymanym

katalogiem xieży zgromadzenia wpa, postrzegłem z ukontentowaniem wmpa na czele karty tegoż rejestru położonym. A jak wm pan, za błogosławieństwem Boskim, które jemu, czasu bytności mojej w Połocku, zostawiłem choremu, i wąpiącemu o dalszym życiu, przyszedłeś nietylko do zdrowia, ale nawet i do możności piastowania pracowitego tego urzędu, tak w sprawowaniu onego tegoż doznanego błogosławieństwa Boskiego życzę i na następujące lata, piszący się z affektem i szacunkiem przewielebnego wmpa, w Chrystusie brata, uniżonym sługą Ssław metropolita. Jx. Eska, prowincjał S. Jesu.

u) Очев., ректоры Витебской иезуитской коллегіи. Reverende in Christo pater rector, naylaskawszy do-brodzieju! Ad conservandam in nostris et augendam grati animi memoriam erga Augustissimum Imperatorem, mitto, volente id a r-o p-e n-o, nulli extraneorum communicandam versionem responsi Gallicei, ab Eodem Clementissimo Imperatore dati ad litteras, quas a r. p. n., per nostros, Petropolim abeuntes, operarios, ad Augmum Dnum misit. Stanęli nasi d. 20 9bra w Petersburgu, w dziesięć dni po swym ztąd wyjeździe. O elekcyi znowu odwołano. Po dawnemu rzeczy być mają. Proszę dla wszystkiego rm pm dobrodzieja o należyty wypis Sieńskiego powiatu, którego dostać nie mogłem, i o imiona tych, którzy urzędy osądzonych obięli. Gratiae et ssis ssis me commendo rudi patris rectoris, dobrodzieja, servus in Xto infimus T. Bączowski, S. J. Polociae, d. 3 Dbris 1800. Viteb.—Versio Latina epistolae Imperatoriae. Reverende Pater! Redditae mihi sunt literae tuae, 9 hujus ad me datae, ex quibus cum vero gaudio intellexi propensae voluntatis et sinceri zeli sensa, quae cum tuo, tum Societatis tuae nomine testata mihi facis. Plenē persvasus de candore vestrarum significationum, et de sanctitate vestrarum principiorum, gratulor mihi, me,

vocando vos in meos status, et sedes ibi solidas ac securas vobis constituendo, utilitatem attulisse Ordini aequè venerando ac est vester, cujus praecipua regula et scopus nullo non tempore erat amplificandi salutaria haec principia, quae cum tendant ad corrigendos et dirigendos mores, fructum tam particularem quàm generalem pariunt. Porro tu quoquè certus esse potes, Rnde Pater, me et esse et futurum semper paratum ad danda universae Societati tuae, et tibi singillatim indubitata argumenta cumulatae benevolentiae meae. Tibi addictissimus Paulus I. Petropoli, 21 9br. 1800.

v) Очевидно, къ ректоры Витеб. іез. коллегіи. Z Wilna, 27 8bra 1804 roku. Wielmożny mci dobrodzieiu. Przy tym liście (posyłam?) wwmu panu dobr. ekstrakt z testamentu s. p. biskupa Pilchowskiego, z którego wwm pan dobr. wyrozumiesz, że swoich sta rubli, tym testamentem zapewnionych, nie gdzie indziej, iak tylko u ichm w xx. Jezuitow Połockich, szukać masz i one tam znaleźć; bo jx. Hryniewicz, prokurator causarum collegii Polocensis, kącząc w Wilnie interess z exekutorami testamentu biskupa Pilchowskiego, summe dwa tysięce czerwonych złotych (z której sto rubli dla wwm pana dobr. przeznaczone) całkowicie, dla Jezuitow Połockich, zabrał i onę na oblig u wj pana podkomorzego Żukowskiego ulokował, a tym samym na Jezuitow Połockich, iako ich plenipotent, przyjął obowiązek opłacenia dla wwm pana dobr. wymienionych rubli sto. Do collegium więc Połockiego uday się wwm pan dobr. po swoje należność, a pewno onę tam znaydziesz. Spóźniłem do tego czasu przyrzeczoną wwm panu dobr. posługą, bo ledwie wczora wieczorem dostać mogłem testamentu od exekutorow i potrzebną powziąć o obrócie należności jego wiadomość. Proszę wwm pana dobr., ażebyś moy głęboki respekt oświadczyć raczył ww jxx. rektorowi, prokuratorowi i

całemu łaskawemu zgromadzeniu. Oddając mię łasce, przyjaźni i świętym modlitwom, zostaie z naygłębszą uniżennością wielmożnego wmc pana dobrodzieia nayniższym sługą X. Kundziez.

x) Очев., къ ректоры Витеб. іез. коллегіи. Reverende in Xto pater rector, łaskawy dobrodzieju! Miło mi iest powinszować z serca r. p. dobr. nowego dostojenstwa, jak miło każdemu z pocziwych zdatność talentu i cnotę widzieć na świeczniku błyszczącą. Dawnom ja się tego, co się stało, spodziewał, uważając znakomite jego przymioty i sprawiedliwość rządcow naszych. Co jeśli jeszcze do jakiej zupełności nie przyszło, tedy nie wątpię, iż przyidzie; proszę tylo Boga, ażeby zachował mu jak nacyzerstwsze zdrowie, tudzież dzielną wspierał pomocą w udzwignieniu ciężarow, od urzędu nieoddzielnych. Co się zaś tycze interessu, żal mi prawdziwie, że procz niepłodney usługi r-o p-i chęci nie w rzeczy okazać nie mogę. Arcy-biskupskich wolnych jak gdyby kto wymiotł, Mr Sychre jedzi do Moskwy, Jaczny do jw Chaleckiego, marszałka, już pojechał, Sierzputowski zaś nim mię list ri pis dobr. doszedł, już był przyjęty od naszego xa rektora; poddanych kapelistow z żonami, dziećmi y wszystkimi iustrumentami jmc x. arcy-biskup kazał swemu marszałkowi nieodwłocznie przystawić do Petersburga. Miładowski jeśli powróci, życzę go ro pi dobr. przyjąc. Gra na instrumentach i wielu i dobrze. Spiewa wokał z gustem. Niebrak mu uawed statku, procz że się czasem z domu wyniknie, jak młodym nienowina. W. szambellan Siestrzencewicz powrócił w tych dniach z Petersburga: był oczewistym świadkiem śmierci króla Polskiego, i konduktu ciała z pałacu do kaplicy. Kondukt miał być prawdziwie królewski. Postawiono ciało w kaplicy na katafalku i paludamencie. Imperator czyni przygotowania wielkie do pogrzebu. Wspanialszy on ma być,

niż po oycu Monarchini. Tym czasemienne i nocne spiewania, tudzież msze odprawują się w kaplicy. Ksieża, tym zaprzatający, zapisują się w registr każdodzienny. Kazano oraz spisać cały dwór królewski, tudzież wiele kto lat służył. Przyłączam tu listek do m. Goniprowskiego od jego szwagra w interesie ważnym; pierwszą pocztą życzył by on mieć repsons. Comm. me ss sacr. ac grat. mem. ri pis dobr. mojego humill. in Xto servus A. Czyż, S. J. 26 Febr. (года и мѣста не означено).

y) Kopia pisma, och., rektora Witeb. iez. collegii. Jaśnie wielmożna mści pani, pani Wilenska, hetmanowa w. x. L., nasza wielce mściwa pani, matko y dobrodzieyko miłościwa. Collegium Witebskie, od świętey pamięci jaśnie wielmożnego jego mści pana Alexandra Korwina Gosiewskiego, wojewody Smolenskigo, dziada wści, naszej m. p. y dobrodzieyki, fundowane, hoynego z nieba błogosławienstwa, które by zawsze z obfitszą łaską Bożą zostawało, uprzejmie życzy. Lubo ta cała fundacja oycy y dobrodzieia naszego od tego collegium przez Moskala odeszła, iednak w codzienney pamięci nosi fundatora swego z wmścią, osobliwszą naszą dobrodzieyką, każdego dnia msze święte y insze modlitwy, według ustanowienia zakonu naszego, odprawując y w dzień Gromniczny wystawiając, na znak wdzięczności, obraz dziada wmści, naszej m. paniey, z świecą zapaloną. To collegium osierociałe prosi, aby, iako matka dzieci swoje, przytulita y dobroczynnością ratowała, a jaśnie wielmożnego swego jego mści, a naszego m. pana dobrozieia do tego skłoniła, żeby o nas miał oycowskie starania, co, za przystąpieniem łaski, snadnie być może, naznaczywszy assignatią do starostwa Jezierzyskiego y do puszczy, z którey byśmy mogli mieć drwa na opał y na budynek y wsparcie w leguminach. Choway nas w macierzynskiej miłości y łaskawości; racz . . . potrzebki

te dwie przelożyć, chlebem y drwami opatrzyć. A my, za szczęśliwe, długoletnie tak wmści, naszej mwey matki y dobrodzieyki, iako za jaśnie wielmożnego wmści pana, a naszego oycy y dobrodzieia, panowanie, przy hoynym z nieba błogosławienstwie, prosić powinni, zostając, pisząc się y zostawać ze wszystkim zgromadzeniem zakonnym, jaśnie wielmożney jeymści paniey, naszej mśwey paniey, matki y dobrodzieyki naszej, unizony w Chrystusie sługa y niegodny bogomolca.—Связ. 49, №№ 4, 13, 6, 27, 12, 26, 37, 25, 29, 5, 23, 2, 28, 7, 16, 14, 9, 11, 20, 1, 59, 5, 61.

Письмо коадьютора, епископа Киприана Жоховскаго, напечатанное выше подъ № 102.

Venerabilis Pater Frater Bernardus
Pater Bernardus

Porro cum abbe summe instantan Pater Bernardus
ta vultuaria huius vultuaria, representant pre:
demum quoniam. Pater Bernardus na michi debet.
michi interdictum tunc sedem huius vultuaria
diriguntur de huius meritis meo vultuaria
omnibus vultuaria, ne ferat malum, sed in huius
hupwimatur, ille huius vultuaria meo inspirita.
huius vultuaria Pater Bernardus huius vultuaria
omnibus vultuaria huius vultuaria huius vultuaria
vultuaria quod huius vultuaria huius vultuaria
y huius vultuaria huius vultuaria huius vultuaria
huius vultuaria huius vultuaria huius vultuaria
ad vultuaria huius vultuaria huius vultuaria
huius vultuaria huius vultuaria huius vultuaria
huius vultuaria huius vultuaria huius vultuaria

В)

 1770 год 12-го Сентября
 Сошлась Промис

[illegible][illegible]

извлеченные изъ книгъ Витебскаго зем-
скаго суда.

- А) Документъ, напечатанный ниже, стр. 476, отъ 29 МАЯ
13 ЮНЯ 1626 г.
- Б) Квитанція, данная Оомою Дырмонтомъ Сивицкимъ Витеб. Іезуитамъ въ уступкѣ
имъ имѣнія Добрыно, отъ 17 Января 1652 г. Связ. 43, № 1.

Донесеніе вознаго Витебскаго воеводства, Ильи Жуковскаго, о передачѣ имъ упоминальнаго листа Витебскаго земскаго суда владыкѣ Полоцкому, Витебекому и Метиславскому, Григорію Ивановичу а), по дѣлу о нанесеніи крестьянами его крестьянамъ пом. Вильчковой и Руменчевсквго побоевъ, отъ которыхъ одинъ изъ пострадавшихъ и умеръ. 1596 г. Іюня 28.

Лета отъ нарощенья Сына Божьего тисеча пятсотъ деветдесять шостого, мѣца Іюня двадцать осмого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы, святе римскомъ, водлугъ порадку статутowego, на местцу звыкломъ, в замъку гдрьскомъ Витебскомъ, судовъне отправованныхъ, передо мною, Балцеромъ Богъдановичомъ Староселскимъ, судьбою, Григоремъ Костиничомъ Косовымъ, подсудкомъ, а Аньдреемъ Ярошевичомъ Осиновскимъ, писаромъ, врадниками гдрьскими судовыми земскими Витебскими, постановывшысе очевисто, возный воеводства Витебскаго, Илья Жуковский, сознанье свое усное учынилъ и квити того сознанья своего, ку записанью до книгъ земскихъ, подалъ, писанный в тые слова: Я, Илья Жуковский, возный воеводства Витебскаго, сознавамъ тымъ моимъ квитомъ, ижъ, в року теперъ идучомъ, тисеча пятсотъ деветъдесять шостомъ, мѣца Іюня осмънадцатого дня, маючы при собе сторону, двухъ шляхтичовъ, пана Аньдрея Жуковского а пана Яроша Жолнеровского, положилъ листъ упоминальный в Бозе достойному владыце Полоцкому, Ви-

а) Это первый уніатскій Полоцкій архієпископъ Григорій Германъ Загорскій.—
Вит. Стар. Т. I, стр. 527 и 546.
XXI.

тебьскому и Мъстиславскому, пречесному Григорию Ивановичу, протонорию (протонотарию?), у дворе его милости отца владыки, стоячомъ тутъ в месте гдрьскомъ Витебскомъ, на посаде Завитебномъ, на горе Пречыстеньской, писаный отъ суду земьского Витебского, в жалобе земянки гдрьское воеводства Витебского, ее мсти пани Албрехтовое Вилъчъковое пани Марты Кунцовны, а земенина гдрьского тогожъ воеводства Витебского, пана Лаврына Руминчевского, о побитье и помордованье подданныхъ ихъ мсти имения Поддубейского, села Слинкова и Попова, на име Омеляна, Гришка а Конона Гламардинковъ, Стася Миколаевича а Васка Сухорука. С которого дей бою одинъ с нихъ, третего дня по томъ збитью, смертью зъ сего света зышолъ. А то отъ поданого его милости отца владыки, тутъ у воеводстве Витебскомъ, в селе Стайкахъ мешкаючого, на име отъ Ходки Дмитровича, и помочника его, Климъка Тимошковича, на дорозе добровольной, которая идетъ з села Койтова мимо домъ того-то Ходка Дмитровича до Поддубья. При которомъ томъ листъ упоминальномъ, отъ суду земского писанымъ, и копию, слово в слово списаную, положишь есми. Якожъ тотъ листъ, черезъ мене, возного, назаутре по положенью, то есть, месеца Юня девятнадцатого дня, стороне жалобливой вернулъ. И на то я, возный, сесъ сознанья моего даю сесъ мой квитъ, з моею печатью и с подписомъ власное руки своее и подъ печатьми стороны, вышъ мененое, при мне на тотъ часть будучое. Писанъ року, месеца и дня, вышей писаного. У того квиту печати три и подписы рукъ тыми словы: Илья Миничъ Жуковский, возный воеводства Витебского, власною рукою. Аньдрей Павловичъ Жуковский рукою своею подписалъ. Ярошъ Жолънеревский, рукою власною. Которое очевистое сознанье Ильи Жуковского, возного воеводства Витебского, и

тотъ квитъ его до книгъ земьскихъ Витебскихъ записано есть.

По оп. кн. № об. 34, № ч. 34, л. 315.

119.

Жалоба землевладѣлицы Софьи Косовой на землевл. Ивана Превалскаго а), за дѣланныя первымъ послѣднимъ угрозы. 1598 г. Мая 20.

Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча пятсотъ деветдесять осмого, месеца Мая двадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земьскихъ воеводства Витебского, в року теперешнемъ деветъдесять осмомъ, о Светой Троицы, свята рымьского, припалыхъ и судовне у Витебску отправаючихъ, передъ нами, врадниками гдрьскими судовыми земьскими Витебскими, Бальцеромъ Богдановичомъ Старосельскимъ, судею, Григоремъ Костанътыновичомъ Косовымъ, подсудкомъ, и Андреемъ Ярошевичомъ Осиповскимъ, писаромъ, постановившисе очевисто у суду, земянка гдрьская воеводства Витебского, пани Кузминьская Ивановича Будогоская, пани Зофея Костанътыновна Косова, жаловала и оповедала на земянина гдрьского воеводства Витебского, Ивана Корниловича *Превалскаго*, о томъ, штожъ дей, взявши передъ себе непристойный умыслъ, подъ часомъ роковъ судовыхъ земьскихъ, року теперъ идучого тисеча пять сотъ деветъдесять осмого, месеца Мая осмънадцатого дня, и передъ тымъ разными днями, самъ черезъ себе, заочъне, передъ многими людьми добрыми, шлях-

а) Въ біографіи путешественника, генер. Пржевальскаго.

тою, отъповедь и похвалку на здоровье мое, белое голы, учинилъ, пофалаячусе, гдѣжъ кольвекъ мене потъкавъши и потрафивъши, бити и на смерть забити. Для которыхъ дѣй таковыхъ пофалокъ его не естемъ безпечна здоровья своего. Которое дѣй пофалки готова дѣй есми на его правне довести и показати. И просила пани Кузьминьская, абы то е оповеданье и жалоба ея мсти до книгъ земьскихъ Витебскихъ записано было. Што есть записано.

По оп. кн. № об. 35, № ч. 35, л. 143.

120.

Жалоба землевл. Федора Превальскаго на брата своего, Ивана Превальскаго а), за насильное завладѣніе наслѣдственнымъ имѣніемъ. 1598 г. Мая 26.

Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча пять сотъ девети десять осмого, мѣсяца Мая двадцать пятого дня.

На рокохъ судовыхъ земьскихъ Витебскихъ, отъ правованныхъ по Светой Троицы, свята рымьского, на местцу звыкломъ, в замьку гдрьскомъ Витебскомъ, передо мьною, Бальцеромъ Богдановичомъ Старосельскимъ, судьею, Григорьемъ Костантыновичомъ Косовымъ, подсудкомъ, а Анѣдреемъ Ярошевичомъ Осиповскимъ, писаромъ, врадниками земьскими судовыми Витебскими, постановивъшисе очевисто у суду, земенинъ гдрьский воеводства Витебского, Федоръ Корниловичъ Превальский, самъ отъ себе и именемъ братьи своео,

а) См. выше № 119.

летъ недорослыхъ, Гаврилы и Васка Корниловичовъ Превальскихъ, оповедалъ передъ нами, ижъ дѣй я, будучы старший братъ, которому, ведлугъ права, належитъ вшелякая опека, по смерти отъца нашего, небощика, пана Корнила Превальскаго, в каждой маетности его, такъ лежачой, яко и рухомой, в ыменью нашомъ, лежачомъ у воеводстве Витебскомъ, прозываемомъ селе *Тумищовичахъ и въ дворе отъца нашего*; которую тую маетность рухомую всю отъ мала и до велика братъ мой рожоный, Иванъ Корниловичъ Превальский, безъ бытности моее на тотъ часъ у *дому нашомъ спольномъ*, оную маетность, нетъ ведома гдѣ и на якую потребу, безъ ведома моего, потратилъ; такъ же и кгрунтъты некоторые того именья нашего позоставовалъ своевольне, ку шкоде мне самому и братьи моей, летъ недорослое, то учынити смелъ; штой, дали Богъ, укажу на реестре, меновите часу права з нимъ. Якожъ и теперешнего часу, яко мене слухи доходятъ отъ людей некоторыхъ, якобы за учынокъ его якийсь люди некоторые *на отчизну нашу спольную, неделенную* (sic). Я постерегаючи, водлугъ права, яко опекунъ прирожоный, того именья бороню и боронить буду до възросту летъ дѣтинныхъ брати моее рожоное. И с тымъ се, вшм панове сонъдови, оповедаю, заховуючы себе все поступьки правные вцале. И просилъ насъ зато, абы то е оповеданье его было до книгъ земьскихъ Витебскихъ записано. Што есть записано.

По оп. кн. № об. 35, № ч. 35, л. 187.

Рѣшеніе Витебскаго градскаго суда по жалобѣ землевладѣлицы Марьи Превальской на пасынковъ своихъ, Федора и

Богдана Превалскихъ, а), за вытѣсненіе ея съ дѣтьми изъ наслѣдственнаго имѣнія Тумищовичъ и проч. 1598 г. Мая 26.

Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча пять сотъ деветьдесятъ осмого, мѣца Мая двадцать шестого дня.

На рокохъ судовыхъ земьскихъ, о святее косьтѣла римского, водлугъ порадку статutowого судовъне отпра-вующихъ, на местцу звыклѣмъ, в замку гдрьскомъ, передо мною, Балцеромъ Богдановичомъ Староселскимъ, судьей, Григоремъ Костанътыновичомъ Косовымъ, под-судкомъ, а Андреемъ Ярошевичомъ Осиповскимъ, писа-ромъ, врадниками его млети гдрьскими судовыми земь-скими воеводства Витебского, постановившисе очевисто у суду, земянка гдрьская воеводства Витебского, пани Карнилова *Превальская*, Марья Митковъна, оповедала и покладала выпишь кгородскій Витебскій, декретъ врадни-ковъ кгородскихъ Витебскихъ, небощика пана Миколая Деражиньского, наместника, пана Ивана Гутора, судьи, и тежъ писара кгородского, небощыка Кузминьского Ива-новича, всказу судовъ ихъ, за позвомъ на пасынъкохъ ее, земянохъ гдрьскихъ воеводства Витебского, на Фе-дору а Богдану Корниловичохъ *Превалскихъ*, ста копъ деветидесятъ и шести копъ кгрошей тридцати осми Ли-товъскихъ, за выбитѣ кгвалтовное зъ спокойного дер-жанья тое пани Карниловое *Превалское* з ыменья ее *Тумищовского*, лежачого у воеводстве Витебскомъ, такъ тежъ и за вѣзятѣ у везенъе двухъ сыновъ ее, Васка, Лаврина Корниловичовъ *Превалскихъ*, и дочъку ее, Крыс-тыну Корниловну, такъже и за побранъе маетностей ее у дому *Тумищовскомъ*; што все ширей, меновите на томъ выпишу кгородскомъ декрете врадовомъ описано и доло-жено есть. Якожъ, тотъ выпишь свой кгородскій покла-

а) См. выше, док. № 119.

даючи передъ нами, у суду, просила тая пани Корни-лова *Превальская*, абы былъ читанъ, а по вычитанью до книгъ справъ судовыхъ земьскихъ Витебскихъ упи-санъ. Которого выпишу мы, врадъ, огледавъши и подо-статъку читаного выслухавъши, за прозьбою ее, роска-зали есмо его до книгъ земьскихъ уписать, и слово отъ слова такъ се в себе маеть: Выпишь с книгъ кгрод-скихъ замъку гдрьского воеводства Витебского. Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча пять сотъ деветьдесятъ пятого, мѣца Мая двадцатого дня, у Пятницу. На ро-кохъ кгородскихъ маевыхъ, теперъ припалыхъ и водлугъ права и статуту отъправованныхъ в замъку гдрьскомъ Витебскомъ, передъ нами, Миколоемъ Яновичомъ Дера-жиньскимъ, наместникомъ, Иваномъ Григоревичомъ Гу-торомъ, судею, а Кузминскимъ Ивановичомъ, писаромъ, врадниками, на судъ кгородскій Витебскій высланными отъ вельможного пана его млети пана Миколая Павло-вича Сапеги, воеводы Витебского, старосты Велижъского, державъцы Суражского, пана нашего мстивого, постано-вившисе у суду, земянка гдрьская воеводства Витеб-ского, пани Корнилова *Превальская*, Марья Митьковна, за троимъ воланъемъ, на дню четвертомъ Мая, черезъ умоцованого своего, земенина гдрьского воеводства Ви-тебского, пана Яна Балцеровила Городенского, доведши, водлугъ права, року и позву в жалобе своей, просила, абы былъ позовъ читанъ. Мы, врадъ, велели есмо по-зовъ читать, который такъ се в себе маеть: Отъ Мико-лая Павловича Сапеги, воеводы Витебского старосты Велижского, державцы Суражского, земянамъ гдрьскимъ воеводства Витебского, Федору а Богдану Корнилови-чомъ *Превалскимъ*. Жаловала на васъ у суду моего кгородского Витебского земянка гдрьская воеводства Ви-ского *Карнилова Онисковича Превальская*, Марья Мить-ковна, о томъ, ижъ дей, року теперъ идучого, тисеча

пятсотъ деветидесятъ пятого, меца Генъваря двадцать третего дня, вы дей, Федоре а Богдане Корниловичи *Превалские*, маючи при себе помочниками своими приятелей своихъ, Юря Захарчынського а Илю Чаплича, наехавши дей мощно, кгвалтомъ на именье ее, лежащее у воеводстве Витебскомъ, называемое *Тумищовичи*, там же дей с того имени ее и з дому *Тумищовского* кгвалтовне а упорне з спокойного держанья выбили и ее выгнали, и детей ее, сыновъ двухъ, Васка и Лаврына Корниловичовъ *Превалскихъ*, и дочку дей ее, Крестыну Корниловну, братьей и сестру свою, въ везенье взявши, и теперь дей у себе держите, а маетность дей ее, лежащую и рухомую, всю отъ мала и до велика, а то есть, меновите взяли дей осте в томъ дому, в клетехъ и въ стайняхъ, футъро медвеже, лошаины, скитертей десять, коровай сала, латарня железа белого, лыхътары меденыхъ два, сунъдукъ з речми рухомыми, *ручгничка* пята-шя, *шабгля* простая, *седло* демидъ, кварта цынованая, талерка цынованая, лаханка меденая, оловеникъ меденый, цынованный, опонове две меденыхъ, янъдови меденыхъ две, коць медведно одинъ, перины узголовьи три болшихъ, подушки две малыхъ, колдра одна, жу-панъ сукна муравского шарий, илну петковъ десеть, скура яловичья, боранъихъ скуръ три, *коне почтовыхъ* две, коровъ дойныхъ четыре, подтелекъ одинъ, овецъ пятеро, свиней шестеро, жита четвертей тридцать, пшеницы четвертей три, ечменю четвертей двадцать, овса четвертей сорокъ, гречыхи четвертей дванадцать, куровъ двадцать семеро, четвертей семени илняного семъ, рунъ волны волоочное, также люди оселые з ихъ маетностями зобрали, имене ее себе зо всимъ тымъ привернули, а ее с того имени, з упокойного держаня выбили и выгнали. В семъ тая землянка грская воеводства Витебского менить отъ васъ великую шкоду и жаль, хочеть о томъ

всемъ з вами у суду моемъ кгородскомъ Витебскомъ мовити и того на васъ правъне доводить. А по прочитанью того позву, умоцованный пани Корниловое *Превалское*, Мари Митьковны, панъ Янъ Балцеровичъ, поведилъ, а што дей сторона моя, пани Корнилова, Марья Митьковна, ведле жалобы, в позве своемъ поменила, ижъ и дочку ее, сположоную з небощикомъ Корниломъ *Превальскимъ*, Крестыну Корниловну *Превальскою*, тая братья ее, Федоръ а Богданъ Корниловичы *Превальские*, у везенье взяли, теды дей дочъце мужа своего, Корнила *Превальского*, водлугъ статуту права посполитого на везки брати не буду, кгдажъ дей, по заложенью позву, они мне, помененные *Превальские*, тую дочку мою, панну Христыну *Превальскую*, черезъ приятелку мою, мне отъдали, которую дей вжо в себе маю, одно дей хотечы права своего у суду вашей милости кгородского Витебского на року припаломъ поспирать, в той жалобе, за позвомъ своимъ, с тыми паны Корниловичы *Превальскими*, дня есгоднешънего, на дате вышей помененого, пилность, станье свое чыню; нежли дей тые панове *Превальские* за тымъ позвомъ передъ вашностью не становятся, пилности не чынять и о себе ведомости вашности, враду, и мне, стороне, не дали, просила, черезъ пана Яна Балцеровича, умоцованого своего, насъ, суду, абыхмо ее заховали ведлугъ артыкулу шестнадцатого и сорокъ второго, розделу четвертого, а тыхъ *Превальскихъ* у нестанномъ здали. Мы, врадъ, заховуючы сторону поводовую водлугъ артыкуловъ, отъ нее поданныхъ, здали есмо Федора а Богдана Карниловичовъ *Превальскихъ* нестанными. По которомъ зданью нашомъ за несталыхъ тыхъ *Превальскихъ* Федора а Богдана, умоцованный тое пани Корниловое *Превальское* Мари Митьковны, панъ Янъ Балцеровичъ, просилъ, абы сторона его жалобливая, пани Корнилова

Превальская Маря Митковна, ведлугъ позву и жалобы своею, была припущона ку доводу держанья своего имения в *Тумищовичохъ*, лежакого в воеводстве Витебскомъ, ведлугъ артыкулу деветъ десять второго, у разделе четвертомъ описаного. Мы, врадъ, за домовеньемъ умоцованого пани Корнилово *Превальское Марины* Митьковны, пана Яна Бальцеровича, заховуючы сторону его, жалобливую, ведлугъ права посполитого, артыкулу деветъ десять второго, з разделу четвертого, намъ, вряду, отъ стороны жалобливое поданого, заховали и припустили есмо пани Корниловую, в той жалобе ее, ведлугъ позъву, ку доводу. Якожъ пани Корнилова *Марина* Митьковна передъ нами, врядомъ кгородскимъ Витебскимъ, напродъ по доводе позву и року, за ними слущне припалого, на оповеданье яко се ей, помененой Корниловой *Превальской Марине* Митьковне, ведлугъ позву жалобы ее, передъ нами, врядомъ, показаного и чытаного, сталъ кгвалтъ, выбите с покойного держанья, з двора и имения ее, лежакого у воеводстве Витебскомъ, в селе *Тумищовскомъ*, ставила доводъ подданого земнина гдрьского и писаря кгородского Витебского, пана Кузминского Ивановича, имения его млети Тумищовского, Хилимона Кузминича, а конюшковъ замьку гдрьского Витебского, ро . . . села Тумищовичъ, меновите Сидора Марковича а Охрема Юшковича, а на держанье двора и имения своего в селе Тумищовичахъ ставила доводъ мешанъ гдрьскихъ поселскихъ Витебскихъ, меновите Михалка Андроноовского, Степана Арестовича Шульку, Овсева Арестовича, Овѣдокея Ивашковича, а в месте Витебскомъ мешкаючого мешанина Василя Матвеевича Волзина, а за ними Ахрема Арестовича а Тешка Юшковича, конюшковъ. А при темъ доводе передъ нами, врядомъ, тая пани Корнилова *Превальская Маря* Митьковна покладала выписъ с книгъ кгородскихъ Ви-

тебскихъ, писанный подъ датою року тисеча пятсотъ деветъ десять пятого месеца Генваря двадцать девятого дня, жалобы а оповеданья своего на вряде кгородскомъ Витебскомъ, яко се тое выбите с покойного держанья, кгвалтъ и в забраню маетьности в ыменью и дворе ее имения Тумищовского, лежакого у воеводстве Витебскомъ, шкоды стали. При томъ выписе покладала листъ добровольный записъ, ей, помененой Мари Митьковны Корнилово *Превальское*, данный отъ малъжонка ее, небожчыка Карнила *Превальского*, на дворъ *Тумищовский* и всю пашню дворную на сорокъ копъ грошей Литовскихъ, яко то естъ меновите на томъ листе описано и поменено, писанный подъ датою року тисеча пятсотъ осемъдесятъ осмого, месеца Февраля четвертого дня, подъ петъма печатъми и с подписомъ рукъ Стефана Стефановича Лускины, Семена Савлука, войта Витебского, Сипька Иевлевича Занка Волъка, признанья ее на вряде кгородскомъ Витебскомъ того листу передъ наместникомъ бывшимъ воеводства Витебского, его милостью княземъ Анѣдреемъ Ивановичомъ, Жылинскимъ. Покладала передъ нами выписъ с книгъ кгородскихъ Витебскихъ, писанный лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча пятсотъ осемъдесятъ осмого, месеца Февраля семого дня, а перенесенья того выпису кгородского Витебского. Покладала передъ нами, врядомъ, выписъ съ книгъ справъ судовыхъ земьскихъ воеводства Витебского, подъ тремя печатъми, писанный на рокохъ судовыхъ земскихъ трошчкихъ, подъ датою року тисеча пять сотъ осемъдесятъ девятого месеца Июня второго дня. А ку тому, на остатку, покладала видымусъ с книгъ кгородскихъ Витебскихъ, писанный подъ датою року тисеча пять сотъ деветъ десять пятого, месеца Генваря тридцатого дня, в которомъ видимусе оповеданья ихъ, помененныхъ *Превальскихъ*, Федора а Богдана Карниловичовъ, такъ пи-

шетъ, якобы имъ сама пани Карниловая мела тоѣ
именѣе в селе Тумишовичахъ добровольне не посту-
пить. При которомъ доводе такъ людми, яко и листов-
номъ, помененая пани Карниловая Превальская Марья
Митьковна ведлугъ оповеданья жалобы своеѣ на кгвалт-
товномъ выбитью с покойного держанья, з двора своего
Тумишовского и шкодахъ, в позве еѣ помененыхъ, до
присеги се взяла, домовляючысе того, черезъ умоцова-
ного своего, пана Яна Бальцеровича, ижъ кгда тую
присегу выконаетъ, абы еѣ тотъ дворъ еѣ Тумишовский
былъ присужонъ и в держанье поданъ, а за кгвалтъ и вы-
битье с покойною держанья, з двора еѣ Тумишовского,
ведлугъ артыкулу деветдесять второго, з разьделу четъ-
вертого, двадцать копъ грошей, а за взятье у везенье
двухъ сыновъ еѣ, Василья и Гаврила Карниловичовъ
Превальскихъ, ведлугъ артыкулу двадцать осмого, у
розделе одинадцатомъ описаного, намъ, в раду, отъ сто-
роны жалобливое поданого, на Федоре и Богдане Кар-
ниловичохъ Превальскихъ осмъдесять копъ грошей
всказано было, а дочце своеѣ, в позве помененоѣ, Кри-
стыне Карниловне Превальской, на везъки, за взятье
увезенье, на помененыхъ Превальскихъ доходить тая
пани Карниловая Превальская Марья Митькевна сама
не хотела, одно притомъ за шкоды, в позве своемъ по-
мененые, черезъ умоцованого своего, пана Яна Бальце-
ровича, просила, абыхмо еѣ совито за тые шкоды на
Федору и Богдану Превальскихъ всказъ свой судовый,
в радовой учинили. Про то, мы, в радъ, в той справе
пани Карниловое *Анесимовича* Превальское с пасынками
ее, паномъ Федоромъ а Богданомъ Карниловичы
Превальскими узънали есмо, ижъ тые нанове Карнило-
вичы, будучы о выбитье з упокойного держанья з ыменья
и двора Тумишовичъ, такъ же и о взятье у везенье
двухъ сыновъ тоѣ Карниловое, на име Васъка а Лавъ-

рина Карниловичовъ и о забранье маетъности еѣ ру-
хомое у томъ дворе отъ тоѣ пани мачохи своеѣ при-
позвани, сами се ку праву не становили, а ни о собе
жадное ведомости намъ, суду, и стороне своеѣ против-
ной не учынили, а пани Карниловая с покойного дер-
жанья своего того двора еѣ, отъ мужа еѣ зошлого, Кор-
нила Превальского у суме пенезей еѣ записаного, такъ
же и выбитья с того двора правомъ на писме и черезъ
светьки слушне довела и показала и на томъ выбитью,
такъ же и на шкодахъ своихъ до присеги се сама бра-
ла, мы, в радъ, за показаньемъ такового доводу листов-
ного, всказали есмо, абы тая пани Карниловая Преваль-
ская Марья Митьковна на томъ выбитью кгвалтовномъ
и побранью детей и шкодахъ еѣ при томъ доводе сво-
емъ сама присегнула, которой присязе рокъ день трет-
тий зложили есьмо; а кгда присягнетъ, теды, водлугъ
артыкулу деветдесять второго, всказали и присудили
есмо тотъ дворъ Тумишовский засе в моцъ, в даржанье
и спокойное ужыванье зо всимъ такъ, яко она передъ-
тымъ тотъ дворъ, за записомъ, отъ мужа еѣ данымъ,
держала и ужывала, абы еѣ былъ поданъ; а за взятье
у везенье двухъ сыновъ еѣ, Васка и Гаврила Карнило-
вичовъ, водлугъ артыкулу двадцать осмого, у розделе
одинадцатомъ описаного, намъ, в раду, отъ стороны по-
даного, на Федоре а Богдане Карниловичохъ осмъде-
сять копъ грошей, ктому за кгвалтъ, двадцать копъ
грошей всказали есмо, а за шкоды, у тымъ дворе по-
чыненые, на позве помененые, совито присудили есмо,
сумою пораховавшы деветдесять копъ грошей и гро-
шей тридцать осмъ, звышъ помененая; которая тая вся
сума пенязей отъ насъ, в раду, всказаная, маеть быть
той пани Карниловой отправлена, порядкомъ права по-
сполитого на маетности тыхъ пановъ Федора и Богдана
Карниловичовъ *Превальскихъ*, такъ лажачомъ, яко и

рухомомъ, а въ недостатку маенности ихъ всякое и на самыхъ особохъ ихъ. А кгда рокъ той присяги и день третій припалъ, пани Корнилова Превальская передъ нами, урядомъ, маючи у себе роту, с подписью руки писарское, при возномъ Михалъ Добреецкомъ и при сторонѣ двухъ шляхтицовъ, присегу такъ на кгвалтовномъ выбитю з упокойного держанья, с того двора Тумишовского, яко на шкодахъ и на побранью з домоу детей ее, выконала и ее учинила; по которой присязе ее, такъ той дворъ Тумишовский, яко за кгвалтъ и за шкоды и за побранье детей ее, звышъ помененыхъ, до везенья, всказали есмо всей сумою на тыхъ пановъ Корниловичохъ той пани Карниловой *Онисимовича* сто копъ деветъ десять шесть копъ грошей и тридцать осмъ грошей. Которая справа, для памети, до книгъ кгородскихъ Витебскихъ записано есть; с которого записанья и сесъ выписъ с книгъ, подъ печатми нашими врядовыми, пани Корнилова *Онисковича* Превальская Марья Митьковна себе взяла. Писанъ у Витебску. У того выпису кгородского Витебского печатей три положонныхъ, а подписъ руки писара кгородского подписано есть тыми словы: Кузминский Ивановичъ, писаръ кгородский Витебский. Которое оповеданье пани Корниловое Превальское, такъ же и тотъ выписъ кгородски Витебски есть до книгъ справъ судовыхъ земскихъ Витебскихъ записано, а по записанью и сесъ выписъ с книгъ, подъ печатми нашими судейскими ей же, пани Корниловой Превальской Марьи Митьковне, есть выданъ. Писанъ у Витебску.

По оп. кн. № об. 35, № ч. 35, л. 179—182.

122.

Закладная, данная землевладельцами Марьею, сыномъ ея Гаврииломъ и женою послѣдвяго Анною Превальскими а) нѣ-
которымъ коннымъ мѣщанамъ на земли свои въ Стайкахъ и
Княжчинѣ. 1623 г. Юня 16.

Року 47ххг, мѣца Юня шестнадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы, евяте римскомъ, припалыхъ и порадкомъ права посполитого, судовне, у Витебску отправуючыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судьбою, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Львомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившысе очевисто у суду, земяне гдрѣские воеводства Витебского, пани Марья Митьковна Корнилова Превальская и сынъ ее, Кгабриель Корниловичъ Превальский, и малжонка Кгабриеля Превальского, Ганна Гезеушовна, покладали листъ свой добровольный, зоставный записъ, мещаномъ грскимъ места Витебского, Максиму Радивоновичу, Степану Ивановичу а Богдану Степановичу Шули, Овдокею Охремовичу Шули, а Гавриле Карповичу и Василю Остаповичу, Тумишовляномъ, данный, на речъ, в томъ листе помененую. Который тотъ листъ, передъ нами положывшы, устне признавшы, просили, абы былъ до книгъ земскихъ Витебскихъ уписанъ.

а) См. выше, док. № 119. — Въ купчей, данной землевладельцемъ Станиславомъ и женою его Варварою урожд. Ростокъ Свѣнцицкими землевладельцу Кузминскому Ивановичу Будогоскому на двѣ службы земли въ селѣ Тумишовичахъ, говорится, и. пр., что земля эта находилась въ смежности съ землею казацкаго ротмистра Корнилы Онисимовича Превальскаго (вн. Вит. зем. суда, № 32, док. подъ 2 Окт. 1592 г.). А казаками здѣсь назывались Витебскіе конные мѣщане, которые, въ случаѣ войны, входили въ составъ конницы, подъ командою своихъ ротмистровъ. И Корнилы Превальскій, очевидно, принадлежалъ къ тѣмъ же коннымъ мѣщанамъ, или казакамъ; проживавшимъ, м. п., и въ селѣ Тумишовичахъ; дослужился, какъ извѣстно, званія ротмистра и первый изъ своего рода получилъ шляхетство.

Который, уписуючы слово в слово, такъ се в себе ма-
етъ: Я, Марья Митьковна Корнилова Превалская, и я,
Кгабриель Корниловичъ Превалский, и я, Ганна Гезе-
ушовна, малжонка преречоного пана Кгабриеля Превал-
ского, земае грские воеводства Витебского, чынимъ яв-
но и сознаваемъ сами на себе симъ нашимъ листомъ
сполнымъ, доброволнымъ записомъ zostавнымъ, ижъ
взяли и позычили есмо сполечне, вси три насъ особы
за одинъ человекъ, грошей готовыхъ . . . пенезей де-
ветъ десять копъ грошей личбы Литовскихъ, а грошъ
по десети пенезей белыхъ (или цѣлыхъ), у мещанъ
грскихъ конныхъ поселскихъ Витебскихъ у Максима
Родивоновича, у Степана Ивановича а у Богдана Степа-
новича Шули, у в Авѣдокея Охремовича Шуля а у
Гаврила Карповича и Василя Остаповича, *Тумищовскихъ*.
В которой той суми пенезей, у девети десяти копахъ
крошей Литовскихъ, до рукъ нашихъ сполно взятыхъ,
зоставили есмо землю свою власную, *вечыстую, ойчыстую*,
два округи, в Стайкахъ, межы кгрунтовъ небощика Куз-
минского Будогоского Стаецкими про . . . мыхъ у Кнеж-
чыне, штосмо мели в Стайкахъ, всю земљу за ручьемъ
Скалевиномъ а . . . папаромъ, за дорогою Коптеевскою,
по правой стороне идучы к Гатушкомъ, у воеводстве
Витебскомъ лежащие, никому ни в чомъ не пенные и ни
в якой суме первой сего не заведенные, з кгрунтами,
землями оремыми и неоремыми, з моложами, насыпами,
зарослями, старинами, пущами, борами, гатми, дуброва-
ми, мохами, болотами, з деревомъ бортнымъ, с пчолами,
облогами и сеножатыми . . . борками, з ловеньемъ вся-
кого зверу и пташыного, речками и ручьями и пото-
чынами, с хмели и хмелищами и з сажавками, ставы,
ставищами и ловеньемъ рыбъ в нихъ, зо всякими кгрун-
тами и ихъ пожитками и уходами, здавна до нихъ при-
належащими, округомъ уздоймомъ, не zostавуючы а ни

уимуючы сами на себе, на дети, потомки, кривные, пры-
атели наши с тое земли Стаецкое, в Кнежыне лежащее,
на десеть годъ, по себе идучыхъ, отъ даты сего листу
нашого zostавного, ниже помененое, почоншы отъ Свя-
та фалебного Великодняго, *Руского*. Которую то суму
пенезей деветъ десять копъ грошей Литовскихъ маемъ
и повинны будемъ мы, вси три особы, вышей помене-
ные, тымъ мещаномъ Тумищовскимъ отдать и заплатить,
такъ тежъ монетою великого князства Литовского,
на рокъ и день певный, на Великодень *Свята Рус-*
ского. А мають они, особы, мещане вышъ поме-
ненные, всю спольне, тые обадва круги, zostаву
нашу, в Стайкахъ у Кнежчыне лежащую, у воевод-
стве Витебскомъ будучыхъ, сами на себе, малжонки
и дети, и потомки ихъ спокойне держати и всякие по-
житки, водлугъ воли и уподобаня своего, себе привло-
щать и уживать. В которую тую zostаву у во всю, ани
в которую часть с тыхъ круговъ обудвухъ кгрунтовъ
Стаецкихъ приналежащихъ, ажъ до отданья . . . де-
ти десять копъ грошей, мы сами особами нашими, де-
ти и потомки наши, з б . . . нихъ и повиноватыхъ
нашихъ уступоваться, выймовать и жадное переказы
. . . кгрунте zostавномъ нашомъ чынечы, не маемъ,
подъ зарукою девети десять копъ . . . А еслибы мы
сами, дети, потомки наши, любъ то сами черезъ себе,
або черезъ кривныхъ, повинныхъ своихъ, у кгрунты
Стаецкие, у тую zostаву нашу уступовали, або ли и о
тую zostаву нашу позывали и якую бы одноколвекъ
шкод . . . нити и трудность задавали и албо хтожъ кол-
векъ на тую землю Стаецкую в Кнежцы, за ручьемъ
Сколевиномъ и за дорогою Коптевичскою, отъ насъ зо-
ставное, мещаномъ поданое, сего листу нашего з пра-
вомъ, албо зъ записами якими колвекъ з першо . . .
отозвалсе и показовалъ, тогды таковыя справы, яко не-
XXI.

правные, жадное и никоторое у кожного суду и права мети не мають и мочы не будутъ, а где бы . . . вер-ху поменены, который бы одноколвекъ и артыкулъ в семъ листу нашомъ, вышей . . . ны нарушыли и в чемъ спротивили, албо преномнивши который пара . . . шкоды, пореказы чынить и трудность имъ, мещаномъ *Тумищовскимъ*, в держанью . . . округовъ двухъ земли задавать бы мели, тоды мы сами и кождый . . . албоо заруки тымъ мещаномъ *Тумищовскимъ*, або держачому отъ нихъ . . . Литовскихъ платить подлежаемъ и повинни будемъ. Ку тому . . . речные слова, кромъ доводу правного и присеги телесное нагородити и за все . . . маемъ. О которую заруку даемъ волность симъ листомъ нашимъ себе позвать, которое . . . и олного до суду земского, кгородского и головного трибунального, которымъ колвекъ . . . рокомъ неправнымъ, завитымъ, наикоротшымъ; а мы, будучы позваны, ставшы . . . не буречы ничымъ року и позву, подъ зарукою девети десять конами грошей . . . заразомъ усправедливитьсе маемъ и повинни будемъ. А кгда похочемъ тую землю оставную *Стаецкую* у *Кнежщине*, вышъ помененую, у нихъ окуповать, маемъ и повинни будемъ листомъ правнымъ обвестить за двенадцать недель окупну, а если бысмо на тотъ рокъ и день, вышъ помененый, тое zostавы наше в *Стайкохъ*, тыхъ обудвухъ округовъ земли *Стаецкое*, не окупили и тое сумы пенезей деветидесятъ копъ грошей не отдали на тотъ рокъ и день, вышъ помененый, тогды, по томъ дню и року, вышъ помененымъ, волни и моцни будутъ вышей менованные мещане *Тумищовские*, сами особами своими з малжонками, з деттьми и потомками своими тую zostаву нашу, менованую, землю у *Стайкахъ*, обадва округи *Стаецкие*, со всимъ якосе вышей поменило, до другихъ . . . летъ и до такового дня и року мають спокойне

держити и всякихъ пожит . . . а потомъ рокъ одъ року по десети годъ, сполно по себе идучыхъ, мають держати . . . будетъ и до одданья тое сумы пенезей тымъ мещаномъ *Тумищовскимъ* . . . полного заплаченья девети десять копъ грошей одъ насъ тое zostавы ужывати . . . кихъ пожитковъ и тымъ же правомъ . . . потребы имъ сумы пенезей . . . а мы сами и потомки наши передъ роками . . . роковъ не можемъ мочы и куповать на самый тотъ рокъ и день, вышъ помененый, подъ тою жъ зарукой, вышъ помененою, и нагороженьемъ шкодъ, голомъ словомъ менованымъ, а по заплац . . . предъсе тая zostава наша *Стаецкая* у *Кнежщине* и сесь листъ нашъ у кожного суду и права за правный и слупный и за моцный почитанъ и примованъ быти маеть, ни в чомъ его не нарушаючи, ажъ до одданья суполное тое сумы пенезей на самый тотъ рокъ и день, вышей помененый. И на то я, *Марья Митьковна Корнилова Превалская*, и я, *Кабриель Корниловичъ Превалский*, и я, *Ганна Гезеушовна*, преречоного малжонка, помененого пана *Кабриеля Превальского*, дали оемо мещаномъ *Тумищевскимъ*, особамъ шестимъ, вышей помененымъ, сесь нашъ листъ доброволный, zostавный записъ, подъ печатми нашими власными. А при томъ были и того добре будучы зведомы, за устною и очевистою прозбою нашою, до сего доброволного, вызнаного, zostавного листу нашего печати приложили . . . и руками власными подписать рачыли земяне господарские воеводства *Витебского*, ихъ млеть пана *Миколая Нашъковского*, пана *Крышътофа Бувича* а пана *Конъдрата Гезеуша*. Ихъ млети, за прозбою нашою сполечною, печати прыложывъшы, и руками своими на семъ листе нашомъ подписать рачыли. Писанъ у *Витебску*, року *4400*, мсца *Апрела* *1* дня. У того листу прыложонныхъ печатий чотыри, а подпись рукъ подписано есть

тыми словами: Клабриель Превалский. Прошоныи печетаръ особъ, в семъ листе мененыхъ, печать приложилъ и руку подписалъ Миколай Нашъковский, власная рука. Очевисто прошоныи печетаръ одъ особъ, в семъ листе менованыхъ, Крыштофъ Буевичъ, енераль его кр. млсти воеводства Витебского, власною рукою. *Ustnie prozpony pieczętarz Kondrat Hezeusz, pieczęć przyłożył u rękę podpisał.*—Выписъ выданъ мещаномъ Тумищовъскимъ поселскимъ.

По оп. кн. № об. 43, № ч. 43, л. 106—107.

123.

Раздѣлъ какимъ-то Михайломъ имѣній своихъ, сост. въ Витебскомъ воеводствѣ, между сыновьями своими, Герасимомъ и Ѳеодоромъ, произведенный въ присутствіи Витеб. намѣстника, кор. маршала Ивана Ходковича а), при князьяхъ, боярахъ и мѣщанахъ. 1623 г. Іюня 19.

Року тисеча шесть сотъ двадцать третего, мсца Іюня деветнадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы, святе Рымъскомъ, прыпалыхъ и судовне на местцу звыкомъ, то есть, у Витебску, отъ . . . ми Крыштофомъ Храповицкимъ. столникомъ воеводства Витебского, на местцу его млсти пана Самуеля . . . земского Витебского, засажонимъ, Яномъ Дермонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, Львомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками земскими вое-

а) Этотъ Иванъ Ходковичъ, очев., тотъ самый, который значится въ числѣ Витебскихъ воеводъ подъ именемъ *Яна Ходкевича*.—Витеб. Стар. изд. А. Сапунова, Т. I, стр. 550. Замѣч., что какъ Ходковичъ, такъ и прочія, упом. въ этомъ док-лици, судя по ихъ чисто православнымъ именамъ, еще не успѣли въ то время облатиниться и ополячиться.

водства Витебского, постановившысе очевисто, его милость панъ Самуель Староселский, судья земский Витебский, покладалъ, ку актыкованью и вписанью до книгъ земскихъ Витебскихъ, листъ делчый, славное па-мети, его милости пана *Ивашка Ходковича*, маршалка его кр. мл., намесника Витебского, на именья отчистое Мяделено и инъшие меатности, у воеводстве Витебскомъ лежащие; который передъ нами положившы и до книгъ актыковавшы, просилъ, абы былъ до книгъ земскихъ Витебскихъ вписанъ. Мы, судъ, оногo листу огледавшы и чытаного выслухавшы, казали есмо до книгъ вписать; который, вписуючы слово в слово, такъ се в себе маеть: Писанъ въ Витебъску, Генъваря девятый день, инъдиктъ шостый. Я, панъ Ивашко Ходковичъ, маршалекъ королевъ, намесникъ Витебский; пры томъ были князи и бояре Витебские, былъ князь Грыгорей Бабичъ, а бояръ Витебскихъ панъ Василей Микулинъ, а панъ Ивашъко Олферовичъ, Ивашъко Хашъковичъ, Ивашъко Илиничъ, конюшый Витебский, а Митко Мостычичъ, а Федко Немировичъ, мещанъ Витебскихъ Федко Пенковъ, Грыдко Крупеничъ (или Крупенинъ) сынъ. Прыехалъ на гдръ-ский городъ панъ Михайло и ровновалъ детемъ своимъ именья, пане Герасиму а Федку, а мы пры томъ были. Герасиму достался дворъ Терешешово отъ Полоцкого рубежа, а Хвостово, а в Мяделянахъ пашня, а Степанъково, а Пашъково; а Федку досталось Михайловъ-ский дворъ, близко города, а у Поддуби отчина вся, а Петрашово на Летцы, а Грыгорево за Двиною и с пашнею и з бортною землею, а человека бортъника Ходотца, того чоловека Герасимъ ему далъ доброволне надвышей дѣлу, а того чоловека Федку посадити на своей земли; а такежъ себе, по своей доброй воли, вымовили себе со obu сторонъ рубежъ по Пошевеницу, Герасиму не бывать за Шевеницу у Федково, а Федкови не усту-

поватись в Герасимово, объ ту сторону Шевеницы, а за Двиною по Грыгорево тамъ мають сами себе рубежъ учынити. А отецъ што собе вымимокъ взялъ в людехъ и в челяди и дворъ, што нашихъ, реклъ имъ по своему животе обема на полы. А еще Герасимъ в Лесковичохъ люди и бортьная земья пашьная, то все к Терешову, к тому же двору. А такъ собе замовили межи себе передъ нами и передъ отцомъ своимъ: коли Герасимъ будетъ взрушати потомъ тую речъ, што собе теперь вконали, тогда маеть Федку заплатити двадцать рублевъ, а коли Федко учынати будетъ тую речъ, ино, Герасиму заплатившы двадцать рублевъ, того ищы себе. У томъ листу его мл. печать великая притиснена есть. Который листъ, за покладанемъ и прозбою его мл. пана суди земского Витебского, до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ. Wypis wydany.

По оп. кн. № об. 43, № ч. 43, л. 123.

124.

Подтвердительная привилегія кор. Александра, данная согласно грамотѣ князя Свидригайла, Витеб. боярамъ Федору Михайловичу и Ивану Герасимовичу на имѣнія. 1623 г. Іюня 19.

Року тисеча шесть сотъ двадцать третего, мѣца Іюня деветнадцатого дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы припалыхъ и судовне в Витебскѣ отправляемыхъ, передъ нами, Криштофомъ Храповицкимъ, столникомъ воеводства Витебского, на местцу его млсти пна Самуеля Староселского, суди земского Витебского, засажеными, Яномъ Дермонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, и Лвомъ Гуркомъ,

писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившысе очевисто у суду, его млсть панъ Самуель Староселский, судя земский Витебский, покладалъ, ку атыкованью и вписанью до книгъ земскихъ Витебскихъ, привилей светобливое памети короля его млсти Александра. Который тотъ привилей передъ нами положившы и до книгъ актыковавши, просилъ, абы былъ до книгъ земскихъ Витебскихъ уписанъ; который такъ се в собе маеть: Александръ, Божю млстю великий князь Литовский, Русский, Жомойдский и иныхъ. Били намъ чоломъ бояре Витебский, на имя Федко Михайловичъ а Ивашко Герасимовичъ з братею своею и клали передъ нами листъ великого князя Швитригайла, што же великий князь Швитригайло далъ за деда ихъ, на име за Михайла, жону а) на имя Александрову Брузггалову, со всеми имени мужа ее и з людьми, со всемъ, по тому, какъ Ортемей Сверко ее держалъ, и те же клали передъ нами листъ отца ншого, короля его млсти, што же король его млсть отсудилъ деду ихъ село, на име Михалово, Черевково, ихъ Мари Дукурновы жоны, и те же били намъ чоломъ о тыхъ селцахъ, на имя Хвостово а Степаниково а Трубино а Нетрешово, а селцо на Городне, и поведали намъ, што же тые вси, вышей писаныи селца дедъ и отцы ихъ держали, и били намъ чоломъ, абыхмо имъ тые села ншымъ листомъ подтвердили. Ино коли за предковъ нашихъ и за насъ дедъ и отцы ихъ и оныи тые, вышей писаныи, селца держали во упокои, и мы имъ вси тые, вышей писаныи селца зъ землями пашными и бортьными, и озерми, и со всемъ, што здавна к тымъ селцамъ прислухало, подтверждаемъ симъ нашимъ листомъ, вечно имъ и ихъ детемъ и на потомъ будущымъ ихъ щадкомъ; а на твердость

а) Замѣч., князь Свидригайло женилъ своихъ бояръ.

того, и печать нашу казали есмо приложить к сему
ншому листу. Писанъ у Вилни, Мая третій день, ин-
диктъ першый. У того привилею его кр. млсти печать
притиснена маестатова и приписано литеры тые слова:
Пр бл мр нш сл пн Лит Хреб. Который тотъ привилей
до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ, с кото-
рыхъ выписъ есть выданъ.

По оп. кн. № об. 43, № ч. 43, л. 127.

125.

Листъ, данный королевскими комиссарами, командирован-
ными въ Витебскъ по дѣлу о убійствѣ Полоцкаго ун. архі-
епископа Іосафата Кунцевича, Витебскому бургомистру Федору
Сухоруку на тотъ предметъ, чтобы онъ, какъ не участвовав-
шій въ этомъ дѣлѣ, не былъ стѣсняемъ въ торговлѣ и прочихъ
занятіяхъ своихъ. 1625 г. Іюня 3.

Року 4^ахъкѣ мѣца Іюня 3 дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы,
святе рымъскомъ прыпалыхъ и порадкомъ права поспо-
литого судовъне у Витебску отправующыхъ, передъ на-
ми, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмон-
томъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Лвомъ Гуркомъ, писа-
ромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витеб-
ского, постановившысе очевисто, мещанинъ гдрский мес-
та Витебского Федоръ Сухорукъ листъ ихъ мсти пановъ
комисаровъ, ему даный . . . очевисто на враде признав-
шы, просилъ, абы до книгъ земскихъ Витебскихъ былъ
уписанъ. Которого листу ихъ млсть пановъ комисаровъ
мы, врадъ, огледавши и читаного выслухавшы, казали
есмо его до книгъ земскихъ уписать, который, уписуючы
слово отъ слова, такъ се в себе маеть: Му, komisarze

od ieo kr. mści do Witepska zesłani, niżej mianowani,
czyniemy wiadomo, yż co był obwiniony z drugimi
mieszczany Witepskiemi Fiedor Suchoruk, burmistrz Wi-
tepski, o zabicie w Bodze wielebnego oycza Jozofata Kun-
cewicza, archiepiskopa Połockiego, yż sie nam wywiódł,
że on nie był przy tem menżobóystwie, y ci, którzy na
probie byli, onego nie powołali, tedy iesli gdzie po ku-
piach y potrzebach swoych poiedzie, aby nie był ni od
kogo hamowany y turbowany. Na co daiemy mu ten
nasz list s pieczęciami y s podpisami własnych ręku
naszych. Pisan u Witepsku, dnia dwudziestego trzeciego
January, roku Pańskiego tysiąc sześć set dwudziestym
czwartym. У того листу ихъ млсти комисарского печат-
тей притисненныхъ тры, а подписъ рукъ ихъ млсти ты-
ми слова: Leo Sapieha, woiewoda Wileński. Chrysztoph
Sokoliński, casztelan Mścislawski. Alexander Corwin Go-
siewski, referętarz y pisarz wielkiego xięstwa Litew-
skiego. Alexander Dadzibog Sapieha, starosta Orszański,
ręką swą. Который тотъ листъ их млсти комисарский,
за устною и очевистою прозбою пана Федора Сухорука,
до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 150.

126.

Духовное завѣщаніе Витебскаго мѣщанина Филона Грома,
православнаго. а) 1625 г. Іюня 3.

Року тисеча шесть сотъ двадцать пятого, мѣца Іюня
треттего дня.

а) Такъ какъ завѣщатель, Громъ, поручаетъ женѣ и пріятелямъ своимъ по-
хоронить его по обряду общей ихъ (нашей) православной вѣры, то отсюда слѣдуетъ,
XXI. 53.

Тестаментъ небошика Филона Грома.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы, святе римскомъ припалыхъ и судовне тутъ в замку Витебскомъ отправующыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Львомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившысе очевисто у суду, земенинъ гдрский воеводства Витебского, панъ Юрей Буевичъ, покладалъ выписъ с книгъ гдрскихъ (гродскихъ?) Витебскихъ з тестаменту небошика Филона Грома; который тотъ выписъ ку перенесеню до книгъ земскихъ Витебскихъ положившы, просилъ, абы до книгъ земскихъ Витебскихъ былъ уписанъ. Который, уписуючы до книгъ слова отъ слова, так се в себе маеть: Выписъ с книгъ справъ в раду гдрского Витебского. Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча шесть сотъ двадцать четвертого, мсца Октебра двадцать второго дня. Передо мною, Филиномъ Осиповскимъ, судею кгродскимъ Витебскимъ, будущимъ отъ велможного пана, его милости пана Миколая Завишы, сурокгатора его кор. мсти Витебского, ставшы очевисто, панъ Симонъ Шкляй а панъ Петръ Осивовичъ, положившы тестаментъ, водлугъ права справлений, небошика Филона Грома, просили, абымъ его, рукою моею вradoвою подписавшы, до книгъ уписать казалъ; которого я, огледавши и подписавшы, казалемъ до книгъ уписать. Который так се в себе маеть: Во Имя Господа Бога всемогущего въ Троицы единого Отца и Сына и Светого Духа. Аминъ. Я, Филонъ Яковлевичъ

что нетолько самъ онъ съ женою, но и родные его, Громы, Клыги, а также пріятели Буевичи и Шкляи, да, очевидно, и прочія лица, твердо еще держали православную вѣру въ самое, притомъ, критическое положеніе послѣдователей ея, особенно въ Витебскѣ, вѣдѣ за убійствомъ ун. архіеп. Кунцевича. — М. пр., интересна торговля Грома, по своей универсальности.

Громъ, мешанинъ гдрский места Витебского, чыню явно симъ тестаментомъ моимъ остаточную волю мою, на немъ ознамую всимъ вообще и каждому зособно, кому бы о немъ ведати приналежало, ижъ я, прысмотревшысе отменности часовъ и вековъ сего света, яко на немъ в небеспечности положонъ есть животъ людскій; прето, каждому з насъ речъ есть годная и барзо потребная, абы, будучы здоровъ, паметаль на часъ смертелный и на то, ижъ одъ продковъ ншыхъ подданы есмо греху и сказе телесной, и ачъколвекъ будучы есми на сесъ часъ отъ Господа Бога, Сотворителя моего, хоробою обложною навежоный и в небеспечности здоровья моего положоный, лечъ предсе еще в добромъ, цаломъ, зупелномъ розуме моемъ и в неусталыхъ смыслахъ моихъ, кромъ вшелякого прымошенья и людское намовы, одно самъ по своей доброй воли, умыслиломъ сесъ тестаментъ мой остаточное воли моее справити, абы по моемъ животе о вбогую маетность мою лежачую и речы рухомые, черезъ мене самого, сполне з малжонкою моею милою, Галеною Юревною Клыжанкою, учтиве набытую, межи братею, близкими кревными и повинными, пріятели моими ниякого зайстя, ростыркоть, звады, непотребного поволоканья до права не было, але лжбы каждый з нихъ, фалечы Господа Бога, с покоемъ мешкаль и на власности своей, кому штоколвекъ з нихъ симъ тестаментомъ моимъ, з ласки моее, одписано и варовано будетъ, переставаль. Въ которомъ, напродъ, душу мою многогрешную в ласку и милосердые Господу Богу, Сотворителеви своему, поручаю и отдаю. а тело земли, одкуль взято есть; которая малжонька моя милая, Юревна Клыжанька, с пріятели моими, водле звычайу веры сторожытное хрестиянское закону нашего Греческого, яко научтивей быть можетъ, поховати маеть. А ижъ я, Филонъ Яковлевичъ Громъ, мешкаючы ужо

презь часть немалый учтиве у стане своемъ малженскомъ с помененою малжонькою моею милою, Галеною Юревною Клыжанкою, хотяжь зъ нею потомства жадного не мель и не маю, по которой дознавши есми ку себе вшедякую зычливость, милость и верное а статечное услуговане ее з нелитованемъ мне, в часть потребности моее, маетности власного внесенья ее в домъ мой, за которые таковыя учтивыя послуги ее, помененое малжонки моее милое, Галены Юревы Клыжанки, нагору жаючи ей то все ласкою и добротью моею, по моемъ животе тую всю помененую маетность мою властную всякую, лежащую и рухомую домовую, што одно колвекъ в дому моемъ позостало, таковымъ, а не инакъшымъ способомъ, розправую, симъ тестаментомъ остаточное воли моее розписую и розражаю, а то есть, меновите: напродъ, дворъ мой властный, отчизный, Громовъскій, стоячий тутъ у месте Витебскомъ, с пляцомъ, съ огородомъ, зо всимъ будованьемъ дворнымъ, в которомъ я самъ мешкалъ, и з дворами и пляцами всими, у месте и в замку гдрскомъ Витебскомъ Вышнемъ и Нижнимъ стоячими, по животе своемъ одписую той малжонце моей милой, Галене Юревне Клыжанце, в которомъ она маеть себе волное мешкане свое мети ажъ до живота своего. А братъ мой рожоный, Тимофей Громъ, также и братанкове мои, не мають ее, малжоньки моее, з оногo дому моего с пляцомъ, з огородомъ и з ыншихъ домовъ ничымъ вытиснати и трудности ей в томъ некоторое задавати ажъ до живота ее; а по смерти тое помененое малжонки моее, теды то все повиннымъ моимъ, то есть, брату моему роженому Тимофею Яковлевичу Грому, и детемъ его, водле права близкости, спасти маеть. А ведъ же она, помененая малжонька моя, зоставшысе в ономъ дому моемъ, по смерти моей, на вдовемъ столцу, естлибы, не хочечы меш-

кать, пошла замужъ, теды ужо с тыхъ всихъ добръ моихъ, ей одъ мене симъ тестаментомъ моимъ записанныхъ, ничего себе не беручы, вонъ выступити маеть. А з стороны крамъ моихъ власныхъ двухъ, стоячихъ въ рынку места Витебского, теды одну краму свою, з нихъ одъ горы, подле крамы Офанаса Клыги стоячую, одписую братанку своему, Волотку Тимофеевичу Грому, вечными часы; а другую краму свою нижнюю, стоячую подле тоежь крамы братанка моего, Володковы, одписую малжоньце моей, Галене Юревне Клыжанце, также вечными часы. А речей моихъ рухомыхъ, начыная сребра, то есть, меновите: лыжокъ серебряныхъ шесть, с которыхъ мають быть брату моему, Тимофею Грому, лыжки серебряныхъ две, а треттью братанку моему, Володку Тимофеевичу Грому, а тры лыжки одписую малжонце моей, Галене Юревне, вечными часы; кубокъ одинъ серебряный, белый, выбияный, тотъ одписую, по моемъ животе, брату моему, Тимофею Грому; чарка серебряная, без рукоести, братанку моему, Володку Грому, а друга чарка серебряная и кубокъ позлотистый, то одписую малжоньце моей, Галене Юревне, вечными часы; меди, котлы два, одинъ великий, пивный, тотъ одписую, по моемъ животе, брату моему, Тимофею Грому, а другой котелъ, менъший, винный, с трубами, тотъ одписую малжоньце моей, Галене Юревне, на вечность; пыну, мисъ великихъ и малыхъ полмисковъ осмъ, талеровъ дванадцать, то маеть малжонька моя с братомъ моимъ, Тимофеемъ, наполь розделивши, и то ужо они в шафуньку своемъ мають мети вечными часы; а шаты мои, фаразы лазуровая, синяя, вилкомъ подшытая, на которой есть кружиковъ серебряныхъ шесть, то одписую брату моему, Тимофею Грому; копенякъ темно зеленый, тотъ одписую братанку моему, Кондрату Федору Офанасовичу, Клызыну сыну, одписую; фаразью мою ла-

зуровую, киромъ подшитую, на которой есть кгузиковъ сребранныхъ шесть, жупанъ бурнатный, поношоный, тотъ одписую братанку моему меншому, Тимофееву сыну. А што есть шатъ, уберу невестего малжонъки моее, такъ же ланцужки сребреные, поясы, корали, серги, чепцы золотые и перстенки, то все маеть зостать пры малжонце моей, яко властность ее, вечными часы; до чого братъ мой, Тимофей Громъ, и сынове его, а братанкове мои, также и нихто з близкихъ кривныхъ, прыятель моихъ, не мають ничего мети вечными часы. Выхованцу и выротку моему, который мне, презъ часъ немалый бавечы в дому моемъ, цнотливе служылъ, Михалку, одписую дванадцать копъ грошей Литовскихъ. А што тежъ маю въ себе поставъ сукна синего, ризского, который тотъ поставъ сукна теща моя, Огафья Юровая Клызина, Богданова жона Вакгонина, из Заречья, прыятельки мои, две сестры, мають межы собою на разные части, колко чого будетъ, разделить. А з стороны обликговъ Алшникова и Андрея и справъ на дворъ Аньдреевъ, хотяжъ они мне есть винъны, лечъ предсе ихъ, з ласки своее, тымъ всимъ дарую вечными часы. А што тежъ зосталь есми виненъ пану Богдану Борисовичу, у месте Виленъскомъ, копъ одинадцать и грошей трыдцать Литовскихъ, то маеть малжонка моя и братъ мой, Тимофей Громъ, заплатить. А што се тежъ дотычетъ речей моихъ и разныхъ купецкихъ, у краме моей будучыхъ, то есть, меновите: напродъ, сукна муравского м . . . го локти чотыры, штука полотна косинского, киру зеленого локтей осмънадцать, киру белого локти чотыры чверти тры, байки простое, чырвоное локъти тры и четверть, сукна кглоцкого, чырвоного тры чверти, мухояру немецкого, шырокого у в остаткахъ, локтей чотырнадцать и полъ, оксамиту чырвоного, гладкого полрефирца туловъ . . . тры безъ полчверти, фалендышу лазурового две трети,

сукна, розцету чверть локтя, петлицъ едwabныхъ, чырвоныхъ тузинъ одинъ, поясовъ белыхъ, ремянныхъ осмънадцать, шыдеру зеленого штучка одна, бомзыну локтей петнадцать, мухояру бурнатного, двунитного штука одна, мухояру венецкого, чырвоного штука одна, мухояру борщового, двунитного штука одна, мухояру чырвоного, простого локти тры безъ чверти, готовыхъ грошей, рыяловыхъ талеровъ двадцать осмъ и полталера, посамановъ чорныхъ, узорочныхъ, окъсамитныхъ локтей деветнадцать, пасамановъ лазуровыхъ, отласовыхъ локтей двадцать осмъ, пасамановъ едwabныхъ з оксамитомъ, узоричныхъ, вузкихъ локтей двадцать деветъ, посамановъ трусочыхъ локтей сто деветнадцать, пончоухъ крданскихъ, музскихъ пары две, рукавицъ вышиваныхъ, летнихъ трои, платенка бурское одна, паперу штука одна и либры тры, гавътакъ листовъ двадцать чотыры, тканокъ полоксамитныхъ, вузкихъ одинадцать, меди бунътовъ петнадцать, устужокъ долгихъ тузиновъ трыдцать, короткихъ тузиновъ пять, пилстей чорныхъ, колначныхъ осмъ, воску чырвоного и зеленого фунъты полтора и чверть, пороху до каламара фунтъ, брозылии тры чверти фунта, иголь великихъ ризскихъ тисечы две, бели кукла одна, иртути полфунта, балтароз жолтого цевки тры, шпилекъ шестнадцать сотъ, галокъ мушкатовыхъ лотовъ деветъ, лотъ квету мушкатового, гребеневъ костеныхъ, великихъ тры, патерокъ дробныхъ, чорныхъ матковъ двадцать, иголь наперныхъ тисечы две, покгулекъ на тры разы, жабокъ едwabныхъ тузиновъ полтора, окуляръ шкляныхъ пары тры, кгузиковъ едwabныхъ, розныхъ тузиновъ двадцать осмъ, гвоздиковъ лотовъ деветдесять два, шефрану лотовъ двадцать пять, едwabю вшеякого лотовъ двадцать осмъ, шпилекъ побеляныхъ деветъ сотъ, струнъ венецкихъ мотковъ шестдесять шесть, зеркаль простыхъ, по пенезей дванадцать, петлицъ тузинъ, шерый, едwabный,

малый, белила полфунта, крайки коразеевое локтей пол-
восма, кралей черныхъ двои, патерокъ мотковъ десеть
тры чверти фунта, шаболтасы два, кгузиковъ шкляныхъ
тузины тры, серы фунты два, шнурка чырвоного, кар-
мазынового, грубого локти полсема, чвечковъ двадцать
попеляныхъ, инберу фунтовъ полпета, кмину фунтовъ
семъ, железа шынъ пятьдесятъ чотыры, розынекъ дроб-
ныхъ фунтовъ шесть, перцу фунтовъ петнадцать, пороху
Виленского фунтовъ полпета, дроту фунтовъ спольно
чотыры, воску сырцу пудовъ полшеста, шнурковъ ла-
зуровыхъ и щелыхъ и чырвоныхъ и блекитныхъ ло-
котъ ровно сто осмъ десять, белки людщины шесть
сотъ. С которыхъ тыхъ всихъ речей моихъ, яко
се въ семъ тестаменте моемъ вышей и нижей по-
менило, отписую, по моемъ животе, малжонце моей, Га-
лене Юревне Клыжанце, половину, а брату моему ро-
жонму, Тимофею Грому, другую половицу; што то все
они мають межы собою справедливѣ, без кривды, напольт
розделивши, каждый з нихъ на своемъ власномъ пере-
ставаючы, в шафунку своемъ, кромъ вшеякого затруд-
нена, маеть и спокойне ужывать вечными часы. Ведже
тую помененую малжонку мою милую, Галену Юревну
Клыжанку, напродь Господу Богу всемогущему, Сотво-
рителеви, в Троицы единому, в ласку и в милосердьѣ
Его светое поручаю, а потомъ тежъ, ужывшы есми в
томъ пилными прозбами своими, черезъ сесь тестаментъ
остаточное воли моее, прыятель моихъ милыхъ, на ме-
не здавна ласковыхъ, ихъ млсть пана Сымона Шкляя
а пана Петра Ивановича, оныхъ покорне, унижене про-
шу и челомъ бью, абы они, успомънившы на захованье
и послуги мое, в часъ потребы, одъ вшеяхъ кривдъ
и прыпадковъ тую помененую малжонку мою милую,
Галену Клыжанку, з ласки своее не опускаючи, боро-
нить рачыли; за што имъ нехай Господь Богъ Самъ з

неба стократною заплаатою и вечною нагородою будетъ.
А хтобы тежъ колвекъ з близкихъ кривныхъ, повин-
ныхъ, прыятель моихъ, будучы такъ упорнымъ, они
тестаментъ остаточное воли моее, водле права справле-
ный, до якое вонтпливости прыводечы, в чомъ же од-
ноколвекъ нарушнти мели, теда таковой кождый з нихъ
о то маеть со мною розсудитсе на страшномъ суде у
прыдномъ веку, передъ Небеснымъ Царемъ, во веки.
Аминъ. И на то все я, Филонъ Громъ, далъ и зоставилъ
есми по собе малжонъце моей милой, Галене Юревне
Клыжанце, сесь тестаментъ остаточное воли моее, подъ
моею властною печатю; а пры справованью и dokonъ-
ченью моемъ сего тестаменту моего были и того все-
го суть добре сведоми люди добрые, за очывистою и
устною прозбою моею, Филоновою, земляне гдрские вое-
водства Витебского, ихъ мсть, панъ Крыштофъ Буе-
вичъ, енераль, панъ Иванъ Жолнеровский, панъ Федоръ
Хашковъский, енераль воеводства Витебского, а панъ
Иванъ Фалтыновичъ, печати прыложывшы, и руки свои
властные до сего моего тестаменту подписать рачыли.
Писанъ у Витебску, року отъ Нароженья Сына Божего
тисеча шесть сотъ двадцать четвертого, мсца Октебра
первого дня. У того тестаменту печатей прытисненыхъ
пять, а подпись рукъ подписано есть тыми словы: оче-
висто будучы прошоный печатаръ отъ пана Филона Гро-
ма, до сего тестаменту его Крыштофъ Буевичъ печать
свою прыложилъ и руку подписалъ. Очевисто и устне
прошоный печантаръ Иванъ Жолнеровский власною ру-
кою. Устне и ечевисто прошоный одъ Филона Грома до
тестаменту его печатаръ Федоръ Хашковский, енераль,
власною рукою. Proszony pieczentarz od Filona Hroma,
do tego testamentu Jan Faltynowicz ręką swą. Который
тотъ тестаментъ спочатку и до конца до книгъ вrado-
выхъ есть вписанъ, с чого и сесь выписъ, подъ печатю

вradoвою, пани Галене Клыжанъце Филоновой Громо-
вой есть выданъ. Писанъ у Витебску. У того выпишу
печать вradoвая приложена одна, а подпись руки под-
писано есть теми словы: Philip Osipowsky, sędzia grod-
zku Witepsky. Который тотъ выпишь, за покладанемъ
и прозбою пана Юря Буевича, до книгъ земскихъ Ви-
тебскихъ есть записано.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 155—159.

127.

Свидѣтельство, данное нѣкоторыми Витебскими купцами
таможеннымъ писарямъ Витебской заставы, евреямъ Юдѣ Яку-
бовичу и Александру Хаимовичу, въ томъ, что послѣдніе ни по
во время отлучки тѣхъ купцовъ съ товарами въ Вильну, ни
возвратъ ихъ съ пути, изъ мѣстечка Бѣшенковичъ, за дур-
ною дорогою, домой, въ Мартѣ 1625 г., никуда изъ Витебска
не выбывали. а) 1625 г. Іюня 10.

Року 4741^{ке} мѣца Іюня десятого дня.

На рекохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы,
свѣте римскомъ, припалыхъ и судовне тутъ в замку Ви-
тебскомъ отправляющихъ, передъ нами, Самуелемъ Ста-
роселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, под-
судкомъ, а Лвомъ Гуркомъ, писаромъ, вradниками су-
довыми земскими воеводства Витебского, постановившые
очевисто у суду, мещане его кор. мсти места Витебского,
ниже в подписахъ рукъ менованные, покладали листъ
свой атестацейны, подъ печатми и с подписами рукъ
своихъ, одъ нихъ Юде Якубовичу и Александру Хаимо-

а) Вѣрно, съ отлучкой этой связанъ былъ важный интересъ таможенныхъ пи-
сарей, если потребовалось подобнаго рода свидѣтельство.

вичу, жыдомъ, на речъ, в середине тоѣ атестацїи ме-
нованую, даной; который тотъ листъ атестацейны, передъ
нами положившы и его очевисто признавшы, просили,
абы до книгъ земскихъ Витебскихъ былъ уписанъ. Ко-
торый, уписуючы слова отъ слова, таксе в себе маеть:
My, mieszczanie króla jeo mści miasta Witebskiego,
ymiony nasze niżej pomienione, oznaymuiemy to naszą
atestacyą, yż, w roku teraznieyszym tysiąc sześć set
dwudziestym pontym, msca Marca dziesiątego dnia, i
niektórze z nas y dnia iedynastego Marca, odieżdżając
do Wilna s towary swemi, odprawowali dimyssie na
przykomorku Witebskim u pisarzow myta starego Wi-
tebskich, panow Judy Iakubowicza i Aleksandra Chay-
mowicza, żydow. S któremi towary swemi za mil dzie-
sięć, do maiętności wielmożnego jeo mści pana Jana So-
kolinskiego, pisarza weo xa Litewskiego, do Bieszenko-
wicz, odiachawszy, musieliemo sie, za złą drogą, znow
nazad do Witebska wrocić, y tegoż miesiąca Marca
szesnastego dnia do domow swoich przyiachali. I ci
panowie pisarze mytni, iako przedtym, tak y po naszym
zwroceniu z drogi, nigdzie z Witebska nie odieżdżali
y nas, kupcow wysz mianowanych, . . . sami osobami
swemi na przykomorku Witebskim odprawowali. Na co
my daemy tą naszą atestacyą sprawiedliwe, pod sumnie-
niem naszym, pod pieczeciami y s podpisami własnych
rąk naszych. Pisan w Witebsku, Maia szóstego dnia,
roku tysiąc sześć set dwudziestego piątego. У того
листу печатей приложонныхъ двадцать, а подпись рукъ,
писмомъ полскимъ и Рускимъ, подписано есть теми словы:
Piotrz Iwanow własną ręką. Корнила Федоровичъ. Грун-
ка. Бутака. Федоръ Богдановичъ Сухорукъ. Карпъ Хо-
рошковичъ рука власная. Янъ Андреевичъ Гуторъ влас-
ною рукою. Wasili Liewonowicz Bonicz. Hapey Wasile-
wicz ręką swą. Jakim Wasilewski Drakulia ręką swą.

Василей Степановичъ Коробанъ рука власная. Филонъ Никипоровичъ. Иванъ Корниловичъ рукою. Hrzychorey Siemienowicz Andronowsky. Hrehorey Karbowicz reka swa. Авдакимъ Володимировичъ. Юрей Степановичъ Коробанъ. Дорофей Иевлевичъ. . . . Маркъ Янъ Семеновичъ Неша рукою своею. Который же тотъ атестацiйный листъ, за признанемъ вышъ мененыхъ особъ, есть до книгъ земскихъ Витебскихъ уписанъ, и выписъ выданъ.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 173.

128.

Данная, 16 Марта 1620 г., подскарбіемъ вел. княж. Лит., Христофоромъ Нарушевичемъ, Витеб, зем. писарю и сборщику податей Витеб. повѣта, Льву Гуркѣ, квитанція въ принятіи, первымъ отъ послѣдняго, отчета въ собранныхъ въ этомъ повѣтѣ суммахъ: во первыхъ, по двумъ поборамъ податей лановой (поземельной) и шосовой (городокой и мѣстечковой, съ домовъ), установленныхъ Варш. сеймомъ 1619 г., въ количествѣ 1562 злот. 12 грош. 13½ пѣняз., въ томъ числѣ: съ 2000⅓ двора имѣній королевскихъ, княжескихъ, панскихъ и шляхетскихъ по 1 злот. съ двора, съ 81 огородника чиншевыхъ по 24 грош., съ 27½ огорода. проч. по 16 грош., съ держателей годовичныхъ по 2 злот., съ Полоцкаго архіепископа (раз. съ имѣній его въ Витеб. пов.) общею суммою 68 злот. 23 грош., съ Витебскихъ мѣшанъ общ. сум. 348 злот. 10 грош. 13½ пѣняз. и съ панцырныхъ бояръ изъ тѣхъ же мѣщ. об. сум. 47 злот. 15 грош., и, воторыхъ по третьему побору, съ королевскихъ, собственно, имѣній, въ колич. 28 злот. 3 грош. 11½ пѣн., ИТОГО 1592 злот. 1 грош. 5 пѣн. а) Причемъ, поголовной подати съ евреевъ и питейнаго сбора не взибалось; владѣльцы нѣкоторыхъ имѣній не платили податей за

а) Чтѣ=до 1034 руб. 84 коп. Русск.

погореніемъ и опустошеніемъ имѣній, а другіе просто отказались отъ платежей. б) 1625 г. Юня 9.

Року тисеча шесть сотъ двадцать пятого, мсца Юня девятого дня.

На рокохъ земскихъ, о Светой Троицы, святе римскомъ судить припалыхъ и порядкомъ статутowymъ у Витебску отправующыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Базылимъ Шапкою Хотолскимъ, писаромъ кгородскимъ Витебскимъ, на местцу его млсти пана Льва Гурка, писара земского Витебского, засажонымъ, врадниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившысе очевисто его мсть панъ Левъ Гурко, писаръ земский Витебский, оповедалъ и ку вписаню до книгъ земскихъ Витебскихъ покладалъ листъ квитицыйный, собе отъ велможного его мсти пна Крыштофа Нарушевича, подскарбего великого князства Литовского, писмомъ полскимъ, данный, писанный спочатку ажъ до конца тыми словы: Krzysztoph Naruszewicz, podskarbi, ziemski pisarz y łowczy w. x. Litewskiego, oznaymuie, iż jemćć pan Lew Hurko, pisarz ziemski y poborca powiatu Witepskiego, uczynił liczbę w skarbie ziemskim wo xa Litto s pieniędzy poborow dwóch zupełnych łanowych y szosowych y trzeciego z dobr kr. jeo mści, według uchwały seymu walnego Warszawskiego, w roku przeszłym tysiąc sześćset dziewiętnastym, s powiatu Witepskiego przezeń wybranych. Na którey liczbie swey, według reiestru swego, który, pod pieczęcią y s podpisem ręki swey, przy tey liczbie, do skarbu kr. jeo mści oddał, położył, iż wybrał dwóch poborow łanowych z szostem (szosem?) z dobr kro. jeo mści, także z dobr

б) Отказъ замѣчательный,—д. б. польскому дѣлу не сочувствовали.

kniazskich, pańskich y szlacheckich, z służeb osiadłych czterech boiar putnych trzech do złotych dwu, z dymow tysiąca dwu y iedney trzeci po złotemu iednemu, od ogrodników, na cynszu siedzących, ośm dziesiąt iednego, po groszy dwudziestu czterech, a od ogrodników dwudziestu siedmiu y puł po groszy szesnastu, od koła dorocznego złotych dwa, a ogółem tych że poborów dwu oddano od oycy Włydyki Połockiego złotych sześćdziesiąt ośm groszy dwadzieście trzy; z miasta Witepskiego mieszczanie, przez succollectowych swych, dwoiego szesci (szosu?) wybranego, oddali złotych trzysta czterdzieści ośm groszy dziesięć pieniędzy trzynaście y puł; a od boiar pancernych, tych że mieszczan Witepskich, oddano łanowego poborów dwu złotych czterdzieści siedm groszy piętnaście. Summa wszystkiego wybrania tych dwu poborów łanowych z szosem czyni złotych tysiąc pięć set sześćdziesiąt dwa groszy dwanaście pndzy trzynaście y puł. Równaiąc wybranie roku przeszłego tysiąc sześćset osiemnastego, w którym czyniło poborów dwu łanowych z szosem, przez bywszego poborce tegoż powiatu, pana Leteckiego, wybranych, złotych tysiąc czterysta trzydzieści y trzy groszy siedm pieniędzy sześć, krom defalkacyi, w tym roku przezeń kładzionych; a do tey summy przyłożywszy ieszcze defalkaty, od roku tysiąc sześćset czterynastego zaciągnionych u czterech poborów, przez pana Starosielskiego kładzionych, czego dwu poborów czynić by miało złotych ośmset pięćdziesiąt cztery groszy piętnaście dla expirowania im lat czterech, z którymi tych poborów dwu czynienia złotych dwa tysiąca dwieście ośmdziesiąt siedm groszy dwadzieścia dwa pieniądze sześć, z wybraniem terazniejszego roku także poborów dwu, niedostawało poboru podług roku przeszłego tysiąc sześćset siedmnastego złotych siedmiu set dwudziestu pięci groszy dziewięciu pieniędzy dziesięciu

y puł. Z czego pan poborca wywodząc sie defalkacyi dla pogorzenia y spustoszenia, które sie iuż po braniu przeszłego poboru stalo przez bywszego poborce przed nim, pana Kosowa, w roku tysiąc sześć set ośmnastym z dwu poborów kładzionego, czego on także przy wybieraniu tych dwu poborów nie brał, ukazując widimasy dla skonczenia przezeń liczby przysięgniętym niedobranu wykonanych na złotych sześćdziesiąt sześciu groszy dwunastu. Zdał też na delatę nieposłusznych o nieoddanie do niego tych dwu poborów. Który wypis z sądu grodzkiego Witepskiego, przy tey liczbie swej, do skarbu oddał na złotych sześćset pięćdziesiąt ośm groszy sześć pieniędzy cztery y puł. Które do summy poborów dwu, przez pana poborce wybranych, przyłożywszy, niedostawało ieszcze tych poborów dwu, podług roku przeszłego tysiąc sześć set szesnastego, groszy dwudziestu iednego pieniędzy sześciu. To pan poborca de suo do skarbu płaci. Trzeciego poboru łanowego z samych dobr kro. jeo mści, iure wybrancom pozwolonego, kładzie pan poborca, podług tegoż rejestru swego wybranego, złotych dwadzieścia ośm groszy przy pieniądzy iedynaście y puł; a nie wydano do niego tegoż poboru trzeciego, o co także na delate zdał, złotych stu siedmdziesiąt sześciu groszy szesnastu pieniędzy czterech y puł. Przyłożywszy ten trzeci pobor łanowy do poborów dwu łanowych z szosem, przez pana poborce wybranych, uczyni summa wszystkiego wybrania tych trzech poborów, s tym, co pan poborca groszy dwadzieście ieden pieniędzy sześć de suo do skarbu zapłacił, złotych tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt ieden groszy siedm pieniędzy trzynaście. Którey tey wszystkiey summie pieniędzy pan poborca roschod takowy uczynił: Naprzod, od summy przychodowej poboru iednego wziął sobie pan poborca salarium, od każdego złotego po groszu iednemu polskiemu należącego—czego uczyniło zło-

tych dwadzieścia sześć groszy półtora; dał do skarbu ziemskiego RPtey, przy liczbie swey, do rąk jeo mści pana Mikołaja Brolnickiego, skarbnego j. kr. m. wo xa Litto, roschodami y gotowemi pieniędzmi złotych tysiąc pięćset sześćdziesiąt pięć groszy sześć pieniędzy cztery, to iest, gotowemi pieniędzmi złotych dwa groszy dwadzieścia cztery pieniądze cztery, a roschodami złotych tysiąc pięćset sześćdziesiąt dwa groszy dwanaście; danych pieniędzy za listami . . . jeo mści . . . Alexandrowi Mikołajowi Corwinowi Gosiewskiemu, rotmistrzowi jeo kr. mści, na rote jeo mści u zaręką podług kwitu iego, złotych tysiąc dwadzieścia cztery, a na piechote zamku Witepskiego złotych pięćset trzydzieście ośm groszy dwanaście. Summa wszytkiego roschodu u zdaniem pieniędzy do skarbu RPtey czyni złotych tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt jeden groszy siedm pieniędzy trzynaście. Przy . . . roschodem roschodowany y żadney sie reszty pieniędzy poborowych przy panu poborecy nie zostało. A iż pan poborca pogłowia od Tatar którzy by sie rzemiosłem albo furmanstwem bawili, przychodzącego żadnego prowentu na liczbie swey nie kładzie, dla tego, iż takowych Tatar, od których by sie takowy prowent przychodzić miał, w tym powiecie niemasz, z czego y przeszłych poborców od tegoż wolnych czyniono; pogłowia też żydowskiego y czopowego pan poborca w tym powiecie nie brał, a na wykonanie przysięgi, którą pan poborca, podług uniwersału seymu Warszawskiego przeszłego, na sprawiedliwe wybranie tych poborów wykonać był powinien, oddał do skarbu wypis urzędu ziemskiego atestacyey panów braci swych, przed któremi ią podczasem zjachania sie ich mściow na słuchanie relacyey panów posłów swych, z seymu Warszawskiego zwroconych, wykonał pospołu z delatą y z documentami na spustoszenie, kładzionych do rąk jeo mci pana Mikołaja

Brolnickiego, skarbnego jeo kro. mści wo xa Litto, z którey liczby, takowym obyczaiem uczynionej, pieniędzy, w przychodzie y na roschodzie położonych y do skarbu ziemskiego RPtey pieniędzmi gotowemi y roschodami oddanych, za jeo mci pana Lwa Hurka, pisarza ziemskiego y poborce powiatu Witepskiego, kwituie y wolnym czynię tym moim kwitem, do którego, przy pieczęci y podpisie ręki mey, jeo mci pan Stanisław Beynart, pisarz jeo kro. mści skarbowy wo xa Litto, ręką swą podpisał. Pisan w Wilnie, dnia szesnastego miesiąca Marca, roku tysiąc sześć set dwudziestego. У того листу печать притиснена великая одна, а подписы рукъ, писмомъ полскимъ, тыми словы: Krzysztoph Naruszewicz, podskarbi ziemski. Mikołay Brolnicki, skarbnik jeo kro. mści wo xa Litto. Stanisław Beynart, pisarz jeo kro. mści skarbowy wo xa Litto. Котороеж то оповедане, также и тотъ листъ его мсти пана подскарбего, за прозбою его мсти пна Гурка, писара земского Витепского, про память есть до книгъ земскихъ Витебскихъ записано.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 182—184.

129.

Листъ, данный Витебскимъ воеводою кн. Степаномъ Збаржскимъ слугѣ его, Василю Гуркѣ, на село Новоселки и землю Осиповщину, за военные заслуги. а) 1625 г. Юня 9.

Року тисеча шестсотъ двадцать пятого, мсца Юня девятого дня.

а) Утверждено грамотою кор. Сигизмунда Августа, 1626 г.—Та же акт. кн., л. 185.

На рокохъ земскихъ, о Светой Троицы, святе римскомъ, судить припалыхъ и порядкомъ статутовымъ у Витебску отправляющихъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Базылимъ Шапкою Хотольскимъ, писаромъ крродскимъ Витебскимъ, на местцу его мсти пна Льва Гурка, писара земского Витебского, засажонный, враниками судовыми земскими воеводства Витебского, поставившысе очевисто, ихъ мсть пнъ Александеръ и пнъ Левъ Гуркове оповедали и, ку вписаню до книгъ гдрскихъ земскихъ Витебскихъ, покладали листъ, славное памети, его мсти князя Стефана Збаразского, воеводы Витебского, собе належаый, писанный спочатку ажъ до конца тыми словы: Я, Стефанъ Андреевичъ Збаражский, воевода Витебский, ознаймую симъ моимъ листомъ, ижъ *служебникъ мой*, Василей Григоревичъ Гурко, просилъ мене, абыхъ ему далъ сельцо пустое, именемъ Новоселки, которое недавно спустело, же непрыатель гдра короля его мсти Московский, тыхъ часовъ, коло замку Витебского, яко место, такъ и села многие, спустошылъ и огнемъ попалилъ, и тое сельцо Новоселки такожь спалилъ; в которомъ селцы мешкали чотыры чловеки домами, подданные замковые, люди долные, именемъ Овсе-евъ Карповичъ, Никипоръ Остущко, Матфей Яковлевичъ а Ходоръ Мишковичъ, с которыхъ людей доли болше не бывало, одно всего збожя на рокъ чотыры корцы и тры четвертины, и к тому просилъ у мене земли пустовское, именемъ Осиповщизны, которая з давныхъ летъ пусто лежить, а пожитку з нее никоторого нетъ. Я, бачечы по немъ, же онъ чловекъ добры, а слуга гдру королю его мсти потребный; же и тыхъ часовъ, кгда непрыатель гдрский Московский валку зъ его кор. мстю гдремъ нашимъ зачалъ, онъ, за посланемъ моимъ, будучы отъ мене старшымъ надъ слугами моими, ходилъ

в землю Московскую, подъ замокъ Велижь, весполъ с пны земяны и мещаны Витебскими, тамъ добрую а значную послугу учынилъ, место Велижское з немалыми маетностями и зложенемъ товаровъ купцовъ Московскихъ спалили и вязневъ, некоторыхъ людей добрыхъ, детей боярскихъ, поимано, што черезъ него до господара короля его мсти были посланы. А потомъ, кгда тотъ же непрыатель гдрский Московский войскомъ своимъ замокъ Витебский былъ облежъ, на тотъ часъ онъ такожь немалую послугу з себе чынилъ и на гарцу ку битве до Москвы выездчалъ, и чынилъ таковую послугу, што рыцерскому чловеку належало. А потомъ тежъ на гарцу его самого отъ Москвы с коня збито и было поимано в руки неприятельские, и немалые раны и трудности на собе терпелъ; где, за помочю Божю, онъ с тыхъ рукъ неприятельскихъ втекъ. И еще многие после того послуги значные з себе делалъ. С тыхъ причинъ, хочечы я его напередъ ку службамъ его мсти гдрскимъ земскимъ тымъ охотнейшымъ заховати, а ктому и панове земяне, шляхта Витебские за нимъ до мене се прычыняли и просили, абыхъ ему тое сельцо, которое спустело, именемъ Новоселки, и землю Пустовскую Осиповщину далъ; а ижъ тежъ онъ самъ оселость свою тутъ у Витебску маеть,—за прозбою его и за службы добрые, а за прычыною пановъ земянъ, тое сельцо Новоселки и землю пустовскую Осиповщину ему тяглую есми дали, то есть, яко зъ землею, селищами оныхъ людей, которые в томъ селцы домами своими мешкали, такъ и ихъ землями пашными и сеножатми, з лядами и з лесами, деревомъ бортнымъ и всимъ зо всимъ, яко се тое сельцо Новоселки и тая земля пустая Осиповщина в земляхъ, границахъ, межахъ, обыходехъ и пожиткахъ своихъ отъ давныхъ часовъ бывала и теперь есть. Маеть Василей Гурко, онъ самъ, жона, де-

ти и потомки ихъ и близкие по нихъ то село Новоселки и землю пустовскую Осиповщину зо всемъ тымъ, яко есть вышей описано, держати, людьми осажывати и того всего доброволне ужывати и тымъ володети, до воли и ласки гдра короля его мсти. А с того села Новоселокъ и земли пустовское Осиповщины, коли людьми осадить, не маеть быть доля ни отъ которого збожя на замокъ давано и *бобровскихъ пнзей и пошлинъ на бобровничого*, такъ и на ловчого, конюшого и на неводничого приходу не маеть давати; и в ловы и на неводъ люди его ходити не мають, окромъ того, што некоторые иные повинности на господара короля его мсти, замокъ Витебский зъ земства прислухавати, маеть быть полнено. А держачы онъ то село Новоселки и землю Осиповщину, маеть с того всего онъ самъ и по нимъ жона, дети и близкие служыти гдру королю его мсти службу земскую, военную, конемъ потому, яко и иные пнове земляне, шляхта Витебская, братья его, гдру королю его мсти служатъ. И на то село Новоселки и на землю Осиповщину далъ есми Василю Григоревичу Гурку сесь мой листъ з моею печатю. Писанъ у Витебску, лета Божего Нарожения тисеча пять сотъ шестьдесятъ второго, мса Августа десятого дня. У того листу печать притиснена одна, а подписъ руки тыми словами: Василей Богдановичъ. Котороежъ то оповедане, также и тотъ менованый листъ, за прозбою ихъ мсти выше помененыхъ Гурковъ, про паметь до книгъ земскихъ Витебскихъ есть записано.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 184.

130.

Духовное завѣщаніе помѣщицы Витеб. воеводства, Марины урожд. Янишевской Дубровской, *православнаго вѣроисповѣданія*. а) 1626 г. Іюня 13.

Того жъ мса Іюня трынадцатого дня. С права пна Яна Дубровского.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы, святе римскомъ припалыхъ п судовне на местцу звыкомъ, в замку Витебскомъ отправуючыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Львомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими Витебскими, постановившысе очевисто у суду, земенинъ гдрский воеводства Витебского и повету Оршанского, пнъ Янъ Дубровский, выпишь с книгъ кгородскихъ староства Оршанского тестаменту небощицы пни малжонъки своее, пни Марыны Войтеховны Янишевское, ку перенесенью до книгъ земскихъ Витебскихъ, покладалъ; которого мы выпишу огледавши и чытаного выслухавшы, велели есмо до книгъ земскихъ Витебскихъ уписать. Который вписуючы слова отъ слова, таксе в себе маеть: Выпишь с книгъ справъ судовыхъ кгородскихъ староства Оршанского. Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча шесть сотъ двадцать шостого. На рочкохъ судовыхъ кгородскихъ Оршанскихъ, отправуючыхъ в року теперешнемъ тисеча шесть сотъ двадцать шостомъ, мса Мая первого дня зачатыхъ, передо мною, Александромъ Дадибокгомъ

а) Слѣд., *Янишевскіе, Дубровскіе* (переименованные, впоследствии, въ Домбровскихъ, какъ видно и изъ подписи одного изъ свидѣтелей), да, по всей вѣроятности, и прочія, упоминаемая въ этомъ завѣщ., лица, были древле-православными, несмотря на неправославные имена нѣкоторыхъ изъ нихъ, какъ напр., отца завѣщательницы, *Войтехъ*, и дочери ея, *Раина*, очев., передѣланныя изъ именъ православныхъ (какъ Агриппина на Раину и проч.).

Сапегою, Оршаньскимъ, Чечерскимъ и Пропойскимъ старостою, постановившысе очевисто, земенинъ гдрский повету Оршанского, пнъ Ярошъ Шембелъ, покладалъ тестаментъ остатнее воли небощцы пни Яновое Дубровское, пни Марыны Войтеховны Янишевское, землянки гдрское воеводства Витебского, а положившы, просилъ, абы тотъ тестаментъ до книгъ кгородскихъ Оршаньскихъ былъ уписанъ. Которого я, староста, тестаменту огледавши и читаного добре передо мною выслухавшы, казalemъ его до книгъ кгородскихъ Оршаньскихъ уписать, а уписуючы слова отъ слова таксе в себе маеть: Во Имя Бога всемогущого в Троицы единого, станъ се ку венчой памяти. Я, Марына Войтеховна Янишевекая, землянка гдрская воеводства Витебского, будучы мне в хворобе моей, одъ Пана Бога навежоной, единакожъ в добромъ и зуполномъ розуме и пры доброй памяти, ведъ же чуючы се быть смертельною и видечы то все и уважаячы, яко остатняя година и доконъченъе живота людского каждому человеку есть закрыто, а поневажъ на свете всякие речы отменъны, также умыслъ и вси справы *еслибы писмомъ обьяснены не были, тогда таковыя справы часомъ трываютъ и въ забыте людское прыходятъ и на потомныя часы крунътовне захованы быть не могутъ, для смерти, которая каждому человеку конецъ живота приносятъ,* а) а надъ того ничого певнейшого на свете нетъ, яко часъ и година смерти; для чого, я, Марына Войтеховна Янишевская, забегаючы тому, еслибы мене Панъ Богъ в той теперешней хворобе до хвалы Своей светой взяти рачылъ, теды, не з намовы, ани прымушеня людского, одно по доброй воли своей, хотечы порадокъ учинить, абы, по животе моемъ, около маетности лежащее и рухомое нихто з близкихъ братьи и повинъныхъ, кров-

а) Мысль высокая.

ныхъ моихъ з малжонкомъ моимъ милымъ, пномъ Яномъ Дубровскимъ, и з милыми дочками моими ростырковъ жадныхъ не мели, розмышляючысе на то добрымъ умомъ моимъ, сесь тестаментъ теперъ заразы справуючы, такъ в немъ остатнюю волю мою ку ведомости в сёмъ тестаменте, кому бы того потреба была ведати, доношу и ознаймую и остатнюю волю моею утвержаю. Напервей, кгда Панъ Богъ, с часомъ воли Своее светое, мене, Марыну Янишевскую, с того света до хвалы Своее светое взяти будетъ рачылъ, тогды, напервей, душу свою Пану Богу в Троицы единому, в опатрность в руки Его светые поручаю, просечы Его светое милости, а зуполную веру, надею певную маючы, же Онъ, яко Богъ милосердный, черезъ заслуги смерти и вылите крови за насъ грешныхъ Сына Своего, Пана Збавителя нашого, отпустившы мне великие, незносные грехи мои, до ласки Своее Бозское, до хвалы Своее светое духа моего, который в томъ теле моемъ есть, милостиве прыняти будетъ рачылъ; а тело мое грешное, яко земля, земли оддаю; которое тело мое, кгда будетъ з духомъ моимъ разлучоно, маеть быти яко научтивей, обычаемъ христианскимъ, водлугъ веры христианское, старожытное, православное, греческое, черезъ малжонка моего милого, пна Яна Дубровского, поховано в церкви заложенъя *Св. того Спаса Гразинского, лежащего у повете Оршанскомъ,* которое местце, еще до живота и за доброго здоровья и памяти моее, упатрылемъ себе. А што се дотычетъ маетности моее, лежащее, напервей, такъ тымъ тестаментомъ моимъ остатнее воли моее росправую и метъ хочу, то есть, напервей, именичо мое отчистое, названное Шевелки, у воеводстве Витебскомъ лежащее, которое мне по небощику пну отцу моемъ, пну Войтеху Янишевскомъ, и по пну брату моемъ, пну Яне Янишевскомъ, достало, напервей, такъ тымъ тестаментомъ моимъ остат-

нее воли моее росправую и меть хочу, то есть, именичо мое отчистое, названное Шевелки, лежащее у воеводстве Витебскомъ, ижъ по смерти небощика пна отца и по смерти небощика пна брата моего, пна Яна Янишевского, панъ Тимофей Есиповичъ, братъ мой, и пни Федора Есиповичовна, пни Илиная Жуковская, менечы себе до того именича Шевелекъ якоеси право до четвертое части, тое именее Шевелки, заехавшы, держали, лечъ малжонокъ мой, панъ Янъ Дубровский, з угоды и вынаезку приятельского, окупуючы у нихъ, у пна Тимофея Есиповича и у пни Илиное Жуковское, тое имене Шевелки своими властными грошами, онъ, пнъ Янъ Дубровский, малжонокъ мой, заплатилъ полтора ста копъ грошей Литовскихъ; што я ему, малжоньку моему, нагорожаючы, на повицы (половицы?) всего того именья моего Шевелекъ, на самомъ дворе, на пашни дворной, на подданныхъ, на ихъ кгрунтехъ и на всякихъ пожиткахъ, доживотное мешкане и двесте золотыхъ польскихъ на той же половицы имени Шевелекъ записую; половицу сыну моему, Михаилу, поступити, а на другой половицы самъ до живота ужывати и держати маеть. А до того, сыну малжонька моего, Станиславу, с першою жоною спложоному, абы милость братерския межы детьми моими была, на томъ же именью моемъ, Шевелкахъ, которыхъ сынъ мой Михаилъ маеть, золотыхъ сто польскихъ записую, а другую половицу того именья моего, Шевелекъ, со всимъ на всемъ маеть держать ажъ до летъ сына моего Михаила, которого з нимъ, пномъ Яномъ Дубровскимъ, сплodiла, а то есть, меновите, ажъ до летъ двадцати и двухъ, покуль тотъ сынъ мой Михаилъ до зупелного розуму доростеть; а потомъ, кгда сынъ мой Михаилъ лета зуполные мети будетъ, маеть онъ, малжонокъ мой, панъ Янъ Дубровский, с того именья моего (sic). А дочкомъ моимъ, Александре и Кры-

стыне, Райне, Марыне, онъ, малжонокъ мой, пнъ Янъ Дубровский, с того имения моего, Шевелокъ, всяковыя опатрене и выховане давати и опатровати маеть; а кгда тые дочки мои, Алексанера, Крыстына, Райна, Марына, летъ доростуть, а дастъ ли имъ Панъ Богъ, з ласки Своее, же онъ, пнъ Янъ Дубровский, малжонокъ мой милый, в станъ светый малженский ихъ выдавать будетъ, имъ, дочкамъ моимъ, по сту золотыхъ польскихъ с того именья моего, Шевелекъ, дати; нижли вжо тые дочки мое, кгда замужъ пойдуть, до того именья Шевелекъ ничего и некоторого прыступу меть не мають. А стороны речей моихъ рухомыхъ, тые вси пры малжоньку моемъ zostавую, розумеючы то о немъ, ижъ, яко отецъ, деткомъ своимъ непрыателемъ не будетъ и овшемъ в томъ ласку свою онымъ окажетъ; которые то детки мои, сына Михаила и дочки Александру, Крыстыну, Марыну, Райну, напредъ пану Богу всемогущому в опатрѣность и в оборону Его светую и в опеку ему жъ, малжоньку моему, пну Яну Дубровскому, поручаю; который то малжонокъ мой, держечы тое имене мое, Шевелки, некоторое личбы никому з детей, кривныхъ, повинныхъ моихъ чынить не маеть. А естлибы в томъ часе, покуль сынъ мой, Михаилъ, и дочки мое летъ доростуть, на малжонька моего, чого Боже уховай, Панъ Богъ смерть допустити рачылъ, теды тые детки мои, Михайло и дочки Александру, Крыстыну, Марыну, Райну, и маетность мою лежащую подъ оборону и в опеку Пану Богу поручаю и прыятелемъ моимъ милымъ, пну Яну Утеховскому а пну Федору Шембелю, оныхъ прошу и в опеку поручаю, просечы ихъ, абы, яко около детокъ моихъ, такъ и около убогое маетности ихъ лежащее и рухомое, вшеякое старанье метъ рачыли, якобы з добрымъ детокъ моихъ было. И на томъ я, Марына Янишевская Яновая Дубров-

ская, дала сесь мой testamentъ остатное воли моее мал-
жоньку моему, пну Яну Дубровскому, и детемъ моимъ,
Михайлу, дочкомъ Александре, Крыстыне, Марыне, Ра-
ине Дубровскимъ, з моею печатю; а пры справованью
сего testamentу моего были устне, очевисте упрошоные
земяне гдрские повету Оршаньского, пнъ Ярошъ Зеле-
пуга, пнъ Кгабрыель Утеховский а пнъ Алексантьдеръ
Воропай, а енераль повету Оршаньского, пнъ Янъ Осов-
ский, которые ихъ мсть, будучы того добре ведами, за
устною и очевистою прозьбою моею, до сего testamentу
остатнее воли моее печати свои прыложывшы, руками
своими подписать рачыли. Писанъ у Рубашыне, року
тисеча шесть сотъ двадцать шостого, мсца Апреля оди-
надцатого дня. У того testamentу печатей прытисненыхъ
пять, а подписъ рукъ, писмомъ полскимъ и Рускимъ,
подписано есть тыми словы: Прошоный печатаръ до то-
го testamentу остатнее воли пни Марыны Янишевское
Яновое Дубровское Ярошъ Зелепуга властною рукою.
*Proszony pieczętarz do tego testamentu od pani Janowej
Dombrowskiej pani Maryny Janiszewskiej, przy pieczęci,
rękę podpisał Gabryel Uczachowski ręką swą. Proszony
pieczętarz oczewisto, do tego testamentu od pani Maryny
Janiszewskiej pieczęć przyłożył u rękę podpisał Ale-
xander Woropay ręką własną.* Пры справованью
сего testamentу былъ устне, очевисто прошоный
отъ пни Марыны Янишевское Яновое Дубровское Янъ
Осовский, енераль, рукою властною. Который же тотъ
testamentъ, за покладаньемъ и прозьбою пна Яроша Шем-
бея, до книгъ кгородскихъ Оршаньскихъ есть записано,
а по записанью и сесь мой выписъ его мсти пну Яну
Дубровскому, подъ печатю моею старостиньскою, есть
выданъ. Писанъ у Воршы. У того выпису Оршаньского
печать прыложона одна, а подписъ руки писарское под-
писано тыми словы: Янъ Кустиньский, писаръ кгород-

ский Оршаньский. Который же то выписъ, за поклада-
немъ и прозьбою пна Яна Дубровского, есть до книгъ
земскихъ Витебскихъ уписанъ.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 274—276.

131.

Духовное завѣщаніе помѣщика Витебскаго воеводства, Ми-
хайла Дмитровича, *православнаго.* а) 1626 г. Іюня 15.

Тогожъ мсца Іюня петнадцатого дня.

Testamentъ небощыка Михайла Дмитровича.

На рокохъ судовыхъ земскихъ троецкихъ, о Светой
Троицы, святе римскомъ прыпалыхъ и порадкомъ права
посполитого судовне у Витебску отправуючыхъ, передъ
нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дыр-
монтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Лвомъ Гуркомъ, пи-
саромъ, врадниками судовыми земскими, воеводства Ви-
тебского, постановившысе очевисто у суду, земенинъ
гдрский повету Оршаньского, пнъ Ярошъ Хлусовичъ,
покладалъ передъ нами, переносъ чынечы, ку актыко-
ванью до книгъ земскихъ Витебскихъ, выписъ кгород-
ский Оршаньский акътыкованья testamentу небощика
пна Михайла Дмитровича; пры которомъ выписе кгород-
скомъ Оршанскомъ и самый testamentъ передъ нами,
судомъ, оказывалъ, и просилъ, абы до книгъ земскихъ
Витебскихъ тотъ выписъ кгородский Оршанский былъ
уписанъ. Мы, судъ, тотъ выписъ и самый testamentъ
огледавши и чытаного подостатку выслухавшы, казали

а) Слѣд., Дмитровичъ родъ жены его, *Попроукиѣ*, друзья ихъ, да и другія,
упоминаемыя въ завѣщаніи, лица, были *древле-православные*.

есмо его до книгъ уписать, и вписуючы до книгъ слово в слово, таксе в собе маеть: Выписъ с книгъ кгородскихъ староства Оршанского. Лета отъ Нароженья Сына Божого тисеча шесть сотъ двадцать пятого, меца Ноебра шостого дня. На враде гдрскомъ кгородскомъ Оршанскомъ, передо мною, Иваномъ Друцкимъ Любецкимъ, подстаростимъ Оршанскимъ, постановившысе очевисто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, пнъ Янъ Косовъ, покладалъ, оповедалъ и ку актыкованью подалъ тестаментъ вую своего, зошлого з сего света, земенина гдрского тогожъ воеводства Витебского, пна Михала Дмитровича, не могучы до враду кгородского Витебского, *для поветрыя*, того тестаменту (подать?), оповедалъ, просилъ, абы тестаментъ тутъ до книгъ кгородскихъ Оршанскихъ уписанъ былъ. А такъ, я, подстаростий, того тестаменту огледавши, читаного выслухавши, видечы его быть водлугъ обычаю права Псполитого справленого, велелъ есми его до книгъ кгородскихъ Оршанскихъ уписать; которого вписуючы в книги слово отъ слова, таксе в собе маеть: Во Имя Отца и Сына и Светого Духа Бога во Троицы светой единого. Амень. Станьсе ку выпомненю и сконченю всехъ речей, ниже описаныхъ. Я, Михалъ Дмитровичъ, земенинъ его крское мсти воеводства Витебского, видечы уставичную одменность того нендznego света ижъ певность (и непевность?) на нимъ всехъ справъ людскихъ, на которомъ каждый чоловікъ, в томъ теле сказномъ (сказномъ?) будучы, межы иншы-власностями прирoженя своего ни в чомъ певнейшымъ не есть надъ смерть, а часъ и доконаня живота его закрыто есть одъ очью и ведомости его, пометаючы тежъ на оныя Слова Сына Божого, где насъ во Евангели Своей упоминати рачылъ: *Чуйте, бо не ведаете часу и години*; для чогожъ я, взявши передъ себе яко тую непевность живота того дочасного, такъ и того добре ро-

зумеючы, же кождые sprawy и становеня людское, *писомъ не упевненные и не обварованные, щасомъ своимъ в запоментане, заразомъ з одменною вековъ людскихъ, прихоятъ*; а) с тыхъ прычинъ, розмышляючы часы прошлые и прышлые, уважаючы много небеспеченствъ на себе часовъ теперешнихъ, яко з допущеня и воли Божое, также и з войны великого непрятеля (?) моего, который, прагнучы убогое маетности моее, а не могучы ее по воли метъ, на здорове мое и на остатокъ маетности насадившысе, въ великое небеспеченство уставичне приводитъ; с тыхъ тогды всехъ прычинъ, розумеючы себе и чуючы быть близый смерти, а нижли живота, на томъ мизерномъ свете, и паметаючы на оно напомиане Духа Светого, презъ Езаияша, до короля Езекиеля учыненого, где мовить: *Росправъ домъ твой, бо умзрешъ*; прето и я, Михалъ Дмитровичъ, тогожъ заживаючы и уживаючы, абы жаденъ вархалъ по смерти моей о убогую маетность малжонце моей милой, пней Катерине Попродкой, а деткомъ моимъ, такъ самымъ межы собою, яко и з братомъ моимъ и инными пны прятелы моими, не урослъ, будучы, з ласки Божое, здоровымъ на теле и целымъ на умысле, з доброе воли моее умыслиломъ на остатнею волю мою сесь тестаментъ учынити, домъ и убогую маетность мою росправити и, зачынаючы речъ, въ немъ такъ ознаймую и каждому, кому о томъ ведати належитъ, до ведомости подаю. Напродъ, кгда приидетъ зъ якихъ меръ и воли Божое назначоная година моя, кгда се розлучитъ грешная душа моя з моимъ мизернымъ, грешнымъ теломъ и светомъ, душу мою поручаю в руки и опатрность Самому Богу в

а) Мысль высокая, просвѣщенная, встрѣченная только въ нѣкоторыхъ изъ вѣдѣнныхъ завѣщаній, притомъ только православныхъ, слѣд. Русскихъ, людей.— См. выше, док. № 130.

Троицы Светой единому, зъ зуполною верою и надежою в неизмерномъ милосердіи Панскомъ, же Навысшій Панъ, не помнечы спросныхъ и тяжкихъ треховъ моихъ, для звыклого милосердія Своего и невинное муки и розлитя крови Сына Божего Христа Збавителя моего, душу мою приметъ до хвалы кролевства Своего светого; а тело мое маеть быти оддано земли, которое, водле створеня Адама, з земли есть взято; которая малжонка моя милая, пни Катерина Папроцкая, порозумевшы се зъ ихъ мстями пны прыятелы и добродееми моими, ниже поменеными, маеть погresti учтиве, водлугъ преможенъя убогое маетности моее и наленшого баченъя своего, способомъ хрестіянскимъ *веры старожытное Греческое, черезъ свшценника*, в именичу моемъ Совинъскомъ Власовскимъ, в воеводстве Витебскомъ лежакомъ, *пры каплицы ошца моего*, пна Дмитра Ивановича, альбо где се ихъ мстямъ и ей, малжонъце моею, здати и ведати будетъ и яко часъ и смерть знесетъ. А росправуючы затымъ убогую маетностьку мою лежачую, отчыстую и рухомую, зполною пряцою и старанъемъ моимъ з малжонъкою моею набытою, малжонъку мою милую, пнею Катерину Папроцкую, такъ мети хочу и zostавую, ижъ што, беречы я ее, малжонку мою, в станъ светый малженский, у матки ее, мети панее Станиславовое Папроцкое Ганны Шалшанки, взялъ есми по ней готовыхъ грошей и в выправе на онъ часъ двесте семдесятъ копъ грошей Литовскихъ. За што, чынечы отправу на маетности моею, далъ былъ тещы моею, пней Станиславовой Папроцкой, одинъ листъ записъ мой на речъ самую, а други таки на прызнане, также особливые листы—одинъ на выречене съ посагу и выправы, а други тажъ на прызнанъе; которыхъ тыхъ записовъ моихъ, за розными трудностями и затыгати правными, по ней, тещы моею, на томъ часе, якомъ се описалъ, прызнаня

не учынилъ; которые записы мои и до сего часу, иле на выреченъе, пры пней тещы моею zostали; а потомъ, в року прошломъ тисеча шесть тотъ петнадцатого, взявши записы мое веновные у пни тещы моею, знаю то самъ по себе, же с крывдою малжонъки моею, суму тую двесте семдесятъ копъ на половицы маетности моею лежакой и на рухомой и на дому в замку Вышнемъ Витебскомъ записавшы, тотъ записъ пересудомъ земскимъ Витебскимъ прызнавши, выпишь с того прызнанъя самъ межы справама згубилъ, другомъ у пановъ судовыхъ маю и с корыктацею не подписалъ, волного шафунъку толко межы детми тою сумою позволившы, мешканъя ее не варовалъ. Тымъ тогда testamentомъ моимъ ее, малжонъку мою, варую и, взглядомъ певности суммы и внесеня ее, такъ тотъ прызнаный записъ утвержаючи, тую суму двесте семдесятъ копъ грошей з волнымъ вжо ее штфунъкомъ такъ межы общими, яко и межы потомками, на половицы маетности моею очыстой Савинъской Власовской и Пукановской и на всихъ прыналежностяхъ, и на всимъ дворе моемъ, также на половицы дому в замку Вышнемъ Витебскомъ и на половицы пляцу Витковского, вношу и записую и дожыботное мешканъе и всихъ пожитковъ ужыване во всемъ дворе моемъ Савинъскомъ Власовскомъ и на половицы двора в замку Вышнемъ Витебскомъ и на половицы пляцу Витковского дарую и записую. А дотого, знаючи я великую мсть малжонъскую пне малжонце моею и великое, чулое старанъе о сполномъ добромъ ншомъ, тогда дотого маючи сполною працою и старанемъ з милости и опатрности Божое набытою маетности рухомое, быдла, коней, спрату домового, цыны, медъ, збожа, золота, серебра и грошей готовыхъ, што все по мне zostати можетъ, того всего половицу даю и вечными часы дарую малжонце моею милою, пне Катерыне Папроц-

кой. А другая половица маетности лежащее и рухломое маеть належати и прыходити и на дети мои, з нею спложные, сыны: Яна и Крыштофа, и на цорки: Александру, Марыну и Галшку, посагъ и выправа которымъ цоркомъ моимъ половица отъ малжонки моее в суме пнзей, которая по мне в дому где колвекъ и на долгу зостанеть, на выправу належати маеть, а посагу з маетности моее, кгда имъ Панъ Богъ здарить замужь пойти, каждой по петидесети конъ, альбо з сего именья и маетности моее лежащее треття часть выделена; што се будетъ сыномъ моимъ снаднейшого здать. А дознавши я верности и милости подстивое малженъское противъ детокъ ншихъ, по ней, малжонъце моей, пней Ка-Катерине Папроцкой, впродъ Пану Богу, а потомъ ей, яко матце, сыны и цорки мои зо всею маетностью, имъ по мне належачую, лежащую и рухломую, в вопеку подаю, розумеючы то о вере и цноте малжонки моее, которое жъ я вжо по ней дозналъ, же, зоставшысе по мне и взявши во владзу и опеку свою маетность, себе и детемъ моимъ належачую, такъ на вдовимъ столцу мешкаючы, яко и замужь шодшы, будетъ детками и маетностью, имъ належачую, лежащую и рухломую, почстиве рондить; сына старшого, на службу и цвиченъе давши, а молодшого на науку, и цорки в добромъ, почтivismъ опатренъю маючы, любо мѣжы подстивыми людьми ховаючы, на нихъ накладывать и потребности ихъ, водле преможенъя убогое маетности моее и належного баченя своего, пристойне опатровать и накладывать, не подаючы, ани уступуючы никому маетности и опеки, такъ пну брату моему роженому, яко и никому инъшому близкому, хибобы сама доброволне позволила кому певному опеки уступити. То тежъ варую, ажъ кгда сынъ мой Янъ летъ зуполныхъ дойдетъ, а почстиве се будетъ рондить, тогда малжонка моя ихъ мсти пновъ прыятель,

до того належачыхъ, за порадою ихъ, половицу маетности, лежащее и рухломое, на него и на другого сына моего пустити и выделить маеть; однакоже, такъ з маетности лежащее, яко и рухломое, личбы з сумы пнзей некоторое и пожытковъ ниякихъ сыномъ и цоркомъ моимъ малжонъка моя милая чынити не повинна будетъ, а они тежъ того потребовати и вымогати не мають. А кгдажъ сынъ мой Янъ отъ матки половицу возметъ, тогда брата и сестры потребами пристойными опатровать и на науку наклады чынити, матки в то не втегаючы, и самъ се выбудовати тамъ, где малжонка моя месце укажетъ, маеть и повиненъ будетъ. А сдарить ли Панъ Богъ цоркомъ моимъ всимъ тромъ, альбо которой, замужь пойти, тогда, выдаючы замужь, сынове мои сполне наклады з маткою своею и малжонкою моею подымовати мають; а на половицы всею маетности лежащее, яко се вышей поменило, и на всемъ дворе моемъ со всимъ будованемъ дворнымъ и гуменнымъ и на половицы дому и обеюмъ пляцомъ в замку Витебскомъ малжонъка моя до живота своего спокойно зоставати маеть, а сынове и цорки мои и ни хто с повинныхъ моихъ абы ниякое перешкоды и прыкрости не чынили; которыхъ сыновъ и цорокъ боязню Божую, подъ благословенствомъ родителскимъ, наупоминаю, абы матку во вшелякой учтивости мели и послушни были, хочуть ли, абы имъ Панъ Богъ благословилъ. А малжонъце моей, часъ, в праве замероный, на вдовимъ столцу выседевшы, замужь волно будетъ пойти, в томъ тежъ варуючы малжонъку и потомковъ моихъ, ижъ если бы мне не прышло за живота моего затыгу скончить правного и крывды и шкоды мои водлугъ процесу моего, такъ правомъ, яко и угодою з его мсти пномъ Крыштофомъ Войною и малжонкою его мсти, также паномъ Филипомъ Осиповскимъ, судею теперешнимъ кгородскимъ,

и малжонькою его, отъ которого незначную шкodu и кривду поднеслъ и до зниченья прышолъ есми, также о кгрунты и о розные речы и кривды з розными ыншыми особами, докуль и яко право дорогу укажетъ, тогды позволяю малжонце моей, за порадою пновъ прыятель, до того належачыхъ, правомъ и угодою конъчати и на право накладъ сполный малжонки моее з сынами моими быти маеть, цорокъ в то не вкладаючы, але то, што имъ назначено, абы оддано было, а одыскавшы, любъ правне, або угодою своею дошедшы, то все наполь уживати мають. Волно тежъ будетъ справы тые и затиаги и до летъ сыновъ моихъ одложыти. А ижъ то звычайъ есть, же кождый вдове и сироте, по Пану Богу, Найвышшомъ опекуне и оборонъцы, и людей оборонъцовъ потреба, а ведаючы я здавна особливую литость, и побожность до людей и одъ ихъ мстей также за жывота моего великую ласку и милость противъ себе его мсти пна Крыштофа Храповицкого, столника Витебского, а его мсти пна Миколая Жабы, подстолего Витебского, а пры ихъ мстяхъ швакгровъ моихъ милыхъ, ихъ мсть пна Якуба и Каспра Папроцкихъ, кгдажемъ се тому добре прыпатрылъ, же ихъ мсть кожного осиротелого, хто се одно подаетъ и утекаетъ подъ оборону ихъ мстей, завжды милостивыми пны и ласкавыми оборонцами и помочъниками быти рачать, ихъ мстей черезъ тестаментъ мой унижоне прошу, абы, по смерти моей, малжонъце и детемъ моимъ оборонъцами милостивыми быть рачыли и ихъ отъ кривдъ боронили, розумеючы то о ихъ мстяхъ, ижъ ихъ милость, не взглядомъ якихъ заслугъ, которыхъ есми ихъ мстямъ не отдавалъ, але взглядомъ звыклое хрестяньское повинъности и отплаты отъ Пана Бога, тое ся працы поднать будутъ рачыли. А конъчечы сесь тестаментъ мой, *подъ сесь часъ*

поветрея небеспечнымъ будучы, не могучы до подпису того тестаменту зъ ихъ мсть пновъ вранниковъ земскихъ, кгородскихъ и никого метъ, але маючы на тотъ часъ у себе людей добрыхъ, землянь, енераловъ двухъ и третего возного, его креское мсти воеводства Витебского, пна Яна Дубровского, пна Ивана Жуковского и пна Лукаша Яковицкого, которые, за устною и очевиною прозбою моею, до сего писаного тестаменту моего на остатнею волю зготовано, пры печати и подписе руки моее, печати свои прыложыли и руки подписати рачыли. Писанъ в дому моемъ Савине Власове, у воеводстве Витебскомъ лежакомъ, року тисеча шесть сотъ двадцать пятого, мца Сеньтебра треттего дня. У того тестаменту печатей притисненыхъ чотыры, а подпись руки небощиковское и печаторовъ прошоныхъ, енераловъ и возного, подписано есть тыми словы: Михаль Дмитровичъ рукою власною. *Oczewisto proszony do tego testamentu Jan Dobrowsky, ienerał ręką swą.* Прошоны печатаръ до того тестаменту печать прыложылъ и руки подписалъ Иванъ Жуковски, енераль, властною рукою. Прошоный печатаръ до того тестаменту печать прыложылъ и руку подписалъ Лукашъ Яковицки, возный, рукою властною. Которы же тотъ тестаментъ, за поданемъ и покладанемъ вышъ реченое особы, и весь спочатку ажъ до конъца до книгъ кгородскихъ Оршанскихъ есть записано, а по записанью и сесь выписъ с книгъ, подъ печатю моею вradoвою, пни Михайловой Дмитровичовой Катерыне Папроцкой есть выданъ. Писанъ у Воршы. У того выпису печать вradoвая одна, а подпись руки писарское тыми словы: Янъ Кустинский, писаръ кгородский Оршанский. Скорыкговалъ с книгами Семашко. Которы же тотъ выписъ актыкованя тестаменту з кгороду Оршаньского, за прозбою пна Хлусовича,

есть до книгъ земскихъ Витебскихъ уписанъ и акты-кованъ. Выписъ выданъ. а)

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 283—286.

132.

Духовное завѣщаніе помѣщика Витеб. воев., Луки Овсе-евича, *православнаго*. б) 1626 г. Іюня 22.

Того жъ мѣсяца Іюня двадцать второго дня.

Тестаментъ небощика Лукаша Овсеевича.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Светой Троицы, святе римскомъ, прыпалыхъ и судовне в замку Витебскомъ отправляемыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Лвомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками судовыми земскими Витебскими, постановившысе очевисто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, Грыгорей Мозоль, покладалъ выписъ кгородский Витебский с тестаменту небощика Лукаша Овсеевича, ку перенесеню до книгъ земскихъ Витебскихъ; который передъ нами положившы, просилъ, абы былъ уписанъ. Которого уписуючы слова отъ слова, таксе в себе маеть: Выписъ с книгъ справъ кгородскихъ воеводства Витебского. Лета отъ Нароженья Сына Божего тисеча шесть сотъ двад-

а) На л. 286—288 этой же акт. кн. помѣщенъ и вводный листъ вознаго Александра Фороши, отъ 2 Ноября 1625 г., о вводѣ Катерины Дмитривичевой во владѣніе имѣніемъ Савинскимъ, Власовскимъ, и Букановскимъ, леж. въ Витеб. воеводствѣ, — согласно сему завѣщанію.

б) Слѣд., *Овсеевичи* и предки жены его, *Желязовскіе*, а безъ сомн. и другія, упомянутыя здѣсь, лица, были *древле-православными*.

цать шостого, мѣсяца Генваря двадцать осмого дня. На враде гдрскомъ кгородскомъ воеводства Витебского, передо мною, Яномъ Уженецкимъ, подвоеводимъ Витебскимъ, постановившысе очевисто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, пнъ Грыгорей Мозоль, покладалъ и оповедалъ тестаментъ небощика Лукаша Грыгоревича Овсеевича, на речъ, въ немъ описаную; которы передо мною, на враде, положившы, просилъ, абы до книгъ кгородскихъ Витебскихъ былъ уписанъ; а вписуючы до книгъ слова отъ слова, таксе в себе маеть: Во Имя Господа Бога всемогущаго в Троицы единого Отца и Сына и Светаго Духа. Аминъ. Я, Лукашъ Грыгоревичъ Овсеевичъ, чыню явно и визнаваю симъ моимъ тестаментомъ остатнее воли моее, ижъ я, прысмотревшыся отъменьности часовъ и вековъ сего света, яко на немъ в небеспечности положонъ есть животъ людскій, прото кождому речъ есть годная и потребная, абы, будучы здоровъ, паметалъ на часъ смертелны и на то, ижъ отъ продковъ нашихъ подани есмо греху и сказе телесной, и ачколвекъ будучы есми на тотъ часъ хоробою обложеною навежоны, але в цаломъ и добромъ розуме моемъ и в неусталыхъ смыслехъ моихъ, умыслилъ есми сесь тестаментъ мой остатнее воли моее справити, абы, по животе моемъ, о вбогую маетность мою, ростырку, звады и непотребного поволоканья до права не было, але абы кожды, фалечы Пана Бога, спокоемъ мешкалъ и на власности своей переставалъ. В которомъ, напервей, душу мою грешную Пану Богу в Троицы единому поручаю и отдаю, а тело мое грешное жона моя з детми моими, *водлугъ закону веры греческое*, яко на учтивей быть можетъ, на кгрунте моемъ Мяделенскомъ, на горе, за сажолкою, подъ дубомъ, поховати маеть. Дотога, маетность мою лежащую, которую маю, правомъ заставнымъ, в селе Мяделенахъ, то есть, часть Дашковыхъ, одъ нихъ

мне оставленную, и на землю Савы Овсеевича, дядка моего роженного, и двора часть третью, у посаде Слободскомъ стоячого, и полянъки, водлугъ описовъ мне належачые и водлугъ зреченъя отца моего; на которыхъ земляхъ оставныхъ отписую малжонъце моей милой, Федоре Желязовской, копъ семдесятъ грошей Литовскихъ. Которую zostаву малжонка моя держать ажъ до отданя грошей водлугъ записовъ ихъ, ойчычовъ. До того той же малжонъце моей речы рухомые, кони, быдло рогатое и нерогатое, цынъ, медъ и весь спрадъ домовый, збожя молоченое и немолчленое на волный шафунокъ ее записую и дарую. А дочкамъ моимъ, Ганъне и Крестыне описую копъ трыдцать шесть, которые грошы маеть отъдать жона моя, Федора Желязовская, што будетъ збывать назвышъ надъ тую zostаву, на копъ семъдесятъ. Дотого, тыежъ очычы, кгда будутъ хотети выкупить отчизну свою, мають детемъ моимъ, за накладъ, што ездечы за мандатомъ его кр. мсти, наложыль, по двадцать копъ грошей заплатитъ. Дотого, таяжъ малжонъка моя, если бы, по смерти моей, замужъ пошла, маеть з детми моими въ дворе моемъ Мяделенскомъ на всей пащини моей дворной, што есми мель з ласки пна отца моего, мешкать и всякихъ пожитковъ кгрунтовъ и сеножатеи уживать до поиста замужъ тыхъ дочокъ моихъ; а еслибы замужъ пошла, тогды толко на той zostаве и речей рухомыхъ, штожъ ей записалъ, заставати маеть. И дотого еще, еслибы се по мне в животе малжонъки моее уродило сынъ або дочка, теды такаяжъ часть, яко сыну, такъ и дочке, в ыменью ойчыстомъ быть маеть. А у вопеку и в оборону малжонъку мою, Федору Желязовскую, с детми моими и со всею маетностью поручаю его мсти пну Самуелю Староселскому, суди земскому Витебскому, отцу моему, пну Грыгору Овсеевичу; о што остатними прозбами моими прошу, абы малжонце и детемъ моимъ

ласкавыми опекунами моими и обронцами быть рачыли. До которого сего тестаменту я, Лукашъ Овсеевичъ, печать приложывшы, и руку свою властную подписую. А пры справованю сего моего тестаменту были земагдские воеводства Витебского, его мсть пнъ Янъ Кисель Загоренский, пнъ Григорей Мазоловский а пнъ Крыштофъ Желязовский, которые, за прозбою моею, печати свои приложывшы, и руки подписать рачыли. Писанъ у Мяделенахъ, року тисеча шесть сотъ двадцать пятого, мца Декабра двадцать сегого дня. У того тестаменту печатей приложонныхъ чотыры, а подпись рукъ подписано есть тыми словы: Лукашъ Овсеевичъ, рука властная. Янъ Кисель Загоренский рукою своею. Прошонный устне печатаръ, до сего тестаменту Грыгорей Мазоловский властною рукою. *Oczywisto proszony pieczentarz, do tego testamentu Krzysztof Żelazowsky ręką swą.* Который тотъ тестаментъ, за покладанемъ и прозбою пна Грыгора Мозаля, до книгъ кгродскихъ Витебскихъ есть записано, с котерыхъ и сесь выписъ, подъ печатью моею вradoвою и с подписомъ руки моеи писарское, Федоре Желязовской и детемъ ее есть выданъ. Писанъ у Витебску. У того выпису печать вradoвая одна, а подпись руки писарское тыми словы: Базылий Шапъка Хотолский, писаръ кгродский Витебский. Который же тотъ выписъ, за прозбою пна Грыгора Мозоля, есть до книгъ земскихъ Витебскихъ уписанъ. Выписъ выданъ.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 321—323.

Духовное завѣщаніе Витеб. мѣщ. Осипа Скраба, *православнаго а)*. 1626 г. Октября 6.

Року тисеча шесть сотъ двадцать шостого, мѣца Октебра шостого дня.

На рокохъ судовыхъ земьскихъ, о Светомъ Михалѣ, святе римскомъ, припалыхъ и судовне тутъ в Витебску отправляющихъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Савицкимъ, подсудкомъ, а Львомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками судовыми земьскими воеводства Витебского, постановившымъ очевисто передъ нами, у суду, земенинъ грскій воеводства Витебского, панъ Янъ Котовичъ, testamentъ небощика Есифа Матвеевича Скрабы, малжонце его, Зенови Сафоновне Спиченъце, на речъ, в немъ описаную, надлежащій, ку акътыкованью и перенесенью до книгъ земскихъ Витебскихъ положившы, просилъ, абы былъ вписанъ. Который, до книгъ земскихъ слово в слово вписуючы, такъ се в собе маеть: Во Имя Отца и Сына и Светого Духа. Аминъ. Я, многогрешный человекъ, рабъ Божій, на име Есифъ Матфеевичъ Скраба, ознаймую и чыню явно симъ testamentомъ остаточное воли моее всимъ воецъ и каждому зособна, кому бы о немъ ведати принадлежало, ижъ, кромъ впелякого примушеня и людское намовы, але з доброе воли своее, упатруючы то, теперъ еще за живота своего, абы по смерти моей о вбогую маетность мою лежащую, речы

а) Вотъ и еще твердые исповѣдники *православной* вѣры во времена тяжкыя для православія, особливо въ Витебскѣ. — Нѣкоторые изъ названныхъ здѣсь лицъ, равно какъ и Филонъ Громъ, показаны въ комиссарскомъ декретѣ, 22 Янв. 1624 г., по дѣлу о убійствѣ ун. арх. Кунцевича. — Витеб. Стар. изд. А. П. Сапунова, Т. I, стр. 223—238.

рухомые, домовые, промежку братею и малжонькою моею милою, Зеновьею Сахвоновною Спичылною, также близкими кривными, приятелми моими, ниякого зайстя и ростырковъ непотребныхъ не было, ашъ одно колвекъ у себе маю, то теперъ симъ testamentомъ остаточное воли моее . . . маетность мою, речы рухомые, таковымъ способомъ росправую, росписую и розряжаю. А такъ тоужо на вси пришлые, вечные и потомные часы мети хочю. В которомъ, напродъ, душу мою многогрешную в ласку и в милосердие Господу Богу всемогущему поручаю и отдаю, а тело земли, откуль взято естъ; которая малжонка моя милая, Зеновья Софоновна Спичылна, з братею и приятелми моими, способомъ християнскимъ, *водлугъ звычайу старожытное веры Руское, закону Греческого*, учстиве до земли поховати мають. А по жывоте моемъ, домъ мой власный, никому ничымъ не пенный, с пляцомъ, с огородомъ, зо всимъ будованьемъ дворнымъ, стоящій в месте Витебскомъ, у посаде великомъ Узгорскомъ, в завулку, прозываемомъ Замочниковскомъ, в которомъ я самъ ажъ до живота своею мешкалъ, помѣтаючы на вчестивое захованье и послуги, той пререченой малжонце моей милой, Зеновьи Софоновне Спичылне, симъ testamentомъ моимъ вечными часы даю, дарую и отписую, зато, кгдажъ я, беручы ее за себе в станъ светый малъженьскій, взялъ по ней до рукъ своихъ власныхъ отъ брати ее рожное, а швакгровъ моихъ, пана Федора и пана Стефана Сафоновичовъ Спицъ, внесенье ее, готовыхъ пнзей копъ десеть; но ей за тое дылею мою власную, бурнатную, фалендышовую, той же помененой малъжонце моей, Зеновьи Софоновне Спичылне, отписую; сукманъ чорный Хвалюньдышовый, вжо поношоный, на которомъ естъ пугавицъ великихъ деветь; летникъ чырвоный зо кшталтомъ оксамитнымъ; шапку оксамитную, з бобромъ оправную; также и вси речы мои

рухомые, вшелякие, посудъ, спрятъ домовый, отъ мала и до велика; той же малжонъце моей, Зеновьи Спичылине, отписую фаразыю люнъдышовую, лазуровую, вилками подшытую. Маеть малжонъка моя, продавшы, тые пенези на погребъ и на похованья тела моего грешного обернуть. А што тежъ оная помененая малжонка моя милая, Зеновья Спичылна, мела в себе огородъ свой власный, лежащий у посаде Заручайскомъ Витебскомъ, который есмо спольне з нею тотъ огородъ свой власный тое малжонки моее продали Шымаку Черевусину за чотыри копы грошей Литовскихъ, тые пенязи на власную потребу свою обернули и стравили. А што тежъ оная малжонка моя, Зеновья Сафоновна Спичылина, мела в себе серги свои власные, серебряные двой, теды есмо тые серги, спольне з тою малжонкою своею, продавшы за пять золотыхъ, на потребу свою власную обернули и стравили есмо. А што тежъ мелъ в себе тестаментъ малжонъка першого малжонки своее теперешнее, Зеновьи Спичыльны, небожыка Сергея Гонъчарова, сыну ее, пасербови моему, Федору Сергеевичу, належный, который мне пригодне нетъ ведома где згинулъ; в чомъ я, почуваючысе оному пасербови моему быть виннымъ, симъ тестаментомъ моимъ зато отписую ему лавку свою власную, стоячую у месте Витебскомъ, на пляцу мескомъ, черезъ мене самого вечною одъ Офанаса Клыги купленную, вечными часы. А брату своему роженному, старшому, Отрохиму Скрябе, в семъ же тестаментомъ моимъ отписую на вечность другую лавку свою власную, стоячую у месте Витебскомъ, в ряду, на пляцу мескомъ, в которой одъ мене на сесь часъ сидитъ с позему Никонъ Ивановичъ Гонъчаръ, и до тогожъ еще томужъ брату моему, Отрохиму Скрябе, отписую подле того дому и пляцу моего, в томъ же завульку Замочниковскомъ, пляцъ свой власный Клызинский, вечною

купленный отъ Ждана Щура, по самую межу. А штомъ тежъ взялъ речей рухомыхъ в сестры моее, небощыцы Ганъны Матфеевича Скрябилны Никипоровое, а меновите, перины и пологъ, то маеть отдано быти сестренъку моему, Мартину Никипоровичу, яко власность его. И до того тежъ сребра власного малжонки моее, Зеновьи Спичыльны, продалъ есми за три золотыхъ, и то на власную потребу свою обернулъ и стратилъ есми. А особно, штомъ тежъ з двора власного малжонки моее, Зеновьи Спичыльны, Гончаровского, стоячого в посаде Заручайскомъ, отъ суседей, в немъ мешкаючыхъ, отъ сколку годъ ажъ до сего часу, каждый рокъ бралъ есми позему по две копы грошей Литовскихъ, и то все на потребу свою власную потратилъ есми. Зятю моему, Куриле Мишиничу, зосталъ есми виненъ пять копъ грошей Литовскихъ, который тотъ долгъ мой маеть малжонка моя, Зеновья Спичылна, оному зятю моему с тогожъ дому моего, вышей мененого, заплатить, кромъ вшелякого затрудненья и затыгу правного. А братъ мой роженный, старший, Атрахимъ Матхвеевичъ Скряба, самъ, жона, дети, потомки, близкие кровные, повинные, приятели мои, не мають в тотъ домъ власный, пляцъ, огородъ и ни в которое жъ колвекъ будуванье дворное, той пререченой малжонъце моей, Зеновьи Спичыльне, симъ тестаментомъ моимъ одъ мене вечною записанный, ни какое жъ кольвекъ маетности моее, речей рухомыхъ домовыхъ, в томъ дому моемъ позосталыхъ, на малжонце моей, Зеновьи Спичыльне, поискивать и вспоминатся, подъ нею доходити и ни которое трудности ей заховати не мають и мочы не будутъ вечными часы. А хтобы колвекъ з нихъ, будучы впорнымъ, сесь тестаментъ мой в чомъ же одно живне нарушати, ино таковой каждый з нихъ о то все маеть со мною розсудитьсе на страшномъ суде предъ

Небеснымъ Царемъ во веки. Аминь. И на то все я, Есифъ Матфеевичъ Скряба, далъ и составилъ есми по себе малъжонце моей, Зеновьи Спичыльне, сесь мой те-стаментъ остаточное воли моее, подъ моею печатю. А при справованю моемъ, одъ мене, сего тестаменту моего были и того всего добре сведоми люди добрые, за очы-вистою и устною прозбою моею, Есифовою, земенинъ гдрский воеводства Витебского, панъ Иванъ Жолнеров-ский, панъ Офанасъ Волкъ, панъ Федоръ Матфеевичъ Букаръ и слуга врядовый войтовский, панъ Романъ Ми-колаевичъ, печати приложившы, и руки свои власные до сего моего тестаменту подписали. Писанъ у Витеб-ску, року тисеча шесть сотъ двадцать пятого, мѣца Ок-тября шостого дня. У того тестаменту печатей притис-ненныхъ пять, а подписъ рукъ тыми словы: Очевисто прошоный печатаръ Иванъ Жолнеровский, власною ру-кою. Прошоный печатаръ Офанасъ Волкъ. Прошоный печатаръ отъ Есипа Скряба Федоръ Букаръ, рукою. Ко-торый то тестаментъ, за покладанемъ и прозбою пна Яна Котовича, до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 418—419.

134.

Духовное завѣщаніе помѣщика Тимофея Подвинскаго, православнаго а). 1626 г. Октября 12.

(Русская помѣта года, мѣсяца и числа явки документа остались въ обрѣ-зѣ книги).

1626 8bra 12. Testament j. pana Podwinskięgo.

а) Завѣщатель поручаетъ женѣ своей похоронить его по обряду, какъ сказалъ ояъ, нашей вѣры православной. Это опять же фактъ, что Подвинскіе и родъ жены

На рокохъ земскихъ, о Светомъ Михаиле, святе рымскомъ, прыпалыхъ и судовне у Витебску отпра-вляемыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, су-дею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Львомъ Гуркомъ, писаромъ, врадниками судовыми зем-скими Витебскими, постановившысе очевисто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, панъ Янъ Котовичъ, име-немъ пни Тимофеевое Подвинское, покладалъ выписъ с книгъ кгородскихъ Витебскихъ, ку актыкованю и впи-саню до книгъ земскихъ Витебскихъ; который, уписую-до книгъ слова отъ слова, такъ се в себе маеть: Вы-писъ с книгъ справъ кгородскихъ воеводства Витебско-го. Лета отъ Нарожения Сына Божего тисеча шесть сотъ двадцать шостого, мѣца Марца девятого дня. На рокохъ судовыхъ кгородскихъ, мѣца Марца первого дня прыпа-лыхъ и судовне в замку гдрскомъ Витебскомъ отпра-вляемыхъ, передъ нами, Яномъ Уженецкимъ, подвоево-димъ, Михайломъ Миколоаеомъ Гуркомъ, судею, а Базы-лимъ Шапкою Хотолскимъ, писаромъ, врадниками су-довыми кгородскими Витебскими, постановившысе очеви-сто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, панъ Янъ Котовичъ, покладалъ тестаментъ небощыка, пна Тимо-фея Подвинского, ку актыкованю и вписаню до книгъ кгородскихъ Витебскихъ; который, уписуючи до книгъ слова отъ слова, такъ се в себе маеть: Во Име Отца и Сына и Светого Духа, станьсе ку вечной памети люд-ской. Аминь. Я, Тимофей Богдановичъ Подвинский, зе-менинъ гдрский воеводства Витебского, чыню ведомо симъ моимъ тестаментомъ остаточное воли моее, кому бы то

его, Лускины, были древле-православные, Русскіе, равно какъ и назначенные опе-куны, напр. Адамъ Косовъ (отецъ Кіев. прав. митроп. Сильвестра Косова), и проч., которымъ завѣщ. поручаетъ воспитаніе детей его, ссылаясь, м. пр., и на ихъ, опеку-новъ, вѣру, раз. православную, каковой были, безъ сомнѣнія, также и свидѣтели и проч.

ведать належало, ижъ я, Тимофей Подвинский, паметаючи на то, ижъ на семъ мизерномъ свете нетъ ничего трвалого, што бы се за часомъ своимъ отменить не мело, а ничего тежъ певнейшого люди, на семъ свете мешкаючы, споражать не могутъ, толко кождый чоловекъ грешный, будучы на семъ мизерномъ светѣ здоровый, сподеватсе маеть хоробы, а хорый будучы, сподеватсе маеть смерти, а же година смерти никому не есть означона, и для тогожъ посноли телюди мудрые выналезли тое, ижъ умыслъ и волю свою писмомъ звыкли объяснять, абы в запаметалость людскую ничего не прыходило; а такъ я, Тимофей Подвинский, умыслиломъ то самъ по доброй воли моей, будучы пры зуполномъ змысле и доброй памети моей, не будучы на то ни одъ кого намовленный, ани промушоный, абымъ за живота моего волю мою писмомъ означылъ; постерегаючы тожъ, абы, по животу моемъ, межы малжонкою моею милою и детками нашими, з нею спложонными, а то есть, меновите, сыномъ Василемъ и дочками, панною Полонеею, панною Марыною и панною Авдотею, якие вархолы и ростырки не были, такъ и маетность мою лежащую, яко и рухомую, прото, з добрыхъ уваженьевъ и з розмысловъ моихъ, заховуючысе водлугъ права посполитого, ижъ каждому волно именами своими набытыми и маетностью своею рухомую, якимъ колвекъ назвискомъ названую, тестаментомъ своимъ кому хочечы записать, справили есми сесъ тестаментъ мой. Которымъ тестаментомъ моимъ то ознаймую. Напервей, душу мою грешную полекаю Пану Богу всемогущому в Троицы единому, в руки Его светые, маючы надею, ижъ Его светая милость грехи мои, черезъ муку Сына Своего милого, Исуса Христа, Пана и Збавителя моего, мне отпустить будетъ рачылъ, а душу мою грешную до кролевства Своего светого прынять рачытъ. А тело мое грешное малжонка моя милая,

Богдана Лускинянка, маеть поховати водлугъ закону *нашого* хрестиянского, *релии старожытное Греческое*, што научтивей быти можетъ, водлугъ преможеня *нашого* убогого, шляхетского, в ымену моемъ Стромкове, у воеводстве Витебскомъ лежачомъ. А што се дотычетъ маетности моее лежащее, то есть имена Стромкова, у воеводстве Витебскомъ лежащего, которое есми, правомъ вечыстымъ, набылъ у земенина гдрского воеводства Витебского, пана Яна Кавецкого, тое отписую, вечнымъ правомъ, сыну моему, Василю, а малжонце моей милой, Богдане Лускинянке. Еслибы, по смерти моей, замужъ не пошла, тогды маеть на томъ имени моемъ, Стромкове, до живота своего мешкать и всимъ радить, и дочки мои, если то здарытъ Панъ Богъ, в станъ светый малженский с того имени Стромкова выдать. До того тежъ я, Тимофей Подвинский, познавшы я верность, упрыймость, и зычливую милость, и услуговане помешкане *нашого* з нею, малжонкою моею, Богданою Лускинянкою, ей, малжонце моей милой, даю, дарую и на вечность записую грошей готовыхъ, на обликгахъ, сто копъ Литовскихъ. А дочкамъ моимъ усимъ тремъ отписую по петдесяти копъ грошей готовыхъ, у выправе по другихъ петидесяти копъ грошей Литовскихъ. А што се дотычетъ маетности моее рухомое, то есть, золота, серебра, цыну, меди, кони, быдла рогатого и нерогатого, и иного спрату домового, то все, одъ мала и до велика, отписую и дарую сыну моему, Василю, и малжонце моей по половины, в волный ихъ шафунокъ. А в оборону и в опеку полекаю малжонку мою милую и детей моихъ усихъ его млети пану Льву . . . (Гуркѣ), писару земскому Витебскому, и его млети пну *Адаму Косову*, пну Матею . . . му, пну Юрю и пну Стефану Лускиномъ, просечы, абы малжонку мою отъ всякихъ крывдъ боронили и о деткахъ моихъ, з ласки

своее, яко люди Християнские, печу меть рачыли, яко бы выховане и твичене . . . на станъ шляхецкий прыналежитъ, мети могли; за што ихъ мстямъ Панъ Богъ наградою будетъ. Однакъ же ихъ мсть панове опекунове помененые маетности моее ле . . . ничего до рукъ своихъ отъ ее, малжонки моее, брати не мають, але то все в моцы и держанью ее быти маеть. Вшакъ же еслибы Панъ Богъ на нее, малжонку мою, см. . . . пустити рачылъ, нимъ сынъ мой летъ зуполныхъ доростеть, тогды тые ихъ мсть пнове . . . нове, отъ мене в семъ тестаменте моемъ помененые, маетность лежащую и рухомую . . . ки моею в опеку и оборону свою взяти мають и с тоежъ маетности моее . . . ховати, на науку и твиченье выправовати. А, чого Боже уховай, на сына . . . смерти нимъ летъ зуполныхъ доростеть, тогды такъ маетность моя лежащая на малж . . . мою и на иные дети мои спасти, належати маеть. Который сесь тестаментъ мой остаточное воли моее ствержаючи, печать есми мою власную до него притиснулъ и власную руку мою подписалъ; до которого тежъ, за устною и очевистою прозбою моею, печати свои приложившы, и руки свои подписать рачыли, то есть, его мсть панъ Иванъ Жолнеровский, панъ Василей Хотимский а панъ Янъ Нашковский. Писанъ у Стромкове, року тисеча шесть сотъ двадцать шостого, мѣца Феврала шостого дня. У того тестаменту печатей прыложонныхъ чотыры, а подписъ рукъ подписано есть тыми словы: Тимофей Подвинский рукою власною подписалъ. Очевисто прошоный печатаръ одъ пна Тимофея Подвинского, до сего его тестаменту Иванъ Жолнеровский власною рукою. Прошоный печатаръ отъ пна Тимофея Подвинского до сего тестаменту печать прыложилъ и руку подписалъ Василей Занковичъ рукою власною. Прошоный очевисто печатаръ отъ пна Тимофея Подвинского, до сего теста-

менту печать прыложилъ и руку подписалъ Янъ Нашковский, рука власная. Который же тотъ тестаментъ, за прозбою пна Яна Котовича, до книгъ кгородскихъ Витебскихъ есть уписанъ, с которыхъ и сесь выписъ, подъ печатми нашими владовыми, пни Федоре Лускиянце Тимофеевой Подвинской и детемъ ее есть выданъ. Писанъ у Витебску. У того выпису печати притисненыхъ две, а подписъ руки подписано тыми словы: Базылий Шапка Хотолский, писаръ кгородский Витебский. Который тотъ выписъ, за устною и очевистою прозбою пна Яна Котовича, есть до книгъ земскихъ Витебскихъ записанъ.

По оп. кн. № об. 44, № ч. 44, л. 438—439.

135.

Купчая, данная Станиславомъ Буевичемъ и женою его Василию Шапкѣ Хотольскому, на продажу первыми послѣднему половины острова на р. Двинѣ, противъ села Курина, съ бобровыми гонами. 1627 г. Января 12.

Року 4533, мѣца Генваря 17 дня.

На рокохъ судовыхъ земскихъ, о Трехъ Кролехъ, святе римскомъ, прыпалыхъ и судовне в замку Витебскомъ отправующыхъ, передъ нами, Самуелемъ Староселскимъ, судею, Яномъ Дырмонтомъ Сивицкимъ, подсудкомъ, а Лвомъ Гуркомъ, писаромъ, владниками судовыми земскими воеводства Витебского, постановившысе очевисто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, панъ Станиславъ Александровичъ Буевичъ Выжлятинский, и малжонка его, пни Зофея Андреевна Рызянка, покладали и оповедали листъ свой добровольный, продажный, вечистый записъ на речъ, въ немъ описаную, данный отъ нихъ землянину гдрскому воеводства Витебского, его мсти пну Базылеу Шапце Хотолскому, писару кгородскому Витебскому; который тотъ листъ свой

передъ нами, у суду, положившы и его признавши, просили, абы до книгъ земскихъ Витебскихъ былъ уписанъ. Которого мы, судъ, огледавши и чытаного выслушавшы, казали есмо его до книгъ уписать. Который, уписуючы слова отъ слова, такъ се в себе маеть: Я, Станиславъ Александровичъ Буевичъ Выжлятинский, а я, Зофея Андреевна Рызянка Станиславовая Буевичовая, признавамъ симъ нашимъ листомъ, добровольнымъ, вечыстымъ, продажнымъ записомъ, каждому, кому бы о томъ потреба ведать належало, ижъ, маючы записную отъ пна отца своего, пна Александра Буевича, и на мене правомъ отчыстымъ спалую половицу острова *нижнего на реце Двине, противъ села Курина стоячого*, у воеводстве Витебскомъ лежачого, которую половицу ямъ, по животе пна отца моего, спокойно держалъ и уживалъ; тегды тую половицу острова з сеножатю и з *гоны бобровыми* пустили и на вечность продали есмо сполне земенину гдрскому, писару кгородскому воеводства Витебского, его мсти пну Базылему Шапце Хотолскому, за певную суму пнзей, за петнадцать копъ грошей Литовскихъ, и взявши отъ его мсти до рукъ своихъ тую суму пнзей, заразъ тую половицу острова нижнего в моцъ, держане и спокойное уживане подали и поступили есмо. Маеть его мсть пнъ Базыли Шапка Хотолски самъ, жона, дети и потомки его тую половицу острова на себе держати и уживати, всякие пожитки на себе уживати а ихъ прибавляти вечными часы. А мы в томъ его мсть ниякое перешкоды и переказы чынить не маемъ такъ сами черезъ себе, яко и черезъ кровныхъ своихъ, а естлибы мы, пропомневшы сего листу, добровольного запису нашего, у тую половицу острова, албо у боброгонъ на немъ, уступовали, албо перешкоду чынили, теды за то заруки заплатить маемъ де-
сать копъ грошей Литовскихъ; о што даемъ моцъ и

позволяемъ позвать себе до каждого права и суду, рокомъ статутowymъ, завитымъ, а мы, не вымовляючысе жадными прычынами правными и неправными, передъ судомъ стать и тую заруку и шкody, на годое слово речене умоцованого албо того, у кого сесь листъ нашъ будетъ, заплатить и нагородить маемъ и повинни будемъ. А по заплаченю, предсе сесь нашъ листъ у кожного права за мощный и правный почитанъ и держанъ быти маеть. И на то мы, особы, верху мененые, дали есмо пну Базылему Шапце Хотолскому сесь нашъ вечыстый, продажный листъ с печатми и с подписомъ рукъ нашихъ, ужывшы ихъ мсть пнвъ прыательныхъ, пна Станислава . . . вича, пна Михала Жолнеровского а пна Ивана . . . нашою, печати, и руки подписать рачыли. Писанъ у Витебску, року тисеча шесть сотъ . . . емого, мсца Генваря четвертого дня. У того листу печатей прылож . . . подписы рукъ тыми словы: Станиславъ Александровичъ Буевичъ рукою в . . . Прошоныи печатаръ до того листу одъ особъ, в томъ листе помеченныхъ . . . власною рукою. Michał Żołnierowsky reka swa. Очевисто . . . пна Станислава Буевича и малжонки его, до того его листу Иванъ . . . Который же тотъ листъ, за покладанемъ и прозбою особъ, вышъ реченыхъ, до . . . Витебскихъ естъ записано.

По оп. кн. № об. 45, № ч. 45, л. 47.

136.

Жалоба Федора Фурса Рынды на Николая Жабу, за захватъ его земли, когда былъ онъ при Лжедимитріѣ и въ Инфлянтахъ. 1627 г. Января 20.

На рокохъ судовыхъ земскихъ и проч., постановившысе очевисто, Федоръ Фурсъ оповедаль и жаловаль на его мсть пана Миколая Жабу, подстол. Витеб., о то, ижъ

я, по смерти небожика отца моего, Фурсы Анухреевича Рынды, оставшыся я *в letech недорослыхъ*, на низъ с козаками до Черкасъ зъехалъ былъ, а потомъ, на по-
слуге Речи Посп. будучы, пры небожыку цару *Дмитрею*, з братомъ моимъ Грыгоремъ Фурсомъ до земли Московъ-
екое, до столицы, заехалъ, где, по змене царской, поме-
неного брата моего забито, а я у везеню, в земли Мо-
сковской, годъ презъ осмъ седеть мусель есми. А потомъ,
вышедшы з везеня, не будучы у Витебску, знову, на по-
слуге Речи Посп., у земли Волозской Инфлянтской былъ
есми, нижи, за продолженемъ летъ моихъ, зъ земли
Ифлянтское, в року прошломъ *41*ке, приехавшы, хотель
есми о отчизне своей власной, з братею моею не раз-
деленою, названою Поповичахъ, Опряние и у Турико-
ве, за рекою Двиною лежащее, которая на мене и на брата
моего, Григоря Фурсу, по смерти небожика отца моего,
приналежитъ, доведася и оную, яко власную свою, такъ
и часть брата моего, на менележащую, до себе взять.
Якожъ, за приеханемъ моимъ до Витебска, взялъ есми
таковую ведомость певную, же его милость панъ Мико-
лай Жаби, подстолий Витебский, по смерти небожика отца
моего, нетъ ведома за якимъ правомъ, тую отчизну мою
власную, часть, на мене з ровного делулежащую, такъ
тежъ и тую часть, которая по небожыку брате моемъ на
мене принадлежитъ, забралъ и вси справы, на тую отчизну
лежащие побралъ и, на той отчизне моей подданныхъ
служебъ осмъ осадившы, до сего часу ее держитъ и вси
пожитки, оттуль приходящие, на себе беретъ. О которую
то отчизну свою его мсть пана подстолего, черезъ людей
запныхъ, непооднокротъ просилъ есми, абы ее мне, яко
человеку убогому, вернулъ; нижи его мсть панъ под-
столий и по сесь часъ тое отчизны моее вернуть не хотель
и не хочетъ. Зачымъ, шкodu и кривду немалую отъ
его мсть пна подстолего маю, и проч.

По оп. кн. № об. 45, № ч. 45, л. 126.

П Р И В А В Л Е Н І Е.

Краткое извлечение изъ нѣкоторыхъ актовъ, которые послѣдовали хотя и въ со-
вершенно частныхъ интересахъ, но содержать въ себѣ указанія на предметы,
могущіе имѣть значеніе для исторіи.

А) Изъ отдѣльныхъ документовъ.

Юрьевскій мостъ. а) 1564 г. Августа 1. Купчая крѣпость такого
содержанія: „Я, Васко Ивановичъ Гвоздовъ, визнаваю самъ на себе
симъ моимъ листомъ каждому доброму кому будетъ потреба того дѣла ве-
дати, або чтучи его слышати, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, ижъ што
есмо купили з Омеляномъ Сергеевичомъ Дракулинымъ дворища в Ниж-
немъ Замку, *подле мосту Юревского* и промежи двора Тараса Гришинича и
Ходулова, у мещанъ гдрьскихъ Витебскихъ у Хомя а у Никипора Грідко-
вичовъ; ино я, Васко, половину свою того дворища, выша помененого, про-
далъ есми Омеляну Сергеевичу Дракулину обель, вечно и нерухома навеки,
за три рубли грошей мѣбы широкое, личачи у грошъ по чотырнадцати пнзей; а с
того дворища со всего некоторое службы, а ни сторожи неделное нетъ, кромъ
вала и конья“ и проч. б) 1592 г. Апрѣля 22. Выпись изъ Витебскихъ
городскихъ книгъ расправы Витеб. мѣщ. Степана Сергѣевича Дракули
съ Витеб. мѣщанкою, невѣсткою своею, Орешковою Куччиною Хонею
Федоровною Волзинковою, и съ сыновьями ея, а братаничами своими,
Ваською и Гришкою Омеляновичами Дракулями, и съ дочкою ея, а
братанкою своею, мѣщ. Яковлевою Коробинковою Огренею Омелянов-
ною Дракулинкою, въ томъ, что отвѣтчики, послѣ смерти мужа и
отца ихъ, а роднаго брата истцу, Омеляна Сергѣевича Дракули, не-
правильно завладѣли всѣмъ движимымъ и недвижимымъ имуществомъ,
оставшимся послѣ отца ихъ, Степана и Омеляна Дракулей, Сергѣя
Дракули, и находившимся въ нераздѣльномъ ихъ, братьевъ, владѣніи,
а также и всѣми подлежащими документами—купчими, раздѣльными и
духовнымъ завѣщаніемъ Сергѣя Дракули, м. пр., и вышеозначенною
купчею, отъ 1 Августа 1564 г., „а мене дей, гов. истецъ, в томъ з
дворища Цотового, *лежащаго подле мосту Юревского*, в замку Нижнемъ Ви-
тебскомъ, у робленю мосту Задуновского грабеть“ и проч. (док. вет-
хій—недостаетъ окончанія). в) 1646 г. Января 28. Повѣстка Витеб. во-
еводы Павла Сапѣги о вызовѣ землянина Витеб. воев., Адама Барто-
шевича Климашевскаго, на судъ, по дѣлу о завладѣніи пладомъ „в Ниж-
немъ замку Витебскомъ, противъ костелови ойцовъ Езуитовъ, презъ
улице тыломъ *подле мосту Юревского* лежащимъ, названнымъ Дракулин-
скимъ, помененымъ ойцомъ Езуитомъ лежащимъ,“ проданнымъ Витеб.

мѣщ. Григоріемъ Дракулею Іезуитамъ, по купчей отъ 2 Февраля 1646 г.—Связ. 24, №№ 22 и 14 и Связ. 23, №№ 8 и 3. *)

Граница Витебской городской земли. 1586 г. Апрѣля 7. Купчая крѣпость, въ которой, м. пр., сказано: „Я, Янъ Петровичъ Кисель, а я, Василей Петровичъ Кисель, земляне господарские воеводства Витебского, братья рождона, чынимъ явно и визнаваемъ сами на себѣ симъ листомъ нашимъ добровольнымъ записомъ каждому, кому того потреба будетъ вѣдати, або чтучы его слышати, нинѣшнимъ и на потомъ будущимъ, ижъ, маючы мы в моцы, в держанью и в ужыванью своемъ именье нашо властное, отчизное и дедичное, лежащее у поветѣ Витебскомъ, надъ речкою Скупеицею, прозываемое Мокрое-Поле, которое лѣжить поченшы отъ тое помененое речки Скупеицы ажъ до поль мескихъ места господарского Витебска, а на другомъ, особномъ местцу, подле поль мескихъ, землю, ку тому жъ именью нашему Мокрополскому належачую, а прозываемую Бакуново . . . тое именье нашо, верху помененое, в повете Витебскомъ, неподалеку замку Витебского, надъ речкою Скупеицею лежащее, называемое Мокрое-Поле, и землю Бакуново, подле поль мескихъ, никому ничымъ огуломъ, а ни в жадной части заставою, а ни продажою не заведеное, а ни ценное, спустили и продали есмо на вечность земенину господарскому воеводства Витебского, его млсти пану Яну Войне Ромейку Есѣнецкому, и малжонце его млсть, паней Марыни Романовне Совянце, ихъ милости самимъ, детемъ, потомкомъ и всимъ щадкомъ ихъ млсти, за певную суму пенѣзей, за двѣсти копѣ грошей монеты и личбы великого князства Литовского, личачы по двѣсти пенезей белыхъ въ грошъ, которая сума пенѣзей вжо сполна насть обудвухъ отъ его млсти пна Войны и малжонки его, пани Мерыны, дошла. А продали есмо ихъ млсти тое именье нашо Мокрое-Поле и землю, называемую Бакуново, яко се в себе маеть, то есть, з селищами, на которыхъ два боярыны нашы мѣшкали, з будованьемъ, з огороды овощовыми и неовощовыми, зъ землѣю пашною, зъ зарослями, з гаи, с проробками, з сеножатми, зъ ставы, ставищами, зъ сажовками, з реками и речками и езами, з берегами и зо всими потоками, з ловы зверынными, пта-

*) Эти данныя ведутъ къ заключенію, что *Юрьевскій* мостъ находился на р. Витьбѣ, именно здѣсь или же близъ этого мѣста, гдѣ нынѣ шоссеиный, каменный мостъ на той же рѣкѣ. У моста этого были Завитебныя ворота, которыя назывались такъ же *св. Юрьевскими*, какъ видно изъ, помѣщенного ниже, документа. Изъ этого должно заключить, что въ данной мѣстности существовала издревле церковь во имя *Св. Георгія*, отъ которой, очев., и получили свое названіе мостъ и ворота.—Витеб. Стар. Т. IV, на планѣ, помѣщ. между 62 и 63 стр., ворота эти показаны подъ № 23.—Упоминаемая, подъ 1744 г. въ док. № 60, XVIII вып. Истор.-Юрид. Матер., древняя каменная стѣна не принадлежала-ли той *Св. Георгіевской* церкви, въ то время уже не существовавшей?

пыми и рыбными, з бобровыми гоны“ и проч. (док. безъ окончанія).—Связ. 41, № 2.

Земля Коштинская Пречистенской церкви. 1594 г. Сентября 7. Выпись изъ городскихъ книгъ Витеб. воев. вводного листа, по коему возный Витеб. воев. Илья Миничъ Жуковский ввелъ землянина этого воев. Станислава Кроликовского во владѣніе подаренною ему земляниномъ Яномъ Войною Ромейкою службою земли подъ назв. Бакуновской, леж. въ Витеб. воев. „неподалеку поль посаду Заручевского, заведшы по сеножать Мартина Грунъки по землю подданныхъ гдрьскихъ Ивана, Еска а Ониска Новиновскую, по землю Пронка, Мафея а Манулка Рыболовичъ и по землю церковную Пречистенскую Коштынскую“. Тоже самое означ. дарств. запись, отъ 27 Августа 1594 г. И другая выпись изъ тѣхъ книгъ, отъ 2 Марта 1594, явки Яномъ Ромейкою той же дарственной, въ которой сказано, что Бакунинская служба земли лежитъ „подле кгрунътовъ мѣщанъ Витебскихъ Рыболовичовъ и неподалеку одъ поль посаду Заручайского“.—Связ. 31, №№ 245, 246 и 248.

*Перевозъ чрезъ р. Двину, близъ Витебска, подъ назв. Бардвинъ (а не Барвинъ, или Бервинъ, какъ нынѣ называется). *) 1598 г. Марта 29. Копія межеваго документа, выданнаго Богданомъ Пышницкимъ Витебскому пушкарю Богдану Осееву, на отмежеваніе земли послѣдняго отъ земли Посадской перваго. Главные пункты границы: боръ Улановскій, дорога Бардвинская до Бардвина, земля Ольговская Яна Киселя, Песья полянка, нива Логоватая, имѣніе Пышницкаго Покрышекъ, земля его же Земновская, дорога Лужесенская, земля Баржвинская. Копія эта списана польскими буквами съ Русскаго подлинника, полуистлѣвшаго отъ времени, и только въ уцѣлѣвшихъ отрывкахъ.—Связ. 43, № 11.*

Кстово, Кстовскій посадъ, гора Костово и проч. а) 1598 г. Іюня 14 выданная, а 17 Іюня въ Витебской ратушѣ совершенная купчая крѣпость, по коей Витебскій мѣщанинъ Семенъ Ивановичъ продалъ земенину Витебскаго воеводства Якову Ленартовичу Изабельскому, за 40 копѣ грош. Лит. „плянъ свой властный дворный, лежащій у месте гдрьскомъ Витебскомъ, на посаде Къстовскомъ, надъ горою реки Видьбі, водле пляцовъ Болбышчынского и Занка Скомороха; ку тому же и лавку свою властную, стоячую на конце мосту Завитебного, на пляцу мещанина гдрьского места Витебского, Ивана Савинича Танковича Комосці“. И выпись этого документа изъ Витеб. рат. книгъ, отъ 7 того Іюня. б) 1599 г. Мая 2 данная, а 17 Мая совершенная въ Витеб. ратушѣ, купчая крѣпость, по коей означенный землянинъ Яковъ Ленартовичъ Изабельскій продалъ тотъ же пляцъ земли Витеб. мѣщ. Гришкѣ Охро.

*) Впрочемъ, и въ XVI стол. назывался также *Бервинъ*.—См. Ист.-Юр. мат., вып. XX, стр. 488.

меевичу Жаковичу, за 20 копъ грош. Лит. И выпись изъ рат. книгъ, отъ 17 того Мая, этой крѣпости. с) 1601 г. Октября 24 данная и въ Витеб. рат. 30 Окт. соверш. купчая крѣпость, по коей Витеб. мѣщане Улюша Ермоловна Анавиная съ сыновьями своими Антошкою, Яською и Михалкою продали Дмитру Дмитровичу Кажемаце, за 10 копъ грош. Лит., говорится въ купчей „дворъ свой властный, отчизный со всимъ будованемъ, стоячий на *пляцу* его королевске мсти *мескомъ Витебскомъ*, на предместіи лежакомъ, надъ рекою Видбою, подъ *гороу Кстовскою*, промежъ дворовъ и пляцовъ, то есть, землянина гдрьского воеводства Витебского, его мсти пана Богдана Ивановича Погоского, а зъ другого боку подле двора и пляцу Петра Ивановича . . . со всимъ на все, потомужъ и также, яко небощыкъ мужъ мой, а отецъ нашъ Ананя Игнатовичъ, держалъ и по немъ мы держали и вживали, с пляцомъ, с огородомъ и со всимъ будованемъ“. d) 1606 г. Января 27. Вводный листъ, командированныхъ Витеб. ландвойтомъ Матвѣемъ Захарьевичемъ Волкомъ, лавника Осипа Коневлевича и городского слуги Леона Подласкаго, о вводѣ Ивана Никипоровича во владѣніе проданнымъ ему Григоріемъ Ивановичемъ дворомъ, „который дворъ стоитъ за Витбою, *подо Кстовымъ*“. e) 1608 г. Апрѣля 4. Выпись изъ Витебскихъ городскихъ войтовскихъ книгъ вводнаго листа, по коему, командированные Витеб. ландвойтомъ Григоріемъ Чуркомъ, лавникъ Данило Григорьевичъ Чолка съ войтовскимъ слугою и городскимъ слугою Богданомъ Борисовичемъ Полонскимъ передали во владѣніе Витеб. мѣстичу Павлу Автуховичу „дворъ Витеб. мѣщ. Ивана Никипоровича, стоячий у месте Витебскомъ, за рекою Видбою, подъ *Кстовомъ*, на *пляцы мескомъ* . . . с пляцомъ и огородомъ и со всимъ будованемъ“, за долгъ послѣдняго первому, по заемному обязательству, 4 копы, и судебн. издержекъ 1 копу грош. Лит. f) 1610 г. Декабря 23. Закладная крѣпость, по которой Витеб. мѣщ. Омелянъ Богдановичъ Болбышка заложилъ мѣщ. Конону Степановичу Икову „полгорода своего власного, отчизного . . . лежащий у месте Витебска, у *посаде Задунайскомъ*, *подо Кстовомъ*, подле *пляцъ* Есипа Ивановича Гущи, по другой стороне *пляцъ* Якова Романовича“, въ 10 копахъ грош. Лит., срокомъ отъ Рожд. Христ., *праздника Русскаго*, 1610 г. по такой же срокъ 1620 г. g) 1625 г. Іюня 1 данная и 23 Іюня въ Витеб. гродскомъ судѣ совершенная купчая крѣпость, по коей Витеб. мѣщ. Павелъ Моисеевичъ Алѣтуховичъ продалъ Яну Станиславовичу Кудоровъскому „дворъ с пляцомъ, с огородомъ и будованьемъ, за рекою Видбою, подъ *Кстовомъ*, в месте Витебскомъ стоячий“, за 40 копъ грош. Лит. И выпись этого док. изъ Витеб. грод. книгъ, отъ 23 Іюня 1625 г. h) 1628 г. Апрѣля 28. Закладная крѣпость, данная Миколаемъ Степановичемъ, по коей онъ заложилъ Тимофею Ивановичу свой съ давняго времени „дворъ властный, с пляцомъ, с огородомъ, со всимъ будованемъ своимъ дворнымъ . . . тутъ у месте гдрскомъ Витебскомъ, надъ самымъ берегомъ, за рекою Видбою,

подъ посадомъ Кстовскимъ, прилеглый границюю подле дому и пляцу Яна Станиславовича Чоботара и подле пляцу его мсти пана Яна Рамшыного“, въ 40 копахъ грош. Лит., срокомъ „почавшы одъ того свята прошлого *фалейного Русскаго* Великодня, въ семь року идучомъ тисеча шесть сотъ двадцать осмомъ, водлугъ старого календару, минулого, ажъ до свята *Русскаго фалейного* Великодня, которое маеть быть въ року, дастъ Богъ Светый, пришломъ тисеча шесть сотъ тридцать осмомъ.“ И выпись изъ Витеб. грод. книгъ, отъ 27 Октября 1628 г., вводнаго листа по этой закладной. i) 1638 г. Мая 24 данная, а 26 Мая въ Витеб. грод. судѣ совершенная, купчая крѣпость, по коей землянинъ Витеб. воев. Янъ Миколаевичъ Жаба продалъ Витеб. мѣщ. Федору Илиничу, за 40 копъ грош. Лит., „дворъ, *пляцъ* и огородъ свой власный, по небощыку папу отцу своему, его мсти пану Миколаю Жабе, подстолимъ Витебскимъ, правомъ приржоннымъ, спадковымъ, (говор. въ док.) на мене, Яна Жабу, а межи ихъ мсть паны братею моею з ровного делу вечно спалый, лежащий в месте его крское мсти Витебскомъ, на *посаде Кстовскомъ*, межи домовъ и *пляцовъ* з одное стороны двора и пляцу его мсти пана Романа Мартишевича, а з другое стороны двора и пляцу подданого в Бозе велебного его мсти отца архиепископъского, Мартина Пирожникова.“ И выпись изъ Витеб. грод. книгъ, отъ 26 Мая 1638 г., вводнаго листа по этой купчей. k) 1645 г. Марта 5 дан., а 31 Марта въ Витеб. ратушѣ совершенная, закладная, по коей Татьяна Тимофеевна Ивановичева заложила Витеб. лавнику Яну Станиславовичу Кудоровскому наслѣдственный послѣ родителей своихъ „*пляцъ* свой власный . . . чежачий в месте Витебскомъ, за рекою Видбою, надъ берегомъ, подъ *посадомъ Кстовскимъ*, прилеглый до дому и пляцу пана Яна Кудоровъского, лавника места Витебъского, а зъ другое стороны *пляцу* небощыка пана Яна Рамшы.“ И выписи изъ Витеб. рат. книгъ: отъ 31 Марта 1645 г., совершенія этой закладной, и, отъ 1 Апрѣля 1645 г., ввода во владѣніе по оной. l) 1672 г. Апрѣля 16 выпись изъ Витеб. грод. книгъ вводнаго листа, о вводѣ, вознымъ Витеб. воев., Яномъ Заньковичемъ Слепородомъ, ректора Витеб. іез. коллегіи Валентія Германовича со всею братією во владѣніе записанными въ собственность коллегіи земляниномъ и генераломъ Витеб. воев. Егоромъ Станиславовымъ Янковскимъ: домомъ его „w zamku Niżnim Witebskim, przy Wielkiej ulicy ze dwu stron, między domami jo mści pana Jana Hośłowicza, a z drugiej strony dom pana Filipa Kalinowicza,“ а также „na posadzie Zadunayskim dwa placu pustych tegoż pana Jankowskiego, jednem przy Wielkiej ulicy у zaułku Olesznikowskiego, a drugi plac pusty, w tymże posadzie, pode Kstowem, nad rzeką Widzbą.“ m) 1676 г. Мая 5 данная, а 29 Мая въ Витеб. рат. совершенная, купчая крѣпость, по коей Витеб. мѣщ. и портной Александръ Прилипскій продалъ, за 100 злот. пол., той же іез. коллегіи во главѣ ректора ея, Владислава Дзержецкаго, *плацъ* земли съ огородомъ, „*leżący w mieście Witebskim, za rzeką Widzbą, pod Kstowem, nazywa-*

іау Michałowski.“ n) 1676 г. Мая 8 данная, а 15 Іюня въ Витеб. грод. судѣ совершенная, купчая крѣпость, по коей Витеб. мѣщанка Софья Ѳеодоровна Злотникова, по первому мужу Бугзелева, а по второму Гронская, продала, за 40 копѣ грош. Лит., той же іез. коллегіи плацъ—огородъ свой, „лежачу на przedmieściu Witebskim, na posadzie, nazwanym Kstowski, za rzeką Widzbą, o granice między placow y ogrodow, z iedney strony podle ogroda p. Jana Fiedorowicza Suchoruka, a z drugiey strony podle placu y ogroda p. Romana Marcinowicza.“ На этомъ док. надпись: „List przedawczy od Grońskiej na plac, leżący za stawem, nad groblą samą, która iest przy wieży Zadunayskiej.“ *) o) 1681 г. Мая 25 выданная, а 15 Января 1691 г. въ Вит. зем. судѣ соверш., купчая крѣпость, по коей Вит. мѣщ. Касперъ Яновичъ Кудоровскій продалъ, за 30 злот. пол., той же іез. коллегіи плацъ (какъ говор. въ док.) „po nieboszczyku, dobrodzieiu, rodzicu moim, sławney (?) pamięci, po panu Janie Stanisławowiczu Kudorowskim, raycy miasta jkmści Witebskiego, mam przyrodzonym prawem po oycu moim rodzonym mnie, synu iego, służący y należący plac w mieście Witebskim, za rzeką Widzbą, nad samą tą rzeką Widzbą, pod gurą, nazywającą S k t o w s k ą (sic), w puście leżący, bo dom, czasu Moskiewskiey wojny, spalony, który to plac rodzic mój nieboszczyk u różnych osob po częście kupił y wspoі złączył z iednego.“ И выпись изъ Витеб. грод. книгъ, отъ 9 Іюля 1681 г., явленная въ Витеб. зем. судѣ 15 Января 1691 г., вводнаго листа по этой купчей, въ которой сказано, что вводъ сдѣланъ „do placu ogrodu, w puście leżącego w mieście jkm Witebskim, będącego w posadzie Zadunayskim, nad rzeką Widzbą, pod gurą K s t o w s k ą, nad samą tą rzeką Widzbą leżący, drugim koncem pod tą gurą Kstowską, z trzeciey strony row, który idzie s tey gury Kstowskiej do rzeki Widzby, a z czwartey strony od placu y ogroda ichmw oycow Jezuitow collegium Witebskiego Societatis Jesu, nabytego od pana Jankowskiego, także przy tey rzecę Widzbie, pod tą gurą Kstowską leżący obok.“ p) 1691 г. Апрѣля 4, духовное завѣщаніе генерала Витеб. воеводства, Станислава Янковскаго, въ которомъ, м. проч., сказано: „Ciało zaś moje grzeszne, iako ziemi, do ziemi należące, aby pogrzebione było, pokornie upraszam w Bogu przewielebnego jmsci xдza rectora collegium Witebskiego y wszystkich ichmw oycow Jezuitow tegoż collegium Witebskiego, jako miłościwych dobrodzieiow moich, którym z młodości latt moich służыwszy, y wszystkie dobro moje, place z słobożanami, w mieście Witebskim na różnych miejscach będącemi, mianowicie: ieden plac Ulfowski w zamku niżnim Witebskim, na którym gospodarzow czterech mieszkaia; drugi Wielizanski plac na posadzie Zadunayskim, na którym gospodarz ieden mieszka; трzeci plac pod Świętym Duchem, przy ruczaiu, pod gurą, nazywającą Domanski, na nim gospodarzow два; чwartý plac, wysłużony od jmsci pana Jana Ramszy, nad Widzbą rzeką, P o d e k s t o w e m, nazwany Bohdanowski, na nim gospodarzow два . . . Tey ostatniey woli moiey dispositią reszte ubostwa mego tak chcę mieć, ordynuiąc na mszy święte y pod-

*) Слѣд., была въ Витебскѣ и башня Зудунайская.

zwonienie: na kościół w Bogu wielebných oycow Bernardynow talerow два; na kościół w Bogu wielebných oycow Dominikanow talerow два, na kościół Farski, w którym ciała leżą w Bogu zeszłego rodzica mego, pana Jankowskiego, tak y rodzicielki mey, jmsci xдzu commendarzowi, talarow два . . . Srebrne zaś ostroszki do kościoła w Bogu przewielebných oycow Jesuitow, na ampułki do ołtarza świętego Franciszka Xawera zapisuję.“ Прочую движимость и нѣсколько наличныхъ денегъ завѣщалъ въ распоряженіе хозяйки своей, Германовой.—Связ. 2, №№ 29, 30, 31, 32, 33, 34, 36, 37 39, 40, 41, 42, 46, 48, 51, 52, 53, 71, 75, 76, 80, 81, 89. *)

Валъ въ замкъ и острогъ съ обламками (карнизъ, галлерей, брустверъ). а) 1613 г. Декабря 18 данная, а 19 Декабря въ Вит. грод. судѣ совершенная, купчая крѣпость, по коей земляне Витеб. воев. Томашъ Маршковскій и Полоней Моршковская Давыдовна Зелепужанка продали панцырному боярину Ивану Рызиничу, за 10 копѣ грошей Лит., часть, наслѣдованнаго послѣ Давыда Зелепуги, плаца, который лежалъ (какъ сказано въ док.) „в замку нижнемъ Витебскомъ, подъле двора збудованого нашего подъ обламками, з одѣное стороны домъ небощыка Янушъковъскаго, з другое стороны домъ пна Менцевъскаго, а с третее стороны, бламъкованье, отъмерывъшы, почавъшы отъ дому нашего до обьяламокъ, вперъ сажонъ два и локоть одинъ, а въдолжъ обьяламокъ сажонъ полшоста“ и проч. Также выписи изъ Витеб. грод. книгъ: отъ 19 Декабря 1613 г. этой купчей и отъ 6 Ноября 1614 г. вводнаго листа по оной, въ которомъ сказано, что плацъ тотъ лежитъ „в замку Нижнемъ Витебскомъ межы пляцовъ, с одного боку отъ пляцу небощыка пана Григоря Янушковъскаго, мостовничого, а з другого боку отъ пляцу мещанскаго Черничына, ковъцомъ до улмы, черезъ замкъ Нижний идучое, а другимъ ажъ до стены замъковое“. б) 1618 г. Ноября 3 данная и того же числа въ Витеб. грод. судѣ совершенная купчая крѣпость, по

*) Всѣ эти данныя указываютъ на то, что въ Витебскѣ издревле существовалъ, кромѣ общезвѣстныхъ посадовъ, еще посадъ подъ названіемъ Кстовскаго. Этотъ посадъ, извѣстный въ народѣ подъ именемъ Кстова, есть и нынѣ за р. Витьбой. Названіе свое получилъ онъ, какъ можно думать, отъ церкви Св. Іоанна Крестителя, въ приходѣ которой онъ съ своею церковью во имя Св. Николая и нынѣ состоитъ, такъ какъ бѣлорусское слово *кстиць* означаетъ крестить, *кростъ*, род. *кста*, крещеніе; затѣмъ, *кстовскій* означ. *крестительскій*, *крещенскій*, *крестовскій*. А быть-можетъ, поводомъ къ такому названію посада послужилъ, находившійся близъ этой мѣстности, какой-то каменный крестъ (бѣлор. *кростъ*, *хрѣстъ*, род. *хреста*, *кста*), о которомъ часто упоминается въ древнихъ актахъ, какъ, напр., въ помѣщенномъ ниже док.,—тѣмъ болѣе, что состоящая въ этомъ посадѣ церковь Св. Николая была, въ извѣстное и притомъ древнее время, самостоятельной (выше док. № 87, а также Ист.-Юрид. матер., вып. XX, стр. 499), какъ имѣвшая своего священника, а потому, если посадъ назвать отъ церкви, то ближе было бы назвать его Николаевскимъ.

костей панцырный бояринъ Иванъ Ушайковичъ Рыза продалъ, за 12 копъ грош. Лит., мѣстичу воеводства Витебскаго Гаврилъ Семеновичу, купленный имъ, Рызою, у землянъ Томаша и жены его Полонеи Моршковскихъ „плянцъ в замку Нижнемъ Витебскомъ . . . лежащий подле двора земенина гдрьскаго воеводства Витебскаго, пна Донатовича, *подъ валомъ и острогомъ, на которомъ было бамкованье, а з другое стороны подля двора пна Юря Янушъковъскаго, с третътее стороны подля двора пна Ментъцевъскаго, с четвертое стороны отъ острога замковаго*“—Связ. 13, №№ 3, 2, 11, 8.

Земля Пречистенской церкви. 1626 г. Мая 29 данная, а Юня 13 въ Витеб. зем. книгахъ явленная, купчая крѣпость, по коей Витеб. мѣщане „Иванъ и Ѳеодоръ Грышиничы Ковали и Соня Остаповая Олхимовая продали Витеб. конному мѣщанину Хоме Семеновичу Золотару“, за 8 копъ Лит., „плянцъ дворовой, правомъ вечистымъ, отчыстымъ, купнымъ, имъ, продавц., надлежащий, у месте гдрскомъ Витебскомъ, на посаде Къстовскомъ, надъ горою реки Видбы, подле плянцовъ, с одное стороны *плянцъ церковный Пречистенский*, а з другое стороны плянцъ Болбышинъскій, и проч., и Сони Остаповны Алхимовой „плянцъ, то есть, пологорода, прозываемаго Болбышинскаго, в томъ же месте Витебскомъ, на посаде Къстовскомъ, подле тогожъ плянцу Ивана и Федора Грышиничовъ Ковалевъ“.—И вводный листъ, отъ 13 Юня 1626 г., по этой купчей.—Связ. 22, №№ 5 и 4.

Ломиха *). *Задунайскія ворота* и проч. 1627 г. Юня 3 данная, а 9 въ Витеб. зем. книгахъ явленная, купчая, по коей земляне Витеб. воев. Юрій Григорьевичъ Олехновичъ и жена его Елена Александровна Лещецкая продали зем. Витеб. воев. Войтеху Гозлинскому и женѣ его, Аннѣ Тимофеевнѣ Бородинѣ, домъ свой „с плянцомъ в замку Нижнемъ Витебскомъ, пры улицы великой Задунайской, идучы до *брамы Задунайское*, по левой сторонѣ, стоячий подле дворъ Толъпечына Озерецкаго, а напротивъ дворища и плянцу Савлуковскаго и *подле заулокъ, который идетъ на Ломиху*“, **) за 50 копъ грош. Лит.—И вводный листъ,

*) *Ломихою*, по народному преданію, называлась гора, нынѣ много уже срытая и лежащая между Окружнымъ Судомъ и муж. гимназіей. Въ 40-хъ годахъ бывали на ней общественныя гулянья; былъ павильонъ и открытый, дощатый помостъ для танцевъ; растительность—нѣсколько кустовъ да два или три дерева—осокоры, которыхъ остатки видны и теперь.

**) Заулокъ, ведшій на Ломиху, назывался *Кузмадемьянскимъ*, въ которомъ, подъ 1592 г., была еще *церковная* земля (Истор.-Юрид. матер., вып. XX, стр. 499). А такъ какъ изъ настоящаго док. видно, что заулокъ тотъ находился „пры улицы великой Задунайской, по левой сторонѣ идучы до *брамы Задунайское*“, то выходитъ, что издревле была въ Витебскѣ также церковь *Свв. Косми и Даміана* и находилась въ означенномъ заулкѣ, бывшемъ съ лѣвой стороны нынѣшней Замковой

отъ 3 Апрѣля 1627 г., по той же купчей. 1628 г. Юня 7. Купчая, по коей Витеб. мѣщ. Пилипъ Романовичъ продалъ, за 5 копъ грош. Лит., панцырному боярину Карпу Ивановчу Ляху и женѣ его, Настасѣ, свой „плянцъ (въ половинной части) в замку Нижнемъ Витебскомъ, ведля двора пановъ Лускиновъ, а з другое стороны дворъ Богъдана Макаровича, подданого пана Заруцъскаго, с третее стороны плянцъ Зюковский, с четвертое стороны дорога, што ездеть у *брамы Задунайскую*, въ замку“.—1653 г. Октября 6. Выпись изъ Витеб. зем. книгъ вводнаго листа, о передачѣ вознымъ Егоромъ Янковскимъ во владѣніе Витеб. Іезуитовъ проданнаго имъ панц. боярами Ильею, Ѳеодоромъ и Иваномъ Ляхами „плянца, *leżącego, ydąc do bramy Zадunajskiey, po lewey stronie, przez ulicę przeciwo domu y placu jo mści pana Samuela Oginskiego, ciwuna Trockiego, a około ze trzech stron placow wielebnych w Bogu ichmw xieży Jezuitow collegium Witebskiego*“.—Связ 23, №№ 5, 6 и 7. Связ. 38, № 13.

Могильникъ и проч. 1628 г. Юня 27. Выпись изъ книгъ главнаго уголовного Виленскаго трибунала вел. княж. Литовскаго межеваго документа, отъ 22 Марта 1628 г., въ которомъ означены границы лежащихъ въ Витеб. воеводствѣ имѣній: Тулова, принадлежавшаго по наслѣдству женѣ Кормяловскаго старосты, князя Яна Огинскаго, княжнѣ Катеринѣ ур. Жилинской, и Билева, и Везовичъ, принадл. Оршанскому, Чечерскому и Пропойскому старостѣ Александру Дадзибогу Сапѣгѣ. Границы эти слѣдующія: „На одномъ мѣстцѣ одъ земли подданого нашего (Огинскихъ), Исака Бородинца, прозываемаго одъ Бородина: почоншы одъ *Кобылье Грязи* *) подле которое Грязи осина стоитъ, в ней рубежы; одъ осины просто у гору, черезъ полько, у копецъ, коло елки засыпанный; одъ того копъца у в осинъку, в которой рубежы, пообаполъ вырубанные; одъ осины просто до елки и клена у копецъ; одъ того копъца мождалиною у кленъ, в которомъ рубежы з obu сторонъ; одъ того клену тою жъ мождалиною у дубокъ, в которомъ рубежы з obu сторонъ, по тры рубежы, вырубанные; одъ того дубька мождалиною, у клене рубежы, подле клена копецъ засыпанный; одъ того клена и копъца у право черезъ поточыну у берозу великую, в которой рубежы; одъ тое березы просто мождалиною, у берозе рубежы, пообаполъ вырубанные; одъ тое берозы черезъ мождалину, у в осине рубежы; одъ тое

улицы, идучи къ Задунавской дамбѣ (недавно построенной на мѣсто б. тамъ деревяннаго моста), гдѣ вблизи должны были стоять Задунайскія ворота (*брама*) (Витеб. Стар., изд. А. Сапуновымъ, Т. IV, стр. 329 и планъ Витеб. Вышняго и Нижняго замк., № 21, — тамъ же прилож. между 62—63 стр).—Въ Нижнемъ замкѣ существовали также церкви *Пятницкая* и, безъ сомнѣнія, *Св. Іоанна Златоустаго*.—(Истор.-Юрид. матер., вып. XX, стр. 387, 505 и Витеб. Стар., Т. I, стр. 342 и 348).

*) Замѣч., что недалеко оттуда имѣніе и православный приходъ *Кобыльинки*.

осины, подле край нивы, у березе рубежы; одъ тое березы черезъ мождалину, просто у берозу и у пенъ березовый; одъ тое берозы и пенъ березового поточною у берозу суховерхую, виловатую, в которой рубежы з obu сторонъ; одъ тое берозы у ивине рубежы; одъ тое ивины черезъ мождалину просто у берозу виловатую, стоячую на суходоле; одъ тое берозы просто пригоромъ, подле насъны у дубе рубежы; з дуба у право у ручей, у долгую лужу и у липу, подле ручья стоячую, в которой липе рубежы и подле липы надъ тымъ ручьемъ копецъ; тутъ граница тое земли Бородинское того подданого нашего (Огинскихъ) Исака Бородинца скончылася. А почонъшы одъ Кобылье Грязи и одъ осины надъ тымъ ручьемъ, з рубежами стоячее, идучы тыми границами, вышъ менеными, до долгое лужы, по правой стороне земля наша (Огинскихъ) маетности наше Туловское, а по левой стороне земля его мсти пана старосты Оршанского Билевская села Везовика. А у другомъ местцу гравца, почавшы одъ речки Скупей и одъ копца, подле речки Скупей засыпаного, дорогою великою, которая *дорога идетъ з Смоленска и з Микулина до Витебска, идучы до замку Витебского*, дорогою по правой сторонѣ у копецъ, межы яблони и дуба, засыпанный; одъ того копца тоюжъ дорогою великою межы двухъ осинъ великихъ у копецъ; одъ того копца тоюжъ дорогою на горце, между двумя берозками у копецъ; одъ того копца тою жъ дорогою у копецъ на праве тое дороги; вси тые копцы, вышъ менены, стоячие коло осины засыпаны, у в осине рубежи, по ободвохъ сторонахъ вырубаны; одъ тое осины и копца подле тоежъ дороги у копецъ коло дубька; одъ того копца подле дороги у *могилнику* у копецъ коло сосонки; одъ того копца подле тоежъ дороги на мождалине у копецъ; одъ того копца подле тоежъ дороги у копецъ коло берозки; одъ того копца знову у копецъ, подле тоежъ дороги великое поправе засыпанный; одъ того копца и одъ дороги тое великое, подле тое дороги засыпаного, суходоломъ у право межою у копецъ, коло берозы засыпанный; одъ того копца у копецъ, подле берозки стоячий; одъ того копца просто у копецъ коло олхи засыпанный; одъ того копца межы двема берозами у копецъ, в березе рубежы; одъ того копца, одъ тыхъ двухъ берозъ знову неподалеку у копецъ; одъ того копца межою черезъ поле у копецъ, напротивъ мождалины стоячий; одъ того копца просто на горце, подле насъны, у копецъ; одъ того копца у мождалину, у в осине рубежы; одъ тое осины у берозе рубежы и копецъ, коло березы засыпанный; одъ того копца и берозы у дубокъ, копецъ коло дубька засыпанъ; одъ того дубька и копца черезъ мождалину у березе рубежы; одъ тое берозы у право мождалиною, у дубе виловатомъ рубежы; з дуба коло елки у копецъ; одъ того копца з мождалины просто черезъ поле у мождалину, у дубьку рубежы; одъ того дубька мождалиною, ручыкомъ, у вязе рубежы и противъ вязу копецъ; одъ вязу и одъ копца у липе рубежы; з липы можда-

линою у вязе рубежы; з вязу межою подле сеножатки, подле берозки у копецъ на логовине; одъ того копца тоюжъ межою просто подле сеножати у копецъ, коло берозки засыпанный; одъ того копца черезъ логовину, подле мождалину, коло яблоньки копецъ; одъ того копца просто черезъ мождалину у осины две, на мождалине стоячие, в которыхъ рубежы з obu сторонъ; одъ тыхъ двухъ осинъ мождалиною поточною у копецъ; одъ копца просто у вязъ, надъ ручьемъ стоячий, в которомъ рубежы; одъ того вязу право локтемъ ручомъ у другой вязъ; одъ того вязу тымъ ручомъ до дороги великое, которая *дорога идетъ до Витебска з Огородниковъ в Потову лужу*, подле которое другой копецъ, коло черомхи засыпанный; тутъ се по тую дорогу *лужу Попову* скончыла граница именью его мсти пана старосты Оршанского и на сесь часть держачого пана Андрея Рамъшы Беловъскому и Везовицкому з ыменемъ нашимъ (Огинскихъ) Туловскимъ. А почавшы одъ речки Скупей и одъ того копца, надъ тою речкою Скупею засыпаного, дорогою великою, идучы тыми границами, по правой стороне земля маетности наше Туловское, а по левой стороне земля его мсти пана старосты Оршанского и на сесь часть держачого пана Андрея Рамшы Белевская, Везовицкая. Связ. 41, № 7.

Каменный крестъ. 1632 г. Февраля 7. Выпись изъ книгъ Витебскаго градскаго суда рѣшенія его, по дѣлу земянъ Витеб. воев. Василя и жены его Дороты ур. Сливовской Янковскихъ съ Юриемъ и женою его Варварою ур. Пыпницкою Пыпками, о насильномъ вытѣсненіи первыхъ послѣдними изъ имѣнія Жогалова, леж. въ Витебскомъ воеводствѣ, гдѣ о нападеніи Пыпковъ на Янковскихъ говорится, м. пр., такъ: „теперешнего року, теперь идучого, тисеча шесть сотъ тридцать первого, мсца Юня шеснацатого дня, ты, пане Юрей Пыпка и з малжонкою своею, собравшы и збившы подданныхъ своихъ немало з маетностей своихъ Охотиничъ, Половикъ и Жогалова, старца своего, Грышка Онухреевича, и пры нихъ урядника своего, Александра Тишвовского, и сына своего, Ивана, и немало слугъ, подданныхъ и помочниковъ своихъ, которыхъ вы лепей знаете, имена ихъ называть умеете, з розными бронями, войне належачыми, шаблями, бердышами, ручницами и киями, чоловека о сколько десятъ; который тотъ урядникъ, служебникъ и сынъ вашъ, посполу с тыми подданными и слугами вашими, за волею, ведомостью, посланьемъ и власнымъ росказаньемъ вашимъ, прышодшы и прыехавшы з маетностей и двора вашего, новозбудованого в Жогалове, стоячого тутъ у воеводстве Витебскомъ, наподшы модно и квалтомъ на поле ихъ (Янковскихъ) власное, жытомъ озимьемъ засееное, подъ дворомъ ихъ Жогаловскимъ лежащее, а мяновите на урочыщу, на *змену ихъ подле каменного креста* . . . киями и обухами ихъ (Янковскаго, жену и дочь его) побили и нелютостиве помордовали и челядь ихъ порозгоняли.“—Связ. 12, № 159.

Церковная игуменская земля. 1634 г. Юня 19. Выпись изъ земскихъ

книгъ Витебскаго воеводства, купчей крѣпости, данной, 24 Декабря 1523 г., Витебскою боярынею Огренею (Аграфеною) Сеньковою Мостычиною и сыномъ ея, Юріемъ Сеньковичемъ, Витебскому воеводѣ, корол. маршалку Ивану Богдановичу Сапегѣ, по коей продали первые послѣднему, за „*петнадцать рублевъ* грошей широкия личбы, село свое близко города, на име *Старое*, со всимъ по тому (говор. въ док.), — какъ есмо сами держали, то есть, землями пашными и борными, и з сеножатями, и з лесы, и з сады, и з ляды, и з болоты, и з реками, и з речками, и з бузгрои, и з зарослыми . . . и с тою землецею нашою Жуковскою, котораяжъ земля наша Жуковская перешла к той же земли нашей *старой*, *) по реку Скупею . . . а граница тому селу нашому: — почонъ отъ села пана Михайлова Курейшова, отъ мокрого поля ручьемъ, который же ручей втекъ в реку Скупею; а и з другое стороны отъ Осевичъ граница другой ручей идетъ во мшарину, а с тое мшарины идетъ в тую жъ реку Скупею; а с третее стороны граница и з Рополевскою землею межа делить, а тоюжъ межою в Скупею реку, противъ Койтовское земли; а с четвертое стороны пришла земля *церковная игуменская*, которуюжъ землю игуменскую, з дозволенемъ гдна Нафанаила, владыки Полоцкого, панъ Иванъ его милость выменилъ у священниковъ, крѣлошанъ Пречистыя Богоматере.“ — Связ. 24, № 12.

Волотовки и проч. 1634 г. Юня 19 данная, а 26 Юня въ Витеб. зем. судѣ явленная, дарственная запись подсудка Ивана и войскаго Юрія Дырмонтовъ Сивицкихъ въ пользу шурина своего, Христофора Демеча на „*пляцъ* (гов. въ записи) нашъ отчыстый, намъ правомъ вечыстымъ належачый, лежащий в месте его кор. мсти Витебскомъ, на посаде Заручайскомъ, названный Плещъковский, за дворомъ Федоровое Хашъковское Ганъны Уласовны, а напротивъ пляцу Юды жыда, такъже и огородъ, штомъ я, Юрей Сивицкій, прыкупилъ, тутже водле того пляцу *лежащий подле волотовокъ*, з будованьемъ выпелякимъ, на томъ пляцу и на огороде будущимъ.“ — 1634 г. Юня 26. Выпись изъ Витеб. зем. книгъ той же дар. записи и вводный листъ по оной. — б) 1785 г. Юня 29 данная, а 8 Юля въ зем. судѣ Полоцкаго воеводства совершенная, купчая крѣпость, по коей скарб. Брасл. Марціанка ур. Жукъ Корсакова **) Полоцк. лѣсн. Михайлу Ленкевичу продала, за 1100 тал., имѣніе *Велятовку* (Wielatowka), составляющее часть Жуковскихъ имѣній Гомля, Заскорокъ и Потелковичъ, леж. въ Полоцк. воев., и доставшееся ей, продавицѣ, въ наслѣдство послѣ отца ея, Казимира Жука, Полоцк. лѣсн.; продала же „z zabudowaniem dwornym, folwarkowym, gumienym, browarnym, gruntami oronemi y nieoronemi, z sianożęciami murów-

*) Не отъ этого-ли и самое село названо *Старымъ*? — какъ и нынѣ называется.

**) Г. Корсакова присваиветъ себѣ и продаетъ издавна *фундушевую* землю Гомельской православной приходской церкви.

nemi y błotnemi, z równym spół-aktorstwem wszystkich puszczy, a z nich wolnym ciągnięciem towarowego y różnego rodzaju, ku wszelkiej potrzebie, drzewa, z barciami, w niej znajdującemi się, oraz z wolnym w tejże puszczy biciem y łowieniem różnego ptactwa y zwierza, też jezior, rzek, rzeczek, z stawem y młynem, z karczmannami y z nich przychodzącemi intratami, tudzież z niebronnym, z dziedzictwa spółnego, różnemi sposobami łowieniem ryb, zabijaniem jazow, oraz z gruntami, przez poprzedników do cerkwi Homelskiej przyłączonemi (?), wsiami, poddanemi, w nich mieszkającemi, z wolnym onych y zabranych gruntów, w mojej (mocy?) rozpoczętego procederu o dział y wyrównanie części, odzyskiwaniem, z czynszami y powinnościami włascianskimi y wszystkiemi ogólnie dobr Homla y alszych, w Wottie Połm sytuowanych, iako nie dzielnych, przynależnościami“ etc. — Связ. 13, №№ 15, 6, 10 и Связ. 3, № 4.

Ручей Песковатецъ. 1639 г. Мая 8. Копія заставной записи пушкаря Букаря, давной гродскому писарю Христофору Ейдзятровичу на заложенный первымъ послѣднему боръ подъ названіемъ *Городищина* „надъ рекою Двиною стороны, а з другой стороны подле земли воеводстве Витебскомъ, за ручемъ *Песковатцомъ*.“ — Связ. 6, № 170.

Замковые: ворота, валъ, казаки и проч. 1646 г. Февраля 7. Выпись изъ Витеб. зем. книгъ вводнаго листа, по коему возный Витеб. воев. Егоръ Янковскій ввелъ Іезуитовъ Витеб. резиденціи, въ лицѣ старш. ксендза оной, Станислава Моленды, во владѣніе третьею частію плаца, проданнаго имъ Витеб. мѣщаниномъ Григоріемъ Дракулею, леж. „w zamku Niżnim Witebskim, wedla bramy samey Zawitebney, przy ulicy Wielkiej, wchodząc w bramę, po prawey stronie leżący, z iedney strony obok placu y domu pana Borosy Hłuszewskiego, krawca, a s tyłu od placu y domu kozaka zamkowego, Siemaszka, a s trzeciej strony od wału y od bramy Zawitebney, a przez ulicę przeciw kościoła wielebnych w Bodze oycow Jezuitow Witebskich założenia Naświętszey Panny Maryey Zwiastowania, stojącego także w zamku Niżnim Witebskim . . . na którym placu teraz mieszka kozak zamkowy Sawicki.“ — Связ. 38, № 10.

Камни и деревья съ крестами и отдѣльные кресты. а) 1644 г. Юля 15. Выпись изъ Витебскихъ грод. книгъ исполнительнаго листа вознаго Витеб. воев., Юрія Янковского, о произведенномъ размежеваніи между имѣніемъ Іезуитовъ Витебской резиденціи Комуневомъ и имѣніемъ Андрея Рамши Бѣлевомъ, леж. недалеко отъ Витеб. замка, — на основаніи миролюбно-сдѣлочныхъ листовъ ихъ, отъ 10 Юля 1644 г. Граница между этими имѣніями проведена именно такъ: „Почали на-первей отъ дороги великое, которая идетъ з Витебска до Озерецъ и до Микулина; при той дорозе, по правой стороне тое дороги, идучы з Витебска, копецъ першый укопали и в той копецъ чотыры камени вложили, два камени с крыжами выбитыми, а два камени безъ крыжовъ; одъ того копъца и одъ тое дороги локътемъ вправо идучы, по правой стороне кгрунтъ фолварку Комуневского, до коленумъ Витебского належачый, а по левой стороне кгрунтъ его мсти пна Андрея Рамшы, до

маетности его мсти до Белева належачый; одъ того копъца просто, недалеко *в каменю крыжъ выбито*; одъ того камня просто копецъ другой укопано недалеко одъ поточыны; одъ того копъца, черезъ поточыну идучы, на той поточыне у вязу рубежы учынили; одъ того вязу, перешодшы поточыну, ни ниве третий копецъ укопано на каменю; одъ того копъца просто межою, на той межи, *в каменю крыжъ выбили*; водле тогожъ камня четвертый копецъ укопали; водле того копъца, с другого стороны того копъца, *в каменю крыжъ выбили*; одъ того копъца и тыхъ камени, межи дорогами, в видлахъ, пятый копецъ укопано; одъ того копъца заразъ черезъ дорогу, которая идетъ до Белева з Витебска, межою великою идучы, на той межи шостый копецъ укопано; одъ того копъца прошедшы троха, *у двухъ камняхъ*, на той межи лежащихъ, *крыжы выбили*; одъ тыхъ двухъ камени на той же межи троха прошедшы, семый копецъ укопали; одъ того копъца локтемъ влево, на рогу осмый копецъ укопали; одъ того копъца знову локтемъ вправо прошедшы немало межою, на той межи девятый копецъ укопано, водле того копъца *в каменю крыжъ выбили*; одъ того копъца и камня знову на той же межи десятый копецъ укопали; одъ того копъца недалеко *в каменю крыжъ выбили*; одъ того камня недалеко знову одиннадцатый копецъ укопали; одъ того копца просто такъ же недалеко дванадцатый копецъ укопали; одъ того копца просто немало прошедшы, подле яблони копецъ тринадцатый укопали; одъ того копъца, подле яблонки укопаного, черезъ болото перешедшы, на сухимъ мейсцу, *в каменю крыжъ выбили*; подле того камня и копецъ четырнадцатый укопали; одъ того копъца троху прошедшы, знову петнадцатый укопали; одъ того копъца невелики далеко *в каменю крыжъ выбили*; одъ того камня просто идучы, шестнадцатый копецъ укопали; одъ того копъца идучы межою, на той межи *в каменю крыжъ выбили*; одъ того камня на той же межи семнадцатый копецъ укопали; одъ того копъца на той же межи прошедшы троху, *в каменю крыжъ выбили*; одъ того камня на той же межи недужо далеко копецъ оснадцатый укопали; одъ того копъца тою жъ межою идучы, на той же меже деветнадцатый копецъ укопали; одъ того копъца тою жъ межою просто идучы, знову на рогу двадцатый копецъ укопали; одъ того копца локтемъ вправо, водле нивки, на сеножатце двадцать первый копецъ укопали; одъ того копъца просто, водле тоежъ нивки знову двадцать второй копецъ укопали; водле того копъца, *в каменю два крыжы выбили*; одъ того копъца и камня просто, на сеножатце двадцать третий копецъ укопали; одъ того копъца прсто, недалеко знову двадцать четвертый копецъ на межи укопали; водле того копъца, *у камени крыжъ выбили*; одъ того копъца и камня локтемъ влево межою великою, старою, на той межи, прошедшы троху, *у двухъ камени крыжы выбили*; одъ тыхъ двухъ камени троха прошедшы, на той же межи копецъ двадцать пятый укопали; одъ того копъца на той же межи троху прошедшы, *в каменю ве-*

акожъ крыжъ выбили; одъ того камня прошедшы троху, знову копецъ двадцать шостый укопали, и тутъ границу“ кончили. б) 1661 г. Юля 8. Выпись изъ Витебскихъ градскихъ книгъ, — произведеннаго, 14 Юня 1661 г., Витебскимъ намѣстникомъ Иваномъ Кречетовскимъ, экономомъ Витеб. епископіи Самуиломъ Жоховскимъ, Вит. воев. вознымъ Николаемъ Будкевичемъ и урядникомъ іез. им. Сокольниковъ Иваномъ Дзяткевичемъ, въ присутствіи спорящихъ сторонъ, за предварительнымъ оповѣщеніемъ сосѣдей: Іезуитовъ, какъ владѣльцевъ им. Сокольниковъ, Бѣляевъ и другихъ жителей села Нечаевъ, принадлежащаго Кіевскому митрополиту Жоховскому, панцырныхъ бояръ Васютъ и Удановцевъ, — полюбовнаго размежеванія, въ Витеб. воеводствѣ, имѣнія Шелеговки, также службы Скаменчинской и Удановки землянъ Михаила и Ивана Пресмыцкихъ съ грунтами Селютскими Витеб. стольника Михаила Войны Ясенецкаго, — по поводу возникшихъ между этими владѣльцами межевыхъ споровъ. Исходной точкой межеванія былъ дубъ, стоявшій на границѣ трехъ имѣній: Сокольниковъ Іезуитовъ, Селютъ Войны и Шелеговки Пресмыцкихъ, а самая граница проведена въ такомъ именно направленіи и порядкѣ. „Naprzod, poczowszy od trzygranicznego dębu, pierszy kopiec, około ilminy; zostawiać grunt jm pana Woyny po prawey stronie, a Szelehowski po lewey, od tego kopca Iłmowego znowu koło dębu kopiec, w tymże błocie; od tego kopca potoczyną w dąb, w którym trzy wręby nacięte; od tego dębu y trzech wrębow, wedla drogi kopiec koło osiny y koło iedliny; od tey osiny y iedliny, koło których kopiec, w osinę, na której osinie trzy wręby; od tey osiny tąż potoczyną w kurhan, na którym kurhanie dwie iedliny wrębami; od tego kurhana y dwuch iedlin dwie osiny zwinione, około których kopiec; z tego kopca w olchę, na której olsie trzy wręby y krzyż; tąż potoczyną, od tey olchi w iedlinę, około której kopiec; tąż potoczyną, od tego kopca żywą wodą w kamień, na którym kamieniu krzyż; od tego kamienia w iedlinę, około której kopiec y krzyż; tąż potoczyną, od tey iedliny w osinę, około której kopiec, wedla drogi; od tego kopca y osiny w klon, na którym wręby trzy y krzyże dwa; od tego klonu wprawo ruczaiem Skamieczynskim wniz, zostawiać grunt Sielucki po prawey, a Szelehowski po lewey stronie, w rzeczkę Psyczonkę, a to rzeczka, wgurę tey rzeczki, także zostawiać grunt Sielucki po prawey, a Szelehowski po lewey stronie, a nad tąż rzeczka kopiec koło laskowego krzaku po lewey stronie, a od kopca też wgurę Psyczonki, a wyszedszy z Psyczonki ruczaiem w osinę, koło której kopiec, a nad kopcem krzyż; od tego kopca w urowysze żywą wodą; od tego kopca w iedlinę, która stoi posród błota y trzy wręby na niej z krzyżem; tymże błotem przychodząc do drogi Sieluckiey, która idzie z Sielut do Nieczaiow, wedla której drogi kopiec koło olchi, przy żywey wodzie. Tu się granica skączyła“. *) Связ. 41, №№ 8 и 11, Связ. 32, № 2 и Связ. 30, № 19.

*) Въ виду этихъ данныхъ, нужно съ крайнею осторожностью относиться къ находимымъ въ окрестностяхъ Витебска, разнымъ крестамъ, особенно безъ надписей

Проулокъ, ведущій на замковый валъ и проч. 1646 г. Октября 16 данная, а 1655 Октября 19 въ Витеб. зем. судѣ явленная, дарственная запись земянина Витеб. воев., Андрея Рамши, въ пользу племянниковъ его, Войтѣха и Андрея Милашевскихъ, на фольварокъ Шелеговку въ Витеб. воев. и на плацъ „w mieście Witebskim, na posadzie Zadunayskim, koniec mostu, ydąc do zamku, po lewey ręce, nad rowem samym y uleczka, która ydzie na wał, ze wszystkim budowaniem, na nim stojącym.“ — Связ. 38, № 26.

*Мѣстность подъ названіемъ Олешникъ, *) гора у Олешника, фольварки Олешникъ и Тройчино. Каменная церковь Св. Духа.* а) 1647 г. Мая 10 Витебскимъ магистратомъ данный, а 12 Октября въ Витеб. зем. судѣ явленный, дарственный и вводный листъ, въ которомъ сказано: Мы, бурмистры, рауцы, лавники miasta jego kro. мѣсти Witebskiego, oznaymuiemy tym naszym listem, iż prosił nas Iwan Otrochimowicz Raby o plac, w puście leżący, do posadu Zadunayskiego należący, nad rowem przeciwko Świętego Ducha, idąc do Olesznika, na gure, po lewey stronie, pod domem Iwana Szewca; за co нам, według przemożenia, do skrzynki mieskiej zapłacił. Мы, магистрат, за прозьбу Iwana Otrochimowicza, ten plac daemy, даруиemy y на вечные часы записуиemy. Wolno iemu samemu, żonie, dzieciom y potomkom iego pobudować się y wszelakie pożytki sobie s tego placu, pobudowawszy się, zażywać, dać, darować, przedać, zastawić y ku najlepszemu pożytkowi swemu obracać, а подаѣзки mieskie wszelakie, według możności, on sam, żona, dzieci y potomki iego y każdy dawać mają. Мы, магистрат, сами y по нас będący, przeszkody żadney iemu samemu, także żonie, dzieciom y potomkom iego czynić nie mamy. Jakoż zaraz, przez ławnika, pana Romana Kozłowskiego, w moc, w dzierżenie y spokojne, wieczyste używanie ten plac iemu, Otrochimowiczu, podali y postąpili. Na co daemy ten nasz darowny list s pieczęcią mieską radziecką y s podpisem ręk nas, burmistrzow.“ **) b) Выпись изъ Витеб. ратушныхъ книгъ составленной 20

*) Олешникъ означаетъ мѣсто, поросшее ольхой, а Тройчино, вѣр., захваченный фольв. Троицкой церкви.

**) Эта дарственная, выданная магистратомъ частному лицу на городской участокъ, и послѣд. документы могутъ служить, съ нѣкоторой стороны, указаніемъ, куда дѣвалась городская земля, которой въ Витебскѣ теперь такъ мало. Правда, въ актахъ этихъ магистратъ и обязываетъ покупателей городской земли нести городскія повинности, но это уже не поземельные, или чиншевые платежи, получаемые отъ временныхъ содержателей земли, но повинности государственныя, какъ-то: воинская повинность личная, провіантская, замковая и проч., отъ которыхъ освобождались только тѣ городскіе обыватели, которые жили хотя и въ городѣ, но въ юрисдикціяхъ шляхетскихъ да латинскаго духовенства. Повинности же эти, особенно въ военное время, были дотого тяжелы, что иногда собственники земли въ городской юрисдикціи даже отказывались, ради самыхъ повинностей, отъ своихъ земель, — примѣръ чему видимъ выше въ док. подъ № 81.

Августа 1670 г., а явленной въ ратушѣ 15 Сентября 1671 и въ зем. судѣ 12 Октября 1686 г., купчей крѣпости, по коей Витеб. мѣщане Григорій Ивановичъ Голодкинъ и жена его, Настюша Ивановна Тредумовичевна Рабико Григорова Ивановича Голодкина, продали, на правѣ вотчинномъ, возному Витеб. воев. Егору Янковскому, за 20 копѣ грош. Лит., (говор. въ док.) „plac nasz (Голодкиныхъ) pusty, do posadu Zadunayskiego przysłuchający, nad rowem, pod gurą Olesznika, przy ruczaiu Duchowskim, przeciwko placu niegdy Kościeniewiczyny y cerkwi murowaney Świętego Ducha, do Olesznika na gurę idąc do tego ruczaiu Duchowskiego, po prawey stronie leżący, w pewnym ograniczeniu między placami idąc na gurę do Olesznika od tego ruczaiu Duchowskiego, z iedney strony lewey plac jм pana Jozepha Hurka, pisarzowicza ziemskiego Witebskiego, z drugiej strony na gurę tego Olesznika Piotra Rychlika y другого Siemiona Kołypayły, hanczarow, а z trzeciej strony koncem w rowy Duchowskie, а czwartą stroną tym ruczaiem Duchowskim przeciwko wysz mienionej Kościeniewszczyzny y cerkwi Ducha Świętego, nam należący, а successorom (antecessorom?) naszym od sławetnych panow magistratowych Witebskich prawem wieczystym, за певną sumę, przedany, w wolney naszej possessy będący . . . Im pan Jerzy Stanisław Jankowski sam y successorowie iego, po nim następujące, wolen będzie y wolny będą, iako chcąc tym placem, od nas kupionym, iako chcąc onym szafować y wszelkich na nim pożytkow sobie przyspasabiać y wynaydować, według upodobania swego y woli swej, budować, wszelakie budowanie stawić y stawiać y ku najlepszemu swemu pożytku obracać, komu chcąc dać, darować, przedać, zamienić, zastawić, albo też na kościół lubo na cerkiew zapisać wolen będzie y wolni będą po nim następujące successorowie etc. Магистратъ же утвердилъ эту купчую „z tą conditią, aby z tego placu wszelaka powinność mieska przez jмc y przez następujących possessorow pełniona była.“ — Также выпись изъ Витеб. рат. книгъ вводного листа, отъ 5 Сентября 1681 г., явленного въ Вит. зем. судѣ 12 Октября 1786 г., по коему лавникъ Маркъ Кика съ городскими, ратушными, присяжными слугами Иваномъ Сухорукомъ и Адамомъ Каменскимъ ввели означеннаго Янушковскаго во владѣніе тѣмъ же самымъ плацомъ, проданнымъ ему мѣщ. Григоріемъ и Натальею Рабовною Голодкиными. — Выпись изъ Витеб. зем. книгъ, отъ 20 Октября 1686 г., вводного листа, по коему возный Витеб. воев. Николай Будкевичъ, при шляхтѣ, Иванѣ и Павлѣ Тубыльскихъ и Казиміръ Неабсентовскомъ, ввелъ, 28 Сентября 1686 г., Іезуитовъ Витеб. колл., въ лицѣ ректора оной, Стефана Высоцкаго, во владѣніе тѣмъ же плацомъ, купленнымъ ими у зем. и генер. Витеб. воев., Егора Янковскаго. — Купчая, 20 Сентября 1686 г. сост. и 12 Октября 1686 г., въ Витеб. зем. судѣ явленная, по коей означенный Янковскій продалъ Іезуитамъ тотъ же плацъ за 20 копѣ грош. Лит. — Выпись изъ Витеб. зем. книгъ, отъ 12 Окт. 1686 г., вводного листа о переходѣ того плаца отъ Голодкиныхъ къ Янковскому. — Выпись изъ тѣхъ же книгъ, отъ 20 Окт. 1686 г., купчей, данной Янковскимъ Іезуитамъ на тотъ плацъ, и выпись изъ тѣхъ

же книгъ, отъ 12 Окт. 1686 г., купчей, данной на тотъ же плацъ Голодковыми Янковскому. с) 1691 г. Юня 19. Реляція генерала Витеб. воев. Николая Будкевича, Витеб. грод. суду о томъ, что онъ, при по-
нятыхъ, съ дозволенія гродскаго писаря, дѣлалъ справку въ гродскихъ
книгахъ съ 13 по 19 число Юня 1691 г., но не нашелъ въ нихъ за-
писи вводнаго листа на владѣніе имѣніями Оомы Старосельскаго и жены
его, а именно: слободкою на предмѣстьѣ Витебскомъ Задунайскомъ съ
фольваркомъ, называемою *Олешникомъ*, и другимъ фольваркомъ, назыв.
Тройчино.—Связ. 2, №№ 54, 62, 70, 88, 83, 86, 87, 85 и Связ. 25, № 172.

Болото у горы Вышняго замка и проч. 1653 г. Юля 27 данная, а 3
Октября въ Витеб. зем. судѣ явленная, купчая, по коей золотыхъ дѣлтъ
мастеръ Ульфъ Сыковичъ и жена его Марина Даговская Витманы про-
дали зем. и возному Егору Янковскому, за 300 копъ грош. Лит. „plac y
dom, wieczystym prawem nabyty y kupiony od sławetney (?) pamięci nieboszczy-
ka jo mści pana Bazylego Szapki Chotolskiego, woyskiego y pisarza grodzkiego
Witebskiego, który on kupił na siebie, też prawem wieczystym, przedaźnym, u
nieboszczyka sławetney (?) pamięci w Bogu wielbного хієдза Woysciecha Kozi-
rowskiego, komędarza kościoła Farskiego Witebskiego, leżący w zamku jo
kr. mści Niżnim Witebskim, ydąc z bramy Zawitebney ulicą Wielką do bramy
Zaruczayskiej przez zamek Niżni Witebski, po prawey stronie, między domami,
z iedney strony dom pana Stanisława Zaruskiego, a z drugiej strony dom pana
Jana Oscilowicza, a przez ulicę przeciw domu ichmścw panow Eydziatowiczow y pana
Piotra Danowskiego, cyrulika Witebskiego, a koncem z tylu przez błoto pod
gura zamku Wyszniego Witebskiego“. 1669 г., Сентября 9. Выпись
изъ Витебскихъ каптуровыхъ книгъ той же купчей, данной Витмана-
ми Янковскому.—1673 г. Января 7. Выпись изъ Витеб. грод. книгъ
дарственной записи, данной тѣмъ же Янковскимъ и женою его Анною
ур. Хоминскою по перв. мужу Клыга Витеб. Іезуитамъ, въ лицѣ рек-
тора ихъ, Валента Германовскаго, на три вышеозначенные плаца—
Ульфовскій, Велижанскій и наход. въ посадѣ Задунайскомъ подъ
Кстовомъ, въ виду того, что онъ служилъ управляющимъ въ раз-
ныхъ имѣніяхъ іезуитскихъ и собралъ тамъ значительную сумму де-
негъ.—Связ. 2, №№ 56, 60, 73.

*Костелъ фарный. Большая улица, идущая чрезъ замокъ. Кстово. Ворота
Заручайскія* и проч. 1670 г. Закладная такого содержанія: „List odemnie,
Jerzego Stanisława Jankowskiego, generała jkmści woiewodstwa Witebskiego, da-
ny w Bogu wielbnemu jm хієдзу Thadeuszowi Nieczkowskiemu, komendarzowi
kościola Farskiego Witebskiego Świętey Tróycy, na summe pndzy złotych sto
polskich. Rok oddania tych stu złotych pieniędzy w roku, da Pan Bóg, przy-
szłym tysiąc sześć set siedmdziesiąt pierszym, w dzień Bożego Narodzenia, święta
Rzymskiego według nowego kalendarza, na mieyscu pewnym, w plebanij przy
kościelie Farskim, w zamku niżnim Witebskim będący. W których tych пениа-
дзач, we stu złotych polskich, do oddania, zastawuję, prawem zastawnym, place
moie, to iest, два na posadzie Zadunayskim—jeden przy ulicy wielkiej Zadu-

nayskiej, nazywaiący Wielizanski, a drugi, do tegoż posadu Zadunayskiego przy-
sluchaiący, *) nad rzeką Widzbą, pode Kstowem leżący, nazywaiący Bohdanow-
ski, a trzeci y z budynkiem starym w zamku Niżnim Witebskim, przy ulicy wi-
elkiej, przez zamek udący od kościoła Jezuickiego do bramy Zaruczayskiej,
po prawey ręce, przeciwko domow y placu, przez tę ulicę, jm pana Eydziao-
wicza, nazywaiący Ulfowski, w pewnym ograniczeniu, na który to dom y plac
Ulfowski prawo moie, to iest, wypis z xiąg ziemskich Witebskich, do rąk jm
xdza Nieczkowskiego oddał, do oddania y wykupienia tych placow trzech, które
w posessyа y w yntromissyа, prawem zastawnym, zaraz podałem, przez generała
jkm woiewodstwa Witebskiego, pana Jana Nasorskiego, w tey summie we stu
złotych polskich.“—Связ. 2, № 64.

*Ворота Завитебныя, св. Георгіевскія **).* Улица Великая. Сторожевой
домъ. Башня Круликъ и проч. 1671 г. Января 20. Выпись изъ Витеб.
грод. книгъ вводнаго листа, по коему возный Егоръ Янковскій, при
шляхтѣ, Павлѣ Сѣнкевичѣ, Иванѣ Адамовичѣ и Степанѣ Подакѣ, пе-
редалъ во владѣніе Витеб. Іезуитовъ, купленный ими у земянъ Витеб.
воев. Якова и жены его Варвары ур. Скелотовской Климашевскихъ, за
130 злот. пол., съ домомъ плацъ „leżące w zamku Niżnim Witebskim, prze-
ciwko collegium Witebskiego Societatis Jezu . . . w pewnym obrębie, to iest,
ydąc z miasta Witebskiego do zamku Niżniego Witebskiego, przy bramie Zawi-
tebney, przy ulicy Wielkiej leżący, po prawey stronie, przeciwko collegium Wi-
tebskiego Societatis Jesu, z drugiej strony obok placu y domu jm pana Jana
Przesmyckiego, komornika Witebskiego, a drugim bokiem przyległy do wartowni,
na placu ich mścw oycow Jezuitow będącey, do samego sztakietu przy bramie
Zawitebney, Święto-Jurskiej nazwaney, a czwartą stroną, koncem, pod gure zamku
Wyszniego Witebskiego, przeciwko wieży, Krublika nazwanego.“—Связ. 2, № 66.

Печаевская церковная земля съ крестьянами. 1677 г. Юля 29 данная, а
5 Октября въ Витеб. зем. судѣ явленная, купчая крѣпость, по коей
зем. Витеб. воев. Иванъ Рамша продалъ, за 5000 злот. пол., зем. и
коморн. Витеб. воев. Ивану Пресмыцкому, принадл. продавцу по на-
слѣдству отца его, Александра Рамши „maętność . . . przez jeo mści p.
Andrzeia Ramsze, dziada mego (гов. продавецъ) u różnych osob, także prawem
wieczystym, kupioną y nabytą, nazwaną Szelehowkę, z różnemi sielibami, pusto-
szami: Sidorowszczyzną, Sieliszczem, Uzhoryszczem, podsiolęm Boiarskim, Udano-
wiczami, siolęm Plysami y potem Lypkami, y s poddanemi wieczystemi trze-
ma, w tey maiętności mieszkaiącemi, naprzod, na imie Kuryłą Andrzejowskiem
Kartawym z synem Sciepanem, Hawryłą Sbyżawym z synami trzema, Dziemidem,
parobkiem y Sciepanem, Hryszką Masałyką z synami czterma Wasilem, Lukia-
nem y dwiema Iwanami, a dwiema lubo zachożemi, ale dawność ziemską zasie-
działemi . . . z innemi iakiemiżkolwiek sielitby, pustoszy nazwiskami . . . z la-

*) Слѣд., и этотъ плацъ городской.

**) См. выше *Юрьевскій мостъ*.

dami, sadzawkami, młynami, rzekami y z wolnym łowieniem ryb y gony bobra y młymi, z ogrodami owoszczowemi y wszelakiemi, s polami oromemi y nie-
oromemi, z sianozęciami wszelkiemi, z bory, lasem, puszcza, gaiami, wolnym łowie-
niem zwierza y ptastwa, zaroslami, naspami, ladami, owo zgoła wszystko, a wszyst-
ką . . . Granica w te słowa pisana: naprzod, poczowszy od siola Udanowicz,
teraz zwanych Latoch, boiar pancernych, ruczaiem Żurawcem w gurę, zostawiając
grunt tych boiar po lewey, u Szelehowski jm p. komornikow po prawey stro-
nie, tymże ruczaiem ydąc w gurę, aż pod siolo Wasiuty też boiar pancernych;
z tego ruczai Żurawca wlewo podawszy się okolo gruntow Wasiucinskih sucho-
dołem, miedzami, zostawiając także grunt tych Wasiut po lewey, a Szelehowski
jmp Przesmyckiego po prawey stronie, aż do drugi wielkiej, z Witebska do
wioski jmp Przesmyckiego Lypek ydącej, prosto przez te drogę w kamień; tak-
że zostawiając grunt Szelehowski po prawey, a Wasiucinski po lewey stronie, od
kamienia wprawo orzechowy oles; z orzechowego olsu do gruntow Urubskich,
który Urub teraz trzyma jaśnie wielmożny jmp Jan Antoni Chrapowicki, woie-
woda Witebski, s tymi gruntami Urubskimi, w błoto y potoczyną, lasem aż do
rzeczki Psyczonki, a to rzeczko Psyczonko wprawo łokciem wniz tej rzeczki pły-
nącej aż do drogi wielkiej, z Witebska do Kobylnik ydącej, zostawiając grunt
Urubski po lewey, a Szelehowski po prawey stronie, a przeiachawszy niemało
gościncem tymże wielkim na tamtą stronę rzeczki Psyczonki ku Nieczaiom,
poddanym cerkiewnym, wprawo drożką małą, także zostawiając grunt Urub-
ski po lewey, a jmpa Przesmyckiego Szelehowski po prawey stronie, poobapół
rzeczki Psyczonki grunt jmpa Przesmyckiego aż do gruntow Nieczaiow-
skich cerkiewnych, potoczyną, także zostawiając grunt cerkiewny po
lewey, a Szelehowski po prawey stronie, tą potoczyną ruczaykiem aż do gruntow
wielmożnego jmp Alexandra Woyny, starosty Brasławskiego, Sieluckich; także tą
potoczyną ruczaykiem aż znowu w tę rzeczkę Psyczonkę y tą Psyczonką rzeczką
idąc aż do granicy ichmw w Bogu wielebnych xży Jezuitow collegium Witeb-
skiego Societatis Jesu Sokolnik, a s tamtey granicy w tenże ruczay Żurawiec; tym
Żurawcem aż do tego siola Udanowicz; i tak się ta granica skńczyła. — 1698 r.
Maja 12. Выпись изъ Витеб. грод. книгъ купчей крѣпости, отъ 9 того
же Мая, по коей означенное имѣніе Шелеговка, въ тѣхъ же межахъ
своихъ, продано Василиемъ, Семеномъ, Михаиломъ и Францемъ Прже-
смыцкими подчасшему земли Подольской Казимиру и женѣ его Урсулѣ
ур. Квыковнѣ Зброжкамъ, за 5000 зл. поль. — Связ. 2 и 13, № 120
и 139.

Планъ митрополитій. *) Мотилки. Выпись изъ земскихъ книгъ Ви-
теб. воев., отъ 5 Октября 1686 г., купчей крѣпости, данной, 27 Июня
1685 г., Витеб. ратманомъ Иваномъ Ѳедоровичемъ Сухорукикомъ, женою
его Пелагѣею и сыномъ ихъ Петромъ Сухорукикомъ Витебскимъ Іезу-
итамъ, по коей первые продали послѣднимъ, за 1000 злот. поль., свои

*) Д. б., православнаго митрополита Сильвестра Косова. См. выше, док. № 79.

„три place wieczyste, z ogrodami, dziadowskie, oyczyste, na przedmieściu Kstow-
skim Witebskim będące, na których wolni ludzie, mieszczanie Witebscy, Illa Wa-
siucin y Awdziey Skopiec, sami pobudowawszy się, a trzeci Piotr Podoynik w
naszym (продавцовъ) budynku, mieszkaia; przytym, czwarty ogrod, spory, Ry-
zinski z sadem, ogrodzony, na tymże przedmieściu Kstowskim Witebskim, także
wieczysty, w pewnym ograniczeniu będący. A napierwiey, trzy place, w takowym
ograniczeniu zostaiące: poczowszy od samey rzeki Widzby, ułeczka na gurę Kstow-
ską, przeciw przedmieścia Zadunayskiego, widząc wszedszy, poobapół od placu
w Bogu wielebnych oycow Jezuitow collegium Witebskiego, nazwanego Pronski-
ego; z drugiej strony od ogrodu wojewodzkiego, łokciem, miedzą od tego ogroda
wojewodzkiego do teyże ulicy, która idzie przykro na gurę w posad Kstowski,
kędy wyszwyrzeni mieszczanie, naprzeciwko ogrodow wojewodzkiego y Andrzeia
Marczonka, mieszkaia, przy tej ulicy, po lewey stronie, idąc tą ulicą w posad
Zadunayski; powrociwszy zaś z tej ulicy wlewo, podle obok placu Sadkowey,
pisarzowey, y ogroda Kaspera Kaderowskiego, idąc z gury od ulicy wdoł, aż do
teyże rzeki Widzby, tych trzech placow granica się skonczyła. A w tym plac z
kraiu, z tych trzech placow ostatniego, niewielki metropolitanski; za
tym zaś placem metropolitanskim ograniczenie ogrodu wielkiego, ogrodzonego,
Ryzinskiego, z sadem, przezywaiącego Solnego, w teyże stronie y wgurę ku teyże
ulicy, z iedney strony od placu metropolitanskiego, z drugiej strony od placu
Kasperowskiego, idąc wdoł, po same mohilniki; od mohilnikow y od placu me-
tropolitanskiego, bokiem od placow słobodki w Bogu wielebnych oycow Jezuitow
Witebskich, które nad brzegiem rzeki Widzby zostaią, aż do samey rzeki Widzby
zostawiwszy wgurę pomieniony niewielki metropolitanski plac. A szerokość wdoł
przy ogrodzie Ryzinskim, aż do wyszrzeczonych trzech placow tuż przysuszała y
ma aż do rzeki Widzby przysuszać. — Также и вводный листъ по этой
купчей, отъ 11 Октября 1686 г. — Связ. 23, №№ 22 и 23.

Мѣстечко Пенковичи. (б. Суражскаго у.) 1765 г. Апрѣля 20 данная,
а 6 Мая въ Витеб. грод. судѣ явл., закладная, по коей вдова подч. и
ротм. Орш. повѣта, Казимира Саковича, Бригида ур. Быковская Са-
ковичъ, заложила, въ 2200 тал. бит., Іезуитамъ Витеб. коллегіи, въ
лицѣ ректора ея, Николая Требицкаго, отдѣленные отъ имѣнія Пен-
ковичъ „wsi, zowiące się: Maszerowo, Bieliki, miasteczko Pięknowicze
y wieś Styriki, z arędami, per totum w nich będącemi, w wdztwie Wittbm si-
tum maiące . . . z poddanemi, w tych wsiach mieszkaіącemi, na osobliwym in-
wentarzu specificie wyrażonemi, z ich żonami, oboiey płci dziećmi, koñmi, byd-
łem, maiętnością y ruchomością, z ich siedzibami, ogrodami, pognoiami, oromemi
y nieoromemi, użytymi y nieużytemi gruntami, zależami, dyrwanami, zaroslami,
lasami, ladami, puszczami, mchami, błotami, sianozęciami murożnemi, błotnemi y
łuhowemi, z rzekami, z rzeczkami, potoczynami, stawami y z wolnym łowie-
niem ryb, z dwuma karczmami, z młynem, w Styrykach będącym, y z nich na-
leżącemi arędami, y ze wszelkiemi tegoż poddaństwa, w tych wsiach mieszkaіа-
cego, daninami, pańszczyznami, robociznami, czynszami y wszelkiemi generali
titulo powinnościami y należnościami, nullis exceptis aut excipiendis fundis, pro-

ventibus ac personis, cum omnibus attinentijs ac pertinentiis, usibus, fructibus ac proventibus, tak, iak się te wsie y miasteczko z karczmami, młynem y stawem z dawna w sobie miały, teraz mają y w possessyi moiey (Саковичъ) zostaią.“ —Связ. 32, № 3.

*Церкви въ Желѣзникахъ, или Сивосинъ (Дрисс. у.) и въ Псу (Дисн. у.), а также костелъ и клашторъ Селищскій (Леп. у.) 1771 г. Февраля 28. Раздѣльный актъ, состоявшійся между Карломъ, Александромъ и Мартіаномъ Рагозами на оставшіяся имъ въ наслѣдство послѣ отца ихъ, Кавшовскаго старосты Флоріана Дмитрія и второй жены его Терезы ур. Нинцѣвской Рагозовъ, имѣнія: Псу, Прозороки и Жохтовичи, или Дмитрово, располож въ Полоцкомъ воев. Въ актѣ этомъ, м. проч., сказано: Naprzod mnie, Karolowi Rahozie, maiętność Prozoroki *) ze wsią Lamciami, poddanemi, w nięy będącemi, precz rozeszłemi, z wolnym onych ubique zyskiwaniem, y ze wszystkimi attynenciami, należnościami, z dawna do tey maiętności przynależącemi, a przytym, aequivalentiam, zupełności trzeciey części wynoszacey, od maiętności Psuj odłączone dwie wsie, to iest, jedna Leonowszczyzna, druga Bobruszczyzna nazwane, ze wszystkimi poddanemi, w nich znajdującemi się y precz rozeszłemi, z ich żonami, dziećmi, potomkami y dobytkiem wszelakim, tudzież ze wszystkimi gruntami siedzibnemi, przyjemnemi, osiadłemi, pustemi, sianozęciami murożnemi y błotnemi, zaroślami, trzebieżami, barciami y ze wszystkimi attynenciami, z dawna do cyrcumferencyi tych obudwuch wsiow przysłuchającemi, idque w takowym ograniczeniu: od mieysca tego, gdzie przedtym starodawna rudnia, do dworu Psuyskiego należąca, była, brzegiem rzeki Szoszy uszedłszy przętow geometrycznych pięć w doł rzeki, ma być zasypany kopiec pientowy na brzegu tey rzeki; od tego kopca borem koło gruntow tychże wsi Bobrowszczyzny y Leonowszczyzny aż do granicy maiętności Borowe jm pana Doboszyńskiego, a toż granicą jm pana Doboszyńskiego aż do rzeki Soszy; z tamtąd tymże brzegiem rzeki Soszy w górę do mieysca tego, na którym, praesenti inscriptione, pierwszy kopiec, pientowym determinowany, tudzież, do takowegoż wyrównania, na też trzecią część należącego, wieś Boiarszczyznę y dwa zaścianki Spirydow y Żelezniki z cerkwią, karczmą y przewozem Siwoszyńskim na rzece Drysie, a wieś Okuły, Stary Dwor y młyn z drugiej strony rzeki Dryssy, similiter z poddanemi, w tych wsiach y zaściankach mieszkającemi y precz rozeszłemi, z ich żonami, dziećmi, dobytkiem, z lasami, gruntami, borami, barciami, zaroślami osiadłemi y pustemi, sianozęciami murożnemi y błotnemi y wszelkimi powinnościami, tudzież attinencyami, z dawna do tych wsiow y zasciankow przynależącemi, do maiętności Prozorok wiecznie przyłączaią się y inkorporuią, w takowym ograniczeniu: od jeziora Łonna, obwiodłszy grunta Chwiedota Moroz, poddanego, ad fundum dobr Żochtowicz należącego, które trzymał y teraz trzyma, w rzeczke Łonnice y tąż rzeczka do końca granicy całej Żochtowskiej. Jeżeliby zaś iakie grunta pokazały się na drugiej stronie rzeczki Łonnicy, brzegu,*

*) О костелѣ съ клашторомъ въ Прозорокахъ еще нѣтъ здѣсь и помину.

ad fundum Dmitrowa należącego, wsiow y zaściankow, do Prozorok excypowanych, dotąd używane te, praesenti inscriptione, do dworu Dmitrowskiego perpetuе należec będą. Wstęp wolny dworowi Prozorockiemu do puszczy Psuyskiej y jezior, do Psuj należących, tak do łowienia ryb, iakoteż na potrzebę wszelką, szczegulnie dworu tegoż Prozorockiego zachowuie się. A similiter wsiom y zaściankom, od maiętności Żochtowicz do maiętności Prozorok przyłączonym, do jezior Żochtowskich pozwala się. Mnie zaś, Alexandrowi Rahozie, na część moią, maiętność Psuia, idque dworze wszelkim zabudowaniem, cerkiew cum jure patronatus, z karczmami przy cerkwi y przy rzece Soszy, z młynem o dwóch kołach pod Bobruszczyzną, z włoką gruntu oromego y siedzibnego, z sianozęciami, do tey należącemi, z brzegami rzeki Soszy y mostem, na niey będącym, ze wsiami Słobodką, Zaierzerzem, Uhłami, zaściankiem, Pozniowy nazwanym, z poddanemi, w tych wsiach y przy cerkwi *) mieszkającemi y precz rozeszłemi, z ich potomstwem y dobytkiem, z sianozęciami murożnemi y błotnemi, dwornemi y chłopskimi, puszczą, barciami y zaroślami, przerobkami, jeziorami, rzeczkami, z wolnym w onych ryb łowieniem, zwierza biciem, towarow wyprowadzeniem, pożytkami, powinnościami y wszelkimi przynależnościami, do tey maiętności Psuj przysłuchającemi, nic z oney nie excypuiąc, procz wyż wyrażonych wsiow Bobrowszczyzny y Leonowszczyzny, także na wieczne czasy wydziela się y naznacza. Dworowi Prozorockiemu, na szczegulną dworną potrzebę, wolne mliwo we młynie Psuyskim zachowuie się. A mnie, Marcyanowi Rahozie, także na trzecią część, mnie należącą, maiętność Żochtowicze, alias Dmitrow, z zupełnym zabudowaniem dwornym, folwarkowym y guminnym, ze wsiami Borki, Piorunowka, Podbrzezie, Kocielnia, Krzysztofowo, Kolesniki, zaścianki nazwanemi, z poddanemi, teraz w nich mieszkającemi y precz rozeszłemi, z ich żonami, potomstwem, dobytkiem, powinnościami, profitami, gruntami, lasami, zaroślami, sianozęciami murożnemi y błotnemi, jeziorami, rzekami, rzeczkami, barciami y ze wszystkimi zgola attynencyami, do tey maiętności należącemi, nic z niey, oprócz wyż wyrażonych, do maiętności Prozorok wsiow zaściankow ad praesens inkorporowanych, nie excypuiąc, także z mliwem wolnym, na potrzebę dworną, we młynie Siwosinskim, wiecznemi czasy wydziela się y naznacza . . . Annuatę do kościoła Sieliskiego, ichmcm xx. Bernardynom, przez zeszłego s. p. wj pana Jana Rahozy, rotmistrza y podczaszego wdztwa Płgo, iako spuł-fundatora tego kościoła y klasztoru Sieliskiego, na dobra Prozoroki y Żochtowicze wniesiono, według obloquencyi funduszowej, ma być przez nas, Karola y Marcyana Rahoze, te dobro possydujących, corocznie pieniądze, jedną ratą przezemnie, Karola, a drugą ratą przezemnie, Marcyana, Rahoze, w zupełności wypłacana y oddawana być ma; zbożowa zaś y luginowa rok jeden przezemnie, Karola, a drugi przezemnie, Marcyana, Rahoze, quotannis także oddawana być powinna. A że maiętność Psuja, wyższą expressyą, na część mnie, Alexandra Rahozy, dostała, ab onere annuaty Sieliskiej in perpetuum iest y będzie wol-

*) Значить, гг. Рагозы завладѣли и церковными крестьянами.

па“,—за что онъ, Александръ Рагоза, обязывается обеспечить и приданнымъ незамужнюю сестру свою.—Связ. 3, № 4.

*Городъ (miasto) Улла съ церквами *)*. 1772 г. Сентября 28. Записанная запись, данная Михайломъ Реутомъ родному брату своему, Доминику Реуту, такого содержания: „Ja, Michał Reutt, chorążyc Wittki, mając dobra moję oyczyste, wieczyste, po dobrodziejcu oycu moym, wielmożnym jм panu Mikołaiu Reucie, chorążym wdztwa Witto, mnie spadłe y z rozebrania dostałe, w aktualney moiey possessyi y dyspozycy zostaiące, wolnę, swobodne, niczym y nikomu nie onerowane y nie zawiedzione, to iest, miasto Ule z slobodo Zaulsko y wieś Kamiąke nazywaiące się, w wdztwie Połockim sytuowane, takowę tedy, zwyż wyrażone maiętności moję, z dobrej mey woli y z dyspozycy prawa, o wolnym szafunku dobr swoich opisanego, zgodziwszy się z przerzeczonym wielm. jм panem Dominikiem Reuttem, chorążym Petyor., rodzonym moym, zamieniłem y transmutowałem na dobra y maiętnosci jмci, także po oycu dostałe, Drukową, Raniony nazywaiące się, z dalszymi nomenklaturami y ze wszystkimi wsjami, do teyże maiętności należącymi, także Pohosciszczę, alias Zamszewię, Styrykowszczyzna nazwane, y wieś Kotmoszek, ze wszystkimi poddanymi, w tych maiętnościach będącymi, w wdztwie Wittm sytuowane; przytym, w mieście Wittm slobodki na przedmieściu Zaruczajskim y kamienice w zamku Niżnim Witebskim. Do których to maiętności, względem przewalency nad moię, przeiołem do opłaceniu długu jмe brata moiego, na tych dobrach opisanego, ichmcm xięży Jezuitom collegium Witto, dwa tysiące pięć sett tllw bytych, a ichmcm xięży Trynitarzom klasztoru Witto tllw bytych tysiąc spełna, in summa trzy tysiące pięć sett tllw bytych. Y takowym sposobem y tym moym dobrowolnym, wieczysto zamięnym prawem wiecznymi a nigdy nieodzownymi czasy transmutuię, zamieniam y komutuię, y oraz do possessyi wieczystey y aktualney dyspozycy urzędownie podaie y postempuię. A takową sumę y dług, do opłacenia przeięty tymżę zapisem moym, quam firmissime ac strictissime opłacić y z takowych dobr znieść y uspokojć opisuię się y obowiązuie. Wolen zatym y mocen będzie tenżę brat moy y suksessorowie jмci temi maiętnościамj memj—miastem Uło z slobodo Zaulską y wsią Kamiąko, ze wszystkimi dworami, placami y w nich mieszkaiącymi, wieczystymi mieszczanami, z ich morgami, rezami, sznurami, gruntami, lasami, sianozęciami, rzekami, jeziorami, z poddanymi we wsj Kamiące, z cerkwiami y kolacyami w tymżę mieście Ule, y z tegoż miasta przychodzącymi y należącymi orędami, prowentami, intratami y profitami, także y ze wsj Kamiąki, y ze wszystkimi attynencyami, pertynencyami, należnościami y przynależnościami, użytkami y pożytkami, podług dawnych y terazniejszego inwentarzow, obychodow, duktow, mież y ograniczeń, nullis exceptis autt excipiendis fundis, proventibus et personarum, rządzić, dysponować, wszelkich y wszystkich pożytkow, intrat y profitow ze wszystkiego wynaydować y na

*) Значить, въ Уллѣ было нѣсколько православныхъ приходскихъ церквей, а не одна только, какъ теперь. А о костелѣ нѣтъ здѣсь и помину.

swoy pożytek obracać, y też samę dobra, miasto Ule z slobodą Zaulską y wieś Kamiąke komu chcąc dać, darować, przedać y zapisać, bez żadney odemnie samego y ni od kogo innego przeszkody, praepedycyi, intruzy y niakowey intervency etc.—Связ. 3, № 7.

*Ключъ подъ названіемъ Проща. *)* Камень съ крестообразнымъ знакомъ и проч. 1786 г. Июля 10. Купчая крѣпость, по коей Яковъ, Ѡаддей и Роза Таргонскіе продали, за 150 тал. бит., гродск. судѣ Браслав. повѣта Богуславу Дунину Томашевичу „kawał gruntu oromego, sianozętnego, z zarosłą, z błotami, potokami, z studnią kryniczną, nazwaną Proszcza, bez żadnego zabudowania, z wstępami do jezior, z wolnym w nich różnemi przyprawami ryb łowieniem, oraz z wstępami do puszczy, lasow, z wolnym cięciem wszelakiego drzewa y biciem wszelkiego zwierza y ptastwa, wedle dawnych praw, od pomienionych dobr Swiarbiaczyna, albo Zarzecza (w wojewodztwie Połockim leżących) w takowym zagraniczeniu odłączywszy, to iest, poczowszy piętę od kopca narożnego, od gruntow jxx Bazyljanow Połockich ws; Starzynki położonego, od którego kopca idąc w górę ścianą prostą do drugiego kopca, dekretem komornikowskim usypanego; od tegoż kopca, załamawszy się kręto влево, przez grunt oromy, iako dopiero kosztem wielm. sieńdziego wybity, w prostey linii aż do błota, nad którym błotem teraz nowy usypany kopiec, gruntu nasze Swiarbiaczyna, albo Zarzecza, ograniczaiący, w którym wiele kamieni, a na wierzchu kamień niemały podługowaty, wzdłuż y wpoprzeg iakoby pasem krzyżową sztuką przepasany, położywszy, usypaliśmy; od tegoż nowego kopca, w prostey linii przez błoto aż do granicy Bialskiej wsi Popkow; таż границą ze wsią Popkami idąc ruczaiem, nazwanym Rżawiec, w górę wody, który ruczaj potokiem swoim odgranicza pierwey gruntu wsi Popkow, a potym jxx Bazyljanow wsi, Starzynki nazwanej, y idzie aż do kopca, w górze wzmienionego, narożnego; a zatym tego obrębu ziemi obwód iako się poczoł na kopcu narożnym, tak się na nim zakonczył“ etc.—Связ. 3, № 79.

Березвечий Базиліанскій монастирь (Дисн. у.) и Волосовичская церковь (Полод. воев.). 1787 г. Марта 27. Выпись изъ грод. книгъ Полоцк. воев. купчей крѣпости, по коей памбелянъ Антонъ и жена его Франциска ур. Кублицкая Бѣликовичи продали, за 140,000 злот. поль., зем. судѣ Витеб. воев. Николаю Реуту имѣніе Волосовичи, леж. въ Полоцк. воев., какъ сказано, м. пр., въ документѣ; „ze wszystkimi onych (dobr) attynencyami, wsiami, zaściankami . . . oddzielaiąc one od dobr naszych (Бѣлинковичей) Łotyholskich y Sielce, w powiecie Orszan. leżące, rzeką Jassą, którą za wieczystą granicą między dobrami Wołosowiczami, tym prawem wieczyście wyprzedanemi, a dobrami Sielcem y Łatyholiczami, w dzierżeniu naszym wieczystym ostaiącemi się, jak była zdawna, tak y teraz, na wieczne y potomne czasy, być ma, z tym wszystkim, jak się te dobra mają w sobie y być повинне, zabudowaniem dwornym y karczemnym, zasiewem żytnym y jarzynnym, z bydłem ro-

*) Проща на Бѣлорусскомъ нарѣчїи означаетъ мѣсто хожденія на богомолье.

gatym y nierogatym, z ptastwem, wielość którego winwentarzu, eadem data sporządzonym, wyraża się, oraz in jure collationis cerkwi Wołosowickiey, ze wszystkimi poddanemi . . . a ponieważ za wyrażone dobra summy ogulney 140,000 zł. pol., za wieczność oney umowionej, do rąk naszych w gotowym groszu 111,000 zł. pol. u pomienionego wielmożnego jegomości pana sędzica Reutta odebrawszy, resztę tej summy 20,890 zł. pol. do wypłacenia należnego od nas długu determinowaliśmy, przeto, z obowiązku niniejszego postanowienia, wielmożny jegomość pan sędzic ma y powinien będzie ich mściom xieży Bazylianom Berezweckim, w roku niniejszym, dnia pierwszego Nowembra, zł. pol. 20,890, idque czerwonych złotych 1605, a dokumenta exolutorum z kwitacjami summ opłaconych odebrawszy, do rąk nas, szambalanow, oddać, a my kwitować obowiązani zostaiemy“ *) etc.—Связ. 3, № 6.

Жидовская стножать (?). *Болото Грязи (?)*. *Льса Вилы (?)*. 1793 г. Ноября 15 ст. ст. Вводный листъ, по коему возный Полоцк. воев. Никифоръ Карбовскій ввелъ Брасл. ротм. Осипа и жену его Агнесу ур. Селява Штромбергговъ, по закладной скарбн. Смолен. Осипа и жены его Катерины ур. Дуниной, а также сына ихъ, Викентія, Селявовъ, за сумму 1200 тал. бит., во владѣніе застѣнкомъ Тумовищиною съ двумя крестьянами—хозяевами въ этомъ заст. и въ другомъ—Кривцовщинѣ. Границы этого владѣнія слѣдующія: „Poczowszy od gruntow Michałka Hołowacza (крест. заст. Кривц.), w posessyą teraz ww Sztrombergow wchodzących, w górę błotem, wodocięzą na wiosne będącą, zostawiać po prawey ręce grunta, do Tumowszczyzny należące, a po lewey sznury wsi Mozuiek; z tego wodocięcza wyszedszy na suchodoł, brzegiem koło sianożenci sznurowych wsi Mozuiek y sianożenci, Żydowskiey przezwaney, wlewo zdawszy się w błoto, Hrazie zowiące się; tym błotem przyszedłszy do sianożeci w tychże Hraziach, przez dwor Ostrow dotąd używanych, prosto w row, przez te błoto Hrazie przekopany; tym rowem prosto w górę wody idąc, po lewey ręce zostawiać sianożeci do dworu Ostrowia, a po prawey do folwarku Tumowszczyzny, aż do mostku, na grobli będącego; przyszedłszy do mostku tąz groblą, wprawo zdawszy się, y wyszedłszy na suchodoł drożką, z grobli do boru idącą, w lewo strone na drogą z Uchłow do Kublicz; tą drogą idąc y zostawiać po lewey ręce grunta y sianożeci do Ostrowia, a po prawey do Tumowszczyzny, tą drogą przyszedłszy do małej drożki, wprawo zadaiącey się; małą tą drożką znowu na drogę boyną, z Korowayna do dworu Ostrowia idącą; tąz drogą, do Korowayna idącą, zostawiać grunta y lasy, Wilę zowiące się, po prawey ręce, do Tumowszczyzny, a po lewey Mozuiek, w borze będących, tą drogą idąc aż do granicy starodawney z wm Nornickim, star. Zega., dekretem podkom., w

*) Так. обр., гг. Бѣликовичи, будучи владѣльцами большихъ имѣній, долтъ свой Бerezweckому баз. монастырю, 20,890 злот. или 1605 черв., безъ вѣдома его, сваливають на Реута, въ счетъ покупной суммы за купленную ими у Бѣликовичей только частицу ихъ имѣній. А получилъ-ли мон.—не извѣстно.

roku 1737 7bra 17 d., oznaczoney, y tą granicą starodawną, różnemi znakami w tym dekreście opisanymi, zostawiać po lewey stronie grunta B o b y n i c k i e, a po prawey grunta, do Tumowszczyzny należące, tąz granicą aż do błota koło barci, na gruncie folwarku Tumowszczyzny, na prawey stronie, niedaleko od miedzy stojącey; daley tym błotem, starodawną granicą, około gruntow Michałki Hołowacza, Krzywcowsczczyzna zwanych.“—Связ. 3, № 4.

Б) Изъ книги земскихъ актовъ, Витебскаго воеводства, за 1623 годъ.

Городище. 1623 г. Января 12 въ Витеб. зем. судѣ явленная, а 1622 г. Ноября 10 сост., межевая записъ, в которой, м. проч. сказано: „Я, землянка гдрьская воеводства Витебскаго, ее мсть пни Гантъна Глебовичовна Ивановая Храповицкая, хоружыная Витебская . . . маючы . . . именье, лежащее у воеводстве Вигебскомъ, за рѣкою Двиною, прозываемое Долже, купное отъ сына ея, Остафея Храповицкого, которому досталосе было на его часть отъ славное памяти малжонка ея, пна Ивана Храповицкого на вечность з ровного делу отчизны, ему отъ брата его, Крыштофа, Яна а Юря Храповицкихъ; а ижъ небожчыкъ отецъ ихъ, в листе вечистымъ дельчымъ, границъ певныхъ не поменуль отъ того села Должа и отъ Юрковичъ сына ея, Яна Храповицкого, зачымъ подданные з обудъву сторонъ о кгрунъты споръ мели, она, зычечы, абы детки ея, яко за живота ея и по жыvote в покою и згоде zostавали, тогда сама опатрившы тыхъ кгрунтовъ, отъ того села ея Должа, (обозначила границы) . . . Почавшы отъ . . . с того мошка . . . тымъ ручьемъ . . . тебска будучы . . . томъ Должаньскимъ . . . копецъ закопанный по правой стороне zostавуючы, ручьемъ по левой стороне, который се делить у того копца; с того копъца рубежы покладены у деревю, в ясени, с того ясеня у дубе; с того дуба копецъ знову закопанный; с того копъца другой копецъ; с того в третътий копецъ; с того копъца у дубе; з дубу в ель; з ели в сосъне, которая стоять на мху; с тое сосны у дубе; з дубу копецъ закопанный подле дороги, которая идетъ з бору Глиного; с того копца въ Голяшову сосну, которая стоять на *городищу*; с тое сосны Голяшовое у речку Речыцу, и тамъ се пета доковъчыла.—Л. 33 и 34.

Бобровые юны. *Буды и льсныя товары*. 1623 г. Января 12 въ Витеб. зем. с. явл., а 1622 г. Ноября 24 сост., купчая, по коей земляне Витеб. воев. Андрей Касперовичъ и жена его Половея Савичовна Виламовскіе продали землян. воев. Витеб. Юрію Пыпкѣ, за 800 копъ грош. Лит., вотчинное имѣніе свое Даниловщину и Суховщину, леж. въ Витеб. воев., „и з будованьемъ, в немъ будучомъ, з огороды, з гумномъ, с пашнею дворною, с подданными оселыми, отчизными, прыхожыми и заседельными, и с пустошами, з ихъ домами, селидбами и кгрунтами, и з сеножатыми, зъ землями пашными и непашными, з лесы, боры, гаи, дубровами, с пущою, з деревомъ бортьнымъ, з ловы звериными и пташьными, и зъ *буды и всякихъ товаровъ лесныхъ*, з озеры,

з реками, з речьками, з ловеньемъ в нихъ рыбъ и з гоны бобровыми и зо всеми меноваными и неменоваными пожитками".—Л. 36 и 37.

Церковь Пречистенская. Архиепископские мѣщане. 1623 г. Іюня 14 въ Витеб. зем. с. явл., а 1 Марта сост., купчая, по коей „Полоней Харковъна бывшего малжонка Дениса Бонича Коваля, Андрей и Щаса Даниловичы Ковалевичы, Яско Алексеевичъ, зять Денисовое“, продали Лаврыну Романовичу Хорошковичу, за 50 копъ грош. Лит., „свой дворъ с пляцомъ, с огородомъ и з будованьемъ старымъ, лежащий тутъ у месте гдрьскомъ Витебскомъ, на горе, Пречыстенскомъ посаде, неподалеко церкви соборное Пречыстенское, промежъ дворовъ и пляцовъ мещанъ его мѣсти архиепископскихъ Витебскихъ, с одное стороны пана Лаврына Хорошковича, а з другое стороны Семена Жагоры, а напротивъ черезъ вулицу, огородъ пана Богдана Ильинича“.—Л. 91.—А въ листѣ вводномъ, по этой купчей, вознаго Харковского положеніе означеннаго имущества опредѣлено такъ: „неподалеко церкви соборное Пречыстенское, на горе Пречыстое будучое, и мещанъ архиепископскихъ Витебскихъ, с одное стороны небопыка Терени Кулаковского, а по другое стороне пна Гаврила Хорошковича.—Л. 93.

Имѣніе Копачи. (нынѣ Копачево, близъ Витебска и рѣки Двины, по направл. вверхъ по рѣкѣ). 1623 г. Іюня 12. Вводный листъ, по коему Витеб. лавникъ Афанасъ Волкъ, при слугахъ войтовскомъ—Кузьмѣ и городскомъ—Павлѣ Неборскомъ, ввелъ Витеб. конныхъ мѣщанъ Онуфрія и Осипа Ивановичей въ четвертую часть имѣнія Копачей, принадлежавшую покойному отцу ихъ, Оедору копачу.—Л. 103.

Евангелическій зборъ. Церковь Св. Іоанна Богослова. Унія. 1623 г. Іюня 20 въ Вит. зем. с. явл., а Апрѣля 11 сост., духовное завѣщаніе землянина Витеб. воев. Ивана Станиславовича Войтеховскаго, въ коемъ, м. пр., завѣщалъ: „тело земли, откуда взято есть, которое малжонка моя, Марина Игнатовна, с приятелями моими, способомъ хрестіанскимъ, учтиве, до земли, пры зборе евангелитскомъ, стоячомъ в замку Витебскомъ нижнемъ, поховати мають“. Далѣе, свое вотчинное недвижимое им. Козаково въ Витеб. воев., нераздѣльное съ 4 братьями его, отписалъ женѣ и дѣтямъ своимъ. Потомъ говорить: „А што се дотычетъ водлугъ тестаменту подданое мое, небопыцы Марыны Федоровны Александровое, ижъ она, росписуючы маетность свою, грошы готовые и иншыя речы рухомые отписала и назначыла помененымъ тестаментомъ своимъ на церковь Светого Богослова, у месте Витебскомъ, в посаде Узгорскомъ стоячую, двадцать пять копъ грошей Литовскихъ, которыхъ то грошей до сего часу на помененую царковъ не отдаломъ, с тыхъ причынь, ижъ в рилии Руской межы старшими и всеми духовными незгода и замешане и набоженстве сталосе *) и священники Руские тело тое под-

*) Очев., это несогласіе и замѣшательство въ богослуженіи начала тогда возбуждать вводная унія.

данное мое водлугъ закону рылии Греческое поховати не хотели, а такъ старый погребъ на могиле тому телу подданое мое, Марыны Александровое, тые священники, которые церковь Светого Богослова владнути будутъ, теды малжонка моя, скоро по погребѣ тела тое подданое мое, тую двадцать пять копъ грошей Литов. на церковь Светого Богослова, вышей мененую, оддати маеть, а помененые священники, або предложый старшый ихъ, с того всего малжонку мою и потомковъ моихъ квитовати мають“.—Л. 132 и 133.

Зверинецъ. Волотовки. Мохъ Татарскій. Церковь Св. Симеона. 1623 г. Іюня 20 въ Витеб. зем. с. явл., а 19 сост., купчая, по коей зем. Витеб. воев. „Янъ Миколаевичъ Сликовъскій, Василей Станиславовичъ Янъковский, малжонка его, пна Янъковского, Дорота Миколаевна Сликовъская, Янъ Станиславовичъ Романовскій, малжонка его, Барбара Миколаевна Сликовъская“ продали Витеб. зем. судѣ Самуилу и женѣ его Софѣ Трызнінкѣ Старосельскимъ, за 100 копъ грош. Лит., какъ говорятъ продавцы: „кгрунтъ нашъ, землю, названую Звериницкую, за рекою Двиною, у Волотовкахъ, неподалеку места грского Витебского лежацы, которы почынаетсе коньцомъ однимъ отъ слободки его мл. пана Самуеля Старосельского, суди земьского Витебского, названное Звериница, Волотовокъ, а другимъ концомъ кончитсе у Мохъ Татарскій; бокомъ однимъ отъ дороги, которая вышла с тоежъ слободки его мл. пана судьины, а идетъ разделяючысе, одна дорога до Маркова, а другая дорога черезъ тотъ же кгрунтъ, по левой сторонѣ межы того Мѣха, а по правой стороне отъ тогожъ кгрунту пашного, объ межу кгрунту мещанъ Витебскихъ Лаврина, Яска и Богдана Козловъ, на велики гостинецъ, которы идетъ с перевозу великого, з Слободы Витебское, отъ реки Двины до Загоранъ и до инъшихъ краевъ разныхъ; а другимъ бокомъ отъ кгрунту церковного Семенского и отъ кгрунту межы мещанъ Витебскихъ Прокопа Шарыпы и Богдана Мошеня.—Л. 138.—И вводный листъ по этой купчей, изъ котораго еще видно, что проданный грунтъ принадлежалъ прежде Павлу Свяцкому.—Л. 141.

Змѣва Могила и проч. 1623 г. Іюня 21 въ Витеб. зем. с. явл., а 1500 г. Мая 20 сост., межевой документъ, въ коемъ говорится, что въ присутствіи Витеб. зем. суда „поставившисе очевисто, земенинъ гдрский воеводства Витебского, его мѣсть панъ Адамъ Косовъ *) оповедалъ и ку актыкованью покладалъ листъ небопыка пна Романа Гарасимовича, городничого и хоружого воеводства Витебского, который передъ нами у суду положивши, просилъ, абы до книгъ земскихъ Витебскихъ былъ актыкованъ. Который, уписуючы до книгъ слово отъ слова, такъ се в себе маеть: Я, Романъ Гарасимовичъ, городничый и хоружий гдрский Витебскій, посполу з детми своими, созноваю самъ

*) Это отецъ правосл. митрополита Сильвестра Косова.

на себе симъ моимъ листомъ каждому доброму, хто на него посмотритъ, або чтучы его, вслышыть, кому будетъ потреба того ведати, ижъ которое мели есмо право съ пани Федкою Швонгировою о землю Чуриловскую и выслугу мужа ее, пана Федка Швонгира, а я, Романъ, поведилъ, ижъ то земля моя отчизная и дедизная Полтевская, и на тую землю уняли есмо полюбовныхъ судей, пана Григоря Олферовича, ключнива гдрского Витебского, а пана Ивана Япковича Зелепугу, а бобровничого гдрского пна Ленка Борисовича, а боярина его млсти владыки Полоцкого и Витебского, Гриня Колочевича, а Григоря Ивановича Головню, а боярина Полоцкого, и тые ихъ млсть суди, выехавшы, справедливость намъ вчинили и грани вечные намъ на обе стороне положили: Почовшы отъ озера Будовеста, которы грани старые показаны были безъ мое воли, оны бы грани по новому деревью положили по тымъ же старымъ гранемъ, а по лядо, посечоное, которое лядо посекаъ наместничокъ мой безъ мое воли, а отъ того ляда старыми рубежами в ручей в Чурыловский, а с Чурыловского ручя у Крупный ручей, а Крупнымъ ручьемъ у верхъ старыми жъ гранями, а с Крупного ручья по борсуковы ямы; тутъ есмо новые грани положили долиною; а отъ борсуковыхъ ямъ у ветохмо и в долину, а з долины по суху в *Змиеву Могилу* *), а отъ Змиевы Могила в далину, а долиною, черезъ стежку, у волху и старымъ рубежомъ, которая стежка идетъ отъ Кучы до Будовеста, а отъ тое волхи у речку в Голышавецъ Федковый, вверхъ Голышавца по крывый ручей, по своей стороне, то есть, речки. А черезъ тые грани я, Романъ Гарасимовичъ, ани дети мои, ани люди мои не маемъ вступоватисе в пани Федковыя сторону, ани жадныхъ входовъ не мають мети. А если хто з насъ с того выступитъ черезъ тые грани, тотъ заплатитъ вины гдрю королю его млсти петъдесять копъ грошей, а пну воеводе его млсти Витебскому двадцать копъ грошей, а тымъ судямъ пять копъ грошей. А для лепшого зведомья и твердости сего моего листу, я, Романъ Гарасимовичъ, просилъ есми вышей мененыхъ судей, жебы ихъ млсть печати свои приложили к сему моему листу. А при ихъ млсть я, Романъ Гарасимовичъ, и свою печать приложилъ ку моему листу. А писалъ дьякъ Богданъ Олешковичъ. Писанъ подъ лета Божьего Нарожения тисеча пять сотного, мсца Мая двадцатого дня, индикта пятого. У того листу печатей приложонныхъ чотыри. Который же тотъ листъ, за прозбою его млсть пана Адама Косова, до книгъ земскихъ Витебскихъ есть уписанъ.—Л. 145.

Бобровые гоны въ р. Витьбѣ. 1623 г. Юня 22 въ Витеб. з. с. явл., а 9 сост., купчая, по коей земляне Вит. воев. Степанъ, Ярошъ (Еремей), Василий, Андрей и Иванъ Васильевичи Лускины продали Ивану Ивановичу Киселю Дорогиницкому и женѣ его, Томилѣ ур. Гурка, за

*) Змиева Могила намекаетъ, б. м., на какую-то былинку.

400 копъ грош. Лит., свое вотчинное имѣніе, „прозываемое Подберезе Гуторовщину, лежащее подле места Витебского, надъ рекою Видбою . . . со всемъ тое имене, з дворомъ, с огородомъ, оселицою, с полми оремыми и неоремыми, с прысадами всякими, зъ зарослями, з ляды и лядицы, с прыстарынками и старынами, зъ сеножатми и сборки, з реками и ручьями и всякими водами, зъ хмели и хмелицы, *бобровыми гоны в реце Видбѣ* *) и всякими пожытками, якимколле именемъ названо або меновано быти можеть, отъ мала и велика, по одной стороне реце Видбѣ“.—Л. 147.

Разныя монеты. 1623 г. Юня 23 въ Витеб. з. с. явл. и тогда же сост. закладная, по коей зем. Витеб. воев. Егоръ Александровичъ Нешыйка заложилъ Александру Гавриловичу Бирулѣ, въ 286 копахъ грош. Лит., им. Коромиды, въ Витеб. воев. леж., съ уплатою „грошъми добрыми (какія взяты были отъ залогодателя), а меновите: талярами старыми копъ семъ десетъ, каждый талеръ по золотыхъ тры польскихъ; талярами левковыми копъ семнадцать, каждый по копе Литовской, а чырвоными золотыми копъ десетъ, каждый чырвоный . . . две грошей Литовскихъ; ортами копъ трыдцать чотыры, кождый ортъ по грошей петнадцать Литовскихъ; полтораками быдгоскими и шелегами копъ семъ десетъ чотыры; ортами даньскими и кданьскими копъ шеснадцать Литовскихъ, ортъ даньский грошей шеснадцать, а ортъ кданский по грошей чотырнадцать Литовскихъ, было кданскихъ чтырести два, а петънасте дуньскихъ, а реелами копъ два . . . кождый реялъ по копе Литовской; а дотого монетою копъ петдесять такими, якими будутъ ити“.—Л. 160.

В) Изъ земской книги Витебскаго воеводства за 1625—1626 гг.

Волотовки и проч. 1625 г. Января 21 явлен., а 26 Октября 1624 г. сост., актъ полюбовнаго размежеванія, въ которомъ, м. пр., сказано: „Я, Миколай Василевскій, городничий Витебскій, сознаваю симъ моимъ вечистымъ, граничнымъ листомъ, ижъ што есми мели споръ о розные кгрунты мои именья моего, села Амбросовичъ, у воеводстве Витебскомъ лежакого, з ыменемъ, на сестъ часть, пана Адама Грыгоревица Косова, судовича земского Витебского, и пана Александра Косова Юдичского, з кгрунтами именья ихъ Непоротовского, в томъ же воеводстве Витебскомъ лежакого, первой з небощыкомъ, годное памяти, паномъ отцомъ ихъ, паномъ Грыгоремъ Косовомъ, судьею земскимъ Витебскимъ, а потомъ, по зейстю с того света, с пани маткою ихъ, небощыцою, пани Грыгоревою Косовою Раинною Селицкою **), также и з ни-

*) Т. обр., водились тогда бобры въ р. Витьбѣ, почти у самого города Витебска.

**) Т. обр., Адамъ Косовъ (отецъ правосл. митроп. Сильвестра Косова) и Александръ Косовъ Юдичскій были родными братьями, а ихъ мать Раина (Агрипина) Косова была урожд. Селицкая, Селицкіе же были православными (Вит. Стар., изд. А. П. Сапуно-

ми, паномъ Адамомъ Косовымъ и паномъ Александромъ Косовымъ Юдичскимъ, розные побитые збожъя и розные грабежи, затыги правные и декреты судовые (наконецъ, они, обѣ стороны, размежевали тѣ имѣнія свои полюбовно и такъ именно): „тая граница починается, почавшы отъ озера Будовеского, урочыщомъ отъ Лавъ, напередъ граница лежить кгрунѣтами Амбросовѣскими и *Непорочными* (sic), починается напервей отъ озера Будовести, одъ устя ручья, прозываемого Лавъ; тымъ ручьемъ Лавами уверхъ прошодшы, у волсе рубежы; отъ тое волхи у ясенъ рубежы; отъ того ясеня у другий ясенъ виловатый, на томъ же ручю Лавахъ стоячкомъ; отъ того ясеня улево суходоломъ, у дубы ковшоватомъ рубежы; отъ того дуба у ели рубежы; отъ тое ели у другую ель; отъ тыхъ елей у сосне рубежы; отъ тое сосны у другую сосну; отъ тое сосны у дубе рубежы; отъ того дуба у другую сосну; отъ тое сосны у дубе рубежы; отъ дуба у сосну; отъ сосны у дубъ; одъ дуба у липу; отъ липы у дубъ рубежы; отъ того у другомъ дубе, подле дороги, которая идетъ з Непоротъ до Амѣбросовичъ, стоячкомъ; отъ того дуба, черезъ дорогу, у кленѣку рубежы; отъ кленѣка у дубъ; одъ дуба у липу; отъ липы черезъ мохъ *Погорелский*, а перешодшы мохъ Погорелский, у сосну; отъ сосны у восину; отъ осины у ель виловатую; отъ ели у волху; з олхи у ясенъ; зъ ясеня у дубъ; з дуба у другий дубъ; отъ того дуба, перешодшы круглый мошокъ, у ясенъ; зъ ясеня у клонъ; отъ клоня, черезъ Топѣский мошокъ по край озерокъ, у сосну; по правой стороне тыхъ озерокъ и мховъ у два дубы, посполу стоячыхъ; отъ тыхъ дубовъ у копецъ на *чредовине*, неподалеку отъ озерка, по левой стороне, у которомъ копцы камень закопанный; отъ того копца у ель; отъ ели, подле озерка третего, у дубъ, подле останного озерка у сосну; прошодшы озерки знову у сосну; отъ тое сосны у ель; одъ ели у сосну; отъ сосны у ель подле самого *купелища*; зъ ели у сосну; отъ тое сосны у *волотовъку* межы *купелищ*; отъ тое волотовъки у *другую волотовъку*, на которой волотовъце, у ели рубежы; отъ тое волотовъки у *купелище большое*; отъ того купелища у ель виловатую; отъ ели у дубъ; отъ дуба, по копецъ *остатнего купелища*, у дубъ; отъ того дуба знову в дубъ; отъ того дуба у волху надъ ручьемъ Дубенѣщомъ; тутъ граница скончылася селу моему Амбросовичамъ зъ селомъ ихъ млсти пановъ Косововъ Непоротами“.—Л. 84—85.

ва, Т. V, ч. I, стр. 122),—слѣд., какъ Косовы и Селицкіе, такъ равно и Юдицкіе, были православными.—Селицкіе получили свое прозваніе, очев., отъ им. Селищъ Леп. у., подобно тому, какъ Кублицкіе отъ сосѣдняго им. Кубличъ, и мн. др. отъ разныхъ имѣній,—и уже, очев., послѣ совращенія родовъ этихъ въ латинство появились въ им. Селищахъ и Кубличахъ лат. костелы; притомъ, въ Кубличахъ же существуетъ издревле православная церковь.—(Ср. выше, стр. 490).

Алфавитный указатель личныхъ именъ и фамилій, упоминаемыхъ въ актахъ.

А.

Абрамовичъ Анд., пис., стр. 350.
Абрамовъ Як., кр., стр. 77.
Абрамовъ Ив., кр., стр. 77.
Абрамшпергъ Ант., іез., стр. 233, 234, 235.
Абянскій, Ибянскій, стр. 29.
Августъ II, кор., стр. 61, 155, 157, 202, 209, 343.
Августъ III, кор., стр. 349.
Авсѣевъ Тар., кр., стр. 78.
Автуховичъ, Алтуховичъ Павелъ, мѣщ., стр. 472.
Авшуковъ Хонъ, кр., стр. 87.
Адамовичъ Изаб., стр. 95.
Адамовичъ Ив., пл., стр. 487.
Ажарковъ Ден., кр., стр. 79.
Алебѣевъ Ив., кр., стр. 77.
Александрова Мар., кр., стр. 496.
Александръ, кор., стр. 355, 414.
Алексѣевъ Кондр., кр., стр. 87.
Алексѣевъ Рогъ, кр., стр. 87.
Алексѣй Михайловичъ, царь, стр. 332.
Амброкъ Каз., подч., стр. 171.
Амбросовъ Ник., кр., стр. 83.
Амбросовъ Фил., кр., стр. 83.
Амбросовъ Наумъ, войтъ, стр. 177.
Амельяновичъ Ос., мѣщ., стр. 135.
Амѣха, кр., стр. 84.
Ананины Ульяна, Ант., Ив. и Мих., мѣщ., стр. 472.
Ангелейко, свящ., стр. 323.
Анджіолини Каэт., іез., стр. 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244.
Андзоровичъ Мир., мѣщ., стр. 19, 25, 26, 30.
Андрѣевскій Картавый Кир., кр., стр. 487.
Андреевъ Ив., кр., стр. 78.

Андреевъ Сер., кр., стр. 89.
Андроновскій Мих., кр., стр. 402.
Андроновскій Григ., мѣщ., стр. 248.
Андрыховъ Макс., кр., стр. 82.
Анисимовичъ Пав., кр., стр. 361.
Аноска, Оноска Ром., стр. 5, 10, 19.
Анисковъ Куз., кр., стр. 87.
Анкута Георг., кс., стр. 202.
Антиповъ Левъ, кр., стр. 85.
Антиповъ Ив., кр., стр. 85.
Антиповъ Фед., кр., стр. 89.
Антоневичъ, іез., стр. 252.
Антоновъ Дм., кр., стр. 77.
Антоновъ Гр., кр., стр. 77.
Антоновъ Ив., кр., стр. 83.
Антоновъ Ос., кр., стр. 86.
Антоновъ Мих., кр., стр. 366.
Анухровъ Емел. кр., стр. 88.
Анцыболъ, кр., стр. 89.
Анцыпоровъ Як., кр., стр. 78.
Анчариха, кр., стр. 84.
Апанасовъ Мих., кр., стр. 78.
Апанасовъ Он., кр., стр. 86.
Аракеловичъ Григ., іез., стр. 233, 234, 235.
Ареховъ Бацко, кр., стр. 83.
Ареховъ Ничалитовскій, кр., стр. 84.
Арестовичи Евс. и Ефр., кр., стр. 402.
Арестовъ Лука, кр., стр. 84.
Арештовъ Степ., кр., стр. 86.
Артемовъ Онис., кр., стр. 78.
Артемовъ Степ., кр., стр. 78.
Артемовъ Аф., кр., стр. 79.
Артемовъ Ив., кр., стр. 85.
Артемовъ Прок., кр., стр. 89.
Артюховъ Бошко, кр., стр. 82.
Астаповъ Ив., кр., стр. 82.
Астаховъ Парф., кр., стр. 86.
Астратовъ Пав., кр., стр. 82.
Ахрамѣевъ Сава, кр., стр. 77.
Ахремовъ Малюга, кр., стр. 82.

Б.

Бабинъ Ром., кр., стр. 82.
 Бабичъ Григ., кн., стр. 413.
 Бабко Апан., кр., стр. 78.
 Бабко Як., кр., стр. 78.
 Бабковъ Ал., кр., стр. 88.
 Бабровъ Григ., кр., стр. 79.
 Бабурка, мѣщ., стр. 70.
 Важевичъ, стр. 34.
 Бажуты, кр., стр. 55.
 Бафниловичъ, Байниловичъ, Бани-
 левичъ, Бойниловичъ Андр.,
 іез., стр. 230, 235, 236, 237,
 238, 239, 240, 241, 242, 243,
 244, 245, 246, 247, 370, 380.
 Бакановъ Куз., кр., стр. 79.
 Бальверъ, кр., стр. 77.
 Барановскій Ив., кр., стр. 83.
 Бартошевичъ, пис., стр. 4, 25, 30,
 42, 43, 44.
 Батвинкова, стр. 22.
 Бачевскій Петръ, стр. 117.
 Безпальчикъ, кр., стр. 77.
 Безпальчикъ Григ., кр., стр. 82.
 Беззубцевъ Як., кр., стр. 79.
 Безрукій Дм., кр., стр. 82.
 Бейнартъ Стан., пис., стр. 433.
 Бейнатовичъ Леиб., евр., стр. 218.
 Бекельманъ, стр. 19.
 Бернардъ, лат. св., стр. 379.
 Бернацкій Іос., іез., стр. 227, 229.
 Биба, кр., стр. 76, 87.
 Бибинъ Мат., кр., стр. 79.
 Билдзинъ, кр., стр. 79.
 Бинчайскій-Габіасъ Пав., кр., стр. 361.
 Бирукъ Оед., стр. 281.
 Бирули Мих. и Наст., пис., стр. 64,
 166, 181, 186, 203, 213, 216, 220.
 Бируля Сам., зем., стр. 281.
 Бируля Гавр., стр. 325.
 Бируля Алексан., стр. 499.
 Главдѣевичъ Франц., іез., стр. 355.
 Блажевичъ, стр. 9.
 Близнецъ, стр. 13, 37.
 Близнякъ Вас., кр., стр. 86.
 Бобашиинскій Вл., воз., стр. 95, 169, 215.
 Бобрикъ Яськовъ, кр., стр. 82.
 Бобровскій, іез., стр. 250, 251,
 252, 253.
 Бобровъ Андр., кр., стр. 78.

Бобылевъ Григ., кр., стр. 82.
 Бобятынскій, іез., стр. 252.
 Богодановичъ Вас., стр. 436.
 Богдановъ Ив., кр., стр. 82.
 Богдановъ Ник., кр., стр. 85.
 Богомолецъ Петръ, пис., стр. 356.
 Богомолецъ Як., асс., стр. 359.
 Богомольцы Левъ и Христ., стол.,
 стр. 60, 174, 181, 185, 213.
 Бойнартъ Стан., скарб., стр. 360.
 Бокъ Вильг., іез., стр. 291.
 Болбышка Емел., мѣщ., стр. 472.
 Болтачовъ Куз., кр., стр. 82.
 Болтачовъ Клим., кр., стр. 82.
 Болто, Пав., кр., стр. 79.
 Болтута Кл., кр., стр. 93.
 Болтута Вас., кр., стр. 93.
 Боничъ Алексан., мѣщ., стр. 319.
 Боничъ Вас., мѣщ., стр. 427.
 Бончовскій Т., іез., стр. 372.
 Боржимовскій Стан., стр. 274, 312.
 Боржимовскій Матв., стр. 312.
 Борисовичъ, Борка Оед., мѣщ.,
 стр. 319.
 Борисовичъ Богд., стр. 422.
 Борисовичъ Леонт., бобр., стр. 498.
 Бириховскій Дм., стр. 270.
 Боровецкій Владисл., стр. 109.
 Бородинецъ Ис., кр., стр. 477.
 Борновалъ Луки., кр., стр. 83.
 Бороса-Глушинскій, стр. 481.
 Борхъ Валер., подч., стр. 7.
 Брандъ, куп., стр. 372.
 Бржозовскіе Конст. и Тер., пис.,
 стр. 92, 105.
 Бржозовскій Игн., іез., стр. 380.
 Бржозовскій, іез., стр. 235, 236,
 237, 246, 247, 253.
 Бржостовскій Каз., биск., стр. 200.
 Бродовскій, іез., стр. 252.
 Бродовскій Степ., стр. 325.
 Брольницкій Никол., пис., стр. 433.
 Бромирскій, пор., стр. 169.
 Бруевъ Ив., кр., стр. 78.
 Брузгалова Алекс., бояр., стр. 415.
 Брухно Тим., кр., стр. 76.
 Брянскій-Бѣлицкій Христоф., пис.,
 стр. 337, 342.
 Будзько, іез., стр. 254.
 Будкевичъ Петръ, стр. 147.
 Будкевичъ Юр., воз. 299.

Будкевичъ Никол., воз., стр. 483,
 485.
 Будникъ, кр., стр. 77.
 Будоговскій-Кузминскій Ивановичъ,
 зем., стр. 407.
 Буевичъ Ив., шл., стр. 102.
 Буевичи, стр. 144.
 Буевичъ Христоф., зем., стр. 411.
 Буевичъ Юр., зем., стр. 418.
 Буевичъ Христоф., воз., стр. 425.
 Буевичъ Выжлятинская ур. Риза
 Соф., зем., стр. 465.
 Буевичъ Выжлятинскій Стан., зем.,
 стр. 465.
 Буевскіе, стр. 144.
 Буй Иванъ, стр. 144.
 Буйковъ Чуруло, кр., стр. 79.
 Була Пот., кр., стр. 85.
 Булгакъ Фран., стр. 73, 81.
 Булыжинъ Ив., кр., стр. 78.
 Бурачекъ, стр. 6.
 Бурдило Фил., кр., стр. 88.
 Бурдило Ив., кр., стр. 88.
 Бужаниновъ Степ., стр. 8.
 Букаръ Оед., зем., стр. 281, 460.
 Буржимовскій Ст., стр. 359.
 Бутакъ, мѣщ., стр. 427.
 Бутовичъ, стр. 19.
 Бутовичъ, стр. 23, 45.
 Быковский Бен., іез., стр. 332.
 Бышкозскій Іос., іез., стр. 229, 230.
 Бѣгунскій Осипъ, стр. 305.
 Бѣлецкій, стр. 152.
 Бѣликовичи Ант. и Францис. урож.
 Кублицкая, шамб., стр. 493.
 Бѣловъ Дан., кр., стр. 84.
 Бѣльниковъ, кр., стр. 79.
 Бѣльскій, стр. 9.
 Бѣльскій Каз., іез., стр. 355.
 Бѣляи, стр. 483.

В.

Вагонина ур. Кивла Агаф., мѣщ.
 стр. 422.
 Важинскій Пав., пор., стр. 209.
 Важинскій, ур., стр. 328.
 Вальграфъ Конст., стр. 342.
 Валюжиничъ, стр. 14.
 Ваповскій, полк., стр. 113.
 Ваннелирстатъ Яковъ, стр. 72.

Вареникъ Вас., кр., стр. 82.
 Василевичъ Агаф., мѣщ., стр. 427.
 Василевскій Каз., край., стр. 64.
 Василевскій, полк., стр. 69, 70.
 Василевскій Вар., стр. 136, 137.
 Васильевичъ Агаф., мѣщ., стр. 291.
 Василевскій-Дракуля Яковъ, мѣщ.,
 стр. 427.
 Василевскій Никол., городн., стр. 499.
 Василевъ Ал., кр., стр. 78.
 Васьковъ Манушка, кр., стр. 83.
 Васьковъ Ем., кр., стр. 86.
 Васьковъ Илья, кр., стр. 86.
 Васюты, панц. бояр., стр. 483.
 Васютинъ Илья, мѣщ., стр. 489.
 Вапковъ Оед., кр., стр. 85.
 Величка, стр. 32.
 Вербовка Рад., стр. 38.
 Веремѣвы Мих. и Ал., кр., стр. 79.
 Верей Ив., стр. 31.
 Вержбицкій Ант., стр. 53.
 Вернеръ Іог., пор., стр. 91.
 Вертинскій Ант., стр. 65, 111,
 121, 124, 143.
 Виленская, жена гетм., стр. 373.
 Вилимовичъ Андр., стр. 196.
 Вилямовскіе Андр. и Пел. ур. Сави-
 чевна, зем., стр. 495.
 Вильчкова Марѳа, пом., стр. 393.
 Винклеръ, стр. 51.
 Винча Іоан., іез., стр. 227, 228.
 Витковскій Петръ, стр. 215.
 Витманы Ульфъ Сыковичъ и Мар.
 Даговская, стр. 486.
 Виебуртъ Іер., іез., стр. 372.
 Владиславъ, королев. и кор., стр.
 274, 354, 365.
 Войдакъ, іез., стр. 250, 251, 252,
 253, 254.
 Война-Оранскій, адм., стр. 208.
 Война Алекса., зем., стр. 335.
 Войны, стр. 354.
 Война М., іез., стр. 380.
 Война-Ромейко-Ясенецкая ур. Со-
 вянка Мар., зем., стр. 470.
 Война-Ромейко-Ясенецкій Ив., зем.,
 стр. 470, 471.
 Война-Ясенецкій Мих., стольн., стр.
 483.
 Война Алекса., стар., стр. 488.
 Войниловичъ, стр. 10.

Войтеховскій Ив., зем., стр. 496.
 Войцѣховскій Дан., стр. 64.
 Войцѣховскій Ант., стр. 346.
 Волзинская Орешкова Кучина Хо-
 вья Федоровна, мѣщ., стр. 469.
 Волзинъ Вас., мѣщ., стр. 402.
 Волчки, кр., стр. 93.
 Волкъ Зен., стр. 403.
 Волкъ Матв., ландв., стр. 472.
 Волкъ Афан., зем., стр. 283, 460.
 Волкъ Афан., мѣщ., стр. 496.
 Воленухинъ, кр., стр. 77.
 Воловъ, кр., стр. 79.
 Володиміровичъ Евд., мѣщ., стр. 428.
 Володковичъ Март., ротм., стр. 337,
 342.
 Волохонинъ Кир., кр., стр. 89.
 Волоховъ Левъ, кр., стр. 85.
 Волчекъ Степ., кр., стр. 84.
 Волчекъ Анд., кр., стр. 84.
 Воратынскій Григ., стр. 220.
 Воропай Алекса., зем., стр. 442.
 Воротынецъ Ив., меч., стр. 342.
 Воценица Илья, кр., стр. 78.
 Высоцкій Никол., шл., стр. 72.
 Высоцкій Ив., зем., стр. 315.
 Высоцкій Стеф., іез., стр. 485.
 Выходзецъ Левъ, кр., стр. 84.
 Вышеловцевъ Миха., бояр., стр. 365.
 Вышвило Іан., іез., стр. 241.

Г.

Гаврашъ, кр., стр. 89.
 Гавриковъ Сем., кр., стр. 84.
 Гавриловъ Кир., кр., стр. 85.
 Гайдамовичъ Ант., стр. 137.
 Гайко, регим., стр. 115.
 Гайко Сем., мѣщ., стр. 220.
 Галабурда, кр., стр. 77.
 Галецкій Дом., коменд., стр. 14,
 21, 22, 25, 26, 33, 34, 43.
 Галицкіе Ив. и Пав., шл., стр. 95.
 Галуза Мир., стр. 152.
 Голяндра, кр., стр. 78.
 Гапоновъ Никиф., кр., стр. 85.
 Гарасимовичъ Ром., гор. и хор.,
 стр. 497.
 Гарлинская Гурковна Мар., зем.,
 стр. 266.
 Гарлинская Ел., стр. 267.
 Гарлинскій Ив., зем., стр. 268.
 Гарменсъ, куп., стр. 372.
 Гатловскій, Гатовскій Оад., іез.,
 стр. 242.
 Гвоздовъ Вас., стр. 469.
 Гезеушъ Кондр., зем., стр. 411.
 Гайкингъ Март., іез., стр. 230.
 Гейкингъ, іез., стр. 369.
 Генри Эгид., іез., стр. 248.
 Геншторъ, стр. 13.
 Герасимовичъ, Герасимовичъ Ив.,
 бояр., стр. 414.
 Гердѣй Ал-дръ, стр. 96.
 Германова, стр. 475.
 Германовичъ, Германовскій Вал.,
 іез., стр. 473, 486.
 Гецевичъ, кс., стр. 126.
 Гешторъ Владисл., стр. 9.
 Гизбергъ Мих-лъ, стр. 9.
 Гламардинки Ем., Григ. и Кон.,
 кр., стр. 394.
 Гласка Дом., асс., стр. 359, 365.
 Глековъ, Глебовъ, ген., стр. 44,
 45, 46.
 Глинка Оед., мѣщ., стр. 122.
 Глухъ Арт., кр., стр. 78.
 Глушинская Дунина Христ., подет.,
 стр. 350.
 Гоголь, кр., стр. 79.
 Гоголь, Ив., кр., стр. 87.
 Гозій Петръ, кон., стр. 174.
 Гозій Петръ кон. и Мих. ловч.,
 стр. 346.
 Гозлинская ур. Бородинна Анна,
 зем., стр. 476.
 Гозлинскій Войт., зем., стр. 476.
 Головачъ Мих., кр., стр. 494.
 Головенчиничъ Ефр., стр. 259.
 Головня Вас., ловч., стр. 337, 342.
 Головня-Пышницкій, стр. 346.
 Головня Гр., бояр., стр. 498.
 Головчицъ Бенед., стр. 343.
 Голодкины Григ. и Наст. ур. Три-
 думовичъ Рабики, мѣщ., стр. 485.
 Голубовъ Григ., кр., стр. 78.
 Голубовъ Гер., кр., стр. 78.
 Голубовъ Фил., зем., стр. 92.
 Голынская Соф., зем., стр. 103.
 Голынскіе Ив. и Соф., подс., стр.
 152.
 Голынскій Войц., секр., стр. 361.

Гонсѣвскій, Госѣвскій Корванъ Але-
 ксан., реф., стр. 366.
 Гончаровы Серг. и Оед., стр. 458.
 Гончаръ Ник., стр. 458.
 Горбунъ, Горбуновъ Мих., стр. 281.
 Горковъ Ив., кр., стр. 281.
 Городенскій Ив., зем., стр. 399.
 Горскій Викен., іез., стр. 248.
 Гослинскій Сильв., обоз., стр. 64.
 Гослинскій Ст., рег., стр. 110.
 Гослинскій Сем., стр. 326.
 Гослинскій, стр. 354.
 Гословичъ Ив., стр. 473.
 Гошинскій Войт., секр., стр. 365.
 Грегоровичъ Петръ, стр. 59, 91.
 Грегоровъ Азар., кр., стр. 79.
 Гребницкая ур. Пыпка Мар., зем.,
 стр. 331.
 Гребницкій Андр., кват., стр. 342.
 Гречихо, кр., стр. 79.
 Гречиха Андр., кр., стр. 83.
 Григоровъ Софр., кр., стр. 85.
 Григоровъ Лука, кр., стр. 89.
 Григоровичъ Григ., стр. 8.
 Гридковичъ Вас., мѣщ., стр. 262, 263.
 Гридковичи Оома и Никиф., мѣщ.,
 стр. 469.
 Гримултовскій Ив., воз., стр. 364.
 Грицковъ Сава, кр., стр. 78.
 Гришиничъ Тарасъ, стр. 469.
 Гришкинъ Илья, кр., стр. 86.
 Гришкинъ Мом., кр., стр. 84.
 Гришкинъ Тим., кр., стр. 88.
 Гришкинъ Ем., кр., стр. 82.
 Гришинъ Март., кр., стр. 83.
 Гришкинъ Як., кр., стр. 88.
 Грудовъ Юр., кр., стр. 88.
 Грунка, или Струнка Март., стр. 285.
 Грунка Март., стр. 316, 471.
 Грунка, мѣщ., стр. 427.
 Гвдзкій, іез., стр. 235, 236.
 Гродзкій Сильв., іез., стр. 380.
 Громъ, солд., стр. 9.
 Громъ ур. Клыга Елена, мѣщ.,
 стр. 419.
 Громъ Тим., мѣщ., стр. 420.
 Громъ Владим., мѣщ., стр. 421.
 Громъ Фил., мѣщ., стр. 417, 456.
 Гронскіе Ег. и Оома, стр. 346.
 Грызецъ Ив., секр., стр. 361.
 Гуделевичъ Мат., кс., стр. 202.

Гулевичъ, стр. 14.
 Гурко Ив., подст. и рот., стр. 60, 64.
 Гурко, пор., стр. 68.
 Гурка Март., скарб., стр. 174.
 Гурко Григ., стр. 270.
 Гурко Косовна, стр. 270.
 Гурко, подсуд., стр. 299.
 Гурко Хотимскій Каз., стр. 342.
 Гурка, стр. 354.
 Гурка Март., суд., стр. 356.
 Гурко Левъ, пис., стр. 407, 412,
 414, 416, 417, 426, 428, 429,
 434, 437, 443, 452, 456, 461,
 465.
 Гурка Вас., стр. 433, 434.
 Гурка Алекс., стр. 434.
 Гурко Мих., суд., стр. 461.
 Гурко Ос., стр. 485.
 Гуторъ Ив., суд., стр. 265, 273, 398.
 Гуторъ Ив., мѣщ., стр. 427.
 Гуша Григ., кр., стр. 82.
 Гуша Ос., стр. 472.

Д.

Давидовичъ Ал-дръ, оф., стр. 134.
 Даниловичъ, стр. 364.
 Даниловъ Маркъ, кр., стр. 79.
 Даниловъ Вас., кр., стр. 79.
 Дановскій Петръ, стр. 486.
 Дашковы, стр. 453.
 Дебоже, полк., стр. 70, 97, 99, 110,
 118, 120, 122, 125, 139, 169.
 Дегтеревичъ, мѣщ., стр. 1, 44.
 Дедерка Ив., стр., стр. 64.
 Дедерки Мих. и Анна, зем., стр. 144.
 Демеховъ Іерем., кр., стр. 78.
 Демеховъ Гавр., кр., стр. 79.
 Демеховъ Ив., кр., стр. 83.
 Демечъ Христоф., стр. 480.
 Демидовъ Ив., кр., стр. 82.
 Денгофъ, ген., стр. 95.
 Денисовъ Богд., кр., стр. 77.
 Денисовъ, кр., стр. 79.
 Деражинскій Никол., нам., стр. 398.
 Десятинковъ Гурко (Гурій), кр.,
 стр. 82.
 Держецкій Владисл., іез., стр. 473.
 Дзяткевичъ Ив., стр. 483.
 Дивага Афан., кр., стр. 90.
 Дмитраковъ Вас., кр., стр. 79.

Дмитраковъ Ден., кр., стр. 83.
 Дмитровичъ Оед., кр., стр. 394.
 Дмитровичъ Миха., пом., стр. 443.
 Дмитровичъ ур. Папроцкая Дмит-
 ровичъ Катер., зем., стр. 446.
 Дмитровичи Ив., Христоф., Алекдра,
 Мари. и Агафья, зем., стр. 447.
 Добошинскій, землвл., стр. 490.
 Добреецкій Миха., воз., стр. 306.
 Довлицкій Макс., кр., стр. 84.
 Довнаровичъ Христоф., зем., стр.
 285.
 Долгоногий, кр., стр. 79.
 Домашевскій Ив., Велижскій, под-
 стар., стр. 305.
 Домашевская ур. Шиманская Кат.,
 стр. 306.
 Домашевскій, подстар., стр. 337.
 Домбровскій Войт., ск., стр. 148, 203.
 Домбровскій Ант., скарб., стр. 155.
 Домбровскій Миха., стр. 346.
 Домбровскій Ив., зем., стр. 299.
 Донатовичъ, зем., стр. 476.
 Дорогиницкій Кисель Никол., под-
 суд., стр. 312.
 Дорогиницкій Кисель изъ Брусило-
 ва Саму., подвоев., стр. 330.
 Дорошко, кр., стр. 78.
 Дорошковъ Оома, кр., стр. 78.
 Дорошко, кр., стр. 77.
 Дракула Григ., мѣщ., стр. 321.
 Дракула Степ., мѣщ., стр. 469.
 Дракули Вас. и Григ., мѣщ., стр.
 469.
 Дракулинъ Емел., стр. 469.
 Дракуля Яковлева Коробинкова Ог-
 реня Омельянова, мѣщ., стр. 469.
 Дракуля Серг., мѣщ., стр. 469.
 Дракуля Григ., мѣщ., стр. 481.
 Драница Март., кр., стр. 284.
 Држевицкій Владисл., іез., стр. 325.
 Дровня Оома, кр., стр. 78.
 Друцкій-Любецкій Ив., подстар., стр.
 444.
 Дубровская ур. Янишевская Мар.,
 пом., стр. 437.
 Дубровскій Ив., зем., стр. 437.
 Дубровскій Стан., зем., стр. 440.
 Дубровскій Мих., зем., стр. 440.
 Дубровскій Ив., воз., стр. 451.
 Дубровскія Алекс., Христи., Раина

и Мар., зем., стр. 441.
 Дукурнова, бояр., стр. 415.
 Дунина, пом., стр. 54.
 Дуниинъ Лавр., іез., стр. 247, 248.
 Дуниинъ-Томашевичъ Богусл., суд.,
 стр. 493.
 Духовской Іосифъ, свящ., стр. 281.
 Душевскій, поруч., стр. 34, 36.
 Дырмонтъ-Сивицкій Ив., подс., стр.
 280, 407, 412, 414, 416, 418,
 426, 429, 434, 437, 443, 452,
 456, 461, 465.
 Дырмонты-Сивицкіе Ив. подсуд. и
 Юр. войск., стр. 480.
 Двяконскій Аник., свящ., стр. 284.
 Дѣдовичъ Вас., кр., стр. 90.
 Дѣляковъ Анан., кр. стр. 82.

Е.

Евелевичъ Як., евр., стр. 218.
 Езекия, царь, стр. 445.
 Ейдятовичъ Ст., подк., стр. 148.
 Ейцовъ Вас., кр., стр. 83.
 Екатерина II, импер., стр. 358.
 Емельяновичъ Андр., стр. 220.
 Емельяновъ Лаз., кр., стр. 85.
 Емельяновъ Игн., кр., стр. 89.
 Емельяновъ Юр., кр., стр. 89.
 Ермакъ, кр., стр. 362.
 Ермоловичъ, стр. 3, 9, 13, 15, 19.
 Есиповичи Присушинскіе, стр. 92.
 Есиповичъ Янишевскій, зем., стр.
 440.
 Есиповъ Софр., кр., стр. 85.
 Есиповъ Карпъ, кр., стр. 79.
 Есиповъ Ив., кр., стр. 87.
 Есковичъ Ники., кр., стр. 284.
 Еська Як., кр., стр. 284.

Ж.

Жаба Никол., чеш., стр. 64.
 Жаба Никол., подст., стр. 71, 168.
 450, 467, 473.
 Жаба Вас., кр., стр. 86.
 Жаба Ант., чеш., стр. 95, 101,
 114, 135.
 Жаба Іер., суд., стр. 166, 181, 186.
 Жаба, іез., стр. 249, 253.
 Жабы Никол. и Осипъ, стр. 331.

З.

Жаба Григ., зем., стр. 331.
 Жаба ур. Пыпка Анна, зем., стр.
 331.
 Жаба Ив., зем., стр. 473.
 Жаба Дом., хор., стр. 356.
 Жагора Сем., мѣщ., стр. 496.
 Жаковичъ Григ., мѣщ., стр. 471.
 Ждановичъ, стр. 15.
 Желдаковъ, кр., стр. 84.
 Желязовскій Гавр., стр. 283.
 Желтѣвъ Тр., кр., стр. 86.
 Жижка, кр., стр. 79.
 Жыжка Тар., мѣщ., стр. 263.
 Жилинскій Георг., іез., стр. 230,
 231, 232, 369, 374.
 Жилинскій Андр., кн., стр. 270, 403.
 Жилиць Конст., кр., стр. 362.
 Жилва Ив., мѣщ., стр. 165.
 Жилка Матв., мѣщ., стр. 356.
 Жирный Богд., кр., стр. 78.
 Жлукта Ив., мѣщ., стр. 300.
 Жлукта Авдот., мѣщ., стр. 300.
 Жлукта Авд., стр. 301.
 Жолнеровскій Ив., зем., стр. 283,
 425, 460, 464.
 Жолнеровскій Мих., стр. 467.
 Жолнеровскій Яр., шл., стр. 393.
 Жолцило Кир., кр., стр. 79.
 Жоховскій Кипріанъ, ун. еп., стр.
 322, 389, 383.
 Жоховскій Сам., эк., стр. 483.
 Жуковскіе Никол. и Анна ур. За-
 лѣсская (д. Русск., правосл.),
 стр. 325.
 Жуковскій Андр., шл., стр. 393.
 Жуковскій Илья, воз., стр. 393,
 471.
 Жуковская ур. Есиповичъ Оед.,
 зем., стр. 440.
 Жуковскій Ив., стр. 451.
 Жукъ Каз., скарб., стр. 49, 170.
 Жукъ Ант., стр. 54.
 Жукъ Стан., крайч., стр. 55.
 Жукъ Михайль, меч., стр. 55.
 Жукъ Стан. (Фронцевичъ Жукъ),
 городн., стр. 55.
 Жукъ Куз., кр., стр. 79.
 Жукъ Раф., стр. 336.
 Жукъ, стр. 342.
 Жукъ Каз., лѣсн., стр. 480.
 Журавскій Андр., стр. 318.

Заборца Кондр., кр., стр. 88.
 Завистовскіе Як. и Пав., шл., стр.
 103.
 Завиша Никол., суррог., стр. 418.
 Загорскій Григорій Германъ Ива-
 новичъ, ун. еп., стр. 393.
 Заивашка, кр., стр. 259.
 Закржевскіе Васил., Сав. и проч.
 крест., стр. 55.
 Заленскій Алекса., зем., стр. 297.
 Залускій, стар., стр. 100.
 Замоскій Ден., кр., стр. 84.
 Занглевичъ, мѣщ., стр. 24.
 Занковичъ (Хотимскій) Вас., стр. 464.
 Заранекъ Іоан., іез., стр. 238, 239.
 Заранекъ Дан., войтъ, стр. 206.
 Заранокъ Андр., зем., стр. 114.
 Заранокъ Бенед., ловч., стр. 346.
 Зарускій Стан., стр. 486.
 Заруцкій, стр. 477.
 Захаревичъ, іез., стр. 246.
 Захаровъ Илья, кр., стр. 87.
 Захарчинскій Юр. стр. 400.
 Захмыра Гавриловъ, кр., стр. 84.
 Збаражскій Степ., кн. воев., стр.
 433.
 Зброжекъ Каз., стр. 184.
 Зброжки Каз. и Урс. ур. Квыков-
 на, подч., стр. 488.
 Здановичъ Кипр., іез., стр. 232.
 Здановичъ, зем., стр. 331.
 Здановичъ ур. Гребницкая Мартіан.,
 зем., стр. 331.
 Зегздры Сам., Март., Степ. и Миха.,
 стр. 346.
 Зелепуга Ер., зем., стр. 442.
 Зелепуга Дав., стр. 475.
 Зелепуга Ив., стр. 498.
 Земцовъ Лук., кр., стр. 162.
 Зизиха, кр., стр. 82.
 Злотникова, б. Вугзелева и Грон-
 ская Соф., мѣщ., стр. 474.
 Золотаръ Оома, мѣщ., стр. 476.
 Зраницкій, іез., стр. 249.
 Зубовичъ Раф., іез., стр. 244, 245,
 246.
 Зубовичъ Сем., воз., стр. 358.
 Зѣвана, кр., стр. 77.
 Зѣвокинъ Вас., кр., стр. 82.

И.

Иванёвы, крр., стр. 77.
 Ивановичъ Григ., кр., стр. 85.
 Ивановичъ Ив., кр., стр. 84.
 Ивановичи Онуфр. Оси., мѣщ., стр. 496.
 Ивановичева Тат., стр. 473.
 Ивановичъ Григ., стр. 472.
 Ивановичъ Тим., стр. 472.
 Ивановичъ Сем., мѣщ., стр. 471.
 Ивановичъ Дм., зем., стр. 446.
 Ивановичъ Як., кр., стр. 366.
 Ивановскій Вас., кр., стр. 82.
 Ивановскій, кр., стр. 77.
 Ивановскій Григ., іез., стр. 369.
 Ивановъ Ос., кр., стр. 90.
 Ивановъ Оед., кр., стр. 90.
 Ивановъ Тим., кр., стр. 89.
 Ивановъ Лукі., кр., стр. 89.
 Ивановъ Сид., кр., стр. 88, 89.
 Ивановъ Андр., кр., стр. 88.
 Ивановъ Оед., кр., стр. 88.
 Ивановъ Лешко, кр., стр. 87.
 Ивановъ Бор., кр., стр. 87.
 Ивановъ Никиф., кр., стр. 85.
 Ивановъ Клим., кр., стр. 85.
 Ивановъ Сем., кр., стр. 84.
 Ивановъ Миха., кр., стр. 83.
 Ивановъ Прок., кр., стр. 82.
 Ивановъ Макей, кр., стр. 77.
 Ивановъ Петръ, мѣщ., стр. 427.
 Ивахинъ Илья, кр., стр. 78.
 Ивашкевичъ Миха., стр. 152.
 Ивашковичъ Евд., кр., стр. 402.
 Игнатовичъ Анав., мѣщ., стр. 472.
 Игольничъ Ив., мѣщ., стр. 356.
 Идзивиць, стр. 9.
 Идаръ Конст., стр. 3.
 Изевковъ Оед., кр., стр. 85.
 Изабельскій Ленартовичъ Як., зем., стр. 471.
 Ильяшовъ Ив., кр., стр. 83.
 Ильиничъ Богд., стр. 496.
 Илиничъ Оед., мѣщ., стр. 473.
 Илиничъ Ив., бояр., стр. 413.
 Илиничъ Іоаннъ, іез., стр. 349.
 Ильинъ Степ., кр., стр. 87.
 Ильинъ Ам., кр., стр. 87.
 Ильяшевъ Лавр., кр., стр. 89.
 Ильюшинъ Ив., кр., стр. 83.

Инатовичъ Дом., стр. 155.
 Исаія св. прор., стр. 445.
 Ицковичъ Мар., евр., стр. 218.

I.

Іевлевичъ Сипка, стр. 403.
 Іевлевичъ Дороо., мѣщ., стр. 428.
 Іиковъ Кон., мѣщ., стр. 472.

К.

Кавецкій Ив., зем., стр. 463.
 Кавѣза, кр., стр. 77.
 Кадеровскій Касп., стр. 489.
 Кажемяка, Дм., стр. 472.
 Казакъ Христоф., стр. 336.
 Казель Шышовъ, кр., стр. 82.
 Казановичъ, стр. 30.
 Казаринъ Петръ, хор., стр. 95.
 Каковская, пом., стр. 54.
 Калиновичъ Фил., стр. 473.
 Калиновскій, стр. 25.
 Калиновскій Ст., пис., стр. 124.
 Калиновскій Мих., стр. 160.
 Калиновскій, стр. 354.
 Калуга Андр., мѣщ., стр. 356.
 Калхимовъ Ив., кр., стр. 88.
 Кальштейнъ Христ., пор., стр. 97, 99.
 Калинка, кр., стр. 83.
 Каменскій, іез., стр. 252.
 Каменскій Ад., стр. 485.
 Канотчиха, стр. 35.
 Карбовичъ Григ., мѣщ., стр. 428.
 Карбовскій Ник., воз., стр. 494.
 Кареу Фр., іез., стр. 368, 369, 370.
 Карлъ, кор., стр. 357.
 Карниловъ Наумъ, кр., стр. 82.
 Карпинскій Іоаннъ, іез., стр. 321.
 Карповичъ Тих., стр. 35, 39.
 Карповичъ Гавр., мѣщ., стр. 407.
 Карповъ Лук., кр., стр. 79.
 Карповъ Кир., кр., стр. 88.
 Карповъ Марк., кр., стр. 89.
 Карпушкинъ Моис., кр., стр. 82.
 Карчанъ, кр., стр. 101.
 Кариъ, стр. 8.
 Каспаровичъ, стр. 14.
 Касперовичъ Ант., іез. стр. 380.
 Каша, іез., стр. 249.

Кербутъ кр., стр. 79.
 Кика Маркъ, мѣщ., стр. 485.
 Киселева Соянка Мар., городн., стр. 261.
 Кисели Петръ, Иванъ и Василій, городн., стр. 258.
 Кисели Дорогоницкіе Ив. и Том. ур. Гурка, зем., стр. 498.
 Кисель, стр. 22.
 Кисель (Дорогиницкій) Сам., хор. и подв., стр. 60, 64, 73, 116, 128, 132, 134, 153, 166, 169, 181, 184, 186, 211.
 Кисель, кр., стр. 79.
 Кисель изъ Брусилова Адамъ, подком., стр. 61, 64, 120, 121, 122, 124, 143, 174.
 Кисель Вас., стр. 285.
 Кисель Дорогиницкій Никол., пис. и подс., стр. 300, 336, 342.
 Кисель-Загоренскій Ив., зем., стр. 455.
 Кисѣль, Кисель, зем., Иванъ, стр. 470, 471.
 Кисель Вас., зем., стр. 470.
 Кицынскій, Кицинскій, стр. 19, 30, 31, 33, 42.
 Клевченкоъ Степ., кр., стр. 93.
 Клевченкоъ, кр., стр. 107.
 Климашевскіе Як. и Варв. ур. Скло-товская, зем., стр. 487.
 Климашевскій, стр. 353.
 Климашевскій Ад., зем., стр. 469.
 Клишевъ Ем., кр., стр. 78.
 Ключза Григ., рот., стр. 342.
 Ключинскій Ст., іез., стр. 232.
 Ключинскій Стан., іез., стр. 374.
 Клость Вас., кр., стр. 79.
 Клыга Сем., мѣщ., стр. 285, 316.
 Клыга Аоан., мѣщ., стр. 421, 458.
 Клыга Кондр., мѣщ., стр. 421.
 Княжевичи Ос. и Кат., стр. 216.
 Княжевичъ Лавр., іез., стр. 229.
 Княжевичъ Ант., баз., стр. 346.
 Князикъ Даніилъ, мѣщ., стр. 133.
 Ковалевская урож. Погорѣльская Софья, зем., стр. 393.
 Ковалевскій Ив., зем., стр. 293.
 Ковалевскій Христоф., стр. 295.
 Ковалевскій Вас., зем., стр. 298.
 Ковалевъ Фил., кр., стр. 84.

Ковалевъ Ив., кр., стр. 84.
 Ковали Гришиничи Ив. и Оед., мѣщ., стр. 476.
 Коваль Зах., кр., стр. 86.
 Ковнацкій Мат., іез., стр. 106.
 Кодоровскій, Кудоровскій Ив., мѣщ., стр. 472, 473, 474.
 Кожемячинъ Дм., мѣщ., стр. 213.
 Козаринъ Петръ, хор., стр. 53.
 Козель, Козловичъ Ив., мѣщ., стр. 265, 266.
 Козировскій Войт., кс., стр. 486.
 Козинъ Богд., кр., стр. 77.
 Козинъ Кариъ, кр., стр. 77.
 Козинъ, кр., стр. 77.
 Козловскій Игн., іез., стр. 380.
 Козловскій Ром., мѣщ., стр. 484.
 Козлы Лавр., Ив. и Богд., мѣщ., стр. 497.
 Козяновъ Лешко, кр., стр. 82.
 Кокотка Ив., стр. 21, 23.
 Кокотовъ Куз., кр., стр. 89.
 Коленда Гавріилъ, ун. митроп., стр. 323.
 Колка Ив., подв., стр. 356.
 Колковскій Юр., кр., стр. 83.
 Колмакъ Сорока, кр., стр. 88.
 Колосинскій Егоръ, стр. 49.
 Колочевичъ Гр., бояр., стр. 498.
 Колыванцевъ Арашко, кр., стр. 84.
 Колыванцевъ Войташко, кр., стр. 78.
 Колыпайла Сем., стр. 485.
 Колышинъ Сав., кр., стр. 81.
 Комаръ Ввадисл., пом., стр. 349.
 Комоса, Комосинскій Сем., мѣщ., стр. 285, 316.
 Комосца, Комоска, Савиничъ Танковичъ, мѣщ., стр. 471.
 Конаревскій, ротм., стр. 134.
 Конарскій Сильв., иг., стр. 104.
 Кондыревъ Вас., гетм., стр. 338.
 Коневлевичъ Ос., мѣщ., стр. 472.
 Конецкій Григ., кр., стр. 78.
 Конецкій Ив., кр., стр. 78.
 Конивъ Ив., кр., стр. 78.
 Конинскій Игн., суд., стр. 359.
 Коноваловъ, кр., стр. 79.
 Конотка, стр. 1, 20, 22, 24, 25, 26.
 Корбутъ Март., іез., стр. 381.
 Корвинъ-Госѣвская, Гонсѣвская Евва, реф., стр. 291, 306.

Корвинъ-Госѣвскій, Гонеѣвскій Алексан., рефер., стр. 274, 291, 306, 373, 417.
 Корвинъ-Госѣвскій Викен., подск., стр. 306.
 Корневскій, стр. 11, 12.
 Корицкій Іос., іез., стр. 237.
 Корниловъ Ив., мѣщ., стр. 428.
 Корноухъ Степ., кр., стр. 84.
 Коробанъ Юр., мѣщ., стр. 428.
 Коробанъ Вас., мѣщ., стр. 428.
 Короленокъ, кр., стр. 326.
 Королькевичъ Гавр., мѣщ., стр. 2, 7, 10, 25, 43.
 Королькевичъ, стр. 18.
 Королькевичъ Ник., мѣщ., стр. 165.
 Короляковъ Фил., кр., стр. 87.
 Короткій Ив., кр., стр. 362.
 Корсакова ур. Жукъ Март., скарб., стр. 480.
 Корсакъ, стр. 32.
 Корсакъ-Бобыницкій Дом., стр. 58.
 Корсаки Ян. и Март., стр. 160.
 Корсакъ Ант., іез., стр. 241, 246.
 Корсакъ, стр. 374.
 Косинскій Стан., іез., стр. 288.
 Кособуцкій Никонъ, стр. 33.
 Косова Софья, зем., стр. 395.
 Косова ур. Лускина Богд., Ѳед., зем., стр. 463.
 Косова ур. Селицкая Агрип., зем., стр. 499.
 Косовъ Сильвестръ, митроп., стр. 216, 461, 488, 497, 499.
 Косовъ Григ., подсуд., 262, 393, 395, 396, 398.
 Косовъ Степ., подвоев., стр. 351.
 Косовъ Ив., зем., стр. 444.
 Косовъ Адамъ, зем., стр. 461, 497, 499.
 Косовъ Григ., стр. 499.
 Косовъ-Юдицкій Алексан., зем., стр. 499.
 Косовы Ив. и Сус., меч., стр. 159.
 Коссаковский Ант., секр. стр. 371.
 Коссаковский Баз., іез., стр. 380.
 Костневичъ, стр. 485.
 Косця Никол., кр., стр. 361.
 Косця Сем., кр., стр. 361.
 Котель Миха., подск., стр. 143.
 Котель Миха., пис., стр. 208.
 Котлинскій Петръ, стр. 148.
 Котовичъ Андр., пис., стр. 314, 318.
 Котовичъ Ив., зем., стр. 456, 461.
 Котъ Ман., кр., стр. 89.
 Коханецъ, кр., стр. 79.
 Коховскій Ег., шл., стр. 72.
 Кошелевъ Ал., кр., стр. 78.
 Кошелевъ Миха., кр., стр. 78.
 Кошницъ Миха., стр., стр. 356.
 Красинскій Гавр., стр. 346.
 Крака Ив., кр., стр. 78.
 Кражинскій, оф., стр. 128.
 Кречетовскій Ант., скарб., стр. 53, 64.
 Кречетовскій Он., стр. 356.
 Кречетовскій Ив., нам., стр. 483.
 Кривель Власъ, кр., стр. 93.
 Кривичъ-Кривицкій, стр. 292.
 Кривой Ив., стр. 280.
 Кроликовскій Стан., зем., стр. 285, 315, 471.
 Кроликъ, кр., стр. 77.
 Кропутовъ, стр. 19.
 Кротовъ, кр., стр. 89.
 Кропаникъ Куз., кр., стр. 82.
 Круковичъ, стр. 31.
 Крулицкій, стр. 52.
 Крукъ, кр., стр. 79.
 Крукъ Хоминъ, кр., стр. 79.
 Крупеничъ Сев., зла., стр. 286.
 Крупеничъ Гавр., стр. 346.
 Крупеничъ Грыдко, мѣщ., стр. 413.
 Крупскій Ив., шл., стр. 72.
 Кручинскій Гавр., стр. 178.
 Крыницкій Мам., кр., стр. 79.
 Ктовинъ Сем., кр., стр. 85.
 Кудановъ Ив., кр., стр. 84.
 Кудинъ Левъ, мѣщ., стр. 356.
 Кудоровскій Касп., мѣщ., стр. 474.
 Кузевка Як., стр. 21, 30, 33, 43, 44.
 Кузминичъ-Ивановичъ, пис., стр. 261.
 Кузминичъ Филим., кр., стр. 402.
 Кузминскій Ивановичъ, пис., стр. 398.
 Кузминъ Тер., кр., стр. 87.
 Кузминъ Григ., кр., стр. 83.
 Кузнецъ, кр., стр. 78.
 Кулаковскій Тер., мѣщ., стр. 496.
 Кундзичъ, іез., стр. 372.
 Кунцевичъ Іосафатъ, ун. архіеп., стр. 288, 300, 418, 456.
 Купецъ Кондр., кр., стр. 93.
 Кургановъ Авкс., кр., стр. 88.

Курейша Миха., зем., стр. 480.
 Курневичъ Осип., рег., стр. 352.
 Кустинскій Ив., пис., стр. 442, 451.
 Кухновскій, стр. 17.
 Куцевичъ Як., мѣщ., стр. 24, 26.
 Куцевичъ, стр. 52.
 Кушелевъ Сем., кр., стр. 88.

Л

Лавриновичъ, іез., стр. 244, 245.
 Лавровъ Проко., бояр., стр. 274, 359.
 Лагушка, кр., стр. 78.
 Лада-Пешкевичъ Сильв., архіеп., стр. 95, 195.
 Ладыжинскій Никонъ, бояр., стр. 274.
 Ладвежинскій Ѳед., бояр., стр. 274, 359.
 Лашака, стр. 45.
 Ламинскій Ал-дръ, стр. 37, 38, 39, 40.
 Лапицкій, стр. 30.
 Ластовскій Іоан., іез., стр. 240, 241.
 Латышевъ Серг., кр. стр. 82.
 Левинскій, стр. 152.
 Леоновичъ, іез. стр. 249, 250.
 Леоновъ Титъ, кр., стр. 82.
 Леоновъ Маркъ, кр., стр. 88.
 Ледухова Ив., кват., стр. 342.
 Ленкевичъ Гавр., стр. 182.
 Ленкевичъ Гавр., іез., стр. 370, 371.
 Ленкевичъ Миха., лѣн., стр. 480.
 Леошковичъ Тим., стр. 36, 43, 45.
 Лепунъ Фил., кр., стр. 79.
 Лечицкая, кр., стр. 82.
 Лешневскій, стр. 31, 32.
 Лимонтъ, стр. 43.
 Линцевъ Аф., кр., стр. 85.
 Липинскій Стан., регим., стр. 100.
 Липскій Миха., скарб., стр. 346.
 Липскій М., стр. 293.
 Лисецкій, іез., стр. 250, 251.
 Литвинка Игн., мѣщ., стр. 153.
 Лишвыи Вас., кр., стр. 78.
 Ловичъ Беря., іез., стр. 227, 228.
 Логвиновъ Владим., кр., стр. 85.
 Логвинъ Іер., кр., стр. 85.
 Логовъ Ив., кр., стр. 79.
 Логовъ Игн., кр., стр. 85.
 Логошкинъ Сер., кр., стр. 82.

Логошковъ Игн., кр., стр. 81.
 Лойола Игн., основ. іез. орд., стр. 371.
 Ломановичъ Ив., шл., стр. 142.
 Ломинскій Ксавер., іез., стр. 233, 234, 235, 236, 238, 239, 381.
 Лопанъ Ахменъ, кр., стр. 87.
 Лопатинъ Сава, кр., стр. 79.
 Лопатка Ѳед., кр., стр. 78.
 Лоренсъ Ѳом., ландв., стр. 356.
 Лоссовскій Никол., секр., стр. 365.
 Лоссовскій Никол., секр., стр. 365.
 Лохъ Миха., кр. стр. 79.
 Лукомскій Фел., войт., стр. 184.
 Лукомскій Іос., пис., стр. 200.
 Лукомскій Сам., подвев., стр. 294.
 Лукомскій Ѳед., суд., стр. 343.
 Лукьяновичъ Ѳедоръ, свящ., стр. 262.
 Лукьяновичъ Іоан., баз., стр. 356.
 Лукьяновъ Ив., кр., стр. 79.
 Лускина Осипъ, гор., стр. 64, 114.
 Лускина Ег., войт., стр. 356.
 Лускина Степ. и Юр., зем., стр. 403, 463.
 Лускины Зарановскіе, Усмынскіе и проч., стр. 92.
 Лускины, стр. 477.
 Лускины Степ., Ер., Вас., Анд. и Ив., зем., стр. 498.
 Лыко, іез., стр. 254.
 Лысечъ Дан., кр., стр. 86.
 Лѣпуновъ Григ., кр., стр. 89.
 Лѣсневскій Миха., іез., стр. 248.
 Лѣтенсовъ, кр., стр. 82.
 Любовицкій Фр., іез., стр. 371.
 Любащинскіе Мих. и Мар., пом., стр. 180, 185.
 Любошинскіе Адамъ и Ив., пом., стр. 181.
 Любошинскій Миха., меч., стр. 64.
 Любсевичъ Іоан., іез., стр. 239, 240, 243, 244, 245.
 Люстигъ, іез., стр. 234, 235.
 Ляленскій Сем., кр., стр. 78.
 Лямштефъ Фр., пор., стр. 199.
 Ляндесъ Ало., іез., стр. 239, 240, 242, 243.
 Лянченковъ, Любчишекъ Никит., кр., стр. 281.

Лярскій, полк., стр. 19, 20, 114.
Лятецкій Вас., стр. 342.
Ляхи Ил., Оед. и Ив., панц. бояр.,
стр. 477.
Ляхъ Карпъ, панц. бояр., стр. 477.

М.

Магнари, Магнани Авг., іез., стр.
236, 237.
Мазолевскій Григ., зем., стр. 454.
Майеръ Іоан., іез., стр. 243, 344.
Макаровичъ Богд., кр., стр. 477.
Макаровъ Оед., кр., стр. 78.
Максимовъ Антипъ, кр., стр. 78.
Максимовъ Степ., кр., стр. 88.
Максимовъ Анан., кр., стр. 90.
Макѣвъ Григ., кр., стр. 162.
Малень, іез., стр. 250.
Малиновскій, стр. 18.
Малиновскій, кр., стр. 77.
Малихъ Фран., іез., стр. 236, 237,
240, 241.
Малуевичъ Фр., стр. 69.
Малюга, кр., стр. 77.
Малюховъ Самс., кр., стр. 86.
Мамленъ Як., кр., стр. 88.
Мамоновъ Сава, кр., стр. 77.
Мамоновъ Сем., кр., стр. 88.
Мамонъ Прок., кр., стр. 90.
Мандрыковъ Ор., кр., стр. 82.
Мандрыковъ Тер., кр., стр. 82.
Манушка, кр., стр. 77.
Менокъ Сем., стр. 22.
Марковичъ Сид., кр., стр. 402.
Мартіановъ Ив., кр., стр. 87.
Мартиновъ Ос., кр., стр. 88.
Маронъ, стр. 321.
Мартышевичъ Ром., стр. 473.
Мархачъ Ос., стр. 137, 152.
Марцинкевичъ, іез., стр. 245.
Марциновичъ Ром., стр. 474.
Маршковская ур. Зелепуга Пел.,
зем., стр. 475.
Маршковскіе, Моршковскіе Оом. и
Пел., зем., стр. 475, 476.
Марченокъ Андр., стр. 489.
Масалыка Григ., кр., стр. 487.
Масалыженки Вас., Лук. и Ив.,
кр., стр. 327.
Масловъ, Яковъ, кр., стр. 78.
Масловъ Анан., кр., стр. 78.
Маслохинъ Кир., кр., стр. 87.
Матвѣевичъ Іаковъ, свящ., стр. 262.
Матурлинъ Богд., кр., стр. 363.
Матюшинокъ Іер., кр., стр. 366.
Мацковъ Гр., кр., стр. 77.
Машенинъ Мих., кр., стр. 89.
Мезеханъ Куз., кр., стр. 82.
Мелешкевичъ Иванъ, мѣщ., стр. 2.
Менжинскій Каз., стр. 346.
Менцевскій, стр. 475.
Менцевскій, стр. 476.
Меншиковъ, кн., стр. 30.
Метелица, евр., 7, 10.
Метеличенки, кр., стр. 162.
Метяха Андр., кр., стр. 85.
Мигановичъ, іез., стр. 254.
Мизоха, кр., стр. 77.
Мизюха Сорока, кр., стр. 86.
Микитиничи Карпъ и Илар., мѣщ.,
стр. 300.
Микитинъ Сав., кр., стр. 81.
Микиткинъ Сам., кр., стр. 82.
Миклага, кр., стр. 79.
Миколаевичъ Ром., войт., стр. 283.
Миколаевичъ Ст., кр., стр. 394.
Миколаевичъ Ром., стр. 460.
Микоша Стан., стр., стр. 64.
Микоша Ст., стр., стр. 173, 176,
180.
Микоша Никол., стр. 346.
Микоша Оедора, страж., стр. 346.
Микоша Изаб., суд., стр. 356.
Микуловскій Іос., іез., стр. 247, 248.
Микуловскій Іоси., іез., стр. 380.
Микулинъ Богд., кр., стр. 79.
Микулинъ Март., кр., стр. 87.
Микулинъ Вас., бояр., стр. 413.
Миладовскій, стр. 387.
Милашевскіе Войт. и Анд., стр. 484.
Милитвинскій Аван., кр. стр. 82.
Милькевичъ Эд. ландв. и Алоиз.
ловч., стр. 356.
Мирскій, рот. и бурм., стр. 10, 11,
12, 13, 14, 15, 16, 17.
Мисинекъ Никол., кр., стр. 78.
Мисоновъ Ники., кр., стр. 88.
Миткевичъ Ник., стр. 182.
Митковичъ Вас., стр. 10, 27.
Михайло, бояр., стр. 412, 415.
Михайловичъ Оед., бояр., стр. 414.

Михайловъ Оома, кр., стр. 82.
Михайловъ Вас., кр., стр. 86.
Михайловъ Сем., кр., стр. 86.
Михайловъ Кондр., кр., стр. 86.
Михайловъ Ал., кр., стр. 86.
Михайловы Герас. и Оед., бояр.,
стр. 412.
Михалковъ Вас., кр., стр. 78.
Михельсовъ Ив., генер., стр. 359.
Михининъ Сем., бояр., стр. 363.
Михневскій Ос., стр. 219.
Мишиничъ Кир., мѣщ., стр. 459.
Мишинъ Карпъ, кр., стр. 77.
Мишковичъ Оед., стр. 434.
Мишковъ Евд., кр., стр. 82.
Мишковъ Пав., кр., стр. 85.
Миштолдь Ант., іез., стр. 346.
Мицкининъ Сем., кр., стр. 363.
Млынаръ Тр., кр., стр. 83.
Мнѣвскій Вас., кр., стр. 82.
Мояшовичъ Янкель, евр., стр. 118.
Мозоль, Мозоль Григ., зем., стр.
452.
Мойсеевъ Гер., кр., стр. 84.
Мойсеевъ Ос., кр., стр. 89.
Моковня, Маковень Вас., стр. 38,
39, 40.
Моленда Степ., іез., стр. 481.
Молинари, іез., стр., 250, 251,
252.
Молоткевичъ, стр. 8, 9, 10, 11.
Молчанковичъ Ал-дръ, стр. 32.
Момотъ Матв., стр. 301.
Морицъ Ало., іез., стр. 237, 238,
239.
Мормукъ Андр., кр., стр. 361.
Морозовъ Конд., кр., стр. 82.
Морозъ, кр., стр. 77.
Морозъ Оед., кр., стр. 490.
Москаль, кр., стр. 77.
Москаль Григ., кр., стр. 83.
Мостыка Анд., кр., стр. 93.
Мостыки Аграф. и Юр., бояр., стр.
480.
Мостычичъ Дм., бояр., стр. 413.
Мошеня Богд., мѣщ., стр. 497.
Мурожинскій Евд., кр. стр. 361.
Муса, кр. стр. 78.
Муницикскій Никод., іез., стр. 240,
241, 242, 243, 244.
Мѣлеховъ Куз., кр., стр. 78.

Мѣщанинова Момотова Кудза, стр.
301.
Мямленъ Ал., кр., стр. 78.

Н.

Нарушевичъ, Христ., подск., стр.
74, 328, 360.
Нарышкинъ, стр. 21.
Насарскій Ив., воз., стр. 322.
Насоновъ Сем., кр., стр. 79.
Насорскій Ив., стр. 487.
Нашковскій Никол., зем., стр. 411.
Нашковскій Ив., стр. 464.
Наанаилъ, архіеп., стр. 480.
Нсабсентовскій Каз., шл., стр. 485.
Неборскій Пав., стр. 496.
Небжидовскій Стан., стр. 101.
Небжидовскій Каз., стр. 101.
Небжидовская Юд., стр. 101.
Невчасовскій Вик., стр. 359, 365.
Недзвѣдзь Ив., кр., стр. 79.
Неклюдъ, стр. 116, 128.
Немѣлкие Никол. и Варв., стр. 61,
203.
Немѣлкій, Ив., воз., стр. 293.
Немѣлкій, стр. 354.
Немировичъ Оед., бояр., стр. 413.
Немировскій, стр. 20.
Непѣка Март., кр., стр. 78.
Непѣнинъ Ал., бояр., стр. 274, 359.
Нетецкій Пав., оф., стр. 112.
Неша Маркъ, мѣщ., стр. 428.
Нешыйка Алексан., зем., стр. 266.
Нешыйка Соф., стр. 269.
Нешыйка Ег., зем., стр. 499.
Никипорова ур. Скрыба Анна, мѣщ.,
стр. 459.
Никипоровичъ Фил., мѣщ., стр.
428.
Никипоровичъ Март., мѣщ., стр.
459.
Никипоровичъ Ив., стр. 472.
Никипоровъ Ив., кр., стр. 77.
Никипоровъ Сем., кр., стр. 79.
Никоновичъ Осипъ, мѣщ., стр. 310.
Ничевичъ, стр. 12.
Новагкъ Фран., іез., стр. 231, 232,
233, 234, 235, 236, 369.
Новагкъ Ксав., іез., стр. 380.
Новацкіе Игн. и Рег., стар., стр. 184.

Новацкіе, стр. 352.
 Новацкій, Варо., суд., стр. 346.
 Новики, кр., стр. 77.
 Новикъ Ден., кр., стр. 78.
 Новицкій Степ., стр. 58.
 Новицкій, ком., стр. 108.
 Новоковичъ Каз., стр. 172, 175, 179, 182.
 Норницкій, стар., стр. 494.
 Носиловскій, стр. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 13, 14, 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 38, 39, 40, 41, 42, 43.
 Ноцижевскій Стеф., іез., стр. 356.
 Ныжнийъ Макс., стр. 36.
 Нѣчковскій Оад., кс., стр. 486.

О.

Овсеевичъ Лука, пом., стр. 452.
 Овсеевичъ Савва, зем., стр. 454.
 Овсеевичъ ур. Желязовская Оед., зем., стр. 454.
 Овсеевичъ Григ., зем., стр. 454.
 Овсеєвъ-Карповичъ, стр. 434.
 Огинская кв., ур. княж. Жилинская Кат., стр. 477.
 Огинская изъ Царскихъ Оекл., стр. 355.
 Огинскіе Григ. и Каз., стр. 157.
 Огинскій, ст. и полк., стр. 58.
 Огинскій Март., наст., стр. 128, 129, 140, 174, 177, 181, 185, 203, 218.
 Огинскій Март., воев., стр. 346.
 Огинскій, стр. 354.
 Огинскій Сам., стр. 477.
 Огинскій Ив., кн., стр. 477.
 Огрызковъ Левъ, кр., стр. 85.
 Окольскій Оед., кр., стр. 78.
 Олендзкій Мат., іез., стр. 230.
 Олехновичъ ур. Летецкая Ел., зем., стр. 476.
 Олехновичъ Юр., зем., стр. 476.
 Олешковичъ Богд., дьяк., стр. 498.
 Олешковъ Ив., стр. 256.
 Олферовичъ Ив., бояр., стр. 413.
 Олферовичъ Гр., ключ., стр. 498.
 Олхимова, Алхимова Соф., мѣщ., стр. 476.

Олхимовъ Оед., кр., стр., 284.
 Ольга св., княг., стр. 350.
 Ольгердъ, кн., стр. 350.
 Ольшевскій Игн., іез., стр. 236, 237, 380.
 Ольшевскій Петръ, стр. 342.
 Ольшевскій Оом., іез., стр. 248, 249, 250.
 Онацкевичъ ур. Гребницкая Ел., зем., стр. 331.
 Онацкевичъ Петръ, зем., стр. 331.
 Онухреевичъ Григ., кр., стр. 479.
 Оржешковскіе, стр. 55.
 Оржешковскій Семенъ, стр. 55.
 Осеевичъ Богданъ, стр. 254, 257.
 Осеевъ Богд., мѣщ., стр. 371.
 Осинскій, іез., стр. 249.
 Осиповичъ Петръ, стр. 418.
 Осиповская Бенед., мон., стр. 166.
 Осиповскій, пис., стр. 262.
 Осиповскій Ив., стр. 333.
 Осиповскій Христоф., зем., стр. 334.
 Осиповскій Андр., пис., стр. 393, 395, 396, 398.
 Осиповскій Петръ, стр. 346.
 Осиповскій Фил., суд., стр. 418.
 Осовскій, Ив., стр. 442.
 Останкевичъ Ив., стар., стр. 64, 114.
 Останкевичъ Геро., стр. 342.
 Останкевичъ Ив., скарб., стр. 346.
 Остаповичъ Вас., мѣщ., стр. 407.
 Остриковъ Лавр., кр., стр. 79.
 Островскіе Бенед. и Вас., стр. 346.
 Островскій Стан., стр. 203.
 Остужко Никиф., стр. 434.
 Осциловичъ Ив., стр. 486.
 Отметка Ив., мѣщ., стр. 319.

П.

Павелъ I, импер., стр. 372.
 Павловскій, стр. 152.
 Павловъ Оома, кр., стр. 78.
 Падъ Богд., кр., стр. 85.
 Панцерникъ Ив., стр. 364.
 Папроцкая ур. Шалпанка Анна, зем., стр. 446.
 Папроцкіе Як. и Касп., стр. 450.
 Папроцкій Конст., стр. 148.
 Папроцкій Каз., стр. 205.
 Парахинъ Зах., кр., стр. 82.

Парфей Ден., кр., стр. 86.
 Пархаль Вас., кр., стр. 89.
 Паховка Емел., кр., стр. 107.
 Пахомовъ Семашко, кр., стр. 85.
 Паць Стан., воев., стр. 258.
 Паць Катер., воев., стр. 269.
 Паць, лат. ен., стр. 354.
 Паць Стан., упр., стр. 254.
 Пашко, кр., стр. 79.
 Пекаровъ, Ив., кр., стр. 79.
 Пенковъ Оед., мѣщ., стр. 413.
 Пентюковъ Хар., кр., стр. 84.
 Первушка Ром., кр., стр. 82.
 Первушкинъ Кондр., кр., стр. 82.
 Перевалскіе Иванъ и Оеодора, зем., стр. 144.
 Перевалскій Корнило, ротм., стр. 144.
 Перехреста Андр., стр. 5.
 Перковскій Іос., іез., стр. 237, 239, 250, 251, 252.
 Песковскій Мих., пл., стр. 360.
 Петкевичъ Мих., стр. 197.
 Петразырскій Ил., кр., стр. 83.
 Петровичъ, іез., стр. 250, 251.
 Петровскій, стр. 1, 9, 21, 34.
 Петровскій, іез., стр. 253, 254.
 Петроковъ Куз., кр., стр. 88.
 Петръ Великій, импер., стр. 141.
 Петухъ, стр. 43.
 Пигаловъ Изевка, кр., стр. 85.
 Пигаревичъ Григ., стр. 10.
 Пилецкій, зем., стр. 257.
 Пилецкій Ант., мѣщ., стр. 356.
 Пильниковъ Евст., кр., стр. 82.
 Пильховскій, лат. биск., стр. 373.
 Пирожниковъ Март., кр., стр. 473.
 Писковскій С., іез., стр. 227, 228.
 Піоро Ант., скарб., стр. 346.
 Плавникъ, стр. 19.
 Плесь, іез., стр. 249.
 Плехинъ Саф., кр., стр. 78.
 Плонакевичъ Оома, стр. 62.
 Плѣха Гавр., кр., стр. 89.
 Плѣшивецъ Шыцка, стр. 256.
 Погорѣльскій Стан., зем., стр. 295.
 Погорѣльскій Филиппъ, зем., стр. 299.
 Погоскій Богд., зем., стр. 472.
 Погоскій Лука, зем., стр. 293.
 Погоскій Алексан., пом., стр. 351.

Погоскій Фр., мост., стр. 356.
 Подака Степ., пл., стр. 487.
 Подберезскій, іез., стр. 253.
 Подвинскій Тим., пом., стр. 460.
 Подвинскіе Вас., Пел., Мар. и Авд., зем., стр. 462.
 Подживотникъ Серг., кр., стр. 86.
 Подласкій Левъ, стр. 472.
 Подобинскій, іез., стр. 246, 247.
 Подойникъ Петръ, мѣщ., стр. 489.
 Полонскій, іез., стр. 253, 254.
 Полонскій Бодг., стр. 472.
 Полубинскій Алексан., пис., стр. 321.
 Пелыковский стр. 36.
 Поляповъ Мих., кр., стр. 90.
 Помарникъ Ив., воз., стр. 360.
 Поповичъ, Поповъ, Ив., стр. 292.
 Порховъ Ив., мѣщ., стр. 356.
 Постоль, іез., стр. 244, 245, 246.
 Посяковский Каз., зем., стр. 331.
 Поташинъ Григ., кр., стр. 78.
 Потоцкій Як., кр., стр. 82.
 Потоцкій, стр. 138.
 Поунашъ Лавр., кр., стр. 87.
 Поцѣй Лудвигъ, гетм., стр. 49, 58, 65, 97, 98, 100, 111, 112, 113, 116, 118, 119, 120, 122, 125, 126, 128, 129, 130, 131, 134, 137, 138, 164, 195, 197, 198, 205, 222.
 Поцѣй, Каз. Ал-дръ, воев., стр. 64, 73, 103, 116, 128, 151, 166, 169, 181, 186, 211, 213, 220.
 Поцѣй Левъ, воев., стр. 327.
 Поцѣй Алексан., наст., стр. 346.
 Поцѣй Мих., стар., стр. 346.
 Поцѣй изъ Кадина Лудв., стр. 355.
 Поцѣй Андр., воев., стр. 355.
 Прашинъ Оед., кр., стр. 78.
 Преборовскій, стр. 293.
 Прездѣцкая Ев., зем., стр. 214.
 Прездѣцкій Никол., стр. 312.
 Превалская Мар., зем., стр. 397, 407.
 Превалская Христ., зем., стр. 398.
 Превалская Анна, стр. 407.
 Превалскій Ив., зем., стр. 395, 396.
 Превалскій Оед., зем., стр. 396, 397.
 Превалскіе Гавр. и Вас., зем., стр. 397, 407.

Превалскій Кор., зем., стр. 397, 407.
Превалскій Богд., зем., стр. 398.
Пржевальскій Н. М., ген., стр. 144.
Пржесмыцкій Мих., зем., стр. 326.
Пресмыцкіе Мих. и Ив., зем., стр. 483.
Пресмыцкіе Вас., Сем., Мих. и Фр., зем., стр. 488.
Пресмыцкій Март., стр. 94.
Пресмыцкій Ив., ком., стр. 325, 487.
Прехинъ Куз., кр., стр. 83.
Пржестржельскій Каз., іез., стр. 227, 228, 240, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383.
Прилипскій Алексан., мѣщ., стр. 473.
Приставень Анан., кр., стр. 101.
Присѣцкій Мих., стар., стр. 200.
Присѣцкій Сам., суд., стр. 200.
Прокоповъ, кр., стр. 88.
Пузыревскій, стр. 5, 35, 41, 45.
Пуховка Емел. кр., стр. 93.
Пушкинъ Вас., стр. 147.
Пушкинъ Вен., стр. 160.
Пуярковъ Тр., кр., стр. 82.
Пыпка Юр., зем., стр. 495.
Пыпки Юр. и Вар. ур. Пышницкая, зем., стр. 479.
Пышницкій, зем., стр. 257.
Пчелка, Иг., стр. 347.
Пясковскій Миха., стр. 364.
Пятыщица, кр., стр. 82.

Р.

Рабѣи, пом., стр. 349.
Рагоза-Гладкій Миха., скарб. дв., стр. 359.
Рагоза Тер. ур. Нинцевская, стар. стр. 490.
Рагоза Фл. Дм., стар., стр. 490.
Рагозы Карлъ, Алекса. и Март., землевл., стр. 490.
Радивилъ Янушъ, гетм., стр. 338.
Радивилъ Карлъ, кн., стр. 159.
Радивилъ Карлъ, канцл., стр. 345.
Радоха Миха., кр., стр. 78.
Ракуса Петръ, стр. 12.
Рамша Пав., стр. 342.
Рамша Андр., стр. 292, 481, 484, 487.
Рамша Алексан., стр. 342, 487.
Рамша Ив., зем., стр. 473, 474, 487.
Рачевскіе Ив. и Ст., шл., стр. 103.
Рафковскій Мих., стр. 96.
Рембинскій Луд., рег., стр. 119, 171, 176, 177.
Рембинскій Ив., стр. 148.
Рейтенъ Март., стр. 312.
Ременчевскій Ив., стр. 291.
Реуты Никол., Миха. и Дом., землевл., стр. 492.
Реутъ Лев., св., стр. 136, 141.
Реутъ Іос., іез., стр. 230, 231, 233, 374.
Реутъ Никол., суд., стр. 493.
Ржевускій Луд., іез., стр. 246, 247, 248, 249.
Рихардотъ, іез., стр. 250.
Рнатъ, стр. 325.
Рогалинскій Іак., іез., стр. 242, 243.
Роговскій Март., стр. 342.
Рогъ Петръ, кр., стр. 79.
Родивоновъ Дем., кр., стр. 85.
Розвадовскій, стр. 9.
Ролевъ Як., кр., стр. 82.
Романовскіе Ив. и Варв. ур. Сливовская, зем., стр. 497.
Романовскій Фр., стр. 346.
Романовскій Ант., воз., стр. 349.
Романовскій Петръ, суд., стр. 356.
Романовичъ Як., стр. 472.
Романовичъ Фили., мѣщ., стр. 477.
Ромейка Ив., нам., стр. 267.
Ромейко-Исенецкій-Война Ив., зем., 285, 315.
Ромейка Гурка Осипъ, подс., стр. 326.
Ропелевичъ Игнатій, свящ., стр. 281.
Рохо, кр., стр. 77.
Рудаковъ Макс., кр., стр. 82.
Рудомина-Дусяцкій Петръ, стар., стр. 71.
Руленка Ал., кр., стр. 86.
Руменчевская Том., стр., 269.
Руменчевскій Лавр., зем., стр. 261, 262, 393.
Русанъ, кр., стр. 78.
Русецкій Игн., скарб., стр. 356.
Русокомскій Раф., стр. 346.
Руснати, Руснаки Алоиз., іез., стр. 236, 237, 238, 239.

Рыболовичи Прох., Матв. и Ману., мѣщ., стр. 471.
Рыдзевскій Алекса., воз., стр. 360.
Рыза Ушайковичъ Ив., панц. Бояр., стр. 476.
Рызиничъ Ив., панц. бояр., стр. 475.
Рыловъ Амвр., кр., стр. 89.
Рында Ѳед. Фурсъ, мѣщ., стр. 467.
Рында Фурсъ, мѣщ. стр. 468.
Рыпинскій Стан., стр. 58.
Рыпинскій Іос., іез., стр. 252.
Рысинскій Каз., страж., стр. 346.
Рыхликъ Петръ, стр. 485.
Рыпинска, Рысинская, стар., стр. 356.
Рябый Григ., мѣщ., стр. 314.

С.

Савинъ Пр., кр., стр. 77.
Савинъ, кр., стр. 84.
Савинъ Данило, кр., стр. 84.
Савинъ Филим., кр., стр. 84.
Савицкій, Каз., стр. 481.
Савицкій Ег., стр. 70.
Савицкій Григ., стр. 171, 177.
Савицкій Ѳед., войтъ, стр. 177.
Савицкій Март., шл., стр. 180, 185.
Савицкій Ад., шл., стр. 180, 185.
Савкинъ Дорошко, кр., стр. 82.
Савкинъ Ѳед., кр., стр. 85.
Саврицкій, стр. 16, 21, 30, 43.
Садковъ Евд., пис. стр. 318, 321.
Садкова, пис., стр. 489.
Садоковичъ Еф., пис., стр. 304.
Сазоновъ Исакъ, кр., стр. 77.
Сакевичъ, Саковичъ, стр. 21, 22.
Саковичъ Каз., пис., стр. 64, 174, 114, 137, 139, 168, 181, 185.
Саковичъ Бриг. ур. Быковская, подч., стр. 489.
Саковичъ Каз., подч. и ротм., стр. 489.
Сангушка Сем., воев., стр. 283.
Сангушка ур. Радивилъ Анна, воев., стр. 333.
Сангушка Ив., воев., стр. 333.
Сапроновъ Ал., кр., стр. 83.
Сапуновъ А. П., писат., стр. 141, 289, 338, 456, 477, 499.
Сапѣга Петръ, стар., стр. 71.
Сапѣга Андр., стар., стр. 72, 73.
Сапѣга Ив., полк., стр. 73.
Сапѣга Никол., воев., стр. 267, 399.
Сапѣга Каз., гетм., стр. 326.
Сапѣга Алекса., стар., стр. 417, 438, 477.
Сапѣга Левъ, воев., стр. 417.
Сапѣга Пав., воев., стр. 469.
Сапѣга Ив., воев., стр. 480.
Сахоновъ Ѳед., кр., стр. 162.
Сачивка Илья, стр. 320.
Сбыжавый Гавр., кр., стр. 487.
Свентоховскій Ст., іез., стр. 240, 241.
Сверко Арт., стр. 415.
Свидригайло, кн., стр. 414.
Свинарскій Ег., стр. 342.
Свинкинъ Макс., кр., стр. 78.
Свинкинъ Андр., кр., стр. 85.
Свѣнцицкіе Стани. и Вар., зем., стр. 407.
Свяцкій Пав., стр. 497.
Селионовъ Гавр., кр., стр. 78.
Селиловичъ Власъ, кр., стр. 259.
Селява Вик., ротм., стр. 494.
Селява Антоній, ун. архіеп., стр. 278.
Селявы Ос. и Кат. ур. Дупина, скарб., стр. 494.
Семеновичъ Гавр., мѣщ., стр. 476.
Семеновъ Як., кр., стр. 78.
Семѣха Сава, кр., стр. 79.
Семеновъ Тим., кр., стр. 86.
Семеновъ Ляхъ, кр., стр. 90.
Сенковичъ Аѳан., стр. 36.
Сенковъ Исакъ, кр., стр. 85.
Сенковъ Семашко, кр., стр. 87.
Сергѣевъ Симонъ, кр., стр. 78.
Сергпутовскій, стр. 387.
Сестрженцевичъ, шамб., стр. 373.
Сестрженцевичъ Стан., лат. митроп., стр. 372.
Сивецъ, кр., стр. 84.
Сигизмундъ Августъ, кор., стр. 258, 433.
Сигизмундъ III, кор., стр. 274, 359.
Сикорскій Ив., подх., стр. 138.
Сила-Новицкій, скарб., стр. 50.
Симеонъ, свящ., стр. 263.
Синкевичъ Ив., стр. 305.

Систренскій Макс., кр., стр. 90.
 Скакунъ Дав., кр., стр. 297.
 Скотовскій Оад., іез., стр. 247.
 Скоковскій Мансв., іез., стр. 240.
 Скоморохъ Занко, стр. 471.
 Скопецъ Авд., мѣщ., стр. 489.
 Скопъ Ив., зем., стр. 148.
 Скраба, Скрыба, стр. 280.
 Скраба, Скрыба Осипъ, мѣщ., стр. 456.
 Скраба, Скрыба ур. Спица Зено-
 вѣя, мѣщ., стр. 457.
 Скраба, Скрыба Троф., мѣщ. стр. 458.
 Скрипка Ив., кр., стр. 85.
 Слесарь Ив., кр., стр. 83.
 Сливовскій Ив., зем., стр. 497.
 Слуцкій, евр., стр. 23, 24.
 Слѣпневъ, кр., стр. 79.
 Слѣпневъ Клим., кр., стр. 85.
 Слѣпородъ-Занковичъ, стр. 219.
 Слѣпородъ-Занковичъ Ив., воз.,
 стр. 473.
 Смоличъ Мих., стр. 73, 81.
 Смоличъ Ник., зем., стр. 152.
 Смыкъ Никол., мѣщ., стр. 356.
 Снарскій, стр. 5, 7.
 Снарскій, іез., стр. 252.
 Собино, кр., стр. 79.
 Соболевская Соф., столѣн., стр. 103.
 Соболевскій Войц., стол., стр. 343.
 Соболю Арт., кр., стр. 78.
 Соболю Гришковъ, кр., стр. 85.
 Соболю Григ., кр., стр. 88.
 Соколинскій Юрій, кн., стр. 71, 72.
 Соколинскій Христоф., каст., стр.
 417.
 Соллогубъ изъ Довойновъ Осипъ,
 воев., стр. 351, 355.
 Сорока Ало., іез., стр. 246, 247,
 251, 252.
 Сохоненковъ Ив., кр., стр. 85.
 Спиридовичъ Ал-ндръ, рег., стр. 55.
 Спиритуалистъ іез., стр. 251, 252.
 Спицы Оед. и Степ., мѣщ., стр. 457.
 Спицынъ Ив., кр., стр. 83.
 Сталь Раф., стр. 342.
 Станевичъ, рез., стр. 133.
 Станкевичъ Каз., іез., стр. 92.
 Старосельскій Сам., суд., стр. 252,
 393, 395, 396, 398, 407, 413,
 414, 416, 418, 426, 429, 434,
 437, 443, 452, 456, 461, 465.

Старосельскій Андр., суд., стр. 299.
 Старосельскій Каз., подвоев., стр.
 305.
 Старосельскій Богд., подсуд., стр. 343.
 Старосельскій Оома, зем., стр.
 353, 486.
 Старосельскіе Сам. и Софѣя ур.
 Тризна, суд., стр. 497.
 Стаховскій Фр., кап., стр. 124.
 Стахорскіе Вас. и Христ., зем.,
 стр. 214.
 Стахорскіе Ив., Вас., и Вал., стр. 215.
 Стахорская Ан., стр. 268.
 Стахорскій Ив., стр. 271.
 Стахорскій Христоф., стр. 346.
 Степановичъ Никол., стр. 472.
 Степановъ Илья, кр., стр. 84.
 Степановъ Ал., кр., стр. 87.
 Стефановичъ, стр. 11, 16, 43.
 Стецкевичъ, зем., стр. 281.
 Стибель, іез., стр. 253.
 Стодольникъ Мак., кр., стр. 93.
 Столбовъ Петръ, кр., стр. 79.
 Стравинская ур. Горская Фелиц.,
 подк., стр. 330.
 Стравинскій Каз., подвоев., стр. 342.
 Стравинскій Валт., стар., стр. 361.
 Стремескій Ад., стр. 147.
 Стриженъ Пав., кр., стр. 327.
 Стручко, кр., стр. 79.
 Стядниковъ Лук., кр., стр. 88.
 Субота Троф., стр. 278.
 Сузикъ Вас., кр., стр. 94.
 Сулима Лар., стр. 42.
 Сума, кр., стр. 78.
 Суринъ Іос., іез., стр. 248.
 Срхаревскій, кр., стр. 89.
 Суховаръ, кр., стр. 79.
 Сухорукіе Ив., Петръ и Пел., мѣщ.,
 стр. 488.
 Сухоруцкая Мар., мѣщ., стр. 217.
 Сухорукъ Ив., стр. 319, 474, 485.
 Сухорукъ Вас., кр., стр. 394.
 Сухорукъ Оед., мѣщ., стр. 416, 427.
 Счеглейскій Бор., зем., стр. 264.
 Сыварецъ Онис., мѣщ., стр. 310.
 Сырица Ден., кр., стр. 78.
 Сысоевъ Сел., кр., стр. 79.
 Сыхръ, стр. 387.
 Сыцинскій Вас., кр., стр. 79.
 Сѣлюжинскій, архим., стр. 323.

Сѣмашко, стр. 137.
 Сѣмашко Стан., іез., стр. 380.
 Сѣмашко, каз., стр. 481.
 Сѣнкевичъ Пав., шл., стр. 487.

Т.

Тавсъ, полк., стр. 133.
 Талко Іерон., стр. 342.
 Тандерскій, солд., стр. 35, 36.
 Танько Оед., стр. 320.
 Таргонскіе Як., Оад. и Роза, зем-
 левл., стр. 493.
 Таржаевскій Каз., нам., стр. 343.
 Теплый Сев., стр. 268.
 Терликовскій Ив., стр. 337.
 Техановскій Ад., стр. 298.
 Тизенгаузъ Андр., ловч., стр. 90.
 Тимошковицъ Клим., кр., стр. 394.
 Тишковскій Алекса., стр. 479.
 Тишковъ Филать, кр., стр. 85.
 Тишковы Сем. и Вас., кр., стр. 94.
 Толоцкій Гав., кр., стр. 83.
 Толпечинъ Озерецкій, стр. 476.
 Толпыга Осипъ, вице-нам., стр. 97.
 Томашевичъ, см. Дунинъ-Томаше-
 вичъ.
 Томашенокъ Сав., кр., стр. 162.
 Томило, кр., стр. 79.
 Томковичъ Ег., чеш., стр. 64.
 Требицкій Никол., іез., стр. 489.
 Тригубъ, стр. 3.
 Трошковъ Ив., кр., стр. 77.
 Труханъ, кр., стр. 78.
 Труханъ Иванъ, кр., стр. 82.
 Тубыльскіе Ив. и Пав., шл., стр. 485.
 Туковичъ Симеонъ, дяк., стр. 262.
 Тумковичъ, стр. 51.
 Тупальскій, поруч., стр. 43.
 Турскій, кр., стр. 77.
 Турскій Оед., кр., стр. 82.
 Тхоревская Мар., зем., стр. 316.
 Тхоревскіе Стан. и Ив., зем., стр.
 284, 316.
 Тываневичъ Викен., іез., стр. 243,
 251.
 Тынецъ Оома, кр., стр. 87.
 Тышкевичъ на Логойскѣ Миха.,
 подвоев., стр. 327.
 Тютковичъ Ив., мѣщ., 265.

У.

Угля Іог., пор., стр. 113.
 Удановцы, панц. бояр., стр. 483.
 Уженицкій, Уженецкій Ив., под.,
 стр. 273, 278, 453, 461.
 Ульскій Оед., стр. 208.
 Умирака Дан., кр., стр. 83.
 Усовъ Яковъ, кр., стр. 78.
 Утеховскій, Учаховскій Гавр., зем.,
 стр. 442.
 Ушаковичъ-Коровчинскій Вас., стр.
 318.

Ф.

Фалковскій, зем., Онис., стр. 314.
 Фальковская Тхоревская Мар., зем.,
 стр. 314.
 Фальковскій Ник., стр. 147.
 Фастыновичъ Ив., стр. 283, 425.
 Федоровичъ Сем., стр. 11.
 Федоровичъ Корн., мѣщ., стр. 427.
 Федоровъ Ив., кр., стр. 89.
 Филененокъ Ил., кр., стр. 162.
 Филиновъ Сем., кр., стр. 82.
 Филиновъ Вас., кр., стр. 82.
 Филонъ Зах., кр., стр. 85.
 Фороща Алексан., воз., стр. 452.
 Францискъ Ксаверій, св. іез., стр.
 475.
 Фронцевичъ, суд., стр. 2, 8, 27,
 28, 29, 40, 41.
 Фурсъ Григ., мѣщ., стр. 468.

Х.

Хаимовичъ Алексан., евр., стр. 426.
 Халеповъ Титъ, кр., стр. 85.
 Халецкій, стр. 387.
 Харьковскій, воз., стр. 496.
 Хашковичъ Ив., бояр., стр. 413.
 Хашковская Анна, стр. 480.
 Хашковскій Оед., воз., стр. 425.
 Хилимоновъ, кр., стр. 79.
 Хлусовичъ Ив., зем., стр. 443.
 Хлюдинскій іез., стр. 250, 251.
 Ходакъ Ив., стр. 30.
 Ходкевичъ Влад., стр. 125.
 Ходковичъ Ив., нам., стр. 412.
 Ходоровъ Андр., кр., стр. 87.

Ходосевичи Мих., и Терев., кр., стр. 259.
 Ходуловъ, стр. 469.
 Ходъ, кр., стр. 259.
 Хойтовскій, М., кр., стр. 83.
 Холукъ, кр., стр. 78.
 Хоминскій, іез., стр. 235, 236, 239, 246.
 Хоминскій Іоан., іез., стр. 380.
 Хомутовскій Василій, мѣщ., стр. 1, 4, 18, 23, 24, 38, 45.
 Хорошковичъ Карпъ, мѣщ., стр. 427.
 Хорошковичъ Гавр., стр. 496.
 Хорошковичъ Лавр., мѣщ., стр. 496.
 Хортовъ Фурсъ, кр., стр. 78.
 Хортовъ, Анто., кр., стр. 85.
 Хотимскій Вас., стр. 464.
 Хотимскій Вас., зем., стр. 293.
 Хотько, кр., стр. 89.
 Хохловъ Вас., кр., стр. 89.
 Хоцко, кр., стр. 77.
 Храповицкая ур., Глѣбовичъ Анна, хор., стр. 495.
 Храповицкая ур. Волкова Ядв., стол., стр. 308.
 Храповицкіе Христоф., Ів. и Юр., стр. 495.
 Храповицкіе Ів. и Евст., хор., стр. 495.
 Храповицкій Миха., хор., стр. 64, 135, 206.
 Храповицкій Домин., стол., стр. 308.
 Храповицкій Осипъ, ротм., стр. 309, 342.
 Храповицкій Ег., стр. 310.
 Храповицкій Ів., воев., стр. 326, 488.
 Храповицкій Христоф., стол., стр. 412, 414, 450.
 Храпунъ Ів., кр., стр. 89.
 Хроловъ Аз., кр., стр. 82.
 Хроловъ Степ., кр., стр. 85.
 Хрыка Ѳед., кр., стр. 81.

Ц.

Цалабанъ Миха., стр. 17.
 Цимохинъ, кр., стр. 79.
 Цишковъ Дан., кр., стр. 82.
 Цуриловъ Кипр., кр., стр. 85.
 Цыплинъ Іер., кр., стр. 84.

Цыплинъ Ал., кр., стр. 84.
 Цюнинъ Никита, кр., стр. 77.
 Цюнинъ Ос., кр., стр. 81.

Ч.

Чалець Гр., стр. 24, 25, 29, 35.
 Чаплиць Саму., подч., стр., 338.
 Чаплиць Іер., подч., стр. 343.
 Чаплиць Ів., стр. 342.
 Чаплиць Іл., стр. 399.
 Чарный, стр., 353.
 Чарнышевичъ, іез., стр. 253.
 Чарнявскій, Чарновскій Влад., кап., стр. 127, 211.
 Чартокъ Гр., мѣщ. стр. 25, 27.
 Чарторыскій Каз., кн., стр. 148.
 Чеботаръ Макс., стр., 281.
 Череуха, кр., стр. 90.
 Черневичъ Стан., іез., стр. 370.
 Черничинъ, стр. 475.
 Чернявскій, стр. 19.
 Черскій, іез., стр. 252.
 Чешейко Іоан. іез., стр. 247, 248.
 Чижъ Андр., іез., стр., 243, 373.
 Чижъ Як., зем., стр. 293.
 Чоботаръ Гавр., кр., стр. 82.
 Чоботаръ Миха., кр., стр. 82.
 Чоботаръ Ів., стр. 473.
 Чолко Дан., мѣщ. стр. 472.
 Чурко Григ., ландв., стр. 472.

Ш.

Шабанъ, кр., стр. 79.
 Шавровъ Ал., кр., стр. 79.
 Шалыга Агаф., кр., стр. 78.
 Шамархановскій, Григор., мѣщ., стр. 70.
 Шапка, Вас., пл., стр. 72.
 Шапки Хотольскіе Миха. и Елис., стр. 92.
 Шапка (Хотимскій) Гурій, ротм., стр. 92.
 Шапки-Хотимскіе Миха. и Аг., вой., стр. 105.
 Шапка-Хотимскій Вас., пис., стр. 283, 294, 299, 429, 434, 455, 461, 465.
 Шапка-Хотольскій Каз., войск., стр. 312, 337, 342.

Шапка-Хотольскій Стан., ротм., стр. 342.
 Шапка-Хотольскій Григ., стр. 342.
 Шапка-Хотольскій Вас., кап., стр. 365, 486.

Шарыпа Прокопъ, мѣщ., стр. 497.
 Шатиловскій Христоф., пл., стр. 360.
 Швець Петръ, кр., стр. 84.
 Швонгиръ Ѳед., зем., стр. 498.
 Шека, кр., стр. 79.
 Шека Андр., кр., стр. 79.
 Шекинъ Ігн., кр., стр. 89.
 Шекинъ Гер., кр., стр. 82.
 Шелехина, кр., стр. 82.
 Шеляхинъ Куз., кр., стр. 79.
 Шембель Ер., зем., стр. 438.
 Шамборскій, стр. 164.
 Шеменовъ Дм., кр., стр. 76.
 Шереметевъ Вас. Петр., воев., стр. 338.
 Шидловскій Ос., воев., стр. 142, 148, 150, 153, 167, 173, 176, 178.
 Шининъ Авкс., кр., стр. 90.
 Ширковъ Исаѣ, кр., стр. 76.
 Шишко Романъ, скарб., стр. 356.
 Шишовъ Арашко, кр., стр. 88.
 Шкляй Сем., стр. 418.
 Шлюбовскій Ів., кр., стр. 87.
 Шляпа, кр., стр. 78.
 Шлахта Алексан., стр. 346.
 Шмиргель Іоан., іез., стр. 380.
 Шмѣць Ів., кр., стр. 77.
 Шоломовъ Вас., кр., стр. 79.
 Шоломовъ, кр., стр. 79.
 Шостакъ Степ., кр., стр. 82.
 Шпиль, стр. 3.
 Штромберги Ос. и Агн. урожд. Селява, ротм., стр. 494.
 Шульборскій Ів., подч., стр. 347.
 Шульгиновъ Аѳан., кр., стр. 82.
 Шули Макс. и Степ., мѣщ., стр. 407.
 Шулька Степ., кр., стр. 402.
 Шуля Богд., мѣщ., стр. 407.
 Шуля Евд., кр., стр. 407.
 Шункевичи Матв. и Гр., стр. 23, 32, 36, 41.
 Шуровъ Ів., кр., стр. 79.
 Шуръ Юданъ, мѣщ., стр. 459.

Шутра Конст., кр., стр. 78.
 Шутра Арт., кр., стр. 78.
 Шымакъ-Черевусинъ, стр. 458.
 Шышъ, кр., стр. 77.

Щ.

Щасная Шолтоносова Пел., стр. 268.
 Щасный Арт., стр. 215.
 Щеглейская Клыжина, Крупеничъ Пел., зем., стр., 286.
 Щеглейскій, стр. 293.
 Щербинскій Ег., стр. 152.
 Щербинскій Ів., пис., стр. 356.

Э.

Эйдзятровичи, стр. 486.
 Эйдзятровичъ Христоф., пис., стр. 481, 487.
 Эйсимонтъ Петръ, стр. 342.
 Эйсмонть, стр. 137.
 Эліашевичъ Петръ, секр., стр. 356.

Ю.

Юда, жидъ, стр. 480.
 Юдицкій, см. Косовъ-Юдицкій.
 Юргелевскій Миха., ловч., стр. 119, 215.
 Юревичъ Юр., оф., стр. 131, 178.
 Юревъ Клишка, стр. 319.
 Юрковскій, стр. 196.
 Юрковъ Ѳед., кр., стр. 87.
 Юрьевичъ Фрав., іез., стр. 231, 232, 233, 380.
 Юшко, кр., стр. 78.
 Юшковичъ Ефр., кр., стр. 402.
 Юшковскій Петръ, пл., стр. 102.

Я.

Яблонскій Стан., стр. 51, 91, 158, 176.
 Яйцовъ Лука, кр., стр. 82.
 Явкель Христ., іез., стр. 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 380.
 Якимовичъ Марина, стр., 269.
 Якимовъ Ѳома, кр., стр. 79.
 Яковецъ, кр., стр. 77.

Яковицкий Саму., зем., стр. 299.
Яковицкий Лука, стр. 451.
Яковлевичъ Матв., стр. 434.
Яковлевскій Куз., кр., стр. 82.
Яковлевъ Дан., кр. стр. 78.
Яковлевъ Конст., кр., стр. 82.
Яковлевъ Наумъ, кр. стр. 82.
Яковлинъ Петръ, кр., стр. 82.
Яковлинъ Юр., кр., стр. 88.
Яковлинъ Аван., кр., стр. 90.
Якубовичъ Юда, евр., стр. 425.
Якутовъ Софр., кр., стр. 83.
Якушовъ М., кр., стр. 83.
Янишевскій Войтѣхъ, зем., стр. 439.
Янковская Анна ур. Хотимская стр. 486.
Янковскіе Вас., и Дар. ур. Сливовская, зем., стр. 479, 497.
Яновскій Ег., воз., стр. 293, 300, 473, 477, 481, 485, 486, 487.
Яновскій Стан., воз., стр. 474.
Яновская, стр. 19.

Янушковскій Левъ, стр. 60.
Янушковскій Богд., город., стр. 265.
Янушковскій Ег., скарб., стр. 329.
Янушковскій Григ., мост., стр. 475.
Янъ Казиміръ, кор., стр. 312.
Ярмашковъ Дорошко, кр., стр. 83.
Ярмохинъ Куз., кр., стр. 88.
Яроминъ Тим., кр., стр. 77.
Ярошевичъ Петръ, нам., стр. 95, 102, 103, 105, 108, 124, 142, 149, 150, 151, 163, 172, 178, 182, 208.
Яроцкій Куз., кр., стр. 82.
Ясковичи Сем. и Ив., кр., стр. 284.
Яцкевичъ Луд., стр. 164.
Яцевичъ Петръ, стр. 346.
Яцколокъ, кр., стр. 162.

Е.

Еоодоръ, свящ., стр. 267.

Алфавитный указатель мѣстныхъ названій,
упоминаемыхъ въ актахъ.

А.

Азарновщина, стр. 18, 23, 25, 34.
Акуницы, оз., стр. 363.
Амбросовичи, сел., стр. 499.
Анисимово, пуст., стр. 361.
Антроповцы, с., стр. 73.
Архіепископскіе пл., стр. 496.

Б.

Бабиновичи, им., стр. 131, 173.
Бабкино, пуст., стр. 361.
Бакуновщина, Бакуново, им., стр. 284, 314.
Бакуново, Бакуновская, зем., стр. 470.
Бардвинъ, Барвинъ, Бервинъ перевозъ, стр. 259, 471.
Бардвинская, дор., стр. 257, 471.
Баржвинская, зем., стр. 471.
Басалаево, пуст., стр. 363.
Беззубово, пуст., стр. 361.
Березово им., стр. 312.
Березово, дер., стр. 363.
Березово, оз., стр. 363.
Берестово, оз., стр. 363.
Берестово, пуст., стр. 363.
Биберовъ, им., стр. 353.
Билево, им., стр. 94.
Билево, Бѣлево, Бѣловское, им., стр. 477, 479, 481, 482.
Бобръ, им., стр. 98, 197, 223.
Бобрушина, дер., стр. 490.
Богдановскій, пл., стр. 487.
Болбышинскій, пл., стр. 471.
Болоздыни, им., стр. 312.
Болоздынь, оз., стр. 362.
Болото у горы Вышняго замка Витеб., стр. 486.
Большая ул., ид. чрезъ Витеб. Замокъ, стр. 486.

Большая, Великая ул., стр. 213, 216.
Борки, дер., стр. 491.
Борисовъ, г., стр. 23.
Боръ-Королевскій, зем., стр. 256.
Боханово, пуст., стр. 367.
Боярское, подсел., стр. 487.
Бразгулево, оз., стр. 362.
Брацлавъ, г., стр. 322.
Бублево, им., стр. 98, 173, 197, 222.
Будовѣсть, оз., стр. 498, 500.
Буйскій взвозъ въ Витеб., стр. 269.
Букановское, им., стр. 452.
Быховъ, г., стр. 21, 34.
Бѣлево, Билево, им., стр. 353.
Бѣлики, дер., стр. 489.
Бѣлыничы, м., стр. 9.
Бѣльская, гран., стр. 493.
Бѣшенковичи, им., стр. 426.

В.

Вавулино, пуст., стр. 363.
Валъ въ Витеб., стр. 481.
Валъ въ замкѣ и острогѣ въ Витеб., стр. 475.
Варшава, г., стр. 59, 69, 114, 134, 157, 204, 210, 277, 314, 322, 345, 360, 416.
Васеньки, им., стр. 173.
Василевщина, им., стр. 258.
Васюты, сел., стр. 488.
Везовецъ, Везовикъ, руч., стр. 263, 292.
Везовичи, Везовицкое, им., стр. 477, 479.
Велижанскій, пл., стр. 474, 486, 487.
Велижская вол., стр. 109, 177.
Велижское стар., стр. 68, 100, 109, 112, 164, 173, 222.
Велижъ г. и зам., стр. 100, 109, 177, 435.

Великая улица, стр. 487.
Великие-Луки, г., стр. 361.
Великое-Село, им., стр. 98, 173, 197.
Велико-Луцкая дор., стр. 363.
Велятовка, им., стр. 480.
Веречье, с., стр. 73, 81.
Веречье, дер., стр. 326.
Визголово, пуст., стр. 362.
Виленская богадельня св. Никодима, стр. 305.
Вилен. ласкт. капитула, стр. 125, 355.
Виленский іез. новиціатъ, стр. 305.
Вилен. капитулы зем., стр. 213, 220.
Вилы, лѣсъ, стр. 494.
Вильна, г., стр. 111, 117, 119, 120, 121, 123, 126, 127, 129, 130, 131, 132, 135, 202, 331, 344, 349, 364, 422, 426, 433.
Витебская городская земля, стр. 470.
Витебское предмѣстье, стр. 474.
Витебское воеводство, стр. 97, 100, 112, 113, 114, 116, 136, 138, 139.
Витеб. архіепископіи зем., стр. 213.
Витебскій зам., стр. 259, 262, 434, 435.
Витебскій Вышній Замокъ, стр. 309, 447, 477.
Витебскій рынокъ, стр. 320.
Витебскій Нижній замокъ, стр. 102, 278, 281, 288, 321, 335, 477, 486, 487, 492.
Витебскъ, г., стр. 49, 54, 64, 70, 97, 102, 111, 114, 116, 117, 118, 119, 122, 129, 133, 135, 136, 138, 140, 153, 155, 173, 198, 214, 218, 256, 261, 265, 273, 283, 287, 288, 289, 292, 318, 321, 322, 325, 331, 338, 344, 355, 406, 411, 413, 416, 418, 427, 451, 455, 456, 467, 468, 478, 479, 481, 488.
Витковскій, плацъ въ Вит., стр. 447.
Витьба, р., стр. 320, 470, 471, 498.
Влазнево, им., стр. 360.
Власовское, им., стр. 447, 452.
Волнино, пуст., стр. 362.
Волосовичи, им., стр. 493.
Волотовки, стр. 480, 497, 499, 500.

Воронечье, им., стр. 55.
Воскрывцы, пуст., стр. 361.
Вуры, пуст., стр. 361.
Вчиничъ, оз., стр. 367.
Выдрей, Выдра, им., стр. 199, 222.
Вымно, оз., стр. 258.
Вымно, им., стр. 258, 352.
Выпечасовскій станъ Невел. у., стр. 362.

Г.

Гаевщина, им., стр. 103.
Гаекъ, им., стр. 99.
Ганута, стр. 209.
Гасто, оз., стр. 362.
Георгіевскія ворота, см. Завитбен-
ныя ворота.
Глиный, боръ, стр. 495.
Глинчиничи, зем., стр. 259.
Глинчино, им., стр. 317.
Голедь, им., стр. 152.
Голубовское, им., стр. 92.
Голышавецъ, Федковъ, р., стр. 498.
Голяшова, сосна, стр. 495.
Гомель, им., стр. 480.
Гончарево-Щепанино, пуст., стр. 362.
Гончаровскій, домъ въ Витеб., стр. 459.
Горки, м., стр. 218.
Городецкій дес., стр. 52.
Городецъ, им., стр. 222.
Городище, стр. 495.
Городне, им., стр. 415.
Городницкая дор., стр. 263.
Городчинская зем., стр. 254, 256.
Городокъ, гор., стр. 91.
Городщина, боръ, стр. 481.
Горѣлица, им., стр. 81.
Гралево (нынѣ Горалево), им., стр. 185.
Гредовина, стр. 500.
Григорево, стр. 413.
Груньковская, сѣнож., стр. 315.
Грылево, пуст., стр. 361.
Грыхово, пуст., стр. 361.
Грязи, бол., стр. 494.
Гулькова, Нулькова, пуст., стр. 367.
Гуски, им., стр. 98.

Д.

Даниловщина, им., стр. 495.
Даргино, пуст., стр. 362.
Двина, р., стр. 143, 184, 213, 216, 256, 257, 319, 465, 481, 495.
Двято, с., стр. 73.
Дементеевскіе грунт., стр. 293.
Деркасна, р., стр. 367.
Дмитрово, см. Прозороки.
Днико, с., стр. 73.
Добрыно, оз., стр. 353.
Добрыня, Добрыно, им., стр. 92, 269.
Долгая сѣнож., стр. 257.
Долже, им., стр. 495.
Должово, дер., стр. 362.
Доманскій, пл., стр. 474.
Дорожково, дер., стр. 362.
Дорожково, оз., стр. 362.
Дракулино, им., стр. 308.
Дракулинскій плацъ, стр. 321.
Дремылово, пуст., стр. 363.
Дрисса, р., стр. 490.
Друково, им., стр. 492.
Дубровка, пуст., стр. 362.
Дубровна, м., стр. 30, 32.
Дубровнианская вол., стр. 326.
Дурневская, зем., стр. 259.
Духовской ровъ въ Витеб., стр. 484.
Духовской ручей, стр. 485.
Дюдинская сѣнож., стр. 291.

Е.

Евангелическій зборъ въ Витеб., стр. 496.
Езерище, м., стр. 51, 52, 100, 367.
Езерищенское стар., стр. 58, 91, 114, 157, 173, 198, 203.

Ж.

Жебентяи, с., стр. 80.
Желѣзники, или Сивошино, заст., стр. 490.
Жеребцы, с., стр. 73, 81.
Жерносѣки, им., стр. 98, 197.
Жеробычи, им., стр. 160.
Жидовская, сѣнож., стр. 494.
Жичка, пуст., стр. 362.
Жогалово, им., стр. 479.

Жогаловскій, дв., стр. 479.
Жолнино, им., стр. 308.
Жохтовичи, им., стр. 490.
Жуково, им., стр. 325, 353.
Жуково, Луково, пуст., стр. 362.
Жуковская, зем., стр. 480.
Жуковскія им., стр. 480.
Журавецъ, руч., стр. 488.

З.

Забѣлинская, пуст., стр. 298.
Завитебный посадъ въ Витеб., стр. 394.
Завитебный мостъ, стр. 471.
Завитебныя ворота, стр. 470, 481, 486, 487.
Завитебныя ворота, стр. 470, 481, 486, 487.
Завыстрига, пуст., стр. 361.
Загораны, им., стр. 98, 197.
Загораны, стр. 497.
Загатье, оз., стр. 363.
Задніе, с., стр. 73, 81.
Задвинье, зем., стр. 196.
Заднее-Село, им., стр., 61.
Задунавская башня, стр. 474.
Задунавская дамба, стр. 477.
Задунайскій кварт. и пос. въ Вит. стр. 61, 262, 300, 473, 484.
Задунайскій, Дунай ручей въ Вит., стр. 216.
Задуновскій мостъ въ Витеб., стр. 469, 484.
Задунайскія ворота, стр. 476, 477.
Закомелье, с., стр., 73, 81.
Замковыя ворота въ Витеб., стр. 481.
Замокъ Нижн. въ Витеб., стр. 216.
Замолочье, им., стр. 342, 343.
Замочниковскій заул. въ Витеб., стр. 457.
Замшево, им., стр. 492.
Заозерье, дер., стр. 491.
Зараново, Зароново, им., стр. 92.
Заручайскій, Заручевскій мостъ въ Вит., стр. 61, 269, 317.
Заручевскій, Заручайскій Вит. посадъ, предместье, стр. 213, 214, 216, 458, 459, 471, 473, 480, 492.
Заручевскія, Заручайскія ворота Нижн. Зам., стр. 213, 486, 487.

Зарѣчье, им., стр. 493.
Заскорки, им., стр. 480.
Застѣнокъ, с., стр. 148.
Заульская, слоб., стр. 492.
Захарино, пуст., стр. 363.
Зацерено, сел., стр. 367.
Звѣринская, зем., стр. 497.
Звѣринецъ, стр. 497.
Зеленье, оз., стр. 363.
Земновская, зем., стр. 471.
Зенебецкій, боръ, стр. 367.
Зміева-Могила, ур., стр. 497.
Зубръ, оз., стр. 365.
Зуево, пуст., стр. 362.
Зыемцово, пуст., стр. 362.
Зюковский, пл., стр. 477.

И.

Иваново, пуст., стр. 363.
Иношино, пуст., стр. 361.
Инофлянты, край, стр. 468.
Исаковщина, см. Шпили.
Исачково, пуст., стр. 362.

К.

Кабище, им., стр. 308.
Казань, г., стр. 308, 331, 339.
Каковчино, им., стр. 333.
Калинка, пол., стр. 153.
Каменецъ, пуст., стр. 361.
Каменка, дер., стр. 492.
Каменный крестъ, стр. 479.
Камень, им., стр. 99.
Камни и деревья съ крестами и
отдѣльные кресты, стр. 481.
Кановецъ, оз., стр. 362.
Кетовишки, стр. 170.
Киселевская, зем., стр. 317.
Кіев. митрополита зем. въ Витеб.,
стр. 214.
Клижицкія, им., стр. 153.
Клишево, стр. 147.
Клызенскій пл. въ Витеб., стр. 458.
Клѣщище, сел., стр. 367.
Клюево, дер., стр. 149.
Кляжица, р., стр. 63.
Княрская, зем., стр. 317.
Княжино, Кнежица, Княжино,
зем., стр. 407.

Кобыльники им. и прав. прих.,
стр. 477, 488.
Кобыля-Грязь, ур., стр. 477.
Козаково, им., стр. 496.
Козлякино, пуст., стр. 361.
Козьяны, им., стр. 49, 173, 198,
222.
Койтовская, зем., стр. 480.
Койтовская, зем., стр. 480.
Кокорово, пуст., стр. 363.
Кокшино, пуст., стр. 205.
Колачево, им., стр. 99.
Колесники, дер., стр. 491.
Колесниково, пуст., стр. 363.
Комунево, им., стр. 481.
Комша, им., стр. 363, 365.
Комша, оз., стр. 366.
Конгавы, им., стр. 354.
Конопляница, оз., стр. 368.
Копачи, им., стр. 496.
Коптевичская дорога, стр. 409.
Коровайно, им., стр. 98, 173, 222.
Коровайно, стр. 494.
Королево, им., стр. 331.
Коромиды, им., стр. 270, 499.
Косовская богадѣльня въ Витеб.,
стр. 216.
Костеневщина, пл., стр. 485.
Костель Фара, Фарскій въ Витеб.,
стр. 475, 486.
Костель св. Казимира въ Вильнѣ,
стр. 305.
Костеринъ, Кастерининъ, Катери-
нинъ, им., стр. 98, 120, 174,
197, 223.
Косткава земля, стр. 257.
Костюково, пуст., стр. 362.
Костюхино, пуст., стр. 362.
Костюшины, двѣ пуст., стр. 362.
Котельня, дер., стр. 491.
Котмошекъ, дер., стр. 492.
Коштинская земля церк., Пречист.,
стр. 284, 314.
Краски, Денисовская, зем., стр. 259.
Красна-Горка, пуст., стр. 362.
Красносельское стар., стр. 99.
Красный мохъ, стр. 318.
Крепеино, пуст., стр. 362.
Кресилово, пуст., стр. 361.
Крестовый камень, стр. 493.
Кривцовщина, заст., стр. 494.

Криштофово, дер., стр. 491.
Кроватунскій мохъ, стр. 367.
Кротовша, им., стр. 326.
Крубязынъ, им., стр. 333.
Кругликъ, башня въ Витеб., стр. 487.
Кнуглыя, пол., стр. 153.
Крупенино, Крупенье, им., стр.
342, 343.
Крупенинская, корчма, стр. 343.
Крупый, руч., стр. 498.
Крутиково, им., стр. 331.
Кстово, Кстовскій посадъ, Кстово
гора, стр. 471, 486, 489.
Кубличи, им. и м., стр. 494, 500.
Кузмадемьянскій, заул., стр. 476.
Кулино, пуст., стр. 362.
Кумово, пуст., стр. 362.
Купелища, стр. 500.
Курганъ, стр. 483.
Курино, сел., стр. 465.
Куча, стр. 498..

Л.

Лавки, болото, стр. 291.
Лавница, р., стр. 362.
Лавы, руч., стр. 500.
Латыголье, зем., стр. 259.
Лебедево, им., стр. 261.
Ледновскій, Ледковскій, обрубъ, стр.
34, 35.
Леоновщина, дер., стр. 490.
Летцы, см. Петрашево на Летцы.
Лещово, оз., стр. 362.
Ливонія, стра., стр. 274.
Линево, оз., стр. 363.
Липки, дер., стр. 326.
Липки, сел., стр. 487, 488.
Липовый, островъ, стр. 367.
Лирмонинкино, пуст., стр. 361.
Ловоть, р., стр. 366.
Ловцы, им., стр. 312.
Логоватая, нив., стр. 471.
Лознево, им., стр. 364.
Ломиногино, пуст., стр. 362.
Ломиха, гора, стр. 476.
Лонница, р., стр. 490.
Лонно, оз., стр. 490.
Лотыгольскія, им., стр. 493.
Лохвино, оз., стр. 361.
Лугнино, им., стр. 148.

Лужесенская, дор., стр. 471.
Лужесно, им., стр. 29, 116, 173.
Лувишки, им., стр. 212, 222.
Лувишки, фоль., стр. 283.
Луково, сел., стр. 367.
Лукьяновская, пустошь, стр. 297.
Луполово, Луполовскій обрубъ, стр.
31, 33, 36, 42, 43.
Лужесенская (Лужесенская?) дор.,
стр. 257.
Луцево, пуст., стр. 361.
Лыповиково, пуст., стр. 361.
Львовъ, г., стр. 206.
Лѣсковичи, им., стр. 414.
Любавичи, им., стр. 281.
Люблинъ, г., стр. 114.
Любочина, им., стр. 353.
Любужа, стр. 20, 22, 30, 42.
Лямцы, дер., стр. 490.
Лятохи, сел., стр. 488.

М.

Макаркова, им., стр. 148.
Малявка, им., стр. 99.
Марково, им., стр. 497.
Масальщина, стр. 24.
Матвѣвка, пуст., стр. 361.
Машерово, дер., стр. 489.
Медвѣдниково, им., стр. 331.
Межа, с., стр. 73, 81.
Месачеево, пуст., стр. 362.
Микулино, им., стр. 478, 481.
Минское воеводство, стр. 98.
Минскъ, г., стр. 98, 354.
Митрополичій, пл. въ Витеб., стр.
488.
Митрополичій, пл., стр. 489.
Михайлово, сел., стр. 415.
Михайловскій, дв., стр. 413.
Михаловскій, пл., стр. 474.
Мишневичи, им., стр. 222.
Могилевъ на Днѣпр., г., стр. 344,
375.
Могилки, стр. 488.
Могильникъ, стр. 477.
Мокрое-Поле, Мокропольское, им.,
стр. 470.
Молгино, пуст., стр. 361.
Моливино, с., стр. 73.
Монаст. Спасскій, стр. 29.

Монаст. Іезуитскій Витеб., стр. 92,
106, 200, 288, 291, 305, 321, 322,
325, 350, 348, 349, 351, 352, 358,
368, 469, 474, 477, 481, 485, 486,
487, 488, 489, 492.
Монастырь Марковъ Вит., стр. 103.
Монаст. Доминиканскій Витеб., стр.
114, 305, 330, 352.
Монаст. Полоцк. Богоявленскій,
стр. 141.
Монаст. Базилианскій жен. въ Вит.,
стр. 165.
Монаст. іез. Динабургскій, стр.
305, 370, 371.
Монаст. Бенедиктинокъ въ Смолен-
скѣ, стр. 305.
Монаст. Бернадинъ въ Смоленскѣ,
стр. 305, 475.
Монаст. Супрасльскій, стр. 324.
Монаст. Бернадинъ въ Витеб., стр.
352, 475.
Монаст. Кармелитовъ въ Стайкахъ,
стр. 352.
Монаст. Базилианскій муж. въ Вит.,
стр. 153, 348, 352.
Монаст. іез. въ Несвижѣ, стр. 355.
Монаст. іез. въ Оршѣ, стр. 368, 369,
370, 371, 375.
Монаст. іез. въ Могилевѣ, стр. 375,
376.
Монаст. іез. въ Полоцкѣ, стр. 370,
371, 372, 373.
Монаст. іез. въ Мстиславлѣ, стр. 370.
Монаст. лат. въ им. Прозорокахъ,
стр. 490.
Монаст. лат. въ м. Селищахъ, стр.
490.
Монаст. Тринитарскій въ Витеб.,
стр. 492.
Монаст. Базил. въ Полоцкѣ, стр. 493.
Монаст. Базил. въ м. Березвечи,
стр. 493.
Москва, г. и гос., стр. 73.
Мошино, дер., стр. 274, 361.
Мошково, им., стр. 333.
Мстиславль, г., стр. 369.
Мягкій, боръ, стр. 367.
Мягкіе, им., стр. 49, 116, 173.
Мяделено, им., стр. 413.
Мяделенскій, грун., стр. 453.
Мяделены, сел., стр. 453.

Н.

Налково, пуст., стр. 368.
Невель, Невельскій зам., стр. 276,
338, 359, 366.
Невельскій окр., стр. 312.
Неговле, им., стр. 61, 63, 81, 98.
Непороты, им., стр. 499.
Нерѣчье, оз., стр. 362.
Несвижъ, г., стр. 355.
Нетрешово, сел., стр. 415.
Нечаи, сел., стр. 483, 488.
Новгородъ-Великій, г., стр. 339.
Новики, дер., стр. 284, 316.
Новиновская земля, стр. 471.
Новгородцево, пуст., стр. 361.
Новоселки, сел., стр. 433.

О.

Обѣлково, пуст., стр. 361.
Овсяково, пуст., стр. 362.
Овчино, пуст., стр. 362.
Огородники, сел., стр. 479.
Озерцы, им., стр. 120, 174, 262, 481.
Ойсьевскіе, Овсьевскіе грунт., стр.
292, 293.
Околово, пуст., стр. 361.
Окулы, дер., стр. 490.
Олешниковскій, заул., стр. 473.
Олешникъ, мѣстн., гора, фольв.,
стр. 484.
Ольговская, зем., стр. 471.
Ольшучино, им., стр. 61.
Опрянино, зем., стр. 468.
Орлея, Орлица, Ворлица, им., стр.
173, 199, 222.
Орловщина, им., стр. 353.
Орша, г., 1, 13, 15, 36, 38, 45, 308, 442.
Оршанскій пов., стр. 326.
Орѣхово, пуст., стр. 362.
Осиновское, стр. 63.
Осиновщина, зем., стр. 433.
Осминское войт., стр. 222.
Остино, пуст., стр. 362.
Островенка, р., стр. 343.
Островно, им., стр. 49, 98, 116.
Островно-Малое, им., стр. 152.
Островскіе, им., стр. 49, 116, 173.
Островъ, дв., стр. 494.
Отъ-Бородина, зем., стр. 477.

Охольница, им., стр. 99.
Охотничі, им., стр. 479.

П.

Павловичи, им., стр. 54, 342.
Пакчино, пуст., стр. 367.
Пантелеево, пуст., стр. 363.
Папинъ, им., стр. 196.
Пахомовичи, с., стр. 73.
Пашково, пуст., стр. 362.
Пашиково, стр. 413.
Пекловичи, им., стр. 185.
Пенковичи, м., стр. 489.
Перекопъ, сѣнож., стр. 317.
Перуновка, дер., стр. 491.
Песковатець, руч., стр. 256, 257,
481.
Песокъ, пуст., стр. 363.
Петербургъ, г., стр. 370, 372, 373.
Петрашево, на Летцы, стр. 413.
Петрово, пуст., стр. 363.
Петровскій взвозъ въ Витеб., стр.
214, 216.
Пешая, Песья, поля., стр. 257, 471.
Пилипково, пуст., стр. 362.
Пинскъ, г., стр. 117.
Пишальниково, пуст., стр. 362.
Пласкуха, пуст., стр. 363.
Плещковский пл., стр. 480.
Плисы, дер., стр. 326.
Плисы, сел., стр. 487.
Побанковье, дер., стр. 362.
Погорѣльскій мохъ, стр. 500.
Погостище, им., стр. 492.
Погостъ, им., стр. 349.
Подавалицы, им., стр. 206.
Подберезье, дер., стр. 491.
Подберезье-Гуторовщина, им., стр.
499.
Подвинскія ворота въ Витеб., стр.
319.
Подвинскій пос. въ Витеб., стр. 319.
Подгородье, зем., стр. 196.
Поддубье, им., стр. 394, 413.
Подлазники, им., стр. 152.
Подлажье, им., стр. 312.
Поженки, дер., стр. 328.
Пожневый, заст., стр. 491.
Покрышекъ, им., стр. 471.
Покрыщенская дор., стр. 257.

Половики, им., стр. 479.
Полоцкая Архіепископія, стр. 430.
Полоцкое воевод., стр. 312, 338.
Полоцкое намѣстничество, стр. 359.
Полоцкъ, г., стр. 289, 338, 344, 375.
Полтевская, зем., стр. 498.
Полуковичи, Полюковичи, стр. 34.
Полѣсье, пуст., стр. 361.
Пометниково, им., стр. 331.
Понизовье, с., стр. 73.
Понизовье, им., стр. 81.
Попки, дер., стр. 493.
Попково, пуст., стр. 368.
Попово лужа, стр. 479.
Поповичи, зем., стр. 468.
Попово, сел., стр. 394.
Поповъ ручей, стр. 257.
Порѣчье, им. и г., стр. 306, 308.
Посадская земля, стр. 471.
Потелковичи, им., стр. 480.
Пошевеница, стр. 413.
Праборово, сел., стр. 367.
Пракуды, дер., стр. 209.
Пречистенская, Пречистой гора въ
Витеб., стр. 394, 496.
Прибытково, им., стр. 81.
Прозороки, им., стр. 490.
Прогулукъ, вед. на замк. валъ въ
Витеб., стр. 484.
Проща, ключъ, стр. 493.
Псарцы, им., стр. 95, 258.
Псуя, им., стр. 490.
Псычонка, р., стр. 483, 488.
Пукановское, им., стр. 447.
Пунево, пуст., стр. 361.
Путилово, им., стр. 205.

Р.

Ранены, им., стр. 492.
Рета, им, стр. 155.
Рига, г., стр. 372.
Римъ, г., стр. 370.
Рискино, пуст., стр. 362.
Родошкское староство, стр. 99.
Рожанка, стр. 165, 197, 198, 200.
Романово, пуст., стр. 361.
Рополевская, зем., стр. 480.
Россія, госуд., стр. 274.
Ростани, сел., стр. 257.
Рубашно, сел., стр. 442.

Рудавичи, сел., стр. 367.
Рудавца, р., стр. 367.
Рудавца, р., стр. 367.
Рудники, им., стр. 333.
Рудня, им., стр. 61.
Рудовскій мохъ, стр. 367.
Рыболовская город. земля, стр. 314.
Рызинскій, ог., стр. 489.
Рындинъ, им., стр. 61, 81, 98, 203, 222.
Рѣпихова, стр. 355.

С.

Савино, им., стр. 49, 138, 148.
Савинское, Совинское, им., стр. 447, 451, 452.
Савлуковскій дв. и пл., стр. 476.
Саловичи, Савловичи, им., стр. 185.
Свербечино, им., стр. 493.
Свинивошицы, боръ, стр. 367.
Свинскъ, Свингъ, стр. 38, 39, 40.
Свяжскъ, г., стр. 330.
Свядская засѣка, стр. 367.
Сеймовичи, сел., стр. 367.
Селецкое войт., стр. 222.
Селивоновщина грунт., стр. 293.
Селища, им., стр. 333.
Селища, им. и м., стр. 490, 500.
Селище, сел., стр. 487.
Сельцы, им., стр. 493.
Селютская дор., стр. 483.
Селютскіе грунт., стр. 483.
Селюты, им., стр. 488.
Селюхино, пуст., стр. 361.
Семенова-Никольская, пол., стр. 263.
Сервая, с., стр. 73, 81.
Середкоротня, им., стр. 334.
Сивошино, см. Желѣзники.
Сивошинскій перев., стр. 490.
Сивошинская мельн., стр. 491.
Сидоровщина, им., стр. 141.
Сидоровщина, сел., стр. 487.
Сидоровы, сел., стр. 257.
Сиротино, м., стр. 160.
Скалевикъ, руч., стр. 408.
Скаменчинская служб., стр. 483.
Скамечинскій руч., стр. 483.
Скрыдлево, Скрылево, им., стр. 92, 106.
Скуминъ, ручей, стр. 257.

Скупей, Скупеица, р., 470, 478, 479, 480.
Слабиновщина, стр. 34.
Слинково, сел., стр. 394.
Слободка въ Мог., стр. 4, 22, 36.
Слобода, дер., стр. 101.
Слободка Вил. кап., стр. 125.
Слободка, стр. 153.
Слободка, дер., стр. 491.
Слобода Витебская, стр. 497.
Слободскій пос. въ Витеб., стр. 454.
Смоленскіе замки., стр. 361.
Смоленскія богадѣльни, стр. 305.
Смоленскъ, г., стр. 270, 310, 478.
Смолянское, им., стр. 333.
Смыково, пуст., стр. 361.
Совейковичи, им., стр. 258.
Сокольники, им., стр. 317, 354, 483, 488.
Солотковичи, им., стр. 81.
Сольный, пл., стр. 489.
Сорица, им. стр. 125.
Сороцкіе, им., стр. 81.
Сорочье, им., стр. 49, 138.
Сорочье, с., стр. 73, 81.
Сохоново, им., стр. 148.
Соша, см. Шоша.
Соша, р., стр. 367.
Спиридово, заст., стр. 490.
Спичино, пуст., стр. 363.
Стайки, им., стр. 49, 98.
Стайки, с., стр. 73, 81, 116, 394.
Стайки, зем., стр. 407.
Старинка, дер., стр. 493.
Старое, сел., стр. 480.
Старый-Дворъ, сел., стр. 490.
Степанково, стр. 413, 415.
Степановичи, Степановщина, с., стр. 73, 81, 199, 222.
Сторожевой домъ, караульня, въ Витеб., стр. 487.
Стременъ, оз., стр. 362.
Стромково, им., стр. 463.
Стырики, дер., стр. 489.
Стыриковщина, им., стр. 492.
Сункова, пуст., стр. 367.
Суражское стар., стр. 49, 173.
Суражъ, г., стр. 98, 353.
Сухвостъ, Шухвостъ, им., стр. 98, 173, 197, 223.
Суши, оз., стр. 363.

Сухново, пуст., стр. 362.
Суходорово, им., стр. 114.
Суходорово-Получесье, им., стр. 293.
Суховщина, им., стр. 495.
Суша, пуст., стр. 367.
Сыроквашино, пуст., стр. 363.
Сѣверскіе замки, стр. 365.
Сѣменная, р., стр. 363.
Сѣнненскій уѣздъ, стр. 372.
Сѣница, с., стр. 73, 81.

Т.

Таберчонки, с., стр. 93.
Тарахово, пуст., 361.
Татарскій-Мохъ, стр. 497.
Телоши, им., стр. 131, 173.
Телчинскія пол., стр. 153.
Терахово, пуст., стр. 361.
Теребешеве, дв., стр. 413.
Тересполь, им., стр. 98, 99, 100, 113, 137, 139, 223.
Терешки, им., стр. 98, 120, 174, 197, 223.
Тѣсто, с., стр. 73, 81.
Тихново, пуст., стр. 362.
Токуцикъ, мохъ, стр. 367.
Толочино, м., стр. 1.
Топоры, им., стр. 312.
Тонскій мохъ, стр. 500.
Торнъ, г., стр. 159.
Тренринская дорога, стр. 367.
Тройчинъ, фольв., стр. 484.
Трубачи, им., стр. 98, 173, 222.
Трубино, сел., стр. 415.
Тулово, им., стр. 477.
Тумищевичи, сел., стр. 397, 412.
Тумовщина, заст., стр. 494.
Турковецъ, оз., стр. 361.
Туриково, зем., стр. 468.
Тягилово, зем., стр. 259.

У.

Углы, дер., стр. 491.
Удановка, сел., стр., 483.
Удановичи, дер., стр. 326.
Удановичи, сел., стр. 487, 488.
Ужеволовье, оз., стр. 362.
Узгорище, сел., стр. 487.

Узгорье, Узгорскій Витеб. пос., стр. 153, 457.
Узкое, им., стр. 61, 73, 81, 284.
Узово, оз., стр. 362.
Украище, им., стр. 81.
Улазовичи, Влазовичи, им., стр. 375.
Улановскій боръ, стр. 471.
Улла, г., стр. 492.
Ульфовскій пл., стр. 474, 486, 487.
Урабъ, им., стр. 120, 174.
Урѣчная дорога, стр. 257.
Урубъ, им., стр. 488.
Усача, Невельская дор., стр. 367.
Усвитская вол., стр. 73, 81.
Усвятскій замк. фольв., стр. 73.
Усвятское старое городище, стр. 73.
Усвятское стар., стр. 71, 79, 114, 164, 197, 202.
Усвятъ замокъ, стр. 71, 80.
Усвятъ оз., стр. 71.
Усвятъ м. или г., стр. 73, 80.
Усвятъ, им., стр. 354.
Усмынь, им., стр. 92.
Ухлы, стр. 494.

Ф.

Фарнова, пуст., стр. 363.
Фелиново, пуст., стр. 362.
Ферулино, пуст., стр. 362.
Филистово, дер., стр. 362.
Фіаково, пуст., стр. 361.

Х.

Харково, пуст., стр. 362.
Хващевка, стр. 25.
Хвостово, стр. 413, 415.
Хмѣлинецъ, им., стр. 331.
Хмѣлище, пуст., стр. 362.
Хомино, пуст., стр. 363.
Хотоль, Хотоля, р. стр. 92.
Хрустянцы, дер., стр. 284.

Ц.

Цель (знач. таможня), им., стр. 99.
Церкви Пречистенской земля Коцинская, стр. 471.
Церк. Пречистенской земля, стр. 476.
Церк. земля Нечаевская, стр. 487.

Церкви въ г. Уллѣ, стр. 492.
 Церк. Воскрес. Заручевская въ Вит.,
 стр. 92, 94, 106, 267, 272.
 Церк. Бувская-Выжлятинская, стр.
 144.
 Церк. Гралевская (нынѣ Горалев-
 ская), стр. 185.
 Церк. Св.-Духа въ Витеб., стр. 213,
 263, 266, 272, 278, 281, 354, 484.
 Церк. Св. Петра въ Витеб., стр. 214.
 Церк. Св. Іоанна Богослова въ Ви-
 теб., стр. 281, 496.
 Церк. Суходоровская, стр. 294.
 Церковь Усвятская, стр. 73, 82.
 Церк. (каплица, часовня) Петров-
 ская въ Витеб., стр. 215.
 Церк. Благовѣщенская въ Витеб.,
 стр. 261, 350.
 Церк. Пятницкая въ Витеб., стр.
 262, 353, 477.
 Церк. Св. Николая въ Витеб., стр.
 263, 475.
 Церкви Компанскія Св. Николая и
 Свв. Бориса и Глѣба, 265.
 Церковь Грязинская Спаская въ
 Орш. у., стр. 439.
 Церк. въ им. Савинскомъ Власов-
 скомъ, стр. 446.
 Церк. Св. Георгія въ Витеб., стр. 470.
 Церк. Св. Іоанна Крест. въ Вит.,
 стр. 475.
 Церк. Свв. Космы и Даміана въ
 Витеб., стр. 476.
 Церк. Кобыльницкая, стр. 477.
 Церк. Св. Іоанна Златоустаго въ
 Витеб., стр. 477.
 Церковн. Ігуменская земля, стр. 479.
 Церк. Пречистенская въ Витеб.,
 стр. 480, 496.
 Церк. Гомельская, стр. 480, 481.
 Церк. Св. Троицкая въ Витеб., стр.
 484.
 Церк. въ с. Желѣзникахъ, или Си-
 вошинѣ, стр. 489.
 Церк. въ с. Псуѣ, стр. 490.
 Церк. Св. Симеона въ Витеб., стр. 497.
 Церк. Волосовичская, стр. 493.
 Церк. Кубличская, стр. 500.
 Цотовое дворище, стр. 469.
 Цыхово, пуст., стр. 362.

Ч.

Часпле, Часплино, оз., стр. 366.
 Часопскій, Часовскій станъ Нев.
 у., стр. 274, 360.
 Челчинскія пол., стр. 153.
 Черевково, сел., стр. 415.
 Черепово, пуст., стр. 363.
 Черкасы, г., стр. 468.
 Черница-Фили, им., стр. 297.
 Черницы, им., стр. 160.
 Черногизово, пуст., стр. 361.
 Черноглазово, пуст., стр. 361.
 Черное болото, стр. 367.
 Чернухина, дер., стр. 362.
 Чуриловскій руч., стр. 498.
 Чухнава, равнина, стр. 257.

Ш.

Шабаново, пуст., стр. 362.
 Шавкино, пуст., стр. 361.
 Шевелки, им., стр. 439.
 Шевеница, о. б. р., стр. 413.
 Шезновскія пол., стр. 153.
 Шелеговка им., стр. 326, 483, 484,
 487, 488.
 Шименовскія пол., стр. 153.
 Ширковщина, им., стр. 333.
 Шклово, м., стр. 25.
 Шолыги, им., стр. 331.
 Шоша, Соша, р., стр. 490.
 Шпильцы, им., стр. 258.

Щ.

Щейково, им., стр. 331.
 Щугій, ручей, стр. 297.
 Щучино, пуст., стр. 205.

Ю.

Юрковичи, им., стр. 495.
 Юрковщина, слоб., стр. 196.
 Юрьевскій мостъ въ Витеб., стр. 469.

Я.

Яковлевичи, им., стр. 333.
 Ямонецъ-Лосцовый, стр. 367.
 Янковщина, пол., стр. 263.
 Ясса, р., стр. 493.

СОДЕРЖАНІЕ

ДВАДЦАТЬ ПЕРВАГО ВЫПУСКА

ИСТОРИКО-ЮРИДИЧЕСКИХЪ МАТЕРІАЛОВЪ.

	Стр.
I. Предисловіе	III.
II. Приходо-расходныя книги города Могилева. (Продолженіе).	
Приходо-расходная книга города Могилева 1711 г.	1
III. Акты, извлеченные изъ книгъ Витебскаго градскаго суда. (Продолженіе).	
2. 1713 г. Приказъ гетмана Лудвига Поцѣя гиберновымъ ад- министраторамъ о уплатѣ подати	49
3. 1713 г. Вѣдомость принятымъ въ староствѣ Езерищенскомъ разнымъ повинностямъ	50
4. 1713 г. Квитанція скарбника Кречетовскаго въ принятіи таможенныхъ пошлинъ	53
5. 1713 г. Повѣстка сборщика податей Жука помѣщикамъ Дуниной и Каковской о уплатѣ подати	54
6. 1713 г. Крѣпостная записъ, выданная Васиіемъ, Саввою и проч. Закржевскими Полоцкому архіепископу Сильвестру Лада-Пешкевичу о ихъ крестьянствѣ	55
7. 1713 г. Предложеніе вел. гетм. Лудвига Поцѣя администра- торамъ гиберновой подати о уплатѣ оной	58
8. 1713 г. Постановленіе Витебскаго Срѣтенскаго сеймика о подати мостовой	60
9. 1713 г. Привилегія короля Августа II, данная Смоленскому подчашему Николаю и женѣ его Варварѣ Немѣл- кимъ на имѣнія	61
10. 1713 г. Постановленіе Срѣтенскаго сеймика Витеб. воев. по разнымъ предметамъ	64
11. 1713 г. Приказъ вел. гетмана Лудвига Поцѣя поручику Пятигорскаго полка Вит. кастеляна Гуркѣ и проч. о взысканіи квартирныхъ денегъ	68
12. 1713 г. Квитанція полка Краковскаго кастеляна въ полу- ченіи денегъ	69
13. 1713 г. Инвентарь Усвятскаго староства, составленный 28 Февраля 1723 г.	71
14. 1713 г. Инвентарь староства Усвятскаго, составленный въ 1670 г.	80

15.	1713 г.	Квитанція поручика Вернера въ полученіи губернской подати	91
16.	1713 г.	Протестація Іезуитовъ Витобской коллегіи противъ вотчинниковъ имѣнія Скрыдлева по уголовному дѣлу съ крестьянами	92
17.	1713 г.	Мѣстный осмотръ и дознаніе вознаго о наѣздѣ хор. Казарина	95
18.	1713 г.	Приказъ гетм. Лудвига Поцѣя администраторамъ губернской подати и питейныхъ сборовъ о взысканіи таковыхъ	97
19.	1713 г.	Приказъ того же гетмана администраторамъ губернской подати о вносѣ оной	9
20.	1713 г.	Предложеніе того же гетмана администраторамъ губернской подати о вносѣ оной	100
21.	1713 г.	Жалоба чешника Жабы на Небржидовскаго за нападеніе	101
22.	1713 г.	Вводный листъ вознаго о вводѣ братіи Витебскаго Маркова монастыря во владѣніе имѣніемъ	103
23.	1713 г.	Взаимная протестація Бржостовскихъ и Шапокъ противъ Іезуитовъ Витебской коллегіи по уголовному дѣлу съ крестьянами	105
24.	1713 г.	Вѣдомость взятымъ комиссаромъ Новицкимъ при ревизіи Велижскаго староства деньгамъ и продуктамъ	108
25.	1713 г.	Приказъ гетмана Поцѣя полковнику Дебоже о невзысканіи повинностей	111
26.	1713 г.	Предложеніе того же гетмана администраторамъ губернской подати о вносѣ оной	112
27.	1713 г.	Приказъ того же гетмана полковнику Ваповскому о взысканіи подати	113
28.	1713 г.	Раскладка установленной подати въ видѣ добровольнаго приношенія (subsidium charitativum)	114
29.	1713 г.	Предложеніе гетмана Поцѣя сборщикамъ податей о мѣрѣ взысканія оной	116
30.	1713 г.	Приказъ того же гетмана полковнику Дебоже о невзысканіи съ евреевъ порціонныхъ денегъ	118
31.	1713 г.	Письмо того же гетмана ловчему Юргелевскому о сложеніи съ евреевъ недоимки	119
32.	1713 г.	Приказъ того же гетмана полковнику Дебоже объ освобожденіи нѣкоторыхъ имѣній отъ военныхъ повинностей	120
33.	1713 г.	Приказъ того же гетмана тому же полковнику Дебоже о квартирахъ войска въ Витебскѣ	122

34.	1713 г.	Опись заграбленному у мѣщанина Ѳедора Глиники, на полковыя порціи, движимому имуществу	123
35.	1713 г.	Приказъ гетмана Поцѣя полковнику Дебоже, чтобы не обременялъ имѣній лат. духовенства военскими постоями	125
36.	1713 г.	Приказъ того же гетмана комиссарамъ и экзекуторамъ податей о уплатѣ оныхъ	127
37.	1713 г.	Предложеніе того же гетмана сборщикамъ податей о уплатѣ оныхъ	128
38.	1713 г.	Приказъ того же гетмана полковнику Огинскому о ревизіи сборовъ въ Витебскѣ	129
39.	1713 г.	Предложеніе того же гетмана сборщикамъ подати въ видѣ субсудіи о уплатѣ оной	130
40.	1713 г.	Квитанція того же гетмана въ полученіи губернской подати	13
41.	1713 г.	Квитанція того же гетмана Поцѣя въ уплатѣ губернской подати	133
42.	1713 г.	Предложеніе того же гетмана сборщикамъ подати въ видѣ субсидіи о вносѣ оной	134
43.	1713 г.	Квитанція администратора губернской подати, Храповицкаго, въ полученіи оной	135
44.	1713 г.	Предложеніе гетмана Поцѣя сборщику податей о вносѣ оныхъ	136
45.	1713 г.	Квитанція депутатовъ земскому писарю въ полученіи отъ него питейныхъ сборовъ	137
46.	1713 г.	Предложеніе гетмана Поцѣя сборщикамъ губернской и питейной податей о уплатѣ оныхъ	138
47.	1713 г.	Квитанція полковника Дебоже администратору питейныхъ сборовъ въ полученіи оныхъ	139
48.	1713 г.	Приказъ полковника Огинскаго, чтобы никто не простиралъ къ Витебску никакихъ претензій на счетъ губернской подати	140
49.	1713 г.	Опись съ оцѣнкою лошадей Полоцкаго Богоявленскаго монастыря, за неплатежъ подати	141
50.	1713 г.	Выданный подскарбіемъ вел. княж. Лит. Котломъ подкоморію Киселю паспортъ на сплавъ пеньки	143
51.	1713 г.	Духовное завѣщаніе землевладѣлицы Витеб. воеводства Ѳедоры ур. Буевичъ Перевальской	144
52.	1713 г.	Жалоба завѣдовавшаго имѣніемъ Савино, Папроцкаго, на подканцлера велик. княж. Лит. Чарторискаго и проч., за разореніе имѣнія	148
53.	1713 г.	Жалоба воеводы Поцѣя на разныхъ лицъ, за нападеніе на имѣніе его	151

54.	1713 г.	Вводный листъ вознаго, о ввѣдѣ Витебскихъ Базилианъ во владѣніе деватью полями	153
55.	1713 г.	Привилегія кор. Августа II, данная Ливскому скарбнику Домбровскому на пожизненное владѣніе имѣніемъ Ректа	155
56.	1713 г.	Привилегія кор. Августа II, данная Казиміру Огинскому на староство Езериченское	157
57.	1713 г.	Жалоба мечнаго и жены его Косовыхъ на старосту и жену его Корсаковъ и проч., за нападеніе на слугъ	159
58.	1713 г.	Приказъ гетмана Поцѣя войскамъ о невзысканіи недоимокъ съ Велижскаго и Усвятскаго староства.	164
59.	1713 г.	Рѣшеніе Витебскаго гродскаго суда по исковому дѣлу Витебскаго Базилианскаго женскаго монастыря съ мѣстнымъ магистратомъ	165
60.	1713 г.	Приказъ воеводы Поцѣя поручику Бромирскому о невзысканіи съ его волости недоимки	169
61.	1713 г.	Рѣшеніе фискальнаго суда о взысканіи съ приходо-раходчика Велижскаго староства, Савицкаго, по-сольской подати	171
62.	1713 г.	Рѣшеніе комиссарскаго скарбовога суда о неплатежѣ гиберновой подати экономіею гор. Витебска и проч.	173
63.	1713 г.	Рѣшеніе того же суда по исковому дѣлу Витеб. кастеляна Огинскаго съ Велижскимъ администраторомъ Иваномъ Рембинскимъ и проч., о неуплатѣ гиберн. подати	177
64.	1713 г.	Рѣшеніе Витебскаго гродскаго суда по дѣлу о убійствѣ мечнаго Любащинскаго и ограбленіи его Адамомъ Савицкимъ и проч.	180
65.	1713 г.	Извлеченіе изъ дарственной записи войсковича Лукомскаго въ пользу Вышградскаго старосты и жены его Новацкихъ	184
66.	1713 г.	Рѣшеніе гродскаго суда по дѣлу (документа № 64).	185
67.	1713 г.	Приказъ гетмана Поцѣя войскамъ о непривлеченіи имѣній Полоцкаго ун. архіепископа Лада Пешкевича ни къ какимъ воинскимъ повинностямъ	195
68.	1713 г.	Приказъ того же гетмана полковнику конно-драгунскаго полка о продовольствіи людей полка зимними квартирами и проч.	197
69.	1713 г.	Приказъ того же гетмана бригадиру Брандту, о расположеніи людей на зимнія квартиры	198

70.	1713 г.	Объявленіе Виленскаго бискупа Казиміра Бржостовскаго, по дѣлу Іезуитовъ съ наслѣдниками Кречетовскаго о деньгахъ	200
71.	1713 г.	Грамата кор. Августа II объ учрежденіи комисіи для повѣрки границъ между нѣкоторыми староствами	202
72.	1713 г.	Приказъ гетмана Поцѣя войскамъ объ освобожденіи имѣнія Путилова и проч. отъ всякихъ воинскихъ повинностей	205
73.	1713 г.	Жалоба Витебскаго ландвойта Заранка на хорунжича Храповицкаго, за наѣзды его	206
74.	1713 г.	Квитанція скарбовога писаря Котла администратору Витебской таможенной заставы Война-Оранскому въ принятіи таможенныхъ пошлинъ	208
75.	1713 г.	Привилегія кор. Августа II, данная поручику Важинскому на освобожденіе деревни его отъ всякихъ воинскихъ повинностей	209
76.	1713 г.	Листъ Витеб. воеводы Поцѣя, коимъ объявляетъ войскамъ о порученіи капитану Чарновскому набирать людей въ его, воев., полкъ и проч.	211
77.	1713 г.	Извлеченіе изъ купчей крѣпости, по коей мѣщ. Кожемячинъ продалъ стольнику и женѣ его Богомольцамъ земельный участокъ	213
78.	1713 г.	Извлеченіе изъ купчей крѣпости, по коей землевладѣлицы Стахорскія продали Стахорскому земельный участокъ	214
79.	1713 г.	Извлеченіе изъ купчей крѣпости, данной Княжевичами ловчему и женѣ его Бирулямъ на земельный участокъ	216
80.	1713 г.	Поручительная записъ, данная Горецкими жидами Евелевичемъ и Ицковичемъ за жиду Бейнатовича Огинскому, въ уплатѣ денегъ	218
81.	1813 г.	Свидѣтельство, данное воеводою Поцѣемъ мѣщанину Гайко, на освобожденіе отъ всякихъ повинностей	220
82.	1813 г.	Приказъ гетмана Поцѣя поручику Пятигорскаго полка о назначеніи ему селеній для расположенія съ своимъ отрядомъ	222

IV. Изъ отдѣльных документовъ, хранящихся въ Центральномъ Архивѣ.

(Окончаніе).

83.	1714—1813 г.	Плоды духовные (fructus spirituales), подлинный журналъ, веденный Іезуитами Витебской коллегіи съ 1714 по 1813 г.	227
84.	1565 г.	Листъ Витебскаго справцы, данный Осеевичу на владѣніе уч. земли	254
85.	1565 г.	Вводный листъ на вводъ во владѣніе того же пушкаря	256

86.	1567—1583 г.	Привилегія короля Сигизмунда Августа, данная Киселямъ на семь службъ земли.	258
87.	1594 г.	Замѣнная запись, данная соборомъ Витебской Благовѣщенской церкви Руменчевскому, на замѣнъ полянокъ	261
88.	1597 г.	Духовное завѣщаніе землевладѣлицы Гарлинской	266
89.	1620 г.	Привилегія короля Сигизмунда III, данная Боржимовскому на имѣнія	274
90.	1626 г.	Духовное завѣщаніе Трофима Суботы	278
91.	1636 г.	Приговоръ содержателя корол. фольварка Лукишекъ и проч. по спорному дѣлу	283
92.	1640 г.	Инструкція, данная іез. паторомъ Станиславомъ Косинскимъ, для ходатайства относительно мѣста въ Витебскѣ подъ постройку іезуитскихъ зданій коллегіи, училища и костела	288
93.	1641 г.	Состоявшееся между Іезуитами и мѣщаниномъ Васильевичемъ миролюбное обмежеваніе	291
94.	1641 г.	Духовное завѣщаніе землевладѣлицы Ковалевской	293
95.	1652 г.	Приговоръ Витебскаго магистрата по дѣлу о залогѣ Витебскими мѣщанами Микитиничами землевладѣльцу Егору Янковскому дома и проч.	300
96.	1653 г.	Извлеченіе изъ дух. завѣщанія Бѣгунскаго	305
97.	1655 г.	Копія духовнаго завѣщанія стольника Храповицкаго	308
98.	1659 г.	Привилегія короля Яна Казимира, данная Боржимовскому на право передачи пожалованныхъ отцу его имѣній во владѣніе Рейтена	312
99.	1664 г.	Закладная, данная земляниномъ Фалковскимъ лавнику Рябому на землю	314
100.	1664 г.	Вводный листъ лавника Отметка, о ввѣдѣ мѣщанина Борисовича во владѣніе участкомъ земли	319
101.	1669 г.	Записка Іезуита Карпинскаго, въ коей оспариваетъ плацъ съ домомъ Полубинскаго	321
102.	1672 г.	Письмо коадьютора Кипріана Жоховскаго къ ректору Витебской іезуитской коллегіи	322
103.	1676 г.	Дарственная запись коморника Пресмыцкаго, данная іезуитамъ на имѣніе	325
104.	1688 г.	Жалоба землевладѣльца Пржесмыцкаго на подсудка Ромейку Гурку, за захватъ крестьянъ	326
105.	1696 г.	Копія выписи духовнаго завѣщанія вдовы подкоморія Стравинской	330
106.	1697 г.	Подлинная аттестація, данная нѣкоторыми бб. дол-	

		жностными лицами, шляхтою и помѣщиками Витебскаго и другихъ воеводствъ и повѣтовъ Витебскому подчашію Чаплицу	338
107.	1700 г.	Привилегія кор. Августа II, данная подчашію Чаплицу на взиманіе платы за проѣздъ, провозъ товаровъ и прогонъ скота по мосту въ его имѣніи	343
108.	1740 г.	Объявленіе кор. комиссаровъ объ изслѣдованіи дѣла воеводы Огинскаго съ разными лицами и кляшторами и проч. о захватѣ ими владѣній Витебской экономіи и войтовства гор. Витебска	346
109.	1748 г.	Подписка, данная настоятелемъ Базилианскаго монастыря іезуитской коллегіи, во взаимномъ прекращеніи дѣла по распрѣ между братствомъ Пресвятой Богородицы, и іез. бурсаками	348
110.	1753 г.	Врученная вознымъ Іезуитамъ повѣстка, чтобы Іезуиты явились въ главный трибуналъ, по дѣлу о неправильномъ завладѣніи ими имѣніемъ Погостъ	349
111.	1759 г.	Извлеченіе изъ духовнаго завѣщанія подстольши Глушинской	350
112.	1763 г.	Списокъ вещей іезуитской коллегіи, вывезенныхъ въ Польшу	352
113.	1768 г.	Повѣстка о вызовѣ Витебскихъ властей, городского управления и разныхъ лицъ въ судъ скарбовой комисіи, по дѣлу Вил. капитулы о нарушеніи ими питейной монополіи	355
114.	1779 г.	Сдѣлка Іезуитовъ съ ихъ крѣпостными людьми	358
115.	1780 г.	Вводный листъ о ввѣдѣ Буржимовскаго во владѣніе пожалованными ему имѣніями	359
116.	1784 г.	Вводный листъ на ввѣдѣ Шапки-Хотольскаго во владѣніе пожалованнымъ имѣніемъ	365
117.	1783—1804 г.	Нѣсколько писемъ изъ корреспонденціи Витебской іезуитской коллегіи	368

V. Акты, извлеченные изъ книгъ Витебскаго земскаго суда.

118.	1596 г.	Донесеніе вознаго о передачѣ упоминальнаго листа владыкѣ Григорію Ивановичу, по дѣлу о нанесеніи крестьянами его крестьянамъ пом. Вилчковой и Руменчевскаго побоевъ	393
119.	1598 г.	Жалоба землевладѣлицы Косовой на землевл. Ивана Превалскаго, за дѣланныя первымъ послѣднимъ угрозы	395
120.	1598 г.	Жалоба землевл. Ѳедора Превалскаго на брата своего, Ивана Превалскаго, за насильное завладѣніе наслѣдственнымъ имѣніемъ	396

121.	1598 г.	Рѣшеніе Витебскаго градскаго суда по жалобѣ землевлад. Превалской на пасынковъ своихъ, за вѣтѣшеніе ея съ дѣтьми изъ наслѣдственнаго имѣнія.	397
122.	1623 г.	Закладная, данная землевладѣльцами Превалскими коннымъ мѣщанамъ на земли свои	407
123.	1623 г.	Раздѣлъ какимъ-то Михайломъ имѣній между сыновьями своими	412
124.	1623 г.	Привилегія кор. Александра, данная боярамъ Оедору Михайловичу и Ивану Герасимовичу на имѣнія.	414
125.	1625 г.	Листъ, данный кор. комиссарами бургомистру Сухоруку на предметъ нестѣсненія его въ торговлѣ и проч.	416
126.	1625 г.	Духовное завѣщаніе мѣщанина Грома	417
127.	1625 г.	Свидѣтельство, данное купцами таможеннымъ писарямъ Витебской заставы, евреямъ Юдѣ Якубовичу и Александру Хаимовичу	426
128.	1625 г.	Данная подскарбіемъ Нарушевичемъ зем. писарю и сборщику податей Витеб. повѣта Гуркѣ квитанція въ принятіи отчета въ собранныхъ въ этомъ повѣтѣ суммахъ	428
129.	1625 г.	Листъ, данный Витебскимъ воеводою кн. Збаражскимъ слугѣ его на имѣніе	433
130.	1626 г.	Духовное завѣщаніе помѣщицы Дубровской	437
131.	1626 г.	Духовное завѣщаніе помѣщика Дмитровича	443
132.	1626 г.	Духовное завѣщаніе помѣщика Овсеевича	452
133.	1626 г.	Духовное завѣщаніе мѣщ. Скраба	456
134.	1626 г.	Духовное завѣщаніе помѣщика Подвинскаго	460
135.	1627 г.	Купчая, данная Буевичемъ и женою его Шапкѣ Хотольскому, на продажу острова на р. Двинѣ . .	465
136.	1627 г.	Жалоба Фурса Рынды на Жабу, за захватъ его земли, когда былъ онъ при Лжедимитріѣ и въ Инфлянтахъ	467
Прибавленіе			469

Погрѣшности, допущенныя въ печати.

Стран.	Строк.	Напечатано.	Читать.	Стран.	Строк.	Напечатано.	Читать.
2	35	осм.,	осм.	298	21	симъ	самъ
3	5	вос.,	вос.,	299	16	Oezwisto	Oczewisto
5	21	крупъ	крупъ	315	17	Рябого	Рябого,
12	16	челядники	челяднику	—	19	моцъ	моцъ,
—	21	хлебо	хлеба	—	25	нѣтъ	ажъ
13	27	Сумму	Сулиму	317	11	котловнику	котловнику
15	4	чатветки	чатвертки	319	17	Иаанъ	Иванъ
—	15	слугимъ	слугамъ	320	16	моцъ	моцъ,
19	31	унязъ	унязъ	—	18	плату,	плату
21	16	Дорельки	Горельки	—	28	печатю.	печатю
27	14	двадни	два дни	322	29	Жоховскій	Жоховскій,
—	33	самн	сами	—	18	ун. митрополита	въ ун. митрополиту
—	36	Шиямный	Шлямный	323	3	предписаніе	предписание
34	9	мерникъ,	, мерникъ	—	22	exquistis	aequistis
35	17	реск.	роск.	—	24	sacerdotali	sacerdotali
37	37	челяднику	челяднику	324	11	мпаъ	мпаъ,
44	10	зали	узли	—	15	uczynię	uczynię.
—	16	сестъ	семъ	—	20	inculcavi	inculcavi
—	21	айцы	райцы,	—	29	ptis	ptis
46	7	с		326	19	захватили	захвативъ
70	3	получены	получены	331	16	Ср.	Ср. ниже докум.
72	34	пятаяна	пятая на	—	18	Гребницкихъ	Гребницкихъ
73	12	службы;	службы,	—	36	dokumenta	dokumenta
80	30	рыбная	рыбная,	—	39	названныи	названныи
81	2	копъ	копы	—	40	и	и
101	4	на	за	—	21	не согласились	отказались
144	1	землевладѣльца	землевладѣльцы	338	15	litigantibus,	litigantibus
—	19	былъ,	былъ	348	22	Волковской	Волковской
—	28	несомѣнно	несомѣнно	350	32	Византійскомъ	Византійскомъ
—	34	Неичаче	Неиначе	351	7	obagowopa	obagowopa
160	37	Сентября	Сентября въ день	359	20	Креу	Кареу
			полож. ризы Ея	368	31	ного	него
			2 Юля.	369	9	но	но не вѣрять ка-
185	5	суда,	суда (л. 64),	372			кой-то тайны
202	9	in singuli	et singuli	—	16	iak	jak,
—	11	attentatam	attentatam	375	16	humillims	humillims
—	29	Усвятскихъ	Усвятскимъ	376	7	addictiis-	addictis-
214	23	церкви	церкви	378	25	collecta	collecta
215	33	Витебскихъ	Витковскихъ	379	33	Ignatins	Ignatius
255	31	отдал енобыло	отдалено было	380	29	devoiio	devotio
256	5	Φζε	Φζε	381	6	additissimus	additissimus
257	14	Двиною вижма	Двиною низма	382	21	iakey	iakiey
259	25	есми	семи	883	22	Monats	Monats,
260	34	потомъкомъ	потомъкомъ	384	29	wänschen	wünschen
263	21	потомъ	потомъ	—	9	tuae	tuae
267	9	На	На	386	27	przytutita	przytulila
—	32	Гурки	Гурки,	388	3	Витебекому	Витебскому
271	33	если	есми	393	5	писаный	писаный
273	32	пе-		394	5	первымъ	первой
274	15	отвагя	отвагою	495	—	Преванскаго	Превалскаго
278	16	Витебскаго,	Витебскаго	—	29		121.
279	25	власный	дворъ мой власный	397	5	святее	святее
283	5	за за	за	398	17	нана	пана
—	11	тестамгнту	тестаменту	—	25	Балпровила	Балцеровича
289	18	condradicunt	contradicunt	399	14	осте	есте
290	3	et illis		400	20	Ивановичомъ,	Ивановичомъ
—	27	Infereri	Inferiori	403	34	Сколевиномъ	Сколевикомъ
293	13	Wisillewicza	Wasillewicza	409	6	переказы	переказы
295	6	мое	мое	410	4	листъ	листъ
296	4	нѣтъ	имъ	413	—	23, 24, 30 и 33	Герасиму
—	22	менуя чм	менуя чм,	—	—	Герасимъ	Герасимъ
—	23	праву,	праву	414	1, 5, 9, и 13	Герасимово	Герасимово
—	—	и	и с	—	—	Герасимъ	Герасимъ
—	25	и	и о	—	—	симу	симу
—	29	зречене	зречене касую	415	20	Михалово	Михайлово
297	7	Погорелской	Погорелской	—	—	Маря	Мари (sic)
—	15	копахъ	копахъ	—	27	оны	оны
—	21	мененне	мененное	418	22	Осиповичъ	Осиповичъ
298	1	. Также	; такъ же	426	11	ни по	ни

—	12	ни	ни по
436	19	Новоселки	Новоселки
438	13	Янишевская	Янишевская
440	23	братерская	братерская
441	4	Александра	Александра
—	11	мають	мають.
444	27	вишми	вишми
—	—	сказномъ	сказномъ
445	33	№ 130.	№ 130 и ниже
—	—	—	№ 134.
446	16	оща	отца
447	3	тотъ	соть
—	27	малжонъскую	малженъскую
—	—	пней	пней
453	27	власности	власности
455	19	котерыхъ	котерыхъ
461	32	дѣтей	дѣтей
462	9	посполи тѣлюди	посполите люди
463	13	мешкати	мешкати
468	5	Московъское	Московъское
—	16	довѣдаѣсе	довѣдаѣсе
—	20	Жаба	Жаба
470	26	Мерныи	Марыны
471	27	Костово	Кстово
473	38	jedem	jeden
479	11	Попову	Попову
480	33	Марціанка	Марціанна
489	19	teuže	teuže
490	6	кляшторъ	кляшторъ
491	12	Zaierzerm	Zaierzerm
492	31	Zrnlka	Zaulska
493	35	Бѣликовичей	Бѣликовичей
495	9	к	кѣ
—	12	Витебскомъ	Витебскомъ
499	5	сборки	с борки

Стран. Столб. Стр. *Алфавитные указатели:*

II	1-й	35	Гладѣвичъ	Бладѣвичъ
—	2-й	3	Богдановичъ	Богдановичъ
—	—	27	Бриховскій	Бриховскій
III	1-й	31	Бышковскій	Бышковскій
—	—	34	Важевичъ	Бажевичъ
V	1-й	42	Гводзкій	Гродзкій
VI	1-й	22	Дембровскій	Домбровскій
VII	1-й	35	Кгольникъ	Игольникъ
IX	2-й	34	Ввадисл.	Владисл.
XI	1-й	14	Ладжежинскій	Ладжинскій
—	—	16	Лашака	Лашака
XV	2-й	15	Пельковскій	Полыковскій
XXI	1-й	32	Шлахта	Шляхта
XXVII	1-й	6	Кругляя	Кругляя

Стран. Строк. *Содержаніе XXI выт.*

XXXIII	18	Васиенъ	Василіенъ
—	21	Предложеніе	Предложеніе
XXXIV	3	Витобской	Витебской
XXXVI	31	Извлеченіе	Извлеченіе
—	34	документа	документъ
—	39	о	о
XL	31	зели	земли

Предисловіе.

VI	4	говорить	говорять
—	35	подобными,	подобными

106726